

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΚΕΜΕ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΕΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2 - 14
1984

642

Π Ρ Α Ξ Η 1/1984

Σήμερα, 9 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.30 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σκελλαρδίη.

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσόκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Ποπσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, και Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση (Διδασκαλία στη ΣΕΛΔΕ).

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μορογκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Β Ε Η Α 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μορφήτων στη ΣΕΛΔΕ Νυκτικής για το Γ' τεύχος του σκεδ. έτους 1983-84 Εισηγ. τής κ. Η. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 2α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Π.Δ. "Τροποποίηση του 343/78 Β. Δ/τος, περί του ορισμού και αναλυτικού προγράμματος των μορφήτων και ασκήσεων των Γενεαλογικών Ακροαρίων κατά έτη σπουδών". Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 3α.- Ανάθεση εικονογράφησης του τέταρτου τεύχους του βιβλίου του μορφήτου Γ' Δημοτικού Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 4α.- Γαρίωση εικονογράφησης του Γ' τεύχους του βιβλίου του μορφήτου Γ' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 5α.- Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του μορφήτου και του δασκάλου των μαθηματικών Ε' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 6α.- Ενημέρωση πάνω στην έρευνα του Τμήματος για την Συνέκδο Εισηγητής κ. Πασσόκος, Σύμβουλος Β'.

Β Ε Η Α 7α.- Απόσπασε στα ΚΕΠΕ των καθηγητών Ζακίδη Μιχαήλ και Γιάννη Κωνσταντίνου. Εισηγητής κ. Η. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην ρηχή επικυρώνεται το πρακτικό της παραγράφου συνεδρίας.

Θ έ μ σ 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Γ' τρίμηνο του σκαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθμ. 62/16-12-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσουπόκη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάνω Σχολή για το Γ' τρίμηνο του σκαδ. έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τσουπόκη όπως έχουν.

Τα Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάνω Σχολή για το Γ' τρίμηνο του σκαδ. έτους 1983-84. όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ ο 2ο.- Γνωμοδότηση γιο το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Τροποποίηση του 343/72 Β. Δ/τος, περί του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατ' έτη σπουδών".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ3/1903/2-11-1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διοβιβόστηκε στο ΚΕΜΕ γιο γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος γιο το πρόγραμμα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισαγείται το ακόλουθο:

Γενικές παρατηρήσεις

Νομίζω ότι το μονόωρο μαθήματο που εκτείνονται και στα δυο έτη θα ήταν προτιμότερο να γίνουν δίωρο στο ίδιο έτος. Γιο παράδειγμα η Οικισκή Οικονομία θα μπορούσε να διδοχτεί 2 ώρες τη βδομάδα στο πρώτο έτος και η Φιλοσοφία 2 ώρες στο δεύτερο.

Στο άρθρο 3, Αναλυτικό Πρόγραμμα, δεν αναφέρονται τα ψυχολογικά μαθήματα και η ξένη γλώσσα κι αυτά ενώ σ'όλο τα μαθήματα δίνεται ένα πλαίσιο ύλης.

Ειδικότερες παρατηρήσεις

Αν δοθούν ειδικότερο πλαίσιο και στην ψυχολογία, όπως λέω στην προηγούμενη παράγραφο, προτείνω κάτω από τον τίτλο Παιδαγωγική Ψυχολογία να περιληφθεί η Ανοπτυξιοκή Ψυχολογία (νοητική, γλωσσική, συναισθηματική, ψυχοκινητική) καθώς και η Ψυχολογία της μάθησης και η Δυναμική των σχολικών ομάδων.

Στο άρθρο 2, (σ. 2) προτείνω η Φυσική σγωγή να πάρει τον αριθμό 9 κάτω από το μαθήματο γενικής μορφάσεως και το μαθήματο εκφραστικών τεχνών με το όνομα Αισθητική σγωγή να πάρει τον αριθμό 10 με α) γιο το Τεχνικό και β) γιο τη Μουσική.

Στο άρθρο 3, παρ. 9 (σ. 6) σχετικό με την αξιολόγηση των προκτικών σεκήσεων και από τον καθηγητή ειδικότητας διοτυπώνω μια επιφύλαξη ως προς την εξεύρεση χρόνου από τον καθηγητή ειδικότητας να παρακολουθεί όλες τις διδοσκολίες των σπουδαστών γιο μια πραγματική αξιολόγηση και βοήθεια σ'αυτούς.

Άρθρο 2 (σ.2) και άρθρο 3 (σ. 8 και 9) Η Γρομμωτική να μην αποτελέσει χωριστό μάθημα ολλό να εντοχθεί στο μάθημα Ελληνική γλώσσα - Γρομμωτείο και να μην περιοριστεί μόνο στη σύνταξη. Οι "εκθέσεις" (ένος άρος που έχει αντικοττασθεί με τον άρο προφορική και γραπτή έκφραση) είναι μέρος του γλωσσικού μαθήματος και δεν πρέπει να ξεκοπεί από κει. Οι επιμέρους κλάδοι του γλωσσικού μαθήματος - ονάγωση, οκρόση, προ-

φορική και γροπτή έκφραση να διδοχτούν στο πλαίσιο της διδοκτικής μεθοδολογίας του μωθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας και των προκτικών ασκήσεων σε ονοφορό πάντο με το πρόγραμμα και το βιβλίο του δημοτικού και σε συνεργασία με τον καθηγητή ειδικότητας.

Στο άρθρο 2 (σ. 2) και 3 (σ. 18) να εντοχθεί και το βασικό μώθημα του δημοτικού Μελέτη του Περιβάλλοντος. Και γι' αυτό το μώθημα (όπως και γιο το άλλα νέα μωθήματα του προγράμματος του δημοτικού) πρέπει να οφιερωθεί εκτενέστερος χρόνος στο πλαίσιο της διδοκτικής μεθοδολογίας και των προκτικών ασκήσεων, όπως και γιο το Ελληνικό που ονοφέρω στην προηγούμενη πρόγραφο.

Το Τμήμο, ύστερο οπό διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του τέταρτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Γ' Δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', προτείνει να αναστεθεί η εικονογράφηση του 4ου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" της Γ' τάξης στην κ. Αρτ. Νικολοΐδη με τους ίδιους όρους, όπως και στο προηγούμενο μέρος, σύμφωνα με την προσφορά της.

Φωτοσυντίγραφο της προσφοράς της κ. Νικολοΐδου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση.

Θ έ μ ο 4ο.- Παρόδοση εικονογράφησης του Γ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μακέτες του 3ου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" της Γ' τάξης. Η συντακτική ομάδα βρήκε την εργασία πολύ ικανοποιητική. Επισημώνει ιδιαιτέρως την όριστη συνεργασία που είχε με τη ζωγράφο, η οποία εκτός από την όριστη γνώση του αντικειμένου δείχνει και εξαιρετικό ζήλο για την όσο το δυνατόν ορτιότερη εμφάνισή και λειτουργικότητα του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ α ι

ότι η κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μακέτες του τρίτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" της Γ' δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία ομοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ ρ ο Βο.- Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του μισητή και του δασκάλου των Ψοθηροτικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να αναστεθεί η εικονογράφηση, σελιδοποίηση (κοσμέ) και καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου "Το Ψοθηροτικό μου" Ε' τάξης δημοτικού, Α' τεύχος μισητή και δασκάλου, στον κ. Μ. Αβραγιονό, προς 2.400 δρχ. τη σελίδα για το βιβλίο του μισητή και 5.000 δρχ. για το εξώφυλλο. Για το βιβλίο του δασκάλου 300 δρχ. ανά σχέδιο και 5.000 δρχ. για το εξώφυλλο. Αντίγραφο της προσφοράς του κ. Αβραγιονού επισυνδύπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ πο φ ο ί ν ε τ ο ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ ρ ο Βο.- Ενημέρωση πάνω στην έρευνα του Τμήματος για την Ουνέσκα.

Ο κ. Ποσσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Τμήμα με τη Πράξη του... 52/1903... και ύστερο από σχετική πρόταση του Ειδικού Συμβούλου "παρά τη ΚΕΜΕ" κ. Α. Βουγιούκο, μου ανέθεσε την ευθύνη διεξαγωγής της έρευνας, που ανέλαβε να πραγματοποιήσει η χώρα μας με την οργάνωση της ΟΥΝΕΣΚΑ, σε συνεργασία με επτά Ευρωπαϊκά κράτη και με την Οργάνωση της Ακαδημίας των Παιδαγωγικών Επιστημών Μόσχας. Αισθάνομαι πως είμαι υποχρεωμένος να ενημερώω το Τμήμα που ουσιαστικό έχει αναλάβει τη διεξαγωγή της έρευνας, για την πορεία της σχετικής εργασίας. Με λύπη μου πολλή λοιπόν ανακοινώνω ότι ακόμα δεν έχει πραγματοποιηθεί η συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας γιατί το ΥΠΕΠΘ καθυστερεί την απόδοση των εκπαιδευτικών που ζητήθηκε για αυτό το σκοπό.

Επιθυμώ ειδικότερο να διευκρινίσω πως το σημαντικότερο μέρος της έρευνας οπότελεί η εξέταση των 1.000 περίπου μισητών στην αρχή και στο τέλος του σχολικού έτους, με το κριτήριο "ικονότητα κρίσεως με βάση κατ'οίσηση οντιληπτικό δεδομένο", ώστε να διαπιστωθεί η διαφορά σ' αυτή την ικανότητα εξοιτέος εφαρμογής νέων Προγραμμάτων και διδακτικών βιβλίων. Τι εγκυρότητα όμως πρόκειται να έχει αυτή η "πριν και μετά" εξέταση, όταν οντί η αρχική, που έπρεπε να γίνει στην αρχή του σχολικού έτους, δεν έχει ακόμα αρχίσει το μήνο Ιανουάριου; Όταν το διάστημα που μεσολοβεί ανάμεσα στις δύο εξετάσεις βροχύνεται τόσο πολύ, παιδί επιστημονική εγκυρότητα μπορούν να έχουν

Σ

το ευρήματο από την έρευνά; Δεν είναι επιτρεπτό να εκτεθεί η χώρα μας στο εξωτερικό, παρουσιάζοντας δεσφόμενο αμφίβολης αξίας. Λόγω ειδικής ευθύνης, με πολλή ανησυχία και λύπη εκβέτο το παροπύνα στο Τμήμα και παροκαλώ να οδηγηθούμε σε μια συγκεκριμένη απόφαση πάνω στο θέμα για το παροπύρο.

Το Τμήμα, κατονομώντας το περιεχόμενο της εισήγησης και συμμεριζόμενα πλήρως την ανησυχία του εισηγητή Συμβούλου Κ. Ποσσάκου, ύστερο από ανταλλαγή σχετικών γνώμών και οποπύων ανάμεσα στο μέλη του τελικό κατολήγει:

Νο υπόρξει μια ονομανή όπως και σχετική φροντίδα για την απόσπαση των εκπαιδευτικών προκειμένου να συγκροτηθεί η ερευνητική ομάδα. Αν αυτό δεν πραγματοποιηθεί στο διάστημα των προσεχών ημερών σε νέο του συνεδρίο θα πόρει ανάλογο τις κατολληγες οποπύσεις του.

Θ έ μ ο 7ο.- Απόσπαση στο ΚΕΜΕ των ~~ε~~ισηγητών Ζηκίδη Μιχρήλ και Κώνστο Κωνστοντίνου
Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται το εξής:

Ο κ. Ζηκίδης Μιχρήλ, ειδικότητας Φυσικού που ανήκει οργανικό στο Β' Λύκειο Αχορνών και ο κ. Κώνστος Κων/τίνος ειδικότητας Βιολόγου που ανήκει οργανικό στο Γυμνάσιο Αυλώνος, έχουν οποσπασθεί στο ΚΕΜΕ και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την εκπόνηση του Α.Π. του μαθήματος των Φυσικών των τάξεων Ε' και ΣΤ' του δημοτικού και τη συγγραφή βιβλίου μαθητή και δασκάλου της Ε', στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ, από 18 Νοεμβρίου 1983 και 15 Νοεμβρίου 1983, αντίστοιχο.

Παροκαλώ τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ για τη χορήγηση σχετικών βεβαιώσεων στους οποσπασμένους καθηγητές για την υπηρεσιακή τους κάλυψη.

Ο κ. Πρόεδρος οποδέχτηκε την παρόκληση για τη χορήγηση σχετικής βεβαιώσεως στους οποσπασμένους καθηγητές Μιχρήλ Ζηκίδη και Κώνστο Κωνστοντίνου.

Έπειτο από αυτό έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γρομμοτάς

Πούλος Σκελλορίδης

Ευρ. Ποπονικόδου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 2/1984

Σήμερα, 13 Ιανουαρίου 1984 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμο Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πύλο Σκελλορίδη.

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελός, Στεφ. Ποποσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Ποπνικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μοθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητής κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λομίας για το Β' τρίμηνο του σκοδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Απόθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Β' και Γ' τρίμηνο του σκοδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Γνωμοδότηση α) για το βιβλίο "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" του Κων/νου Ζησόπουλου και β) για πέντε αντίτυπο της εφημερίδας "Μοθητική Δράση". Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Απόθεση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διονύσιου Ακτύπη. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λορίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

θ έ μ α 1ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το κρινόμενο κείμενο αποτελεί το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου Μαθηματικά Ε' τάξεως για το δάσκαλο με τίτλο "ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Ε' Δημοτικού". Εκτείνεται σε 77 χειρόγραφες σελίδες μεγάλου μεγέθους και περιλαμβάνει το, σύμφωνα με το κατορτιζόμενο νέο αναλυτικό πρόγραμμα, ακόλουθο αντικείμενο μαθήσεως για τους μαθητές. Αριθμοί πάνω από το 1.000.000, συστήματα αριθμώσεως, Διαιρετότητα, Συμμεγείς αριθμοί, Γεωμετρία. Το κείμενο παρουσιάζει την ακόλουθη δομή που επαναλαμβάνεται πιστά για το καθένα επιμέρους αντικείμενο διδασκαλίας: α) Γενική εισαγωγή στο αντικείμενο διδασκαλίας· β) Επίπεδο μύησης των μαθητών· γ) Στόχοι που επιδιώκονται με τη διδασκαλία· δ) Διδασκαλία (υλικό, διδακτικές ενέργειες, μαθητικές δραστηριότητες)· ε) εργασίες στο βιβλίο του μαθητή. Η δομή αυτή παρουσιάζει μια λογική και μπορεί να θεωρηθεί ως πολύ ικανοποιητική.

Διαπιστώνεται μία πλήρης αντιστοιχία των θεμάτων του βιβλίου του δασκάλου με εκείνα του βιβλίου του μαθητή.

Οι διδακτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες ανταποκρίνονται στους στόχους που θέτονται κάθε φορά και τους καλύπτουν. Ίσως όμως να χρειάζεται περισσότερο εξδασκηση και εφαρμογές γνώσεων για τη βέβαιη αφομοίωση των αντικειμένων από τους μαθητές. Αν κάτι τέτοιο δεν το επιτρέπει η έκταση του βιβλίου ως δηλωθεί στο διδασκαλό ότι ο ίδιος ανάλογο με τις εκτιμήσεις του μπορεί να πραγματοποιεί κάθε φορά περισσότερη εργασία με τους μαθητές του. Και μάλλον αυτό επιβάλλεται.

- Στις "εργασίες στο βιβλίο του μαθητή", πολύ σωστά για καθεμιά απ' αυτές ξεχωριστά επισημαίνεται τι θα προσέξει ο δάσκαλος για το μαθητή, τι οποιείται να κάνει και σε τι οπoβλέπει.

- Μια παρατήρηση, που έχει σχέση και με όλο το βιβλίο του δασκάλου σ' όλο το μαθήματα, αφορά στην ανάγκη να μη υποδεικνύεται μονολιθικό ένας μοναδικός τρόπος διδακτικής προσέγγισης του κάθε φορά αντικειμένου μαθήσεως. Αντίθετα και για παιδαγωγικούς και διδακτικούς λόγους επιβάλλεται να επιτρέπονται και μάλιστα και συγκεκριμένα να υποδεικνύονται και άλλες εναλλακτικές διδακτικές διαδικασίες που είναι δυνατόν να χρησιμοποιεί ο δάσκαλος, αλλά ακόμα και ο ίδιος να παρατηρείται στην επινόηση και

2

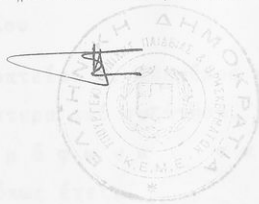
εφαρμογή και άλλων δρόμων διδασκαλίας. Έτσι το βοήθημα αυτό του διδασκάλου πούει να δίνει την εικόνα εντός συνταχολογίου που ανσισρεί κάθε προσωπική πρωτοβουλία τθυ δασκάλου στην τάξη, ονδολογα και με τηγπροσωπικότητό του και με το αντικείμενο διδασκο- λίας και με τη ψυχοφυσική πραγματικότητα των συγκεκριμένων μοθητών του. Φρονώ πως οι συγγραφείς και του πρρόντος βιβλίου πρέπει να λάβουν σοβαρό υπόψη τους αυτή τηγπαρο- τήρηση.

Το μέρος αυτό του βιβλίου γενικό κρίνεται κατάλληλο και χρήσιμο βοήθημα για το διδύσκαλο από κάθε όποψη και προτείνουμε το Τμήμα να έγκρίνει τη δημοθίφειυσή του. Στο κείμμενο έχουμε σημειώσαι ορισμένες λεπτομέρειες και πόντως επουσιώδεις παρατηρήσαις σε έιδικό σημείο για βελτίωση.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου του .όσκόλου των Μαθηματικών της Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ ο 2ο.- Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86.

Οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται να ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος για την Δ' τάξη του δημοτικού και το σχολικό έτος 1985-86 στους εξής εκπαιδευτικούς:

1. Γιάννη Γεωργοκώστα
2. Αχιλλέα Λεοντάρη
3. Θρασύβουλο Μπέλλα
4. Αντώνη Μπενέκο
5. Παναγιώτα Παπαδάτου
6. Νίκο Σκόπα
7. Γιάννη Χριστιά
- και 8. Σπύρο Χριστοδούλου

Συντονισμός και εποπτεία: Α. Μπενέκος και Ι. Χριστιάς.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λαμίας για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. -

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Φ. 5/104/23-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαμίας κ. Καφούση με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Καφούση με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατά, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαμίας κ. Καφούση για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάνω σχολή για το 3' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατά, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Καφούση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ ο 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Β' και Γ' τρί-
μηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ.
202/22-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Θ. Ντολάκο με τις προτάσεις
του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το ακαδ. έτος
1983-84 και εισηγάει να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ Ντολάκο με την εξής παρο-
τήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να αναστεθούν σε κα-
θηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαί-
δευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής
των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικοτήτων
με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Ντολάκο για την ανάθεση
διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το Β' και Γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους.
1983-84 όπως έχει με την εξής παροτήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να αναστεθούν σε
καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαί-
δευση, ν' αντιμετωπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της ειδικής Διδακτικής
των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικοτήτων
με παιδαγωγικές σπουδές σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Ντολάκο επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Μέρος 5^ο Γνωμοδότηση σχετικά με διάθεση συλλογής δημοτικών τραγουδιών που ανήκουν στον χώρο της δημοτικής τραγουδιολογίας και ειδικά στην ανθολογία της εφημερίδας "Μαθητική Δράση".
Ο κ. Α. Βουγιούκας, (Ειδικός Σύμβουλος), εισαγείται στο Τμήμα Κατάθεσης

Ο δάσκαλος του 9ου δημοτικού σχολείου Λέριας στέλνει το βιβλίο ("του", όπως γράφει) "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" και 5 φύλλα της εφημερίδας "Μαθητική δράση" και παρακαλεί να του γνωρίσουμε τις απόψεις μας γι' αυτή την παιδαγωγική του προσπάθεια.

Η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" έχει τις ενδείξεις "9ο δημοτικό Σχολείο Λέριας. Σχολικό έτος 1982-1983. Τάξη ΣΤ2. Δάσκαλος: Κώστας Αθ. Ζησόπουλος" "Έκδοση Συλλόγου γονέων-κηδεμόνων". Ο δάσκαλος διαβεβαιώνει ότι η συλλογή συγκροτήθηκε από τα παιδιά με τη διαδικασία της καταγραφής των τραγουδιών από τα στόμα ανθρώπων του περιβάλλοντός τους. Δεν επιχειρήθηκε η κατάταξή τους σε κατηγορίες, γιατί αυτό θα ήταν ίσως πέρα από τις δυνατότητες των παιδιών.

Η "Μαθητική δράση" είναι μαθητική εφημερίδα, τετρασέλιδη, τυπωμένη σε τυπογραφείο, έχει βγάλει πέντε φύλλα, και καλύπτει μια ολόκληρη σχολική χρονιά. Στο πρώτο φύλλο και στο άρθρο "Η προσπάθειά μας" ο δάσκαλος κάνει λόγο για το ρόλο του δασκάλου σ' αυτή την έκδοση και για την προοπτική περιορισμού της συμμετοχής του από φύλλο σε φύλλο. Συντάκτες παρουσιάζονται οι μαθητές, που υπογράφουν και όλα τα περιεχόμενα της εφημερίδας. Τα κείμενα είναι σύντομα, απλά, και στρέφονται γύρω από τη ζωή του σχολείου, μια πλούσια σε δραστηριότητες σχολική ζωή, και το κοινωνικό τους περιγύρο. Η μορφή της "Μαθητικής δράσης" είναι πολύ κοντά στο μοντέλο των επαρχιακών εφημερίδων.

Τόσο η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" όσο και η εφημερίδα "Μαθητική δράση" θα πρέπει να θεωρηθούν αξιόπαινες προσπάθειες στο σχολικό χώρο, αν έχουν τηρηθεί ορισμένοι παιδαγωγικοί όροι. Οι βασικότεροι από τους όρους αυτούς είναι:

• Τέτοιου είδους δραστηριότητες από το ένα μέρος να μην κατανοούν περιθωριακές αλλά να εντάσσονται μέσα στη σχολική ζωή και εργασία και από το άλλο να μη γίνονται σε βάρος των μαθημάτων.

- Να μη γίνονται αιτία για να προβάλλεται μια ελίτ της τάξης ή και ο ίδιος ο δάσκαλος.
- Να διατηρούν την παιδικότητά τους και επομένως να μην αποβλέπουν στην τελειότητα ή στη μίμηση προτύπων των μεγάλων. Έτσι, η μαθητική εφημερίδα δεν πρέπει να έχει στόχο της να μπάσει τα παιδιά στον κόσμο της καθιερωμένης δημοσιογραφίας. Μπορεί να είναι κάτι λιγότερο φιλόδοξο και πιο ουσιαστικό: ένα βήμα που προσφέρεται για να δίνουν τα παιδιά διέξοδο στην ανάγκη για αυτοέκφραση και επικοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι είναι προτιμότερη μια εφημερίδα χειρόγραφη ή το πολύ πολυγραφημένη, που βγαίνει όλη από τα χέρια των παιδιών, με συμβουλευτική μόνο παρέμβαση του δασκάλου.
- Σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες διασφαλίσεις, ώστε ό,τι παρουσιάζεται να είναι δουλειά των μαθητών και όχι αντιγραφή ή κάτι που ετοιμάστηκε στο σπίτι με άγνοια στην επέμβαση των μεγάλων.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. 1555/6-7-1983 του Προϊσταμένου της Δ/σης Δ.Ε. κ. Καραγεωργόπουλου και β) την εισήγηση και τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι
Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 6ο.- Απόσπωση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διονύσιου Ακτύπη.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ ο Διονύσιος Ακτύπης δάσκαλος του 24ο δημοτικού σχολείου του 1ου γραφείου Πειραιά, ως μέλος της συντακτικής ομάδας των βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας Δ' τάξης δημοτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ πο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 7ο.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 160/10-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης κ. Γκουράβο με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και β) το έγγραφο αριθμ. 135/29-11-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη με το οποίο διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ α) Κανονισμός λειτουργίας της Σχολής Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης καθώς και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ για το έτος 1984-85 και εισηγείται να γίνουν δεκτά το σχ. εσωτερικού κανονισμού Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85 όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ πο φ ο ί ν ε τ ο ι

Το σχ. εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης να μείνουν όπως έχουν.

Έπειτο από, αυτό έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. ποπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 3/1984.

Σήμερα, 24 Ιουνίου 1984 ημέρο Τρίτη και ώρο 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίσαε το Τμήμο Δημοτικής Εκπαιδύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσαγειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πούλο Σοκελλορίδη.

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Ποποσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιός, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Ποπονικολάου. Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή ασσχόληση.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μοραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Τροποποίηση της απόφασης για την απόθεση συγγραφές του βιβλίου Μελέτες του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητές Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του Α'μέρους του βιβλίου του μοθητή "Το Νοθημολικό μου" Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Τροποποίηση Β.Δ 7/1973 "Περί ωρολογίου και ονοματικού προγράμματος των μοθημάτων των Σχολών Νηπιογαγών". Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ωρολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητές: Α. Βουγιούκος, Ι. Χριστιός.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Παρόθεση εικονογράφησης του Β'τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Νοθημολικών Β' τάξης δημοτικού. Εισ. κ. Πασσάκος, Σύμβ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Ανόρεση εικονογράφησης του Α'τεύχους του βιβλίου για το μοθητή Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Ανόρεση εικονογράφησης του Α'μέρους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Αναφορò κ. Ε. Φίκο δασκάλου, για την εφαρμογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός.
- Θ Ε Μ Α 9α.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιών Προσχολικής ηλικίας κ. Μ. Κολούδης. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 10.- Έγγραφο της Δ/ντρίος Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης για σύζηση ωροίας οπαζημώσεως των κοθηγητών των διδασκων στην ποροπώνω ΣΕΛΑΕ.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηοούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ ο 1ο.- Τροποποίηση της απόφασης για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86.

Ο κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, βέβαι υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγηση του με τον κ. Μπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:

Επειδή η έγκριση της προηγούμενης απόστασής μας προσκαρθεί σε διαδικαστικά εμπόδια, ως προς τους Σύμβουλο Χριστοδούλου και Παναγιώτο Ποσπότου, ποροκαλείται το Τμήμα να εγκρίνει την ανάθεση, στο πορόν στάδιο, της συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για την Δ' τάξη δημοτικού στους:

1. Γιόννη Γεωργακόστα, Επιβ/τή Β' του Ν. 309/76.
2. Αχιλλέο Λεοντόρη, *εχολιυό σύμβουλο*
3. Θρασύβουλο Μπέλλο, *εχολιυό σύμβουλο*
4. Αντόνη Μπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ
5. Νίκο Σκόπα, *εχολιυό σύμβουλο*
6. Γιόννη Χριστιό, Εισηγητή του ΚΕΜΕ

και να γίνει η συμπλήρωση της ομάδος, μόλις διευθετηθούν τα διαδικαστικά.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 2ο Έγκριση του Α'μέρους του βιβλίου του μθητή "Το μθημοτικό μου" Δ'τόξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμο το ακόλουθο:

Γενικό: Η οργάνωση του περιεχομένου του Α' μέρους του βιβλίου "Το μθημοτικό μου" της Δ' τώξης δημοτικού ονοποκρίνεται στις οποιτήσεις του νέου Α.Π., καλύπτει τις βασικές έννοιες τών συνόλων (σύνολο και υποσύνολο, κοινό στοιχείο συνόλου με σύνολο, τομή συνόλων, προβλήμοτο συνόλων) τις μετρήσεις (εισαγωγή στους συμμιγείς αριθμούς) και ονοπτύσσει μεθοδικό και πρωτοπορικό πολλές από τις προβλεπόμενες στο Α.Π. μερικότερες ενότητες της γεωμετρίας (σημείο, γραμμές, είδη γραμμών, ευθύγραμμο τμήμοτο, ημιευθείες, επιφόνειες, επίπεδο γεωμετρικό σχήμοτο, τετρώγωνο, ρόμβος, ορθογώνιο, τρίγωνο, είδη τριγώνων, κύκλος, πολύπλευρο, μέτρηση περιμέτρου, εμβοοού, μέτρηση όγκου, χωρητικότητα και βόρους).

Η δομή του βιβλίου, έτσι όπως ονοπτύσσονται μερικότερες ενότητες της γεωμετρίας, πούνοι τοποθετημένες στο τέλος του Α.Π. δεν παρεοκολουθεί τη δομή του νέου προγράμμοτος.

Ειδικές ποροτηρήσεις: (σ.4). Πορουσιόζεται ένο σύνολο με διάφορο γεωμετρικό σχήμοτο (τετρώγωνο, ρόμβοι, πορολληλόγραμμο) και κολούνοι οι μθητές να τα χωρίσουν σε υποσύνολο με πολλούς τρόπους. Αφού δεν έχει γίνει ακόμα καμιά γνωριμία με το γεωμετρικό αυτό σχήμοτο, κρίνεται πρόωγη και δύσκολη μια τέτοια άσκηση. Άλλωστε και έτσι που είναι διατυπωμένη, οι μθητές δυσκολεύονται να κατολόβουν τι ακριβώς ζητείται... (σ.9) 1ο κριτήριο αξιολόγησης: Κατολομβόνει μεγάλη έκταση (σ. 9-18) και σφορό τους αριθμούς 1-1000. Μπορούσε η αξιολόγηση να γινόταν με συντομία και ν'ονοφερόταν στο περιεκτικό βασικό στοιχείο για τον έλεγχο της σφομοίωσης, εμπέδωσης και κατονόησης της ύλης, δεδομένου ότι ένας τέτοιος έλεγχος έπρεπε να είχε περοτωθεί στη/προηγούμενη τώξη.

(σ.9) α " Το γνωστό τους" να γίνει " το γνωστό σου"

(σ. 11). " Υποθέστε ότι έχετε" να γίνει " Νο υποθέσεις ότι έχετε"

(σ. 19). Γίνεται ονοφορό στο σημείο που τα παριστάνουμε με μια τελείο (α), δίχως να ορίζεται ο χώρος ή το διάστημα στο οποίο τοποθετείται το σημείο, Οπότε και η οισθητοπαίρηή του βότον πιο ευχερης.

(σ. 20). Δίνεται πρώτα ο ορισμός της ημιευθείας και μετά ο ορισμός της ευθείας. Κρίνεται σκόπιμο ν' αντιστραφεί η προτεραιότητα της οισθητοποίησής των εννοιών.

(σ. 20). Ν' ονοδοτυπωθεί ο ορισμός της ημιευθείας.

Ημιευθείο είναι μέρος της ευθείας που έχει μια αρχή και εκτείνεται από το ένα και το άλλο μέρος της π.χ.

(σ. 20). Για τη γωνία δεν δίνεται ορισμός αλλά μόνο πως "σχηματίζεται".

(σ.21). Η άσκηση με αριθμό 2 να πάρει τον αριθμό 3 και η άσκηση με αριθμό 3 να πάρει τον αριθμό 2.

(σ. 23). Δεν είναι σαφής η διατύπωση για τις κομπύλες γραμμές.

(σ. 2ο) χρειάζεται ένα 0 (μηδέν) στην τρίτη γραμμή της άσκησης 3.

(σ. 42+ 43). Οι ασκήσεις "Λογαριζόμαστε με χρήματα" και "Εφορμάζουμε" στις σελ. 42 και 43 αντίστοιχα, επειδή επανολαμβάνουν γνωστό πρόγματο, μπορούσε και να είχαν ποροληφθεί.

(σ. 44+45). Κρίνεται ιδιαίτερα περιορισμένο το κριτήριο της αξιολόγησης της γεωμετρίας (νέα στοιχεία) όταν συγκριθεί σε έκταση με άλλο κριτήριο αξιολόγησης του μέρους αυτού του βιβλίου και όταν ληφθεί υπόψη η δυσκολία της κατονόησης των γεωμετρικών εννοιών.

(σ. 46- 48). " Οι αριθμοί ως το 2.000". Γιατί "Έρευνούμε" και "ονοκολύπτουμε"; Δεν είναι γνωστό πτους μοθητές;

Όπως φαίνεται από το πρόγματο το Α' μέρος του βιβλίου "Το μοθηματικό μου" Δ' δημοτικού είναι στη μεγαλύτερή του έκταση εισαγωγικό ή επαναληπτικό των γνώσεων που προηγήθηκαν στις προηγούμενες τάξεις. Τότε γιατί να περιέχει σε μεγάλη έκταση (σ. 19-27 και 31-41) νέες γεωμετρικές έννοιες που περιλαμβάνονται στο τέλος του νέου προγράμματος της Δ' τάξης και μπορούσαν ν' αποτελέσουν αντικείμενο του Β' ή Γ' μέρους του βιβλίου; Παρόλληλο όμως πρέπει να σημειωθεί ότι κρίνεται πετυχημένη η προσπάθεια των συγγραφέων να κάνουν πολλές απ' αυτές, απλές, κατονοητές και προσιτές στο μοθητή της Δ' τάξης.

Γενικά, το βιβλίο (Α' μέρος) ονοπτύσσει και κολλιεργεί μεθοδικό της μοθηματική σκέψη του παιδιού και το εθίζει με τις διάφορες δραστηριότητες, ονοζητήσεις, εφαρμογές

και κοποσκευές, να προβληματούζεται, να σκέπτεται δημιουργικό, να ερευνά και ν'ονομα-
λύπτει.

Έχω τη γνώμη ότι το Α' μέρος του βιβλίου " Το μαθηματικό μου" Δ' τάξης δημο-
τικού, μπορεί να εκδοθεί, αφού γίνουν ορισμένες βελτιώσεις. -

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά τη οποία γίνονται δεκτές οι ποροτηρήσεις του
κ. βλαυτίδη και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμο, ύστερο από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο πο φο ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Το μαθηματικό μου" Δ' τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ γιο το σχολ. έτος 1984-85,
με τις βελτιώσεις που προτείνονται από το Τμήμο.

Η συζήτηση γιο το τρίτο θέμα της ημερήσιας διοτόξεως Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973
"Περί ωρολογίου και ονολυτικού προγράμματος των μαθημάτων των Σχολών Νηπιογυγών"
ονοβόλλεται γιο την επόμενη συνεδρία του Τμήματος επειδή οπουσιάζει ο εισηγητής του
ποροπόνο θέματος.

Γιο το τέτορτο θέμα της ημερήσιας διοτόξεως που ονοφέρεται στο ωρολόγιο πρόγραμ-
μο των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού έγινε μιο κοτ'ορχήν συζήτηση.

Το Τμήμο θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα λάβει σχετική απόφαση στην επόμενη
συνεδρία του.

Θ έ μ ο 5ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Β' τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ποσσόκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η Ζωγράφος κ. Ειρήνη Κορολέκο παρέδωσε την εικονογράφηση α) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του μοθητή των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (149 σελίδες X 1.800 δρχ. = 268.200 και β) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου (152 σχέδιο X 300 δρχ. = 45.600).

Η εργασία της κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι η Ζωγράφος κ. Ειρήνη Κορολέκο παρέδωσε την εικονογράφηση του δεύτερου τεύχους των βιβλίων του μοθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (Βιβλίο του μοθητή: σελίδες 149 X 1800 - 268.200 δρχ. και Βιβλίο του δασκάλου: σχέδιο 152 X 300 - 45.600 Σύνολο = 313.800 δρχ) και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία ομοιβής της ποσών Ζωγράφου.

Ε έ μ ο βο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Α' τεύχους του βιβλίου για το μοθητή Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα να ονοταθεί η εικονογράφηση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού στην κ. Διοτσέντα (Υακίνθη) Παρίση.

Ως ομοιβή η κ. Παρίση για τη σελιδοποίηση, επιμέλεια και εικονογράφηση του παροπάνω βιβλίου ζήτησε το ποσό των 200.000 δρχ.

Φωτοαντίγραφο της σχετικής προσφοράς της κ. Παρίση επισυνόπτεται στο προκτικό.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Α' μέρους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βαυγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα να ονοτε-
θεί η εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9
16/σέλιδο, στο ζωγράφο Νίκο Χουλιανό.

Ως αμοιβή ο κ. Χουλιανός ζήτησε το ποσό των 300.000 δρχ.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα.- Αναφορά κ. Ε. Φίκο, δασκάλος, γιο εφορμογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Ο κ. Ιω. Χριστιός, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος αναφορό της δασκάλου του 2ου Δημ. Σχολείου Αχρονών κ. Ευσταθίου Φίκο σχετικά με την εφορμογή από την ίδιου και σε συνεργασία με δυο συνδόμελους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τάξεις τους (Γ' δημοτικού).

Σχετικό με το αίτημα της κ. Φίκο έχω να ποροτηρήσω τα εξής: Οι σκοποί της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και οι σχετικές με αυτή δραστηριότητες, όπως περιγράφονται από την κ. Φίκο, εντάσσονται σύμφωνα με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα στο μόθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και υλοποιούνται με το βιβλίο γιο το μοθητή και το δάσκαλο. Ο δάσκαλος μπορεί και αφείλει να αντιμετωπίσει το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού στα πλαίσια του μοθήματος αυτού, όπου είναι και η φυσική θέση, χωρίς βέβαιον να αποκλείεται η δυνατότητα να αξιοποιήσει ευκαιρίες που δίνονται με τα άλλα μοθήματα. Η κ. Φίκο, όπως και κάθε άλλος συνδόμελος, έχει την ελευθερία να οργανώσει τις σχετικές δραστηριότητες κοτό την κρίση της και να χρησιμοποιήσει πρόσθετο υλικό που θεωρεί ομοροφίτητο γιο την επίτευξη των σκοπών της διδασκαλίας, πάντοτε όμως στο πλαίσιο του αναλυτικού και του ωρολογίου προγράμματος. Τέτοιες ενέργειες του δασκάλου είναι ομορονόητες, ανήκουν στο έργο του και δεν χρειάζονται έγκριση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο οριθμ. Γ1/633/22-11-1983 του Υπομ- γείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την εισήγηση του κ. Χριστιό και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ρ ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ Ε Μ Α 9ο : Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιών προσχολικής ηλικίας κ. Μαρίας Καλούδη.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα :

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309.71/87/Γ1/275/13-6-83 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Μαρίας Καλούδη για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της με τίτλο "Παίζω και μαθαίνω" και μιας σειράς παιχνιδιών για χρήση των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.

α) "Παίζω και μαθαίνω" : Πρόκειται για βιβλίο με μαυρόασπρη εικονογράφηση ποικίλων θεμάτων πούναι ταξινομημένα κατά εποχές και παρμένα από τον παραστατικό κύκλο των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το νήπιο ζωγραφίζοντας τις εικόνες εθίζεται σε μια παθητική απασχόληση που δεσμεύει την καλλιέργεια και ανάπτυξη της δημιουργικής του σκέψης, την πρωτοβουλία και πρωτοτυπία του. Ακόμα, ο αδέξιος χρωματισμός εικόπων αγίων από το νήπιο (σ. 20, 41, 44, 67, 90) είναι δυνατό να το οδηγήσει σε διακομώδηση του θείου προσώπου.

Για τους παραπάνω λόγους δε το θεωρώ χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

β) Τα παιχνίδια : Αποτελούνται από τέσσερες σειρές που αναφέρονται στις τέσσερες εποχές του έτους και σε θέματα και πράγματα του άμεσου περιβάλλοντος του νήπιου. Η κάθε σειρά περιέχει ένα χρωματιστό PUZZLE, ένα ντόμινο, μια ντόμπολα και συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης του κάθε παιχνιδιού. Οι γνώσεις προσφέρονται με τρόπο αβίαστο και με χαρακτήρα παιγνιώδη. Είναι απλές, προσιτές και ενδιαφέρουσες στο νήπιο. Έτσι, παράλληλα με την ευχάριστη απασχόληση, το νήπιο, ασκεί την παρατηρητικότητα του και καλλιεργεί τη δημιουργική του σκέψη.

Για τους παραπάνω λόγους έχω τη γνώμη ότι και οι τέσσερες σειρές των παιχνιδιών είναι χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

ΣΥ

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ και ο κ. Βουγιούκας δε συμφωνούν με την εισήγηση του κ. Βλουτίδη όσον αφορά τη χρησιμότητα των παιγνιδιών της προσχολικής ηλικίας, γιατί θεωρούν ότι δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στο παιδί. Άλλωστε είναι φτιαγμένα από φθηνό υλικό και αυτού του είδους κυκλοφορούν πάρα πολλά στο εμπόριο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α. ο μ ό φ ω ν α

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας το βιβλίο "Παίζω και μαθαίνω" της κ. Μ. Καλούδη για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Β. Κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α

Θεωρεί χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τις τέσσερες σειρές των παιγνιδιών της κ. Μ. Καλούδη, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφούν οι κ.κ. Π. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, και ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, οι οποίοι δε θεωρούν χρήσιμα για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τα παιγνίδια της κ. Καλούδη, επειδή δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

Θ Ε Μ Α 10ο : Έγγραφο της Δ/ντριας Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για αύξηση ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ κ. Π. Σακελλαρίδης θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Διευθύντρια Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα με το έγγραφό της αριθ. πρωτ. 266/23-12-1983 εκθέτει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η παραπάνω ΣΕΛΔΕ για την εξεύρεση διδακτικού προσωπικού, δεδομένου ότι οι καθηγητές αμείβονται μόνο με το ποσό των 450 δρχ. την ώρα, και ζητεί αύξηση της ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην ΣΕΛΔΕ "για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών και της εκπαίδευσης γενικότερα".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα συμφωνεί με το περιεχόμενο του εγγράφου της κ. Γκιούρδα και παρακαλεί να ληφθεί υπόψη για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Παύλος Σακελλαρίδης

Ε. Παπανικολάου

Πράξη 4/1984

Σήμερα, 31 Ιανουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρες 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νίκ.Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ.Μελάς, Στέφ.Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ.Βουγιούκας, Αντων.Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν.Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ.Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση δια το σχ.Προεδρ.Δ/τος:

1) Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973 "Περὶ ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Σχολών Νηπιαγωγών κατά έτη σπουδών" (ΦΕΚ 2110-1-73 Τ.Α.)

Εισηγητής κ.Α.Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

2) Ωρολόγιο πρόγραμμα των Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητής: Α.Βουγιούκας, Ι.Χριστιδής.

3) Το γλωσσικό μάθημα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ΄ και Δ΄ του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητής: κ.Δ.Μελάς

4) Εποπτικά μέσα διδασκαλίας

Εισηγητής: κ.Ι.Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

5) Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε΄ τάξης.

6) Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ.Γεωργιά-Γαλτσιώτη.

7) Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του τμήματος Δ.Ε. στον Στέλ. Βασιλόπουλο.

Εισηγητής: κ.Μελάς, Σύμβουλος Β'

8) Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Εισηγητής: κ.Μελάς, Σύμβουλος Β'

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας

Θ έ μ ο 1α.- Γνωμοδότηση γιο το σχ. Προεδρ. Δ/τος: Τροποποίηση του 7/1973 Β.Δ.

" Περí αράλλογίου και ονολυτικού προγράμματος των μωθήμάτων και σσκήσεων των Σχολών Νηπιογαγών κοτό έτη σπουδών" (ΦΕΚ 2/10-1-73 τ.Α.).

Ο κ. Μπενέκος, Ειδιικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισαγείτο στο Τμήμο το ακόλουθο:

1. Ως γενική ποροτήρηση θα είχο να πώ ότο το περιεχόμενο του σχεδίου είναι ονισο-μερές: α) στις επισοτήμες της ογαγής το περιεχόμενο διοαρόφεται συνοπτικό ενώ στο όλλο μωθήμοτο ονολυτικό β) σε όλλο οπό τα τελεουτοία προτόσσετο σκοπόσ του μωθήματος (στόχοι) σε όλλο όχι.

Προτείνω να γίνεο προσαρμογή όλων των μωθήμάτων προς το μωθήμοτο των επισοτημών της ογαγής, γιο να δοθει δυνωτότητα στους διοδσκοντες να οργονώνουν ονόλογο το περιεχόμενο της διοδσκολίας τους και γιο να οσπορευθοούν παρεξηγήσεις.

2. Ως προς το όρθρο 1 έχο να ποροτηρήσω και να εισαγηθώ το εξής:

ο) Να χωριθοούν το μωθήμοτο κοτό το πρότυπό του σχεοικού διοτόγμοτος γιο τις Ποιο-γωγικές Ακοδημίες.

I. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ , II ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ, III ΓΕΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ, IV ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

β) Να προστεθει και γιο τις νηπιογαγούς, όπως έγινε και γιο τους διοδσκόλους, η ζένη γλώσσο (ώρες 2 σε κάθε έτος).

γ) Η ειδική Αγωγή των οσποκλινόντων παιδιών να μωαχθει στα Ποιογωγικά μωθήμοτο.

δ) Η ένωΓενική Ψυχολογίο να γίνεο Εισαγωγή στην Ψυχολογίο (Γενική Ψυχολογίο. Σύγχρονο μεύμοτο).

ε) Η Εξελοικτική Ψυχολογίο και Ψυχολογίο Ατομικών Διοφορών (9) να χωρισειεί σε δύο:

Αναπτυξιοκή Ψυχολογίο (Εξελοικτική), όπως και στις Ποιοδω. Ακοδημίες (2 ώρες στο Α' έτος) και Ψυχολογίο Ατομικών Διοφορών (1 ώρο στο Β' έτος). Άλλωοτε ουτό γίνεοτο

στην ονόλυση του περιεχομένου, όρθρο 2.

στ) Το 12 να γίνεο: Νεοελλοηική γλώσσο και γραμμοτεία

ζ) Το 13 να γίνεο: Ποιοδική λογοτεχνία και Ποιοδικό βιβλίο (όπως έγινεο και το ονολυτικό περιεχόμενο στο όρθρο 2).

η) Τα 14 και 15 να ενοποιοηθοούν σε Αισθηοικτή Αγωγή:

ο) Εικοσοικτικές Τέχνες, β) Μωοσική κίνηση η ογαγή, όπως είναι και στο Ε.Α.Π. του δημοοικού οσολοείου.

θ) Η Σωμοοικτή Αγωγή (16) να γίνεο Φωοσική ογαγή και ρυθμική των νηπίων

3. Ως προς το άρθρο 2 ποροτηρώ και εισηγαύμοι το εξής:

ο) Στις Σύγχρονες τάσεις της προσχ. Αγωγής ⁽⁴⁾ να περιληφθούν και Στοιχείο Συγκριτικής Παιδαγωγικής, που υπόρχει και για τις Ποιδ. Ακαδημίες.

β) Το α (Γεν. και Ειδ. Μεθοδολογία κτλ.) να προσαρμοσθεί ως εξής: Γλωσσικών

ii) Μελέτης του Περιβάλλοντος ii) Μαθηματικών iv) Αισθητικής Αγωγής, v) Κοινωνικών

γ) Το β να γίνει: "Σχεδιασμός ενότητας", αντί βιωματικά σχέδιο, που από όρος περιοριστικός.

δ) Στο Κεφάλαιο: Παιδική Λογοτεχνία (13 σελ. 6) (και Παιδικό βιβλίο - όπως προτείναμε να προστεθεί) να περιληφθεί και το ειδικό θέμα "Εικονογραφημένα παιδικά βιβλία" που είναι από τα σημαντικότερα μορφωτικά μέσα του παιδιού της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας και που τόσο κοκοποιείται με τα κομικά και άλλα εμπορικά φυλλάδια

Επίσης η φράση "Ιδιαιτέρη έμφωση στην πορογωγή της δεκαετίας 1970-1980 να απαλειφθεί προς αποσπγή ποροξηγήσεων και για τον κίνδυνο περιορισμού του οπτικού πεδίου. Σημαντική είναι και όλη η δεκαετία του 1960 και η πενταετία του 1980-85.

Να αντικατασταθεί ως εξής: 4) Ιδιαιτέρη έμφωση να αυθεί στη μετοπολεμική περίοδο".

ε) Τέλος πρέπει να αναφερθούν στο Β' έτος, εκτός από τις 5 ώρες προκτικής άσκησης την εβδομάδα (ποροκαλούθηση κ.λ.π), και οι ώρες (α χρόνος) προκτικής άσκησης που γίνεται στα δημόσια νηπιαγωγεία: 2 15/βήμερο ή 100-120 ώρες το χρόνο.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του ο) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1904/2-11-1983 του ΥΠΕΠΘ,

β) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και γ) τη διεξοδική συζήτηση

ο μ ε φ α ν ο ο π ο φ α / ν ε τ ο ι

Λέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 2ο.- Ορολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάσεων του δημοτικού σχολείου.

Α. Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγαίται τα ακόλουθα για το ορολόγιο πρόγραμμα "Μελέτης του Περιβάλλοντος των Γ' και Δ' τάσεων δημοτικού:

Με το νέο, αναλυτικό πρόγραμμα εισάγεται το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στις μ τέσσεριε πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Όσο αφορά την Γ' τάξη στο μάθημα αυτό ενσωματώνονται στοιχεία από την κοινωνική ζωή, το γεωφυσικό περιβάλλον, την οικονομική ζωή, τη βιολογία, έννοιες από τις φυσικές

επιστήμες, καθώς και στοιχεΐα από την πολιτιστική εξέλιξη (ιστορία). Σ' αυτά πρέπει να συνοψοποιηθούν και στοιχεΐα από την Υγιεινή και την καταστροφή και τη μόλυνση του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια στην Τρίτη τάξη δε διδασκονται η Γεωγραφία και η Φυσ. Ιστορία ως ιδιαίτερα μαθήματα. Επομένως στη θέση των μαθημάτων αυτών πρέπει να οριστεί ως διδασκόμενο μάθημα η Μ.τ.Π. Αυτό όμως δε φαίνεται καθαρά στο προεδρικό διάταγμα με το οποίο δημοσιεύτηκε το νέο αναλυτικό πρόγραμμα για την Γ' τάξη.

Το τμήμα με την 18/1983 πράξη του και με το αιτιολογικό ότι οι τρεις ώρες (2 ώρες της Γεωγραφίας και 1 της Φυσ. Ιστορίας) δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας του μαθήματος της Μ.τ.Π. έδωσε εντολή στους συντάκτες του αναλυτικού προγράμματος και τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συντάξουν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση τις τέσσερις (4) ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Επίσης το τμήμα με την 41/1983 πράξη του αποφαινεται ομόφωνα να δοθεί μια ώρα στο μάθημα της Μ.τ.Π. και κατά πλειοψηφία η τέταρτη ώρα που θα δοθεί στη Μ.τ.Π. της Γ' τάξης να αφαιρεθεί από το μάθημα της Ιστορίας (στο βιβλίο της Φυσ. Ιστορίας), επειδή αρκετά στοιχεΐα από την Ιστορική εξέλιξη μπαίνουν στο μάθημα της Μ.τ.Π. και έτσι το μάθημα της Ιστορίας όχι μόνο δεν αποδυναμώνεται, αλλά αντίθετα ενισχύεται.

Πριν το τμήμα καταλήξει στην απόφαση αυτή, ήρθε σε συνενόηση με την Δ/ση Π.Ε.Κ. η οποία και συμφώνησε να δεχτεί τη ρύθμιση που θα πρότεινε το τμήμα. Με τη δημοσίευση όμως του προγράμματος δεν έγινε η παραπάνω ρύθμιση ούτε φαίνεται ότι το μάθημα της Μ.τ.Π. αντικαθιστά στη Γ' τάξη τα μαθήματα Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία. Σε σχετική ερώτηση και αφού είχε σταλεί το διάταγμα για δημοσίευση οι αρμόδιοι της Δ/σης εφαρμογής προγραμμάτων απάντησαν ότι μια τέτοια ρύθμιση του ωρολογίου προγράμματος δεν μπορούσε να γίνει για τα ολιγοθέσια σχολεία. Αυτό όμως κατά τη γνώμη μου, δεν ευσταθεί. Έτσι σήμερα έχουμε αναλυτικό πρόγραμμα και βιβλίο που έχουν συνταχτεί με βάση τέσσερις ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα, ενώ ωρολόγιο πρόγραμμα τρεις (3) ώρες. Οι τρεις ώρες δεν επαρκούν για τη Μ.τ.Π., αν βέβαια δεν θέλουμε να χάσει τη σημασία του το μάθημα αυτό που αποτελεί καινοτομία για το δημοτικό σχολείο.

Για τους παραπάνω λόγους και για τους λόγους που επικαλούμαι και στις εισηγήσεις μου (πρακτικά 18 και 20/83) προτείνω να λυθεί το πρόβλημα από το προσεχές σχολ. έτος με τη δημοσίευση του νέου αναλυτικού προγράμματος της Δ' τάξης ως εξής:

Με την εισαγωγή του μαθήματος της Μ.Τ.Π. τα διδασκόμενα μαθήματα και οι ώρες διδασκαλίας τους στη Γ^α τάξη είναι:

Α/α	Διδασκόμενα μαθήματα	6/θέσιο	5/θέσιο	4/θέσιο	3/θέσιο Γ ^α +Δ ^α	2/θέσιο	1/θέσιο Γ ^α +Δ ^α		
1	Θρησκευτικά	2	2	2	2	2/2	1/2		
2	Νεοελληνική Γλώσσα	9	9	9	10/2	10/2	6	6/2	6/2
3	Ιστορία	1	1	1	1	1/2	1/2		
4	Μελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	4	2	3/2		
5	Μαθηματικά	3	3	3	3	3	3/2	3/2	
6	Αισθητική Αγωγή*	4	4	4	4/2	2/2	1/2		
7	Φυσική Αγωγή	2	2	2	2	2/2	1/2		
	Σύνολο	25	25	25	27	30	ώρες συνολικά		

Στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα Μ.Τ.Π. της Δ^α τάξης ενσωματώνονται τα ίδια περιεχόμενα στοιχεία. Επομένως και στην τάξη αυτή οι τρεις ώρες διδασκαλίας δε μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες διδασκαλίας του μαθήματος. Χρειάζονται δηλ. και εδώ τέσσερις (4) ώρες. Η ώρα αυτή δε μπορεί να αφαιρεθεί από κάποιο άλλο μάθημα χωρίς να μειωθεί η παιδευτική του σημασία.

Πρόταση: α) Να προστεθεί στο συνολικό χρόνο ωρών διδασκαλίας στη Δ^α τάξη μία (1) ώρα. Να γίνει δηλ. το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα από 25 ώρες που ισχύει σήμερα 26 ώρες. Η ώρα αυτή να δοθεί στο μάθημα της Μ.Τ.Π. Η ρύθμιση αυτή να γίνει από το προσεχές σχολικό έτος 1984-85 με τη δημοσίευση του νέου αναλυτικού προγράμματος.

β) Να δοθεί εντολή στους συντάκτες του αναλ. προγράμματος και της τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συνταχθούν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση το 4/ωρο εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

* Τα τεχνικά στα 2/θέσια και μονοθέσια σχολεία διδάσκονται στις σιωπηρές εργασίες. Οι ώρες της Αισθητικής Αγωγής διατίθενται για τη διδασκαλία της Μουσικής.

Β. Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγάει τα ακόλουθα:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ε' και ΣΤ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΞΑΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τα ωρολόγια προγράμματα (Ω.Π.) συνάπτονται αναπόσπαστα με τα αναλυτικά (Α.Π.) από την άποψη της χρονικής κάλυψης των μαθημάτων. Ήδη βρίσκονται στο στάδιο της τελικής επεξεργασίας Α.Π. για τα μαθήματα "Νεοελληνική γλώσσα" Ε' και ΣΤ' τάξεων και "Μαθηματικά" Ε' τάξης, και με βάση τα προγράμματα αυτά προχωρεί παράλληλα η συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου για την Ε' τάξη. Ο σχεδιασμός των μαθημάτων αυτών έγινε με βάση ορισμένο αριθμό ωρών την εβδομάδα, 9 για τη "Νεοελληνική γλώσσα" (όσες και στις προηγούμενες τάξεις) και 4 για τα "Μαθηματικά" (κατά μία περισσότερες από ό,τι στις προηγούμενες τάξεις), αριθμό ωρών που κρίθηκε από τους εισηγητές απαραίτητος για να γίνει σωστή δουλειά.

Αλλά δεν μπορεί να νοηθεί Ω.Π. δύο μόνο μαθημάτων, ανεξάρτητα δηλαδή από τις ώρες των άλλων μαθημάτων και κυρίως ανεξάρτητα από το σύνολο των ωρών για όλα τα μαθήματα. Το σύνολο πάλι των ωρών εξαρτάται όχι μόνο από τη σημασία και τις διδακτικές απαιτήσεις κάθε μαθήματος μα και από άλλους παράγοντες, όπως οι εργάσιμες μέρες, το πρόβλημα των συστεγαζόμενων σχολείων σε διπλή βάρδια κτλ. Το Ω.Π. που ισχύει σήμερα για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' με βάση το προηγούμενο Α.Π. και μετά την καθιέρωση της πενθήμερης εργασίας είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΟΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα	7
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ίστορία	2
Θρησκευτικά	2
Γεωγραφία	2
Πολιτική και κοινωνική Αγωγή	1
Αισθητική αγωγή	2
Φυσική αγωγή	1
Πολιτιστικές δραστηριότητες	1

[Handwritten signature]

Με την εβδομάδα των έξι εργάσιμων ημερών οι ώρες διδασκαλίας ήταν πέντε την ημέρα. Έμειναν πέντε και μετά την καθιέρωση του πενήνημερου. Για να γίνει αυτό, και με την προσθήκη μάλιστα μιας ώρας στα μαθηματικά, χρειάστηκε να μειωθούν οι ώρες ορισμένων μαθημάτων. Κατά τη γνώμη μου η μείωση, με τον τρόπο που έγινε, ήταν η λιγότερο ενδεδειγμένη. Μειώθηκαν οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας, της Αισθητικής και της Φυσικής αγωγής και των Φυσικών - δηλαδή μαθημάτων από τα σημαντικότερα του δημοτικού σχολείου. Η αισθητική και η φυσική αγωγή δε χρειάζονται υπεράσπιση, γιατί είναι εκείνα που δίνουν χαρά στα παιδιά και εξασφαλίζουν την ψυχική τους υγεία. Η αξία της νεοελληνικής γλώσσας είναι ακόμα πιο αυτονόητη: όσο πιο πολύ βοηθήσουμε τα ελληνόπουλα να εξουσιάζουν τη γλώσσα τους τόσο και καλύτερους Έλληνες τους κάνουμε - και είναι αυτό ανάγκη εθνική, όταν συμβαίνει να είμαστε ένας λαός 10 εκατομμυρίων. Κι ακόμα όσο πιο πολύ προεθούμε τη γλωσσική τους κατάρτιση τόσο περισσότερο συμβάλλουμε στην πνευματική τους συγκρότηση και στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία τους με τους άλλους και με τα μορφωτικά αγαθά. Γι'αυτό άλλωστε και οι άλλοι λαοί δίνουν εξίσου μεγάλη βαρύτητα στην εθνική τους γλώσσα. Ύστερα, είναι σφοδρά άξιο πώς για τις τέσσερις πρώτες τάξεις χρειάζονται 9 ώρες τη βδομάδα, και για τη Ε' και ΣΤ' αρκούν 7, όταν το μάθημα γίνεται τώρα απαιτητικότερο, με τη γραπτή έκφραση (Έκθεση) να χρειάζεται μεγαλύτερη άνεση χρόνου, κι ακόμα όταν στο γυμνάσιο έχουμε μια αισθητή μείωση των ωρών που διατίθενται συνολικά για τη Νεοελληνική γλώσσα και τη Νεοελληνική λογοτεχνία. Η "Νεοελληνική γλώσσα" στο δημοτικό σχολείο είναι ένα σύνθετο μάθημα που περιλαμβάνει την παλιά ανάγνωση, γραμματική, έκθεση κι ακόμα συντακτικό, βασικό λεξιλόγιο και Ανθολόγιο. Και ο σχεδιασμός του μαθήματος έχει γίνει έτσι ώστε κάθε ενιαιοποιημένο γλωσσικό ενότητα να χρειάζεται ένα δίωρο για να βγει πέρα. Έτσι στις προηγούμενες τάξεις έχουν προβλεφθεί την εβδομάδα 4 δίωρα και μία πέμπτη μονή ώρα για αξιολόγηση, επαναλήψεις και φροντιστηριακή άσκηση.

Θεωρήσαμε λοιπόν αυτονόητο ότι θα διατηρηθούν οι 9 ώρες στην Ε' και την ΣΤ' τάξη και με το σχεδιασμό αυτό προχωρούμε στη συγγραφή του πρώτου μέρους των βιβλίων για το μαθητή, που ήδη βρίσκεται προς το τέλος του.

Για τα φυσικά ο περιορισμός των ωρών σε 3 δε δημιουργεί τωός μεγάλο πρόβλημα αν το εννοποιημένο μάθημα περιοριστεί σε βασικές γνωστικές δομές, τη στιγμή μάλιστα που οι σχετικοί κλάδοι γίνονται αντικείμενο συστηματικότερης

διδασκαλίας στη μέση εκπαίδευση. Με το ίδιο σκεπτικό θα μπορούσε και η Γεωγραφία να περιοριστεί σε 1 ώρα.

Περιττεύει τέλος η μία χαριστή ώρα για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, οι οποίες σκόπιμο είναι να ενταχθούν οργανικά στα αντίστοιχα μαθήματα.

Για να μη γίνει όμως περιορισμός ωρών και σε άλλα μαθήματα, προκειμένου να μείνουμε στις 25 ώρες την εβδομάδα, σκόπιμο θα ήταν να αυξηθούν κατά 2 συνολικά οι ώρες. Έτσι θα είχαμε και μία λογική κλιμάκωση των ωρών από κάτω προς τα πάνω: Α' και Β' τάξεις: 23 ώρες, Γ' και Δ' : 25, Ε' και ΣΤ' : 27.

Με όλο το παραπάνω σκεπτικό το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα που θα πρότεινα είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
Νεοελληνική γλώσσα	9
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).....	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ.δραστηριότητες, εκκλησιασμό κτλ....	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες)	2
Σύνολο ωρών	27

Για τα σχολεία που έχουν μόνο πρωινό ωράριο εργασίας δύο ώρα την εβδομάδα δε δημιουργούν πρόβλημα. Στα συστεγαζόμενα σχολεία πρωί απόγευμα το πρόβλημα του χρόνου μπορεί να εξοικονομηθεί με δυο ρυθμίσεις:

- 1) Με επιμήκυνση του ωραρίου στην αρχή και στο τέλος κατά ένα τέταρτο (8.15' - 1.15' αντί 8.30' - 1.00' που είναι σήμερα).
- 2) Με τη συγχώνευση του πρώτου δώρου για τη "Νεοελληνική γλώσσα", χωρίς τη μεσοάβηση διαλείμματος. Η τελευταία ρύθμιση είναι έτσι κι αλλιώς επιβεβλημένη, ανεξάρτητα από τη συμβολή της στην εξοικονόμηση χρόνου.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις:
Ειδικότερα:

Ο κ. Ν.Βλουτιφής, Σύμβουλος θ' λέει τα εξής:

Τάξεις Γ' Δ' : Δεν κρίνεται σκόπιμο ν' αυξηθούν οι ώρες του εβδομαδιαίου ωρολ.προγράμματος. Η μία (1) ώρα που πρέπει να δοθεί στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (διδάσκονται πολλά μορφωτικά στοιχεία σε νέα διαπλοκή) ν' αφαιρεθεί από τις εννιά (9) ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας.

Τάξεις Ε' ΣΤ' : Δεν συμφωνώ ν' αυξηθούν οι ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας από επτά (7) σε εννιά (9) την εβδομάδα. Όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο συνεικονορούν στην εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας, γιατί καλλιεργούν τις αναγνωστικές, εκφραστικές και άλλες ικανότητες των μαθητών. Άλλωστε, με τις ώρες που δίνει σήμερα το Α.Π. στις τάξεις Α' - Δ', πρέπει οι μαθητές των τάξεων αυτών να έχουν εξοικειωθεί την Νεοελληνική γλώσσα και να έχουν κατανοήσει και εμπειράσει τις βασικές δομές της. Η πρόταση της εισήγησης ως προς το μάθημα αυτό, αυξάνει όπως είναι φυσικό τις διδακτικές ώρες την εβδομάδα, στο σύνολό τους, από 25 σε 27.

Τέτοια αύξηση που θ' αναγκάσει τους μαθητές να διδάσκονται επί 6/ωρο συνεχώς για 2 μέρες την εβδομάδα είναι απαράδεκτο από πολλές απόψεις. Επίσης, ο λόγος που προβάλλεται για την προτεινόμενη αύξηση ότι το νέο βιβλίο της

Νεοελληνικής γλώσσας για το μαθητή των τάξεων Ε' και ΣΤ' γράφεται με βάση τις εννιά (9) ώρες, δεν αυξάνεται γιατί δεν έλαβε ποτέ το Τμήμα Δημοτικής απόφαση για τέτοια αύξηση.

Προτείνω, το εβδομαδιαίο ωρολ. πρόγραμμα του ε'/θεσίου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' να παραμείνει όπως ισχύει σήμερα, δηλ. το μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας να διδάσκεται επτά (7) ώρες. Με μια μόνο αλλαγή. Η μια (1) ώρα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων να προστεθεί στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής που πρέπει να διδάσκεται οποσδήποτε δυο ώρες (2) ^{την εβδομάδα.}

Ο κ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής:

Θεωρώ ότι για τα μικρά παιδιά της Δ' τάξης δημοτικού είναι παιδαγωγικά απορρόδετο να παραμένουν στις αίθουσες για πέντε (5) συνεχείς ώρες και να προσπαθούμε να τις κάνουμε και 6. Σ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες οι μαθητές πηγαίνουν 3.30' ώρες το πρωί και 1.30' το απόγευμα. Το σχολείο που έχει ελεύθερο κτίριο θα πρέπει να εφαρμόσει αυτό το ωράριο.

Επομένως προτείνω να γίνει υποδεκτό το ωράριο των 26 ωρών μόνο όταν τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο και το απόγευμα. Τα σχολεία που αδυνατούν να έχουν απογευματινή λειτουργία να έχουν μικρότερο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, συμφωνεί με την πρόταση του κ. Βουγιαδάκα να αυξηθούν κατά δύο οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας στις τάξεις Ε' και ΣΤ' του εξηθεσίου δημοτικού σχολείου.

Για τις τάξεις Γ' και Δ' του δημοτικού προτείνει να αυξηθεί κατά μία (1) ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα δηλ. από 25 ώρες να γίνει 26 ώρες. Η μία (1) ώρα να δοθεί στη Μ.Τ.Π. και να παραμείνουν οι δυο ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με την πρόταση του κ. Μπενέκου να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού.

Για τις Ε' και ΣΤ' τάξεις του δημοτικού προτείνει :α) Οι ώρες διδασκα-

λίας της Ν.Ε. γλώσσας να γίνουν Β και Β) να παραμείνουν ~~σε~~ οι δύο (2) ώρες διδασκαλίας της Γεωγραφίας.

Επίσης ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ δε συμφωνεί με τη μείωση της Γεωγραφίας κατά μία (1) ώρα στις τάξεις Ε' και ΣΤ', επειδή η Γεωγραφία είναι σημαντικό μάθημα και η μείωση σε μία ώρα ποσοστιαία είναι πολύ μεγάλη. Προτείνει η Ν.Ε. γλώσσα να διδάσκεται 7 ώρες την εβδομάδα και η Γεωγραφία 2 ώρες την εβδομάδα.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με τις προτάσεις του κ. Μπενέκου και του κ. Βουγιούκα.

Το Τμήμα, ύστερα από την διεξοδική συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων κατά πλειοψηφία αποφαινεται:

1) Να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού σχολείου ως εξής:

α) Οι ώρες διδασκαλίας Μελέτης του Περιβάλλοντος από τρεις (3) να γίνουν τέσσερις (4) και β) οι ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας να γίνουν δύο (2).

Μειωθηθούν οι κ.κ. Ν. Βλουτζίδης και Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξης.

2) Να αυξηθεί κατά δύο (2) ώρες το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Ε' και ΣΤ' τάξεις του εξαθεσίου δημοτικού σχολείου ως εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα	9
Μαθηματικά	4
Φυσικά	4
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκευτ. δραστηριότητες, εκκλησιασμό, κτλ.)	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες)	2

Σύνολο ωρών

27

Μειοψηφούν οι κ.κ.Ν.Βλουτιδης, Κ.Πασσάκος και Στεφ.Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξης.

Στη συνέχεια το Τμήμα ανέθεσε στον κ. Χριστιά να τακτοποιήσει, με βάση την παραπάνω απόφαση, τις ώρες διδασκαλίας κατά τύπο σχολείου και να εισηγηθεί σχετικά στην επόμενη συνεδρία.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΕΜΕ

* ΠΡΟΤΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 5/1984

Σήμερα, 7 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Κιπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Καραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ορολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά- Γαλτσιώτη. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε στον κ. Στεφ. Βασιλόπουλο. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομικής ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της Σούλας Ροδοπούλου-Βόζου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Ε έ μα 1ο.- Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου (συνέχεια συζητήσεως).

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΣ, Εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με βάση την απόφαση του Τμήματος να αυξηθεί το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις κατά μία (1) ώρα και στις Ε' και ΣΤ' τάξεις κατά δύο (2), τακτοποίηση τις ώρες διδασκαλίας κατά ^{το} τύπο σχολείου και θέτω σχέδιο υπόψη του Τμήματος για να αποφασίσει σχετικά.

Στα ολιγοθέσια σχολεία και όπου υπάρχει συνδιδασκαλία οι ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας παραμένουν ως έχουν, δηλ. 27. Στα σχολεία αυτά δεν υπάρχει, κατά τη γνώμη μου, δυνατότητα αύξησης του ωραρίου εργασίας. Για το 2/θέσιο και το 1/θέσιο σχολείο δεν μπορεί να γίνει καν λόγος, γιατί στα σχολεία αυτά ισχύει ήδη το ωράριο των 30 ωρών διδ/λίας την εβδομάδα.

Επιμέρους αλλαγές έγιναν σε δυο τρεις περιπτώσεις και μόνο όσο αφορά τα μαθήματα Νεοελληνική Γλώσσα και Μαθηματικά. Απομένει να συζητηθεί το πρόβλημα της συνδιδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' ύστερα από πρόταση του κ. Βουγιούκα και του κ. Μελά που μόλις και τέθηκε υπόψη. Η πρόταση αυτή εξοικονομεί τα πράγματα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' κατά πολύ ικανοποιητικό τρόπο. *Σχετικά θα ακολουθήσει εισόχρησ σου κ. Μελά.*

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισαγείτο στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ονολυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας είναι κοινό για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού για δυο κυρίως λόγους:

1. Δεν είναι εύκολο να διαφοροποιηθεί το περιεχόμενο του προγράμματος ως προς το βαθμό δυσκολίας για το παιδί που φοιτούν στις τάξεις Γ' και Δ'. Εξόλλου έρευνες που έχουν γίνει σε άλλες χώρες έχουν δείξει ότι υπάρχουν μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις στις επιδόσεις των παιδιών μέσω στην ίδια τάξη παρά σ' εκείνες των παιδιών δυο διαφορετικών τάξεων.

2. Στη χώρα μας υπάρχουν πολλά ολιγοθέσιο σχολεία με συνδιδασκόμενες τις τάξεις Γ' και Δ'. Η ως σήμερα πρακτική να διδασκόνται χωριστό τη γλώσσα οι δυο αυτές τάξεις δεν αφήνει αρκετό χρόνο ούτε στη μια ούτε στην άλλη τάξη για βαθύτερη επεξεργασία και κατανόηση του γλωσσικού υλικού.

Έχοντας υπόψη αυτά τα στοιχεία προχωρήσαμε στη σύνταξη ενός κοινού ονολυτικού προγράμματος για τις τάξεις Γ' και Δ' και φροντίσαμε το αντίστοιχο βιβλίο να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και το ενδιαφέρον των παιδιών και των δυο αυτών τάξεων. Ακόμη για την ικανοποίηση των ομαρικών διαφορών και των ουξημένων απαιτήσεων που πιθανόν να έχουν πολλά παιδιά της Δ', και οπωσδήποτε ορισμένο της Γ' τάξης, σε κάθε μάθημα προβλέπονται δραστηριότητες με ποικίλο βαθμό δυσκολίας. Ειδικότερα προβλέπονται στο τέλος κάθε μαθήματος μια ή δυο γροπτές εργασίες που σημειώνονται με αστερίσκο, για παιδιά με περισσότερες δυνατότητες που τελειώνουν πιο γρήγορα τις άλλες εργασίες.

Πρόσσή μου είναι να τροποποιηθεί το Π.Δ. 449/ΦΕΚ 168/18-11-1983 στο άρθρο 2, ώστε να προβλεφθεί η συνδιδασκαλία της Νεοελληνικής γλώσσας στις συνδιδασκόμενες Γ' και Δ' τάξεις των ολιγοθέσιων σχολείων από το σχολικό έτος 1984-85 οπότε θα κυκλοφορήσουν και τα νέα βιβλία " Η γλώσσα μου " της Δ' τάξης.

Υπογραφή από την εισήγηση του κ. ΜΕΛΟΣ, που γίνεται δεκτή από το Τμήμα, ο κ. Χρυσιάς συνεχίζει την εισήγηση και τροποποιεί το σχέδιο των όρων αφορά ενδιδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος στις Γ' και Δ' τάξεις του Δημοτικού.

ΣΥ

6/θέσιο σχολείο

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας

Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμός κτλ).
 Νεοελληνική γλώσσα
 Μαθηματικά
 Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).
 Μελέτη του Περιβάλλοντος (με εσωματωμένα τα θρησκευτικά για τις Α΄ και Β΄ τάξεις)
 Γεωγραφία
 Φυσικά
 Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή
 Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)
 Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).

	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄
			2	2	2	2
	9	9	9	9	9	9
	4	4	3	3	4	4
			2	2	2	2
	4	4	4	4		
					1	1
					3	3
					1	1
	4	4	4	4	3	3
	2	2	2	2	2	2

Σύνολο ωρών

23 23 26 26 27 27

Παρατήρηση:

Η Νεοελληνική γλώσσα θα γίνεται ως δυο πρώτες ώρες, χωρίς να μεσολαβεί διάλειμμα.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας				
	Α'	Β'	Γ' + Δ'	Ε'	ΣΤ'
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμοί : κτλ).			2	2	2
Νεοελληνική γλώσσα	9	9	9	9	9
Μαθηματικά	4	4	3 3	4	4
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).			2	2	2
Μελέτη του Περιβάλλοντος (με ενσωματωμένα τα θρησκευτικά για τις Α'και Β'τάξ).	4	4	4		
Γεωγραφία				1	1
Φυσικά				3	3
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή				1	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	4	4	4/2	3	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).	2	2	2	2	2
Σύνολο ωρών	23	23	27	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ' και Δ'. Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Β' ή Ε' + ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

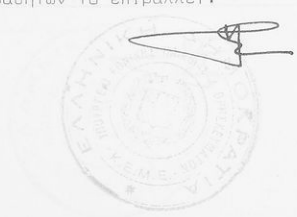

α	Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας			
		Α'	Β'	Γ' + Δ'	Ε' + ΣΤ'
.	Θρησκευτικά			2	2
.	Νεοελληνική γλώσσα	9	9	9	8
.	Μαθηματικά	4	4	3 3	3 3
.	Ιστορία			2	2
.	Μελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	
.	Γεωγραφία				1
.	Φυσικά				3
.	Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή				1
.	Αισθητική αγωγή	4	4	4/2	2
0.	Φυσική αγωγή	2	2	2	2
	Σύνολο ωρών	23	23	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ' + Δ' και Ε' + ΣΤ'.

Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Β' και Γ' + Δ' ή Α' + Β' και Ε' + ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

3/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	A' + B'	Γ' + Δ'	Ε' + Στ'			
Θρησκευτικά		2	2			
Νεοελληνική γλώσσα	8	8	9	8		
Μαθηματικά	3/2	3/2	3	3	3	
Ιστορία		2	2			
Μελέτη του Περιβάλλοντος	3	4				
Γεωγραφία				1		
Φυσικά				3		
Κοινωνική και πολιτική Αγωγή				1		
Αισθητική αγωγή	4/2	4/2	2	2		
Φυσική αγωγή	2/2	2	2	2		
Σύνολο	25	27	27			

[Handwritten signature]

2/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Β' + Γ' + Δ'			Α' + Ε' + Στ'		
Θρησκευτικά			2/2			2/2
Νεοελληνική γλώσσα	8		8	8		8
Μαθηματικά	4/2	4/2	4/2	4/2	3/2	3/2
Ιστορία			2/2			2/2
Μελέτη του Περιβάλλοντος	4/2		4/2	4/2		
Γεωγραφία						2/2
Φυσικά						3/2
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή						1/2
Αισθητική αγωγή α) Τεχνικά β) Μουσικά				σιωπηρές εργασίες		
			2/2			2/2
Φυσική αγωγή			2/2			2/2
Σύνολο ωρών			30			30

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Ε' + Στ' και Β' + Γ' + Δ' ή Α' + Γ' + Δ' και Β' + Ε' + Στ'.

Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των Α' + Β' + Γ' και Δ' + Ε' + Στ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας					
	Α' +	Β' +	Γ' +	Δ' +	Ε' +	ΣΤ'
Θρησκευτικά			1/2			2/2
Νεοελληνική γλώσσα	6/2	6/2	10/2			8/2
Μαθηματικά	2/2	2/2	4/2			4/2
Ιστορία			1/2			1/2
Μελέτη του Περιβάλλοντος		2/2	3/2			
Γεωγραφία						1/2
Φυσικά						2/2
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή						1/2
Αισθητική αγωγή α) Τεχνικά						σιωπηρές εργασίες
β) Μουσική		1/2		1/2		
Φυσική Αγωγή						2/2
						30

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφάινεται

δέχεται την εισήγηση του κ. Χριστιά για το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των τύπων του δημοτικού σχολείου όπως έχει.

Πλειοψηφούν:

Οι κκ Νικ. Βλουτίδης, και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξης 4/1984 και ο κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος εμμένει στις προτάσεις του, που έκαμε για το ωρολόγιο πρόγραμμα του 6/σίου σχολείου (Πράξη 4/1984) με βάση τις οποίες φρονεί πως πρέπει να γίνουν τα αντίστοιχα προγράμματα των άλλων τύπων σχολείων.

Θ έ μ ο ζ α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών
Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Γενικές ποροτηρήσεις:

- 1) Το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού (6 μέρος) οντοποκρίνεται στις οποί-
τησεις του νέου Α.Π. και ονοφέρεται στις γενικές ενότητες της ύλης που έχουν επι-
λεγεί για να καλύψουν το α' μέρος του βιβλίου του βοηθητή.
- 2) Είναι διεξοδικά, επιστημονικά τεκμηριωμένο, παρέχονται πολλές διευκρινίσεις και
υποδείξεις, περιλαμβάνει πολλές ομοδικές και οτομικές δραστηριότητες και γίνονται)
οι οποροίτητες συμπληρώσεις για την ευρύτερη κοτόρτιση και ενημέρωσή του δασκάλου.
- 3) Γίνεται λεπτομερής ονόλυση των οντικειμένων μόθησης με πολλό ποροδείγματο που
κρίνονται κοτόλληλο για να υλοποιηθεί η διοδικασίο που υποδεικνύεται για κάθε
διοδακτική ενότητα.

Ειδικές ποροτηρήσεις: (σ. 5) Από μιο μόνο έρευνο ή' μελέτη του Ρίαget ή άλλου ειδί-
κού επιστήμονα δενείνοι δυνοτό ούτε σκόπιμο να συνόγονται συμπερόσμοτο, όπως "Επομέ-
νας το σαιδί αυτής της τάξης δεν μπορεί να κινηθεί οπό το μέρη στο όλο με έννοιες
και να σχημοτίσει υπερσύνολο (συμπεριληπτικές τάξεις).

(σ. 52) Σύμφωνα με ποροτηρήσεις που διοτυπόθηκαν στην εισήγησή
μου για το βιβλίο του βοηθητή σχετικό με την ημιοευθεία, πρέπει να γίνεοι αναδιοτύπωση
της φράσης που αναφέρεται στην έννοια αυτή (της ημιοευθείας).

(σ. 55) Για τον ίδιο λόγο πρέπει να διορθωθεί η παρόσταση -
συμβολισμός για την ημιοευθεία που υπάρχει στον πίνακα των γεωμετρικών σχημάτων.

Θεωρώ, το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού χρήσιμο και κοτάλληλο
για την υποβοήθηση του διοδακτικού έργου του και προτείνω να εκτυπωθεί από τον ΟΕΔΒ,
αφού γίνονοι ορισμένες διορθώσεις.-

Το Τμήμα, έπειτα από διοξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κοτάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης
διομοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά -Γαλτσιώτη.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η κ. Γαλτσιώτη με αίτησή της στέλνει το συναρμολογούμενο αλφαβητάριο ως "προσφορά στην παιδεία για κατασκευή αλφαβήτου που θα χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων".

Στο διαβιβαστικό του Υπουργείου Παιδείας η Διεύθυνση εποπτικών μέσων παρακαλεί να αποφανθεί το Τμήμα για τη χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Η κ. Γαλτσιώτη σε συνημμένο σημείωμα της αναλύει τη χρήση και χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Προσωπική μου γνώμη είναι ότι το αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν. Θα μπορούσα λοιπόν να προτείνω να θεωρήσει το Τμήμα χρήσιμο το αλφάβητο αυτό για τα παιδιά της Α' δημοτικού δεν μπορώ όμως να προτείνω να γίνει δεκτή ή προσφορά για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας, γιατί δε βλέπω τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό στο αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο ΣΤ2/Τ909/15-12-1982 του ΥΠΕΠΘ β) την αίτηση της κ. Γαλτσιώτη, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη διεξοδική συζήτηση

κατά πλειψηφία α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού "Το συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά - Γαλτσιώτη και προτείνει να μη γίνει δεκτή η προσφορά της για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να "χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων" γιατί το αλφάβητο δεν έχει τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό (είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν) και ως εκ τούτου δεν προσφέρει τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', ο οποίος θεωρεί χρήσιμο το αλφάβητο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού.

Θ έ μ α 4α.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

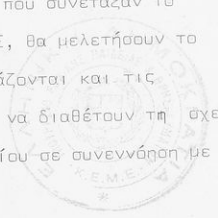
Η Δ/ση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της ΣΤ 2/3145/2-12-83 ζητάει να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για τα Εποπτικά μέσα διδασκαλίας που, βάσει των αντίστοιχων αναλυτικών προγραμμάτων, θεωρούνται, απολύτως αναγκαία ως απαραίτητα για την επίτευξη των σκοπών της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλα τα σχολεία της Γενικής Εκπαίδευσης.

Όσο αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικό και νηπιαγωγείο) το θέμα των εποπτικών μέσων διδασκαλίας έχει ως εξής: Μέχρι σήμερα μόνο για το μάθημα της Φυσικής έχει γίνει εκτίμηση των μέσων διδασκαλίας από επιτροπή και κατά κάποιο τρόπο έχει προγραμματιστεί η παραγωγή τους από το εργοστάσιο εποπτικών μέσων και η διανομή τους στα σχολεία. Για τα λοιπά μαθήματα η εκτίμηση γίνεται κατά τρόπο εμπειρικό από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου. Το αποτέλεσμα είναι να μην έχουν εφοδιαστεί τα σχολεία μας με εποπτικά μέσα ούτε σε έκταση ούτε σε ποιότητα που να καλύπτονται οι ανάγκες της διδασκαλίας. Ούτε έχει αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα το πρόβλημα αυτό σ' όλη του την έκταση και σφαιρικά. Βέβαια, ο εφοδιασμός των σχολείων μας με διδακτικά μέσα για όλες τις τάξεις και για όλα τα μαθήματα απαιτεί σοβαρές δαπάνες. Τα διδακτικά μέσα είναι εντούτοις αναπόσπαστα στοιχεία της διδακτικής διαδικασίας και απ' αυτά εξαρτάται ως ένα βαθμό η ποιότητα της σχολικής πράξης. Επομένως είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στο εξής, όπως και στο σχετικό έγγραφο τονίζεται, με συστηματικό τρόπο, ώστε να εφοδιαστούν με αυτά προοδευτικά όλα τα σχολεία μας.

Το Τμήμα Δημοτικής δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου, στην παρούσα φάση των εργασιών του και με τις δυνάμεις που διαθέτει να εκτιμήσει και να καταγράψει όλα τα εποπτικά μέσα που χρειάζονται για το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Προτείνω λοιπόν να γίνουν δυο πενταμελές επιτροπές από ειδικούς, μια για το νηπιαγωγείο και μια για το δημοτικό σχολείο. Οι ομάδες αυτές, σε συνεργασία με τις ομάδες που συνέταξαν το πρόγραμμα και έγραψαν τα αντίστοιχα βιβλία στα πλαίσια του ΚΕΜΕ, θα μελετήσουν το όλο θέμα και θα καταγράψουν τις προτάσεις για τα μέσα που χρειάζονται και τις προδιαγραφές κατασκευής τους. Τα μέλη των επιτροπών θα πρέπει να διαθέτουν τη σχετική πείρα και θα εξυερευθούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου σε συνεννόηση με το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα ύστερ από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι
Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Ε έ μ α 5ο.- Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' Δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο κ. Κοντονίκας Ματθαίος, δάσκαλος, αποσπασμένος στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή του βιβλίου "Φυσικά" Ε' τάξης δημοτικού, εξελέγη (όπως μου είπε) αντιπρόεδρος στο σύλλογο ιψωπτικών εκπαιδευτικών και ύστερα από προφορική προς αυτόν εντολή του κ. Υφυπουργού Παιδείας, απεχώρησε από την ομάδα συγγραφής του βιβλίου.

Επειδή είναι απαραίτητη η αντικατάστασή του, προτείνω ν' αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ για τον ίδιο σκοπό, ο δάσκαλος κ. Σηλιώτης Μιχαήλ που υπηρετεί στο Α' Δημοτικού Σχολείο, Ηλιούπολης (8ο Γραφείο Δημοτ. Εκπ/σης). Ο κ. Σηλιώτης έχει υπηρετήσει στο πειραματικό σχολείο του Παν/μίου Αθηνών είναι ικανός εκπαιδευτικός με πείρα 25 χρόνων και έχει πτυχίο μετεκ/σης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα 6ο Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε στον κ. Στέφ. Βασιλόπουλο.

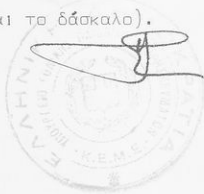
Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο Παιδείας με έγγραφό του Γ3/2144 π.έ/11-1-1984 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του εκδότη βιβλίων Στεφ. Βασιλόπουλου, με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί απόσπασμα πρακτικού για τα βιβλία της Α. Αυτιά- Παπαϊωάννου: 1) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (βιβλίο για το δάσκαλο) και 2) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (τετράδιο για το μαθητή), που είχαν υποβληθεί για την επιλογή τους ως διδακτικών βιβλίων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Προτείνω στο Τμήμα να χορηγηθεί στον κ. Βασιλόπουλο το αιτούμενο απόσπασμα πρακτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό λ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

Να χορηγηθεί στον εκδότη βιβλίων κ. Στεφ. Βασιλόπουλο απόσπασμα της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ που αναφέρεται στην κρίση των βιβλίων της κ. Α. Αυτιά - Παπαϊωάννου "Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο).

Θ έ μ α 7ο.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο της Παιδείας (Δ/νση Οικον. υποθέσεων) με έγγραφο του ΙΒ/16789/27-12-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αναφορά του συλλόγου των δασκάλων της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων με την οποία ζητούν οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό. Το ΚΕΜΕ δεν έχει κωδικό αριθμό για κάλυψη εξόδων εκπαιδευτικών εκδρομών των ΣΕΛΔΕ και ως εκ τούτου δεν υπάρχει δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση του κ. Μελά.

Θ έ μ α θο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" είναι ένα σύντομο ιστορικό μυθιστόρημα που ζωντανεύει παραστατικά ιστορικές μνήμες και καταγράφει την πραγματικότητα με απλότητα και σαφήνεια. Η συγγραφέας κατορθώνει να φέρει τον αναγνώστη σ'επαφή με ορισμένα σημαντικά ιστορικά γεγονότα της περιόδου του πολέμου και της κατοχής. Κάνει το έργο της προσγεωμένο και στηρίζει την ιστορική της αναζήτηση σ'ένα υπόστρωμα ρεαλιστικό. Έτσι, μπορεί και δίνει νόημα στην ιστορία μέσα από τη δύναμη της δημιουργικής της φαντασίας. Η δημιουργία της αυτή, δεν γίνεται μόνο αφορμή να ξαναζωντανέψει μια ιστορική πραγματικότητα αλλά και να δημιουργήσει στους μικρούς αναγνώστες την ανάγκη να γνωρίσουν μια πραγματικότητα που δεν έζησαν.

"Τα σαράντα κόσκινα" είναι ένα παιγνίδι στην αρχή, που γίνεται κατόπιν πρόκληση και συνθηματικό για τους μικρούς ήρωές της που δρουν με το τρόπο τους και την εφευρετικότητα τους, ενάντια στους Γερμανούς. Μαθητές και μαθήτριες του σχολείου ενός χωριού της Κορινθίας πρωταγωνιστούν δυναμικά, έξυπνα κι'αποτελεσματικά βοηθώντας σημαντικά τις αντιστασιακές δυνάμεις του χωριού και της περιοχής.

Η συγγραφέας, χειρίζεται με απλότητα, γλαφυρότητα και λογοτεχνική χάρη, τη δημοτική γλώσσα (μονοτονικό σύστημα). Οι προτάσεις της είναι σύντομες, περιεκτικές, γεμάτες από ανθρωπιά και συμπόνια για όλους εκείνους τους μικρούς αλλά και τους μεγάλους που αγωνίστηκαν με θάρρος και αυταπάρνηση ενάντια στο ξένο κατακτητή.

Για τους παραπάνω λόγους, θεωρώ το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της κ. Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου, ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/747/Γ1/Ε89/22-12 1983 του ΥΠΕΘ, β) την από 12-12-1983 αίτηση της κ. Ροδοπούλου, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ο ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της κ. Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

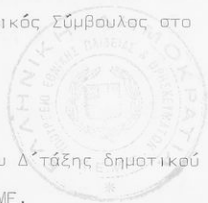
Π Ρ Α Ξ Η 6/1984

Σήμερα, 14 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πάυλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ι. Χριστιάς.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Απάντηση σε "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδ. Χαλαλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Παράδοση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. στον κ. Καραμπάτη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Τροποποίηση πράξης 1/1984 σχετικά με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών. Εισηγητής κ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

" Η γλώσσα μου " Δ' τάξη, πρώτο μέρος βιβλίο του μηδενή
Συντακτική ομάδα:

Α. Ασηρινόγλου, Δ. Μελάς, Γ. Παπαδόπουλος,
Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χαροδώνης

1. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

Περιλαμβάνει 28 κείμενα (23 πεζά και 5 ποιήματα). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 7 περίπου τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κειμένων είναι ποικίλα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και εβίωστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και δύο από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προορισμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες ή τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος των τριών ευρύτερων ενότητων υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της κάθε ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και τα κείμενα αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους άρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

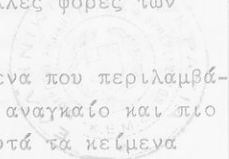
5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Δ' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Ειδικότερα ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής :

Μελέτησα το κείμενο, προσεχτικά όσο ο σχετικά περιορισμένος χρόνος μου επέτρεπε. Ιδιαίτερα και περισσότερο μελέτησα τα κείμενα, πεζά και έμμετρα, και για τις γλωσσικές και γραμματικές ασκήσεις αισθάνθηκα πως θα μπορούσα να εμπιστευθώ τόσο στην ομάδα συγγραφής όσο και στον κ. Εισηγητή του θέματος που τα πρόσεξε ασφαλώς ιδιαίτερα. Το να συμπεριλαμβάνεται η γραμματική μέσα στο Αναγνωστικό και να συνδέεται άμεσα με τα κείμενά του, αποτελεί μιά καινοτομία, για την οποία μπορούμε να επικαλεστούμε θετικά επιχειρήματα. Ωστόσο φρονώ πως είναι ένα θέμα ανοιχτό και η εφαρμογή στη πράξη και η προσεκτική και αντικειμενική μελέτη της από κάθε πλευρά πρόκειται να δείξει τελικά αν η τακτική αυτή διδακτικά, μαθησιακά και παιδαγωγικά είναι η ορθότερη συγκριτικά. Μια και αναφέρομαι στη γραμματική επιβάλλεται να ομολογηθεί ότι οι σχετικές ασκήσεις παρουσιάζουν και ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά σε σύγκριση, με τις ανιαρές, καθαρά μηχανικές και αποκρουστικές πολλές φορές των παλαιότερων βιβλίων Γραμματικής.

Τα "αυτοσχέδια", ας τα ονομάσουμε έτσι, πεζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα. Δεν είναι αναγκαίο και πιο υπεύθυνο να υπάρχει το όνομα; Έπειτα το περισσότερο αυτά τα κείμενα παρουσιάζονται αινιγματικά στο περιεχόμενό τους. Προφανώς περιλαμβάνουν κάποιο μήνυμα που όμως είναι αδύνατο νομίζω ή οπωσδήποτε εξαιρετικά δύσκολο να το συλλάβουν τα παιδιά αυτής της μικρής ηλικίας. Νομίζω πως επιβαλλόταν να υπήρχε στο καθένα απ' αυτά κάποια εμφανή νύξη που να υποβοηθεί το μαθητή να συλλάβει το νόημα του κειμένου, Διαφορετικά ο Διδάσκαλος θα αναλάβει, όπως νομίζει αυτός, να μιλήσει ο ίδιος στα παιδιά, πράγμα που μας οδηγεί σε ένα διδακτισμό, που ορθά θέλουμε να αποφύγουμε. Θα περίμενε κανείς στο βιβλίο αυτής της τάξεως να βρει αρκετά, ύστερα από κατάλληλη επιλογή, κείμενα από τη νεώτερη κυρίως λογοτεχνία μας που να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα παιδιά. Μάλιστα ορισμένα ταξιδιωτικά, περιγραφικά του ωραίου ελληνικού τοπίου και το βιβλίο, θα έκαναν πιο ελκυστικό και τα παιδιά θα βοηθούσαν να γνωρίσουν την Ελλάδα μέσα σε πλαίσια παιδαγωγικά. Έχω ακόμα να παρατηρήσω πως η συγγραφική ομάδα δεν παρέλειψε και κείμενα με πετυχημένο χιούμορ για τα παιδιά όπως π.χ. είναι "του γάϊδαρου η ουρά". Βρίσκω όμως - και υποθέτω πως ο οποιοσδήποτε μελετητής μπορεί να το διαπιστώσει - ένα σοβαρό μειονέκτημα γενικά στο περιεχόμενο. Το σχολείο είναι ένας θεσμός που μεταδίδει τις διαχρονικές αξίες - που συμβάλει να

 ./.

είναι οι θεμελιακές - αξίες της φυλής μας, στα παιδιά. Και ο σκοπός της παιδείας μας είναι σαφής στο σημείο αυτό. Δυστυχώς όμως τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες όπως η ελευθερία, η δικαιοσύνη, η αγάπη στο Θεό, η αγάπη στην πατρίδα, η αγάπη προς όλους κ.ά.

Φυσικά δεν εννοώ εδώ κανενός είδους κατήχηση ή διδακτισμό. Το παιδί μπορεί να μαθαίνει καλύτερα και να διαπαιδαγωγείται και να ανυψώνεται πνευματικά χωρίς επιταγές και παραγγέλματα. Ούτε όμως νομίζουμε ότι το αναγνωστικό θα πρέπει να περιλαμβάνει κείμενα μόνο για το σκοπό διδασκαλίας της Γραμματικής.

Σε αναφορά με ειδικότερα σχόλια έχω να σημειώσω κυρίως τα ακόλουθα:

1. Το βιβλίο αρχίζει με το "Καλή χρονιά" και εκεί βλέπουμε τα παιδιά να θέλουμε να επιμείνουν σε μια πρόληψη " με το δεξί" να μπει στην αίθουσα για να πάει η χρονιά υποτίθεται καλά. Κι αλλού παίρνει το μάτι μας " κτύπα ξύλο ", κι αλλού πάλι γίνεται λόγος για το "μάτιασμα". Αποτελούν ίσως αυτά λαογραφικά στοιχεία. Αλλά πραγματικά πρόκειται για προλήψεις και τα παιδιά δεν τις χρησιμοποιούν. Γιατί εμείς να τις εισαγάγουμε; Δεν θα ήταν προτιμότερο καθώς αρχίζει το σχολικό έτος να ανοίγουν τα παιδιά το καινούργιο τους βιβλίο να έβλεπαν κάτι σχετικό μ' αυτό που σχεδόν καθολικά κυκλοφορεί στους ανθρώπους το "από Θεού άρχεσθε";

2. Το κείμενο " Μια άλλη μητέρα". Μέσα σ' ένα χρόνο από το θάνατο της μητέρας, ο πατέρας παντρεύεται την άλλη και όλα πάνε καλά σαν να μη συμβαίνει τίποτε για την μικρή κόρη. Σκέπτομαι τι είδους εντύπωση αυτό θα κάμει στο σύνολο των παιδιών που το διαβάζουν. Κι αν αυτό συμβαίνει κάποτε αυτό θα βρούμε να παρουσιάσουμε στα παιδιά από την οικογενειακή ζωή; Ακόμα και το διαζύγιο που έγινε δυστυχώς συχνότερο στην εποχή μας και που πλήττει πρωταρχικά τα παιδιά. Είναι μια απαξία και όχι αξία, είναι γενικά μια παρακμή και όχι μια άνθηση της ζωής της οικογένειας.

3. Τόσο στους "γερανοίς του Ιβύκου" όσο και ο "χωρικός και τα αγγούρια", τα παιδιά θα παρακολούθησαν φόνους, ληστείες, κλεψίες. Φυσικά συμβαίνουν κι αυτά στην ανθρώπινη ζωή και επίσης δίνουν την ευκαιρία για να φανεί η λειτουργία της δικαιοσύνης με την ποινή κλπ. Όμως φρονούμε πως περισσότερο παιδαγωγικά θα λειτουργούσε στα παιδιά η παρουσίαση κατάλληλων πράξεων αρετής, φιλανθρωπίας, ηρωισμού, θυσίας και τα παρόμοια.

4. " Ο Μένιππος κι ο Χάρωντας" έρχεται βέβαια από την αρχαία μας παράδοση. Πολύ αμφίβολη όμως φαίνεται η παιδαγωγική του αξία για τα

 .. / .

παιδιά αυτής της ηλικίας.

5. " Στην άκρη του βάλτου" διαβάζουμε ως καταστάλαγμα όλης αυτής της ιστορίας: " Ο ανυπεράσπιστος έτσι χάνεται πάντα. Κρίμα ... Ποιός νοιάζεται γι' αυτόν .." Πρόκειται για μια γενίκευση εδώ για όλους τους ανθρώπους πάντοτε, με αφορμή το σκότωμα της αγριόπαπιας. Φοβούμαι πως δίνουμε ένα πολύ πεσιμιστικό μάθημα εδώ στα παιδιά των 9 ετών. Κι ύστερα σκέπτομαι αν το παραπάνω ισχύει απολύτως καθολικά σ' όλες τις περιπτώσεις.

6. " Στα χρόνια του πολέμου" του Ανδρεοπούλου παρουσιάζεται ένα έπος κι ένα θαύμα του νεώτερου ελληνισμού με τρόπο όμως που πολύ δύσκολα το παιδί θα μπορούσε να συλλάβει κάποιο μήνυμα ποσθ σημαντικό. Ασφαλώς δεν είναι γραμμένο για παιδιά κι έτσι θα περάσει χωρίς νομίζω να αφήσει τίποτα θεοουσιαστικόστη ψυχή τους.

7. Ο Ηλίας Βενέζης είναι ένας καθολικά καταξιωμένος εργάτης των γραμμάτων μας. Ωστόσο πιστεύω πως στα παιδιά της ηλικίας αυτής γιατί έπος του 40 θάπρεπε να δώσουμε κάτι άλλο που να ταιριάζει και με τη ψυχολογία τους - ηρωϊσμοί, δυσίες για την πατρίδα, νίκες κλπ- και όχι το "έτσι είναι ο πόλεμος" όπου ο αποκλειστικός σκοπός είναι να δεχθούν τα κακά του πολέμου. Αυτό φυσικά είναι κάτι πολύ σπουδαίο και εντελώς απαραίτητο. Όμως από παιδαγωγική άποψη κρινόμενο το πράγμα είναι προτιμότερο η παραπάνω γνώση και εμπειρία να δοθεί στα παιδιά με βάση άλλο γεγονός και σε άλλη ηλικία τους.

8. Ολότερα άστοχο βρήκω το " Άναψε ένα κερι" και στο σύνολό του και ειδικότερα στο μέρος του όπου ζητιέται με το άναμα του κεριού " ... ίσως και φιλιωθούνε οι θεοί μας όπως φιλιωθήκαμε κι εμείς". Αυτό το τελευταίο παρουσιάζεται ως ένας εμπαιγμός και μια ειρωνία του θεού κι ασφαλώς δεν πρόκειται θετική να είναι η επίδραση πάνω στο παιδί από πλευράς θρησκευτικής αγωγής.

9. Θα μπορούσε να λείψει η φράση" κι αν είσαι και παπός με την αράδα σου θα πάς", απ' το κείμενο "ο καθένας με τη σειρά του". Εμείς οι μεγάλοι βέβαια το λέμε αλλά τα μικρά παιδιά αισθάνονται διαφορετικά. Νοιώθουν πολλή συγκίνηση όταν βλέπουν ιερέα και τρέχουν να ασπαστούν το χέρι του. Αυτός ο ιερός σεβασμός είναι κάτι πολύ θετικό να υπάρχει στη ζωή του παιδιού.

 ./.

Ο κ. Βουγιούκας απαντώντας στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου, ότι " τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες" λέγει ότι το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει κείμενα δημοκρατικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας.

Επίσης στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου ότι " τα αυτοσχέδια" πεζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα" λέγει ότι αυτό γίνεται μόνο στα κείμενα που είναι συλλογική εργασία της ομάδας.

Στη συνέχεια ο κ. Πασσάκος λέγει:
Μου είναι εξαιρετικά δυσάρεστο να μειωθώ, από τη προσωπική ευθύνη που ο καθένας μας έχει απέναντι στα παιδιά του λαού μας να τους προσφέρουμε ότι το άριστο για τη σωστή αγωγή τους. Δυστυχώς διαπιστώνω ότι σχεδόν καμιά από τις παρατηρήσεις μου δεν γίνεται δεκτή. Έτσι αναγκάζομαι να μειωθώ, μη θεωρώντας να εκδοθεί.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

κατά πλειοψηφία α π ο φ α ν ε τ α :

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Δ'τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολικό έτος 1984-85.

Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

(Handwritten mark)

Θ έ μ α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης δημοτικού για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος".

Οι κκ Α. Ξανθόπουλος, Ειδικός Σύμβουλος, και Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΕΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ " Δ' Τάξης Δημοτ.

Το βιβλίο μπορεί να έχει παιδικό τίτλο αλλά στο εσωφύλλο συμπληρώνεται με τον τίτλο του μαθήματος: ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- 2. Θα εκδοθεί σε δυο τεύχη, (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος), καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει περίπου τη μισή ύλη.

Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Οι συγγραφείς μπορούν να περιλάβουν τον κύριο άγκο των γραπτών ασκήσεων των μαθητών σε ξεχωριστό φυλλάδιο. Στο φυλλάδιο αυτό μπορούν να περιέχονται επίσης και ειδικά φύλλα αξιολόγησης για χρήση του δασκάλου, (μερικότερον ή γενικών ενόητων) που θα είναι διόρθωτα, για να αποχρρίζονται από το κύριο σώμα.

Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.

- 3. Η έκταση του βιβλίου για το μαθητή ορίζεται σε 11-12 τυπογραφικά φύλλα. Δεν τίθεται περιορισμός στην έκταση των εικόνων, δεδομένου ότι κείμενα και εικονογράφηση θα βρίσκονται σε οργανική και άμεση διαλεκτική σχέση μεταξύ τους και το ένα θα συμπληρώνει ή αποκαθιστά το άλλο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου δεν θα υπερβαίνει τα 10 (δέκα) τυπογραφικά για τα δύο τεύχη. Η έκταση του τετραφύλλου δεν θα υπερβαίνει τα έξι (6) τυπογραφικά συνολικά.

- 4. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει τα απαραίτητα ενδιαφέροντά, δεξιότητες και νοητικούς μηχανισμούς, που θα του επιτρέψουν να γνωρίζει το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, όπως τούτο προσδιορίζεται από το Αναλ. Πρόγραμμα και ν' αποκρίνεται έτσι στις κατάλληλες στάσεις απέναντι στον κόσμο που ζει.

Το βιβλίο του δασκάλου έχει σκοπό:

- α) να υποβοηθήσει το δάσκαλο να κατανοήσει καλύτερα τη δομή, το περιεχόμενο και τις μεθοδικές απαιτήσεις του βιβλίου του μαθητή, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες απαιτήσεις του Προγράμματος
- β) να παρουσιάσει την παιδαγωγική προβληματική κάθε ενότητας, όπως συγκεκριμενοποιείται στα επιμέρους θέματα και
- γ) να προτείνει διδακτικά ερεθίσματα, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες και επεξηγήσεις που έχουν σχέση με το διδακτικό και επισημειωτικό πε-

8
περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή.

6. Η όλη του βιβλίου θα αναπτυχθεί από τους συγγραφείς σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Οι δάσκαλοι έχουν την ευχέρεια να οργανώσουν το υλικό κάθε μερικότερης ένδεξης με τρόπο που θεωρούν καταλληλότερο, προκειμένου να γίνει εισαγωγικότερη η μάθηση με τη βοήθεια ενός βιβλίου και το ίδιο το βιβλίο να πάρει τη σωστή διδακτική μορφή, μέσα στα πλαίσια που διαγράφονται από την παράγραφο 3.

Στο σημείο αυτό οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους τα εξής βασικά σημεία:

α) Το βιβλίο είναι ένα από τα πολλά διδακτικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος. Επιδένον δεν υποκαθιστά το δάσκαλο ούτε το άμεσο περιβάλλον του μαθητή. Το βιβλίο θα είναι: σφραγιστό σ υ μ π λ η ρ ω μ α της όλης διδακτικής διαδικασίας.

Και συγκεκριμένα:

— Παρουσιάζει υλικό για συμπλήρωση και συστηματοποίηση της μάθησης ως μέσο υπέρβασης ή από τον άμεσο χώρο και χρόνο - στο "εδώ κι αλλού, άλλοτε και τώρα".

— Εισάγει τον προβληματισμό του θέματος είτε με τη θέση προβλημάτων ή σε συνδυασμό με τις εικόνες, είτε με την παροχή ορισμένων αφηρημένων πληροφοριών που απαιτούν συμπλήρωση ή πρόβλεψη ή επιβεβαίωση (έρευνα).

— Συγκεκριμενοποιεί και διεσπινδύει (με την εικόνα και το λόγο) βασικές έννοιες (επισημασμένες) όπου η άμεση πραγματικότητα δεν προσφέρεται γι' αυτό.

— Διαγράφει το περιεχόμενο ορισμένων κειμένων εργασιών, που πρέπει να αναλάβουν οι μαθητές (προφορικές και γραπτές ασκήσεις, αξιολογήσεις, συλλογές κτλ.).

β) Το κύριο επομένως μέρος του βιβλίου για κάθε διδακτική ένδεξη θα είναι εισαγωγή σε παραπέρα δραστηριότητες των μαθητών, έρευνα και εργασία (ατομική και συλλογική).

γ) Τα κείμενα θα είναι λιτά και περιεκτικά και σπάνια θα έχουν αυτονομία. Ο λόγος (η γλώσσα) θα παίζει σημαντικότερο ρόλο, από ό,τι στις πρώτες τάξεις, έμος δεν είναι αυτασκοπός. Είναι μέσο για άλλες μη καθαρά γλωσσικές μαθήσεις.

Κρίνεται επίσης σκόπιμο να διανύζονται τα μαθήματα του βιβλίου με διαλεγμένα κείμενα από την ιστορία, τη μυθολογία, τη φιλοσοφία και τη ²⁰⁰επιστημονική έρευνα, που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της μελέτης.

Αλλά αυτό θα γίνεται με σκοπό και στο βαθμό που μπορούν να αποστέλλουν όργανα παραγωγικά στη διαδικασία της μάθησης και όχι περιττόμενο για εκμάθηση.

- 6. Γλώσσα των βιβλίων θα είναι η καθιερωμένη με νόμους και διατάγματα διοικητική γλώσσα σε μονοτονικό σύστημα.
- 7. Το σχέδιο, οι διαστάσεις του βιβλίου, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα παράρρησια τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με τον ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.
- 8. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή (και των δύο άλλων συμπληρωμάτων) θα γίνει σύμφωνα με το νόμο 1304/82.
- 9. Προθεσμία συγγραφής: Πρώτο μέρος μέχρι τέλος Οκτωβρίου του 1984. Δεύτερο μέρος μέχρι τέλος Απριλίου 1985.
- 10. Η κρίση και έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με τον παραπάνω Νόμο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ό φ ω ν α : α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Απάντηση στην "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρφίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγ. Ακαδημιών.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 11123/23-11-1983 του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μάραλη με το οποίο καλείται να απαντήσει το Τμήμα σε αίτηση- αναφορά του κ. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κρφίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Η κρψη των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοποριακά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν πολλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα πιο π ρ ό σ φ ο ρ α. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγονται, κατά τη γνώμη μας, και τα βιβλία του κ. Ι. Καραμπάτη.

Ας σημειωθεί ότι το ΚΕΜΕ δεν ενέκρινε βιβλία του κ. Καραμπάτη αυτού του περιεχομένου, εκτός από ένα τον περασμένο χρόνο' κι αυτό για ειδικούς λόγους (να χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα του δασκάλου για κατασκευή εποπτικών οργάνων και όχι για "αισθητική αγωγή") - και παρά την αντίθεση του ειδικού εισηγητή.

Αυτό όμως δεν μπορεί να αποτελέσει προηγούμενο δεσμευτικό και, πολύ περισσότερο, να γενικευθεί.

2. Από το 1982-83 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικά σχολεί, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει τεθεί πάνω σε εντελώς νέα βάση (διεύρυνση περιεχομένου) και παιδευτική αντίληψη.

Τα βιβλία του κ. Καραμπάτη, που γράφτηκαν με βάση το παλιότερο πρόγραμμα, είναι φυσικό να μην καλύπτουν τους στόχους του νέου προγράμματος, πάνω στο οποίο πρέπει να κατατοπιστούν και να προβληματιστούν οι μέλλοντες δάσκαλοι.

3. Αντίθετα, τα βιβλία που προτείναμε για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος ανήκουν, στην πλειοψηφία τους, στα νεοεκδοθέντα και εν πάση περιπτώσει όχι μόνο καλύπτουν τις απαιτήσεις του νέου Προγράμματος, αλλά και εισάγουν νέους προβληματισμούς πάνω στο θέμα της αισθητικής αντίληψης και τις αρχές πρακτικής, που πρέπει να περάσουν και στο ελληνικό σχολείο.

 . / .

ΕΜ Μ Α ⁴ Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ θέτει υπόψη του Τμήματος υπόμνημα του κ. Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ σχετικά με το βιβλίο του "Μουσική Παιδεία" που είχε υποβάλει για κρίση και έγκριση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών νηπιαγωγών και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ το απέρριψε ως ακατάλληλο. Παρακαλεί να επανεξετάσει το ΚΕΜΕ το βιβλίο του.

Στη συνέχεια ο κ. Μπενέκος εισηγείται να δοθεί η εξής απάντηση στον κ. Ανδρ. Χαραλάμπους:

1. Η κρίση των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοποριακά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν πολλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα πιο πρόσφορα. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγεται, κατά τη γνώμη μας, και το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους.

Ας σημειωθεί ότι το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους δεν είχε θεωρηθεί κατάλληλο από το ΚΕΜΕ επί σειρά ετών. Για πρώτη φορά εγκρίθηκε τον περασμένο χρόνο, ύστερα από εισήγηση του κ. Μπενέκου, παρά τη σφοδρή αντίθεση του ειδικού εισηγητή, πεπειραμένου μουσικού κ. Στ. Βασιλειάδη, ο οποίος ήταν αρνητικός και στη νέα του εισήγηση, για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος.

Σε οποιαδήποτε πάντως περίπτωση μία απόφαση δεν μπορεί να δεσμεύει την κρίση μας εσαεί, όταν μάλιστα έχουμε καινούρια παραγωγή.

2. Από το 1982-83 έχει θεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικό σχολείο, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει θεθεί σε εντελώς νέα βάση, αισθητική και παιδευτική.

Το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους, που γράφτηκε πολύ πριν τη δημοσίευση του Προγράμματος, δε νομίζουμε ότι καλύπτει τις απαιτήσεις του Προγράμματος, σε περιεχόμενο και προσανατολισμό.

3. Σχετικά πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι εκείνο που προέχει δεν είναι η διδασκαλία (πολλών) τραγουδιών, αλλά η καλλιέργεια της μουσικής ευαισθησίας.

Γι' αυτό το ΚΕΜΕ: α) Έχει αναθέσει σε ειδικούς μουσικολόγους και μουσικοπαιδαγωγούς τη συγγραφή ειδικού βιβλίου, στο οποίο θα περιέχονται και τα κατάλληλα για

κάθε ηλικία τραγούδια. Ήδη κυκλοφορούν και διανεμονται δωρεάν σε όλα τα σχολεία τα σχετικά βιβλία (Δύο τόμοι) για τις Α' και Β' τάξεις. β) Έχει προφέρει το ΚΕΜΕ θεωρητικά βιβλία, όπως σωστά επισημαίνει ο κ. Χαραλάμπος, επειδή ακριβώς παρουσιάζουν, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, τις νέες αρχές μουσικής-αισθητικής αγωγής, στην οποία εμπεριέχεται και η κίνηση και άλλες τέχνες.

4. Ως προς την ποιότητα των μελοποιημένων ποιημάτων, στην οποία αναφέρεται ο κ. Χαραλάμπος (πολλά είναι στίχοι δικού του) εκφράζουμε εντελώς την αντίθετη άποψη, συγκριτικά μ' εκείνα άλλων βιβλίων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Κάνει δεκτή την απάντηση που εισηγήθηκε ο κ. Μπενέκος για να σταλεί στον κ.

Α. Χαραλάμπος.

Θ έ μ α 5ο.- Παράδοση αποσπάσματος της Πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ στον κ. Καραμπάτη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος την από 17-11-1983 αίτηση του κ. Καραμπάτη με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί αντίγραφο της Πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. που αναφέρεται στα βιβλία του της Αισθητικής αγωγής που υπέβαλε για κρίση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται να του χορηγηθεί το αιτούμενο αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης στον κ. Καραμπάτη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

να χορηγηθεί στον κ. Καραμπάτη αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε που αναφέρεται στα βιβλία του που υπέβαλε για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών για το μάθημα της Αισθητικής αγωγής.

Θ έ μ α 6ο.- Τροποποίηση και συμπλήρωση πράξης 1/1984 σχετικά με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Μετά τις προτάσεις, που έγιναν δεκτές από το Τμήμα, πάνω στο σχέδιο Π.Δ. το οποίο τροποποιεί το Β.Δ. 343/1972 "περί του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των παιδαγωγικών ακαδημιών" και μετά από τηλεφωνική επικοινωνία που είχα με τον κ. Γκικόπουλο επανέρχομαι στο θέμα για συμπλήρωση της πρότασής μου που αφορά τα ψυχολογικά μαθήματα.

Στο άρθρο 2, ΙΙ ✱ Ψυχολογικά προτείνω πλάι στο μάθημα Εισαγωγή στην Ψυχολογία να προστεθεί σε παρένθεση " (Γενική Ψυχολογία. Σύγχρονα ρεύματα)". Επίσης για εναρμόνιση με το Π.Δ. για τις σχολές νηπιαγωγών προτείνω κάτω από την παιδαγωγική ψυχολογία να προστεθεί κοντά στους άλλους κλάδους και η Ψυχολογία των ατομικών διαφορών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 70.- Παράδοση εικονογράφησης του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η κ. Άρτεμις Νικολαΐδου παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης.

Η εικονογράφηση και η σελιδοποίηση κρίνονται πολύ ικανοποιητικά και η συνεργασία μας με την καλλιτέχνίδα υπήρξε άριστη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

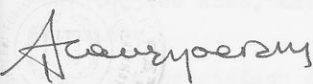
ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

ότι η ζωγράφος κ. Άρτεμις Νικολαΐδου παρέδωσε την εικονογράφηση του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

- 1) Γνωρίζονται για να ειδικό 7 1/2 Γραμμάτια του 1970...
- 2) Επιδιώκει για επιβίωση υπηρετώντας τους...
- 3) Έκδοση έξιτος γλώσσα και...
- 4) Εκδόσεις υπηρετώντας επιβίωση...
- 5) Συνεργασία...

Εκπερ...

Πράξη 7 / 1984

Σήμερα, 21 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελ-λαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : κ.κ. Νικ. Βλουτρίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄ Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπα-νικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠ Ε Π Θ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- 1) Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας " Ντενίς Ρώντα.
- 2) Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄
- 3) Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Ιδιωτικού Δημοτικού Σχολείου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή". Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- 4) Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Β΄ Δημοτικού. Εισηγητές κ.κ. Ν. Βλουτρίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄
- 5) Ερευνητική Ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση-ενημέρωση.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

...//...

ΘΕΜΑ 1ο : " Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας",
Ντενίζ Ρώντα ".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της Διονυσίας Ρώντα και εισηγείται τα ακόλουθα :

Η απλότητα, η αμεσότητα, η γλαφυρότητα του ύφους είναι από τα κυριότερα χαρακτηριστικά που θα κερδίσουν τον αναγνώστη από την πρώτη ματιά.

Το ιδιαίτερο στοιχείο της συλλογής είναι η παρουσίαση προσώπων - περισσότερο ή λιγότερο γνωστών - μέσα από την καθημερινή τους ζωή. Δεν παραθέτει η συγγραφέας στεγνά βιογραφικά στοιχεία. Παίρνει τις ανθρώπινες στιγμές των βιογραφουμένων και από κει δίνει μ'έναν τρόπο απλό την εικόνα του προσώπου που παρουσιάζει.

Ιδιαίτερο πλεονέκτημα του βιβλίου θεωρώ το γεγονός ότι μπορεί να διαβαστεί από τα παιδιά αλλά κι από τους μεγάλους με μεγάλο ενδιαφέρον.

Προτείνω να κριθεί ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του : α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-2-1984 αίτηση της Διον. Ρώντα, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαινεται

Το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της κ. Ντενίζ Ρώντα θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

./.

Θ έ μ α 2ο.- Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει οι εξής σχολικοί σύμβουλοι να απασχολούνται παράλληλα και στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων:

1. Κανάρης Νικόλαος, σχολικός σύμβουλος στην 8η περιφ. Δ/τος Αθηνών, 4ο Γραφείο Δ.Ε. Αθηνών.
2. Παπαδημητρίου Χρίστος, 17ης Περιφέρειας Δ/τός Πειραιά που έχει έδρα το Καλαμάκι, 9ο Γραφείο.
3. Σαλβαράς Ιωάννης, σχολ. σύμβουλος στο 5ο γραφείο Ανατολικής Αττικής με έδρα τη Ν. Ιωνία
4. Αποστολίκας Γεώργιος του Αποστόλου, σχολικός σύμβουλος στην 5η περιφ. Δ/τος Ανατολ. Αττικής, που έχει έδρα το Μαρούσι
5. Σκόπας Νικόλαος του Ανδρέα, σχολικός σύμβουλος στην 6η Περιφ. Δ/τος Αθηνών, με έδρα την Αθήνα.
6. Μπέλλας Θρασύβουλος, σχολικός σύμβουλος στη 2η Περιφέρεια Δ/τος Δυτ. Αττικής που έχει έδρα τον Κορυδαλλό, 1ο Γραφείο.
7. Λεοντάρης Αχιλλέας σχολικός σύμβουλος 1ης περιφέρειας Διαμερισμάτος Ανατολ. Αττικής με έδρα την Αγία Παρασκευή.
8. Χριστοδούλου Σπυρίδων, σχολικός σύμβουλος στην 11η Περιφ. Δ/τος Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα τα Άνω Λιόσια.
9. Λαμπρινίδης Αντώνιος, σχολικός σύμβουλος 13ης Περιφέρ. Δυτ. Αττικής, 7ο Γραφείο Χαϊδάρι.
10. Περγιάρης Γεώργιος, σχολ. Σύμβουλος 4ης Εκπ/κής Περιφέρειας Δ.Ε. Αθηνών, 2ο Γραφείο Αθηνών.
11. Σακελλαρίου Χάρης σχολ. Σύμβουλος στη 17η Περιφ. Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα την Πετρούπολη.
12. Κουμέντος Νικήτας, σχολ. σύμβουλος. 9ης Περιφέρειας Δ/τος Ανατολ. Αττικής, 5ο Γραφείο Δ.Ε. Ανατ. Αττικής, Ν. Ιωνία.
13. Αλβανός Γεώργιος του Ιωάννη, σχολικός σύμβουλος στην 19η περιφέρεια Δ/τος Αθηνών που έχει έδρα την Αθήνα.

- 5 -

Θ Ε Μ Α 3ο : " Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του ιδιωτικού δημοτικού σχολείου " Εράσμειος Ελληνο-γερμανική σχολή".

Ο κ. Χριστιάς θέτει υπόψη του Τμήματος αίτηση του Ιδιωτικού σχολείου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή" με την οποία ζητάει να εγκριθεί κατά παρέκκλιση και σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 682/77 η διδασκαλία της ξένης γλώσσας (γερμανικά) να γίνεται μέσα στο κανονικό ωρολόγιο πρόγραμμα.

Στη συνέχεια ο εισηγητής λέει τα εξής : " Στο παραπάνω σχολείο διδάσκεται η ξένη γλώσσα ύστερα από άδεια που δόθηκε με την 2552/78 Υπουργική απόφαση και ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΚΕΜΕ : Η ίδια απόφαση ορίζει η διδασκαλία της ξένης γλώσσας να γίνεται εκτός του υποχρεωτικού ωραρίου εργασίας.

Η Σχολή με αίτησή της ζητάει, για λόγους παιδαγωγικούς και συγκεκριμένα επειδή οι μετασημβρινές ώρες θεωρούνται λιγότερο αποδοτικές, μάλιστα για φιλολογικά μαθήματα, να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας και τις τελευταίες ώρες να διδάσκονται μαθήματα όπως οι γυμναστική, η ωδική και τα τεχνικά. Τούτο, όπως τονίζεται στην αίτηση, δε θα γίνεται ούτε σε βάρος των μαθημάτων του ωρολογίου προγράμματος ούτε των δασκάλων.

Σχετικά με το παραπάνω αίτημα παρατηρώ ότι :

(α) Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας στα ιδιωτικά σχολεία αποτελεί μια πραγματική παρέκκλιση από το κοινό πρόγραμμα των ελληνικών σχολείων και αποτελεί προνόμιο για τα πρώτα. Τούτο όμως έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των ελληνοπαίδων. Γι' αυτό το Τμήμα σε παρόμοιες περιπτώσεις γνωμοδοτούσε να διδάσκεται η ξένη γλώσσα σε ιδιωτικά σχολεία, αλλά έξω από το κανονικό ωράριο εργασίας. Η ένταξη της σ' αυτό εντείνει περισσότερο την παραπάνω ανισότητα, γιατί αποτελεί ιδιαίτερη μεταχείριση των παιδιών που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία.

(β) Η ένταξη της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας στο κανονικό ωράριο (στο ενδιάμεσο μετά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και των

./.

μαθηματικών) δεν είναι εντούτοις αντίθετη με τις διδακτικές απαιτήσεις, γιατί ο χρόνος αυτός είναι περισσότερο αποδοτικός απ' όσα τα παιδιά.

Νομίζω ότι το θέμα θα διελευκανθελ καλύτερα, αν ακουστούν περισσότερες απόψεις. Γι' αυτό θέτω υπόψη του Τμήματος τα παραπάνω στοιχεία και επιφυλλάσσομαι, αν χρειαστεί να εκφέρω γνώμη στη συνέχεια.

Το Τμήμα αφού άκουσε την εισήγηση του κ. Χριστιά και ύστερα από διεξοδική συζήτηση.

αποφαινεται ομόφωνα

Δε θεωρεί σκόπιμο να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο κανονικό ωράριο. Εμμένει στην αρχική του απόφαση η ξένη γλώσσα να διδάσκεται στο παραπάνω ιδιωτικό σχολείο κατά παρέκκλιση από το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά *επί των* υποχρεωτικών ωραρίων εργασίας.

8

Θ Ε Μ Α 4ο : " Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε'τάξης Δημοτικού".

Οι κ.κ. Ν. Βλουτλίδης και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β',
εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Για τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικών, για το μαθητή και το δά-
σκαλο της Ε'δημοτικού, έχουν αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτι-
κοί (από τη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση):

Δημήτρης	Δασκαλάκης (Δάσκαλος, στο 23ο Δημ. Σχ. Περιστερίου)
Μιχάλης	Ζηκίδης (Φυσικός, στο 2ο Λύκειο Αχαρνών).
Αλέκος	Θεοδοσιάδης (Δάσκαλος, στο Δ'Δημ. Σχολείο Γλυφάδας)
Κώστας	Κώνστας (Βιολόγος, στο Γυμνάσιο Αυλώνας Αττικής)
Σταυρούλα	Λυμπεροπούλου (Φυσιολογίστρια, στο 56ο Γυμνάσιο Αθηνών)
Μιχάλης	Σπηλιώτης (Δάσκαλος, στο Α'Δημ. Σχολείο Ηλιούπολης).

Στους Εκπαιδευτικούς αυτούς προτείνεται ν'ανατεθεί στα πλαίσια
του ΚΕΜΕ, η συγγραφή των παραπάνω βιβλίων.

Την καθοδήγηση και εποπτεία της συγγραφής αναλαμβάνουν οι
Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Νίκος Βλουτλίδης και Στέφανος Παπασημακόπουλος.

Θ έ μ α 5ο.- Ερευνητική ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση- ενημέρωση.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ανακοινώνεται, για ενημέρωση του Τμήματος, στα πλαίσια του οποίου έχει συγκροτηθεί και εργάζεται η ομάδα έρευνας, πως στο σχετικό έγγραφο του ΥΠΕΠΘ (Γ¹/64/2.2. 1984 Απόφαση του κ. Υφυπουργού) για τη συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας, δεν περιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός Αριστοτέλης Φουκαράκης (σχετική Πράξη 66/8-12-83 του Τμήματος Δ.Ε.), ερρισκόμενος στη διάθεση του ΥΠΕΠΘ και απασχολούμενος στο ΚΕΜΕ αρχικά στη συγγραφή διδακτικών βιβλίων Μαθηματικών Δ.Ε και μετέπειτα στην εκπαιδευτική έρευνα. Σύμφωνα με πληροφορίες, που μετέφερε ο ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ κ. Μαραγκουδάκης, ο αναφερόμενος εκπαιδευτικός δεν περιελήφθηκε στην ερευνητική ομάδα όχι από παραδρομή και η απόφαση αυτή είναι οριστική. Ύστερα απ' αυτό απευθύνομαι στο Τμήμα και παρακαλώ να υποδειχθεί άλλο πρόσωπο κατάλληλο για να πάρει τη κενή θέση που δημιουργήθηκε στην ομάδα έρευνας του Τμήματος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σαελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

Παύλος Σαελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Π ρ ά ξ η 8/1984

Σήμερα, 23 Φεβρουαρίου ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α΄ τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβ. Β΄.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των μεθόδων Μουσικής, τεύχη Α΄ και Β΄. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβ.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε΄ δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

./.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το Τμήμα αυτό εκτείνεται σε 49 σελίδες και περιλαμβάνει αντικείμενα Γεωμετρίας τα τετράπλευρα, παραλληλόγραμμα και πολύγωνα και από την Αριθμητική τους ρητούς αριθμούς, κλασματικές μονάδες και κλασματικούς αριθμούς, Δεκαδικά κλάσματα, Μικτοί αριθμοί, καταχρηστικά κτλ. Ακολουθείται μια ορισμένη τακτική παρουσίασεως καθενός αντικειμένου σε διαδοχικές φάσεις δηλαδή: "Βλέποντας πάλι" - "κατανοώ..."- "...και προχωρώ παραπέρα"- "Συμπεραίνω και συζητώ". Η πορεία αυτή κάνει αναφορά σε πραγματικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν από μέρος του μαθητή και γιαυτό τη θεωρώ αρκετά παρωθητική. Θα ήθελα μόνο να παρατηρήσω πως το "κατανοώ" δεν είναι δυνατό να συντελεστεί πριν από τα επόμενα στάδια που ακολουθούν και μάλιστα την άσκηση. Στη Γεωμετρία ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πίνακες όπου ο μαθητής καλείται να διαπιστώσει ποια χαρακτηριστικά έχουν τα διάφορα σχήματα. Οι ασκήσεις και τα προβλήματα καθώς και τα σχέδια είναι από μαθηματικής πλευράς ορθά παρουσιάζουν ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά και τα βοηθούν να ανακαλύπτουν χαρακτηριστικά και σχέσεις και κινούν επίσης τη δημιουργική σκέψη τους. Ιδιαίτερα οι ασκήσεις 65-72 και 77-81 ανταποκρίνονται στα παραπάνω. Δεν είμαι εντούτοις απόλυτα βέβαιος αν ο μέσος μαθητής της τάξεως αυτής μπορεί να ανταπεξέλθει σ' όλα αυτά χωρίς υπερβολική δυσχέρεια, που πρόκειται να έχει αρνητικό συναισθηματικό τόνο πάνω στη μάθηση.

Τα σχετικά με τα κλάσματα παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο και ιδιαίτερα όσο αφορά στις εικόνες, ώστε να κατανοούνται με πληρότητα όσα αφορούν στη σημασία τους, στη σχέση των όρων τους, στις σχέσεις μεταξύ τους και τα παρόμοια. Εδώ δεν φαίνεται αν τα παιδιά εργάζονται σε πραγματικές επιφάνειες και με πραγματικές διαστάσεις - π.χ. αίθουσα διδασκαλίας, προαύλειο σχολείου κ.ά. - πράγμα ολότελα απαραίτητο για την κατανόηση των γεωμετρικών εννοιών. Ελπίζω στο βιβλίο του Διδακτικού τα πράγματα να αντιμετωπίζονται έτσι. Από τα τέστ αξιολογήσεως το πρώτο βρήκω να περιέχει πολύ δύσκολες και πικνές θάβελα ασκήσεις έτσι που το ποσοστό επιτυχίας να προβλέπεται υψηλό.

Έχω επισημάνει ορισμένα ειδικότερα σημεία για διόρθωση ή τροποποίηση στις σελίδες 82, 83, 87, 100, 101, 101, 101, 103, 104, 105, 107, 112 και 113. Τις παρατηρήσεις μου αυτές θα γνωρίσω στην ομάδα συγγραφής.

Γενικά το βιβλίο είναι αρκετά κατάλληλο και από διδακτική πλευρά και από άποψη

ψυχολογικής θεμελιώσεως και γι' αυτό εισηγούμαι το Τμήμα να εγκρίνει την εκτύπωσή του.-

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά την οποία ανταλλάσσονται απόψεις και γίνονται παρατηρήσεις σε ορισμένα σημεία του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μῦγμα του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 2ο.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των μεθόδων Μουσικής, τεύχη Α' και Β'..

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται να ανατυπωθεί το Α' τεύχος της "Μεθόδου Μουσικής" για την Α' τάξη και να αποσταλεί στα σχολεία μαζί με το υπό εκτύπωση Β' τεύχος για την Α' και Β' τάξη και να σταλούν στα σχολεία για το σχολ έτος 1984-85.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο : Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου"
Ε΄ δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
"Η γλώσσα μου" Ε΄ δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, πρώτο μέρος.
Συντακτική ομάδα : Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας,
Ν. Κανάκης, Θ. Μπλούνας.

Περιλαμβάνει 23 κείμενα (16 πεζά και 7 ποιήματα). Τα πεζά έχουν έκταση 1 1/2-3 σελίδες. Όλα, πεζά και ποιήματα (εκτός από ένα ποίημα) συνοδεύονται από γραπτές εργασίες. Προς το τέλος του βιβλίου υπάρχουν τρία δίφυλλα αξιολόγησης με βάση τρία πεζά κείμενα του Ανθολογίου. Ακολουθούν : ένας συγκεντρωτικός πίνακας βασικού λεξιλογίου, σύντομες βιογραφίες συγγραφέων και περιεχόμενα. Το σύνολο των σελίδων του πρώτου μέρους υπολογίζεται σε 9 τυπογραφικά.

Τα κείμενα στο σύνολό τους σχεδόν είναι παρμένα από δόκιμους νεοέλληνες συγγραφείς. Μέσα σ'αυτά υπάρχουν και μεταφράσεις από την Οδύσσεια του Ομήρου, τις Ιστορίες του Ηρόδοτου και το Χακ Φιν του Μαρκ Τουέν, ένα κομμάτι από διασκευή της Ειρήνης του Αριστοφάνη.

Τα κείμενα κινούνται μέσα στα πλαίσια της δημοκρατικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας και των ζωντανών αξιών του ελληνισμού, έχουν ποιότητα λογοτεχνική και γλωσσική αρτιότητα και ανταποκρίνονται στην ψυχρούςνθεση και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Οι γραπτές εργασίες καλύπτουν ποικίλα φαινόμενα της γραμματικής στην ευρύτερη εκδοχή της, με επίκεντρο σ'αυτό το βιβλίο τα ρήματα, και είναι οι περισσότερες ευρηματικού τύπου. Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για ελεύθερη και καθοδηγημένη γραπτή έκφραση των παιδιών, καθώς και για άσκησή τους στην πλάγια συνεχόμενη γραφή.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Ε΄ δημοτικού και εισηγούμαι να

εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του Ο.Ε.Δ.Β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα εξής:

1. Το α' μέρος του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Ε' Δημοτικού, περιέχει πεζά και έμμετρα καταξιωμένων πεζογράφων και ποιητών. Οι ασκήσεις που συνοδεύουν κάθε κείμενο είναι από κάθε άποψη προσεγμένες και βοηθούν μεθοδικά και αποτελεσματικά στην κατανόηση των γλωσσικών φαινομένων. Όμως, τις θεωρώ πολλές και για το λόγο αυτό, δύσκολο και προβληματικό να συμπληρωθούν και ελεγχθούν. Ακόμα, παραλείπεται να "τονισθούν" τα πιο ουσιώδη και κεντρικά σημεία των κειμένων για εννοιολογική επεξεργασία.

2. Το μέρος αυτό του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά. Ήταν εύκολο, νομίζω, να είχαν επιλεγεί πεζά ή ποιήματα με έκδηλο το θρησκευτικό χαρακτήρα για την ανάπτυξη του θρησκευτικού συναισθήματος των μαθητών ή να δινόταν μ'αυτό ευκαιρία στο δάσκαλο να εξάρει ταυτόχρονα το θρησκευτικό και πατριωτικό συναισθημα, γιατί κι'αυτό το στοιχείο ατονεί αισθητά στο βιβλίο.

3. Οι παρακάτω φράσεις μπορούν να διασκευασθούν, αντικατασταθούν ή διαγραφούν:

α) σ. 21 (Οι περιπέτειες του Χακ Φιν, 2)

"Μα την πίστη μου ..."

β) σ. 33 (Ο Δοχ Κιχώτης και η μάχη με τα πρόβατα)

"... μα ο διάβολος να με πάρει ..."

γ) σ. 38 (Ο Κυνηγός)

"λαγούς με πετραχήλια" (επαναληπτική φράση στο τέλος κάθε στροφής).

Απαντώντας ο κ. Μελάς στην παρατήρηση που έκανε ο κ. Βλουτίδης για το θρησκευτικό στοιχείο, ότι δηλ. το μέρος ^{αυτό} του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά, λέγει τα εξής:

Τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας γίνονται με κύριο στόχο να υλοποιήσουν το πρόγραμμα του γλωσσικού μαθήματος, το οποίο είναι μάθημα βασικό και οπωσδήποτε αυτοτελές. Δεν παίρνουν λοιπόν άλλο "χρώμα" αυτά τα βιβλία παρά εκείνο που έχει το γλωσσικό μάθημα και μόνο. Γιατί με τη συλλογιστική του κ. Βλουτίδη θα μπορούσε κάποιος να πει για "αποχρωμάτισμα περιβαλλοντολογικό", για "αποχρωμάτισμα μαθηματικό"

 / .

κτλ. Αλλά τα άλλα μαθήματα έχουν το δικό τους χρόνο στο πρόγραμμα που είναι αρκετός, για να περάσουν στους μαθητές οι στόχοι τους.

Εν πάση περιπτώσει, και για να μη νομιστεί ότι το γλωσσικό μάθημα είναι άσχετο με τα θρησκευτικά ή άλλες περιοχές μαθημάτων πρέπει να πω ότι τα κείμενα είναι διαλεγμένα από όλες τις περιοχές του επιστητού με κύρια όμως κριτήρια : το ενδιαφέρον που έχουν για τα παιδιά, το επίπεδο δυσκολίας, το βαθμό που εξυπηρετούν ένα γλωσσικό φαινόμενο και την εν γένει ποιότητά τους.

Επίσης ο κ. Στεφ. Παπασμακόπουλος, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Σημειώνω

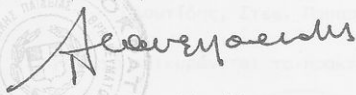
"Δεν έχω για το αναγνωστικό εκτός από τη φράση στο διήγημα του Δον Κιχώτη "να με πάρει ο διάβολος", που νομίζω ότι δεν έχει θέση σε σχολικό κείμενο για λόγους ευνοήτους. Πως θα μας φαινόταν αν απαντούσε μαθητής : "Νε με πάρει ο διάβολος, το ξέχασα!".

Στο σημείο αυτό, επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια, διακόπτεται η συζήτηση του θέματος.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

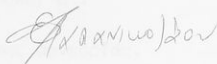
Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Πάυλος Σακελλαρίδης

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 9/1984

Σήμερα, 27 Φεβρουαρίου 1984 ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396 Αγία Παρασκευή) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Ε Μ Α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε'τ άξης για το μάθημα "Φυσικά". Εισηγητές: Ν. Βλουτίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

/ .

EMA 10 - Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού"
(συνέχεια συζήτησεως).

Ο Πρόεδρος κ. Π. Σακελλαρίδης καλεί το Τμήμα να συνεχίσει τη συζήτηση για το πρώτο μέρος του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, για το οποίο είχε εισηγηθεί σχετικά στην προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος ο κ. Δ. Μελάς.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής: Με πολύ ενδιαφέρον και προσοχή μελέτησα τα κείμενα του βιβλίου πεζά και ποιητικά και οφείλω να ομολογήσω εδώ την ιδιαίτερη ευαισθησία μου για τα "Αναγνωστικά" βιβλία γιατί τα θεωρώ - και πιστεύω πως έτσι είναι - ως τα θεμελιακά τα κατεξοχήν βιβλία του μαθητή του Δημοτικού Σχολείου από μορφωτική και παιδαγωγική άποψη γενικότερα. Δεν είχα την ευχέρεια χρόνου για να εξετάσω μια μια και τις εργασίες. Απ' όσο όμως μπόρεσα να δω συμπεραίνω πως δεν πρόκειται απλώς για συνηθισμένες γραμματικές ασκήσεις αλλά για προωθημένες μάλιστα γλωσσικές εργασίες, που υποθέτω θα συντελέσουν αποτελεσματικά στη γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών και στην ορθή χρήση της γλώσσας σ' όλο το πλούτο της. Ακόμα και η ετυμολογία προσφέρεται μ' ένα τρόπο που πολύ απέχει από εκείνο το στείο με τον οποίο άλλοτε διδασκόμαστε στο Γυμνάσιο.

Από τα θέματα πολλά έχουν επιλεγεί από έργα δόκιμων ελλήνων εργατών του λόγου και ακόμα είναι στο θετικό του βιβλίου ότι περιλαμβάνονται και θέματα από έργα των αρχαίων κλασικών συγγραφέων μας. Βλέπω όμως και άλλα κείμενα, όπως του Θεοβάντες και του Μάρκ Τουέν που απλώνονται σε ξένα, σε μακρινά εκεί που δεν μπορεί να φτάσει και να τα χωρέσει η ψυχή του μικρού παιδιού ενώ θα ήπρεπε να τον προσφέρετε το κοντινό, το άμεσο, το ελληνικό με το οποίο βρίσκεται σε λειτουργική επικοινωνία και επαφή ο ψυχικός του κόσμος.

Δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με την παρατήρηση του συναδέλφου κ. Βλουτίδη πως ενώ στο βιβλίο γίνεται ένα είδος αποθέωσης των αρχαίων θεών λείπει όμως τελείως το γνήσιο θρησκευτικό πνεύμα. Απ' αυτή την άποψη, παρατήρησε ο κ. συνάδελφος είναι αποχρωματισμένο. Νομίζω πως θα ήταν διαπίστωση κάθε αντικειμενικού μελετητή. Πραγματικά το γνήσιο θρησκευτικό στο-

 ./.

 ./.

χείο που αποτελεί σημαντική εμπειρία στο σύνολο των ελληνοπούλων, δεν υπάρχει στο βιβλίο. Μόνο εντελώς συμπτωματικά και περιθωριακά μπορεί να γίνεται αναφορά για κάποιο εκκλησάκι ή κάτι το παρόμοιο. Το στοιχείο αυτό φαίνεται να έχει αντικατασταθεί από θέματα νατουραλιστικά όπως το σαλιγκάρι, το σκίουρο, το λαφάκι, την ψιχλού "τη κανελιά γιαϊδούρα" ή ειδωλολατρικά όπως το μέθυσο θεό Διδύσσο κ.ά. Αυτό το βρίσκω σοβαρή έλλειψη που θάπρεπε να διορθωθεί. Δεν είναι μόνο οι σκοποί της Παιδείας μας, δεν είναι μόνο οι συναφείς εμπειρίες των παιδιών μας αλλά ακόμα και για καθαρά μορφωτικούς και ειδικότερα γλωσσικούς σκοπούς, όπως τονίστηκε εδώ, θα έπρεπε να περιλαμβάνεται. Ειπώθηκε από τη πλευρά των συντακτών των βιβλίων της γλώσσας, ότι πρόθεσή τους είναι να παρουσιάζουν με κατάλληλο τρόπο στα αναγνωστικά το ιδιαίτερο γλωσσικό πλαίσιο, λεξικολογικό, φραστικό κλπ. που περιλαμβάνουν τα άλλα διδασκόμενα μαθήματα στο σχολείο. Γιατί λοιπόν και γι' αυτό ακόμα το λάθος να μην έχουμε εδώ τη παρουσία θρησκευτικού περιεχομένου κειμένων όπως επιδιώκεται και για τα άλλα μαθήματα;

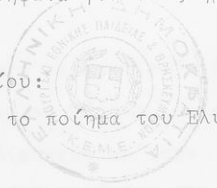
Με το τμήμα αυτό του Αναγνωστικού που εξετάζουμε οι μαθητές ασχολούνται στους πρώτους μήνες του σχολικού έτους όπου περιλαμβάνεται και η μεγάλη εθνική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940. Γι' αυτό το θαύμα του νεώτερου ελληνισμού δεν υπάρχει στο βιβλίο για χάρη των μαθητών τίποτε άλλο εκτός από ένα σχετικό ποίημα δύο στροφών. Υπάρχουν θαυμάσια και αληθινά συγκλονιστικά αφηγήματα - σκέπτομαι αυτή τη στιγμή λόγου χάρη το "Η ζωή εν τάφω" του Στ. Μυριβήλη, απ' όπου μπορούσε να γίνει μια κατάλληλη επιλογή - που θα συγκινούσαν βαθειά τα παιδιά, θα καλλιεργούσαν το πατριωτικό τους συναίσθημα και θα τα έκαμαν να αισθάνονται δίκαια υπερήφανα για τους ήρωες προγόνους τους. Γιατί να τους τα στερούμε;

Αναφερόμαστε τώρα ειδικότερα σε κείμενα του βιβλίου:

- 1.- Εύστοχη θεωρούμε την ιδέα να προταχθεί στην αρχή το ποίημα του Ελύτη "Το παιδί με το γρατσουνισμένο γόνατο".
- 2.- "Ο καημός του Ανδρέα" (Στ. Μυριβήλη) είναι θάλεγα ένα πολύ πλούσιο κείμενο και από τη πλευρά της μορφής του κι απ' αυτή του περιεχομένου του.
- 3.- Οι περιπέτειες του Χακ Φίν αρκετά καλό σαν λογοτεχνικό κείμενο. Χωρίς να χάσει τίποτε το σπουδαίο θα μπορούσε να παραλειφθεί η φράση "Μα τη

./.

τίστη μου..." που ισοδυναμεί με όραση και δεν μπορεί να ακούεται καλά από το παιδί κι ίσως κι από πολλούς ενήλικες.

4.- "Το σύννεφο" (ποίημα) με τις μεταμορφώσεις του καταλήγει σε μια παραδοξολογία. Πώς θα φανεί στα παιδιά. Ο Γ. Κρόκος διαθέτει γενικά μια ευαισθησία ποιητική μάλιστα σε αναφορά με τα παιδιά. Αυτό το ποίημα δεν νομίζω ότι είναι από τα καλύτερά του για το σκοπό εδώ του Αναγνωστικού.

5.- Στον "Δον-Κιχώτη" τα μικρά παιδιά θα πρέπει να παρακολουθήσουν σε 10 ολόκληρες σελίδες μια αρρωστημένη φαντασία.

Τι θα οφελήσει σ' αυτή την ηλικία; Εδώ συναντούμε και τη φράση "Ο διάβολος να με πάρη", απαράδεκτη για παιδικό σχολικό βιβλίο.

6.- Στο ποίημα του Α. Πάλλη "Ο Κυνηγός" το παιδί πρέπει να επαναλαμβάνει την επωδή "λαγούς με πετραχήλια" κάτι που δεν φαίνεται να ταιριάζει με τη θρησκευτική ευαισθησία του.

7.- Στο "Οι εξερευνητές των περασμένων" όλα σχεδόν τα συναντά κανείς εκτός από Ελλάδα.

8.- Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, δόκιμος και καταξιωμένος λογοτέχνης, δεν νομίζω πως το "Ο Διδύμος" το έγραψε για παιδιά. Ποια εδώ η παιδαγωγική αξία του; Ο μεθυσμένος θεός... ένας θεός που αναστήθηκε.... ο μαθητής που ειρωνεύεται το δάσκαλό του πίσω από τη πλάτη του.... ο δάσκαλος στη λατρεία του μέθυσαν θεού "ο θεός μας είχε γλιτώσει"...κ.α.α. Δεν νομίζω πως είχε τη θέση του εδώ. Ίσως σε μεγαλύτερης ηλικίας παιδιά να ήταν χρήσιμο.

9.- Ο "Άργος, ο σκύλος του Οδυσσέα", αυτό το απόσπασμα απ' την Οδύσεια και θα συγκινήσει πολύ και θα διδάξει τα παιδιά.

10.- Τι υπέροχο πράγμα η ειρήνη και πόσο απαραίτητο αυτή να λαχταρούν όλοι οι άνθρωποι και τα παιδιά. Αλλά όμως δεν κερδίζεται με το ξόρκια, όπως περιόπου παρουσιάζεται στο ομώνυμο κείμενο του βιβλίου, διασκευή απ' την "Ειρήνη" του Αριστοφάνη. Θάθελα να προσφέραμε εκείνα που μειώνουν στα παιδιά την επιθετικότητα και τον εγωισμό, καθώς και τη/περιφρόνηση του άλλου, όποιος κι αν είναι αυτός, και που θα τα βοήθαγε θετικά νάχουν μόνο

./.

αγάπη μεταξύ τους και σεβασμό για το πρόσωπο του άλλου και ειρήνη, μονάχα ειρήνη στις σχέσεις τους και στη ζωή τους. Έτσι "εξ απαλών ονύχων" θα οικοδομούσαμε με σιγουριά την ειρήνη μέσα στο κόσμο των παιδιών κι από κει συνέχεια στον ώριμο και στον ενήλικο, στην οικογένεια, στο σχολείο, στη συντροφιά, στη γκοινοότητα, στο λαό μας και σ' όλους τους λαούς.

Στο σημείο αυτό ο εισηγητής κ. Μελάς λέγει ότι στα επόμενα τεύχη του βιβλίου που η διδασκαλία τους στα σχολεία συμπίπτει χρονικά με τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα θα μπουν και σχετικά θρησκευτικά κείμενα.

Στη συνέχεια ο κ. Πρόεδρος, μετά τη διαβεβαίωση του εισηγητή ότι θα μπουν και θρησκευτικού περιεχομένου κείμενα, παρατηρεί ότι δεν πρέπει να γίνονται διαπιστώσεις για έλλειψη του θρησκευτικού στοιχείου στο βιβλίο αυτό από την κρίση ενός μέρους του αλλά μόνον όταν το βιβλίο κριθεί στο σύνολό του.

Ο κ. Πασσάκος παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής :

Σε σχετική παρατήρηση του κ. Προέδρου οφείλω να πω πως γενικά το θρησκευτικό στοιχείο σ' όλα τα νέα βιβλία της Γλώσσας, τα Αναγνωστικά, είναι εξαιρετικά υποτονικό, σχεδόν λείπει. Αυτό το παρατηρούσα συνεχώς εδώ στις συνεδριάσεις μας για όλα αυτά τα βιβλία που πέρασαν. Δυστυχώς δεν λήφθηκα διόλου υπόψη από τους συναδέλφους που έχουν την ευθύνη για τη σύνταξη αυτών των βιβλίων. Για την προκείμενη περίπτωση επιτέλους θα έλεγα πως αν η συντακτική ομάδα έβαζε στο Αναγνωστικό ένα αφήγημα για την 28η Οκτωβρίου και έστω ένα κείμενο με θρησκευτικό περιεχόμενο, θα έσχιζα όλα αυτά τα χαρτιά με τις παρατηρήσεις μου κι εως εθεωρείτο πως τίποτε δεν ειπώθηκε από μέρος μου κι ούτε στα πρακτικά να περιληφθεί τίποτα. Αφού δεν το κάνει, από συναίσθημα βαρειάς ευθύνης, όπως το αισθάνομαι και το εξήγησα, είμαι υποχρεωμένος να μειοψηφώ, μη θεωρώντας το βιβλίο κατάλληλο για έκδοση όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση
κατά πλειοψηφία . . . α π ο φ α ί ν ε τ α ι

 . / .

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984 - 85.

Μειοψηφούν α) ο κ. Πασσάκος για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως και β) ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, ο οποίος διαφωνεί με τη φράση "Ο διάβολος να με πάρει" που υπάρχει στο κείμενο του Δον Κιχώτη.

Θέμα 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε΄ τάξης για το μάθημα "Φυσικά".

Οι κκ Ν. Βλουτδίδης και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, εισιηγούνται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου των Φυσικών Ε΄ τάξης δημοτικού:

ΟΡΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ Ε΄ΤΑΞΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ " ΦΥΣΙΚΑ"

1. Τίτλος βιβλίου: Ο τίτλος του βιβλίου θα έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο της ύλης και το βασικό σκοπό του μαθήματος.

2. Προεξομία συγγραφής: Το βιβλίο θα εκδοθεί σε δυο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος). Το πρώτο μέρος θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 1984 και το δεύτερο μέρος μέχρι τό τέλος Μαρτίου 1985. Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.

Οι συγγραφείς μπορούν να εκπονήσουν κριτήρια αξιολόγησης του μαθητή στο τέλος των μερικότερων ή των γενικών ενοτήτων που θα αποτελέσουν ξεχωριστό φυλλάδιο. Αυτό δεν θα υπερβαίνει συνολικά τα τέσσερα (4) τυπογραφικά φύλλα και θα περατωθεί μέχρι το τέλος Απριλίου 1985.

3. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή: Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει την ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. να τον δραστηριοποιήσει και διευρύνει τα διαφέροντά του για τη φύση και να καλλιεργήσει τις δεξιότητες και τη δημιουργική του σκέψη.

4. Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου: Να κατανοήσει ο δάσκαλος καλύτερα τη δομή και το περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή, να τον ενημερώσει ευρύτερα πάνω στις φυσικές επιστήμες και γενικά να τον υποβοηθήσει για την επιτυχή άσκηση του διδακτικού του έργου.

5. Ύλη περιεχομένου: Η ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. Σύμφωνα μ΄αυτή, θα αναπτυχθούν οι διδακτικές ενότητες στο βιβλίο του μαθητή. Τα κείμενα πρέπει νάναι επιστημονικά τεκμηριωμένα, λιτά, σαφή, προσιτά στο μαθητή και πάντοτε να βρίσκονται σε οργανική και λειτουργική σχέση με την εικονογράφηση. Το βιβλίο του μαθητή θα περιέχει ακόμα ποικίλες δραστηριότητες, ερευνητικές εργασίες και θα διανθίζεται με σύντομα και απλά κείμενα που θ΄αναφέρονται π.χ. σε επιτεύγματα στην περιοχή των Φυσικών επιστημών και σε σύντομες βιογραφίες μεγάλων ερευνητών κτλ.

6. Εικονογράφηση: Η εικονογράφηση θάνατι έγχρωμη. Δεν τίθεται περιορισμός εικόνων γιατί σ'όλες σχεδόν τις διδακτικές ενότητες κρίνεται απαραίτητο να εξυπηρετηθεί η αναγκαιότητα της αμοιβαίας συμπλήρωσης ή υποκατάστασης κειμένου και εικόνας. Η εικονογράφηση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 3B του Ν. 1304/82. Το βιβλίο του μαθητή κατά την ενσωματωσή του στο βιβλίο του δασκάλου θάνατι κι'αυτό έγχρωμο.

7. Γλώσσα των βιβλίων: Γλώσσα των βιβλίων θάνατι η καθιερωμένη δημοτική (σύστημα μονοτονικό).

8. Κρίση και έγκριση: Η κρίση και έγκριση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

9. Σχήμα, διαστάσεις, τυπογραφικά στοιχεία: Το σχήμα, οι διαστάσεις των βιβλίων, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα σχετικά τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με τον ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

10. Έκταση του βιβλίου του μαθητή: Η έκταση του βιβλίου του μαθητή υπολογίζεται σε 16-18 τυπογραφικά φύλλα.

11. Έκταση του βιβλίου του δασκάλου: Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται και για τα δύο τεύχη σε 10-13 τυπογραφικά φύλλα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 10/1984

Σήμερα, 1 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στηνα αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Πρόταση για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο που διδακτικού έτους 1983-84. Εισηγ. κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Δ, Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή

" Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Το δοκίμιο αποτελεί το τελευταίο μέρος του βιβλίου του μαθητή, που γράφει η Ομάδα για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και για την Δ' τάξη (Μέρος Β).

2. Από άποψη διδακτική, ψυχολογική και επιστημονική βρίσκεται στα ίδια υψηλά επίπεδα ποιότητας με τα προηγούμενα μέρη του βιβλίου, για τα οποία είχα την ευκαιρία κρίνοντάς τα, να αναλύσω στο τμήμα.

Έτσι, αναφορικά με τις γενικές αρχές και την ουσία το δοκίμιο είναι πετυχημένη υλοποίηση των αρχών του προγράμματος και εισηγούμαι να εγκριθεί στο σύνολό του από το Τμήμα, με τις τυχόν παρατηρήσεις ή προτάσεις που θα έχουν να κάμουν άλλα συνάδελφοι και που θα γίνουν αποδεκτές από το Τμήμα.

3. Σχετικά έχω να προσθέσω ότι λεπτομεριακές αποδείξεις για λάθη, παραλείψεις, αβλεψίες και σημεία αδύνατα που δέχονται βελτιώσεις έχω σημειώσει στο δοκίμιο μου το καταθέτουν στο Τμήμα) και εισηγούμαι να εξουσιοδοτηθώ να τα συζητήσω με την Ομάδα, μαζί με όσα θα επισημανθούν επιπλέον από άλλους συναδέλφους.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος (σελ. 65-112) του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος " Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου " Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενικά: Η οργάνωση του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Α.Π., αναπτύσσονται σ' αυτό μεθοδικά και αναλυτικά οι διαδικασίες που οδηγούν στην κατανόηση των πράξεων πρόσθεσης και αφαίρεσης και ακολουθούν μετά από κάθε μεγάλη ενότητα, κριτήρια αξιολόγησης με τα οποία γίνεται εμπέδωση των πιο βασικών στοιχείων των πράξεων αυτών. Οι συγγραφείς σε κάθε περίπτωση και όπου κρίνεται σκόπιμο δίνουν προβλήματα πού είναι διατυπωμένα με τρόπο απλό και κατανοητό και παρμένα από το βιομαθητικό κύκλο των μαθητών.

Ειδικές παρατηρήσεις:

σ. 52 Ν' αντικατασταθεί η φράση "έχω ή περιέχω θερμίδες" με το ορθό "παρέχω θερμίδες"

σ. 69 Δεν είναι εύκολη ούτε γίνεται πάντοτε κατανοητή η ανάλυση του μειωτέου σε εκατοντάδες, δεκάδες και μονάδες.

	39.12		1.39.10
π.χ. α)	402		1400
	<u>-136</u>	(πίνακας β')	<u>- 542</u>
	266		858

β) 805
-542 (πίνακας β') → Δεν είναι απαραίτητη η ανάλυση του μειωτέου. Οι μονάδες του αφαιρετέου είναι λιγότερες από τις μονάδες του μειωτέου.

13
6315
γ) 1745 (πολύ δύσκολη η κατανόηση της ανάλυσης)
1478
262 λανθασμένο υπόλοιπο.

σ. 72 Πρόβλημα 3. Να διαγραφεί η λέξη "τους" ή η λέξη "να"

σ. 80. Το β' πρόβλημα ν' αναδιατυπωθεί. Αντί "λουλουδία" να γραφεί "φυτά". Αντί "γαρίφαλα και τριαντάφυλλα" να γραφεί "γαριφαλιές" και τριανταφυλλιές, αντί-στοιχα.

σ. 90. Μεταφορές: Στην ερώτηση του προβλήματος να γραφεί "μεταφέρουν" αντί "μεταφέρει".

Το μέρος αυτό του βιβλίου καλλιεργεί συστηματικά τη μαθηματική σκέψη των μαθητών και προσφέρει πολλές και πικρίλες δραστηριότητες και εφαρμογές. Παράλληλα τους βοηθά να ερευνούν και ν' ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους λύσης των προβλημάτων.

Το μέρος αυτό του βιβλίου μπορεί να εκδοθεί αφού γίνουν οι απαραίτητες βελτιώσεις. Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Παρατηρήσεις που έγιναν κατά τη συζήτηση πάνω στο κείμενο του βιβλίου γίνονται αποδεκτές από το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να ενταχθούν οι ^{παραρτηρών} ~~έξαι~~ σχολικοί σύμβουλοι στις ομάδες εργασίας για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων του δημοτικού ως εξής:

1. Νεοελληνική γλώσσα
Τάξη Δ'

- Κουμέντος Νικήτας
- Σακελλαρίου Χάρης
- Περπιράκης Γεώργιος
- Λαμπρινίδης Αντώνιος

2. Νεοελληνική γλώσσα
Τάξη Ε'

- Κανάκης Νικόλαος
- Παπαδημητρίου Χρίστος

3. Μελέτη του Περιβάλλοντος
Τάξη Δ'

- Σκόπας Νικόλαος
- Λεοντάρης Αχιλλέας
- Μπέλλας Θρασύβουλος
- Χριστοδούλου Σπύρος
- Γεωργακόστας Ιωάννης, Επιθεωρητής του Ν. 309/76

4. Μαθηματικά
Τάξη Δ'

- Αποστολίκας Γεώργιος
- Σαλβαράς Ιωάννης

5. Μαθηματικά
Τάξη Ε'

- Αλβανός Γεώργιος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

[Handwritten signature]

Θ έ μ α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθ. 4/16-1-1984 της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα με τις προτάσεις της για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γκιούρδα όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 όπως έχουν.

Σχετική εισήγηση της κ. Γκιούρδα επισυνάπτεται στο πρακτικό.

θ έ μ α δο.- Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη
ΣΕΛΔΕ Αθηνών.

Ο κ. Δ. Μελιάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Δ/ντής σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με το έγγραφό του 15/27-2-1984 προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος μόνο για δασκάλους "Διδακτική του δημοτικού σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, μέσα διδ. αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επί μέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Ιστορία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο στην κ. Ντεκάστρο Μαρίζα σε αντικατάσταση της κ. Αβδάλη Αθανασίας, η οποία δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει και 2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς, "Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία, καθηγήτρια Φυσ. Αγωγής στην Ε.Α.ΣΑ, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο σε αντικατάσταση της κ. Σαβράμη - Τρισαγώνα Βασιλικής, που δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει.

Προτείνω να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Σταύρου όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ έ φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος, μόνο για δασκάλους, "Ιστορία" στην κ. Ντεκάστρο Μαρίζα για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο και 2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς, "Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο.

Σχετική εισήγηση του κ. Σταύρου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο 41/8-12-83 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983/84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 και προτείνει να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Παντελή.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 όπως έχει.

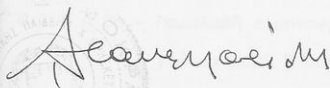
Σχετική εισήγηση του κ. Παντελή επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Ανακοινώσεις Ο κ. Μελάς θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ6/8/11-1-1984 του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ειδικής αγωγής) με το οποίο κοινοποιούνται στο ΚΕΜΕ συνοπτικά συμπεράσματα και έκθεση από τα σεμινάρια για την εκπαίδευση κωφών και βαρήκων παιδιών, που οργάνωσε το ΥΠΕΠΘ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης τον Ιούλιο του 1983 στη Ν. Υόρκη και το Σεπτέμβριο 1983 στην Αθήνα.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανιμολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 11/1984

Σήμερα, 8 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του δευτέρου μέρους του Α΄ τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το μέρος αυτό του βιβλίου για το δάσκαλο" Εκτείνεται σε 71 σελίδες από σ. 79-150 και περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

α) Γεωμετρία: Τετράπλευρα και κατασκευές τους, πολύγωνα κανονικά, Περίμετρος.

β1) Ρητοί αριθμοί: (ακέραιοι, δεκαδικοί, κλασματικοί)

Κλάσματα: Συγκρίσεις κλασματικών μονάδων και κλασματικών αριθμών, κατα-
χρηστικά, μικτά, ισοδύναμα κλάσματα. Απλοποίηση κλασμάτων.

Το περιεχόμενο των διδακτικών ενεργειών και των μαθητικών δραστηριοτήτων στοί-
χει προς τους στόχους, όπως έχουν τεθεί.

- Η διατύπωση γίνεται με πλήρη, άποψη θα έλεγα, μαθηματική ακρίβεια.

- Στη παρουσίαση καθενός μερικού αντικειμένου (Σιδουσι) ενόχτητα) ακολουθείται
μια αυστηρή λογική πορεία.

- Η επιμονή, θα έλεγε κανείς, των συγγραφέων είναι να κατανοεί ο Διδάσκαλος και
μέσον αυτού ο μαθητής την αιτιολογία, το RATIONALE, το γιατί, τη λογική εξήγηση των
μαθηματικών ενεργειών και πράξεων.

- Τα χρησιμοποιούμενα παραδείγματα είναι πάρα πολύ εύστοχα, ανταποκρινόμενα στο
σκοπό που αποβλέψουμε με το καθένα απ' αυτά.

- Η οργάνωση και παρουσίαση της ύλης και η διαμόρφωση του περιεχομένου από πλευράς
διδασκτικής δεν φαίνεται να κατευθύνει σε εταιρική και ομαδική μορφή εργασίας των
μαθητών παράλληλα με την ατομική. Μένει αποκλειστικά στην τελευταία.

Επιφυλάσσομαι να υποδείξω στην ομάδα συγγραφής περίπου 15 σημεία σ'όλο το κεί-
μενο που χρειάζονται διόρθωση, συμπλήρωση η αναδιοτύπωση. Για όλα τα παραπάνω
βρίσκω το βιβλίο κατάλληλο από κάθε άποψη και εισηγούμαι να προτείνουμε την εκτύπω-
σή του για τους δασκάλους.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των
Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το
σχολ. έτος 1984-85.

Για το δεύτερο θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες
του Τμήματος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο ζωγράφος κ. Χουλιάρδας παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σέλιδα.

Η εργασία του κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι ο ζωγράφος κ. Χουλιάρδας παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σέλιδα, και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Paulos Sakellariadis

Paulos Sakellariadis

Eur. Papaniolau

Eur. Papaniolau

ΚΕΜΕΤΕ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 12/1984

Σήμερα, 12 Μαρτίου 1984 ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.00 πρωΐνῃ συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών των (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Ανακοινώσεις κ. Προέδρου.

Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α΄ τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο των Μαθηματικών Δ΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για την επιστημονική αρτιότητα και εκπαιδευτική καταλληλότητα οκτώ χαρτών του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σωκράτη Αγγελέτου. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασε το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Θ έ μ α 1ο.- Ανακοινώσεις του κ. Προέδρου.

Ο Προεδρεύων του Τμήματος Δημοτικής, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, κ. Π. Σακελλαρίδης ανακοινώνει ότι επισήμανε παρατυπία στις πράξεις 10, ^{17, 19} 21, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 60, 62, 63, 64, 68, 69/1983 και 1/1984 έως 11/1984 σχετικά με: α) την απαρτία που προβλέπει ο Ν. 186/75 για τις συνεδριάσεις του Τμήματος Δημοτικής και β) την παρουσία συμβούλων- συγγραφέων κατά την κρίση και έγκριση βιβλίων στη συγγραφή των οποίων έλαβαν μέρος (Ν. 1304/82, αρθρ. 30 παραγ. 4).

Ύστερα από σχετική συζήτηση το Τμήμα αποφασίζει ο μ ό φ ω ν α να επαναφέρει για συζήτηση στην επόμενη συνεδρία του τις παραπάνω πράξεις και να προβεί στην επικύρωσή τους με τη σημερινή του σύνθεση.

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

Θ έ μα 2ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις: Το βιβλίο (β' μέρος πρώτου τεύχους) του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού, ανταποκρίνεται στην ύλη που προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα και στις γενικές επιδιώξεις και στους στόχους που έχουν διαγραφεί σ' αυτό. Το βιβλίο, είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο, διεξοδικό, δίνονται στο δάσκαλο πολλές διευκρινίσεις, λεπτομερείς υποδείξεις και συμπληρώσεις για την κατάρτιση και πλατειά ενημέρωσή του, πάνω στην ύλη και γενικά πάνω στις νέες μαθηματικές έννοιες που εισάγονται στο αντίστοιχο βιβλίο του μαθητή. Τα παραδείγματα που χρησιμοποιούνται για την κατανόηση των αντικειμένων μάθησης είναι εύστοχα και διατυπωμένα με ακρίβεια και σαφήνεια. Ακόμα, για τα προβλήματα που βρίσκει ο μαθητής στο βιβλίο του υποδεικνύονται, πολλοί εναλλακτικοί τρόποι λύσης.

Ειδικές παρατηρήσεις:

- σ. 36(Στο δεύτερο επίπεδο μάθησης): Να γραφεί "επεισόδια" αντί "επεισόδια".
- σ. 44 Η φράση "Οι τρεις αυτοί τύποι.....επίπεδα" και η φράση "Η αναζήτηση ενός συμπληρώματος.....του παιδιού;" είναι ασαφείς και πρέπει ν' αναδιατυπωθούν.
- σ. 64. Να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις σύμφωνα με υποδείξεις στην εισήγησή μου για το βιβλίο του μαθητή (σχετικά με την αναδιατύπωση του προβλήματος). Έχω τη γνώμη, ότι το μέρος αυτό του βιβλίου του δασκάλου είναι ιδιαίτερα χρήσιμο και κατάλληλο για την υποβοήθηση του διδακτικού του έργου και εισηγούμαι να εκτυπωθεί από τον ΟΕΔΒ, αφού γίνουν ορισμένες διορθώσεις.-

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως, επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια, αναβάλλεται η συζήτηση για την επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συζήτηση του θέματος.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Αθανάσιος

Ε. Παπανικολάου

Πάυλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 13/1984

Σήμερα, 14 Μαρτίου 1984 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθήναια συνεδριάσεών του με Προεδρεύοντα τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Μικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Δημ. Τσμπούνης, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η Γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για την επιστημονική αρτιότητα και εκπαιδευτική καταλληλότητα οκτώ χαρτών του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σωκράτη Αγγελέτου., Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Επικύρωση των Πράξεων ^{17/19} 10, 21, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58 και 60/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Απόσπαση του εκπαιδευτικού θεμά Αντωνιάδη στο ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Αναγραφή ονομάτων σχολικών συμβούλων στα βιβλία μαθητή και δασκάλου. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Πρόταση απόσπασης στο ΚΕΜΕ δασκάλου και θεολόγου για την Ομάδα Βηρσοευτικι Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για την επιστημονική αρτιότητα και καταλληλότητα θ χαρτών του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σ. Αγγελέτου.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Ο Ο.Σ.Κ. με το έγγραφό του Φ. 300/2489/3-2-1984 ζητάει να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για θ χάρτες του "Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σ. Αγγελέτου", προκειμένου να συμμορφωθεί ο ανάδοχος με τις υποδείξεις μας για βελτίωση και εκσυγχρονισμό των χαρτών που προσφέρει πριν να τους αγοράσει ο ΟΣΚ για τα σχολεία.

Μια γενική παρατήρηση είναι ότι σε ανάλογες περιπτώσεις θα πρέπει να συγκροτείται Επιτροπή από Ειδικούς μια και το ΚΕΜΕ, και μάλιστα το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, δεν έχει τη δυνατότητα να κρίνει τους χάρτες από όλες τις απόψεις, όπως θα έπρεπε.

Εν πάση περιπτώσει έχοντας υπόψη και τις σχετικές πράξεις του ΚΕΜΕ (140/1978 του Τμήματος Δημοτικής, 9/1981 της Ολομέλειας του ΚΕΜΕ και 78/1983 του Τμήματος Μέσης Εκπαιδευσης), με τις οποίες θα πρέπει να συμμορφωθεί ο εκδότης έχω να κάνω τις εξής επί πλέον παρατηρήσεις:

Στο χάρτη της Ευρώπης τα χρώματα γενικά είναι πολύ σκούρα. Σκόπιμο είναι να απαλύνουν κάπως τα χρώματα, για να γίνει πιο ευκολοδιάβαστος και πιο ευχάριστος στην όψη. Στον ίδιο χάρτη και στο θέμα "Διεθνείς οργανισμοί" να γίνει η διόρθωση του χρώματος της Ελλάδας ως πλήρους μέλους της Ε.Ο.Κ. Σκόπιμο είναι ακόμη κάτω από τον τίτλο "Κάτω Χώρες" να μπει σε παρένθεση η λέξη "Ολλανδία", μια και η χώρα αυτή έτσι είναι πιο γνωστή στους Έλληνες.

Σχετικά με το χάρτη της Ελλάδας παραπέμπω στις υποδείξεις που έχει κάνει το Τμήμα Μέσης Εκπαιδευσης με την πράξη του 78/1983 και προσθέτω τις εξής:

Στην βόρεια Ελλάδα υπάρχουν σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι που δε θα έπρεπε να παραλειφθούν από τον οικείο χάρτη. Ενδεικτικά αναφέρω τη Βεργίνα, τα Άβδηρα, τη Στρώμη και το Δίον.

Να προστεθούν ορισμένα σύγχρονα στοιχεία, όπως ο παραλιακός δρόμος Ιτέας-Ναυπάκτου.

Οι χάρτες του Γεωγραφικού Ινστιτούτου Σ. Αγγελέτου νομίζω ότι αποτελούν ένα βήμα στο χώρο αυτόν στη χώρα μας ιδιαίτερα με τους ειδικούς αναλυτικούς χάρτες της πίσω πλευράς και την πλαστικοποίηση τους που τους κάνει ανθεκτικούς και εύχρηστους. Πρώτασή μου είναι να κριθούν οι χάρτες αυτοί χρήσιμα διδακτικά μέσα.

. / .

17

Θέμα 2ο Επικύρωση των Πράξεων 10, 19, 21, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 36, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58 και 60/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα, ύστερα από την απόφαση που έλαβε στη συνεδρία του 12/1984 για επικύρωση των παραπάνω πράξεων, προχωρεί στην επικύρωσή τους ως ακολούθως:

1. Πράξη 10/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο Βιβλίο του μαθητή της Β' δημοτικού Η γλώσσα μου, πρώτο μέρος. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Έγγραφο του δασκάλου Αργυροπούλου σχετικά με τα σχολικά βιβλία. Εισηγητής κ. Α. Βαυγιούκας.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της Λήδας Κροντηρά-Νασούρη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 4ο.- Γνωμοδότηση για τρεις σειρές δίσκων και τρεις σειρές κασετών με τίτλο "ΟΔΗ" Σοκράτη Βενάρδου. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 5ο.- Κρίση χειροτεχνικών έργων με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο 1, Νο2, Νο3, Νο4 και Νο5, Ιορδάνη Γαλανίδη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Εμα 10.- Βιβλίο του μαθητή της Β^ο Δημοτικού Η γλώσσα μου πρώτο μέρος.

X Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση του θέματος επειδή είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β^ο, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η γλώσσα μου

βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας για τη β^ο δημοτικού, πρώτο μέρος, Συντακτική ομάδα: Βουγιούκας, Α. Βελαλίδης, Κ. Καλοπανίδας, Ν. Κανάκης.

Είναι το πρώτο τεύχος από τα τέσσερα του βιβλίου Η γλώσσα μου για τη β^ο τάξη. Περιλαμβάνει 26 κείμενα (17 πεζά, 8 ποιήματα και 1 παροιμία) και η συνολική έκταση που υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά (100-120 σελίδες).

Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής. Παράλληλα, καταματόνουν το συγκεκριμένο κάθε φορά για σπουδή γλωσσικό στοιχείο με τρόπο φυσικό και αβίαστο.

Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες, προορισμένες να εκτελούνται πάνω στο ίδιο το βιβλίο (με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας). Οι εργασίες καλύπτουν διάφορες πλευρές του γλωσσικού μαθήματος που προβλέπονται στο αναλυτικό πρόγραμμα, και ιδιαίτερα τους τομείς της σύνταξης, της ημιασιολογίας, της μορφολογίας και του βασικού λεξιλογίου της νεοελληνικής γλώσσας.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλ. πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β^ο δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα, με συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Θ έ μ α 2ο.- Έγγραφο του δασκάλου Αργυροπούλου σχετικά με τα σχολικά βιβλία.

Ο κ. Βαυγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

" Ο Διευθυντής του δημοτικού σχολείου Ερμακιάς Κοζάνης, με έγγραφό του που στέλνει απευθείας στο ΚΕΜΕ, επαινεί τήν τελευταία προσπάθεια στον τομέα των διδακτικών βιβλίων και εκθέτει τις απόψεις του για τη συγγραφή των βιβλίων, προτείνοντας την προκήρυξη διαγωνισμού. Κάνει επίσης γνωστό ότι έχει δύο βιβλία μαθηματικών για την Α' και Β' τάξη και θέτει το ερώτημα αν μπορούν να τα δουν και να τα κρίνουν ο αρμόδιος του ΚΕΜΕ.

Προτείνω να γνωστοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο ότι:

1. Το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ θα έχει υπόψη του τις προτάσεις του.
2. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το ΚΕΜΕ δεν είχε δικαίωμα να προβαίνει σε κρίση βιβλίων που δεν έχουν εκδοθεί.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο αριθ. 125/10-11-1982 του Διευθυντή του σχολείου Ερμακιάς κ. Αργυροπούλου, ύπερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Προτείνει να γνωστοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο η Διοίκηση του Υπουργείου Παιδείας ότι:

1. Το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ θα έχει υπόψη του τις προτάσεις του.
2. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το ΚΕΜΕ δεν είχε δικαίωμα να προβαίνει σε κρίση βιβλίων που δεν έχουν εκδοθεί.

ΕΡΜΑΚΙΑΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Το βιβλίο "Ερώτα με Σημειώσεις" από κ. Κωνσταντή- Μιχαήλ προβαίνει να κρίνει

το ΚΕΜΕ για να κρίνει για τη 2' και 3' τάξη του δημοτικού σχολείου.

Θ έ μα 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της Λήδας Κροντηρά-
Νασούφη

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγήται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Αποτελεί προσπάθεια εισαγωγής του παιδιού στην εθνική μας καλλιτεχνική κληρονομιά. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζει [σε κάθε τεύχος] τους αντιπροσωπευτικότερους θησαυρούς της τέχνης μιας ιστορικής εποχής (Στο πρώτο τεύχος αναφέρεται στη Μινωϊκή εποχή), στον τομέα των εικαστικών τεχνών, σε σχέδια με κατατοπιστικά βχέλια για το κάθε έργο και ζητεί από το παιδί να το αναπλάσει χρωματικά.
2. Επιπλέον παραθέτει απλή ιστορική εισαγωγή για την εξέλιξη της τέχνης και το μύθο του Μινώα που βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα και να απολαύσουν τα καλλιτεχνήματα αυτά.
3. Επειδή από τους σκοπούς του νέου Προγράμματος είναι και η μόηση του παιδιού στους θησαυρούς της εθνικής μας καλλιτεχνικής κληρονομιάς, θεωρώ την προσπάθεια αξιόλογη, παρά τις αντιρρήσεις που θα είχα ως προς την επάρκεια της μεθόδου που εισηγήται.
4. Προτείνω να θεωρηθεί χρήσιμο βοήθημα για παιδιά Δ.Ε. και ΣΤ° τάξεων του δημοτικού.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ/343/12-2-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 21-1-82 αίτηση της κ. Λήδας Κροντηρά - Νασούφη, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της κ. Κροντηρά-Νασούφη θεωρείται χρήσιμο βοήθημα για παιδιά των Δ; Ε; και ΣΤ° τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για τρεις σειρές δίσκων και τρεις σειρές κασετών με τίτλο " ΩΔΗ", του Σακράτη Βενζέρδου.

Ο κ. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα εκδλούθα:

1. Είναι μια προσπάθεια, όπως λέει και ο συνθέτης, εισαγωγής του παιδιού (και των ενηλίκων) στη μαγεία της μουσικής, υψηλής ποιότητας.

Τα τραγούδια είναι γραμμένα σε δίσκους και σε κασέτες και συνοδεύονται από φύλλα που περιέχουν τα αντίστοιχα κείμενα, ώστε να μπορεί κανείς να διαβάζει και να ακούει ταυτόχρονα.

2. Πραγματικά πρόκειται για μια σοβαρή και έντιμη πρόθεση και προσπάθεια. Τα μελοποιημένα κείμενα είναι επιλεγμένα με υψηλό κριτήριο, ανήκουν σε διάφορους και, στην πλειονότητα, καταξιωμένους συγγραφείς (Δ. Φωτιάδης, Βρεττάκος, Βερίτης, Χαρειάνθης, κλπ) και έχουν επενδυθεί πραγματικά με μουσική ποιότητα.

Αναγνωρίζει κανείς ένα προσωπικό ύφος που συγχωνεύονται η βυζαντινή και λαϊκή μας παράδοση με κλασσικά στοιχεία.

3. Επειδή όμως όλα σχεδόν είναι υψηλού επιπέδου από άποψη θεματογραφίας, νοήματος, γλώσσας και ύφους, καθώς και μουσικής σύνθεσης- πολλά εκφράζουν και τολμηρές ιδέες- δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο δημοτικό σχολείο.

Εξαίρεση αποτελούν: Η Εθνεγερσία, Ο βασιλεύς των ουρανών (Αίτη), Κοσμός ο Αιταλός

που μπορούν και επιβάλλεται να ^{αποξελευθουν} το μουσικό διάκοσμο της γιορτής- αλλά και να ακουστούν/ατομικά από κάθε παιδί ή την οικογένεια.

4. Προτείνω λοιπόν να ^{α)} θεωρηθούν κατάλληλα για προμήθεια από τα σχολεία της δημ. εκπαίδευσης τα: α) Εθνεγερσία, Αίτη (Ο βασιλεύς των ουρανών, Κοσμός ο Αιταλός (στίχοι Χαρειάνθη) β) τα ίδια, χρήσιμα για μαθητές Δ.Ε ^{και} ΣΤ τάξεων του δημοτικού, γ) Εξεταστέα επίσης από το Τμήμα της Μέσης για την ίδια χρήση. Διότι νομίζω ότι είναι κατάλληλα όλα χωρίς εξαίρεση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309. 71/126/Γ1/527/ Β-11-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 21-10-1982 αίτηση του κ. Σακράτη Βενζέρδου, γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α π π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί χρήσιμα για τους μαθητές των Δ°, Ε°και ΣΤ°τάξεων του δημοτικού και κατάλληλα

για προμήθεια από τα σχολεία της δημοτικής Εκπαίδευσης τα: Εβνεγεράφα, αότνη (Ο Βασιλεύς των Ουρανών), Κοσμάς ο Αιτωλός (στίχοι Χερσάνθη).

Θ έ μ α 5α.- Κρίση χειροτεχνικών έργων με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο 1, Νο 2, Νο 3, Νο 4, και Νο5 "Ιορδάνη Γαλανίδη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Πρόκειται για 5 τεύχη έτοιμων δειγμάτων χαρτοτεχνίας, που τα παιδιά χρωματίζουν, κόβουν και συναρμολογούν κατά τις υποδείξεις του συγγραφέα.
2. Επειδή η δουλειά που απαιτεί είναι μηχανική, γίνεται με υπόδειξη και απαιτεί απομίμηση προτύπων - ελάχιστα δημιουργική - έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους του νέου αναλυτικού προγράμματος.
3. Για το λόγο αυτό δεν θεωρώ τα βιβλία αυτά χρήσιμα για το σκοπό που γράφτηκαν.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.72/79/Γ1 173/11-5-82 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 10-5-82 αίτηση του κ. Ιορδάνη Γαλανίδη, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Τα χειροτεχνικά έργα με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο1, Νο2, Νο3, Νο4 και Νο5" του κ. Ιορδάνη Γαλανίδη δεν θεωρούνται χρήσιμα για τους μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων του δημοτικού, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφασίζεται

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 40/1983 του Τμήματος.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β'τάξεως δημοτικού.

Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 2ο.- Το Πρόγραμμα ΠΙΛΟΤΕ για τα ελληνικά δημοτικά σχολεία της Βόρειας Ρηνανίας

Βεσφαλίας. Εισηγητής κ. Α. Ψουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 3ο.- Βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο "Τα Μαθηματικά μου" Γ' τάξη δημοτικού

πρώτο μέρος. Εισηγητές Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Θ έ μα 10.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξεως δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η υπεύθυνη για το ως άνω βιβλίο ομάδα μελέτησε τα έργα πάνω από είκοσι ζωγράφων και ζήτησε δείγματα, ειδικά για το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού, από τους θύμη Γιαννόπουλο, Γ. Καραμέτο, Π. Ζουμπουλάκη, Μιχ. Νικολινάκο, Σπ. Σημίτη, Βυρ. Απτόσογλου, Γ. Εεΐτάνη, Α. Αβαγιανό, Σ. Αλεξίου, Πην. Βενιζέλα, Α. Λιακουκουδάκη.

Επίσης συζήτησε τον τρόπο και τις προϋποθέσεις συνεργασίας ομάδας-καλλιτέχνη και ζήτησε προσφορά για αμοιβή τους.

Έχοντας υπόψη η ομάδα τις ειδικές διδακτικές απαιτήσεις των βιβλίων, και εκτιμώντας την ποιότητα των δειγμάτων, το ύψος του καλλιτέχνη, τις δυνατότητες συνεργασίας και συναφείς παράγοντες, κατέληξε στην απόφαση να προτείνει για την εικονογράφηση του Α' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Β' τάξη του δημοτικού (και του συνοδευτικού τετραδίου Εργασιών) την κ. Σπύρο Σημίτη, για τον ιδιαίτερο λόγο ότι το στυλ της ζωγραφικής που ταιριάζει πιο πολύ στο είδος και το περιεχόμενο του βιβλίου.

Ο κ. Σημίτης ζήτησε για την εργασία αυτή 280.000 δραχμές, τιμή που θεωρείται συμφέρουσα και λογική. Σχετική δήλωσή του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ρ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Ο ε μ α 2ο.- Το Πρόγραμμα ΡΙΟΤΕ για τα ελληνικά δημοτικά σχολεία της Βόρειας
Ρηνανίας Βεστφαλίας:

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο
αριθμ. Φ. 817.6/4/21/857/25-2-1983 του ΥΠΕΠΘ (Δ/ση Εκπ/σεως Ελληνοπ. εξστ./ Τμ. Α)
και εισιγείται τα ακόλουθα:

Ο Δ/ντης Εκπ/σεως Ελλην. Εξωτερικού με έγγραφό του παρακαλεί να έχει γναμάνευση
του ΚΕΜΕ για την πραγματοποίηση προγράμματος προμήθειας και παραγωγής οπτικο-ακουστι-
κών διδακτικού υλικού και άλλων μέσων διδασκαλίας για τα ελληνικά δημοτικά σχολεία
της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από την ΒΟΚ,
με την οποία το Υπουργείο Παιδείας υπόγραψε σχετικό συμβόλαιο με ημερομηνία 4-1-1983.

Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος η Διεύθυνσης Εκπ/σεως Ελληνοπαίδων Εξω-
τερικού προβλέπει την προμήθεια ή παραγωγή (ως το καλοκαίρι του 1983) διαφανειών,
κασετών, σειράς παιδικών βιβλίων και ντοκιμαντέρ, όπως λεπτομερώς περιγράφονται στο
σχετικό έγγραφο.

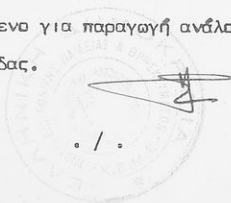
Το διδακτικό αυτό υλικό είναι ασφαλώς χρήσιμο, αρκεί να τηρηθούν όλες οι απα-
ραίτητες διασφαλίσεις για εγγυημένη δουλειά ευρωπαϊκού επιπέδου. Θα μπορούσε μάλιστα
να αποτελέσει ένα καλό προηγούμενο για παραγωγή ανάλογου διδακτικού υλικού με
προορισμό τα δημοτικά σχολεία της Ελλάδας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ β φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Για να επιβεβαιωθεί θετικά για την πραγματοποίηση προγράμματος προμήθειας και παραγωγής οπτικο-
ακουστικού διδακτικού υλικού και άλλων μέσων διδασκαλίας για τα ελληνικά δημοτικά
σχολεία της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας.

Το διδακτικό αυτό υλικό είναι ασφαλώς χρήσιμο, αρκεί να τηρηθούν όλες οι απαρά-
ιτητες διασφαλίσεις για εγγυημένη δουλειά ευρωπαϊκού επιπέδου. Θα μπορούσε μάλιστα να
αποτελέσει ένα καλό προηγούμενο για παραγωγή ανάλογου διδακτικού υλικού με προορισμό
τα δημοτικά σχολεία της Ελλάδας.

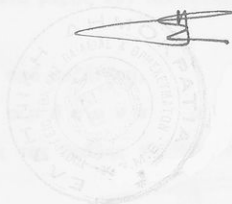
Θέμα 3ο.- Βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο "Τα Μαθηματικά μου" Γ' τάξη δημοτικού, πρώτο μέρος.

Την εισήγηση των κ.κ. Β. Κανιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' και Γ. Μαραγκουδάκης, θέτει υπόψη του Τμήματος ο κ. Μπενέκος κρίνει κατάλληλο το βιβλίο για το δάσκαλο και το μαθητή της Γ' τάξης δημοτικού "Τα Μαθηματικά μου" πρώτο μέρος και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 17/1983 του Τμήματος.

2. Πράξη 19/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο Έγκριση του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού, Α' μέρος.

Εισηγητές κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

Θέμα 2ο Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ' τάξεως δημοτικού.

Εισηγητής: Ι. Χριστιάς Εισηγητής του ΚΕΜΕ, Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού, Α' μέρος.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος επειδή είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Οι εισηγητές του θέματος κκ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

. / .

Θ έ μ ο ί ο.- "Έγκριση του βιβλίου του μαθητή Μελέτη του Περιβάλλοντος"

Β' τάξης δημοτικού, Α' μέρος.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκειται στη συζήτηση αυτού του θέματος επειδή είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Οι εισηγητές του θέματος κκ Β' Κοινιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', και Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

το σκεπτικό αποτελεί μέρος του βιβλίου που γράφεται για τη Β' τάξη του δημοτικού ο μύθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, με τον τίτλο "Έρως και ο κόρακας".

Η ομάδα των εκπαιδευτικών που συγγράφει το βιβλίο, με βάση την Γ1/675/30-12-1982 του Υπουργού Παιδείας κ. Κακλαμάνη, αποτελείται από τους: Αντ. Ιωαννίδη, εισηγητή, Δρ. Μιόλλα και Νικ. Σκόττα.

Η ομάδα εργάστηκε με βάση τις αρχές του νέου Αναλυτικού Προγράμματος και ακολούθησε τις διαδικασίες και τις κατευθύνσεις που προτάθηκαν κατά τη συγγραφή του στοιχείου βιβλίου της Α' τάξης. Άλλοστε τα μέλη είναι τα ίδια, πλην του κ. Χριστιός ανέλαβε πλέον την ευθύνη συγγραφής του βιβλίου της Γ' τάξης για το ίδιο μύθημα.

Μία διαφορά είναι η ευχέρεια που είχε η ομάδα να χρησιμοποιήσει περισσότερο γρήγορο λόγο, αφού οι μαθητές έχουν πια αποκτήσει μεγαλύτερη αναγνωστική ευχέρεια.

Οι συγγραφείς εισάγουν και μία καινοτομία: ξεκινούν παράλληλα με το βιβλίο μαθητή και σε στενή οργανική συνάρτηση με αυτό ειδικό τετράδιο εργασιών (Τ.Ε.) καταχωρούνται πολλές από τις γραφές, στερικές καρτές, εργασίες για το σπίτι.

Έτσι γίνεται αποσυμπίεση του βιβλίου του μαθητή και αναφέρονται καλύτερες επιπτώσεις στο χειρισμό του θέματος των δημιουργικών εργασιών.

Τελικά το βιβλίο παρουσιάζεται όρθια οργανωμένο από διδακτική, ψυχολογική και επικοινωνιακή άποψη και κρίνεται όρθιο βοήθημα για το μαθητή - και το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α ρ δ φ ο ν α σ π ο υ σ ί ν ε τ α ι

να καταλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" έξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 83-84.

Ο βίβλος.- Αναλυτικό και ολοκληρωτικό πρόγραμμα μελέτης του Γενικού Γραμματέα
δημοτικού.

Οι κκ Ι. Κρισιάνης, Εισηγητής του ΚΕΙΣ, και Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος,
εισηγούντο στο Τμήμα το πρόγραμμα:

Η υποχρεωτική εκπαίδευση, όπως είναι γνωστό, έχει ανατεθεί σε ειδική η συγγραφή
του βιβλίου της μελέτης του Γενικού Γραμματέα για τη Γ' τάξη. Η ανάθεση έγινε πριν ολοκληρωθεί
η σύνταξη του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος. Για το σκοπό αυτό μαζί
με τον κ. Μπενέκο αρχίσαμε τη σύνταξη του και ολοκληρώσαμε σχεδόν το ήμισυ του προ-
γράμματος, όσο δηλ. θα περιέχεται στο πρώτο τεύχος του βιβλίου για το μάθημα. Το
πρόγραμμα αυτό παρουσιάζουμε σήμερα για έγκριση στο Τμήμα, όπως βέβαια το πρόγραμμα
αυτό και για να καθορίσουμε χρόνο, η ειδική εκπαίδευση το πρώτο τεύχος του βιβλίου για
το μάθημα και αρχίσει να συντάσσει τις πρώτες ενότητες. Παράλληλα θα συνεχίσουμε τη
σύνταξη του υπόλοιπου προγράμματος.

Το μάθημα της Ν.Υ.Π., όπως καθορίστηκε με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτι-
κού σχολείου, διδάσκεται τώρα και στις τέσσερις Γ' και Δ' Σ' αυτή και όσο αφορά τη Γ'
τάξη, ανακαλύπτονται στοιχεία από την κοινωνική ζωή, το φυσικό περιβάλλον, τη
λογιστική, τις φυσικές επιστήμες, την οικονομική ζωή, την υγιεινή, την κατάρτιση του
επιβάλλοντος, καθώς και στοιχεία από την πολιτιστική (ιστορική) εξέλιξη. Έτσι το
πρόγραμμα του μαθήματος για τη Γ' τάξη οργανώνεται στις εξής γενικές ενότητες:

- Α: Ο άνθρωπος ανάμεσα στους συνθήκους του
- Β: Ο άνθρωπος και το φυσικό περιβάλλον
- Γ: Για επικοινωνιών οι άνθρωποι μεταξύ τους
- Δ: Ζώα και φυτά στους ελληνικούς βιότοπους
- Ε: Για ικανοποιεί ο άνθρωπος τις ανάγκες του
- Σ: Πηγές αγρών
- Ζ: Έργα και μηχανές. Έννοιες από τις φυσικές επιστήμες
- Η: Ο άνθρωπος και ο χρόνος. Πολιτιστική εξέλιξη

Το περιεχόμενο των ενότητων Ζ' και Η' ανακαλύπτονται, όπου και όσο είναι δυνατόν,
τις λοιπές ενότητες το πρόγραμμα που παρουσιάζουμε σήμερα είναι η ανάπτυξη των τριών
ένων γενικών ενότητων, στις οποίες όμως ^{έχουν} ανακαλύπτονται, κατά τη λογική του προγράμματος,
και στοιχεία από τις ενότητες Ζ' και Η'.

Κατά τη σύνταξη του αναλυτικού προγράμματος παρουσιάστηκαν αρκετά προβλήματα και καθ' ύλην αρμοσίων, αφού για πρώτη φορά γίνεται προσπάθεια στην Ελλάδα να ερευνηθεί και οργανωθεί το προερχόμενο, καθώς και να θεμελιωθεί η μεθοδολογία του μαθήματος αυτού. Ακόμη πρέπει να σημειωθεί ότι όλα αυτά γίνονται υπό την πίεση χρόνου και ότι οι εισηγητές του προγράμματος Η.Τ.Π. είναι υποχρεωμένοι παράλληλα να συντάξουν το πρόγραμμα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για τις Ε΄ και Στ΄ τάξεις και να βοηθήσουν στη συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων, ώστε τα βιβλία αυτά να βγαδούν για το πρώτο σχολικό έτος.

Για όλα αυτά είναι βέβαιο ότι η εισαγωγή του μαθήματος της Η.Τ.Π. μέχρι και την τζέτη αποτελεί μια σημαντική προσπάθεια και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια μιαιγωγική και αποτελεσματική αρχική στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Στις τάξεις Γ΄ και Δ΄ οντικειμενικά τα παραδοσιακά μαθήματα της Γεωγραφίας και της Οικ. Ιστορίας, αναπτύσσονται τα στοιχεία των μαθημάτων αυτών σ' ένα ευρύτερο φεχόμενο όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Υπάρχει εντούτοις ανοικτό το πρόβλημα των ερύν και διαταραχών για τη διδασκαλία του μαθήματος αυτού. Με τα δεδομένα του υπάρχοντος ελυτικού προγράμματος της Γ΄ τάξης και εφόσον στο μάθημα της Ιστορίας του Περιβάλλοντος αναπτύσσονται τα μαθήματα Γεωγραφία και Οικτική Ιστορία που διδασκούνται τώρα σ' αυτή, άρχουν διατάραχες για να δοθούν στο νέο μάθημα τρεις (3) έτος την εβδομάδα. Ο χρόνος πώς δεν αρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του μαθήματος, δεδομένου μάλιστα ότι το παλιό πρόγραμμα διασφύονταν τρεις έτος, και πριν από την καθιέρωση της 8/μερης σχολικής τάξεως, μόνο για τα μαθήματα Γεωγραφία και Οικτική Ιστορία. Χρειάζεται λοιπόν να δοθεί αποκρίστητε ακόμη μια έτος. Γραπτόμενο δηλ. να διδάσκεται το μάθημα της Η.Τ.Π. στη Γ΄ τάξη τέσσερις (4) έτος την εβδομάδα. Την πρόταση μου αυτή τη συζητώ με το πρόβλημα της διδασκαλίας της Ιστορίας στην τάξη αυτή. Ίσχυονα με την έννοια με το σκοπό του μαθήματος της Η.Τ.Π. αναπτύσσονται σ' αυτό, και πρέπει να αναπτύσσονται, στοιχεία από την Ιστορία του τόπου του μαθητή, τους μύθους, τις παραδόσεις και την πολιτιστική εξέλιξη. Και αυτό με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες των παιδιών της ηλικίας αυτής και να εισάγει τα παιδιά προερευνητικά στην έννοια της Ιστορικής εξέλιξης. Η θέση αυτή έγινε δεκτή από το τμήμα κατά τη σύνταξη των ενικών πλαισίων των περιεχομένων των μαθημάτων, ενώ καθορίστηκε στην Γ΄ τάξη να διδασκείται παράλληλα η Ιστορία ως ξεχωριστό μάθημα και να περιέχει στοιχεία από την ιστορία και στοιχεία από την ελληνική μυθολογία. Κατά τη γνώμη μου, οι ανάγκες της διδασκαλίας της "Ιστορίας" στη Γ΄ τάξη μπορούν να κλυρωθούν, μάλιστα με καλύτερο

πρόσω, με το περιορισμένο του μεδίσματος της Η.Τ.Π. Στο μέλημα της Η.Τ.Π. δε μπορεί
ένας να αναμεταθεί η Ηυβολογία, απώς από το στοιχείο που ανδραρα πιο πάνω. Εκαι-
νήντως από τη θέση ότι πρέπει να διδάσκονται η Ηυβολογία και ότι για τη διδασκαλία
της αρκεί μια άρα την εβδομάδα, προτείνω: Τα στοιχεία από την ιστορική εξέλιξη να
αναμεταθούν στη Μελέτη του Περιβάλλοντος, όπως έχει γίνει στο πρόγραμμα που προτεί-
νομα, η Ηυβολογία να διδάσκονται μια άρα την εβδομάδα και η άλλη άρα να δοθεί στο
μέλημα της Η.Τ.Π., ώστε αυτό να διδάσκονται τέσσερις (4) άρες την εβδομάδα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ο κ. Βαυλιώδης, Ειδικός Σύμβουλος, προτείνει στο μέλημα της Μελέτης του Περι-
βάλλοντος να αναμεταθεί και η Ιστορία της Γ' τάξης με την Παλαιά Διαθήκη.

Εκ την πρόταση του κ. Βαυλιώδη αμκρονος και ο κ. Μολής,

Ο κ. Χριστιδής, σχετικά με αυτό που ειπώθηκον για την αναμέτηση της Ηυβολογίας
και των Γραμματικών στο μέλημα της Η.Τ.Π., παρατηρεί: "Κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατόν
να γίνει, γιατί έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές στις οποίες σπρξίζεται το μέλημα
της Η.Τ.Π. Το μέλημα της Η.Τ.Π. είναι μέλημα πρακτικό, σκοπιακό και ερευνητικό. Δεν
είναι μέλημα εκαιρικό ούτε σπρξίζεται στις αρχές της ενιαίας συγκεντρασιας διδα-
σκασίας. Για τέτοια αναμέτηση θα κώσους την έννοια του μεδίσματος και θα εληγοκας
ο' ένα μέλημα με πολύ αρρα περιορισμένο. Περιορισμένο που θα ήθελε να συνταρξίδαςι στο-
ρδίασμα στοιχεία.

Γρατική επικυλίδομα: να διατυπώσω λεπτομερως τις απόψεις μου στην το θέμα
επινέλαβι στο Τμήμα".

Το Τμήμα, όστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο ρ δ β ο ν α α π ο ρ α φ η ν ε τ α ι :

1. Εγκρίνει το πρόγραμμα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στη Γ' τάξη ως προς το μέρος
που είναι έτοιμο.

2. Δέχεται ότι πρέπει το μέλημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στη Γ' τάξη να διδάσκονται
τέσσερις (4) άρες την εβδομάδα.

3. Το πρόγραμμα και το βιβλίο θα συνταρξίδαςι με βάση την άρα εβδομαδιαία διδασκαλία.

Η η πρότασι για αναμκωνων της Ιστορίας της Γ' τάξης και
της Παλαιάς Διαθήκης στο μέλημα Μ. ε Π δε σπρξισθεί
συν επόρμα συνάρρα του Τμήματος

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 19/1983 του Τμήματος

3. Πράξη 21/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Α' δημοτικού", Χριστίνας Φανού.

Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκας, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Έγκριση του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Α' Δημοτικού", Χριστίνας Φανού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο αυτό εκφένεται σε 116 σελίδες μεγάλου μεγέθους, έχει εκδοθεί από την ίδια τη συγγραφέα που είναι "Δασκάλα Πρωτότυπου Παλλειου Παιδαγωγικής Ακαδημίας" αλλά δεν αναγράφεται χρονολογία εκδόσεως και είναι γραμμένο στη Νεοελληνική με το μονοτονικό. Συνοδεύεται από 9 καρτέλες διαφόρων μεγεθών με ασπρόμαυρα γεωμετρικά σχήματα μέσα στα οποία είναι σχεδιασμένοι μεγάλοι μαύροι κύκλοι δηλωτικοί των αριθμών 1-9. Και με τις καρτέλες αυτές η συγγραφέας αποβλέπει στην υποβοήθηση του μαθητή για την εκμάθηση των αριθμών και των αριθμητικών πράξεων. Η αρχή γίνεται με τη παρουσίαση των αριθμών 1-4 και στη συνέχεια μέσα σ'αυτούς τους πρώτους 4 αριθμούς παρουσιάζονται οι τρεις πρώτες αριθμητικές πράξεις. Είναι περίεργο πως συμβαίνει ακριβώς σ'αυτό το τμήμα του βιβλίου να γίνεται λόγος (σελ.18) για "1 μπαλάκι 5 δραχμές", για "1 μπαλόνι 6 δραχμές," για " 6 τραπέζια" και πόσα παιδιά θα χάρασουν όταν στο καθένα τραπέζι κάθονται 2 παιδιά. Στο βιβλίο δεν γίνεται καμιά παρουσίαση ούτε και αναφορά στα σύνολα συγκεκριμένων αντικειμένων με τις απεικονίσεις τους. Η όλη εργασία κινείται στο επίπεδο συμβολικών αναπαραστάσεων και όχι σ'αυτό των συγκεκριμένων αντικειμένων και μάλιστα γίνεται σχεδόν αποκλειστικά με κύκλους χρωματισμένους εσωτερικά.

Έχουμε σοβαρές επιφυλάξεις γι'αυτό το μονοδιόστατο θα λέγαμε και ίσως όχι πολύ εκλυστικό τρόπο εργασίας των μικρών παιδιών της Α' τάξεως πάνω στα Μαθηματικά. Δεχόμαστε ωστόσο πως πρόκειται για ένα ειδικό τρόπο παρουσιάσεως της όλης εργασίας της αριθμητικής στην τάξη αυτή και η προσπάθεια είναι αξιοπρόσεκτη. Οι ασκήσεις με αριθμούς είναι ποικίλες και ενδιαφέρουσες. Τα αριθμητικά προβλήματα εμφανίζονται σε ένα πολύ περιορισμένο αριθμό.

Όπως αναπτύσσεται η όλη μέσα στο βιβλίο αυτό δεν φαίνεται να ακολουθείται βασικά η δομή του νέου αναλυτικού προγράμματος των σχολείων στην τάξη αυτή. Τόσον αυτό όσο και το ότι δασκαλικοί και μαθητές έχουν ήδη στη διάθεσή τους από τη Πολιτεία βιβλία Αριθμητικής, η χρήση παράλληλα και άλλων βιβλίων στο ίδιο αντικείμενο είναι πολύ πιθανό να επιφέρει μάλλον σύγχυση στους μικρούς μαθητές με αρνητικά αποτελέσματα

Έτσι ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε αξία της παραύσας εργασίας βρισκόμαστε σε αδυναμία να τη συστήσουμε ως χρήσιμο ελεύθερο βοήθημα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/13/21-1-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 12-1-1983 αίτηση της Χριστίνας Φανού, γ) την εισήγηση του κ. Πασσόκου και δ) τη σχετική συζήτηση,

σ υ μ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι :

Το βιβλίο "Αριθμητική Α° Δημοτικού" της Χριστίνας Φανού δεν θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 21/1983 του Τμήματος.

4. Πράξη 26/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Έγκριση των βιβλίων του δασκάλου και του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Γ' τάξης δημοτικού (Α' μέρος) Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
2. Ανατύπωση του Β' μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Τα μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
3. Ανατύπωση των βιβλίων της Γεωγραφίας και Φυσικής Ιστορίας της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θέμα 1ο.- Έγκριση των βιβλίων του δασκάλου και του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Γ' Τάξης δημοτικού (Α' μέρος)

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος ένα μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου "Τα μαθηματικά μου" Γ' δημοτικού, αναφέρεται στο περιεχόμενό τους και εισηγείται την έγκρισή τους για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο αυτό το Τμήμα του βιβλίου για το δάσκαλο και το μαθητή της Γ' τάξης δημοτικού "Τα Μαθηματικά μου" και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. 1983-84.

Για το δεύτερο και τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει την απόφαση 26/1983 του Τμήματος.

Πράξη 28/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου απκαπλήρωσής τους". Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Κρίση Ιστορίας Ε' τάξεως δημοτικού των Νικολόπουλου- Σαλβαρά. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο.- Ανατύπωση του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο.- Ανατύπωση Φυσικής και Γεωγραφίας Γ'τάξεως δημοτικού. Εισηγητές κκ Ν.

Βλαυτίδης, Σύμβουλος Β'Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θέμα 5ο.- Ελληνικά βιβλία Β' Ηπείρου. Εισηγητές: Τα μέλη του Τμήματος σύμφωνα με την κατανομή.

Θέμα 6ο.- Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β'τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους".

Ο εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιδής, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Η/3161/18-4-1983 του ΥΠΕΠΘ (Τμήμα Νομοθετικό συντονισμού) με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Πρόεδρ. Δ/τος που αφορά τον καθορισμό των καθηκόντων των προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους και παρατηρεί τα εξής:

Με το Π.Δ. του καθορισμού των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους αντιμετωπίζονται όλα τα αφορόντα στο θέμα μερικότερα ζητήματα. Δεν προβλέπεται όμως τίποτε σχετικό με τη συμμετοχή τους ή μη στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Εφόσον τελικά η Διεύθυνση θελήσει συμμετοχή τους στην αξιολόγηση, είναι ανάγκη να αντιμετωπισθεί και το ζήτημα αυτό στις λεπτομέρειές του.

Σύμφωνα με προφορική διαβεβαίωση του Ειδικού Συμβούλου του ΥΠΕΠΘ κ. Ιωάννου το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών θα ρυθμιστεί με άλλο προεδρικό Διάταγμα, που είναι ήδη έτοιμο.

Πέρα από τα πιά πάνω το συζητούμενο Π.Δ. ρυθμίζει όλα τα ζητήματα της διοίκησης και του ελέγχου της λειτουργίας των σχολείων κάθε περιφέρειας και δεν παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα. Προτείνω να γίνει δεκτό όπως είναι.

Έπειτα από την εισήγηση έγινε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος γενικά και κατ'άρθρο.

Έπειτα από αυτά, το Τμήμα

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

δέχεται το ^{Προεδρ. Δ/τος} σχ. όπως είναι και γνωμοδοτεί να δημοσιευθεί χωρίς αλλαγές.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Ανατύπωση του δευτέρου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α'τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α'τάξης δημοτικού με τις ελάχιστες διορθώσεις, που υπέφερε η συντακτική επιτροπή, σημειωμένες πάνω σ'αυτό και εισογγείται να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α'τάξης δημοτικού, με τις ελάχιστες διορθώσεις που έχουν αναγραφεί σ'αυτό.

Το διορθωμένο αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Για το τέταρτο και πέμπτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θέμα 6ο.- Έγκριση του Α'μέρους του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος"
Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται
στη συζήτηση αυτού του βιβλίου γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του
Τμήματος το Α' μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού,
αναφέρεται στο περιεχόμενό του και εισηγείται την έγκρισή του για εκτύπωση από τον
ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β'
τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.
Το αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 28/1983 του Τμήματος.

Πράξη 29/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θέμα 1ο.- Διατύπωση γνώμης για την αποπεράτωση της κρίσεως του βιβλίου της Ιστορίας
Ε' τάξεως δημοτικού, των Νικολόπουλου και Σαλβαρά. Εισηγητές: Β. Κονιδιτιώφης
Δ. Μελάς Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 2ο.- Ελληνικά βιβλία Β. Ηπείρου. Εισηγητές: Σύμφωνα με την κατανομή
- Θέμα 3ο.- Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Β'
τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 4ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Γ' τάξης
δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ έ μα 1ο.- Διατύπωση γνώμης για την αποπεράτωση της κρίσεως του βιβλίου της Ιστορίας της Ε' τάξης δημοτικού, των κκ^N Νικολόπουλου και Γ. Σαλβαρά.

Ο κ. Μελός, Σύμβουλος Β°, εισηγείται τα ακόλουθα:

Από το Γραφείο του Υφυπουργού Παιδείας μας διαβιβάστηκε αίτηση των κ.κ. Σαλβαρά και Νικολόπουλου με την παράκληση να εξετάσουμε το αίτημά τους.

Πρόκειται για το δοκίμιο της Ιστορίας της Ε' δημοτικού, για τη συγγραφή της οποίας είχε γίνει ανάθεση στους Σαλβαρά και Νικολόπουλο. Μετά την απόρριψη του δοκιμίου από το Τμήμα κατά πλειοψηφία, ο τότε υφυπουργός Παιδείας το ανέπεμψε στο Τμήμα Γενικού Προγραμματισμού και Συντονισμού. Επειδή το Τμήμα αυτό δε λειτουργεί οι ενδιαφερόμενοι συγγραφείς ζήτησαν να διευθετηθεί το θέμα με άλλο τρόπο, για να προχωρήσει και η διαδικασία της αμοιβής τους, η οποία δεν μπορεί να τελειώσει, αν δε γίνει η τελική κρίση.

Επανέρχεται λοιπόν σήμερα το δοκίμιο της Ιστορίας στο Τμήμα για τελική κρίση, μια και το Τμήμα είναι το μόνο αρμόδιο όργανο γι' αυτό το θέμα, σύμφωνα με το Νόμο 1304/82, άρθρο 30 παρ. 4.

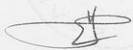
Πέρα από το Νόμο όμως νομίζω ότι υπάρχει η ηθική υποχρέωση να τελειώσει μια εκκρεμότητα που χρονίζει και να πληρωθούν οι συγγραφείς για την εργασία τους.

Ειδική: (α) η συγγραφή του δοκιμίου έγινε με ανάθεση και με την άτυπη έστω εποπτεία μας, (β) δεν είναι βιβλίο μη βελτισίμο, αφού πέρασε με ομοφωνία από την πρωτοβάθμια επιτροπή και απορρίφθηκε με μικρή πλειοψηφία από το Τμήμα Δημοτικής και (γ) μπορεί να γίνει τελικά ένα καλό εγχειρίδιο Ιστορίας για την Ε' τάξη, προτείνω να δεχτεί το Τμήμα να συζητήσει ξανά την τελική κρίση του δοκιμίου και να προχωρήσει στην έγκρισή του σύμφωνα με τις προτάσεις των εισηγητών που περιλαμβάνονται στις Πράξεις 3 και 7/1981 του Τμήματος Δημοτικής.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°, εισηγείται τα ακόλουθα:

Το Τμήμα καλείται από τη Διοίκηση να διατυπώσει γνώμη στο θέμα της αποπεράτωσης της διαδικασίας κρίσης του βιβλίου της Ιστορίας της Ε' τάξης των κ. Νικολόπουλου και Γ. Σαλβαρά.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, το Τμήμα έκρινε τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας επιτροπής κρίσης, με την έννοια της μη έγκρισής τους, κατά πλειοψηφία.

Δεύτερη έγκριση των ίδιων πρακτικών από το ίδιο Τμήμα, έστω και με διαφορετική σύνθεση δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, η οποία για τις περιπτώσεις αναπομπής του θέματος, προβλέπει συνέχιση της διαδικασίας κρίσης από το Τμήμα Γενικό Προγραμματισμό και Συντονισμό του ΚΕΜΕ.

Επειδή το Τμήμα αυτό δεν λειτουργεί, από έλλειψη απαρτίας, δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση της διαδικασίας της κρίσης.

Η Ολομέλεια του ΚΕΜΕ, αν και είναι ανώτερο από το Τμήμα υπηρεσιακό όργανο, δεν είναι αρμόδια, αφού ειδική νομοθετική ρύθμιση δεν προβλέπει παρόμοια αρμοδιότητα, αλλά, αντίθετα, προβλέπει ρητά ειδικό όργανο για τις περιπτώσεις αναπομπής, δηλ. το Τμήμα Γενικό Προγραμματισμό και Συντονισμό του ΚΕΜΕ.

Αμοιβή των συγγραφέων, στην περίπτωση οριστικής διακοπής της διαδικασίας κρίσης του βιβλίου, ή τελικής απόρριψής του, δεν προβλέπεται από την κείμενη εκπαιδευτική, τουλάχιστον, νομοθεσία.

Έπειτα από αυτά προτείνω να ανατυπωθεί το βιβλίο της Ιστορίας της Ε' τάξεως του Α. Βουγιούκα για το σχ. έτος 1983-84.

Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος όλων των πτυχών του ζητήματος.

Έπειτα από τη συζήτηση, το Τμήμα κατά πλειψηφία **αποφάσισε**

1) Η περάτωση της διαδικασίας της κρίσεως του βιβλίου της Ιστορίας της Ε' τάξεως

Νικολόπουλου-Σαλαβάρι δεν είναι δυνατόν να γίνει από το Τμήμα Δημοτικής, δικού λόγου που αναφέρονται στο συνημμένο της Πράξης.

2) Να γίνει ανατύπωση του βιβλίου του κ. Α. Βουγιούκα βυζαντινή και βυζαντινή Ιστορία

για το σχ έτος 1983-84.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Μελιάς, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγησή του.

Η συζήτηση για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως κινείται για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή " Τα Μαθηματικά μου"
Β΄τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο τεύχος του βιβλίου
του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Β΄τάξης δημοτικού, αναφέρεται στο περιεχόμενό του
και το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για
τους μαθητές της Β΄τάξης δημοτικού. Προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το
σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Β΄τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στα πρακτικά

Θ έ μ α 4ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', σύμφωνα με το Ν. 1304/82 δεν παρευρίσκεινται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου", Γ' τάξη, πρώτο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Β. Μπλούνας,

Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χαρειάνθη

1. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού. Περιλαμβάνει 27 κεφάλαια (21 πεζά και 6 ποιήματα) και μια ιστορία χωρίς λόγια. Η συνολική έκταση του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.
2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αβίαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.
3. Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προοριζόμενες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας. Σ' αυτό το μέρος περιέχονται τρία επαναληπτικά μαθήματα. Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και η αντιγραφή - ορθογραφία και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφοι στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.
4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.
5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισηγοί να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

 ./.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ρ ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο ΞΟ, πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" .Γ'τάξης δημοτικού από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ'δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 29/1983 του Τμήματος

Πράξη 30/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Έγκριση του 1 πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Διδακτικά βιβλία Β. Ηπέφρου. Εισηγητές: Τα μέλη του Τμήματος σύμφωνα με την κατανομή

Θέμα 3ο.- Αναλυτικά πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο.- Δημοσίευμα εφημερίδας για ηλικία εγγραφής στην Α' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μα 1ο.- Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, βιβλίο του δασκάλου,

Β' τάξη, πρώτο τεύχος

Ευντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας,
Ν. Κανάκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μια εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται ο σκοπός και οι βασικότερες αρχές που διέπουν το γλωσσικό μάθημα στη νέα του προσέγγιση.
2. Ένα συνοπτικό περίγραμμα, που αναφέρεται στις μερικότερες επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος, στα έντυπα βοηθήματα για το μαθητή και το δάσκαλο, στα περιεχόμενα του βιβλίου του δασκάλου και στην κατανομή των ωρών διδασκαλίας μέσα στο πενήνημερο.
3. Ένα ενδεικτικό διάγραμμα διδασκαλίας (διαφοροποιημένο ως προς τα πεζά και τα ποιήματα), με διδακτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες, που στα βασικά τους σημεία ισχύουν για όλα τα κείμενα του γλωσσικού μαθήματος.
4. Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά κείμενο και τις ιδιαίτερες τερότητές του υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, λεξικολογικές ασκήσεις, επισήμανση του γλωσσικού φαινομένου που υπηρετούν οι γραπτές εργασίες σε κάθε κείμενο κτλ. Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται στα 26 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" (μαζί με τις εργασίες τους) και σε 3 ακόμα από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σμίκρυνση μέσα στις συμπληρωματικές υποδείξεις.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ" Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Η συζήτηση για τα υπόλοιπα θέματα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 30/1983 του Τμήματος.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script. The signature is written over a faint circular stamp or watermark.

Πράξη 31/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού, γ' μέρος του Α' τεύχους εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Σχολικά εγχειρίδια ελληνικής μειονότητας Β. Ηπειρού. Εισηγητές: Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκας, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάν, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, Νικ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', Κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο.- Δημοσίευμα εφημερίδας για ηλικία εγγραφής στην Α' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

43-103

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ'τάξης δημοτικού,
γ' μέρος του Α' τεύχους.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το τρίτο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Γ'τάξης δημοτικού. *Με συνάτη ανέφ' ελουνήρωθεναι το α' τεύχος του βιβλίου. Το ηφ'ομοσ* με συνάτη μινού του το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το τρίτο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό

9 ε μ α 2ο.- Σχολικά εγχειρίδια ελληνικής μειονότητας Β. Ηπείρου.

Α. Αλφαβητάριο, Αναγνωστικά 1-4

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β°, παρατηρεί τα εξής:

Το Αλφαβητάριο δίνει μ' έναν παραδοσιακό τρόπο την πρώτη ανάγνωση και γραφή. Είναι το μόνο της σειράς γραμμένο από Έλληνες της μειονότητας, όπως φαίνεται από τα ονόματά τους. Παρά τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται και τον τρόπο οργάνωσης της ύλης, για τα οποία μπορεί να υπάρξουν αντιρρήσεις, το επίπεδο του είναι ικανοποιητικό και μπορεί να βοηθήσει στην εκμάθηση της πρώτης ανάγνωσης και γραφής της ελληνικής.

Τα αναγνωστικά 1-3 είναι μετάφραση από τα αλβανικά. Τα θέματά τους είναι από τους κύκλους: σχολείο, οικογένεια, πατρίδα, φύση και σοσιαλιστική οικοδόμηση της χώρας. Αφού πρόκειται για μετάφραση δεν υπάρχει η δυνατότητα γνωριμίας των παιδιών της ελληνικής μειονότητας με την ελληνική ιστορία, τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία. Ο τρόπος διδασκαλίας της ανάγνωσης και της γλώσσας γενικότερα είναι παραδοσιακοί με έμφαση στα πραγματολογικά στοιχεία. Όμως το επίπεδο παροχής της γλώσσας είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητικό αν και δε συμμορφώνεται απόλυτα με το τυπικό της νεοελληνικής που διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία.

Συμπερασματικά μπορώ να πω ότι το επίπεδο παροχής των γνώσεων είναι ανάλογο με την ηλικία των παιδιών για τα οποία γράφτηκαν. Με τα βοηθήματα αυτά υπάρχει η δυνατότητα να μάθουν τα Ελληνόπουλα της μειονότητας την ελληνική γλώσσα. Όμως οι δυνατότητες μάθησής τους στον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική λογοτεχνία είναι πολύ περιορισμένες μ' αυτά τα αναγνωστικά.

Β. "Λογοτεχνικά αναγνώσματα" (Βιβλία 4, 5, 6, 7, 8)

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται τα ακόλουθα:

"ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ"

Βιβλία 4,5,6,7,8, για τις αντίστοιχες τάξεις του οχτάχρονου σχολείου, ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ, ΤΙΡΑΝΑ 1979-1981.

Είναι όλα ανθολογήσεις κειμένων.

Το 4, επιμέλεια πέντε Αλβανών συγγραφέων, είναι μετάφραση από το αλβανικό κείμενο "Λογοτεχνικά αναγνώσματα για την Δ' τάξη", έκδοση 1978.

Το 5 και το 6 φέρονται στο όνομα των Φ.ΚΥΡΙΑΖΑΤΗ και Α.ΖΑΡΗΠΛΑΑ και τα 7 και 8 στο όνομα των Π.ΤΣΟΥΚΑ και Δ.ΠΑΠΑ.

Σύνολο σελίδων: 994

Εξωτερικά χαρακτηριστικά

Από εκδοτική άποψη (χαρτί, εκτύπωση κτλ.): εμφάνιση πτωχοπροδρομική. Το 4 έχει υλοτυπώδη εικονογράφηση (ασπρόμαυρη), τα άλλα καθόλου.

Είδος κειμένων

Αφήγηματα και στιχουργήματα που εναλλάσσονται, με αναλογία περίπου μισά μισά. Στο 8ο βιβλίο υπάρχει και ένα θεατρικό κείμενο (του Μολιέρου).

Παρουσίαση των κειμένων

Τα κείμενα συνοδεύονται από: λεξιλόγιο, ερωτήσεις και καθήκοντα (κι ακόμα σε ορισμένες περιπτώσεις από επεξηγηματικά σχόλια, λαϊκές εκφράσεις, τι καταλαβαίνετε με τους στίχους...)

Από το 5ο βιβλίο και μετά δίνονται κάθε τόσο κατατοπιστικά σημειώματα σχετικά με καλολογικά στοιχεία και τα λογοτεχνικά είδη (π.χ. Το κομητικό επίθετο, Η παρομοίωση, Η προσωποποίηση, Συνώνυμες και ομώνυμες λέξεις, Η υπερβολή, Η αντίθεση, Η μεταφορά, Η ειρωνεία, Η αλληγορία κ.ά. - Το παραμύθι, Το διήγημα, Η νουβέλα, Το μυθιστόρημα, Το έπος, Το σμιτσογράφημα, Η βιογραφία, Η δραματολογία, Δημοτικά τραγούδια κ.ά. - Στιχουργική κτλ.)

Συγγραφείς των κειμένων

Είναι σχεδόν αποκλειστικά Αλβανοί. Ανάμεσα στις ελάχιστες εξαιρέσεις συγκαταλέγονται:

Από την ε λ λ η ν ι κ ή λ ο γ ο τ ε χ ν ι α

Ένα δημοτικό τραγούδι ("Ξενιτεμένο μου πουλί") και ελληνικές παροιμίες.

Ένα παραμύθι (με ζώα)

Δυο αποσπάσματα σε νεοελληνική μετάφραση από την Ιλιάδα και την Οδύσσεια

Ο μύθος του Προμηθέα. Ηρακλής και Ανταίος. Οι τρεις ελιές και Τα δυο υνιά, κατά Αίσωπο (στιχουργημένα).

Κ. Παλαμάς (1), Κ. Κρυστάλλης (2), Γ. Δροσίνης (2), Ι. Πολέμης (1), Κ. Βάρναλης (2)

Α. Ξυταλιώτης (1), Ε. Αλεξίου (1)

Από την ξ έ ν η λ ο γ ο τ ε χ ν ι α

Μ. Γκόρκι (2), Β. Ουγκώ (2), Α. Τσέχωφ (1), Μπάρτον (1), Μολιέρος (1)

Γλώσσα των κειμένων

Μεσοελληνική (δημοτική) αρκετά καλή.

Η επιτυχία των μεταφράσεων δεν είναι εύκολο να κριθεί. Είναι που χαλαρώνουν κατάφωρα είναι τα "ποιήματα", ίσως γιατί η μετάφραση προδίδει τη μετρική τους, ίσως γιατί τα ίδια τα πρωτότυπα κινούνται στο επίπεδο του κωικοστημένου και στιχουργημένου κηρύγματος.

Περιεχόμενο των κειμένων

Τα κείμενα αναφέρονται στην ιστορία, τους εθνικοαπελευθερωτικούς και κοινωνικούς αγώνες του αλβανικού λαού και στα μέτρα για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Η επιλογή και η παρουσίασή τους έχει γίνει με στόχο να περάσει η γραμμή του κόμματος, που αποβλέπει να κάμει τα καιδιά καλούς συντρόφους, καλούς πολεμιστές και καλούς πατριώτες. Σε όλα τα βιβλία γίνεται ιδιαίτερη προβολή του Εμβέρ Χότζα ως του κατεξοχήν υποδείγματος για μίμηση. Γενικά πρόκειται για κείμενα δογματικού περιεχομένου.

Επίπεδο δυσκολίας

Για καιδιά που έχουν μητρική τους γλώσσα την ελληνική, όπως τα ελληνόπουλα της Αλβανίας, και μάλιστα τη διδάσκονται στις τρεις προηγούμενες τάξεις, τα κείμενα των βιβλίων αυτών δε θα πρέπει να παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες.

Αναφορά στην Ελλάδα και τον πολιτισμό της

Εδώ υπάρχει αναμφισβήτητη παράλειψη. Αν εξαιρέσουμε τα ελάχιστα κείμενα από την ελληνική λογοτεχνία, η αναφορά στην Ελλάδα και τον πολιτισμό της

-47-

(ακόμα και στο όνομα "Ελλάδα") σαν να αποφεύγεται συστηματικά. Τίποτα για την ιστορία του ελληνικού έθνους και τους αγώνες του ελληνικού λαού για ελευθερία και δημοκρατία στα παλιά και τα νεότερα χρόνια (ακόμα και για αγώνες κοινούς με τον αλβανικό λαό εναντίον των Τούρκων, των Ιταλών κτλ.), τίποτα για τη θεμελιακή συμβολή της Ελλάδας στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού, τίποτα για τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις της ελληνικής μειονότητας (και τα συγγενικά έσως με τον αλβανικό λαό πολιτιστικά στοιχεία: μουσική, χορούς κτλ.), για τις σχέσεις καλής γειτονίας κτλ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι για τα ελληνικά λαογραφικά κείμενα που φιλοξενούν (παροιμίες, δημοτικό τραγούδι) αρκούνται στην ένδειξη "λαϊκό". Επίσης οι πληροφορίες που δίνουν για τους νεοέλληνες συγγραφείς είναι υποτυπώδεις:

Κωστής Παλαμάς. Μεγάλος Έλληνας προοδευτικός ποιητής. Γεννήθηκε το 1859 και πέθανε το 1943.

Γεώργιος Δροσίνης (1859-1950). Έλληνας ποιητής και πεζογράφος.

Τέλος, στο 8ο βιβλίο (σελ. 30-31) υπάρχει ένα έμμετρο κείμενο του **Κάμ Καϊμ ΦΡΑΣΙΕΡΙ** (1846-1900) που έμμεσα αποδίδει κατακτητικές βλέψεις στους Έλληνες (το μόνο κείμενο σε καθαρεύουσα του 19ου αιώνα):

Εις ταύτην δε την εποχήν, εις τούτον τον αιώνα,
θέλετε την φίλιαν μας, θέλετε την αγάπην;
Αφήστε τα σοφίσματα, τα ψεύματα τηννπλάνην.
Ημείς είμεθα Αλβανοί, σεις δε Έλληνες είσθε.
Σεις την Ελλάδα έχετε, ημείς την Αλβανίαν...
Η Αλβανία, φίλοι μου, τοις Αλβανοίς ανήκει,
ουδείς έχει δίκαιωμα να είπει τουναντίον.
Αν θέλετε να έχωμεν αγάπην μεταξύ μας,
ως γείτονες ας ζήσωμεν πάντοτε εν ειρήνη.
Βεβαίως και ημείς αυτό λίαν επιθυμούμεν.
Αν όμως κατακτητικούς έχητε σκοπούς, τότε
δεν είναι δα ο θάνατος το τέλος του ανθρώπου...
Υμείς, ω γείτονες ημών, και ου διπλωματία,
βεβαιωθείτε θετικώς μάνευ αμφιβολίας,
ότι ο Αλβανός ποτέ δεν δίνει την πατρίδα.

Σχολικά εγχειρίδια Γραμματικής της Ελληνικής γλώσσας

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, παρατηρεί τα εξής:

Τα εγχειρίδια που έχω υπόψη μου είναι: "Γραμματική της ΕΛΛ. Γλώσσας" των τάζεων: Β^ο ασ. Γκούτζου, 1982, Γ^ο των Π. Κουρεμένου και Σ. Γκάτζγκα, 1979, Δ^ο των Φ. Τσιούκλα και Γ. Λίτση 1983, Ε^ο των Δ. Παπά, Γ. Λίτση, Φ. Τσιούκλα 1979, ΣΤ^ο των Γ. Λίτση, Φ. Τσιούκλα και Δ. Παπά Ζ^ο των Φ. Τσιούκλα, Δ. Παπά, Γ. Λίτση.

Πέρα από την εκτύπωση που είναι κατώτερης ποιότητας, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1. Από άποψη δομής είναι σύμφωνα με τις αρχές που ακολουθεί το ΚΕΜΕ (κοχλιαστή διάταξη), μολονότι δεν σημαδεύονται πάντα από επιτυχία.
2. Κείμενα για παραγωγική αξιοποίηση αρκετά και εργασίες ποικίλες και πλούσιες, ώστε να μπορεί ο μαθητής να προσεγγίζει το κάθε στοιχείο μάθησης από πολλές πλευρές. Σωστή επίσης η ιδέα της παράθεσης πινάκων λεξιλογίου, εικόνων και ποιητικών κειμένων.

Από την άποψη επιπέδου μάθησης, έχω ορισμένες επιφυλάξεις, γιατί υποθέτω ότι ξεπερνούν τις πνευματικές ικανότητες των παιδιών.

Επίσης τα κείμενα (πεζά και ποιητικά) δε διακρίνονται για την ποιότητα: Προσπανδιστικά τα πιο πολλά υπέρ του Κόμματος και του Αρχηγού του, αδόκιμα κ.τ.δ. Λείπουν συστηματικά κείμενα καταξιωμένων ελλήνων συγγραφέων.

3. Δεν ακολουθείται η καθιερωμένη επίσημη Γραμματική που διδάσκεται στον Ελλαδικό χώρο και στον απόδημο ελληνισμό. Αποτέλεσμα: εισχωρούν πολλοί ιδιωματικοί τύποι, λέξεις μη χρησιμοποιούμενες πια, λέξεις με διαφορετική ορθογραφία (κμερτζε, δουλιά, στάκια κ.λ.π.).

4. Πιστεύω, τελικά, ότι βρσκονται σε καλθ δρόμο και ότι, για να γίνει σωστή καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας πρέπει: να ακολουθήθει στο μέλλον η Επίσημη Γραμματική του Ελληνικού Κράτους (με το μορφοτονικό) και να χρησιμοποιούνται γνήσια νεοελληνικά κείμενα του λαού (δημοτικά) και έντεχνα από την εθνική μας κληρονομιά, των πιο αντιπροσωπευτικών συγγραφέων μας.

Δ. α) Γεωγραφία της Αλβανίας Δ^ο τάξης για τα παιδιά της Ελληνικής μειονότητας,

Τίρανα 1980.

β) Βιβλία "Ηθικής και Πολιτικής Αγωγής" για τα παιδιά της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας.

Το βιβλίο "Γεωγραφία της Αλβανίας για τη Δ' τάξη του οκτάχρονου σχολείου" Τίρανα 1980, που προορίζεται για τα παιδιά της Ελληνικής μειονότητας αποτελείται από 135 σελίδες και είναι μετάφραση από τα αλβανικά. Συγγραφείς του βιβλίου φέρονται οι Χαντι Μπάσια και Πέρτεφ Ντέβεγια.

Το βιβλίο αναφέρεται λεπτομερώς στη Γεωγραφία της Αλβανίας και περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια:

1. Εισαγωγή
2. Φυσική Γεωγραφία της Αλβανίας.
3. Η μορφολογία του εδάφους της πατρίδας μας
4. Ο ορυκτός πλούτος της χώρας μας
5. Το κλίμα
6. Υδρογραφία
7. Ο φυσικός και ζωικός κόσμος
8. Ο πληθυσμός
9. Οι κυριότερες πόλεις
10. Η οικονομική ανάπτυξη (βιομηχανία, γεωργία, κτηνοτροφία, συγκοινωνία).

Η παρουσίαση της ύλης γίνεται κατά τον παραδοσιακό τρόπο. Γίνεται δηλαδή περιγραφή του θέματος και ακολουθούν ερωτήσεις και καθήκοντα. Βάση για τη διαπραγμάτευση κάθε θέματος αποτελεί η προπαγάνδα για το πολιτικό σύστημα και το κόμμα. Έτσι δίνεται μια εικόνα οργανισμού ανάπτυξης σ' όλους τους τομείς και η εντύπωση ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Καλλιεργείται επίσης και εντύπωση στους μαθητές ότι η χώρα κινδυνεύει από εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς.

Όσο αφορά την ελληνική μειονότητα, για τα παιδιά της οποίας προορίζεται το βιβλίο, δε γίνεται πουθενά μνεία για τον πολιτισμό της και την προσφορά της στην αλβανική εθνότητα. Θάτε αναφέρεται στο βιβλίο κάτι για τις σχέσεις γειτονίας με τη χώρα μας.

Μόνο στη σελίδα 62 αναφέρονται τα εξής: "Στη χώρα μας, εκτός από τους Αλβανούς, ζει και μια πολύ μικρή μειονότητα με ελληνική και μακεδονική εθνικότητα. Στη Λαϊκή Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Αλβανίας οι εθνικές μειονότητες έχουν τα ίδια δικαιώματα με τον αλβανικό λαό".

Η γλώσσα που βιβλίου είναι η δημοτική. Έχει βέβαια αδυναμίες, δίνει εντούτοις τη δυνατότητα στα παιδιά να μάθουν τη μητρική τους γλώσσα. Δυνατότητα δεν υπάρχει για τα παιδιά αυτά να μνηθούν με το βιβλίο στην ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό.

Για το μάθημα της "Ηθικής και Πολιτικής Αγωγής" υπάρχουν τρία βιβλία, που προορίζονται αντίστοιχα για τις Β°, Γ° και Δ° τάξεις του οκτάχρονου σχολείου, ήτοι:

1. "Ηθική και πολιτική Αγωγή" για τη Β° τάξη, Τίρανα 1980, σελ. 88 συγγραφέας Ν. Σαλάκος.

2. "Ηθική και Πολιτική Αγωγή" για τη Γ° τάξη, Τίρανα 1979, σελ. 78, συγγραφείς Ν. Μποζιγκράντι - Ν. Σαλάκος

3. "Ηθική και Πολιτική Αγωγή" για τη Δ° τάξη, Τίρανα 1979, σελ. 115, συγγραφείς Ν. Μπαϊρακτάρι - Β. Γιάνκος.

Και τα τρία βιβλία είναι μετάφραση από αλβανικό κείμενο.

Σε κάθε βιβλίο το περιεχόμενο κατανέμεται με τη σπυροειδή διάταξη στα εξής κεφάλαια:

1. Να μεγαλώνουμε δυνατοί και υγιείς
2. Να συμπεριφερόμαστε πάντοτε σαν επαναστάτες
3. Η δουλειά είναι τιμή και καθήκον για όλους
4. Να περιφρουρούμε και να δυναμώνουμε τη σοσιαλιστική περιουσία.
5. Η σοσιαλιστική μας πατρίδα.

Αν και σκοπός της εισήγησης αυτής δεν είναι η ανάλυση της ιδεολογικής βάσης στην οποία στηρίζεται η ηθική και η πολιτική αγωγή που δίνεται με τα παραπάνω βιβλία, σχετικά θα ήθελα απλώς να επισημάνω τα εξής:

Με τα βιβλία αυτά καλλιεργείται κατά τρόπο αφόρητα δογματικό και προπαγανδιστικό ή αυστηρή πειθαρχία, ο έλεγχος της συμπεριφοράς, το μίσος κατά των εχθρών (εσωτερικών και εξωτερικών, χωρίς να κατονομάζονται), η υπακοή στο κόμμα, η εξύμνηση του Χότζα και η ιδέα ότι η χώρα βρίσκεται σε κίνδυνο.

Όσο αφορά την ελληνική μειονότητα σε κανένα βιβλίο και σε κανένα σημείο δε γίνεται λόγος γι' αυτή. Δεν υπάρχει καμιά αναφορά σχετικά με τα δικαιώματά της, την παράδοση, τον πολιτισμό και την προσφορά της στην αλβανική κοινωνία.

 / .

Γλώσσα των βιβλίων είναι η δημοτική. Παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες που είναι ιδιαίτερα εμφανείς όπου υπάρχουν ποιήματα. Γενικά όμως η γλώσσα των βιβλίων δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να μάθουν τη μητρική τους γλώσσα.

Ε. Μαθηματικά (Βιβλία 4)

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Με αφορμή έγγραφο σχετικό του Υπουργείου Εξωτερικών (Α1ΔΦ 130/18/ΑΣ396/18-2-1983) εισηγούμαστε για τα σχολικά εγχειρίδια Μαθηματικών της ελληνικής μειονότητας Β' Ηπείρου τα ακόλουθα:

Πρόκειται για 4 βιβλία αριθμημένα 1-4 και προοριζόμενα για τους μαθητές των τεσσάρων πρώτων τάξεων "του οχτάχρονου σχολείου" στην Αλβανία. Τα βιβλία αυτά αποτελούν μεταφράσεις από το αλβανικό κείμενο και έχουν τυπωθεί στα Τίρανα κατά τα έτη 1979 και 1980. Γενικές παρατηρήσεις που μπορεί να γίνουν στο περιεχόμενο των βιβλίων αυτών είναι: 1. Η μαθηματική όλη παρατίθεται με το γνωστό παλαιότερα παραδοσιακό τρόπο. 2. Απουσιάζουν σχεδόν εξολοκλήρου τα σύγχρονα μαθηματικά. 3. Φαίνεται να λείπει το ψυχολογικό υπόβαθρο, από πλευράς αναπτυξιακής των μαθητών, του περιεχομένου των βιβλίων, ώστε η παρουσίαση και οργάνωση της ύλης να μη στοιχεί με το επίπεδο πνευματικής ωριμότητας των μαθητών των διαφόρων τάξεων. 4 Δίνονται μαθηματικοί κανόνες ίσως για απομνημόνευση αλλά παραλείπεται γενικά το σημαντικότερο δηλαδή η εμπάθυνση στις βαθύτερες μαθηματικές διαδικασίες. 5. Ο υπερβολικός φόρτος στην ύλη και στις ασκήσεις που παρουσιάζουν μεγάλη πυκνότητα στις σελίδες των βιβλίων τα κάνουν μη ελκυστικά για τους μικρούς μαθητές. 6. Η γεωμετρία είναι ενσωματωμένη μέσα στην ύλη της αριθμητικής αλλά όχι με τρόπο οργανικό, ώστε να διευκολύνεται η κατανόησή της. Εξάλλου και εδώ οι απαιτήσεις για τους μαθητές είναι υπερβολικές και υπέρμετρες για τις πραγματικές δυνατότητες καθενιάς ηλικίας. 7. Στην εικονογράφηση όπως και τη καθαύλου εντύπωση τα βιβλία στερούν ολοφάνερα. 8. Βασικές μαθηματικές έννοιες δεν παρουσιάζονται με τρόπο που να κατανοούνται ικανοποιητικά από τα παιδιά. 9. Η δομή του περιεχομένου και ο τρόπος παρουσίασής φαίνεται να απαιτούν περισσότερο ένα μηχανικό τρόπο εργασίας παρά μία προσέγγιση με δημιουργική σκέψη. 10. Όπου δίνεται ευκαιρία, σε προβλήματα, κείμενα, εικόνες κτλ. Έκδηλος παρουσιάζεται η προσπάθεια ιδεολογικού εμποτισμού των μαθητών ορισμένης κατευθύνσεως.

ΣΤ. Φυσιογνωσία 2, 3, 4

Ο κ. Ν. Βλουτφίδης, Σύμβουλος Β°, εισηγείται τα ακόλουθα:

Οι παρεχόμενες φυσιογνωστικές γνώσεις είναι επιστημονικά άρτιες, προσιτές στα παιδιά, διατυπωμένες με σαφήνεια και απλότητα. Η ύλη, είναι οργανωμένη μεθοδικά, κινεί το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών που καλούνται σε κάθε ενότητα να παρατηρήσουν, να συγκρίνουν να εργαστούν αυτενεργά και δημιουργικά και να πειραματιστούν με μέσα απλά και εύχρηστα. Πρόκειται, για μια προσεγμένη, επιμελημένη και μεθοδική εργασία.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο Α/ΔΦ.130/18/ΑΣ396/18-2-1983 του Υπουργείου Εξωτερικών (Α/Δ/νση Πολ. υποθέσεων) και τη σχετική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

δέχεται τις εισηγήσεις για τα σχολικά εγχειρίδια της ελληνικής μειονότητας Β. Ηπείρου στο σύνολό τους όπως έχουν.

Για τα υπόλοιπα θέματα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 31/1983 του Τμήματος.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για σχ. Προεδρ. Δ/τος:

- α) Ίδρυση και προαγωγή δημοτικών σχολείων.
- β) Κατάργηση, υποβιβασμός, συγχώνευση και διαίρεση δημοτ. σχολείων.
- γ) Ίδρυση και προαγωγή νηπιαγωγείων
- δ) Κατάργηση, υποβιβασμός, συγχώνευση Νηπιαγωγείων.

Θέμα 2ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεως δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3ο.- Δημοσίευμα για την ηλικία εγγραφής των παιδιών στην Α' τάξη δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 4ο.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού (πρώτο μέρος). Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 5ο.- "Τετράδιο Εργασίας" της Β' τάξης για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Η συζήτηση για το πρώτο και δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται για μια από τις επόμενες συνεδρίες του τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Δημοσίευμα για την ηλικία εγγραφής των παιδιών στην Α° τάξη δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β°, εισήγαγε τα ακόλουθα:

Όχι νομότυπα, στο ΚΕΜΕ επιστολή που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Η εωνή των Γιαννιτών" και απευθύνεται στον κ. Υπουργό Παιδείας. Ο συντάκτης της επιστολής Ν.Κ. διαβιβάζει επιθυμία γονέων των οποίων τα παιδιά "έχουν συμπληρώσει τα χρόνια για την εγγραφή τους στην Α° τάξη του δημοτικού Σχολείου, αλλά έχουν γεννηθεί μετά την 1 Απρίλη". Οι γονείς ζητούν να μπει και αυτοί να εγγραφούν τα παιδιά τους στην Α° τάξη αφού επεκταθεί ο χρόνος εγγραφής τους μέχρι τέλος του διδακτικού έτους ή μέχρι την ημέρα που λήγουν τα μαθήματα.....".

Επειδή είναι ενδεχόμενο και άλλοι γονείς ή άλλοι φορείς να ζητήσουν την επέκταση του μέτρου και μετά το τέλος του διδακτικού έτους ή της λήξης των μαθημάτων (δικαιολογημένα ή αλλιώς, αφού έχουν γίνει δυο σχετικές τροποποιήσεις) κρίνεται σκόπιμο να μελετηθεί και ερευνηθεί στο σύνολό του το θέμα για να καθοριστούν τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις εγγραφής των παιδιών στην Α° τάξη του δημοτικού σχολείου.-

Το τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ έ φ α ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Ότι το θέμα είναι γενικότερο. Παρατηρήθηκε κατά τη συζήτηση ότι άλλες χώρες της Ευρώπης έχουν υιοθετήσει ως ηλικία εισόδου στην Α° τάξη δημοτικού την ηλικία των 5 και 1/2 χρόνων και άνω και ότι το θέμα πρέπει να μελετηθεί και ερευνηθεί στο σύνολό του.

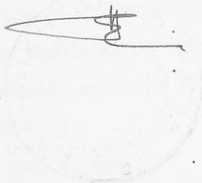
Θ Ε Η Α 4α.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης Δημοτικού (πρώτο μέρος).

Ο εισηγητής του θέματος κ. Πασαδάκης, Διευθυντής Β°, βλέπει υπόψη του τμήμας το δεύτερο τμήμα του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' Δημοτικού και προσθέτει ότι με την όλη αυτή ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου. Το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1993-94.

Το τμήμα, έστωι από ευχέλτηρη,

ο μ δ θ ο ν α α π ο θ ρ α ί ν ε τ α ι :

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης Δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1993-94.

Μεταφρασμένος Κανονισμός

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 33/1983 του Τμήματος.

[Handwritten signature]

... Τηλεφωνική επικοινωνία με το ... των 4 και της 7 γενικής εκθέ-
σης της Διεύθυνσης ... - με βάση το ... της Διεύθυνσης ...

... Επιστρέφει κατά ... για ...

... Επιστρέφει την ... για να ...

... Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

... Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης ...

*Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
ο μ ό φ ω ν α α πο φα ί ν ε τ α ι*

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 33/1983 του Τμήματος.

[Faint handwritten signature]

Πράξη 35/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού και λέγει τα εξής:

Έχει γραφεί σύμφωνα με το νέο Ε.Α.Π. και καλύπτει τις 4 από τις 7 γενικές ενότητες της ύλης. Προσφέρει με επιτυχία το σχετικό θεωρητικό υπόβαθρο - ψυχολογικό και παιδαγωγικό - με βάση τα σύγχρονα δεδομένα όπως και όλες τις αναγκαίες διδακτικές δραστηριότητες.

Θεωρείται πολύ κατάλληλο όπως και απαραίτητο για χρήση των δασκάλων που θα διδάσκουν στη Β' τάξη.

Προτείνω την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

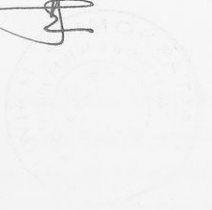
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
ομόφωνα αποφασίζει

Επισημαίνει την απόφαση της Πράξης 35/1983 του
Τμήματος.

Πράξη 36/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1α.- Έγκριση του Φυώτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2α.- Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 3α.- Ανακοινώσεις.

και τις αποφάσεις του Συλλόγου των κειμένων... με επίθετο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ και... διδακτικές οδηγίες για τις...

Το μάθημα της επίθεσης... με επίθετο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ...

Η άσκηση του βιβλίου... με τις εκδόσεις του βιβλίου...

Το βιβλίο είναι διατεθειμένο... και στο ελληνικό εκπαιδευτικό...

Το Τμήμα, όποτε από αφοσίωση,

Ε Π Ρ Ο Σ Τ Η

Ομοίως κοινοποιείται το Δελτίο εκδόσεων... 1983-84.

Για το Δελτίο είναι της προέχουσας... και τις εκδόσεις αναδείξεις του Τμήματος.

Θέμα 3α.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Επιστήμης, Σύμβουλος Β', ανακοινώνει... 11-5-1983 εγκρίσει τις διδακτικές οδηγίες... 13 μήνες 18 Σεπτεμβρίου 1983...

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β^οτάξης δημοτικού.

Ο κ. Βιουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Δ. Μελιάς, Σύμβουλος Β^ο, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, βιβλίο του δασκάλου Β^οτάξης, δεύτερο τεύχος

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας.
Ν. Κανόκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κείμενα και τις εργασίες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", δεύτερο μέρος: υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, διδακτικές ενέργειες για τις γραπτές εργασίες που συνοδεύουν τα κείμενά της.

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται στα 25 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 4 ακόμη από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σφί- κρυνση μέσα στο βιβλίο του δασκάλου.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στο Ελληνικά σχολικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πο- λύτιμο και εδχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ της Β^οτάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αβαβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β^ο, ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενό του από

11-5-1983 εγγράφου της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης που ανα- φέρεται στην οργάνωση Διεθνούς Παιδαγωγικού Συνεδρίου, που θα πραγματοποιηθεί στο Κολυμπάρι Χανίων από 13 μέχρι 18 Οκτωβρίου 1983, με θέμα τη μόρφωση των εκπαιδευτι-

ξών δημοτικής και μίσσης γενικής εκπαίδευσης. Στο έγγραφο εκφράζεται η επιθυμία να συμμετάσχει στο συνέδριο αυτό και ένας εκπρόσωπος του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ.

Έπειτα απ' αυτό παρεκλήθησαν τα μέλη του Τμήματος να δηλώσουν αν επιθυμούν να συμμετάσχουν σ' αυτό το συνέδριο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω να α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Επικυρώνει την απόφαση της Πράξης 36/1983

Πράξη 38/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1α.- Επιμέρφωση Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 2α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ έ μα 1ο.- Επιμόρφωση Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε.

Ο Πρβεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°, εισηγεταί στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με το έγγραφο αρ. πρωτ. ΓΙ/228 της 18-5-83 της Διευθόνσεως Εφαρμογών Προγραμμάτων Δ.Ε. ζητείται η γναμοδότηση του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ στο σχέδιο προγράμματος του σεμιναρίου επιμόρφωσης Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε.

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παροχή οδηγιών στους Σχολικούς Συμβούλους Δ.Ε. για την αποδοτική πρώτη εφαρμογή του θεσμού.-

Η διάρκεια σε ώρες υπολογίζεται σε 100. Φορέας προβλέπεται η ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Ως εισηγητές στο σεμινάριο αναγκαίο είναι να χρησιμοποιηθούν και οι Σύμβουλοι του Τμήματος Δ.Ε., οι Ειδικοί Σύμβουλοι και οι Εισηγητές, κυρίως σε ότι αφορά στα Αναλυτικά Προγράμματα, τα διδακτικά βιβλία των μαθητών και των δασκάλων, αλλά και γενικότερα.

Το πρόγραμμα που προτείνεται ενδεικτικά αναφέρεται σε δέκα (10) γενικά θέματα και συνολικά σε είκοσι (20). Τόσο ο αριθμός των θεμάτων, όσο και η ποικιλία τους επαρκούν να καλύψουν το χρονικό διάστημα 22/8-16/9, αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι προβλέπονται και εκδρομές εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές, ελεύθερες συζητήσεις και επισκέψεις σε διάφορες υπηρεσίες. Θα ήταν ανάγκη να διατεθεί επαρκής χρόνος για την αξιοποίηση των διδακτικών εγχειριδίων των τριών (3) πρώτων τάξεων και των αντίστοιχων βιβλίων του δασκάλου.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα θα ήταν σκόπιμο να οργανωθεί ένα γενικό σεμινάριο ή περισσότερα ταπικά για πληρέστερη ενημέρωση στα βιβλία Β° και Γ° τάξεων, όταν θα έχουν χρησιμοποιηθεί στα σχολεία. Αυτό θα ήταν, ίσως, σκόπιμο να γίνει στα μέσα Δεκεμβρίου ή αρχές Ιανουαρίου.

Ο κ. Ι. Χριστιάς θα μας εισηγηθεί για τον τύπο του έντυπου αξιολογήσεως του σεμιναρίου και ο κ. Δ. Μελάς για τον τύπο του πιστοποιητικού που θα πάρουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι.

Ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, προτείνει τα εξής ως προς το έντυπο αξιολόγησης του σεμιναρίου:

" Για να γίνει αξιολόγηση ενός σεμιναρίου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία

προετοιμασίας του και να είναι γνωστό το περιεχόμενο και οι συνθήκες λειτουργίας του σ' όλες τις λεπτομέρειές τους. Ακόμη αβτός που θα έχει την ευθύνη της αξιολόγησης χρειάζεται να παρακολουθήσει τις εργασίες του σεμιναρίου και παράλληλα να ετοιμάζει τα φύλλα αξιολόγησης. Γι' αυτό το φύλλο που προτείνω έχει γενικό περιεχόμενο και ενδεχομένως δεν μπορεί να είναι το οριστικό. Μπορεί, αν χρειαστεί, να διαφοροποιηθεί και να γίνει πιο συγκεκριμένο; αφού ολοκληρωθεί η προετοιμασία του σεμιναρίου και ίσως από κάποιους που παράλληλα θα παρακολουθούν τις εργασίες του.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε από 22/8-16/9/1983

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

I. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Το Περιεχόμενο του Προγράμματος ανταποκρινόταν στις ανάγκες επιμόρφωσής σας;

πάρα πολύ

πολύ

μέτρια

2. Είχε θεωρητικό ή πρακτικό χαρακτήρα;

θεωρητικό

πρακτικό

και τα δύο

3. Σας βοήθησε να μπορείτε να αντιμετωπίσετε θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα στο έργο σας;

θεωρητικά

πρακτικά

και τα δύο

4. Έπρεπε κατά τη γνώμη σας να περιέχει και άλλα θέματα;

ναι

οχι

Αν ναι, ποια;

5. Διατυπώσετε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....

./.

II. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ

1. Ο τρόπος παρουσίασης των θεμάτων ήταν ο ενδεδειγμένος;

ναι

οχι

2. Σας οδήγησε σε εποικοδομητικούς προβληματισμούς και στην αναγκαία για παραπέρα μελέτη και έρευνα;

πάρα πολύ

πολύ

λίγο

3. Δίνονταν η ευχέρεια για προβολή αποριών, παρατηρήσεων και η δυνατότητα για συζήτηση;

πάρα πολύ

πολύ

λίγο

4. Σας συστήθηκε βιβλιογραφία για μελέτη;

ναι

οχι

5. Έβρεπε να υπάρξουν και άλλοι τρόποι παρουσίασης των θεμάτων

ναι

οχι

Αν ναι, ποιοι;

6. Σας ικανοποίησαν γενικά οι ομιλητές;

πάρα πολύ

πολύ

λίγο

7. Ποια είναι η γνώμη σας, οι ομιλητές είχαν θεωρητική κατάρτιση και πρακτική πείρα;

Περισσότερο

Περισ. Π. και τα δύο

8. Διατυπώσετε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....
.....

III. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

1. Ήταν αρκετή η διάρκεια του σεμιναρίου για τις ανάγκες της επιμόρφωσής σας;

ναι

οχι

2. Ήταν αρκετός ο χρόνος που διατέθηκε για το κάθε θέμα;

ναι

οχι

 . / .

3. Μετά το τέλος του σεμιναρίου σας
έμειναν κενά που πρέπει να συμπληρω-
θούν με παραπέρα επιμόρφωση;

πάρα πολλά

πολλά

λίγα

4. Διατυπώσετε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....
.....

IV ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

1. Η διάρκεια της ημερήσιας εργασίας οδη-
γούσε σε κόπωση και ήταν έτσι σε βάρος
της απόδοσής σας;

πάρα πολύ

πολύ

κανονική

2. Οι εργασίες του σεμιναρίου έπρεπε να
γίνονται μόνο πρωί ή και το απόγευμα;

πρωί

πρωί και απόγευμα

3. Από άποψη χώρου ήταν οι συνθήκες
καλές;

πολύ καλές

καλές

μέτριες

4. Από άποψη οργανωτική παρουσιάστηκαν
δυσκολίες

ναι

οχι

Αν και, πότες;

V ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

.....
.....

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β°, προτείνει τον εξής τύπο πιστοποιητικού που θα πάρουν
οι Σχολικοί Σύμβουλοι;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠ/ΣΕΩΣ (ΣΕΛΔΕ)

Π Ι Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Ο

Ο(Η)

πρακολούθησε σεμινάριο 4 εβδομάδων (22/8-16/9/83) που οργανώθηκε στη ΣΕΛΔΕ Αθήνας
α την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που έχουν προαχθεί στο βαθμό του σχολικού
συμβούλου Δ.Ε.

Αθήνα 16 Σεπτεμβρίου 1983

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

Οι σχολικοί σύμβουλοι είναι ένας νέος θεσμός, ιδιαίτερα σημαντικός και ιδιαίτερα απαιτητικός, για τον οποίο θα πρέπει να ληφθούν όλες τὴ ἀπαραίτητες διασφαλίσεις ὥστε να επιτύχει.

Δε νοείται σχολικός σύμβουλος αν δεν είναι σε θέση να είναι πραγματικός σύμβουλος των εκπαιδευτικών σε θέματα της συγκεκριμένης κάθε φορά εκπαιδευτικής πολιτικής και της σχολικής πράξης.

Η πρώτη απαίτηση, να έχει δηλαδή ο σχολικός σύμβουλος γνώση και υπεύθυνη γνώμη σε θέματα της κυβερνητικής εκπαιδευτικής πολιτικής, μπορεί να καλυφθεί ως ένα βαθμό με ένα σχετικό επιμορφωτικό σεμινάριο.

Σε ὅ,τι αφορά τη δεύτερη απαίτηση, να έχει δηλαδή ο σχολικός σύμβουλος οίγουρη γνώση και υπεύθυνη γνώμη σε θέματα της σχολικής πράξης, τα πράγματα είναι πολύ πιο δύσκολα. Δε μεταμορφώνεται από τη μια μέρα στην ἄλλη, με τη μεσολάβηση ενός λιγοῦμερου σεμιναρίου, ο χθεσινός εκπαιδευτικός της βέσης σε ειδικό της σχολικής ψυχολογίας, κοινωνιολογίας και διδακτικής, αν δεν έχει προηγούμενη σχετική κατάρτιση βεβαιωμένη με πρόσθετους τίτλους σπουδών στο εξωτερικό (ὅπου και μόνο ως τώρα υπήρχε τέτοια δυνατότητα). Με αυξημένα προσόντα ο σχολικός σύμβουλος έχει περισσότερες πιθανότητες να κάνει σωστά τη δουλειά του και παράλληλα να είναι αποδεκτός ανάμεσα στους χθεσινούς συναδέλφους του.

Επειδή είναι μάλλον ἀμφίβολο να υπάρχει μεγάλος αριθμός υποψηφίων με τέτοια προσόντα (ὄχι απλώς ένα πτυχίο, ἔστω και διδακτορικό, ἀλλά πτυχίο-επιστέγασμα σπουδών ἀμεσης χρησιμότητας για το σχολικό σύμβουλο), ὥστε μεταξύ αυτών των υποψηφίων να γίνει η επιλογή, θα μπορούσε να σκεφτεί κανείς και ἄλλες εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις:

- α) Να σταλούν επιλεγμένοι εκπαιδευτικοί για ετήσια μετεκπαίδευση στο εξωτερικό πάνω σε ριδικό πρόγραμμα για σχολικούς συμβούλους του Κρατικού Ἰδρύματος Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.).

β) Να επιλεγούν οι σχολικοί σύμβουλοι με εξέταση διεξοδική, γραπτή και προφορική, πάνω σε προσδιορισμένη από πριν βιβλιογραφία (πέντε δέκα βιβλία), με την οποία να καλύπτεται το μίνιμουμ των όσων πρέπει να κατέχει ο σχολικός σύμβουλος. Η λογική αυτής της πρότασης είναι ότι έτσι μπορούμε να έχουμε τη σχετική βεβαιότητα ότι οι σύμβουλοι που θα επιλεγούν θα ξεκινήσουν με κάποιες βάσεις για την άσκηση του έργου τους.

γ) Οι χωρής διαγωνισμοί σχολικοί σύμβουλοι του Ν. 1304/82 να παρακολουθήσουν έναν καλά μελετημένο κύκλο μαθημάτων, τουλάχιστο εξαμήνου διάρκειας, με την παράλληλη υποχρέωση να διεξέλθουν με την απαιτούμενη υπευθυνότητα μια επιλεγμένη θεμελιακή βιβλιογραφία. Καλό είναι ο εξαμήνος αυτός σπουδών να περατώνεται με εξετάσεις για τον έλεγχο του κατά πόσον οι δόκιμοι σχολικοί σύμβουλοι έγιναν κάτοχοι των προαπαιτούμενων επιστημονικών εφοδίων, με δυνατότητα αποκλεισμού από τη θέση του σχολικού συμβούλου εκείνων που δεν τα εξασφαλίζουν. Θα μπορούσε μάλιστα ο αρχικός αριθμός των επιλεγμένων να είναι μεγαλύτερος από τις διαθέσιμες θέσεις, ώστε να υπάρχει ευχέρεια με τις εξετάσεις για μια δεύτερη, πιο εγγυημένη, και οριστική επιλογή.

Το σχέδιο προγράμματος που προτείνεται από το Υπουργείο για ένα σεμινάριο επιμόρφωσης των σχολικών συμβούλων Δ.Ε. έχει δυο βασικές αδυναμίες:

- α) Περιορίζεται σε ασφυκτικά χρονικά πλαίσια (20 εργάσιμες μέρες).
- β) Είναι ένα ^{«άλλο»} φιλόδοξο πρόγραμμα για τόσες λίγες μέρες, που γι' αυτό υπάρχει κίνδυνος να δημιουργήσει σύγχυση μάλλον παρά να βοηθήσει τους σχολικούς συμβούλους να ξεκινήσουν το έργο τους με ξεκαθαρισμένους προβληματισμούς και σωστά εδραιωμένες απόψεις.

Εκείνο που χρειάζεται λοιπόν είναι ο περιορισμός του προγράμματος αυτού στα εντελώς απαραίτητα και άμεσα συνδεδεμένα με το έργο του σχολικού συμβούλου, όπως είναι:

Ι. Η κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική στο χώρο της γενικής εκπαίδευσης: Αρχές και συγκεκριμένα μέτρα. (Αντισταρχεική και δημοκρατική παιδεία. Ενεργητική και συμμετοχική μάθηση. Σύνδεση σχολείου, κοινότητας και ζωής. Ο νέος ρόλος των γονέων, της κοινότητας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.)

2. Το έργο των σχολικών συμβούλων.

(Δημοκρατικές διαπροσωπικές σχέσεις. Ενημέρωση δασκάλων και γονέων για μέτρα, υπηρεσίες κτλ. που αφορούν τα σχολεία και τους μαθητές. Συμβουλευτική καθοδήγηση, αξιολόγηση και εκτιμώρηση του διδακτικού προσωπικού.)

3. Θέματα της σχολικής πράξης

(Τα νέα αναλυτικά προγράμματα και τα νέα βιβλία για το μαθητή και για το δάσκαλο. Η νέα προσέγγιση που υιοθετείται στα διάφορα μαθήματα. Βασικές διδακτικές απαιτήσεις.

Καθημερινά σχολικά ζητήματα βασικής σημασίας: Η στάση του δασκάλου απέναντι στα παιδιά. Παιδιά με σχολική καθυστέρηση, δυσκολίες προσαρμογής και προβλήματα συμπεριφοράς. Αξιοποίηση του διαθέσιμου σχολικού χρόνου ή διδακτικής ώρας. Οι εργασίες των παιδιών στο σχολείο και στο σπίτι. Η διδραση και η βαθμολογία των μαθητικών εργασιών. Τα παραμελημένα μαθήματα: χειροτεχνία, μουσική, γυμναστική. Αξιοποίηση των διδακτικών μέσων που διαρθεύει το σχολείο. Διαλεμματα, επίβλεψη μαθητών, επισκέψεις, εκδρομές, εορτασμοί. Η ανταλλαγή διδακτικής πείρας και η συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό του ίδιου σχολείου. Τα δήθεν βοηθήματα του ελεύθερου εμπορίου. Το καλό παιδικό βιβλίο. κτλ.)

4. Υπόδειξη μιας περιορισμένης βασικής βιβλιογραφίας

Βασικός όρος για την επιτυχία του σεμιναρίου, βασικότερος ίσως και από το ίδιο το πρόγραμμα, είναι η ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων σε πρόσωπα γνώστες και εκφραστές των νέων προσανατολισμών στους αλληλένδετους τομείς της πολιτικής, της κοινωνιολογίας και της παιδείας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
Ι Ο

1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

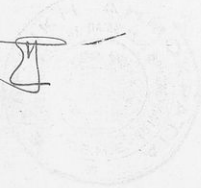
α μ ό φ ω ν ο ο π ο σ φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πρόξης 38/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 40/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΓΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ρυθμίσεις ορολογίων Προγραμμάτων για το σχολ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για Α.Π και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ " Β* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ " για τη Β* δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Ανακοινώσεις.

μ α 50.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" για τη Β^ο Δημοτική.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισήγαγε στο Τμήμα το αίτημα

"Έχουμε δεχθεί τριών ζωγράφων

Η κ. Εύη Παύλου μας έδωσε μερικώς ταύτα εργασιών, χωρίς ζωή και κίνηση, με ζωγραφική λεπτοπλάστη και μικρογραφική, κομωμένη με την τεχνική της στιγματιστικής (πουνγιλιστικής).

Τα δείγματα του κ. ο. Οικονομική παρουσιάζουν συνδέσεις με φιλοδοξίες μάλλον κατ'επίσημο για τα παιδιά.

Η ζωγραφική της κ. Αδίας Σαρρή είναι καλώς, με πλαίσια και αρμονικά χρώματα και με λαμπρότερες ποικιλίες (καρό), μια ζωγραφική πιο κοντά στην παιδική δραστηριότητα.

Για την εικονογράφηση λοιπόν του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" για τη Β^ο Δημοτική προτείνεται η ζωγράφος Αδία Αρδου - Σαρρή.

Αρτί, όπως και για τις ζωγραφίες των δυο προηγούμενων μερών, προτείνεται ο μισθός των 100.000 δραμών (ακατάβλητος), για το οποίο η κ. Σαρρή είναι σύμφωνα.

Οι υπογραφές που αναλαμβάνει είναι: να δώσει 25-30 ολοκλήρες εικόνες συνθέσιμα σκίτσα για πλαίσια των κειμένων και των εργασιών, και ακόμη να επιληφθεί τη διεύθυνση κειμένων και εικόνων (καρό) και τη σωστή χροματιστική επένδυση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ θ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

προτείνει να αναλάβει η εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" για τη Β^ο Δημοτική στη ζωγράφος Αδία Αρδου - Σαρρή, σύμφωνα με τους όρους της εισήγησης.

Θ ε μ α 50.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενο του εγγράφου φ. 400/23876/6-12-1982 του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων που αναφέρεται στη χορήγηση στοιχείων για μελέτη κτιριολογικών προγραμμάτων διδακτηρίων της Προσχολικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. •

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ θ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 40/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 42/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΕΜ Α 1ο.-- Έγκριση του τρίτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" Β° τάξης δημοτικού, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β°.
- ΕΜ Α 2ο.-- Παραλαβή της εικονογράφησης του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β° τάξη του δημοτικού βιβλίο τουμαθητή, Α°μέρος (και β) του "Τετραδίου Εργασιών της Β° δημοτικού, Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- ΕΜ Α 3ο.-- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους..... των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44/12-4-83 τ.Α.) Εισηγητής κ. Ν. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Β°.
- ΕΜ Α 4ο.-- Οι δυνατότητες του Υμήματος για αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τρίτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ"
Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση
αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Δ. Μελίς, Σύμβουλος Β°, ειδήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου

Β' τάξη, τρίτο τεύχος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαβίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Κωλαπανίδας

Ν. Κανάκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργαστα)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά κείμενο και τις ιδιαίτε-
ρότητές του* υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις
για την κατανόηση του κειμένου, λεξιλογικές ασκήσεις, επισημάνση του γλωσσικού
κινουμένου που υπηρετούν οι γραπτές εργασίες σε κάθε κείμενο κ.α.

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται
σε 24 κείμενα του βιβλίου " Η γλώσσα μου" (μαζί με τις εργασίες τους) και σε 5 από
το Ανθολόγιο.

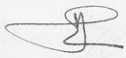
Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά μαζί με το βιβλίο
"Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθεί σε αμφίκυρση.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία
και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα
πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

σ υ μ φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι :

θεωρεί κατάλληλο το τρίτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας
της Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος
1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β* τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α* μέρος και β) του Τετραδίου Εργασιών" της Β* δημοτικού.

Ο κ. Κωνσταντίνος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ4/298/17-6-83 του ΥΠΕΠΘ σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα, αμέσως μετά την αποπεράτωση της εικονογραφήσεως κάθε βιβλίου, να προβαίνει στην παραλαβή της και την αποστολή της στον ΟΕΔΒ και λέγει τα εξής:

Ο ζωγράφος Σπύρος Σημίτης παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", βιβλίο του μαθητή, για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Β* τάξης του δημοτικού σχολείου, έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες στο Πρακτικό 17/1993 προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων και σύμφωνα με σχετική δήλωσή του (Πρώτο μέρος του βιβλίου).

Από αισθητική και παιδευτική άποψη θεωρώ την εικονογράφηση του δοκιμίου ικανοποιητική.

Οι καλλιτέχνες Γιαννόπουλος και Γ. Μεταξάς παρέδωσαν στις προβλεπόμενες προθεσμίες εικονογραφικά και διδακτικά επιμελημένο το "Τετράδιο Εργασιών" των μαθητών της Β* τάξης, που έχει συνταχτεί ως συμπλήρωμα του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη μελέτη του Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης, σύμφωνα με το Πρακτικό....

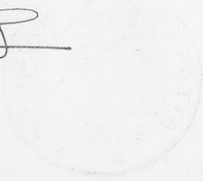
Η εργασία θεωρείται αρκετά ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο ρ φ ο ν α ο π ο ρ α φ η ν ε τ α ι

ότι α) ο ζωγράφος Σπύρος Σημίτης παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος της Β* τάξης του δημοτικού και β) Οι καλλιτέχνες Γιαννόπουλος και Γ. Μεταξάς παρέδωσαν στις προβλεπόμενες προθεσμίες εικονογραφικά και διδακτικά επιμελημένο το "Τετράδιο Εργασιών" των μαθητών της Β* τάξης, που έχει συνταχτεί ως συμπλήρωμα του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη μελέτη του Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης.

2. Προτείνει να κινηθεί η διαδικασία αμοιβής των παραπάνω ζωγράφων.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44) 12-4-83 τ.Α*)".

Ο κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β", θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ3/1308/28-6-1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος με το οποίο συμπληρώνονται οι διατάξεις του Π.Δ 98/82 "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών" και εισηγάται το παραπάνω σχ. Προεδρ. Δ/τος να γίνει δεκτό όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Στο τίτλο του Π.Δ να γραφεί "πειθαρχία" αντί "πειθαρχία" και στη παράγρ. 4β να γραφεί "απόφοιτος" αντί "αποφοίτους" και "ετήσιας" αντί "έτησιας".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44/12-4-83 τ.Α*)" να μείνει όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Στον τίτλο του Π.Δ (όρθο μόνο) να γραφεί "πειθαρχία" αντί "πειθαρχία" και στην παράγρ. 4β να γραφεί "απόφοιτους" αντί "αποφοίτους" και "ετήσιας" αντί "ετήσιας".

Θ έ μ α 4ο- Οι δυνατότητες του Τμήματος για αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιδής, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο της 7-6-83 του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των κ. Μάραλη με το οποίο καλείται το Τμήμα Δ.Ε να εξετάσει για ποιές τάξεις και ποιά μαθήματα θα μπορούσε να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των Α.Π και τη συγγραφή ανώτατοιχων βιβλίων δασκάλου και μαθητή για το σχολ. έτος 1984-85.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα λάβει σχετική απόφαση σε επόμενη συνεδ. του.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 42/1983 του Τμήματος.

... Τμήμα της Διεύθυνσης ...
... " Η γλώσσα μου" ...
... Τμήμα, σύμφωνα με το ...
... Τμήμα, γιατί είναι ένας από τους ...

... κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, ...
... " Η γλώσσα μου", Γ' τάξη, ...

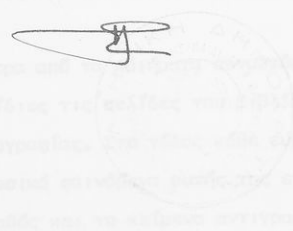
... κ. Βασιλάκης, κ. Παπαδόπουλος, κ. Σουβαντζής,

κ. Χαραλάμης

κ. Καρβάνης (Π Ρ Α Ξ Η 44/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή και του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου" Γ' τάξης Δημοτικού.
Εισηγητής: κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση σε πρόγραμμα μετεκπαιδύσεως για ασκήσιμα παιδιά.
Εισηγητής: κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανάθεση εικονογραφήσεως της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής: κ. Β. Κονιδιτσιιώτης, Σύμβουλος Β'.

... Τμήμα ...
... Τμήμα ...
... Τμήμα ...
... Τμήμα ...

Θ έ μ α ί α.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή και του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτησή αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Α. " Η γλώσσα μου", Γ' τάξη, δεύτερο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μηλούναις, Χ. Σοκελλάρη,

Κ. Χαρεδίνης

Ν. Κουμέντος (συνεργασία)

1. Είναι το δεύτερο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

Περιλαμβάνει 31 κείμενα (25 πεζά και 6 ποιήματα). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 7-8 τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αβίαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνονται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προοριζόμενες να βκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση των γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υποθέτησε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ^ο δημοτικού και εισηγηθεί να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

6. Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου

Γ^ο τάξη, πρώτο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλουνας, Χ. Σακελλαρίου, Ν. Κουμέντος (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μια εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται ο σκοπός και οι βασικότερες αρχές που διέπουν το γλωσσικό μάθημα στη νέα του προσέγγιση.
2. Ένα συνοπτικό περίγραμμα, που αναφέρεται στις μερικότερες επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος, στα έντυπα βοηθήματα για το μαθητή και το δάσκαλο, στα περιεχόμενα του βιβλίου του δασκάλου και στην κατανομή των ατόν διδασκαλίας μέσα στο πενήνήμερο.
3. Ένα ενδεικτικό διάγραμμα διδασκαλίας.
4. Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα. Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 33 και βασίζονται στα 28 μαθήματα του βιβλίου " Η γλώσσα μου" και σε 5 κεφάλαια του Ανθολογίου.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 10-11 τυπογραφικά μαζί με τις σελίδες του βιβλίου " Η γλώσσα μου".

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα, και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα χρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό θ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

- 1) θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ^ο δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.
2. θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου " Γ^ο τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

- 85 -
μετακινούμενων

Ο έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση σε πρόγραμμα για ασκίσημα παιδιών.

Ο κ. Πισσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγάει στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Γ3/1105/15-6-83 έγγραφο του διβιβάζει έγγραφο της Διευθύνσεως της Υ.Ε.Π "του Στοιβαθείου" (2018/3-5-83) που εστάλη στον κ. Θ. Γέρου, Ειδικό Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας. Σ' αυτό προτείνεται να δημιουργηθεί στο Μ.Δ.Δ.Ε. "Σεχωριστή κατεδουση η ειδική αγωγή των καθυστερημένων ασκίσημων παιδιών," και η πρακτική άσκηση των μετακινούμενων δασκάλων, που θα παρακολουθούν τη κατεδουση αυτή διάρκειας ενός εξαμήνου, να γίνεται στο Στοιβαθείο, ειδικό Σχολείο για ασκίσημα παιδιών που αποτελεί νομικό πρόσωπο.

Είναι φανερό πως σήμερα τα διανοητικά καθυστερημένα παιδιά αντιμετωπίζονται σαν ενιαία ομάδα, χαρακτηριζόμενα ως "εκπαιδευτικά υπο-ομιλή" χωρίς να διακρίνονται σε ακαίδησημα και ασκίσημα. Στην Ελλάδα εξάλλου δεν υπάρχουν διόλου ειδικά σχολεία για ασκίσημα παιδιών, στο Δημόσιο τομέα. Δεν έχει νόημα συνεπώς να προσπαθούμε διαθέ κατηγορίες δασκάλων. Όλοι οι μετακινούμενοι στην Ειδική Αγωγή, στο Μ.Δ.Δ.Ε., πρέπει να καταρτισθούν με πληρότητα ε'ολόκληρα το θέμα που καλύπτεται από τους απεκλίνοντας μαθητές. Σ' αυτό το έργο το "Στοιβαθείο" μπορεί να βοηθήσει πολύ, στην καλύτερη όηλαδή κατάρτιση των εκπαιδευτικών, και το κάνει ήδη από ένα γνωρίζουμε, μάλιστα εφόσον παράλληλα συγχρονίζει τα προγράμματα του.

Προτείνουμε λοιπόν να μη δημιουργηθεί ιδιαίτερα κατεδουση στο Μ.Δ.Δ.Ε για "εξέτιδίκευση των μετακινούμενων στη ασκίσημα παιδιών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ο ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πισσάκου όπως έχει.

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΣ ΔΙΔΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1982-83 Εισηγητής κ. Β. Κωνιδιώτη, Σύμβουλος Β.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών για τροποποίηση επέκταση ανάθεσης διδασκαλίας. Εισηγητής κ. Β. Κωνιδιώτης, Σύμβουλος Β°.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ° τάξης δημοτικού. Εισηγητές κκ Α. Μενέκας, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ° τάξης δημοτικού (4 τυπογραφικά). Εισηγητής κ. Α. Μενέκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Ανίχνευση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ° τάξης δημοτικού κ' τεύχος. Εισηγητής κ. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ
- Θ Ε Μ Α 6α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ° και Α° τάσεων δημοτικού. Εισηγητές κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Δ. Μελός, Σύμβουλος Β°.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Γ° τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Έγκριση του Α' μέρους του Β° τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β° τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 9α.- Έγκριση των βιβλίων των μαθηματικών α) δεύτερο μέρος των βιβλίων του % μαθητή και του δασκάλου β° τάξης δημοτικού β) δεύτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Γ° τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασόκας, Σύμβουλος Β°.

ΘΕΜΑ 1ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΑΕ Αθηνών για το γ' τρίμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1932-33.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος την με αριθμ. πρωτ. 116/1-7-1933 εισήγηση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Αθηνών κ. Σταύρου για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το γ' τρίμηνο του ακαδημ. έτους 1932-33 και προτείνει να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Σταύρου όπως έχει.

Το Τμήμα ύστερα από συζήτηση

ομόφωνα αποφασίζεται

δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Αθηνών κ. Σταύρου για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το γ' τρίμηνο του ακαδημ. έτους 1932-33 στο σύνολό της όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο κεντρικό.

ΘΕΜΑ 2ο. Πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΛΕ Αθηνών για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Με το αριθμ πρωτ. 115/1-7-1983 έγγραφο του ο Δ/ντής Σπουδών της ΣΕΛΛΕ Αθηνών κ. Σταύρου προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος "Αναλυτικά Προγράμματα (Σκοποί, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης. Σύγχρονοι τρόποι Δ/λίας. Διδακτικά μέσα" στο Χριστιά Ιωάννη, Εισηγητή του ΚΕΜΕ, για μία (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά (εναρξη 23-3-85) και 2) του μαθήματος, μόνο για δασκάλους, "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, διδακτικά μέσα, αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επιμέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Ψυχική Πειραματική και Χημεία" στο Δήμου Γεώργιο για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά, επειδή ο κ. Κ. Ηλίας, στον οποίο είχε ανατεθεί η διδασκαλία των παραπάνω μαθημάτων δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει για λόγους υγείας.

Εισηγομαι να γίνει δεκτή η πρόταση του κ. Σταύρου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΛΕ Αθηνών κ. Σταύρου για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας όπως έχει, ήτοι να ανατεθεί η διδασκαλία:

- 1) του μαθήματος "Αναλυτικά Προγράμματα (Σκοποί, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης. Σύγχρονοι τρόποι διδ/λίας. Διδακτικά μέσα" στον κ. Ι. Χριστιά για μία (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά και
- 2) του μαθήματος "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδ/λίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, διδ. μέσα, αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επιμέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Ψυχική Πειραματική και Χημεία" στο Δήμου Γεώργιο για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά.

Ο β ρ α 50.- Αναλυτικό πρόγραμμα εκάστης του Περιβάλλοντος Γ^ο τάξης Βιολογικού.

Οι εισηγητές κκ Α. Μανώλης, Ειδικός Εδραστήρας και Γ. Χριστίδης εισηγούνται το παρακάτω αναλυτικό πρόγραμμα εκάστης του Περιβάλλοντος της Γ^ο τάξης Βιολογικού, που είναι συνέχεια του προγράμματος των Α^ο και Β^ο τάξεων και στηρίζεται στις αρχές που έχει καθορίσει το Τμήμα και τις οποίες έχουν αναλάβει και υλοποιήσει οι εισηγητές σε προηγούμενα πρακτικά.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γ' τάξεως Δημοτικού

Ο σκοπός του Αναλυτικού Προγράμματος

Με το αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου επιδιώκεται σε ατμόσφαιρα ελευθερίας και προβληματισμού:

Α. Η βαθμιαία οικείωση του μαθητή με τις ηθικές, θρησκευτικές, εθνικές, κοινωνικο-οικονομικές, πολιτικές, αισθητικές ^{κτλ} κλπ. αξίες.

Βιδικότερα επιδιώκεται να καλλιεργηθούν οι εξής δεξιότητες και ικανότητες:

1. Η δεκτικότητα και η ευαισθησία του απέναντι σε συγκεκριμένες καταστάσεις που εκφράζουν τις αξίες αυτές.

2. Η ανταπόκριση και η έκφραση ικανοποίησης από τις αξίες αυτές.

3. Η ελεύθερη αποδοχή και χρήση τους ως κριτηρίων και κανόνων της δικής του δραστηριότητας και συμπεριφοράς μέσα στο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον που ζεί.

4. Η συσχέτιση και οργάνωσή τους σε σύστημα αξιών, ώστε να αποτελεί κώδικα συμπεριφοράς και απλής μορφής βιοθεωρία.

Β. Η βαθμιαία εισαγωγή του μαθητή στη γνωστική ^{κτλ} σφαίρα.

Βιδικότερα επιδιώκεται:

1. Η βαθμιαία πρόσκτηση από το μαθητή:

α) Απλών και βασικών πληροφοριών στοιχείων που αφορούν σε επίμερους αντιειχόμενα και γεγονότα, εμπειρικά επαληθεύσιμα.

β) Βασικών εννοιών που αναφέρονται σε σύνολα όμοιων αντικειμένων, φαινομένων ή γεγονότων.

γ) Αφηρημένων εννοιών που αφορούν σε σχέσεις κανόνες, νόμους και αρχές και είναι ανάλογες προς την εξελικτική βαθμίδα των πνευματικών του ικανοτήτων.

δ) Βασικών δεξιοτήτων, ικανοτήτων και μεθόδων που αναφέρονται σε αναλυτικές, συνθετικές και αξιολογικές διαδικασίες απαραίτητες για τη συγκέντρωση, επεξεργασία, οργάνωση και κατάλληλη αξιοποίηση των διάφορων γνωστικών στοιχείων.

2. Η καλλιέργεια της επιθυμίας για αυτοενεργό απόκτηση γνώσεων, έρευνα, κριτική σκέψη και δημιουργική πνευματική δραστηριότητα, ανάλογα με την ωριμότητα κατοβαθμό νοημοσύνης του.

./.

Γ. Η βαθμιαία κοινωνικοποίηση του μαθητή.

Ειδικότερα επιδιώκεται να βοηθήσει το μαθητή:

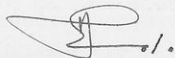
1. Στην όσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση του εαυτού του και της θέσης του μέσα στο κοινωνικό σύνολο.
2. Στην όσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση και εκτίμηση άλλων προσώπων που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ομάδες, με σκοπό την επικοινωνία και συνεργασία.
3. Στην κατανόηση των συνθημών και απόκτηση ψυχοκινητικών δεξιοτήτων και διαδικασιών που είναι απαραίτητες για την υγεία και την ορθή σωματική του ανάπτυξη.
4. Στην απόκτηση γνώσεων, έξεων και στάσεων που θα συμβάλλουν στην εξέλιξή του ως πολίτη με ελεύθερο φρόνημα και συναίσθηση αιδύνης και σεβασμού προς τους δημοκρατικούς θεσμούς της Πολιτείας.
5. Στην απόκτηση γνώσεων, έξεων και κανόνων συμπεριφοράς που θα συμβάλλουν στη διατήρηση και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος.
6. Στην κατανόηση των ταχύτατων μεταβολών ενός πολύπλοκου κόσμου των απρόβλεπτων απαιτήσεων για επιβίωση και υπαρκτική καταξίωση και της υποχρεώσής του για άμεση και έμμεση ανανέωση των γνώσεων και ισχυροποίηση των δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της ζωής του.

Α΄ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αντικείμενο της Μελέτης του Περιβάλλοντος (Μ.τ.Π) είναι η σπουδή και η κατανόηση του ανθρώπου, του κοινωνικού και βιοφυσικού του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, στις μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις.

Για τις Α΄, Β΄, Γ΄ και Δ΄ τάξεις αποτελεί ενιαίο τομέα μάθησης στον οποίο ενσωματώνονται μορφωτικά στοιχεία από την κοινωνική, τη θρησκευτική, την οικονομική, την πολιτιστική, την ιστορική και την εθνική ζωή, καθώς και από τον ορβανικό και ανόργανο κόσμο, σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τις επιδώξεις του ανθρώπου.

Στον τομέα αυτόν ενσωματώνονται ακόμα και οι δραστηριότητες των μαθητών που, ως διαδικασίες μάθησης, συντελούν στη δημιουργική προσέγγιση και αφομοίωση των μορφωτικών στοιχείων και στην πο-

λύπλευρη και ισόρροπη αναπτυξή τους.

Τα θρησκευτικά και η Ιστορία των Γ' και Δ' τάξεων διατηρούν την αυτοτέλειά τους κατά το μέρος που το περιεχόμενό τους δεν εντάσσεται οργανικά στα πλαίσια της Μ.τ.Π., και διδάσκονται σε ξεχωριστές ώρες.

1. ΣΚΟΠΟΣ

Με τη μελέτη του Περιβάλλοντος επιδιώκεται η δραστηριοποίηση των μαθητών κατά τρόπο που να διασφαλίζεται:

α) Η διαδικασία για την προοδευτική απόκτηση και αποσαφήνιση βασικών εμπειριών, γνώσεων και εννοιών καθώς και για την ανάπτυξη των απαραίτητων μηχανισμών που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν, να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν, όσο γίνεται καλύτερα, τον κόσμο που τους περιβάλλει, φυσικό και ανθρώπινο, στις ποικίλες αλληλεξαρτήσεις και στη δυναμική του υφή.

β) Η απόκτηση των απαραίτητων διαθέσεων και στάσεων και η συνειδητοποίηση, αναγνώριση και οργάνωση αξιών που θα τους επιτρέψει: να ενταχθούν ομαλά και εποικοδομητικά στο βιοφυσικό, το κοινωνικό και το πολιτιστικό περιβάλλον ως υπεύθυνοι πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Να αναπτύξουν ιδιαίτερα μια διακριτική ευαισθησία απέναντι στην ανθρώπινη ^{υπό}στάση, καθώς και τη διάθεση να συμβάλλουν στην εξύψωση της ποιότητας της ζωής γενικότερα.

γ) Η εξοικείωση με έναν τρόπο εργασίας, που είναι συναφής με τη φύση του μαθήματος και η άσκηση αντίστοιχων δεξιοτήτων, απαραίτητων για τη σωστή και ιδιαιτερωμένη προσέγγιση και ερμηνεία πραγματικών δεδομένων και καταστάσεων όπως είναι κυρίως: η υποκίνηση και διατήρηση αδιάπτωτου του ενδιαφέροντος των μαθητών, για επαφή και γνωριμία με τον κόσμο που ζούν, η ανάπτυξη ερευνητικού πνεύματος και σθεράς έφεσης για τη διακρίβωση της αλήθειας και την προαγωγή των γνώσεων με μέσα, τρόπους, τεχνικές και σύμβολα που προσιδιάζουν στη δομή του περιεχομένου του μαθήματος καθώς και ο εθισμός στην ομαδική και συλλογική εργασία και δράση για επίτευξη κοινών σκοπών.

II. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προϋποθέσεις για την υλοποίηση των σκοπών του μαθήματος είναι:

Η πλατιά γνωριμία του παιδιού με την άμεση πραγματικότητα σε συνάρτηση με μια μεθοδικά οργανωμένη συνολική προσέγγιση πραγμά-

 ./.
Handwritten signature and initials.

των, φαινομένων και καταστάσεων, με τρόπο που να αποκαλύπτεται προοδευτικά η εσωτερική συνάρειά τους και η εξελεγκτική τους υφή.

Η αξιοποίηση των ατομικών ενδιαφερόντων των παιδιών, σε συνάρτηση με τις εμπειρίες και γνώσεις τους, ώστε να δημιουργηθεί κοινή βάση προβληματισμού και μάθησης για την επιδίωξη κοινών σκοπών. Αλλά ενώ η διδασκαλία θα έχει ως αφετηρία την άμεση πραγματικότητα και τις πνευματικές ανάγκες των μαθητών, προοδευτικά θα πραγματοποιείται αποδέσμευση από το αποκλειστικό άμεσο περιβάλλον του παιδιού και θα προωθείται υπέρβαση στον ευρύτερο χώρο και στην ιστορική διάσταση, ώστε να γίνονται οι αναγκαίες συγκριτικές αξιολογήσεις, όσο το επίπεδο της τάξης το επιτρέπει.

Η διασφάλιση καταστάσεων απορίας και κοινού προβληματισμού στα πλαίσια οργανωμένων ατομικών, ομαδικών και συλλογικών μορφών εργασίας και δράσης ώστε ο μαθητής να μετέχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της μάθησης. Συναφής με το πνεύμα αυτό πρέπει να είναι και ο ρόλος του δασκάλου: διεγείρει τον προβληματισμό, υποβοηθεί και καθοδηγεί τους μαθητές στο σχεδιασμό της μελέτης των προβλημάτων, συσπεράζεται και εξασφαλίζει τους όρους για την αποτελεσματική δραστηριοποίηση των παιδιών. Τελικά πρέπει να οδηγήσει το παιδί να μάθει "πως να μαθαίνει".

Η ενεργητική συμμετοχή όλων των μαθητών στις εκδηλώσεις της κοινότητας και η ανάληψη υπεύθυνων ρόλων στη σχολική ζωή και δράση.

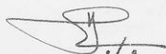
III. ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' Ο άνθρωπος και το κοινωνικό του περιβάλλον

1. Η ζωή και η οργάνωση της ελληνικής κοινότητας

- Ένα ελληνικό χωριό - μία ελληνική πόλη (διερεύνηση, ανεύρεση σχέσεων, συγκριτική εξέταση, ιστορική αναδρομή).
- Η ζωή σε μια σύγχρονη πόλη (με βάση την πλησιέστερη πόλη της περιοχής ξέταση, ειδικών προβλημάτων και σχέσεων με την ύπαιθρο). Η ζωή στο σημερινό χωριό.

ρού (βροχή, χιόνια, πάγοι, νέφη-βρασμός και εξάτμιση κ.τ.θ.). Το νερό και οι άνεμοι ως πηγές ενέργειας και ζωής. Μερικά όργανα και τρόποι παρατηρήσεων και μετρήσεων (απλές συσκευές, απλά πειράματα).

4. Η ζωή των φυτών και των ζώων της περιοχής. Ο βιοφυσικός κόσμος της περιοχής (πλατύτερη γνώση και συστηματικότερη σπουδή) σε σχέση με τις τοπικές συνθήκες και τις ανάγκες των κατοίκων.

Χαρακτηριστικοί βιότοποι της περιοχής. Ο βιοφυσικός κόσμος σε άλλους τόπους (ταξινομήσεις στοιχειώδεις και συγκρίσεις σε σχέση με τις συνθήκες του κάθε τόπου). Μορφή και όργανα φυτών και ζώων. 'Άνθρωπος, φυτά και ζώα-μερικές συγκρίσεις μορφολογικές' ο άνθρωπος και οι ανάγκες του- ο άνθρωπος και τα εργαλεία. Τρόποι πολλαπλασιασμού. Πως αναπτύσσονται τα φυτά και τα ζώα (παρατήρηση-έρευνα με ένα χαρακτηριστικό ζώο και φυτό του τόπου). Πως επεμβαίνει ο άνθρωπος. Προστασία του βιοφυσικού κόσμου. Καθφρόδιτητα ασθένειες, υγιεινές συνήθειες.

5. Προσαρμογή του εδάφους και του τοπίου στις ανθρώπινες ανάγκες-έμφαση στα εξελικτικά στοιχεία: διαμόρφωση χώρων, αναδασώσεις, αρδευτικά έργα, νέοι οικισμοί κ.τ.ο. Η δύναμη της μηχανής: απλές μηχανές, χρήση, κίνηση μηχανών. Οι μηχανές στο σπίτι μας (διεύρυνση) Πειράματα με μαγνήτες. Προστασία του τοπίου και εξανθρωπισμός του

Γ' Ο άνθρωπος ως παραγωγός και καταναλωτής

1. Οι ανάγκες της οικογένειας- οι ανάγκες του ανθρώπου (συστηματοποίηση όσων διδάχθηκαν στις Α' και Β' τάξεις).
2. Οι ανάγκες της κοινότητας και κοινοτική πρόνοια (διεύρυνση και συστηματοποίηση όσων διδάχθηκαν στις Α' και Β' τάξεις) με αναφορά στην κοινότητα του παιδιού (έργα, ιδρύματα κ.τ.ο).
3. Οι ανάγκες της κοινότητας και η κρατική μέριμνα (όπως και στην προηγούμενη παράγραφο).
4. Ανάγκες και προβλήματα σύγχρονων πόλεων, με αναφορά στην πλησιέστερη πόλη της περιοχής-απλή συγκριτική διερεύνηση ειδικών προβλημάτων σε συσχέτισμό με το χωριό, την αγροτική ζωή και την τεχνολογική ανάπτυξη. Προστασία του ανθρώπου: κυκλοφορία, διαφήμιση, φυλαγωγία και υγεία του παιδιού κ.τ.ο.

5. Σύγχρονοι τρόποι και μέσα για την παραγωγή, τη μεταφορά και την κατανάλωση αγαθών (συγκοινωνίες, επικοινωνίες, εργοστάσια και μετακίνηση προϊόντων, εξοπλισμός σπουδών και κοινότητες πλαστικές ύλες κ.α.). Αγαθά που παράγει η περιοχή μας - αγαθά που στέλνομε σε άλλες περιοχές.
6. Η εργασία του ανθρώπου ως μέσο εξασφάλισης αγαθών και βελτιώσεως της ζωής τους είδη επαγγελμάτων, εργασία και αμοιβή, το χρήμα ως μέσο συναλλαγής, καταμερισμός εργασίας και εξειδίκευση (με αναφορά κυρίως στις συνθήκες εργασίας των εργοστασίων και τη χρήση των μηχανών - βλ. Β, Γ-6). Πρόληψη ατυχημάτων, πρόνοια κρατική.

Δ' Ο άνθρωπος, ο χρόνος και η εξέλιξη

1. Εισαγωγή στην έννοια του χρόνου: διαδοχή, παρόν-παρελθόν-μέλλον και συναφείς έννοιες (π.χ παλιές και νέες γενιές, πρόγονοι, χιλιετηρίδα κτο). Η μέτρηση του χρόνου (συστηματικότερα).
2. Εισαγωγή στην πολιτιστική εξέλιξη: η γένεση του ανθρώπου, πρώτες ανάγκες και πρώτες προσπάθειες επιβίωσης (στέγη, τροφή, άμυνα....) Οι πρώτες εφευρέσεις και το κέρασμα στην κοινοτική ζωή (σκευή και εργαλεία, μόνιμη στέγη καλλιέργειες, εξημέρωση ζώων, κ.τ.ο. (παραστατικά).
3. Διερεύνηση ιστορικοκοινωνική στον αρχαιοελλαδικό χώρο: Έλληνες και Ελλάδα. Πολιτική οργάνωση (πόλεις-κράτος) παιδεία, τέχνη, εμπόριο. Αρχαία κατάλοιπα (Παραστατικά).
Η θρησκεία των Αρχαίων Ελλήνων και οι μύθοι τους (εισαγωγικά).

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν θέματα που δεν εντάσσονται φυσικά και οργανικά στο συστηματικά διαρθρωμένο πρόγραμμα της Μ.τ.Π., που αποτελεί τον κοινό πυρήνα εργασίας για όλα τα σχολεία της χώρας, ή που απαιτούν ειδικό χειρισμό.

Τα θέματα αυτά ταξινομούνται σε ξεχωριστές εότητες, για να δοθεί στο δάσκαλο η ευχέρεια να τις εντάσσει στη σχολική εργασία του, ανάλογα με τη φύση τους και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε κάθε σχολείο.

Τέτοιες ενότητες είναι:

1. Οι εποχιακές: οι εποχές και οι ασχολίες των ανθρώπων.
2. Επίκαιρες: έπτακτα φυσικά γεγονότα, γεγονότα από τη ζωή του σχολείου, (λ.χ. ~~υποδοχή πρωτοετών μαθητών~~, (εκδηλώσεις αλληλεγγύης κ.τ.ο.), της κοινότητας (λ.χ εγκαίνια σχολείου, υδραγωγείου κλπ), την εθνική ζωή και από τη διεθνή επικαιρότητα (π.χ επιστημονικά επιτεύγματα με παγκόσμια σημασία, φυσικά φαινόμενα κ.α.).
3. Ενότητες εορταστικών εκδηλώσεων: θρησκευτικών, εθνικών, κοινωνικών- πολιτιστικών.

Οι ενότητες αυτές, με τον έντονα βιωματικό τους τόνο και τον πλούτο του συναισθηματικού και λοιπού περιεχομένου, προσφέρουν ορισμένες αναντικατάστατες ευκαιρίες για πολύπλευρη και βαθιά καλλιέργεια του παιδιού από άποψη θρησκευτική, εθνική και κοινωνική (βίωση αξιών).

IV. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

α. Γενικές ενότητες

- Α: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ
- Β: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- Γ: ΠΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ
- Δ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΤΑ
- Ε: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ
- ΣΤ: ΠΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΠΙΝΤΣ ΑΓΑΘΩΝ.
- Ζ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ- ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
- Η: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ , Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΕΒΕΒΑΙΕΝ.

β. Επιδιιώξεις των γενικών ενότητων

Οι επιδιιώξεις των Α' και Β' τάξεων με έμφαση:

- Α - -στη συστηματικότερη διερεύνηση των ανθρώπινων σχέσεων και αλληλεξαρτήσεων μέσα στην κοινότητα*

Ο άνθρωπος -στην επισήμανση των διαφορών και μεταβολών που παρουσιάζουν οι κοινότητες στο χώρο και στο χρόνο*

ανάμεσα στους -στην πρόθεση αξιολογικών κριτηρίων συμμετοχής τους συνανθρώπους του. στην κοινωνική ζωή.

- Β -

Με βάση τις μαθήσεις στις προηγούμενες τάξεις οι μαθητές:

Πως επικοινωνούν οι άνθρωποι μεταξύ τους. - συμπληρώνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τα σύγχρονα μέσα συγκοινωνίας, πληροφόρησης και ψυχαγωγίας και μελετούν ειδικά προβλήματα της περιοχής*

- αποτιμούν τα μέσα αυτά ως μεγάλες επινοήσεις της ανθρώπινης διάνοιας που πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ανύψωση της ποιότητας της ζωής..

Οι επιδιιώξεις των Α' και Β' τάξεων σε συστηματικότερες διαδικασίες, ώστε οι μαθητές:

Η Γ -

Ο άνθρωπος - να ολοκληρώσουν τη σπουδή του γεωγραφικού χώρου και στο γεωφυσικό του αντίστοιχων εννοιών*

κό του περιβάλλον. - να μπορούν να παρατηρούν, να καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους με κάποιο σύστημα, χρησιμοποιώντας και συμβολικές παραστάσεις και να ερμηνεύουν στοιχειώδεις συνεξαρτήσεις*

- να ανασυνθέτουν τη σταδιακή όραση του ανθρώπου πάνω στο περιβάλλον από σχετικές μαρτυρίες*

- να αξιολογούν τις επεμβάσεις αυτές.

Οι μαθητές:

- Α, Β - - ασκούν τις ικανότητες τους για συστηματικότερη παρατήρηση, συσχετισμό πειραματική δοκιμή και εφαρμογή*

Φυτά και ζώα - διευρύνουν τη γνωστική τους υποδομή στη διερεύνηση λειτουργιών φυτών και ζώων σε συνάρτηση με τη ζωή τους σε ελληνικούς και άλλους βιότοπους. - ενδυναμώνουν το ενδιαφέρον και την έφεση για εξερεύνηση της φύσης και ανακάλυψη και για αρμονική συνύπαρξη

- Οι επιδιώξεις των Α' και Β' τάξεων, με έκφραση:
- ΣΤ -
- Πως ικανοποιεί ο άνθρωπος τις ανάγκες του - Πηγές αγαθών.
- στη συσχέτιση των αναγνών του ανθρώπου με τη σύγχρονη επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη.
 - στη μελέτη των τρόπων που οι κοινότητες καλύπτουν συλλογικές και ατομικές ανάγκες των κατοίκων*
 - στην αξιολόγηση των μέσων βελτίωσης της ζωής για όλους τους ανθρώπους και των συναφών οικολογικών προβλημάτων.
- Μέσα από τις παραγωγικές διαδικασίες της κοινότητας οι μαθητές:
- αποκτούν σαφέστερη αντίληψη ορισμένων εξαρτήσεων της παραγωγής και κατανάλωσης από τις τοπικές συνθήκες και την πολιτιστική πρόοδο του ανθρώπου*
 - προσεγγίζουν βασικά προβλήματα που σχετίζονται με την ευθύνη του ανθρώπου για την προστασία των πηγών, καθώς και για τη δική του ποιότητα τροφής, εργασίας και υγείας.

- Με βάση προηγούμενες μαθήσεις οι μαθητές:
- Ξ Ζ -
- Ο άνθρωπος και οι μηχανές - Φαρμογές.
- συστηματοποιούν τις τεχνολογικές τους γνώσεις και τις αντίστοιχες επιστημονικές έννοιες*
 - μαθαίνουν τη λειτουργία και τους τρόπους αποφυγής ατυχημάτων των κυριότερων οικιακών συσκευών*
 - ασκούνται στην κατασκευή απλών συσκευών και στη χρησιμοποίηση ανάλογων μέσων διδασκαλίας και μάθησης*
 - αποτιμούν σωστά το ρόλο των ανθρωπίνων εφευρέσεων στον εξανθρωπισμό του ανθρώπου.

- Οι επιδιώξεις επεκτείνονται στις ικανότητες των μαθητών
- Η -
- Ο άνθρωπος, ο χρόνος και η εξέλιξη.
- να αποσαφηνίζουν χρονικά τα φαινόμενα και γεγονότα (αδρομερώς)*
 - να ερευνούν ιστορικές μαρτυρίες και άλλα κατάλοιπα και να ασχολούνται με το ιστορικό της κοινότητας*
 - να ανασυνθέτουν τη ζωή των προϊστορικών ανθρώπων και να σταθμίζουν ορισμένες οριακές εφευρέσεις.

 :/.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Οι ευκαιριακές ενότητες παρέχουν στο δάσκαλο τη δυνατότητα να οργανώσει την εξωσχολική και την ενδοσχολική ζωή με τρόπο που θα βοηθήσει τους μαθητές:

α. Στην περίπτωση των εποχικών ενότητων:

- να συλλάβουν με τρόπο άμεσότερο τις έννοιες της χρονικής διαδοχής και των περιοδικών αλλαγών*
- να προσεγγίσουν το νόημα των αλλαγών αυτών μέσα από πραγματικές καταστάσεις της ζωής*
- να ζήσουν τον αναγεννητικό παλμό της φύσης μέσα σ' αυτή και μέσα από δημιουργικές τους εκδηλώσεις.

β. Στην περίπτωση των ετήσιων ενότητων:

- να συνδέουν τη σχολική μάθηση με την πραγματική ζωή, την τοπική και την ευρύτερη*
- να προβληματίζονται, συμμετέχοντας ενεργά, πάνω σε πραγματικά και τρέχοντα γεγονότα της κοινότητας*
- να αποκτήσουν βαθύτερη αίσθηση της κοινωνικής τους υπόστασης και του κοινωνικού τους χρέους, ως μέλη όχι μόνον της τοπικής, αλλά και της εθνικής και της πανανθρώπινης κοινότητας.

γ. Στην περίπτωση των εορταστικών εκδηλώσεων:

- να γνωρίσουν τα πρόσωπα και τα γεγονότα που διαμόρφωσαν την εθνική μας κληρονομιά (ιστορική, θρησκευτική κλπ)*
- να φρονηματοστούν από τους αγώνες και τις θυσίες και να ενδυναμώνουν μέσα τους τη θέληση για συνέχιση της πολιτιστικής αόδου.-

./.

Υ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΕΝΙΚΩΝ ΕΠΙΟΨΕΩΝ

ΤΕΝΙΚΕΣ
ΕΠΙΟΨΕΩΣ

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ
ΕΠΙΟΨΕΩΣ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΘΕ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗΣ
ΕΠΙΟΨΕΩΣ

ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΩΝ

Α. Ο ΑΝΟΡΘΙΟΣ

ΑΝΑΜΕΣΑ

ΣΤΟΥΣ ΣΥ-

ΝΑΝΘ-ΟΠΟΥΣ

ΠΟΥ

1. Γιατί ζούμε

σε κοινότητα-

τες

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων, την αναγκαιότητα της συμβίωσης των ανθρώπων και αναγνωρίζουν τους λόγους που οδηγούν τους ανθρώπους να οργανώνονται σε κοινότητες.

- Γιατί ζούμε κολλοί μαζί:

Ποιές ανάγκες ικανοποιούμε, τι πετυχαίνουμε όλοι μαζί. *Βιβλίο* μπορεί να συμβάλει στις σπουδές συζητείται και το ίδιο το παιδί και εύρεση αλληλεξαρτήσεων λ.χ στην οικγένεια, το παλινίδι, το σχολείο, την κοινότητα (χωρίς-πρόλη).

- Π. ΗΣ. ΠΡΟΣΑΡΤΕΙ Η ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΕΣΙ: Ανάγκες που ικανοποιεί η κοινότητα (ασφάλεια, ύδρευση, καθαριότητα, ηλεκτροδότηση, συγκοινωνία, επιμέλεια, υγιεινότητα, παιδεία κλπ). Άλλες Αρχές και υπηρεσίες στην κοινότητα -Χρυσή φορέα.

2. Πως λειτουργεί
μία κοινότητα
(το χωριό ή η
πόλη μας)

- Τα παιδιά:
Διαπιστώνουν ότι σε κάθε κοινότητα
οι κάτοικοι χρειάζεται να παίρνουν
κοινές αποφάσεις για θέματα που τους
αφορούν, να τις εφρονται και να τις
τηρούν.
- Γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο
δημότης συμμετέχει στη λήψη των απο-
φάσεων και κατανοούν τη σημασία των
δημοκρατικών διαδικασιών για την ελθο-
γή των δημοτικών αρχών και για την ε-
πίλυση των προβλημάτων της κοινότητας.
- Διαπιστώνουν ότι, όπως στην ομάδα, έτσι
και στην κοινότητα ισχύουν κανόνες.
- Επισημαίνουν τις συνέπειες που έχει η
παραβίαση των κανόνων και των νόμων και
κατανοούν την αναγκαιότητα τους.
- Αποκτούν θετικές στάσεις για συνεργασία
ανοχή, αλληλεγγύη, συλλογική εργασία
κτλ. Εξίζονται στην κοινωνική ζωή και ο
δράση στα πλαίσια των δικαιωμάτων και
των υποχρεώσεών τους.

- Πως είναι οργανωμένη
μία κοινότητα: Δημοτικό
κοινότητά συμβόλαιο, δήμα-
ρχος-πρόεδρος υπηρεσίες
της κοινότητας. Ποιές
αρμοδιότητες έχει το δή-
μοτικό ή το κοινοτικό
συμβόλαιο. Άλλοι φορείς
της τοπικής αυτοδιοίκη-
σης.
- Πως συμμετέχει ο δημότης
στη λήψη των αποφάσεων:
λαϊκή συμμετοχή, ενλογε-
δημοτικές εκλογές, υποψή-
φιοι, δημοκρατικές δια-
δικασίες, ενημέρωση, πλε-
κλειοφόρα, μειοψηφία.
Άλλοι τρόποι συμμετοχής
του δημότη (συνάλογοι,
συναινερισμοί κτλ.).
- Κανόνες και νόμοι στην
κοινότητα: Πως είναι
ανάγκη να υπέρχουν κανό-
νες και νόμοι στην κοι-

3. Η ζωή μας στην κοινότητα (στο χωριό ή στην πόλη μας)

- Τα παιδιά συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται πληροφορίες για τις συνθήκες ζωής και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι στην κοινότητά (την πόλη ή το χωριό τους).
- Συνειδητοποιούν ότι τα περισσότερα από τα κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της κοινότητας μπορούν να λυθούν με κοινή και οργανωμένη προσπάθεια.
- Προσεγγίζουν ανάλογα προβλήματα που αντιμετωπίζουν άλλες πόλεις και χωριά και βρίσκουν τυχόν ομοιότητες και διαφορές.

νότητα. Ποιός τους βάζει. Συνέπειες από την παραβίαση τους για το άτομο και το σύνολο (με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα και αναφορά σε κανόνες που ισχύουν στην οικογένεια, το παγκόσμιο, τη εργασία κλπ).

- Η σπηρινή πόλη: Γιατί συγκεντρώνονται οι άνθρωποι στις πόλεις. Μεγάλες και μικρές πόλεις. Τι δυνατότητες υπάρχουν στην πόλη για εργασία, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, ψυχαγωγία κλπ. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν σήμερα οι άνθρωποι στην πόλη (ελεύθερη χώρα, κατοικία, επικοινωνία, κυκλοφοριακό, μόνωση του περιβάλλοντος κλπ).

- Το σπηρινό χωριό: Πως ζούν οι άνθρωποι σήμερα στο χωριό. Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι των χωριών. Σύγκριση με τη ζωή στις πόλεις. Αλληλέγγυη πόλης και χωριού.

- Αποκινδύνυβτικές στάσεις απέναντι στον τόπο τους και τους ανθρώπους του και έρεση για ενεργητική συμμετοχή.

- Παρετήρηση: Ο δάσκαλος θα αρχίσει τη διδασκαλία του από το χωριό ή την πόλη ανάλογα με το πού βρίσκεται το σχολείο.

./.

- Όσοι για τη βελτίωση της ζωής στο χωριό, στην πόλη κλπ. Έπιμπε να κάνει τό σύνολο (η κοινοότητα) και τι το άτομο. Δουεργατία όλων των φορέων.

- Ίδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν άλλες πόλεις και χωριά στη χώρα μας.

- Κοινές εκδηλώσεις και πολιτιστικές δραστηριότητες (ήθη, έθιμα, πανηγύρια, εκδόσεις, φυσικές ομορφιές τουρισμός κλπ κλπ).

4. Η κοινότητα (το χωριό ή η πόλη μας) σήμε-
ρα και άλλοτε.

- Οι μαθητές, με βάση συγκεκριμένα παρα-
δείγματα από τη ζωή στην κοινότητα και
τα έργα του ανθρώπου σ' αυτή, εισάγονται
στην έννοια της πολιτιστικής εξέλιξης.
- Επισημαίνουν αλλαγές που έγιναν στην
κοινότητα και βρίσκουν ποιές σ' αυτές
ανόψωσαν και ποιές υποβάθμισαν την ποιό-
τητα της ζωής των κατοίκων.
- Μαθαίνουν να εκτιμούν τις προστάθειες και
τα έργα των παλαιότερων και συνειδητοπο-
ούν την ανάγκη για συνέχιση της προσφοράς.

5. Άλλες Κοινότητες στον
κόσμο.

- Τα παιδιά προεκτείνουν τις γνώσεις τους
στον τρόπο ζωής κλπ. τα προβλήματα που
αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι σε άλλες κοι-
νότητες του κόσμου.
- Συνειδητοποιούν την κοινή τους φύση και
αποκτούν αισθήματα κατανόησης, αλληλε-
γνής και συναδέλφωσης για όλους τους
ανθρώπους του κόσμου.

- Από τα παιδιά στα σημερινά...

Πώς ήταν το χωριό ή η πόλη μας στα παλιά χρόνια. Ποιες βο-
λές έγιναν και γιατί έγιναν
ποιές μας ωφέλησαν και ποιές
όχι (δημογραφική εξέλιξη,
ασχολίες των κατοίκων, έργα
εργαλεία κτλ., αλλαγές στο
περιβάλλον κτλ.). Επιπροσθέτ
να γίνει (έργα, καλλιέργειες
βιομηχανίες κτλ.).

- Η κληρονομιά των προγόνων
μας (μνημεία, έργα τέχνης,
λαϊκή τέχνη, χορός, τραγού-
δια, αξιοποίηση μνημείων,
τουρισμός κτλ.).

- Άλλες κοινότητες στον
κόσμο: Πώς ζούν οι άνθρω-
ποι σ' αυτές, τι προβλήματα
αντιμετωπίζουν, ιδιαιτερά
στις υποανάπτυκτες χώρες.

Β' Ο ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΤΟ
ΠΡΑΦΥΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Πως είναι ο
τόπος που ζούμε

- Τα παιδιά εξοικειώνονται, με τα βασικά γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής τους και αποσαφηνίζουν βασικές γεωγραφικές έννοιες.
- Ενισχύονται προσθετικά στην θεμελιώδη αναπαράσταση του χώρου και μαθαίνουν να διαβάσουν και να κατασκευάζουν απλούς χάρτες.
- Ακούονται στον προσανατολισμό με τη βοήθεια του χάρτη και της πυξίδας.

2. Ο κόσμος πέρα
από τον τόπο μας.

- Αποκτούν στοιχειώδεις γνώσεις για το πλανήτη μας σύστημα και κατανοούν όσο είναι δυνατόν γιατί η ημέρα και η νύχτα εναλλάσσονται.
- Γνωρίζουν και αναπαράσταται με τον τόπο μας: Ηερολογία εξέταση (βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, λίμνες, δάσος, νησιά, υφάλια κλπ) αναπαράσταση (απλά σχεδιασμένα γεωτονάκια χωριού, πόλης, στενωπό, τοπικός χάρτης). *Πολλοί*
- Γνωρίζουν με απεικονιστικό με την περιοχή μας: Ηερολογία εξέταση (βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, λιμνες, δάσος, νησιά, ορβίζοντες διαστάσεις, υψόμετρο, σχέσεις ανάμεσα στα γεωγραφικά στοιχεία, μεγάλα έργα του ανθρώπου πόλεις χωριά, λιμάνια, δέση, υψόμετρο κτλ.) Χάρτης της περιοχής.
- Πέρα από τον τόπο μας: Η περιοχή μας είναι ένα κομμάτι της Ελλάδας. Αναζήτηση πληροφορίας στο χάρτη της Ελλάδας και της Ελλάδας στην υδροσφαιρο, άλλες χώρες. Σχήμα

Παρατήρηση

Πόδες είναι κυρίως ο χώρος της κοινότητας (χωριό ή πόλη) που μπορεί ο μαθητής να παρατηρήσει και να ερευνησει άμεσα.

Η ΠΕΡΙΟΧΗ δεν ταυτίζεται κατ'ανάγκη με διοικητική μονάδα (νομός) ή το γεωγραφικό διαμέρισμα. Η περιοχή είναι ο ευρύτερος χώρος που είναι στο παιδί ή αν δεν είναι στο σύνολό του ορατός, έχει άμεση σχέση με τη ζωή του χωριού ή της πόλης (Αλληλεξάρτηση). Για το παιδί της Αθήνας λ.χ η περιοχή δεν είναι όλη ορατή, γιατί εκτός από το λεκανοπέδιο των Αθηνών περιλαμβάνει τα νησιά του Σαρωνικού, μέρος της Πελοποννήσου, της Βοιωτίας, τα Μεσόγεια και μέρος της Εύβοιας. Το ίδιο ισχύει για το παιδί της Πάτρας, της Ηγουμενίτσας, του Βόλου, κάπουλο χωριό που συνδέεται εμπροκικά, εγκαιθευτικά κλπ με την κοντινή πόλη κ.ο.κ.

3. Το καιρό κάνει στον τόπο μας.

- Πα παιδιά εισάγονται ^{πρω} οδοευτικά στην έννοια του κλίματος, κάνοντας παρατηρήσεις και μετρήσεις σχετικά με τις καιρικές συνθήκες του τόπου μας.

- Πα δίνουν να αναγνωρίσουν και να χρησιμοποιούν τα αθλοθέρα σύμβολα του μετεωρολογικού χάρτη και να καταγράφουν τα αποτελέσματα των παρατηρήσεων και των μετρήσεων σε απλές γραφικές παραστάσεις και

και περιτορητική κίνηση της γής ημέρα, νύχτα, νόρδόςτος σφαίρα.
- Πέρα από τη χήη:
(ήλιος, φεγγάρι, αστέρια, όοροι, διαστημόπλοια).

- Πα δίνουνε για τον καιρό: Παρατηρήσεις, μετρήσεις, καταγράφες (ο κύκλος του νερού) (θερμοκρασία, βροχοπτώσεις, υγρασία, ηλιοφάνεια, άνεμοι κλπ).
- Καταγράφουε αυτές ^{πρω} παρατηρήσεις με:
Σύμβολα του μετεωρολογικού χάρτη

- Εμπνεύουν με τη βοήθεια αβλάν παραδειγμά-
των, εποχιακές αλλαγές που γίνονται στο
φυσικό περιβάλλον και κατανοούν τη σημα-
σία τους.

4. Παρατηρήσεις και Πειράματα.
- Για παιδιά ασκούνται σε απλά πειράματα και δοκιμές και προσεγγίζουν έννοιες από τις φυσικές επιστήμες, που είναι απαραίτητες για την κατανόηση αλλαγών (φαινόμενων) που γίνονται στο φυσικό περιβάλλον.
 - Αναπτύσσουν έφεση και ενδιαφέρον για συζή-
τηση και έρευνα και καλλιεργούν τις απαραί-
τητες προς τούτο δεξιότητες.

κίνδι, παγετός, θερμοκρασία
κλπ). Αλλά! πένες και γερ-
νές παραστάσεις για την καταγρα-
φή των παρατηρήσεων και των μετ-
ρσεων των παιδιών.

- Η φύση στις τέσσερις εποχές:
Αλλαγές στη φύση κατά τις τέσσε-
ρις εποχές του έτους. Παρατηρή-
σεις και εξερευνήσεις. Γιατί
γίνονται οι αλλαγές αυτές.

- Τι καιρό έχουμε στον τόπο μας:
ορεινή, πεδινή, παραθαλάσσια,
κλειστή περιοχή, ψηλά θέση στην
Ελλάδα (βόρεια, νότια κλπ) άνε-
μου κλπ. Πως είναι ο καιρός στις
τέσσερις εποχές του έτους.

- Αλλά πειράματα και δοκιμές σχε-
τικά με τις έννοιες θερμότητα,
εξάτμιση, βροχή, ατμός, υγρασί-
ση, τήξη, πήξη, διάλυση, μέτρη-
ση θερμοκρασίας, (θερμόμετρο). Οι
τρεις καταστάσεις των σωματιών.

Η δύναμη του ατμού,
πως συνά.

Παρατήρηση: Οι δραστηριότητες της ενότητας αυτής συμπληρώνουν κατά περίπτωση τις μαθήσεις των προηγούμενων ενοτήτων (Β1, Β2, Β3) Δόθηκαν διδάξ με τη μορφή περιεκτικότερης ενότητας επειδή θέλωμε να τονίσουμε τη σημασία που έχουν στο πρόγραμμα οι διαδραστικές που απαιτούνται για την προσέγγιση και την επεξεργασία των θεμάτων αυτών και οι οποίες τελικά οδηγούν στην κατάκτηση της γνώσης.

5. Πως ζούμε στον τόπο μας.

- Τα παιδιά συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τις συνθήκες ζωής των κατσίκων της περιοχής τους και κατανοούν το φυσικό περιβάλλον (κλίμα, μορφολογία του εδάφους, θέση, φυσικός πλούτος) επιβεβαιώνουν τη ζωή του ανθρώπου και αντιβιβάζουν πως ο άνθρωπος επηρεάζεται και αξιοποιεί θετικά ή αρνητικά για λογαριασμό του.

- Με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα, συνειδητοποιούν τους κινδύνους που συνεπάγεται η καταστροφή του περιβάλλοντος και προβληματίζονται για το τι μπορούν να κάνουν για να διατηρήσουν και να χειρωνακίσουν την ομορφιά της φύσης.

- Πως το κλίμα και το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει τη ζωή μας: Ασχολίες των κατοίκων, παραδοσιακά κληρικά πηγές, καλλιέργειες, οριστές πλούτος, συγκοινωνία, βιομηχανία, βιοτεχνία, τουρισμός, υγεία, αναψυχή κλπ. Προβλήματα.

- Πως επηρεάζει ο άνθρωπος στο φυσικό περιβάλλον: Περυλάκια έργα, αξιοποίηση πηγών άρνηση, θετική επίδραση του ανθρώπου, καταστροφή του περιβάλλοντος στην περιοχή μας και άλλου. Πως θα προστεθούν και θα αξιοποιήσουμε το περιβάλλον, με αναφορά πάντα στους νόμους στην περιοχή τους

1. Πως γίνονται
οι συγκοινωνίες

- Τα παιδιά διευρύνουν τις γνώσεις τους για τα μέσα και τους τρόπους συγκοινωνίας και μεταφοράς.
- Συνειδητοποιούν ότι το συγκοινωνιακό δίκτυο της περιοχής τους αποτελεί ένα τμήμα ενός ευρύτερου δικτύου.
- Μαθαίνουν για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εξηγητηθούν στις μετακινήσεις τους και πώς να προετοιμάζονται για ένα ταξίδι.
- Επισημαίνουν ειδικότερα προβλήματα συγκοινωνίας που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της περιοχής τους, καθώς και την εξάλειψη άλλων με συγκεκριμένα μέτρα.
- Κατανοούν με ανφορές σε συγκεκριμένα παραδείγματα το ρόλο της συγκοινωνίας για τη βελτίωση των όρων της ζωής.

- Πως γίνεται η συγκοινωνία στην περιοχή μας: Αστικές, υπεραστικές συγκοινωνίες, δημόσιες, αεροπορικές, αυτοκινητές. Σύνδεση με άλλες περιοχές. Σχεδιασμάματα, χάρτες περιοχής - Έργα (δρόμοι, λιμάνια κ.τ.λ.).
- Πως ταξιδεύουμε: Πισιτήριο, κλείσιμο θέσης, δρομολόγιο, αναχώρηση, άφιξη, προσωπικό κτλ. Μεγάλα ταξίδια.
- Πως γίνονται οι μεταφορές στην περιοχή μας:
- Μέσα μεταφοράς, μεταφορά προϊόντων.
- Σύνδεση με άλλες περιοχές, διακομιστικό εμπόριο.
- Ταξίδια και μεταφορές σε άλλες εποχές και σε άλλους τόπους.
- Τι προβλήματα έχουμε με τη συγκοινωνία και ποια προβλήματα αντιμετωπίζουμε στην περιοχή μας: Μετακίνηση σε...

2. Πως θα κυκλοφορούμε ανένδυνα.

- Θα παιδιά βοηθούνται μέσα από συγκεκριμένες καταστάσεις να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους που διατρέχουν από την κυκλοφορία.

- Κατανοούν ότι και στην κυκλοφορία ισχύουν κανόνες και μαθαίνουν πώς να τους τηρούν με τη βοήθεια ^{σημάτων} διαγραμμίσεων κλπ. κλπ.

- Προκειμένου να συγκεκριμένες καταστάσεις κυκλοφορίας και αποκούνται άμεσα ή με τη βοήθεια εποπτικού υλικού να τις αντιμετωπίζουν ανένδυνα.

3. Πιλοτώντας Πληροφορηση

- Για παιδιά αποσαφηνίζουν έννοιες σχετικές με τους τρόπους και τα μέσα επικοινωνίας και πληροφορορησης.

- Κατανοούν τη σημασία των μέσων επικοινωνίας νίας και πληροφορορησης για την πρόοδο, τη πρόοψη και την ψυχαιωσία.

- Επιστημαίνουν με τη βοήθεια απλών παραδειγμάτων

στη έκτακτων περιστατικών, διάθεση παραγωγής, εμπόριο, αξιοποίηση της περιτοχής, τουρισμός, γνωριμία με άλλους ανθρώπους. Προβλήματα που οφείλονται στη διαμόρφωση του εδάφους, τον καιρό, στην έλκεψη έργων, κυκλοφοριακό, μάλλον περιβαλλοντος.

- Κίνδυνου απότην κυκλοφορία: Εξαιτίας της συμπεριφοράς των πεζών καιτωνοχημάτων. Επικίνδυνες καταστάσεις κυκλοφορίας. Ο δημόσιος δρόμος και η σήμανσή του. Ποδήλατα, στάθμευση οχημάτων, αγροτικά μηχανήματα κλπ.

- Πως ουσήλξεταλ η κυκλοφορία: Καθώς νες κυκλοφορίας, τροχιά, σήματα τροχιάς, σήματα που δηλώνουν τις προθέσεις τωνοηγών κλπ.

- Πως επικοινωνούν οι άνθρωποι: Πρώτοι και μέσα επικοινωνίας, ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος, βιβλία κλπ. Πως επικοινωνούσαμ οι παιδιότες που.

- Πως μας εξυπηρετούν τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας: Ταύνοσην επικοινωνία

1. Γνωριμία
με τα φυτά.

μαζικών μέσων ενημέρωσης στον τρόπο της ζωής μας και στη διαμόρφωση της γνώμης μας.

- Στην τάξη αυτή τα παιδιά εθίζονται στη συστηματικότερη παρατήρηση και έρευνα της φύσης. Διευρύνουν τις γνώσεις τους τους σχετικά με τα φυτά και αποσαφηνίζουν σχετικές έννοιες.
- Αναπτύσσουν έρεση και ενδιαφέρον για α-ναζήτηση, έρευνα και ανακάλυψη και καλ-λιεργούν συναφείς δεξιότητες.

νία, αντιμετώπιση αναγνώσ της ζωής, ενημέρωση, ψυχολογία, μόρφωση κτλ. Εξερσησεις βιολόγ διαστήματος.
- Πώς να γίνεται σωστή η ελληρο-φώρηση και η ψυχολογία: Παρο-σισση και ανάληψη ενός παρα-δειγματος, λ.χ τηλεόραση, βιβλίο εφημερίδα κτλ.

- Φυτά από τους ελληνοκύβελότο-τους: Εξερσηση του φυτικού κόσμου τηγερποχής. Παρατήρηση, αναγνώριση φυτών, ταξινομήσεις (δέντρα, θάμνοι, πόες, αειθαλή, φυλοβόλα, μονοετή, πολυετή, σπο-ροφόρα, καλλωπιστικά, δένδρα του δάσους, διάταξη φυλλών κρώμα ρίγες, οσμή, γεύση, αγνώδια κτλ.).
- Μέση καιόρανα των φυτών: ρίγες υπόγειοι βλαστοί, κορμός, κλάδοι, μορφοποιήια φύλλα άνηη καρπόι.
- Συλλογές: ρίγες, φύλλα, άνηη, καρπόι, σπόροι, υπόγειοι βλαστοί κτλ.

2. Τι χρειάζονται τα φυτά για να ζήσουν και να μεγαλώσουν

- Τα παιδιά μαθαίνουν από άμεση παρατήρηση και από περιλάμπαρα τους όρους που κάνουν δυνατή τη ζωή των φυτών.

- Διακρίνουν, με τη βοήθεια συγγραμμένων παραδειγμάτων, ότι ένα φυτό μπορεί να ζήσει σ'ένα ορισμένο περιβάλλον και προσεγγίζουν, όσο είναι δυνατόν, την έννοια της προσαρμογής.

- Γνωρίζουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζούν τα φυτά στην περιοχή τους και ερμηνεύουν τους λόγους για τους οποίους ορισμένα απ'αυτά ευδοκιμούν ιδιαίτερα άλλα λίγο και άλλα καθόλου.

- Πώς αυξάνει ένα φυτό: Κάμα, νερό, αέρας, θερμότητα, φως (παράτησεις, αλλά περιλάμπαρα και σχετικές δραστηριότητες στην τάξη).

- Συμπεριφορά των φυτών σε σχέση με το φως και την υγρασία:

αύξηση, φύλλα και άνθη προς τον ήλιο, ρίζες προς το νερό, αναρρίχηση.

- Πώς προσαρμόζεται ένα φυτό στο περιβάλλον: υγρασία, λάμπα, υψόμετρο, νερό (παρουσίαση συγκριμένων παραδειγμάτων από γνωστά φυτά).

- Πώς επιβιώνουν τα φυτά: Πέσιμο των φύλλων το φθινόπωρο (Χείμαρρα ανάπαυλα), πέσιμο των φύλλων στο τέλος της άνοιξης (σπόρος-Αθήναρος)-Τα φυτά στις τέσσερις εποχές του έτους.

- Ποιά φυτά ζούν στην περιοχή μας: Γιατί κυριαρχούν ορισμένα σε σχέση με το υψόμετρο, το λάμπα και την υγρασία.

3. Πώς γεννιούνται
και αναπτύσσονται
τα φυτά

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα όργανα των φυτών και κατανοούν την έννοια του οργάνου σε σχέση με τις λειτουργίες της φρέσας και της αναπαραγωγής.
- Εισάγονται στην έννοια του βιολογικού κύκλου.

4. Τα φυτά, τα ζώα
και ο άνθρωπος

- Τα παιδιά μαθαίνουν για το ρόλο των φυτών στο οικολογικό μας περιβάλλον και επισημαίνουν τη σημασία που έχουν για τη ζωή γενικά και ιδιαίτερα για τον άνθρωπο.
- Κατανοούν πώς ο φυτικός κόσμος της περιοχής τους επηρεάζει τις σχολικές των κατόρθων, τον τρόπο και την

- Φυτά σε ξένο τόπο: Ψυχρός χώρος, θερμός, έρημος κ.τ.λ. (στην αναφορά).

- Από το σπόρο στον καρπό: σπόρος, καρπός, βλάστηση. Ο ρόλος των μερών και των οργάνων του φυτού στη φρέση: ρίζες, βλαστός, φύλλα.
- Πώς γεννιέται ένα φυτό: Όργανα αναπαραγωγής: άνθη, μεταφορά της γόνισης με τα έντομα και τον άνεμο επικονίαση, γονιμοποίηση, λάηρονομήση, (παρουσίαση ενδεικτικών περιπτώσεων, τειράματα)
- Τα ταξίδια των σπόρων.
- Άλλοι τρόποι πολλαπλασιασμού των φυτών.
- Η σημασία των φυτών για τα ζώα: Αλληλεξάρτηση φυτών και ζώων, οικολογική ισορροπία.
- Η σημασία των φυτών για τον άνθρωπο (στη μαγειρική, υγεία, οικονομία, αναψυχή)

- Πώς τα φυτά επιπεύουν τη ζωή στην περιοχή μας: φυσικό περιβάλλον, σχολικές των κατόρθων της περιοχής σε σχέση με τις καλλιέργειες

Ε΄ Ο ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΛ ΖΔΑ

1. Γνωριμία με
τα ζώα

- Επισημαίνουν τις αρνητικές συνέπειες που έχει η καταστροφή του φυτικού κόσμου για την οικολογική ισορροπία και τη ζωή του ανθρώπου.
- Αναπτύσσουν ενείκασέρον και αγάπη για τη φύση, μαθαίνουν να τη χαίρονται και δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους για την προστασία της.

- Στην τάξη στήν τα παιδιά εθίζονται στη συστηματικότερη παρατήρηση και έρευνα της φύσης.
- Διεκρίνουν τις γνώσεις τους αναφορικά με τα ζώα και αποσαφήνιζούν σχετικές έννοιες.
- Αναπτύσσουν έφεση και ενδιαφέρον για έρευνα και ανακάλυψη και καλλιέργειαν συναφεύς δεξιοτήτες.

- Καταστροφή του περιβάλλοντος: επικραδέσεις, πυρκαγιές κ.τ.λ. συνέπειες για τα ζώα και τον άνθρωπο, διάβρωση του εδάφους. Το πρόβλημα των πυρκαγιών στη χώρα μας. Πως θα προστατεύσουμε τα όσα μας.

- Ζώα από τους ελληνικούς βιότοπους: Εξορευνηση του ζωικού κόσμου της περιοχής. Παρατηρήσεις, αναγνώριση ζώων, ταξινομήσεις (θηλαστικά, πτηνά, ψάρια, έντομα, ερπετά αμφίβια, κατοικίδια, ζώα του έξι σους, της λίμνης κ.τ.λ.)
- Ηορολογικά γνωρίσματα των ζώων (όμοια, όφια, τρίχωμα, δόντια, νύχια κ.τ.λ.) Κίνηση των ζώων.
- Κατάσταση λευκοκέτων και σιδελοχών φυσογραφίες, εικόνες, όστρακα, κελύφη, έντομα κ.τ.λ.

2. Πι παιδίζονται
τα ζώα για να
ζήσουν και να
μεγαλώσουν

- Τα παιδιά διερευνούν τις
βιολογικές ανάγκες των
ζώων και μεθαίνουν τον τρό-
πο με τον οποίο τρικότανται-
ούν.

- Κατανοούν την αλληλεξάρτηση
που υπάρχει ανάμεσα στα έμβια
όντα και προσεγγίζουν τις
έννοιες βιώσιμος και οικου-
σθμια.

- Κατανοούν, με τη βοήθεια
συγκεκριμένων παραδειγμάτων,
την έννοια της προσάρμογής
στα ζώα.

- Τι ανέχεται έχει ένα ζώο: Προ-
φή, νερό, ύπνος, αέρα, θερμό-
τητα, στέγη. Πώς ικανοποιεί
τις ανάγκες του ένα ζώο: Βιό-
τοπος, ομοιοστέμια, φυτοφάγα,
σαρμόφάγα, παμφάγα ζώα, αερο-
κατασκευή, ικανότητες, συμπε-
ριφορά, εχθρός, θήραμα, επιβί-
ωση με το μέγεθος της αναπαρα-
γωγής (αναφορά σε συγκεκριμέ-
να παραδείγματα).

- Πώς ένα ζώο προσαρμόζεται στο
περιβάλλον: τροφή, κνηστικότητα,
χρώμα, ικανότητες, άμυνα, απο-
δημία, χειμερία νάρκη, (αναφο-
ρά σε συγκεκριμένα παραδείγμα-
τα).

- Ποιά ζώα ζουν στην περιοχή μας
και γιατί.

- Πώς και παραδόσεις για τα
ζώα.

- Ζώα σε ξένους τόπους (γενικά)

3. Πώς γεννιούνται και αναπτύσσονται τα ζώα.

- Τα παιδιά γνωρίζουν τους τρόπους αναπαραγωγής των ζώων και προσεγγίζουν βιολογικές έννοιες που αναφέρονται στις λειτουργίες της όρεξης, της ανάπτυξης και της αναπαραγωγής.

- Εισάγονται στην έννοια του βιολογικού κύκλου.

4. Τα ζώα, τα φυτά και ο άνθρωπος.

- Τα παιδιά μαθαίνουν για το ρόλο των ζώων στο οικολογικό μας περιβάλλον και επισημαίνουν τη σημασία που έχουν για τη ζωή γενικά και ιδιαιτέρως τον άνθρωπο.

- Κατανοούν πώς ο ζωικός κόσμος της περιοχής τους επηρεάζει τις ασχολίες των κατοίκων και τον τρόπο της ζωής τους.

- Πρόσκινητάκια: Ο ρόλος του θηλυκού και του αρσενικού, κήληση θηλαστικών, επάσηση πτηνών και άλλων ζώων. Κληρονομικότητα.

- Ο κύκλος της ζωής: γέννηση-ανάπτυξη-αναπαραγωγή-θάνατος. μεταμορφώσεις (χαρτακιρίσιμες περιπτώσεις λ.χ. βάτραχοι, ένα γνωστό έντομο).

- Η σημασία των ζώων για τα φυτά: Ο ρόλος των ζώων, αλληλεξαρτήσεις ζώων και φυτών, οικολογική ισορροπία (σε συνάρτηση με την ενότητα Δ4).

- Η σημασία των ζώων για τον άνθρωπο (τηρή εργασιών, προσφορά εργασιών, ομορφιά, αναψυχή).

- Πώς ο ζωικός κόσμος επηρεάζει την ζωή στην περιοχή μας: τη ζωή στην περιοχή μας:

5. Ο άνθρωπος

- Επισημαίνουν τις ασητηκές συνέπειες που έχει η καταστροφή του περιβάλλοντος για τα ζώα, την οικολογική ισορροπία και τον άνθρωπο.
- Αναπτύσσουν ενδιαφέρον και αγάπη για τη φύση, μαθαίνουν να τη χαίρονται και δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους για την προστασία της.
- Για τα παιδιά γνωρίζουν την ανατομία του ανθρώπινου σώματος και κατανοούν τη λειτουργική σχέση, το ρόλο και τη σημασία των διάφορων οργάνων του με τις ανάγκες της ζωής.
- Αποβιβάζουν βασικές έννοιες που αναφέρονται στην υγιεινή διαβίωση και στην προστασία της υγείας και εδίζονται σε ανάλογα σχήματα συμπεριφοράς.
- Συνειδητοποιούν τον κύκλο της ζωής του ανθρώπου και δικαιολογούν και αποδέχονται την ισοτιμία των δύο φύλων.
- φυσικά περιβάλλον, ασχολίες των παιδιών, οικολογική ανάπτυξη της περιοχής.
- Καταστροφή του περιβάλλοντος: ξηραστροφή βιοτόπων, εκχερσώσεις, πυρκαγιές, φυτοφάγια, μόλυνση υδάτων κ.τ.λ. Συνέπειες για τα ζώα και τον άνθρωπο προβλήματα προστασία της πανίδας (σε συνάρτηση με την ενότητα Δ4).
- Διαιτητικά γνωρίσματα του ανθρώπου: μορφολογικά γνωρίσματα του ανθρώπου σε σχέση με τα θηλαστικά και τα ανθρώπινα. Ψωτερικά όργανα του ανθρώπου και πώς τα χρησιμοποιεί (ιδιαίτερα το χέρι και η γλώσσα).* αισθήσεις (γενικά).
- Η ανάπτυξη του ανθρώπου: Έννοιες ανάπτυξης: ύψος, βάρος, ισχύς, προσομοίω. Διατροφή και ανάπτυξη: ποικιλία τροφών, δίαιτα στα διάφορα στάδια, υγιεινές τροφές.

ΣΤ' ΗΜΕ ΙΚΑΝΟ-
ΠΟΙΕΙ Ο
ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΓΙΑ ΔΙΑΤΙΞΕΙ
ΕΝΟΥ

1. Οι ανάγκες
του ανθρώπου
(ατομικές και
κοινωνικές)

- Τα παιδιά διεκυνούν τις ανά-
γκες που έχει ο άνθρωπος ως
ότιμο και ως μέλος της κοινω-
νίας και τους πρότους με τους
οποίους τις ικανοποιεί.
- Συνειδητοποιούν ότι οι ανάγκες
αυτές είναι κοινές για όλους
τους ανθρώπους και διακρίνουν
τις βασικές από τις μη βασικές.

- Η φρόνη: μέριμνα-χώνευση-αφομοίω-
ση* το πεπτικό σύστημα (αδρομερές)
και η υγιεινή του.

- Άλλες ανάγκες: όπνος και η υγιει-
νή του σωματική άσκηση-εισαγωγή
στη λειτουργία της καρδιάς* προ-
ληπτική υγιεινή:μαδερνότητα,εμβό-
λια,άλλες προφυλάξεις.

- Ο κύκλος της ζωής του ανθρώπου:
Πώς δημιουργείται μια οικογένεια:
σύζευξη-κόηση-γέννηση-ανάπτυξη
και ωρίμαση-εργασία και δημιουργία
α-αναπαραγωγή-γήρας* γενεολογικό
δένδρο.

Τα δύο φύλλα: ομοιότητες- διαφορές
κόσμητα και αποβασιότητα.
- Οι ανάγκες της οικογένειας: κατοι-
νία, κοινωνική, τροφή, ένδυση,
υγειονομική περίθαλψη, επάρκεια,
ψυχολογία κ.τ.λ. Ποιές απ'αυτές
ικανοποιεί η κοινωνία και ποιές
το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο
(κοόςτος). Βασικές και μη βασικές
ανάγκες.

2. Ανάγκες του ανθρώπου και εργασία

- Τα παιδιά κατανοούν ότι τις ανάγκες του ο άνθρωπος τις ικανοποιεί με την εργασία και ότι η εργασία είναι δημιουργική προσπάθεια, κόπος και κοινωνική ανάγκη.

- Δεικνύονται, όσο είναι δυνατόν, με τους όρους εργασίας, τα προβλήματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων και επιτυθούν την προσφορά τους.

- Τα έσοδα και οι φόροι για οικονομία: Η οικονομία ως παράγωγος και ως καταναλωτής (αγορά, ατυχή οικονομία, εργασία γένων, εργασία-αμοιβή-χρήματα).

- Τα επαγγέλματα: Παραγωγή αγαθών, προσφορά υπηρεσιών, αλληλεξαρτήσεις, καταμερισμός εργασίας.

- Συνθήκες εργασίας στα διάφορα επαγγέλματα-προβλήματα (αγοράς, εργάτης, υπάλληλος κ.τ.λ.)

- Τα δικαιώματα των εργαζομένων: αμοιβή, ασφάλιση, περίθαλψη, δόσια, συνταξιοδότηση κ.τ.λ.

- Η εργασία καλύτερα: δουλειά, συνθήκες εργασίας, χώρο, εργασία παιδιά κ.τ.λ.

3. Πηγές αγαθών

- Τα παιδιά γνωρίζουν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη ζωή στην κοινωνία και την παιδεία τους, τις πηγές αγαθών και τους τρόπους επιτελέσεώς τους.

- Επιτελέσειση της γης: έσοδος (χλωρίδα), υπόγειος, θαλάσσιος πλούτος, είδη αγαθών, τρόπος αξιοποίησης και επιτελέσεως. Παραγωγή, μεταποίηση, μεταφορά, καταναλωση, είδη αγώγες-εξοπλισμός.

1/

- Αποσαφηνίζουν έννοιες σχετικές με την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη μεταφορά και την καταδάση.
- Αναγνωρίζουν την ανάγκη της προστασίας και της ορθής εκμετάλλευσης των πηγών.
- Προβληματίζονται σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος καταναλωτής και συνειδητοποιούν ότι οι ανάγκες μας υφίστανται σε περιπτώσεις.

1. Εργασία και μηχανές *

- Τα παιδιά γνωρίζουν τα διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιούνται ο άνθρωπος στην εργασία του και κατανοούν τη σημασία τους στην αποτελεσματική ανθρώπινη ενέργεια.

2. Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ

* Σε συνδυασμό με τις έννοιες της ενότητας 23

- Από που έρχονται τα προϊόντα στη λαϊκή αγορά, κατάλληλες στην περιοχή μας και άλλου.
- Επιμετάλληση της τεχνικής, όπως στην προηγούμενη παράγραφο με αναφορά στην κτηνοτροφία στην περιοχή μας κι άλλου.
- Βιολογικά προϊόντα: Εργασία στην περιοχή μας κι άλλου. Τι παράγουν, ενέργεια που καταναλώνουν, εισαγωγές, εξαγωγές.
- Τοποστική αξιοποίηση της τεχνικής που οφείλει να προσέχει ο καταναλωτής ποιότητα προϊόντων, τιμή, διαφήμιση, ψυχαιγία, προβλήματα.
- Τι πρέπει να προσέχει ο καταναλωτής ποιότητα προϊόντων, τιμή, διαφήμιση, υπηρεσιές και κ.τ.λ.

-Τα εργαλεία: Ιατρική ανθρώπινη ενέργεια και προστασία της μέσω διαφόρων οργάνων (εξελικτικά). Τα πικουρά εργαλεία στην καθημερινή χρήση.

2. Βιομηχανική παραγωγή

-- Εξοικειώνονται με πρακτικές εφαρμογές βεστιών επιστημονικών ανακαλύψεων στην καθημερινή τους ζωή.

-- Τα παιδιά αποκτούν, μέσα από συζητησιμικές καταστάσεις, στοιχειώδεις γνώσεις σχετικά με τη λειτουργία των εργοστασίων, την παραγωγή αγαθών και ενέργειας, και τη χρήση του ανθρώπινου δυναμικού στις σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες.

-- Ανάγν. μηχανές: Όπως και στα προηγούμενα. Η ανακάλυψη του τροχού, οι εφαρμογές του, μοχλός.

-- Συναρτήσεις μηχανές: Πολλαπλασιασμός της ενέργειας. Αντιπροσωπευτικά δείγματα. Ενέργεια για τη λειτουργία τους. Βιοτεχνικές εργασίες και επιχειρήσεις.

-- Πι είναι ένα εργοστάσιο: Το εργοστάσιο της περιοχής. Βίση εργοστασίων. Μετατοίηση πρώτων υλών, μαζική παραγωγή.

Παραγωγή ενέργειας (εισαγωγή) Κατανάλωση ενέργειας.

-- Οι εργαζόμενοι καταμερισμός εργασιών. Εξειδικευμένοι εργάτες. Αειδίκευτοι εργάτες. Συμμετοχή εργατών. Ασφάλιση ζωής.

./.

3. Επισημειώνεις
εφαρμογές*

- Για παιδιά εξοικειώνονται με βασικές έννοιες από τις φυσικές επιστήμες (π.χ. την κίνηση των σωμάτων ή το γήινο μαγνητισμό ή τις ιδιότητες των αρχών μηχανών κ.τ.θ.).

- Εξέγονται στην παρατήρηση και ασκούνται στο σχεδιασμό και την εκτέλεση απλών πειραμάτων για την επιβεβαίωση ορισμένων δεδομένων και την απόδειξη προθέσεων σχετιών με ορισμένα φυσικά φαινόμενα.

- Αποτούν βασικές προκτικές γνώσεις από τις αντίστοιχες τεχνολογικές εφαρμογές στη ζωή και ανάλογες δεξιότητες για την αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών τους.

- Πώς κινούνται τα σώματα: Δυναμη-δύναμη-τριβή, Έλξη και πτώση των σωμάτων στη γη (βαρύτητα) βάρος-δύναμη ανύψωσης.

- Χημικές εφαρμογές: ο ποχός, ο τροχός, το κενάκλινο επίπεδο.

- Ο γερανός, οι τροχαλίες (πρακτικά)

- Πώς κινούνται οι μηχανές: Ο άερος και το νερό. Ο ηλεκτρισμός: ως πηγή φωτός, θερμότητας, κίνησης. Ο ηλεκτρισμός στο σπίτι.

- Η δεξιότητα: Βραχμός, - ατμός, υγροποίηση (πασταροήσεις και πειράματα). Η έξη και πήξη (ομοίως).

- Οι τρεις καταστάσεις των σωμάτων. Μέτρηση θερμοκρασίας (βάστε ενότητα Β)

- Παιχνίδια: Ξαπώλη ψη. Η πείραξη. Ήλιος μαγνητισμός. Ο νεραυλός.

- Κάβση-καύση: Φωτιά και Οξυγόνο. Ανανοή-διόξιδο του άνθρακα.

Το κάρβουνο, το πετρέλαιο,

* Θα συνδυαστούν κατά περίπτωση με τα αντίκρισμα μέτρησης των αντίστοιχων εννοιών π.χ. πώς κινούνται οι μηχανές συνδέεται με την ενότητα Ζ1 (μηχανική ενέργεια).

Ο ΑΠΟΡΡΗΧΟΣ
Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ
Η ΚΕΡΑΤΗΗ

1. Φυείς και ο
Χρόνος

- Τα παιδιά εξοικειώνονται με βασικές χρονικές έννοιες και προσεγγίζουν την έννοια της χρονικής εξέλιξης.
- Ασχολούνται με στοχογισμούς με χρονικές μονάδες.

- Αναζητά στην εργασία στο εργοτάξιο, το εργοστάσιο, σε κάθε χώρο δουλειάς (οχολείο βόλιμο...)
- Ασχολείται στο σπίτι: δηλητηριάσεις, ηλεκτροπληγία, κ.τ.λ.
- Κατασκευή του περιβάλλοντος: ήχοι, αέρια, καυσαέρια, εστιακή φέξ εδάφους κ.τ.λ.
- Τι μπορεί να συμβεί σ'έναν πρόχειρο
- Πώς περνάει ο χρόνος: Η διαδοχή των ημερών· η διαδοχή των εποχών· η διαδοχή των γενιών· πρόγονοι, απόγονοι, οι γενιές των ανθρώπων (παιδιά, γονείς, παππούδες· οι πριν απ'αυτούς.....)
- Οι έννοιες: παρελθόν, παρόν, μέλλον

- Επιτιμούν ανέλογα τον αγώνα του ανθρώπου για την ανακάλυψη των μηχανών και την ειρηνική χρήση των ανακαλύψεων του.

4. Κάνουν επίσημο τις επιστημονικές εφαρμογές και ποδοπάτημα ζωής

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν, παραάλλα με τα αγαθά της πρόδοου, τους κινδύνους που απειλούν τη ζωή τους ζωής, κινδύνους και την ανθρωπότητα ολόκληρη, οι αδύναστες εφαρμογές των ανθρώπων ανακαλύψεων.

- Πώς οι άνθρωποι μετρούν το χρόνο:
Υποδιαιρέσεις του ημερολογίου
Οι υποδιαιρέσεις του έτους. Το
ρολόι. Παλιότερες πρακτικές.
Οι έννοιες: δεικτικά, αιώνας, χι-
λιετηρίδα, προ χριστού, μετά χρι-
στόν (Π.Χ., Μ.Χ.)

2. Ο κόσμος συνε-

χώς εξελίσσεται

- Τα παιδιά μαθαίνουν για
τη ζωή του προϊστορι-
κού ανθρώπου και για ο-
ρισμένες ορισμένες ανακα-
λύψεις που αποτέλεσαν
σταθμό στην εξέλιξή του.

- Κατανοούν ότι με το πεί-
ρασμα του χρόνου η ζωή
και το περιβάλλον του
ανθρώπου αλλάζουν και
συμειωτοποιούν τον αγώ-
να του ανθρώπου για επιβίω-
ση και καλύτερωση της ζωής.

- Οι μέθοδοι της γένεσης.
- Οι ανάγκες των πρώτων ανθρώπων και
πώς τις αντιμετώπιζαν: υποτυπώδους
στέγη, λείψη τροφή, στοιχειώδη
εργαλεία, κίνδυνοι, άμυνα, το νυνή-
γι.

- Οι μεγάλες κατακτήσεις της ζωής:
Η σταθερή στέγη, οι οικισμοί, η
φωτιά, η καλλιέργεια της γης, η
εξημέρωση ζώων, εργαλεία, σιμνή
από μέταλλα (παραστατικά).

- Πώς άλλαξαν τη ζωή τους οι άνθρω-
ποι: Δομείς ανάπτυξης όπως διερου-
νούνται στην ενότητα Α4 και σε
θέματα των ενότητων Β1, Β3 και
ΣΠ2.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων

συμφωνά αποφασίζεται :

Δίδεται την εισήγηση του κκ Ήπενδκου και Χριστιδ όπος έχει.

Θ έ μ α 4ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού (4 τυπογραφικά).

Ο κ. Χριστιάδς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισαγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

"Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξη. Βιβλίο του μαθητή Α' μέρος.

1. Το δοκίμιο αποτελεί το πρώτο ^{από} τα δύο μέρη που θα αποτελέσουν το βιβλίο του μαθητή για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (σελ...).

Αποτελείται από ερωτήσεις που καλύπτουν περίπου δώδεκα μαθήματα και έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νέου Αναλ. Προγράμματος και τις σχετικές προδιαγραφές

2. Βιβλίο για τη Μ.τ.Π. στην τάξη αυτή γράφεται για πρώτη και σκοπεύει να αντικαταστήσει την παλιά Πατριδογνωσία και Γεωγραφία καθώς και τη φυσική Ιστορία και να καλύψει μέρος της ιστορικής ύλης και των θρησκευτικών.

Επιπλέον εισάγονται στοιχεία από την Κοινωνιολογία, την Οικονομία και άλλες συναφείς περιοχές της ζωής και της επιστήμης (π.χ. Τεχνολογικές εφαρμογές, κυκλοφοριακή αγωγή κτλ.).

3. Η συνδυασμένη των στοιχείων αυτών έγινε με βάση τις αρχές που ^{προτάθηκαν} και κατά τη σύνθεση των δύο προηγούμενων βιβλίων, ^{του Α' και Β' τάξεων} με τις αναγκαίες προσαρμογές που επέβαλλαν η αυξανόμενη ωριμότητα των παιδιών και η προηγούμενη μόρφωση.

Έγινε επίσης, με πολλή επιτυχία, εφαρμογή σύγχρονων πορισμάτων από την ψυχοπαιδαγωγική επιστήμη και τη διδακτική πράξη.

Β. Η χρήση επίσης του εικονιστικού στοιχείου (που εξακολουθεί και στην τάξη αυτή να παίζει πρωτεύοντα διδακτικό ρόλο) είναι αρκετά πετυχημένη και σε πολλές περιπτώσεις πρωτότυπη και υποδειγματική.

Το δημιουργικό αυτό τόνος συμπληρώνει κείμενα που αποσκοπούν όχι στην πρόσληψη γνώσεων, αλλά στην αναπαραγωγή του ζυμώσα από ανόλογες ερευνητικές και διασκεπτικές διαδικασίες (δραστηριότητες μαθητών), που προσδίδονται με τη βοήθεια "πλαίσων" ερωτήσεων και υποδείξεων (σχέδια εργασιών).

4. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται και η συγκριμδνοποίηση και εποπτικοποίηση του περιεχομένου, που είναι αναγκαία στην τάξη αυτή και για το μάθημα αυτό.
5. Η τεχνική έλλοιτα της εξακτικκής κατά αντιπρόθεση παρουσίασης του υλικού βοηθεί ιδιαίτερα σ' αυτό και δίνει μια καινοδρια διάσταση στο μάθημα.
6. Για όλους αυτούς τους λόγους κρίνω ότι το δοκίμιο ικανοποιεί όλες τις παιδευτικές και επιστημονικές απαιτήσεις και αποτελεί πρόβα σημαντική στην πρόδωση τη σχολικήμδωσης. και ότι είναι κατάλληλο να τυπωθεί και χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα στα σχολεία του κράτους.-

Το Τμήμα, βάσει υπό συζήτηση,

α μ ε φ ο ν α α π ο ψ α φ ί ν ε τ α ι

Θαρεί κατάλληλο το πρόβα μέρα (α τυπωτικό) του βιβλίου του μήνη της Ελλάτης του περιβάλλοντος της Γ^α τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1993-94.

Θ έ μ α δ ε . - Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος"
Γ* τξξς δημοτικού Α* τεύχος.

Ο κ. Χριστίδης, εισηγητής, εισηγείται στο Τμήμα να ανατεθεί στο φωτογράφο κ.
Στέφανο Πάχο να φωτογραφήσει σε άγχρωμες διαφάνειες όλα τα θέμα^{τα} που αφορούν την
έκδοση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ* τξξς δημοτικού, Α* τεύχος.

Στη συνέχεια αναφέρει ότι ο κ. Πάχος ζήτησε 2.000 έρχ. για κάθε διαφάνεια και
ότι συμφώνησε να παραδώσει την εργασία Τμηματικά μέχρι 15-9-80, ημερομηνία που επι-
τρέπει την έγκριση έκδοσης του βιβλίου. Σχετική δήλωση του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, όποτε από συζήτηση,

ο μ δ θ ο ν α ο π ω φ α ρ ν ε τ α ι

Να ανατεθεί η φωτογράφιση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ* τξξς δημοτικού,
Α* τεύχος στον κ. Στ. Πάχο.

Σχετική δήλωση του κ. Πάχου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

6 μ α 60.- Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ^α και Δ^ο τάξεων δημοτικού.

Οι κκ Πευτιούκας, Ειδικός Σύμβουλος και Δ. Μελής, Σύμβουλος Ε^ο, εισηγούνται στο Πήμα το αναλυτικό Πρόγραμμα της Νεοελληνικής γλώσσας των Γ^α και Δ^ο τάξεων δημοτικού τυ έχει ως εξής:

(Τ Α Ξ Ε Ι Σ Γ' ΚΑΙ Δ')

Νεοελληνική Γλώσσα

Ι. Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του γλωσσικού μαθήματος είναι να βοηθήσει τα παιδιά να οικειοποιηθούν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, τον εκφραστικό πλούτο και τους μηχανισμούς της νεοελληνικής γλώσσας (δημοτικής) ώστε να διευκολυνθεί τόσο η πνευματική τους συγκρότηση όσο και η αποτελεσματική επικοινωνία τους με το περιβάλλον.

Ειδικότερα με το γλωσσικό μάθημα επιδιώκεται:

- να συνεχιστεί και στο σχολείο ο προσχολικός, φυσικός τρόπος εκμάθησης της γλώσσας.
- να οργανωθεί το γλωσσικό υλικό που φέρνουν μαζί τους τα παιδιά και να εμπλουτισθεί με ό,τι είναι απαραίτητο τόσο για τις ανάγκες της καθημερινής ζωής όσο και από γλωσσική και ευρύτερα μορφωτική άποψη.
- να μάθουν τα παιδιά να ακούν, να ερωτούν, και να εκφράζονται με ευχέρεια και φυσικότητα στις ποικίλες μορφές της προφορικής επικοινωνίας και ιδιαίτερα στη συζήτηση.
- να μάθουν να διαβάζουν με ευχέρεια και φυσικότητα και να κατανοούν αυτά που διαβάζουν μεγαλόφωνα ή σιωπηρά.
- να συλλάβουν, διαισθητικά στην αρχή και συστηματικότερα έπειτα, στο μέτρο πάντα που επιτρέπουν οι αφαιρετικές τους ικανότητες, μέσα από το πλήθος των συγκεκριμένων περιπτώσεων τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του συστήματος της γλώσσας, και να ασκηθούν να τους εφαρμόζουν στην πράξη.
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα της γραφής και να ασκηθούν προοδευτικά στο γραπτό λόγο, ώστε να εκφράζονται με ευχέρεια, σαφήνεια, πληρότητα και δημιουργικότητα.
- να εθισθούν σε τεχνικές μελέτης και αυτοάσκησης και στη χρήση βοηθημάτων, όπως είναι το ορθογραφικό λεξικό και το εγχειρίδιο γραμματικής.

να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στα λογοτεχνικά κείμενα, έτσι που να τα χαίρονται και να τα αγαπήσουν, για να φτάσουν να αποζητούν από μόνα τους τη συντροφιά του καλού λογοτεχνικού βιβλίου.

II. Περιεχόμενο και επιδιώξεις του μαθήματος

1. ΑΚΡΟΑΣΗ

- Ακρόαση με το παιδί ως ακροατή
- Ακρόαση στη συζήτηση

Το παιδί:

- Αποκτούν καλές συνήθειες ως ακροατές.
- Αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές, ηχητικές και εννοιολογικές.
- Ακολουθούν προφορικές οδηγίες.
- Γράφουν με ταχύτητα και ακρίβεια κείμενο που τους υπαγορεύεται.
- Κάνουν συσχετίσεις και γενικεύσεις, συνάγουν συμπεράσματα, προβλέπουν αποτελέσματα.
- Αποστηθούν και θέτουν σε κριτικό έλεγχο αυτά που ακούν.
- Αναγνωρίζουν και ερμηνεύουν διαβάσεις (συναίσθημα, χιούμορ) κ/λ.
- Απολαμβάνουν την αισθητικά καταξιωμένη έκφραση σε περιπτώσεις απαγγελίας, αφήγησης, δραματοποίησης κ/λ.

2. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

- Ανακοίνωση, περιγραφή, αφήγηση, κτ/λ.
- Διάλογος, συζήτηση, δραματοποίηση κ/λ.

Τα παιδιά:

- Αρθρώνουν, προφέρουν και τονίζουν σωστά.
- Εκφράζουν τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τα αισθήματά τους με σαφήνεια, φυσικότητα και ευγένεια.
- Συμμετέχουν εποικοδομητικά σε συζητήσεις.
- Περιγράφουν σκηνές, από τη φύση, εξιστορούν γεγονότα από τη ζωή και την ιστορία, αφηγούνται το περιεχόμενο αναγνωσμάτων κ/λ.
- Απαγγέλλουν με εκφραστικότητα λογοτεχνικά κείμενα και παίρνουν μέρος σε δραματοποιήσεις και θεατρικές παραστάσεις.

3. ΑΝΑΓΝΩΣΗ

- Φωναχτή ανάγνωση
- Σιωπηρή ανάγνωση
- Ανάγνωση πεζού κειμένου
- Ανάγνωση ποιητικού κειμένου
- Ανάγνωση άλλου υλικού (λεξικών, καταλόγων, πινάκων περιεχομένων, χαρτών κτλ.)

Τα παιδιά:

- Κατατούν το βασικό μηχανισμό της ανάγνωσης.
- Διαβάζουν φωναχτά με άνεση και εκφραστικότητα, έτσι που να φαίνεται ότι συμμετέχει όλος ο πνευματικός και συναισθηματικός τους κόσμος.
- Διαβάζουν σιωπηρά με ευχέρεια, προσήλωση και στοχαστικότητα.
- Κατανοούν τα κείμενα που διαβάζουν, στα βασικά και στα δευτερεύοντα σημεία τους.
- Λειτουργούν τα κείμενα που διαβάζουν, από την άποψη του περιεχομένου και της μορφής.
- Απομνημονεύουν με σωστό τρόπο μικρά κείμενα που χρειάζεται να συγκρατήσουν στη μνήμη τους.
- Κάνουν χρήση πρόσθετων πηγών πληροφοριών (εγκυκλοπαιδείων, λεξικών, καταλόγων, πινάκων περιεχομένων κτλ.).
- Αναγνωρίζουν και αποδίδουν με τον προαφορότερο τρόπο κείμενα από διάφορα είδη του λόγου (πεζογραφία, ποίηση, θέατρο).
- Απολαμβάνουν τα καλογραμμένα κείμενα, κάνουν μία πρώτη γνώριμα με τη νεοελληνική λογοτεχνία και γίνονται φίλοι του καλού βιβλίου.

4. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

- Ανακινώσεις, σημειώματα, επιγραφές κτλ.
- Σημειώσεις, περιλήψεις, τηλεγραφήματα κτλ.
- Αλληλογραφία
- Αιτήσεις, δηλώσεις, πρακτικά κτλ.
- Ευρετήρια, κατάλογοι, πίνακες περιεχομένων κλπ
- Έκθεση (ομαδική-ατομική, ελεύθερη, καθοδηγημένη)

Τα παιδιά:

- Χρησιμοποιούν σωστά τα γραπτά σύμβολα για την απόδοση του προφορικού λόγου.
- Γράφουν ευανάγνωστα, γρήγορα και ορθογραφημένα.
- Χρησιμοποιούν σωστά τα κεφαλαία και τη στίξη και διευθετούν το κείμενο σε παραγράφους.
- Γράφουν, ατομικά και ομαδικά, λογικές προτάσεις, τις διευθετούν σε ορισμένη σειρά και τις οργανώνουν σε ευρύτερες συνθέσεις με βάση ένα σκοπό και ένα σχέδιο.
- Χρησιμοποιούν τις αισθήσεις, τη λογική και τη φαντασία, για να γράφουν παραστατικά αυτά που έχουν να πουν.
- Ασκούν κριτικό έλεγχο σε αυτά που γράφουν, βήμα προς βήμα και μετά την ολοκλήρωση του γραπτού.

- Εγάζουν σημειώσεις, περιλήψεις και διαγράμματα.
- Ασκούνται στη δημιουργική γραπτή έκφραση (ημερολόγιο, σημειώματα, ευχετήρια, ανακοινώσεις, περιγραφές, ιστορίες, βιογραφίες, εφημερίδα, θέατρο κ.τ.λ.).
- Χρησιμοποιούν τη γλώσσα στην καθιερωμένη της μορφή, σύμφωνα με τα πρότυπα της γραμματικής και του συντακτικού και ανάλογα με τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου κάθε φορά είδους λόγου.

5. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- Εννοιολογικό λεξικό
- Ορθογραφικό λεξικό

- Τα παιδιά:**
- Αποσπρηνίζουν και σταθεροποιούν το λεξικό της προσχολικής τους ηλικίας.
 - Εμπλουτίζουν το λεξικό τους με λέξεις και εκφράσεις εννοιολογικά απαραίτητες για τις ανάγκες της καθημερινής επικοινωνίας και για τη γλωσσική και την ευρύτερη πνευματική τους καλλιέργεια.
 - Ταυτίζουν την ακουστική με την οπτική εικόνα των λέξεων.
 - Ομοιοποιούν τις λέξεις με βάση σημασιολογικές συνδέσεις (συνώνυμα, αντίθετα, ομώνυμα, ταυτόσημα, παράγωγα, μέρη του λόγου, οικγενείς λέξεις, ομοιοκατάληκτες λέξεις κ.τ.λ.).
 - Καταρτίζουν αλφαβητικά λεξικά, γενικά και ειδικά.
 - Κάνουν χρήση λεξικών (ορθογραφικών, ερμηνευτικών, ετυμολογικών, ειδικών).
 - Χρησιμοποιούν βασικές λέξεις στον προφορικό και το γραπτό τους λόγο.

6. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- Σύνταξη
- Σημασιολογία
- Φωνολογία
- Μορφολογία

- Τα παιδιά:**
- Σπουδάζουν τη δομή και τη λειτουργία της πρότασης στις διάφορες μορφές και τους μετασχηματισμούς της.
 - Ασκούνται στη χρήση των σημείων στίξης για τη σωστή σήμανση των προτάσεων.
 - Σπουδάζουν τα μέρη του λόγου σε συσχετισμό

με το λειτουργικό τους ρόλο μέσα στην πρόταση.

- Συλλαμβάνουν τη σημασία των λέξεων με όλους τους δυνατούς τρόπους (σύνδεση των λέξεων με τα πράγματα, συγκριτική συσχέτιση συνώνυμων και αντίθετων, παραγωγή και σύνθεση, καταληκτικές ενδείξεις, κυριολεκτική και μεταφορική χρήση, συμφοροζόμενα κτλ).
- Ασκούνται στην ορθογραφία λέξεων με βάση τους κανόνες που διέπουν το θεματικό και το καταληκτικό τους μέρος.
- Αναγνωρίζουν, συνθέτουν και σπουδάζουν ευρύτερα σύνολα λέξεων.
- Αποκτούν γνήσιο γλωσσικό εαυτό με τη χρήση της καθιερωμένης γλώσσας κατά τα πρότυπα που πρέπει να ενσπνώνεται ο προφορικός λόγος του δασκάλου και τα σχολικά βιβλία.

III. Γενικές παρατηρήσεις

Το γλωσσικό μάθημα αντιμετωπίζεται στην σφαιρικότητά του, κατά τρόπο δηλαδή ώστε όλες οι διδακτικές ενέργειες, συγκλίνοντας, να προάγουν την ικανότητα για κατανόηση και έκφραση, που είναι οι δύο άξονες στη διαδικασία της επικοινωνίας. Οι περιοχές του μαθήματος δεν έχουν χρονική αυτοτέλεια, δεν εξαντλούνται δηλ. καθεμιά χωριστά από την άλλη. Στοιχεία από όλες εντάσσονται και εξισορροπούνται μέσα στις ημερήσιες διδακτικές ενότητες, με έμφαση κάθε φορά σε ορισμένο τομέα (ή τομείς) του μαθήματος, κατά τις συγκεκριμένες ανάγκες της διδασκαλίας.

- Στο επίκεντρο της γλωσσικής διδασκαλίας βρίσκεται ο απαρτισμένος λόγος, με μικρότερη φυσική μονάδα του την πρόταση. Αυτός θα είναι ο αφετηρία, σημείο αναφοράς και κατάληξη της διδασκαλίας.
- Η ύλη διατάσσεται κοχλιωτά και αυτό εξυπακούει ότι κάθε νέα γλωσσική ενότητα οικοδομείται επάνω στις βάσεις των προηγούμενων.
- Η γλωσσική διδασκαλία μεθοδεύεται έτσι ώστε ο μαθητής να μα-

θαίνει και να σκεφτεί κανοντας όσο το δυνατό λιγότερα λάθη. Απαραίτητος όρος είναι κάθε διδακτική ενότητα να μην περιέχει άλλες δυσκολίες έξω από όσες προβλέπονται στο γλωσσικό φαινόμενο που εισάγεται για πρώτη φορά. Ο ίδιος ο μαθητής επίσης συμμετέχει στη διόρθωση των λαθών, με την οποία ολοκληρώνεται το μάθημα της ημέρας.

- Ό,τι διδάσκεται πρέπει με την άσκηση και την επανάληψη να κατολήγει σε δεξιότητες, που θα έχουν την εφαρμογή τους στη γλωσσική συμπεριφορά των παιδιών.

- Για τη γλωσσική διδασκαλία θα χρησιμοποιηθούν δύο βασικά βοηθήματα: Το βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας, «Η γλώσσα μου», και το Ανθολόγιο.

«Η γλώσσα μου» είναι το βασικό βιβλίο σπουδής της νεοελληνικής γλώσσας. Περιέχει σύντομα κείμενα, που αντιπροσωπεύουν όλες τις δυνατές χρήσεις του λόγου και παράλληλα ενσωματώνουν αβίαστα τα στοιχεία της γλώσσας που πρόκειται να διδαχθούν. Τα κείμενα συνοδεύονται από εισαγωγικές παρατηρήσεις και ασκήσεις ποικίλης γλωσσικής επεξεργασίας.

Το Ανθολόγιο περιέχει κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και στόχος του είναι να φέρει τα παιδιά κοντά στο καλό λογοτεχνικό βιβλίο και να τα κάμει να το χαρούν και να το αγαπήσουν.

IV. Περιεχόμενο, Στόχοι και Δραστηριότητες

A. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

2. ΑΚΡΟΑΣΗ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Τα παιδιά:

Ανακοινώνουν προσωπικές εμπειρίες, σκέψεις, επιθυμίες, σχέδια και προγράμματα κ/τ/λ.
 Περιγράφουν και χαρακτηρίζουν πρόσωπα, αντικείμενα, τόπους, γεγονότα, εικόνες κ/τ/λ.
 Αφηγούνται, παραμύθια, ιστορίες, ανέκδοτα.

Αποδίδουν όσο γίνεται καλύτερα περιεχόμενο γραπτών ανακοινώσεων, οδηγιών και άλλων κειμένων.

Σε όλες τις περιπτώσεις: Εκφράζονται με σαφήνεια, φυσικότητα και ευγένεια.

Αρθρώνουν, προσφέρουν και τονίζουν σωστά.

Συνοδεύουν τα λόγια τους με ανάλογη στάση του σώματος, έκφραση προσώπου και χειρονομίες, όλα αυτά φυσικά και μετρημένα.

Αποκτούν άνεση και υιοθετούν γλωσσικά αποδεκτούς τρόπους και τύπους στην προφορική τους επικοινωνία.

Διανθίζουν το λόγο τους με νέες λέξεις και φωνητικές

Τα παιδιά:

Παρακολουθούν τον ομιλητή σιωπηρά, με προσοχή και ευγενική προσήλωση.

Παρακολουθούν αυτά που ακούνε με ενεργοποιημένες την αντίληψη και την κρίση τους.

Συγκρατούν το περιγραμμά και τα βασικά τους σημεία.

Συμπεραίνουν από τα συμφραζόμενα τη σημασία λέξεων και λεκτικών συνόλων και τα τυχόν παραλειπόμενα που υπονοούνται.

Συμπληρώνουν ή επεκτείνουν ημιτελείς ιστορίες

Επωφελούνται γλωσσικά από αυτά που ακούνε, εμπλουτίζοντας τη γλώσσα τους με νέες λέξεις και εκφράσεις.

Εναισθητοποιούνται απέναντι στις διάφορες πλευρές και χρήσεις της γλώσσας ως οργάνου για τη διευκόλυνση της

λογικές μορφές κοινωνίας:
 ανακοινώσεις, περιόδους, αφηγήσεις, ύμνα, οδηγίες, επιλήσεις, διατύπωση αιτήματος, παράκλησης, απαγορεύσεις κτ λ.

ριστάσεις της ζωής (χιού-
μορ, παρομοιώσεις, μετα-
φορικές εκφράσεις αυτοερω-
τήσεις κ/τ/λ.)

και για λογοτεχνική δη-
μιουργία και αισθητική
τέρψη.

λογικές μορφές
κοινωνίας:

ερειτισμοί, ευ-
στασίες, εκ-
ση συγκαρητηρί-
ι/τ/λ., τηλεφω-
ή συνδιάλεξη,
έντευξη, σχολι-
ές μιας είδησης
σταλλαγή απόψε-
για κάποιο θέμα,
ζητούμε και δι-
με πληροφορίες
/λ.

Παίρνουν το λόγο την κα-
τάλληλη στιγμή, συνήθως
όταν έρθει η σειρά τους.

Χρησιμοποιούν εκφραστι-
κούς τρόπους που κάνουν
αποτελεσματική τη συνενόη-
ση και ευχάριστη τη συμβί-
ωση των ανθρώπων.

Ζητούν με λεπτότητα διευ-
κρινίσεις πάνω στα λεγόμε-
νά του συνομιλητή τους.
Δεν ξεφεύγουν από το θέμα
της συζήτησης.

Αποφεύγουν τις ασημαντο-
λογίες και τις μακρηγορίες.

Διαλέγονται με επιχειρή-
ματα και εποικοδομητική
διάθεση, με στόχο την προώ-
θηση του θέματος που συζητεί-
ται και όχι τη δημιουργία
εντυπώσεων.

Παρακολουθούν το συνομι-
λητή τους με προσοχή, ενα-
γοποιώντας αποτελεσματικό
την αντίληψη, την κατανόη-
ση και την κρίση τους.

Σέβονται τις απόψεις το
συνομιλητή τους, ακόμα κα-
αν δεν συμφωνούν μ'αυτές,
και δεν τον διακόπτουν χω-
ρίς σοβαρό λόγο.

Δέχονται τις παρατηρήσ-
εις υποδείξεις και την κρι-
τική των άλλων και αποφεύ-
γουν να αντιδικούν.

ζήτηση

αυτοποίηση

Υποδύονται με φυσικότητα
και δημιουργικούς αυτοσχε-
διασμούς διάφορους ρόλους
σε σκηνές από την καθημερινή
ζωή και από τα αναγνώσματά
τους, και με τον τρόπο αυτό
αναπαράγουν και οικειώνονται
βιωματικά το σχετικό κάθε
φορά γλωσσικό υλικό (λεξιλό-
γιο και εκφράσεις).

Ως εκτελεστές ρόλων θέ-
τουν σε λειτουργία τους μ-
χανισμούς απουστικής εγρή-
γορης, αποκριτικής ετοι-
μότητας και βιωματικής συ-
μετοχής.

Αποκωδικοποιούν τα οπτι-
κά και απουστικά σήματα,
απολαμβάνουν το αισθητικό
αποτέλεσμα και επικοινωνο-

Αποδίδουν ποιήματα με ποικίλες μορφές δραματοποιημένης και χορικής απαγγελίας, για εξοικείωση με τη ρυθμική έκφραση του λόγου.

νούν βιωματικά με το περιεχόμενο των δραμάτων.

Σε όλες τις περιπτώσεις τηρούν τους όρους που κάνουν την προφορική έκφραση νοηματικά και αισθητικά αποτελεσματική.

Β. ΓΡΑΠΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η

ΕΠΙΧΟΛΩΜΕΝΟ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

α κείμενα από ριότερα είδη λόγου: σεις περιστα- από την καθη- ή ζωή περιγρα- ντικειμένων, τάσεων και γε- ων, παραμύθια, λαϊκές παρα- ς, ανέκδοτα, διη- α επιστολές οινώσεις και οδη- για το κοινό, ατα (δημοτικά επώνυμα), οο > τημονικά κείμενα

← Τα παιδιά: Διαβάζουν άλλοτε σιωπηρά και άλλοτε μεγαλόφωνα (ανά- λογα με την κατάσταση ή τη σκοπιμότητα) κείμενα έντο- πα, δακτυλογραφημένα και χειρόγραφα ποικίλης γλωσσι- κής πειθαρχίας και εφαρμογής.

Διαβάζουν μεγαλόφωνα: (α) για να έχουν ταυτόχρονη και ξεκάθαρη οπτικοακουστική αντίληψη του κειμένου* (β) για να ανακοινώσουν έτσι το κείμενο σε άλλους* (γ) για προσωπική τους ευχαρίστηση.

Διαβάζουν σιωπηρά: (α) όταν είναι περισσότερο οπτικοί τύποι* (β) όταν εξυπηρετούνται με τον οικο- νομικότερο και πιο εύχρηστο αυτό τρόπο* (γ) όταν δε- θέλουν να ενοχλήσουν τους άλλους με το φωναχτό διά- βασμα.

Διαβάζουν: μεγαλόφωνα με καθαρή άρθρωση, φυσικότη- τα και άνεση* και σιωπηρά με προσήλωση και στοχαστι- κότητα-έχοντας και στις δυο περιπτώσεις οδηγό το νόη- του νοήματος, τα συμφραζόμενα και τη στίξη του κειμ- νου.

 ./.

λλη γλωσσική ύλη:
Ευκαιρίες περιεχομέ-
νων, κατάλογοι λεξι-
μολογίας,
Χάρτες, σχεδιαγράμ-
ματα, ιστορίες με ει-
κόνες ή σκίτσα,
Ημερίδες και περιο-
δικά, σημειώσεις
κ.τ.λ.

Διαβάζουν με αργό ή γρήγορο ρυθμό, ανάλογα με το επίπεδο του κειμένου, την έπιτασή του, το διαθέσιμο χρόνο, και κυρίως ανάλογα με το είδος του κειμένου και το σκοπό για τον οποίο διαβάζεται.

Απαγγέλλουν ποιήματα με καθαρή άρθρωση και φωνητική, χωρίς στόμφο και μελοδραματική εκφώνηση: έχοντας οδηγό όχι τόσο τη μετρική όσο τη νοηματική του ποιήματος.

Διακρίνουν τα τοπικά και χρονικά πλαίσια, τα πρόσωπα και τη δράση τους, τα κύρια σημεία και τις λεπτομέρειες, τις βασικές και τις βοηθητικές ιδέες και τις διασυνδέσεις τους, την ακολουθία των γεγονότων, τις σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος, και γενικά, την οργάνωση του κειμένου.

Χωρίζουν σε ενότητες κείμενα που επιδέχονται τέτοιο χωρισμό, και προτείνουν επικεφαλίδες που συμπυκνώνουν το νόημα των ενοτήτων.

Κρίνουν το περιεχόμενο του κειμένου στο σύνολο του ή στα σημεία (αν είναι πραγματικό ή εξωπραγματικό, αν αναφέρεται σε γεγονός ή εκφράζει γνώμη, αν είναι έγκυρο και αξιόπιστο ή έχει ανακρίβειες και ανακολουθίες), τους χαρακτήρες και τα δράμενα κ.τ.λ.

Αναγνωρίζουν και εκτιμούν τα λογοτεχνικά γνωρίσματα και τεχνάσματα του συγγραφέα: λιτό ή εμπλουτισμένο γράψιμο, ουδέτερη ή συναισθηματική περιγραφή, δραματικά ή κωμικά στοιχεία, σχήματα λόγου κ.

Εξοικειώνονται στενά με τα κείμενα που διαβάζουν και αποθησαυρίζουν νέες λέξεις και εκφραστικούς τρόπους.

Εθίζονται στη χρήση των πινάκων περιεχομένων, του βασικού λεξιλογίου, άλλων λεξικών και εγκυκλοπαιδειών, καταλόγων, οδηγιών κ.τ.λ., καθώς και στην εφαρμογή πρόσφορων τεχνικών μελέτης.

Απολαμβάνουν τα καλογραμμένα κείμενα και διαμι-

2. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

ΙΒΡΙΣΧΟΜΕΝΟ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

αντιγραφή
ορθογραφία
Ασθερής και καθο-
ρημένη έκφραση:
λέγεται και
ορθω"
μερίδα
τοολόγιο
μετήρια, προσκλήσεις
παραφές, λεζάντες
καιίδες, κατάλογοι
επιλήψεις, σημειώσεις
ποτολές
γλ.

← Τα παιδιά:

Παίρνουν σωστή στάση όταν γράφουν, κρατούν σωστά το μολύβι ή το στυλό και απομιμούνται χωρίς πίεση το υπόδειγμα γραφής.

Γράφουν καθαρά, καλαίσθητα και με σχετική ταχύτητα, και τηρούν κανονικές αποστάσεις ανάμεσα στα γράμματα και τις λέξεις.

Γράφουν ορθογραφήμενα τις λέξεις του βασικού λεξιλογίου, τονίζουν σωστά και χρησιμοποιούν τα γνωστά τους σημεία στίξης.

Μεταφέρουν και εφαρμόζουν στα γραπτά τους και μενα ότι έχουν μάθει στη γραμματική σχετικά με την ορθογραφία και τη σύνταξη.

Γράφουν ευανάγνωστα και ορθογραφήμενα όχι μόνο την αντιγραφή και την ορθογραφία τους αλλά και κάθε κείμενο είτε στα γλωσσικά είτε σε άλλα μαθήματα.

Κάνουν συχνή χρήση λεξικού, για να αναζητήσουν ή να ελέγξουν την ορθογραφία ή τη σημασία δύσκολων λέξεων.

Ικανοποιούν την επιθυμία τους για αυτοέκφραση ανακοίνωση και αυτοεπιβεβαίωση.

Γράφουν, σε ατομική ή ομαδική βάση, και ανακοινώνουν (διαβάζοντάς τα στους άλλους ή βάζοντάς τα στο χώρο των ανακοινώσεων ή στη μαθητική εφημερίδα) μικρά κείμενα, με βάση τον κόσμο των εμπειριών τους.

Εναισθητοποιούνται απέναντι στο θέμα τους και αντλούν από όσο το δυνατόν περισσότερες αισθήσεις για την παραστατικότερη απόδοσή του.

Εμπλέκουν και τον εαυτό τους σ'αυτά που περιλαμβάνουν ή εξειδικεύουν, είτε με την άμεση ανάμιξη

Χρησιμοποιούν γραστικούς τρόπους που ζωντανεύουν το κείμενο, όπως είναι: η απομίμηση ήχων, ή αναφορά: η αυτοερώτηση ή ερώτηση στον αναγνώστη, ο διάλογος. επιτυχημένες παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις και μεταφορές, υποθέσεις για την ψυχική κατάσταση του άλλου κ/τ/λ.

Διαπιστώνουν (και επωφελούνται από τη διαπίστωση) ότι επικοινωνούν καλύτερα με τους άλλους όταν αυτά που γράφουν: α) είναι δοσμένα με παραστατικό τρόπο* β) έχουν λογική αλληλουχία και σύνδεση* γ) είναι σωστά και στις λεπτομέρειες από γραμματική και συντακτική άποψη.

Γράφουν με προσήλωση και στοχαστικότητα, και, καθώς γράφουν, ρίχνουν ματιές στα προηγούμενα για να μη χάσουν τον ειρμό της σκέψης τους και να μην απομακρυνθούν από το αντικείμενό τους.

Τελειοποιούνται στη σωστή γραπτή έκφραση και πιο μεθοδευμένες γραπτές εργασίες, όπως είναι: Σύνθεση κειμένου με βάση μια ή περισσότερες εικόνες. Αποκατάσταση υπερδεμένων προτάσεων σε μια λογική σειρά.

Συμπλήρωση κειμένων με δοσμένες λέξεις και φράσεις. Απογύμνωση κειμένου από επίθετα και άλλους προσδιορισμούς.

Εμπλουτισμός κειμένου με πρόσθετο υλικό. Ολοκλήρωση αποσπασματικής ή ημιτελούς ιστορίας. Περιληπτική απόδοση κειμένου με βάση δοσμένες ερωτήσεις ή λέξεις-πυρήνες.

Επέκταση και εμπλουτισμός υποτυπώδους μύθου, όπως είναι οι μύθοι του Αισώπου.

Παράλληλη ρεαλιστική και φανταστική περιγραφή για το ίδιο θέμα.

Γραφή κειμένου με βάση ορισμένη οργανωτική αρχή: τόπο, χρόνο, σπουδαιότητα, αποδεικτική διαδικασία, κοινωνική σύμβαση κ/τ/λ. (π.χ. περιγραφή τοπίου, φυτού, φυσικού φαινομένου, πειράματος* επιστολή)

Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η *

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ι Ο Τ Η Τ Ε Σ

Πρόταση
Βασικές προτάσεις
(κρίσης, επιθυμίας,
απαρτιτικές, αρνη-
τικές και ερωτημα-
τικές) των τύπων
ΥΚ, ΥΡΑ (Ε)
και ΥΡΑΑ (Δ)

Τα παιδιά:

Αναλύουν βασικές προτάσεις (κρίσης, επιθυμίας κτ
στους όρους τους με βάση ερωτήσεις του τύπου "ποι
ος;", "τι κάνει?"; "τι είναι?"; "τι παθαίνει?";
κτ/λ. (Ε)

Αντικαθιστούν στις ίδιες προτάσεις έναν ή περι-
σότερους από τους όρους τους (π.χ. το Υ ή το Υ και
το Λ) με άλλες λέξεις ή φράσεις, σχηματίζοντας
προτάσεις του ίδιου τύπου (Δ).

Αντικαθιστούν όλους τους όρους μιας πρότασης,
μετατρέποντάς την σε άλλη του ίδιου τύπου (Δ).

Διακρίνουν καταφατικές προτάσεις κρίσης, επι-
θυμίας και επιφωνηματικές και τις μετατρέπουν
σε ερωτηματικές ή αρνητικές και το αντίστροφο (Ε).

- Κριώσεις: 1. Το πρόγραμμα διδ/λίας της γραμματικής στις τάξεις Γ' και Δ' αποτελεί συνέχεια του προγράμματος των τάξεων Α' και Β' με ορισμένες επαναλήψεις (Ε) ενοτήτων και τις απαραίτητες για το επίπεδο των τάξεων αυτών διευρύνσεις (Δ).
2. Η σειρά διδ/λίας των ενοτήτων δεν ταυτίζεται με τη σειρά που εμφανίζονται στο πρόγραμμα αλλά καθορίζεται από τα περιεχόμενα των κειμένων του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και από τις λοιπές ευκαιριακές διδακτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες.
3. Οι όροι της γραμματικής που μπορεί να χρησιμοποιηθούν ευκαιριακά στις τάξεις αυτές—χωρίς να δοθεί τυπικός γραμματικός ορισμός ή να ζητηθεί να απομνημονευτούν από τα παιδιά—είναι: απόστροφος, ενωτικό, παύλα, παρένθεση, αποσιωπητικό άρθρο, ουσιαστικό (κύριο-κοινό), αριθμός (ενικός πληθυντικός), θέμα, κατάληξη, γένος (αρσενικό-θηλυκό-ουδέτερο), επίθετο αντωνυμία, συλλαβισμός, μονοσύλλαβες-δισύλλαβες-τρिसύλλαβες-πολυσύλλαβες λέξεις, λήγουσα-παραλήγουσα-προπαραλήγουσα; αρκική συλλαβή, αρχικό-τελικό γράμμα, πρόσωπο και αριθμός ρήματος, μετοχή, χρόνος (παροντικός-παρελθοντικός-μελλοντικός), ενεστώτας, παρατατικός, αόριστος, στιγμιαίος-εξακολουθητικός συντελεσμένος μέλλοντας, παρακείμενος και υπερσυντέλικος.

Συμπληρώνουν το Α μιας πρότασης που έχει μονό πτωτο μεταβατικό ρήμα χρησιμοποιώντας ουσιαστικό επίθετο, αντωνυμία, ή μετοχή σε πτώση αιτιατική εμπρόθετη αιτιατική (Δ), π.χ. Ο Κ. σκαλίζει (τον κήπο), Ο Χ. παίζει (μπαρά), Η Μ. Εύπνησε (τον κοιμισμένο), Ο Λ. περίμενε (εσένα).

Συμπληρώνουν τους όρους ΑΑ μιας πρότασης του τύπου ΥΡΑΑ που έχει δίπλωτο μεταβατικό ρήμα με πτωτικά σε αιτιατική και αντικαθιστούν το έμμοσο αντικείμενο με εμπρόθετο (Δ), π.χ. Η Μ. μαθαίνω (στην αδερφή της χορό, Γέμισα το ποτήρι (με)νε

Εξυπονοούν το Υ μιας πρότασης, όταν αυτό δεν αναφέρεται, από την κατάληξη του Ρ (Ε).

Μαντεύουν το Ρ σε συχνόχρηστες φράσεις του τ που: (Είναι) ώρα για φαγητό, (Εύχομαι) καλή όρεξη κτ/λ. (Δ)

Βρίσκουν τα παραλείπόμενα-λέξεις ή σύνολα-συχρηστων προτάσεων σύγκρισης και παρομοιώσεων π.χ Ο κήπος μας είναι μικρότερος από (τον κήπο) του γείτονα, <

Σήμερα ο άρρωστος είναι καλύτερα (από χτές). Τα μαλλιά του είναι σγουρά σαν (τα μαλλιά) της Χ.

Αναλύουν επαυξημένες προτάσεις με ερωτήσεις τ τύπου "ποιος;", "τι κάνεις;", "πότε;", "πού;" κτ

Διακρίνουν τους κύριους όρους επαυξημένων προτάσεων και τις μετατρέπουν σε απλές (Ε).

Επαυξάνουν απλές προτάσεις χρησιμοποιώντας χενιμούς, τοπικούς κ.α. προσδιορισμούς (Ε).

Αναλύουν σύνθετες προτάσεις σε απλές, όπως π. την πρόταση " Εγώ , εσύ κι αυτός μένουμε στην Αθήνα" στις προτάσεις " Εγώ μένω στην Αθήνα" κτ/λ. (

Συγχωνεύουν απλές προτάσεις και κάνουν μια σύνθετη με περισσότερα από ένα, Υ,Κ ή Α (Ε).

ήματα λόγου: ασύν-
το (B), παρομοίω-
η και μεταφορά (Δ)

Σχηματίζουν προτάσεις με ασύνδετα Υ, Κ ή Α (B)
Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν και οι ίδιοι
παρομοιώσεις και κυρίως όσες εισάγονται με το
"σάν" (Δ).

Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν μεταφορές, κυρίως
από έμφυχα σε άφυχα και το αντίστροφο. π.χ. Η Αθήνα
να είναι η καρδιά της Ελλάδας, Ο Γιάννης έχει χρυσή
καρδιά (Δ).

Συνδέση προτάσεων:
Σύνταξη σε παράταξη
και σε υπόταξη.

Συνδέουν (κύριες) προτάσεις με τους συνδέσμους
και (B), αλλά, ενώ και με το αντιθετικό ή (Δ).

Συνδέουν κύριες προτάσεις με δευτερεύουσες (Δ)
α) αιτιολογικές που εισάγονται με το γιατί ή επειδή
π.χ.: Μου έβλεπαν παρατήρηση, γιατί (επειδή)
άργησα.

β) χρονικές που εισάγονται με το όταν ή το μόλις
π.χ.: τηλεφώνησέ μου όταν (μόλις) μάθεις κάτι.

γ) ειδικές που εισάγονται με το ότι ή το πως
χρησιμοποιούνται ως αντικείμενο μιας κύριας, π.χ.
Πιστεύω ότι (πως) θα τα καταφέρεις.

δ) ενδοιαστικές που εισάγονται με το μήπως ή να
(να) μη και χρησιμοποιούνται ως αντικείμενο μιας
κύριας. π.χ.: Φοβάμαι μήπως (να μην) αρρωστήσεις.

και λέξεις και τα
γράμματα

ε) αναφορικές που εισάγονται με τα ό,τι και
Κατατάσσουν αλφαβητικά λέξεις με βάση το αρχικό
τους γράμμα (B).

Κατατάσσουν αλφαβητικά λέξεις που έχουν το ίδιο
αρχικό με βάση το δεύτερο γράμμα τους (Δ).

Χρησιμοποιούν με σχετική άνεση μαθητικά λεξικά
για να ορθογραφούν λέξεις του λεξιλογίου τους.

Διευρύνουν το λεξιλόγιό τους βρίσκοντας λέξεις
που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις λέξεις
του βασικού λεξιλογίου τους και ορθογραφούν το
ριζικό μέρος των λέξεων που συγγενεύουν ετυμολογικά (Δ).

Γράφουν τα ονόματα ανθρώπων, οδών, πλατειών,
οικισμών, βουνών, ποταμών κ/τ/λ. (B) καθώς και
τα εθνικά ονόματα και τους τίτλους βιβλίων και
έργων τέχνης (Δ) με το αρχικό γράμμα κεφαλαίο.

Χρησιμοποιούν υποκοριστικά σε
 -άκι- ίτσα, -ούλα (B) και σε -ούτσικος, -ησο, -άκης, -
 -άκος, -ούλης, -ούλι, -όπουλο, -όπουλα (Δ) και μεγενθυ-
 ντικά σε -α, -αρα, -αράς-αρος (Δ)

Διαβάζουν σωστά και χρησιμοποιούν στο γραπτό του-
 λόγο τις συχνόχρηστες συντομογραφίες δρχ., κ., κ.α.,
 κτλ., μ.μ.μ., π.μ., π.χ., σ., Υ.Γ. και χμ. (Δ)

Αναγνώρίζουν και χρησιμοποιούν συνώνυμες αντίθε-
 τες (B) και ταυτόσημες (Δ) λέξεις του λεξιλογίου το

Αναλύουν σύνθετες λέξεις σε απλές και συνθέτουν
 λέξεις από τα συνθετικά τους, χρησιμοποιώντας κυρίως
 τα παρατακτικά, τα προσδιοριστικά (B) και τα κτητικά
 σύνθετα, τα αχώριστα μόρια α(ν) και ξε-όταν σημαί-
 νουν (α) στέρηση και/ή αντίθεση (Δ) και (β) πολύ ή
 εντελώς (Δ).

Χρησιμοποιούν τα παρακάτω μόρια και τις άλλες
 άκλιτες λέξεις που χρησιμοποιούνται ως μόρια (Δ):

- α) Το μόριο ας, όταν δηλώνει προτροπή. π.χ. Ας αρχί-
 σουμε.
- β) Το δεικτικό μόριο να με ονομαστική ή αιτιατική
 π.χ.: Να ο φίλος μου. Να την η Λαμία.
- γ) Τον τελικό σύνδεσμο να για την εισαγωγή ερωτήσεω
 π.χ. Να σου φέρω ένα γλυκό;
- δ) Την πρόθεση παρά με ποσοτική επιρρηματική σημασί-
 και το επιτακτικό μόριο πάρα π.χ.: Χάρημα πάρα πολύ,
 πάρα πολύ υψηλός.
- ε) Το παρομοιαστικό επίρρημα σαν με ονομαστική, αι-
 τιατική και γένικη. π.χ. Έτρεχε σαν λαγός.
 Έ'ον αγαπώ σαν πατέρα. Έχει σγουρά μαλλιά σαν
 της Φ.

Ο συλλαβισμός

Συλλαβίζουν λέξεις με συνεχόμενα φωνήεντα, με έν-
 σύμφωνο ανάμεσα σε δυο φωνήεντα, με δίφηφα, συνδυα-
 σμούς και διφθόγγους, με δυο όμοια σύμφωνα (B) και
 με δύο ανόμοια σύμφωνα ανάμεσα σε δύο φωνήεντα (Δ).

Τα σημεία της στί- Χρησιμοποιούν στο γραπτό τους λόγο την τελεία,
 ης: Τελεία, ερωτη- ερωτηματικό (B) και το θαυμαστικό μετά από επιφωνή-

Χρησιμοποιούν σωστά την τελεία στις συνηθέστερες συντομογραφίες (Δ).

Χρησιμοποιούν όταν γράφουν, το κόμμα για να χωρίσουν:

α) όμοιους όρους (Υ, Κ, Λ και επιθετικούς προσδιορισμούς) που παρατίθενται ασύνδετοι (Ε)*

β) κύριες από άλλες κύριες προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους αλλά ή ενώ ή που παρατίθενται ασύνδετες (Δ)*

γ) κύριες από δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους γιατί και επειδή (Δ)*

δ) τα βεβαιωτικά και αρνητικά επιρρήματα, όταν βρίσκονται στην αρχή της πρότασης, από την υπόλοιπη πρόταση π.χ. Ναι, θα βρω, Όχι, μην πας (Δ)*

ε) την κλητική των ονομάτων (Δ)*

στ) τα λόγια κάποιου προσώπου, που αναφέρονται σ' ένα κείμενο, από την πρόταση που εξηγεί ποιός τα είπε (Δ)

Χρησιμοποιούν διπλή τελεία εμπρός από τα λόγια που αναφέρονται κατά λέξη (Δ).

Ο τόνος

Τοποθετούν τον τόνο των υπερμονοσύλλαβων λέξεων στη σωστή του θέση (Ε).

Τοποθετούν δύο τόνους και στις συλλαβές που πρέπει στα προπαροξύτονα που ακολουθούνται από εγκλιτικά (Ε)

Τονίζουν τα ερωτηματικά που και πώς και το αντιθετικό ή (Ε)

Δεν τονίζουν τα υπερμονοσύλλαβα προτακτικά Αγια-, Αγιο-, Αϊ-, γρια-, γερο-, κυρα-, μπαρμπα-, παπα- που ακολουθούνται από ενωτικό και κύριο όνομα (Δ).

Τα ορθογραφικά σημεία: Η απόστροφος, το ενωτικό, η παύλα, τα διαλυτικά, τα εισαγωγικά και η υποδιαστολή

Χρησιμοποιούν την απόστροφο όταν γράφουν λέξεις που έπαθαν ένθλιψη, αποκοπή (Β) και αφαίρεση (Δ).

Χρησιμοποιούν το ενωτικό όταν γράφουν προτακτικά (Δ). Διακρίνουν την παύλα από το ενωτικό του συλλαβισμού και των προτακτικών και τη χρησιμοποιούν όταν γράφουν κείμενα που περιλαμβάνουν διάλογο (Δ).

Χρησιμοποιούν σωστά τα διαλυτικά (Β).

Κλείνουν σε εισαγωγικά τα λόγια άλλου προσώπου που αναφέρονται κατά λέξη (Δ).

Χρησιμοποιούν την υποδιαστολή ως σήμα για τη διφορετική εκφώνηση και γραφή του ειδικού συνδέσμου ότι και της αναφορικής αντωνυμίας ό,τι (Δ).

Χρησιμοποιούν το ουσιαστικό (μαζί με ή χωρίς το άρθρο) ως Υ, Α και Κ μιας πρότασης (Β).

Χρησιμοποιούν το αόριστο άρθρο και το διακρίνουν από το οριστικό (Δ).

Αναγνωρίζουν τα ουσιαστικά (συγκεκριμένα) μιας πρότασης, το γένος και τον αριθμό τους και τα ανάγουν στην ονομαστική του ενικού (Δ).

Διακρίνουν νοηματικά και ορθογραφικά τα κύρια από τα κοινά ουσιαστικά (Ε)

Διακρίνουν πρακτικά και γράφουν σωστά:

α) Τα ομόηχα άρθρα η, οι και τις ομόηχες καταλήξει -η-οι και -ι (Ε).

β) Τα ομόηχα άρθρα της, τις και τον, των (Ε)

Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν:

α) Ισοσύλλαβα

οξύτονα αρσενικά σε -ής-ός (Ε),

θηλυκά σε -α -ή (Ε),

και ουδέτερα σε -ί -ό (Ε),

όπως μαθητής, γεωργός, φωλιά, αυλή, παιδί βουνό*

παροξύτονα αρσενικά σε -ος (Ε)

θηλυκά σε -α (Ε)

και ουδέτερα σε -ο (Ε),

όπως κήπος, εφημερίδα, δέντρο, που δεν κατεβάζουν τον τόνο στη γενική.

παροξύτονα αρσενικά σε -ας -ης (Δ),

θηλυκά σε -η (Δ)

και ουδέτερα σε -ι (Δ),

που κατεβάζουν τον τόνο στη γενική του πληθ

νικού (ταμίας, εργάτης, τέχνη)

ή στη γενική ενικού πληθυσμίου (σταφύλι)

παροξύτονα αρσενικά σε -ος (Ε)

και ουδέτερα σε -ο (Ε),

όπως λαχανόκηπος και σίδερο, που δεν κατεβάζουν τον τόνο στη γενική.

παραοξύτονα αρσενικά σε -ας (Δ)
 και ουδέτερα σε -ο (Δ),
 που κατεβάζουν τον τόνο στη γενική το-
 ενικού (πίνακας) ή στη γενική ενικού
 και πληθυντικού (πρόσωπο).

β) Ανισοσύλλαβα

Οξύτονα αρσενικά σε -άς -ές (Ε) -ής -ούς
 και θηλυκά σε -ά (Ε) -ού (Δ),
 όπως φαράς, καφές, ταξιτζής, παππούς, για-
 αλεπού.

παραοξύτονα αρσενικά σε -ης (Δ), όπως μανά-
 Μετατρέπουν ουσιαστικά (μέσα σε προτάσεις
 από τον ενικό στον πληθυντικό και αντιστρόφως
 και ορθογραφούν τις συνηθέστερες καταλήξε-
 της ονομαστικής του ενικού -η -ι -ο (αυλή, πα-
 δί, βουνό) και του πληθυντικού -οι και -ες
 (γεωργοί, δρόμοι και μαθητές, αυλές, καρδιές,
 ταμίες, εργάτες, πίνακες, καφέδες κ/τ/λ.)

Ορθογραφούν το καταληκτικό μέρος των ουσια-
 στικών σε:

- ιά (ελιά), -ία (ελευθερία)
- ίδα (εφημερίδας), -ίδι (σανίδι)
- ειό (σχολείο), -ημα (μάθημα)

γ) Σχηματίζουν από την ονομαστική τη γενική
 ενικού και τη γενική και αιτιατική πληθυ-
 νικού για να εδιστούν στις περιπτώσεις μετα-
 κίνησης του τόνου.

δ) Σχηματίζουν προτάσεις με ουσιαστικά σε κλη-
 τική, για να εδιστούν στη χρήση του κόμμα-
 τος και των διαφοροποιήσεων από την ονομα-
 στική (γεωργός-γεωργέ).

Τα επίθετα και τα αριθμητικά.

α) Τα επίθετα ως κατη-
 γορούμενα και ως προ-
 ορισμό.

Διακρίνουν πρακτικά και χρησιμοποιούν προ-
 φορικά και γραπτά επίθετα:

- α) σε -ος, -η, -ο που κλίνονται κατά το καλός,
 -ή, -ό και κατά το όμορφος, -η, -ο (Ε)°
- β) σε -ος, -α, -ο που κλίνονται κατά το ωραίος,
 -α, ο (Ε) και κατά το πλούσιος, -α, -ο (Δ)
- γ) σε -ος, -ια, -ο που κλίνονται κατά το χλω-
 ο

δ) σε -ης, -α, -ικο που κλίνονται κατά το ζηλιά-
ρης, -α, -ικο (Δ)

Εμφανίζουν, όταν μιλούν και όταν γράφουν, τη
συμφωνία του Υ με το επίθετο -κατηγορούμενο ή το
επίθετο^{κο} προσδιορισμού με το ουσιαστικό που προ-
διορίζει στο γένος, τον αριθμό και την πτώση.

Ευσχετίζονται, όπου υπάρχει αντιστοιχία, τις
καταλήξεις των επιθέτων με τις καταλήξεις των ο-
υσιαστικών και τις γράφουν σωστά.

Ορθογραφούν, με ασκήσεις σχετικών ταξινομήσε-
ως το καταληκτικό μέρος των οξύτων επιθέτων σε
-ικός (Β) και των^π παραoxyτων σε -ινος (Δ), όπως
βιαστικός και πράσινος, καθώς και το καταληκτικό
μέρος του συγκριτικού βαθμού σε -ότερος και
ύτερος (Δ).

αριθμητικά

Χρησιμοποιούν προφορικά και γραπτά:

α) Τα απόλυτα αριθμητικά (Β)*

β) τα τακτικά από το πρώτος ως το δωδέκατος (Β)

γ) τα αριθμητικά ουσιαστικά μονάδα ως εξάδα και
δεκάδα, δωδεκάδα, εκατοντάδα (Β)

Σχηματίζουν τη γενική των αριθμητικών ένας -
- μια -ένα, τρεις και τρία, τέσσερις και τέ-
σσερα (Δ).

Ευσχετίζονται τις καταλήξεις των αριθμητικών
διακόσιοι, -ες, -α, τριακόσιοι κ/τ/λ. με τις κα-
ταλήξεις των επιθέτων που κλίνονται κατά το πλε-
σιος, -α, -ο στον πληθυντικό και ορθογραφούν το
καταληκτικό -ιοι, -ες, -α (Δ)

Οι αντωνυμίες

Χρησιμοποιούν:

α) Τις προσωπικές αντωνυμίες (Β)

β) την κτητική δικός, -ή, -ό (μου, σου κτλ.) (Β)

γ) τις ερωτηματικές τι, ποιός, ποια, ποιο και
πόσος, -η, -ο (Β)

δ) τις οριστικές ίδιος, -α, -ο και
μόνος, -η, -ο (μου, σου κ/τ/λ.) (Δ)

κανέννας-καμιά; κανένα, τίποτε, κάθε, μερικοί, -ές, -ά, κάμποσος, -η, -ο, κάτι, κατιτί (Ε) κάποιος, -α, -ο; καθέννας-καθεμιά-καθένα (Δ)

στ) Τις δεικτικές τόσος, -η, -ο (Β) και αυτός, -ή, εκείνος, -η, -ο (Δ)

ζ) Τις αναφορικές όσος, -η, -ο (Β) και που, όπου -α, -ο (Δ)

ο ρήμα
) Έννοια, διάκριση
νεργητικών και πα-
θητικών τύπων

Εκχωρίζουν τους ρηματικούς τύπους που υπάρχουν μέσα σε μια πρόταση ή μια περίοδο.

Ανάγουν συχνόχρηστους ρηματικούς τύπους στο α πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής με βάση την ερώτηση "τι κάνω εγώ;"

Ταξινομούν τα ρήματα σε ενεργητικά και παθητικά και γράφουν σωστά τις καταλήξεις -ω και -μαι.

Διάρκριση προσώ-
πων ενικού και
πληθυντικού στους
χρόνους της οριστι-
κής.

Διακρίνουν το πρόσωπο και τον αριθμό κάθε ρηματικού τύπου (Δ)

Μετατρέπουν τον ενικό ενός ρήματος του λεξιλογίου τους, που δεν παρουσιάζει ορθογραφικές ή άλλες δυσκολίες, μαζί με την πρόταση στην οποία βρίσκεται το ρήμα σε πληθυντικό του ίδιου χρόνου (Δ)

Παροντικοί, πα-
ρελθοντικοί και
μελλοντικοί χρό-
νοι της οριστικής

Διακρίνουν ενεργητικούς και παθητικούς τύπους της οριστικής σε παροντικούς, παρελθοντικούς και μελλοντικούς (Β) και τους ταξινομούν σε στήλες που επιγράφονται "τώρα", "πρίν" και "μετά".

Μετατρέπουν ενεστωτικές προτάσεις σε προτάσεις παρακειμένου, προτάσεις παρατατικού, σε προτάσεις αορίστου και υπερσυντελείου, καθώς και προτάσεις στιγμιαίου σε εξακολουθητικού και συντελεσμένου λοντος και αντιστρόφως (Δ)

Μετατρέπουν προτάσεις με ρηματικούς τύπους παροντικών χρόνων σε προτάσεις με ρηματικούς τύπου οποιοδήποτε άλλου παρελθοντικού ή μελλοντικού χρόνου της οριστικής με βάση κατανοητές ερωτήσεις όπως "τι έκανα μια φορά;", "τι έκανα συνέχεια

καταλήξεις συχνό-
ριστων ενεργητικών
καθητικών τύπων
ω ρημάτων της α'
και β' συζυγίας στην
ιστική

Κατατάσσουν τα ενεργητικά ρήματα του λεξιλο-
γίου τους κατά ορθογραφικές ομάδες (σε -ίζω, -
-αίνω, -ίνω κ/τ/λ.) (B)

Γράφουν σωστά:

α) τις καταλήξεις -ω, -εις, -ει κ/τ/λ. των ρημά-
των της α' συζυγίας στον ενεργητικό ενεστώτα (E)

β) το ε στις καταλήξεις των παρελθοντικών χρόνων
της ίδιας φωνής (E)

γ) την παραλήγουσα του ενεργητικού αορίστου της
α' συζυγίας σε ομαλές περιπτώσεις (ποτίζω -πότ-
σα, αφήνω-άφησα κ/τ/λ.) (Δ)

δ) τις καταλήξεις -ησα, -ησες, -ησε του ενεργητικού
αορίστου της β' συζυγίας (αγαπώ, αγάπησα)

ε) τις καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται κ/τ/λ. (Δ) και
-ηκα, -ηκες, -ηκε (E) των ρημάτων της α' και β'
συζυγίας στον παθητικό ενεστώτα και αόριστο.

Διακρίνουν και ορθογραφούν τις ομόηχες καταλή-
ξεις -μαι -με και -ται -τε με βάση το πρόσωπο
και τον αριθμό του ρηματικού τύπου (Δ),

Συχνόχρηστα συνδετι-
κά ρήματα για το σχη-
ματισμό απλών προτά-
σεων του τύπου ΥΡΚ

Μετατρέπουν προτάσεις του τύπου ΥΡ ή ΥΡΑ σε
προτάσεις του τύπου υποκείμενο-κατηγόρημα ή ΥΡΚ
και αντιστρόφως, χρησιμοποιώντας ως συνδετικά
εκτός από το είμαι (E) και τα ρήματα γίνομαι και
φαίνομαι (Δ).

Μετοχές:

Ενεργητικές μετοχές
σε -οντας, -ώντας και
παθητικές σε -μένος
και -ούμενος (Δ)

Ορθογραφούν τις καταλήξεις της ενεργητικής μ
τοχής σε -οντας και -ώντας.

Χρησιμοποιούν τις μετοχές του ενεργητικού εν-
στώτα ως τροπικά επιρρήματα. πχ. Πέρασε το δρόμο
τρέχοντας, Ήρθε κολυμπώντας.

Χρησιμοποιούν τις μετοχές του παθητικού ενεσ-
τώτα και παρακειμένου σε -μένος και σε -ούμενος
επιθετικού προσδιορισμού και ως κατηγορούμενα.

π.χ. Φυσούσε παγωμένος βοριάς. Η Μ. ήταν ξαπλωμένη. Ο Χ. είναι χαρούμενος.

Επιρρηματικοί,
επιθετικοί και
κατηγορηματικοί
προσδιορισμοί.

Χρησιμοποιούν συχνόχρηστους προσδιορισμούς, για να μετατρέφουν απλές προτάσεις σε επαυξημένες (Ε)

Διακρίνουν πρακτικά μέσα στις επαυξημένες προτάσεις (και παραλείπουν για να τις μετατρέφουν σε απλές):

- α) Τα τοπικά, χρονικά, τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα του λεξιλογίου τους (Ε)
- β) Τα επίθετα (Ε) και τις μετοχές (Δ) του λεξιλογίου τους.
- γ) Σύνθετα ή άναρθρα (Δ) και εμπρόθετα ουσιαστικά του λεξιλογίου τους κυρίως με τις προθέσεις με, σε (Ε) για, από (Δ) ή φράσεις που λειτουργούν ως επίθετα και/ή επιρρήματα.

Χρησιμοποιούν ειδικότερα στις τάξεις αυτές:

- α) Επιρρηματικούς προσδιορισμούς του ρήματος (Επιρρήματα, εμπρόθετα και άλλες λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται ως επιρρήματα) (Ε), π.χ. Έλα μέσα. Κάθισε στο τραπέζι. Έφυγε τραγουδώντας.

Τρέχει σαν βολίδα.

- β) Επιρρηματικούς προσδιορισμούς επιθέτων και επιρρημάτων (Δ) π.χ. Αυτό το παντελόνι είναι πολύ στενό. Φάγαμε πολύ αργά.

- γ) Ομοιόπτωτους επιθετικούς προσδιορισμούς ουσιαστικών, (επίθετα, επιρρήματα, μετοχές, εμπρόθετα κ.ά. λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται ως επίθετα (Ε) π.χ.:

Ο μεγάλος κάμπος πρασίνισε
Η πίσω πόρτα είναι ανοιχτή.

Φάγαμε γλυκόμενα σύκα

Μαζέψαμε λουλούδια από το βουνό

- δ) Ομοιόπτωτους κατηγορηματικούς προσδιορισμούς

ουσιαστικών (επίθετα και επιθετικές μετοχές) (Δ)
π.χ.

Κατακόκκινος ο Κ. φώναζε.

Σαπλωμένος ο Η. βλέπει τηλεόραση.

ε) Ουσιαστικά που δηλώνουν το μέτρο ως ομοιόπτωτους
κατηγορηματικούς προσδιορισμούς άλλων ουσιαστικά
(Δ) π.χ.

Κρατάει μια κιάτα νερό.

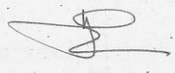
στ) Ουσιαστικά που δηλώνουν περιεχόμενο ως ετερόπλω-
προσδιορισμούς επιθέτων (Δ) π.χ. Υπάρχει ένας τε-
νεκός γεμάτος λάδι.

ζ) Ουσιαστικά που φανερώνουν τον κτήτορα ως ετερόπλω-
τους προσδιορισμούς άλλων ουσιαστικών (Δ) π.χ. Η
θρανίο του Γ. ~~χ~~άλασε.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟΝΙΟΝ

(το)	αλλιώς-άτινα (επίρρ.)	αποποιμίζω (ρ.)
ος-ής-ό (επ.)	άλλοτε (επίρρ.)	Αποκριά(η) Αποκριές (οί)
α (η)	αλλού (επίρρ.)	αποπάνω (επίρρ.)
(το)	αλμυρός-ής-ό(επ.) & αρμυρός απότομος-ης-ο (επ.)	απόψε (επίρρ.)
ε (η)	άμα (σύνδ.)	απροσεξία (η)
ος-ης-ο (επ)	αμέτρητος-ης-ο (επ.)	απρόσεχτος-ης-ο (επί.)
(η)	άμμος (ο) (η)	αραιός-ής-ό (επ.)
ής(ο)-άστρια (η)	αμπέλι (το)	αργία (η)
ος-ης-ο (επ.)	αμυγδαλιά (η)	αριθμός (ο)
ος (ο), -ισσα (η)	ανακατεύω (ρ.)	αρκάζω (ρ.)
ός-ής-ό (επ.)	ανάμεσα (επίρρ.)	αρχαίος-α-ο (επ.)
ια (το)	ανάποδα επίρρ.)	αρχηγός (ο)
ο (ρ.)	ανατολικά (επίρρ.)	άρωμα (το)
ος-ης-ο (επ.)	ανατολικός-ή-ό (επ.)	αστέμενιος-ια-ιο (επ.)
-ης-ο (επ.)	ανεβάζω (ρ.)	ασπρίζω (ρ.)
βμιο (το)	άνεμος (ο)	αστείο (το)
ος (ο) ήτρια (η)	ανήφορος (ο)	αστραπή (η)
α (η)	ανθοπωλείο (το)	αστράφτει (ρ.)
ο)	ανοιξιάτικος-ης-ο (επ.)	αστροναύτης (ο)
α (το)	άντεξ (επιφ.)	άσφαλτος (η)
(ο)	αντί (προθ.)	ασχολία (η)
ος-ης-ο (επ.)	αντικρίζω (ρ.)	άτακτος-ης-ο (επ.)
ος-ης-ο (επ.)	αξέχαστος-ης-ο (επ.)	αταξία (η)
ώ (ρ.)	αξίζω (ρ.)	ατύχημα (το)
ός (ρ.)	απαλά (επίρρ.)	άτυχος-ης-ο (επ.)
ος (επίρρ.)	απαλός-ής-ό (επ.)	αυλάκι (το)
αλιά (η), -γάλι (το)	απάντηση (η)	αυριανός-ής-ό (επ.)
(το)	απέραντος-ης-ο (επ.)	αφρίζω (ρ.)
(το)	απεργία (η)	αφρός (ο)
ός-ής-ό (επ.)	άπλητος-ης-ο (επ.)	αχλάδι (το)
ος-ης-ο (επ.)	απογευματινός-ής-ό (επ.)	άχρηστος-ης-ο (επ.)
	αποθήκη (η)	αχτένιστος-ης-ο (επ.)
	αυδονάτω (επίρρ.)	

αἰθέριος (ρ.)
 αἴθερ (το)
 αἰθέριος (επίρρ.)
 αἴθερος (το)
 αἰμάτι και μακμαῖτι (το)
 αἰσθητή (το)
 αἰσθητή (το)
 αἶμα (η)
 αἰσθητής (ο), -ίσσα (η)
 αἰσθητή (ρ.)
 αἰσθησία (τα)
 αἶμα (επίρρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθητή (η), αἰσθητή (το)
 αἰσθητή (η)
 αἶμα (το)
 αἶμα (ο)
 αἶμα (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον, -ή, -ό (επ.)
 αἰσθησιον (το)
 αἰσθησιον (ο)
 αἶμα (η)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (η)
 αἰσθησιον, -ή, -ό (επ.)
 αἶμα (το)
 αἰσθησιον (η) & αἰσθησιον
 αἰσθησιον, -εια, -ειο (επ.)
 αἰσθησιον (ο)
 αἰσθησιον (ο)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον, -ή, -ό (επ.)
 αἰσθησιον (η)
 αἰσθησιον (το)
 αἰσθησιον (οι)
 αἰσθησιον, -η, -ο (επ.)

αἰσθησιον (η)
 αἰσθησιον (το)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (η)
 αἰσθησιον, -ή, -ό (επ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον (ρ.)
 αἰσθησιον, -ή, -ό (επ.)

Γ

γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις, -ή, -ό (επ.)
 γαργαλις (ο)
 γαργαλις (η), γαργαλις (το)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις (σου, σας)
 γαργαλις (ο), -ίσσα (η)
 γαργαλις, -α, -ο (επ.)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις, -ή, -ό (επ.)
 γαργαλις, -ή, -ό (επ.)
 γαργαλις (το)
 γαργαλις (ο)
 γαργαλις (το), & γαργαλις (η)
 γαργαλις (ο)
 γαργαλις (ο)
 γαργαλις (ο)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις (ρ.)
 γαργαλις, -ή, -ό (επ.)
 γαργαλις (η)
 γαργαλις (το)
 γαργαλις (οι)
 γαργαλις, -η, -ο (επ.)

υαλιέ (τα)
 υαλίω (ρ.)
 υάλινος, -η, -ο (επ.)
 υαλισταρός, -ή, -ό (επ.)
 υμνός, -ή, -ό (επ.)
 ύβρος (ο)

Δ

δαγμάτω (ρ.)
 δαπνίζω (ρ.)
 δανείζω (ρ.)
 δανειδός, -ή, -ό (επ.)
 δαιμόνιος, -ή, -ό (επ.)
 δαιμόνιο (η)
 δάκρυον, -α, -ο (αρ. επ.)
 δέρμα (το)
 δερμάτινος, -η, -ο (επ.)
 δέρνω (ρ.)
 δεσποινίδα (η)
 δηλαδή (συνδ.)
 δήμαρχος (ο)
 δημοτικό (το)
 διάβασμα (το)
 δικαιοσύνη (οι)
 δικαιοσύνη-ιες, -ια (αρ. επ.)
 διαλέγω (ρ.)
 διασπορά (ρ.)
 διασταύρωση (η)
 διεύθυνση (η)
 διευθυντής (ο) -ντρια (η)
 διάφοροι, -ες, -α (επ.)
 διηγήσας (ο)
 διορθώνω (ρ.)
 δίπλα (επίρρ.)
 διπλώνω (ρ.)
 δίσιμος (ο)
 δίχτυ (το)
 δίψα (η)

διόχνο (ρ.)
 δροσιστός, -ή, -ό (επ.)
 δροσιά (η)
 δυάδα (η)
 δυναμίνω (ρ.)
 δόση (η)
 δόσολο (επίρρ.)
 δυστύχημα (το)
 δυστυχός (επίρρ.)
 δυτιδός, -ή, -ό (επ.)
 δωδεκάδα (η)
 δωδεκάτοπος, -η, -ο (αρ. επ.)

Ε

εβδομήντα (αρ. επ.)
 εβδομος, -η, -ο (αρ. επ.)
 εγγόνι (το)
 έδρα (η)
 εβδόμη (η)
 ειρήνη (η)
 ειατομύριο (το)
 ειατοντάδα (η)
 εκτός (επίρρ.)
 έλατο (το)
 ελευθερία (η)
 ελευθερός, -η, -ο (επ.)
 ελιά (η)
 Έλληνας (ο), -ίδα (η)
 ελληνικός, -ή, -ό (επ.)
 εμπορικός, -ή, -ό (επ.)
 εμπόριο (το)
 ένατος, -η, -ο (αρ. επ.)
 ενδέκατος, -η, -ο (αρ. επ.)
 ενδιαφέρει (με, σε..) (ρ.)
 εννιάκόςια, -ιες, -ιον (επ.)
 ενοικιάζω (ρ. και νοικιάζω)
 ενοικιστής (ο)
 ενοίκιο (το) και νοίκι

Handwritten mark or signature at the bottom of the page.

αρα (το)
 α (συνδ.)
 ανω (ρ.)
 αρα (η)
 αρα (ρ.)
 αρασια, -ιασ, -ια (αρ. επ.)
 αρα (αρ. επ.)
 αρα (τα)
 αρανος, -η, -ο (επ.)
 αρακινδ (το)
 αραλλο (το)
 αραδ (συνδ.)
 αρατης (ο)
 αραφι (η)
 αραση (η)
 αραδονος, -η, -ο (επ.)
 αρα (τα)
 αρα (επίρρ.)
 αραεπιτομη (ρ.)
 αραση (η)
 αραδος (επίρρ.)
 αραμο (το)
 αραμοι (ρ.)
 αρασια (η)
 αρακινδς, -η, -δ (επ.)
 αραστασιο (το)
 αραση (η)
 αραδριο (το)
 αρασια (η)
 αρα (το)
 αρακινδς, -η, -δ (επ.)
 αρα (επίρρ.)
 αρασιδωμαι (ρ.)
 αρασιδωμενος, -η, -ο (μ.π.π.)
 αρα και ρατος (επίρρ.)
 αρασια-ιασ, -ιον (αρ. επ.)

αραδω (η)
 αραδωμαι (ρ.)
 αραδω (ρ.)
 αραδω (η)
 αραροπλαστειο (το)
 αραστανω (ρ.)
 αραδω (ρ.)
 αραδωδς, -η, -ο (επ.)
 αρακινδ (η)
 αρακινδ (επίρρ.)
 αρακινδω (ρ.)
 αρακινδ (το)
 αρακινδω (ρ.)
 αραροκινδ (η)
 αραροκινδ (ο)
 αρακινδ (η)
 αρακινδ (η)

II

ηλεκτρικινδ (το)
 ηλεκτρολογος (ο)
 ηρακοινδς (ο)
 ηρακινδς (ο)
 ηρακινδς, -η, -δ (επ.)

Θ

θαρρος (το)
 θαρρω (ρ.)
 θαρρω (το)
 θαρρω (ρ.)
 θαρρωσια (επίρρ.)
 θαρρωσιος, -ια, -ιο (επ.)
 θαρρωτης (ο)
 θαρρωσιος (ο)
 θαρρωμετρο (το)
 θαρρωδς, -η, -δ (επ.)
 θαρρω (ρ.)

I

ιτροείο (το)
 ιλος, -ια, -ιο (ορ. αντ.)
 ιρύτας (ο)
 ιμιος (ο)
 ιοπαλία (η)
 ιοθαλαί, -ες, -α (επ.)
 ιος, -ης, -ο (επ.)
 ιως (επίρρ.)

K

κικελο (το)
 κικρά (επίρρ.)
 κικριότητα (η)
 κικριστήριο (το)
 κικρήτης (ο)
 κικώς (χω. σύνδ.)
 κικώτι (το)
 κικησέρα (ως επίρρ.)
 κικκαιρινός, -ή, -ό (επ.)
 κικστερος, -η, -ο (επ.)
 κικπές (ο)
 κικπρίνι (το)
 κικρήλι (το)
 κικπάνιος (ο)
 κικου (επίρρ.)
 κικου-κιάπου (επίρρ.)
 κικέλι (το)
 κικουνο (το)
 κικιά (η)
 κικούτσι (το)
 κικινός, -ή, -ό (επ.)
 κικ (προθ.)
 κικλογος (ο)
 κικοτι (το)
 κικπίνωση (η)
 κικπρος, -η, -ο (επ.)

κικαταφάνω (ρ.)
 κικαταράζω (ρ.)
 κικατήρορος (ο)
 κικαυρόρωμα (το)
 κικατασκόλα (η)
 κικατσόλα (η)
 κικαφός (ο)
 κικαφουτζίης (ο)
 κικεντρικός, -ή, -ό (επ.)
 κικέντρο (το)
 κικεραμίδι (το)
 κικεράσι (το)
 κικερί (το)
 κικινδυνεύω (ρ.)
 κικινδύνος (ο)
 κικίνηση (η)
 κικιδλας, κικιδλα (επίρρ.)
 κικιτρινίζω (ρ.)
 κικιαδί (το)
 κικιάμα (το)
 κικιέρω (ρ.)
 κικιέροτης (ο)
 κικιηματαριά (η)
 κικιλοτσιά (η)
 κικιλοτσά (ρ.)
 κικιλουβί (το)
 κικιλονάρι (το)
 κικικαλο (το)
 κικιόκορας (ο)
 κικιόλνα (η)
 κικιόλυμπι (το)
 κικιομωτήριο (το)
 κικιομωτής (ο), -άτρια (η)
 κικιοντινός, -ή, -ό (επ.)
 κικιοπέλα (η)
 κικιορδέλα (η)
 κικιόρη (η)

ρί (το)
 ροτόσσο (ρ.)
 ρουλο (το)
 ρυλί (ρ.)
 ρύντα (η)
 ρύρτα (η)
 ρούνη (το)
 ρυώνη (ρ.)
 ρούνη (το)
 ρτα (η)
 ρί (το)
 ρόδας (ο)
 ραίο (το)
 ράλι (το)
 ρός, -ή, -ό (επ.)
 ρός, -ή, -ό (επ.)
 ρός, -ή, -ό (επ.)
 ρί (το)
 ρατομάρα (η)
 ρα (η)
 ρώ (ρ.)
 ρα (επιφ.)
 ρς, -α, -ο (επ.)
 ρά (επ.)
 ρι (ρ.)
 ρ (το)
 ργι (το)
 ργώ (ρ.)
 ρ (ο), κυρα - (η)
 ρίδα (η)
 ρός (ο)
 ρα (η)
 ράδα (η)
 ρνιιά (τα)
 ρνο (το)
 ρλο (το)
 ρω (ρ.)
 ρνάδα (η)
 ρ (η)

λαξιμό (το)
 λακτό (το)
 λαριώνη (ρ.)
 λαφτά (τα)
 λιβάδι (το)
 λιγάκι (το)
 ζιγοστέδα (ρ.)
 λογαριάζω (ρ.)
 λογαριασμός (ο)
 λόγια (τα)
 λοιπόν (συνδ.)
 λύρος (ο)
 λουτρό (το)
 λογίζω (ρ.)
 λυπάμαι (ρ.)
 λύπη (η)
 λυπημένος, -η, -ο (μ.π.π. και επ.)

II

μα (συνδ.)
 μαγειρεύω (ρ.)
 μαγικός, -ή, -ό (επ.)
 μάγος (ο), -ισσα (η)
 μάγουλο (το)
 μακρόνια (τα)
 μακριά (επίρρ.)
 μακρινός, -ή, -ό (επίρρ.)
 μέλιστα (επιφ.-βεβ.μδρ.)
 μανάβικο (το)
 μαξιλάρι (το)
 μαραγίδες (ο)
 μαργαρίτα (η)
 μάσια (η)
 μασιάρης (ο)
 μαστορας (ο)
 ματιά (η)
 μεδαύριο (επίρρ.)
 μελαχρινός, -ή, -ό (επ.)
 μεσαός, -α, -ο (επ.)
 μεσάνυχτα (τα)

[Handwritten signature]

μασημεριανός, -ή, -ό (επ.)
 μέλινο (το)
 μέτρο (το)
 μέχρι (πρόθ.)
 μηλιά (η)
 μήκος (σύνθ.)
 μητέρα (η)
 μηχανή (η)
 μηχανικός (ο)
 μδβ (ο, η, το) (επ.)
 μοδίστρα (η)
 μονάζω (ρ.)
 μονάδα (η)
 μοναχός, -ή, -ό (επ.)
 μόνο (επιρρ.) και μονάχι
 μοσιβολιά (ρ.)
 μοσχάρι (το)
 μουντζούρα (η)
 μουντζουρώνω (ρ.)
 μουρμουρίζω (ρ.)
 μουσική (η)
 μπαϊλίνο (το)
 μπαλόνι (το)
 μπαλόνι (το)
 μπαμπάκι ξ βαμπάκι (το)
 μπάρμπας (ο) και μπαρμπα-
 μπαστούνι (το)
 μπέμπη (ο), μπέμπα (η)
 μπισκότο (το)
 μπλέ (ο, η, το) (επ.)
 μπλούζα (η)
 μπογιά (η)
 μπόρα (η)
 μπουιάλι (το)
 μπουμπούνι (το)
 μύγα (η)
 μυράζω (ρ.)
 μυρμήγκι (το)
 μυρωδιά (η)

νανουρίζω (ρ.)
 ναυτικός (ο)
 νεράιδα (η)
 νηπιαγωγείο (το)
 νηστικός, -ή, -ό (επ.)
 νίρω (ρ.)
 νίκη (η)
 νικητής (ο), -ήτρια (η)
 νοιάζει (με, σε, τον...) (ρ.)
 νοικιάζω (ρ.) και ενοικιάζω
 νοικοκύρης (ο)
 νομίζω (ρ.)
 νοσοκόμος (ο), -όμα (η)
 νόστιμος, -η, -ο (επ.)
 νοτιάς (ο)
 νότιος-ια-ιο (επ.)
 Πότος (ο)
 ντομάτα (η)
 ντουλάπα (η), άπι (το)
 ντρέπομαι (ρ.)
 ντροπαλός, -ή, -ό (επ.)
 νυστάζω (ρ.)
 νύχτα (τα)

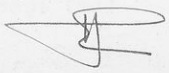
ξάδερφος (ο), -έρφη (η), -έρφια (τα)
 ξανά (επιρρ.)
 ξανθός, -ή, -ό (επ.)
 ξαπλώνω (ρ.)
 ξεγελώ (ρ.)
 ξεκιλαιδώνω (ρ.)
 ξεκολλώ (ρ.)
 ξεσκονιάζω (ρ.)
 ξεσκονίζω (ρ.)
 ξεφορτώνω (ρ.)
 ξεφουσιώνω (ρ.)
 ξεφυλλίζω (ρ.)
 ξεχωρίζω (ρ.)

Ξημερόνοιο (ρ.)
 Ξημερο, -ή, -ό (επ.)
 Ξημερο (ρ.)
 Ξημεροργελο (το)
 Ξημεροργελο (ο)
 Ξημερο (ρ.)
 Ξημερο (η)
 Ο
 ογδόοντα (αρ. επ.)
 ογδοο, -η, -ο (αρ. επ.)
 οδηγός (ο)
 οδηγώ (ρ.)
 οδός (η)
 ομοδόμος (ο)
 ομιόπεδο (το)
 ομπρέλα (η)
 ονειροδομαι (ρ.)
 ονειρο (το)
 οπλο (το)
 οπου (επίρρ.)
 ορεξη (η)
 οργισμα (το)
 οργισμα (ρ.)
 οσο (επίρρ.)
 οσο, -η, -ο (αντ.)
 οτι (αντ.)
 ουρά (η)
 οχτακισιοι, -ιες, -ια (αρ. επ.)

Π

αγωνιά (η)
 αγώνω (ρ.)
 αθαίνω (ρ.)
 αιδολατρος (ο)

παιδιόδο, -ή, -ό (επ.)
 παιήγος (ο)
 παιήτο (το)
 παιήτο (ρ.)
 παιήτο (το)
 πανηγύρι (το)
 πάνινος, -η, -ο (επ.)
 πάντα (επίρρ.) και πάντοτε
 παντελοιο (το)
 παντοπολελο (το)
 παντοδ (επίρρ.)
 παντοδο, ρομι (ρ.)
 παξιμάδοι (το)
 παπαγάλος (ο)
 πέρα (ως μόρ. επιτ.)
 παρά (πρόδ.)
 πα ράδειγμα (το)
 παραέξω (επίρρ.)
 παρακίτω (επίρρ.)
 παραλλα (η)
 παραλλο (επίρρ.)
 παραμύσα (επίρρ.)
 παραμονή (η) (ενν. γιορτής)
 παράξενος, -η, -ο (επ.)
 παραπάνω (επίρρ.)
 παραπέρα (επίρρ.)
 πάνω επιρρ.)
 πάριο (το)
 πλατάτα (η)
 πάτωμα (το)
 παύω (ρ.)
 πεδιόδο (η)
 πεζοδόμοιο (το)
 πεδαίνω (ρ.)
 πεύνα (η)
 πειράζω (ρ.)

πολύτης (ο)
 πανήγυρα (αρ. επ.)
 παντάδα (η)
 πανταχόθεν, -ια (αρ. επ.)
 πεπώνι (το)
 πέρα (επίρρ.)
 περιβραχος, -η, -ο (επ.)
 περιοδικό (το)
 περίκου (επίρρ.)
 περισσάου (ρ.)
 περισσότερο (επίρρ.)
 περισσότερος, -η, -ο (επ.)
 περιστέρι (το)
 πέρυσι (επίρρ.)
 πεταλούδα (η)
 πετσάτα (η)
 πετρέλαιο (το)
 πέτρινος, -η, -ο (επ.)
 πύθιο (το) και πύθιος (ο)
 πηγάδι (το)
 πηγή (η)
 πήδημα (το)
 πιά (επίρρ.)
 πιάτο (το)
 πιρούνι (το)
 πιστάω (ρ.)
 πλευρά (η)
 πλαστικός, -ή, -ό (επ.)
 πληγή (η)
 πληγώνω (ρ.)
 πλημμύρα (η)
 πλημμυρίζω (ρ.)
 πλησιάζω (ρ.)
 πλούσιος, -ια, -ιο (επ.)
 πλυτήριο (το)
 ποδήλατο (το)
 ποδιά (η)
 ποδόσφαιρο (το)

ποιητής (ο), -ήτρια (η)
 πόλεμος (ο)
 πολυμιά (ρ.)
 πολυθρόνα (η)
 ποιηριά (η)
 ποιητής, -ή, -ό (επ.)
 ποικιλόμορφος (ο)
 ποντίκι (το) και ποντικός (ο)
 ποπόδ' (επίρρ.)
 πουθενά (επίρρ.)
 πουκάμισο (το)
 τρασινάδα (η)
 πρέπει (ρ.)
 πριόνι (το)
 προάβλιο (το)
 πρόβατο (το)
 πρόγραμμα (το)
 πρόεδρος (ο)
 προηγούμενος, -η, -ο ()
 προσεύχομαι (ρ.)
 προτιμώ (ρ.)
 προτού (σύνδ.)
 προταίνω (ρ.)
 προχτές (επίρρ.)
 πρωινός, -ή, -ό (επ.)
 πρώτα (επίρρ.)
 πρωτοβρόχια (τα)
 πρωτοχρονιά (η)
 πυκνός, -ή, -ό (επ.)
 πυρετός (ο)
 πυρκαγιά (η)
 πυροσβεστήρ (ο)
 πωλητής (ο), -ήτρια (η)
 πως (σύνδ.ειδ.).

P

παγίζω (ρ.)
 πάρι (το)

./.

ρήγνις (ο)
ρήγιμο (το)
ρήστα (τα)
ρήξα (η)
ροξ (ο, η, το) (επ.)
ρύζι (το)

Σ

σπιρί (το)
σπιλ (το)
σπιοδλά (η)
σπιάτα (η)
σπιδνι (το)
σπιδά (η) και σπιδόι (το)
σπιδζω (ρ.)
σπίσιος, -ια, -ιο (επ.)
σπαίντα (αρ. επ.)
σεισμός (ο)
σελίδα (η)
σεντόνι (το)
σημάδι (το)
σημείωμα (το)
σημειώνω (ρ.)
σημερινός, -ή, -ό (επ.)
σιγανός, -ή, -ό (επ.)
σιδερένιος, -ια, -ιο (επ.)
σιμά (επύρρ.)
σιτόρι (το)
σιόβα (ρ.)
σιεπάζω (ρ.)
σιέφομαι (ρ.)
σιιά (η)
σιίζω (ρ.)
σιόνη (η)
σιορπίζω (ρ.)
σιοτεινιάζω (ρ.)
σιοτεινός, -ή, -ό (επ.)
σιοδπα (η)
σιουπιδία (τα)

σιούρος, -α, -ο (επ.)
σίμα (η)
σιόπα (η)
σιπιδ (το)
σιπίρτο (το)
σιπιτονοικουδής (ο), -υρά (η)
σιουδζαρος, -α, -ο (επ.)
σιουργίτης (ο), έτι (το)
σικλόνα (η)
σιίζω (ρ.)
σικρίδα (η)
σιίχτη (η)
σιέγη (η)
σιεγνός, -ή, -ό (επ.)
σιεγνώνω (ρ.)
σιενοχάρια (η)
σιενοχαρόδ, -ιέμαι (ρ.)
σιεριά (η)
σιεφάνι (το)
σιιγμή (η)
σιολίζω (ρ.)
σιτραβός, -ή, -ό (επ.) (με την ένν.
του όχι έόιος)

σιρατός (ο)
σιρίβω (ρ.)
σιροφή (η)
σιρόμα (το)
σιγγενείς (οι)
σιγμοινυλα (η)
σιγυριζω (ρ.)
σιυιά (η)
σιόνο (το)
σιμμάθητής (ο), -ήτρια (η)
σινεργείο (το)
σινέχεια (η)
σινεχίζω (ρ.)
σινναφιιά (η)
σίριμα (το)
σιχνά (επύρρ.)

[Handwritten signature]

σφίγγη (ρ.)
 σφουγγάρι (το)
 σφουρί (το)
 σφουρίδι (ρ.)
 σφουρίχτρα (η)
 σχεδόν (επίρρ.)
 σχοινί (το) και σιοινί
 σχολάω (ρ.)
 σχολικός, -ή, -ό (επ.)
 σάξω, -άσω (ρ.)
 σωλήνας (ο)
 σωμαίνω (ρ.)

Τ

Ταβάνι (το)
 Ταίξω (ρ.)
 ταινία (η)
 ταιριάζω (ρ.)
 ταξί (το)
 ταξιδεύς (ο)
 ταξιδεύω (ρ.)
 ταράτσα (η)
 ταχύτητα (η)
 τέλος (το)
 τεμπέλης, -α, -ιμο (επ.)
 τεμπελιά (η)
 τεχνικός (ο)
 τεμπτώνω (ρ.)
 τέρμα (το)
 τετράδα (η)
 τετρακίδιοι-ιες, -ια (αρ. επ.)
 τεχνίτης (ο)
 τηγάνι (το)
 τηγανίζω (ρ.)
 τηλεγράφημα (το)
 τηλεφωνήμα (το)
 τηλεφωνό (ρ.)
 τιμόνι (το)

τιμωρία (η)
 τιμωρό (ρ.)
 τόπος (ο)
 τόσος, -η, -ο (αντ.)
 τούβλο (το)
 τραυματίας (ο)
 τραυματίζω (ρ.)
 τρελός, -ή, -ό (επ.)
 τρέμα (ρ.)
 τρέξιμο (το)
 τριάδα (η)
 τριακίδιοι-ιες, -ια (αρ. επ.)
 τριάντα (αρ. επ.)
 τριανταφυλλιά (η)
 τριαντάφυλλο (το)
 τρίβω (ρ.)
 τριγύρω (επίρρ.)
 τρομάζω (ρ.)
 τρόπος (ο)
 τροφή (η)
 τρώγμα (τα)
 τρώγος (ο)
 τρυπάνω (ρ.)
 τσάι (το)
 τσακωνόματι (ρ.)
 τσαλακωνό (ρ.)
 τσάντα (η)
 τσικοζορι (το)
 τσιμέντο (το)
 τσιμπί (ρ.)
 τσίρνο (το)
 τιλίγω (ρ.)
 τυρί (το)
 τυφλός, -ή, -ό (επ.)
 τυχερός, -ή, -ό (επ.)
 τύχη (η)

./o

οσθα (η)
 ος, -ή, -ό (επ.)
 ογωγελο (το)
 ουλικός (ο)
 ος (ο)
 ολιπο (το)
 οματι (ρ.)
 ολο (το)
 ορι (πο)
 ολα (η)
 ορά (επ.ρρ.)
 ορώνω (ρ.)
 ούς, -ιά, -ύ (επ.)
 ομοιοποιός (ο)
 ομρα (η)
 οω (ρ.)
 (η)
 ος (επ.ρρ.) και εφέτος
 οπωρινός, -ή, -ό (επ.)
 (το)
 (το)
 ος (ο), οίλη (η)
 οζάνι (το)
 οα (η)
 ορίζω (ρ.)
 οτσιάρης, -α, -ικό (επ.)
 ος (ο)
 οηγός (το)
 οώνω (ρ.)
 οναρης (ο)
 οκίωνω (ρ.)
 οτα (η)
 οτάνι (το)
 οω (ρ.)
 οτζόλα (η)
 οτης (ο)

ορένο (το)
 ορέσιος, -ια, -ο (επ.)
 ορατω (ρ.)
 ορίνω (ρ.)
 οτωόρι (το)
 οτωχός, -ή (-ιά), -ό (επ.)
 ούσημα (το)
 ουτό (το)
 ουτρώνω (ρ.)
 ουλιά (η)
 ουτεινός, -ή, -ό (επ.)
 ουτιζω (ρ.)

X

Χαϊδέω (ρ.)
 Χαλέ (το)
 χαμηλώνω (ρ.)
 χαμόγελο (το)
 χάπι (το)
 χαρούμενος, -η, -ο (επ.)
 χάρτης (ο)
 χαρτί (το)
 χάρτινος, -η, -ο (επ.)
 χασάπης (ο)
 χειμνωτάτικος, -η, -ο (επ.)
 χειροκροτώ (ρ.)
 χειρότερα (επ.ρρ.)
 χειρότερος, -η, -ο (επ.)
 χίλιοι, -ιες, -ια (αρ.επ.)
 χιλιόμετρο (το)
 χοροπηδώ (ρ.)
 χορός (ο)
 χορταίνω (ρ.)
 χορτάτος, -η, -ο (επ.)
 χρειάζομαι (ρ.)
 χρήματα (τα)
 χρήσιμος, -η, -ο (επ.)

χριστογεννητικός, -η, -ο (επ.)
 χρονιά (η)
 χρυσάφι (το)
 χρωματιστός, -ή, -ό (επ.)
 χτεσινός, -ή, -ό (επ.)
 χτύπος (ο)
 χτύπημα (το)
 χώνω (ρ.)
 χωριανός (ο), -ιανή (η)
 χωριότης (ο), -ισσα (η)
 χωριστικός, -η, -ο (επ.)
 χωριστέ (επίρρ.)
 χωρό (ρ.)

ψ

ψάρεμα (το)
 ψαρεύω (ρ.)
 ψεύτης (ο)
 ψεύτικος, -η, -ο (επ.)
 ψηλώνω (ρ.)
 ψήνω (ρ.)
 ψητό (το)
 ψητός, -ή, -ό (επ.)
 ψιθυρίζω (ρ.)
 ψκαλίζει (ρ.)
 Ψόφιος, -ια, -ιο (επ.)
 ψώνια (τα)
 ψωνίζω (ρ.)

φ

φμος (ο)
 ως (πρόθ.)
 ώσπου (πρόθ.)
 ωφέλιμος, -η, -ο (επ.)

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση των κκ' Βασιγιούκα και Δ. Μελά όπως έχει.

Θ έ μ α 7ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρειαφίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βασιγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο τμήμα τα ακόλουθα: Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου Γ' τάξη, δεύτερο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μιλούνας,

Χ. Σακελλαρίου, Ν. Κουμέντος (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα. Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 33 και βασίζονται στα 28 μαθήματα του βιβλίου " Η γλώσσα μου" και σε 5 κείμενα του Ανθολογίου.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 10-11 τυπογραφικά μαζί με τις σελίδες του βιβλίου " Η γλώσσα μου".

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα, και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα χρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Ξεφερεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Β έ μ α 804- Έγκριση του Α' μέρους του δεύτερου τμήχου του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΠΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Εμείς και ο κόσμος" Α' μέρος ^{αβιβαίου} για τη Β' τάξη βιβλίο του μαθητή :

• Το βιβλίο καλύπτει την όλη την γενικόν αναστήτων: Ο άνθρωπος και τα φυτά. Ο άνθρωπος και τα ζώα και συνοδεύεται από το αντίστοιχο μέρος του "Τετραδίου Έργασιόν" για το μαθητή.

• Ακολουθείται η ίδια διδακτική τεχνική (και με την ίδια επιτυχία) μ' εκείνη του μέρους, που έχει εγκριθεί από το Τμήμα και βρίσκεται ήδη στο εμπόριο.

• Θεωρεί το βιβλίο κατάλληλο (από ψυχολογική, παιδαγωγική και επιστημονική άποψη) και χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό εγχειρίδιο από τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ έ ρ ο υ α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

επεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του Β' τμήχου του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό εγχειρίδιο από τους μαθητές της Β' τάξης δημοτικού και προτείνεται την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος

83-84.

(δ) μα Βα.- Έγκριση των βιβλίων των Μαθηματικών α) δευτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Β* τάξη δημοτικού και β) δευτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Γ* τάξης δημοτικού.

Ο κ. Παροδάς, Σύμβουλος Β*, εισήγαγε στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Τα βιβλία των Μαθηματικών των Β* και Γ* τάξεων (δευτερο μέρος, βιβλία μαθητή και δασκάλου).

Είναι σύμφωνα με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα

Έχουν στην πληρότητα την απαραίτητη ψυχολογική και παιδαγωγική θεμελίωση.

Είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τους μαθητές αυτής της τάξεως.

Αποτελούν μια συστηματική πρόοδο στο διδακτικό βιβλίο των Μαθηματικών στην Ελλάδα και διεύχυναν τον υστερόν από αντίστοιχα σχολικά βιβλία που χρησιμοποιούνταν στα εκπαιδευτικά συστήματα προηγμένων χωρών.

Ελπίζουμε, με την προέκθεση ότι θα χρησιμοποιηθούν πρώτα από τους εκπαιδευτικούς, α βιβλία αυτά να κέρουν πολύ ευχάριστη τη μέθοδο των μαθηματικών στους μικρούς μαθητές.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

έκρινε κατάλληλο το δευτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών των Β* και Γ* τάξεων δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΚΕΑΔ για το σχολ. έτος 1983-84.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α πο φα ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 45/1983 του Τμήματος

Π Ρ Α Ξ Η 47/1988

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του Δ° τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΑΡΣΣΑ ΜΟΥ Β° τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β°.
- Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στο Κόσμο της Νεράιδας Μουσικής" της Ιφιγ. Ευθυμιάτου Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β°
- Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωολογική Μυθολογία" του κ. Χάρη Σακελλαρίου Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β°.
- Ε Μ Α 4α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του Γ. Κυριαζόπουλου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β°.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του Δ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/52, δεν παρερρίσκαται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.
Ο κ. Δ. Μελίδας, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου". βιβλίο γλωσσικό διδασκαλίας για τη Β' δημοτικού, τέταρτο μέρος
Συντακτική ομάδα: Α. Βουγιούκας, Α. Βελαλίδης, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανόκης.

Είναι το τέταρτο μέρος από τα τέσσερα του βιβλίου του μαθητή για τη Β' τάξη. Περιλαμβάνει 29 κείμενα σε 26 μαθήματα (από τα οποία 19 είναι πεζά). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

Για τα κείμενα και τις εργασίες που το συνοδεύουν ισχύουν οι βετικές κρίσεις που διατυπώθηκαν για τα προηγούμενα τρία μέρη.

Το τεύχος αυτό είναι σύμφωνα με τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και εισηγώμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι με τις βελτιώσεις που προτείνονται ή μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητες το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη το τέταρτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1953-54.

Ε μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" Ιφιγ. Ευθυμιάτου.

Ο κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β°, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Θ. 309.71/92/Γ1/307/22-6-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Ιφιγένειας Ευθυμιάτου για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" (κείμενο - στίχοι: Ευγ. Παλαιολόγου-Πετράνδα, Μουσική συνεργασία, Ιφιγ. Ευθυμιάτου).

Είναι ένα απλό και ευχάριστο μουσικό παραμύθι. Σκοπός της συγγραφέα είναι να μάθουν τα παιδιά τους απλούς μουσικούς τόνους και να τα κάνουν ν' αγαπήσουν τη μουσική με τρόπο παιγνιώδη και ευχάριστο. Κάθε επεισόδιο του παραμυθιού απεικονίζεται σε μια απλή και απερίτητη παιδική ζωγραφιά. Με την απλή διήγηση και με την επιμελημένη εικονογράφηση πετυχαίνει η συγγραφέας να βοηθήσει τα μικρά παιδιά να κατανοήσουν την έννοια του μουσικού πεντάγραμμου, τις διάφορες θέσεις που παίρνουν οι νότες πάνω σ' αυτό, την έννοια του "ολόκληρου" του "μισού" του "τέταρτου", του "όγδοου", κτλ καθώς και την έννοια των διάφορων μουσικών συμβόλων. Στο τέλος του παραμυθιού παρουσιάζονται με εικόνες, τα διάφορα μουσικά όργανα, τα έγχορδα, τα πνευστά και τα κρουστά.

Για τους παραπάνω λόγους θεωρώ το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" της κ. Ιφ. Ευθυμιάτου, χρήσιμο για τους δασκάλους των τάξεων Α' και Β' του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Θ. 309.71/92/Γ1/307/22-6-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-6-83 αίτηση της κ. Ευθυμιάτου γ) την εισήγηση του κ. Βλουτιδή και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" της Ιφιγ. Ευθυμιάτου θεωρείται χρήσιμο για μικρά παιδιά για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

ΕΡΕΥΝΑ.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωολογική Μολογία" του κ. Χρήση Σκοκλιάρη.

Ο κ. Βλαυτίδης, Ιδρυτικός Π°, επισυνέχεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Καταστάσεως Γραμματέων ΔΣΡΑ του ΥΠΣΡ με έγγραφό της αριθμ. Θ. 300.71/5/Γ. 0014/12-10-81 διαβιβάζει στο ΚΕΣΕ αίτηση του κ. Ηλεκτίου Παύλου για να γνωσθεί για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Ζωολογική Μολογία" του κ. Χρήση Σκοκλιάρη.

Γράφεται για ένα ανάγνωσμα γραμμένο με επιδεξιότητα και γρήνη, ευχάριστο και κοινό στους μαθητές του δημοτικού. Ανταποκρίνεται στο διακεντρικό τους και ζωντανό διδακτικό την οργάνωση των παιδιών για το ευστικό περιβάλλον και το ε.δ. Περιέχει ένα μέρος από ευχάριστα, απλά, σύντομα και διδακτικά μέσα, ιστορίες, ποιήματα, τραγούδια και πολλά για τους μαθητές ποιήματα, που αναφέρεται στη ζωή και τον κόσμο των ζώων. Απολύτως, ένα από το καλύτερο υλικό, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί άμεσα στη διδασκαλία αλλά και σε σχολικές εκδηλώσεις από δασκάλους και μαθητές.

Για τους παραπάνω λόγους, επισυνέχεται να διαγραφεί χρήσιμο το βιβλίο του κ. Σκοκλιάρη "Ζωολογική Μολογία" για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου και τους δασκάλους.-

Ακολουθεί συζήτηση και αντιλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βασιλειάδης, Ειδικός Ιδρυτικός, συμφωνεί με τον κ. Βιοσηγητή αλλ' η θετική αυτή κρίση του ισχυρίζεται μόνο εκείνη το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Θ. 300.71/5/Γ 0014/12-10-1981 του ΥΠΣΡ β) την από 22-6-81 αίτηση του κ. Παύλου Ηλεκτίου γ) την εισήγηση του κ. Βλαυτίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφασίζεται:

Το βιβλίο "Ζωολογική Μολογία" του κ. Χρήση Σκοκλιάρη διαγράφεται χρήσιμο για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου και τους δασκάλους για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση. Αποφασίζει ο κ. Βασιλειάδης, Ειδικός Ιδρυτικός, για τους λόγους που αναφέρονται στο εκπαιδευτικό της πράξης.

-144-

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του Γ. Κυριαζόπουλου.

Ο κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθμ. Φ.309/71/50/Γ 4731/16-6-1981 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Γ. Κυριαζόπουλου για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου του "Παιδικά Διαφέροντα, Κίνητρα για Μάθηση".

Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας διαπραγματεύεται με συντομία, θέματα που αφορούν την προσχολική ηλικία. Στο πρώτο μέρος, διαπραγματεύεται το διαφέρον και τη μάθηση, γενικά, και στο δεύτερο, την εξέλιξη των διαφερόντων. Ακόμα, στο ίδιο μέρος διαπραγματεύεται σε γενικές πάντοτε γραμμές τα βασικά χαρακτηριστικά της βρεφικής και πρώτης νηπιακής ηλικίας.

Πρόκειται για ένα βιβλίο γραμμένο με απλότητα και σαφήνεια, είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο, χαρακτηρίζεται όμως από μια εκλαίκευση και απλοόστειση των επιστημονικών απόψεων. Όλα τα θέματα που εξετάζει ο συγγραφέας είναι αξιόλογα και ορθά δομημένα, αλλά χαρακτηρίζονται από μια περιορισμένη σε βάθος και έκταση, ανάπτυξη. Επίσης, χρησιμοποιεί ξένη και ελληνική βιβλιογραφία και βιβλιογραφικές σημειώσεις και παραπομπές που παραθέτει στο τέλος της ανάπτυξης κάθε επί μέρους κεφαλαίου, που βοηθούν τον αναγνώστη για περαιτέρω γνώση και ενημέρωση. Πιστεύω, πως το βιβλίο "Παιδικά Διαφέροντα, Κίνητρα για Μάθηση" του κ. Γ. Κυριαζόπουλου θα βοηθήσει σημαντικά τη νηπιαγωγό στο έργο της, από θεωρητική και πρακτική άποψη και το θεωρώ κατάλληλο και χρήσιμο κυρίως για τις νηπιαγωγούς.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί με τον κ. Εισηγητή αλλά η βετι-
κή αυτή κρίση του ισχύει μόνον εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μοτοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/50/Γ4731/16-
6-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 29-5-81 αίτηση του κ. Γ. Κυριαζόπουλου, γ) την
ισήγηση του κ. Ν. Βλουτιδή και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφαινεται:

ο βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του Γ. Κυριαζόπουλου θεωρείται
ρήσιμο κυρίως για τις νηπιαγωγούς.

- 474 -

εισηγήσει ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο
κετικό της Πράξης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 47/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 50/1963

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΙΑΣ ΔΙΔΑΧΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανάθεση προμήθειας φωτογραφικού υλικού για το Β^ο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β^η τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση τετραδίου Εργασιών για το πρώτο τμήμα του Β^ο μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", Β^η τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β^ο.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εαρινές πνοές" Χαρίλαου Φιτζίου. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β^η τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β^ο.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση, Τετραδίου Εργασιών για το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου
" Εμείς και ο κόσμος", Τάξη Β' δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται
στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κανιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη του Τμήμα-
τος το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", Β' τάξης δημοτικού
και εισιγγεφτεί τηρή έγκρισή του για ακτόπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

απόφωνα αποφασίζεται

πρέπει κοπύλληλο το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" Β'
τάξης δημοτικού και προτείνει την ακτόπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος
1983-84.

Το αντίτυπο του Τετραδίου Εργασιών επισυνάπτεται στο πρακτικό.

1) Έ μ α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εσρινές ηνοές" Χατζέλαου Θίτζιου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
ΚΑΡΥΛΑΟΥ ΗΡ. ΘΙΤΖΙΟΥ, ΕΣΡΙΝΕΣ ΗΝΟΕΣ, ΑΘΗΝΑ 1980

Βιβλίο 82 σελίδων με 73 "σχολικά" ποιήματα. Όλα τα ποιήματα απορτίζονται από τέσσερα τετράσχημα με ομοιοκαταληξία πλαχτή ή μόνο δευτέρου και τρίτου στίχου.

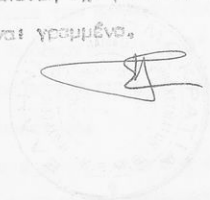
Και τα θέματα των ποιημάτων και η ποιητική του ανάπτυξη είναι εντελώς συμβατικά, ρ' ένα χόρο που έχει καλυφθεί ήδη με δέκιμα ποιήματα από τους περιουσιακούς μας ποιητές.

Επειδή λοιπόν το βιβλίο του κ. Θίτζιου όχι μόνο δεν αποδεικνύει αλλά και υποβαθμίζει το ποιητικό είδος στο σκοπό είναι γραμμένο, δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. ε. 359.71/88/Γ4 351/30-8-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και γ) τη σχετική αιζήτηση.

σ υ δ φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Το βιβλίο "Εσρινές ηνοές" του Χατζέλαου Θίτζιου δεν θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου, επειδή όχι μόνο δεν αποδεικνύει αλλά και υποβαθμίζει το ποιητικό είδος στο σκοπό είναι γραμμένο.

β μ α δ α.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή και του δασκάλου των μαθηματικών της Β^ο τάξης δημοτικού.

Ο κ. Καραβός, Σχολικός Β^ο, ύστερ από την Τμήματος τα είλε:

Η Ζωγράφος κ. Καρολίνα παρέλασε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου των μαθηματικών της Β^ο τάξης τεύχος Α^ο για το μαθητή και για το δασκάλο, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο πρακτικό του Τμήματος 10/20-2-1983. Η εικονογράφηση μπορεί να θεωρηθεί πολύ ικανοποιητική τόσο από την αισθητική άποψη όσο και θεματολογική.

Η εργασία παραδόθηκε τμηματικά από 10 Μαρτίου - 17 Ιουλίου 1983 και είναι η ακόλουθη:

• Για το βιβλίο του μαθητή: σελίδες σελίδα 185 x 1.600 ερκ. = 299.000 ερκ.

• Για το βιβλίο του δασκάλου: σελίδα 292 x 300 = 87.600.

Έτσι η συνολική ομοίση για την εργασία ανέρχεται στο κοσό των 386.600 ερκών.

Το Τμήμα, ύστερα από ευζήτηση,

ε μ δ φ α ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι η Ζωγράφος κ. Καρολίνα παρέλασε την εικονογράφηση του πρώτου τεύχους των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των μαθηματικών της Β^ο τάξης δημοτικού και προτείνεται να κ ο ρ ί ν ε ι να προχωρήσει η διαδικασία ομοίσης της παραπάνω ζωγράφου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ε μ δ φ α ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 50/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 52/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του δεύτερου τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γρίφοι" Αικ. Παροσκευοπούλου. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος "Προτάσεις για ριζική αναδιύμβρωσή της" του Νίκου Ζέρβη (Ζερβομοναλόκη) Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β.
- Ε Μ Α 4α.- Διεξαγωγή έρευνας για την ανάπτυξη της Ικανότητας για μάθηση σε συνάρτηση με το νέο διδακτικό βιβλίο του δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Ε Μ Α 5α. Άφραση εικονογράφησης του Γ' μέρους του βιβλίου "Η Γλάσσα μου" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Ε Μ Α 6α.- Εικονογράφηση τ'ου Γ' μέρους του βιβλίου "Η Ψλάσσα μου" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Ε Μ Α 7α.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Γεωργίας Βενιζέλου στο ΚΕΜΕ.
- Ε Μ Α 8α.- Διεξαγωγή έρευνας σε σχολείο Δ.Ε με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικό ρυθμισμός στην Ελλάδα" Εισηγητής κ. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ έ μ α 1α.- Έγκριση του δευτέρου τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, σύμφωνα με τα Ν. 1304/82 δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Ιππενδός, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Είναι το τελευταίο μέρος του Α' τεύχους. Αποκαλύπτεται εδώ η ίδια διδακτική στρατηγική: συνδυασμός προβληματικής της έρευνας, υπόθεσης και επιβεβαίωσης, μάθησης και εφαρμογής (μεταφορά και πρακτική χρήση).

Ο χειρισμός των θεμάτων διακρίνεται για την εποπτικοποίηση και συγκεκριμενοποίηση, ερμηματοκότητα και ποικιλομορφία, επιτυχή προσαρμογή στις πνευματικές δυνάμεις των παιδιών.

Γενικά: υλοποιούνται οι στόχοι του προγράμματος, χωρίς αμφιβολία.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το δεύτερο τμήμα του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για τα σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γρίφοι" ~~Α~~ικατ. Παρασκευοπούλου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο τμήμα τα εξής:
" Γρίφοι" είναι ο τίτλος 6 βιβλίων (ενός για κάθε τάξη) βοηθητικών στο θέμα της ορθογραφίας. Περιλαμβάνουν μικρές ιστορίες με κενά γραμμάτων στις λέξεις του κειμένου για συμπλήρωση. Στο τέλος κάθε βιβλίου υπάρχει λεξιλόγιο και κανόνες ορθογραφίας. Η συμπλήρωση γίνεται αφού προηγηθεί η διδασκαλία κάποιων λέξεων και κανόνων. Αν το παιδί δε θυμάται τι να γράψει στο κενό, πηγαίνει πίσω. Για τους κακόνες ειδικά σημειώνονται αριθμοί κάτω από πολλά κενά των λέξεων του κειμένου.

Τα βιβλία της κ. Παρασκευοπούλου που εφαρμόζουν αυτό το σύστημα ορθογραφίας δεν μπορεί να θεωρηθούν χρήσιμα για το δημοτικό σχολείο, γιατί

- α) το ορθογραφικό τους σύστημα είναι περιπλοκό και πολύ τεχνητό
- β) τα κείμενά τους είναι συμβατικά και ως θέματα και ως γραφή, χωρίς ενδιαφέρον για τα παιδιά
- γ) η τυπογραφική παρουσίαση του κειμένου με τις παύλες και τους αριθμούς το κάνει ακόμα πιο αποθρητικό.

Το τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. φ. 309.71/100/Γ1/384/27-7-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 26-7-1983 αίτηση της κ. Παρασκευοπούλου, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα, και δ) τη σχετική αιζήτηση

ο μ ό φ ο ν α α πο φ α ν ε τ α ι

Τα βιβλία "Γρίφοι" της κ. Παρασκευοπούλου δεν θεωρούνται χρήσιμα για το δημοτικό σχολείο, γιατί.

- α) Το ορθογραφικό τους σύστημα είναι περιπλοκό και πολύ τεχνητό.
- β) τα κείμενά τους είναι συμβατικά και ως θέματα και ως γραφή, χωρίς ενδιαφέρον για τα παιδιά.
- γ) η τυπογραφική παρουσίαση του κειμένου με τις παύλες και τους αριθμούς το κάνει ακόμα πιο αποθρητικό.

Ο έ μ α 36.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος - προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωσή της" του κ. Νίκου Ζέρβη (Ζερβεραναλάκη).

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος β, εισήγαγε στα Τμήμα τα εξής:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΡΑ, Τμήμα Δ^ο του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. 309.71/87/Γ1/155/14-4-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Νίκου Ζέρβη (Ζερβεραναλάκη) για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου του "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος- προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωσή της".

Το βιβλίο έχει εκδοθεί στο Κτήριον της Λόγιας Αφρικής το 1981, - αποτελείται από 256 φωτοτυπημένες σελίδες και περιλαμβάνει 18 κεφ. Ο συγγραφέας αναφέρεται στη διάρθρωση ενός εκπαιδευτικού συστήματος και τους παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχία του. Σχετικά κάνει μια σύντομη αναφορά στη ναύρωση ιστορία μας, στο ρόλο της οθνικής μας παράδοσης και στα βασικά ιδεώδη της αγωγής. κτλ. Κόρια, επισκοπεί σο χώρο της δημοτικής εκπαίδευσης, κρίνει το αναλυτικό της πρόγραμμα, εκφράζει απόψεις για το διδακτικό της προσωπικό, τις μεθόδους διδασκαλίας κ. έ.

Στη σελ. 5 (πρόλογος) χαρακτηρίζει το εκπαιδευτικό μας σύστημα σε σύγκριση με άλλα ως "άρτηραιοκληρωτικό" κι έπομένως άναχρονιστικό κι άναλεύθερο". Στη σ. 16 γράφει "Τό είδος και ή έκταση τών άλλαγών που έχει τή δυνατότητα να εισάγει και να έφορμόσει τό έκπαιδευτικό σύστημα τής άσνας και τής 'Αγγλος π.χ. είναι πολύ εφρότερα άπό τό είδος και τήν έκταση τών άλλαγών που έχει τή δυνατότητα τό σοβιετικό ή τό 'Ελληνικό π.χ. έκπαιδευτικό σύστημα". Στη σ. 30 σημειώνει "είναι κοινή ή πεποίθηση πως, όπου ή πολιτεία έχει άναμπάλήσει τήν ιδέα τής άύθυπαρξίας και είναι έθνικά έκτοναμένη, ύστερα άπό τήν είσοδό της σε "έορευορική τροχιά" ή έπειτα οι σχετικές έπιτροπές, που χοράσσουν τήν εκπαιδευτική πολιτική της, "διανθίζονται" άπό άνθρώπους άσκατους με τό θέματα παιδείας ή κυρίως άπό άνθρώπους έθνης έθνικότητας που ύπηρετούν "έλλοτρίους", ή εκοτεινοός σκοπούς, τό αποτέλεσμα βραχυπρόθεσμα μελ συνήθος μακροπρόθεσμα, είναι άδύνηρό, συνυααμένα με άλλεςάλλες Ιαχυρότερες έθνησεις που προετοιμάζουν άγά έτος, με σταθερά κι άποτελεσματικά, τήν πλήρη κατόρρευση του πολιτειακού οίκουδμήματος. "Η ύπόθεση τής παιδείας είναι ίσως ή άπαιτεί έπιτακτικό - σε παγκόσμια κλίμακα - τήν άπομάκρυνση άπό τό βωμό της και κυρίως άπό τό έπιτακτικό που όριοθετεί τους σκοπούς

μετα 4ο- Διεξαγωγή έρευνας για την ανάπτυξη της ικανότητας για μάθηση σε συνάρτηση με το νέα διδακτικό βιβλίο του δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Πασαδάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Από τον κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων έχουμε έγγραφο με αριθμό 6021/8-6-1983 με το οποίο ζητείται να εισηγηθεί το ΚΕΜΕ σε πρόταση του κκ Θ. Γέρου και Σ. Νικοδήμου για τη διεξαγωγή εκπαιδευτικής έρευνας. Οι αναφερόμενοι είχαν από ελληνικής πλευράς συμμετοχή σε ένα συνέδριο που έγινε αυτό το χρόνο στη Μόσχα με την επίδα της ΟΥΝΕΣΚΟ και πρότειναν, σε ανασφορά με τη διεύθυνση της χώρας μας στο αντικείμενο του συνεδρίου, τη διεξαγωγή μιας έρευνας εδώ. Η έρευνα αυτή θα είχε ως αντικείμενο την αποτελεσματικότητα των νέων αναλυτικών προγραμμάτων, που εφαρμόζονται, και των έων διδακτικών βιβλίων (μθητού- δασκάλου), που χρησιμοποιούνται στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, σε ανασφορά με την ανάπτυξη "της ικανότητας του παιδιού για μάθηση και γνώση".

Για σχετική ενημέρωση του Τμήματος έχω πρώτα να πω τα ακόλουθα:

Στο αναφερόμενο σεμινάριο της Μόσχας, του οποίου οργανώτρια χώρα ήταν η Ρωσία και ειδικότερα η Ακαδημία Παιδαγωγικών Επιστημών της ΕΣΣΔ και το Ινστιτούτο Γενικής και Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου της Μόσχας, είχαν συμμετοχή με αντιπροσώπους τους οι χώρες Βέλγιο, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισπανία, Ουγγαρία, Φινλανδία και Ρωσικά και η Ρωσία. Το αντικείμενο μελέτης στο πενθήμερο αυτό σεμινάριο ήταν: "Δυνατότητες για την ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού για μάθηση και γνώση". Με βάση τις εισηγήσεις και τις έρευνες που παρουσιάστηκαν στο σεμινάριο - και με βάση τα γραπτά στοιχεία που έχω στα χέρια μου είναι ολοφάνερη η σημαντική σχετική προσφορά των Ρώσων μελετητών- καθώς και τις εισηγήσεις που έγιναν, η τελική απόφαση που πάρθηκε ήταν να γίνει μια συμμετοχική έρευνα από τις συμμετέχουσες χώρες στο αντικείμενο του σεμιναρίου. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής κάθε χώρα θα τα παρουσιάσει σε ένα νέο σεμινάριο που θα γίνει για τον ίδιο σκοπό το έτος 1985 και το συνολικό υλικό θα δημοσιευθεί σε ένα ειδικό τόμο. Οι Έλληνες αντιπρόσωποι πρότειναν για έρευνα από τη δική μας χώρα το αντικείμενο που αναφέρθηκε πριν, θεωρώντας πως το ΚΕΜΕ θα ήταν ο κατάλληλος φορέας για να αβιάσει "την ευθύνη και τον συντονισμό των απαιτούμενων ενεργειών για τη διεξαγωγή της έρευνας".

Μελετήσαμε την έκθεση των ελλήνων αντιπροσώπων στο σεμινάριο προς τον κ. Υπουργό Ιδεών και Ορθοσκευμάτων. Μελετήσαμε επίσης με κάθε προσοχή τις περιλήψεις όλων των ομιλησεων που έγιναν στο σεμινάριο γραμμένες στην Αγγλική. Οδηγηθήκαμε στις ακόλουθες παρατηρήσεις και προτάσεις:

Το αντικείμενο παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον για μελέτη.

Θα ήταν σημαντικό να μπορούσε να υπάρξει μφω. αξιολογία συμβολή από ελληνικής πλευράς ο αναφερόμενο θέμα.

Μια πρώτη και αρχική δυσχέρεια στην αντιμετώπισή του αποτελεί το ότι η αναφερόμενη υποτιθέμενη "ικανότητα για μάθηση" δεν είναι κάτι που να έχει προσδιοριστεί με σαφήνεια, να έχει οριστεί με ακρίβεια και να υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια εκτιμήσεώς της. Είναι η πραγματική φύση αυτής της ικανότητας; Είναι απλή ικανότητα ή σύνθεση και η δεύτερη περίπτωση ποια είναι τα ευστατικά της; Πώς σχετίζεται με τις άλλες ικανότητες; Και ίσως και με τη γενική νοημοσύνη;

Απαντήσεις σ' αυτά τα ερωτήματα συγκεκριμένες και οριστικές δεν δίνονται μέσα στο πλαίσιο κείμενα του σεμιναρίου της Μόσχας. Αλλά, όσο γνωρίζουμε, ούτε η ευρύτερη ψυχολογική μελέτη και έρευνα ως τα σήμερα μας δίνει δεδομένα για κάποιες θέσεις στο θέμα.

Μια πραγματική επιστημονική αντιμετώπιση στην έρευνα του θέματος θα μπορούσε να γίνει με το ακόλουθο πειραματικό σχέδιο (πολύ συνοπτικό):

Δημιουργία δύο ομάδων (με υποκείμενα μαθητές των τριών πρώτων τάξεων) μιας "Ελέγχου" και μιας "Πειραματικής". Οι τάξεις της πρώτης ομάδας διδάσκονται με τα παλαιά προγράμματα, πριν διδακτικά βιβλία και τις παραδοσιακές διδακτικές μεθόδους για το έτος 1983-84. Οι τάξεις της δεύτερης ομάδας διδάσκονται με τα νέα σε χρήση αναλυτικά προγράμματα και βιβλία και οι διδάσκοντες βασικά εφαρμόζουν τη διδακτική μεθοδολογία όπως αυτή παρουσιάζεται και ονοπύσσεται στα "βιβλία του δασκάλου" Το ίδιο κι εδώ χρονικό διάστημα του σχολικού έτους. Στην αρχή του πειραματισμού και οι δύο ομάδες εξετάζονται με ένα έγκυρο αντικειμενικό κριτήριο εκτιμήσεως της "ικανότητας για μάθηση". Στο τέλος του πειραματισμού με το ίδιο κριτήριο γίνεται και πάλι η εξέταση και συγκρίνονται οι δύο ομάδες δεδομένων αφού βρεθεί και η στατιστική σημαντικότητά τους. Προϋπόθεση βέβαια είναι οι εκπαιδευτικοί που θα διδάξουν τις τάξεις των δύο ομάδων να συμμορφώνονται όσο γίνεται ακριβέστερα και σωπεδέστερα με τις απαιτήσεις του πειραματισμού. Στην τελική εκτίμηση ποσόλα αυτά δεν μπορεί να παραβλέψουμε και τη δυσκολία απομονώσεως του παράγοντα "οριζιότητα" στο ρόλο του για την ανάπτυξη της "ικανότητας για μάθηση". -

το κάποιο παραλλαγή αυτού του πειραματικού σχεδίου θα ήταν η συγκριτική μελέτη δύο πύσεων: της διαδικασίας (PROCESS) και του αποτελέματός ή προϊόντος (PRODUCT). Σε ποιό τό το δύο αν ριζούμε το βάρος στη διαδικασία θα μας δώσει τα θετικότερα αποτελέσματα σε ανάρτηση με την ανάπτυξη της ικανότητας για μάθηση;

Όμως είναι ολοφάνεροι οι ανυπέβλητοι περιορισμοί για την εφαρμογή του παραπάνω εδίου.

Μια λιγότερο φιλόδοξη και περισσότερο ρεαλιστική αντιμετώπιση του όλου θέματος από πλευράς μας θα μπορούσε να είναι ίσως η ακόλουθη:

α) θεωρητική ανάπτυξη σε αναφορά με τη "φιλοσοφία" των νέων προγραμμάτων και βιβλίων, τις αρχές ψυχολογικές, κοινωνικές, παιδαγωγικές πάνω στις οποίες στηρίχθηκε σύνταξή τους, το βασικό τους περιεχόμενο και τους κύριους στόχους τους.

β) Επιγόνση και σύνταξη ενός ειδικού ερωτηματολογίου πάνω στο αντικείμενο που θα απευθύνεται σε ένα προσδιορισμένο αριθμό διδασκόντων στις τρεις πρώτες τάξεις του σχολείου. Η συμπλήρωσή του θα γίνει προς το τέλος του σχολικού έτους. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό θα είναι από τότε ο καθορισμός ενός "δείγματος" σχολικών τάξεων, όπου θα γίνει με αυστηρή καθορισμένο τρόπο η εφαρμογή των νέων προγραμμάτων και η χρήση των νέων βιβλίων (ενισία διδακτική διαδικασία). Είναι ευνόητο ότι οι εκπαιδευτικοί αυτοί θα πρέπει εξαρχής να ενημερωθούν με προσωπική επικοινωνία μαζί τους των υπευθύνων της όλης μελέτης, να κατατοπιστούν στον τρόπο εργασίας και μάλιστα ειδικότερα να κατανοηθούν τα σημεία που θα παρακολουθούν, ώστε τελικά να είναι σε θέση απεύθυνε και να γίνεται αντικειμενικά και αποφασισθούν για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και βιβλίων στο αναφερόμενο ερωτηματολόγιο που θα συμπληρώσουν. Η επικοινωνία οργανωμένη της μελέτης και διδασκόντων θα πρέπει να είναι συνεχής σ' όλο το χρόνο που θα διαρκέσει η μελέτη.

γ) Ίσως να υπάρξει κάποια δυνατότητα εξέτασης των μαθητών του "δείγματος" με κάποιο ψυχολογικό κριτήριο οργανωμένα γνωστικής ικανότητας στην αρχή και στο τέλος του "παιραματισμού" συγκριτικά.

δ) Μια άλλη πιθανή δυνατότητα είναι η σύνταξη κριτηρίων επιδόσεως σχολικής πάνω στην λη των νέων προγραμμάτων και βιβλίων και η εξέταση μ' αυτά των μαθητών του "δείγματος" ύρω στο τέλος του σχολικού έτους.

Το ποσοστό και το επίπεδο επιτυχίας, σχετικά με την πληρέστερη αφομοίωση των αντικειμένων της μάθησεως, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συναρτάται ή σχετίζεται με το ποσοστό ανυπόδεως αυτής της ικανότητας για μάθηση στα παιδιά.

Ο χρόνος μελέτης του θέματος στα σχολεία και ειδικά σε προσδιορισμένο "δείγμα" σχολικών τάξεων - ο αριθμός των τάξεων αυτών δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από αυτόν που μπορούν να παρακολουθούν αποτελεσματικά οι οργανωτές της μελέτης - θα είναι το τρέχον σχολικό έτος 1983-84. Μετά θα γίνει η εξαγωγή και η στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων καθώς και ο μέ ββση αυτό προσδιορισμός των τελικών πορισμάτων της μελέτης σε συνάρτηση με το αντικείμενό της.

Γ) Το ΚΕΜΕ ως επίσημος κρατικός φορέας εκπαιδευτικών μελετών θα μπορούσε να αναλάβει τη διεξαγωγή αυτής της μελέτης.

Απαιτήσεις προϋποθέσεις για αυτό είναι:

Η συγκρότηση στο ΚΕΜΕ μιας ερευνητικής ομάδας, αποκλειστικά για τον παραπάνω σκοπό στο διάστημα του 1983 που ομοιέται και για όλο το έτος 1984, που θα αποτελείται κυρίως από εκπαιδευτικούς χωρίς αποκλειστικό, από τουλάχιστον 3-5 αποσπασμένους εκπαιδευτικούς με κάποια βαθμιαία κατάρτιση, ύστερα από ειδική αναζήτησή τους. Αυτής της ομάδας θα πρόβλεπεται και η χρηματοδότηση μέσω ε' ένα πνεύμα συνεργασίας ένα μόνιμο μέλος του ΚΕΜΕ, του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως.

Πρέπει να εξασφαλιστεί η δυνατότητα κάλυψης των αναγκαίων οικονομικών δαπανών για τη διεξαγωγή της μελέτης με ένα μόνιμου γραμμοκρατικής διαδικασίας.

Αναγκαία είναι η κάποια συνεργασία και συμβολή, όταν και όπου χρειαστεί, των συντακτών της μελέτης που εργάστηκαν μέσα στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ για να γίνουν τα νέα προγράμματα της μελέτης της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως. Η γνώση τους και η πείρα τους είναι πολύτιμη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ έ φ ο ν ε σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

για την εισήγηση του κ. Γασσόκου έπος έχει.

Θ Ε Μ Α Εσ.- Παράλαβη εικονογράφησης του Γ* μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β* τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, βέβαι υποψη του Τμήματος τα εξής:

Η Ζωγράφος κ. Αθδία Σαρρή παρέδωσε το σύνολο της εικονογράφησης για το βιβλίο "Η γλώσσα μου" της Β* τάξης (τρίτο μέρος) στις 23-9-1983, έχοντας πηρήσει τις προβλεπόμενες προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων. Από εβή αισθητική και παιδαγωγική άποψη θεωρώ την εικονογράφηή της πολύ ικανοποιητική. Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

ότι η Ζωγράφος κ. Αθδία Σαρρή παρέδωσε την εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" της Β* τάξης δι. ητικού και προτείνει να προ-
χωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω Ζωγράφου.

Β ε μ α εο.- Εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" Β* τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισήγαγε στο Τμήμα τα εξής:

Έχουμε δείγματα δύο ζωγράφων: του κ. Θρ. Αβαριτσιώτη και της κ. Σοφίας Ζαραμπούκα.

Τα δείγματα του κ. Αβαριτσιώτη, αξιολογικά καθαυτά, φαίνονται επηρεασμένα από την κινεζιστική τεχντροπία, και έχουν ένα στυλιζόγραμμα και μια στατικότητα, γνωρίσματα που δεν ανταποκρίνονται στην ψυχολογία του παιδιού αυτής της ηλικίας.

Η ζωγραφική της κ. Σοφίας Ζαραμπούκα, με την ελεύθερη γραμμή και το χρωματικό της πλούτο, κατορθώνει να είναι παιδική, χωρίς να κάνει αβάρτες στις αισθητικές απαιτήσεις. Η ζωγράφος σιπή έχει διακριθεί και στο εξωτερικό για την εικονογράφηση του παιδικού βιβλίου.

Για την εικονογράφηση λοιπόν του τέταρτου μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β* δημοτικού προτείνω την κ. Σοφία Ζαραμπούκα.

Η κ. Ζαραμπούκα δέχεται την αμοιβή των 162.000 δραχμών (ακαθόριστα), ποσόν που συμφωνήθηκε και με τις ζωγράφους των τριών προηγούμενων μερών (τευχών).

Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει είναι: να δώσει 25-30 ολοσέλιδες εικόνες συν πρόσθετα σκίτσα για πλαισίωση των κειμένων και των εργασιών, και ακόμα να επιμεληθεί τη διευθέτηση κειμένων και εικόνων (καεξ) και τη σωστή χρωματική απόδοση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Βουγιούκα όπο ς έχει.

θ έ μα 7ο.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Βενιζέλου Γεωργία στο ΚΕΜΕ.

Ο κ. Κονδύτσιδης, Σύμβουλος Β°, προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για τις ανάγκες των ομάδων συγγραφής των νέων σχολικών βιβλίων για το μαθητή και για το δάσκαλο (Διόρθωση Τυπογραφικών Α° και Β°, παρακολούθηση της εκτύπωσης στα τυπογραφεία, στα καλλιτεχνικά εργαστήρια, στον ΟΕΔΒ, εύρεση υλικού από βιβλιοθήκες, αντιγραφή τελικών δοκιμών κτλ).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ η Βενιζέλου Γεωργία, νηπιαγωγός του 1ου Νηπια γυναίου Ραφήνας, για τις ανάγκες των ομάδων συγγραφής των νέων σχολικών βιβλίων για το μαθητή και για το δάσκαλο. (Διόρθωση τυπογραφικών Α° και Β°, παρακολούθηση της εκτύπωσης στα τυπογραφεία, στα καλλιτεχνικά εργαστήρια, στον ΟΕΔΒ, εύρεση υλικού από βιβλιοθήκες, αντιγραφή τελικών δοκιμών κτλ).

Θέμα Β.- Διεξαγωγή έρευνας σε σχολεία Δ.Ε με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός

αθλητισμός στην Ελλάδα".

(Ου) Συνοδία), Ειδιος Συμβουλος, Εισαγόμενος στο Τμήμα τα εφόδια

Η Διεύθυνση εφαρμογής προγραμμάτων με το αναφερόμενο έγγραφο της μας διαβί-

βάσει την αίτηση του κ. Μελεμενί Ιωάννη, με την οποία αυτός ζητεί να του επιτρα-

πει να κάνει μια έρευνα στα δημοτικά σχολεία της Αθήνας με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα" και μας παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε σχετικά. Από την υπάρχουσα αλληλογραφία, την αίτηση του ενδιαφερομένου και του πίνακα του ερωτηματολογίου που συνοποβάλλει, διαπιστώνει και/είς τα εξής: 1) Ο κ. Ι. Μελεμενής είναι: ταλειόφοιτος της Ακαδημίας Φυσικής Αγωγής της Λαϊκής Δημοκρατίας της Πολωνίας στον κλάδο των προπονητών 2) Πως η έρευνα που επέθυμει να κάνει στα σχολεία της Δ.Ε θα έχει αρκετά μεγάλη έκταση 3) θα στηρίζεται σε ένα απλό και κατανοητό ερωτηματολόγιο για τη φυσική Αγωγή του σχολείου 4) δεν θα διαταράζει το διδακτικό και παιδαγωγικό έργο του σχολείου και 5) πως τα πορίσματα της έρευνας αυτής θα χρησιμοποιήσει ο ενδιαφερόμενος για τη σύνταξη της διπλωματικής του εργασίας.

Μετά τις διαπιστώσεις αυτές και με την προϋπόθεση πως τα πορίσματα της έρευνας θα υποβληθούν στο ΚΕΜΕ, εισηγούμει στο Τμήμα να επιτρέψει στον κ. Ι. Μελεμενί να διεξαγάγει την έρευνα που ζητά σε χρονικό διάστημα δύο μηνών από σήμερα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο Γ2]2279/14-9-1983 του ΥΠΕΘ β) την από 12-9-1983 αίτηση του κ. Μελεμενί και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Να επιτραπεί στον κ. Ι. Μελεμενί να διεξαγάγει την έρευνα που ζητεί στα δημοτικά σχολεία της Αθήνας με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα" σε χρονικό διάστημα δύο μηνών από σήμερα, με την προϋπόθεση ότι τα πορίσματα της έρευνας θα υποβληθούν στο ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πρόξης 52/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 53/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Α 1α.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- ΕΜ Α 2α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Α' τρίμηνο του σκ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- ΕΜ Α 3α.- Πειραματισμός από ομάδα δασκάλων σε μαθήματα κατά κύκλους. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- ΕΜ Α 4α.- Ερωτηματολόγιο του Διεθνούς Γραφείου Εκπαιδεύσεως για την προετοιμασία της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Διοικήσεως για την Εκπαίδευση. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- ΕΜ Α 5α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Α' τρίμηνο του σκ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- ΕΜ Α 6α.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

- 197 -

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξης.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το βιβλίο του μαθητή Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού.

Ακολουθεί μία κατ' αρχήν συζήτηση για το περιεχόμενο του βιβλίου και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

3 ε μ α 2α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Α* τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 35/14-9-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Ε. Τσουπάκη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α* τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και προτείνει να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Τσουπάκη.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσουπάκη για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το α* τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 στο σύνολό της όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος:

1. α) Ατομικές διαφορές και Σχολική Πρώξη" για μία (1) ώρα την εβδομάδα, β) Διδακτική Ορθοκευτικών γίνε δύο (2) ώρες την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Μελέτη Περιβάλλοντος - Γεωγραφία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Κ. Αλαττίπουλο, καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης MASTER (M. PHIB) στα Παιδαγωγ. Πανεπ. Λονδίνου, Πτυχ. Βεολογίας Πανεπιστ. Αθήνας.
2. α) "Διδακτική Ιστορίας" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα β) "Διδακτική Νεοελληνικής γλώσσας" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Κοιν. Πολ. Αγωγής" για μία (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Αδαμόντιο Παπασταμάτη, καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγ. Ακαδημ. Μυτιλήνης MASTER (M.SC) στα Παιδαγωγικά Πανεπ. BRADFORD.
- 3) α) Ψυχολογία Μάθησης - Γνωστική Ψυχολογία - Σύγχρονοι απόψεις" για δυο (2) ώρες την εβδομάδα β) "Διδακτική Φυσικών" για μία (1) ώρα την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Μαθηματικών" για μία (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Αντώνιο Σίμο, Καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγ. Ακαδημ. Μυτιλήνης, Διπλωματούχος Παιδαγωγός (DIPL PAD) του Πανεπιστημίου του Βερολίνου.
- 4) "Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα" για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Δημήτριο Μαντό, δάσκαλο του Ε'δημοτ. σχολείου Μυτιλήνης MASTE (M.A) στα Παιδαγωγικά Πανεπ. LANCASTER.

- 1) "Διδακτική Φυσικής - Χημείας " για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Γεώργιο Αντζόφα, καθηγητή Φυσικής της Παιδείας. Ακαδ. Μυτιλήνης Πτυχ. Φυσικός Πανεπ. Αθηνών.
- 2) "Διδακτική Αισθητικής Αγωγής" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Ιάκωβο Αντζουρέλλα, Καθηγητή Τεχνικών της Παιδείας. Ακαδημίας Μυτιλήνης Διπλ. της Σχ. Κολών Λιένης.
- 3) " Διδακτική Φυσικής Αγωγής " για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Παναγιώτη Πατηρόπουλο, καθηγητή Ύμνωστικής της Παιδείας. Ακαδημίας Μυτιλήνης Διπλωμ. Ε.Α.Σ.Α.
- 4) " Διδακτική Μαθηματικών " για μια (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Ελευθέριο Τσουπύκη, καθηγητή Μαθηματικών της Παιδείας. Ακαδημίας Μυτιλήνης (Δ/ντής της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης) π. Μαθηματικός.
- 5) " Αναπτυξιακή Ψυχολογία" για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στην Ελένη Εμμανουήλ Κωνσταντοπούλου, καθηγήτρια Παιδαγωγολογίας του Δ' Γυμνασίου Κέραιων - Πειραιά ΜΑΙΤΣΙΣΕ της Ψυχολογίας Πανεπιστ. Παρισίων Πτυχ. Φιλολογίας Πανεπιστ. Αθηνών.

Επειδή η κ. Εμμανουήλ - Κωνσταντοπούλου κατοικεί στον Πειραιά, προτείνεται να της εγκριθούν ταδοσιοπορικό έξοδα και αποζημίωση εκτός έδρας για τρεις (3) ημέρες ε μήνα, δηλαδή 9 ημέρες το τρίμηνο (Οκτώβριο, Νοέμβριο, Δεκέμβριο).

Θ έ μ α 3ο.- Πειραματισμός από ομάδα δασκάλων σε μαθήματα κατά κύκλους.

Ο κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το 2ο Γραφείο Δημοτ. Εκπ/σης Πατρών με έγγραφό του αριθ. Φ. 61/1857/26-7-83 υποβάλλει στο ΥΠΕΠΘ αναφορά των δασκάλων του 47ου δημοτ. σχολείου Πάτρας, Στοματίου Μαυραειδή και Δημητρίου Προσβεφαλά την οποία στη συνέχεια διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ για σχετική γνωμοδότηση. Οι δάσκαλοι ζητούν τη χρηρήγηση άδειας για διεξαγωγή πειραματισμού.

Βάση του πειραματισμού σύμφωνα με την εισήγηση τους που συνοποβάλλεται, είναι ο δάσκαλος να μη διδάσκει όλα τα μαθήματα μιας τάξης, αλλά μόνο εκείνα που επιθυμεί και για τα οποία δέχεται ιδιαίτερη κλίση και διαφέρον. Σχετικά, οι ενδιαφερόμενοι έχωνάκατορτίσει με βύση το Α.Π. που ισχύει σήμερα, ένα πρόγραμμα μαθημάτων καταμερισμένο σε κύκλους (Ελληνικά, Ιστορία, Θρησκείατικά, Αγωγή Πολίτη, Πολιτιστ. Εκδηλώσεις - Μαθηματικά, Φυσιγνωστικά, Γεωγραφία, Μουσική, Τεχνικό, Πολιτιστ. εκδηλώσεις Γυμναστική) για δυο δασκάλους και για τις τάξεις Ε', ΣΤ' και παρεκκολούν να τους επιτροπέι να το εφαρμόσουν δοκιμαστικά από το σχολ. έτος 1983-84. Στην εισήγηση τους επίσης αναφέρουν τα μέσα που απαιτούνται και τη μέθοδο διδασκαλίας. Ακόμα ζητούν να τους χορηγηθεί μια επί πλέον σειρά βοηθητικών βιβλίων για κάθε μάθημα για τη χρήση των μαθητών.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η διδασκαλία των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου κατά κύκλους, από ειδικευμένους δασκάλους παρουσιάζει πλεονεκτήματα. Όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι μια τέτοια διδασκαλία με τη σημερινή δομή του προγράμματος των τάξεων Ε' και ΣΤ' του δημοτικού, από δασκάλους που δεν έχουν εξειδίκευση θα δημιουργήσει οποσδήποτε δυσχέρειες στη λειτουργία του σχολείου, που θα εφαρμοστεί έστω και πειραματικά, οι οποίες θα επηρεάσουν αρνητικά μαθητές και δασκάλους. Η επίδειξη διαφερόντων και μόνο, όπως συμβαίνει με τους ενδιαφερόμενους αποτελεί μια από τις βασικές προϋποθέσεις επιτυχίας του προτεινόμενου συστήματος διδασκαλίας. Παρόλληλα απαιτείται κατάλληλη προπαρασκευή, ειδική κατάρτιση και συγκρότηση, επιστημονική θεμελίωση του πειραματισμού, στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και αντικειμενική αξιολόγηση των परिσμάτων που θα προκύψουν.

Επειδή οι ενδιαφερόμενοι δάσκαλοι δεν ανταποκρίνονται στις τελευτοίες αυτές προϋποθέσεις και επειδή όπως οι ίδιοι σημειώνουν "η εισήγηση τους είναι πρόχειρη και όχι απόλυτα επιστημονικά τεκμηριωμένη" προτείνω να μη χρηρήγηση άδεια διεξαγωγής του πειραματισμού.

Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο φ.6.1/1657/26-7-1983 του προϊσταμένου
του 2ου Γραφείου Δημ. Εκπ/σης Πάτρας και τη σχετική αιζήτηση,

α μ φ ο ν ο α π ο φ α ρ ι ν ε τ α ι

έχεται την εισήγηση του κ. Βλουτίδη στο σύνολό της όπως έχει

Εμ α 4α.- Ερωτηματολόγιο του Διεθνούς Γραφείου Εκπαιδεύσεως για την προετοιμασία της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Διασκεύσεως για την Εκπαίδευση.

Ο Πρωτεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Υπουργείου τα έγγραφα αριθμ. 96/1/694/14-6-1983 και 152/1/694/26-9-1983 του Υπουργείου Δημόσιας Παιδείας και Θρησκευμάτων με τα οποία καλείται το Τμήμα να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο του Διεθνούς Γραφείου Εκπαιδεύσεως για την προετοιμασία της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Διασκεύσεως για την εκπαίδευση με θέμα "Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση".
Α εισοηγείται για ακόλουθα:

Το Τμήμα Δημόσιας Εκπαιδεύσεως είναι δυνατόν να δώσει ελάχιστα και γνωστά στοιχεία, που έχουν σχέση με τη γενίκευση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που τελειώνει κατά το δωδέκατο έτος της ηλικίας των μαθητών.

Σε όλα τα άλλα σημεία του ερωτηματολογίου όπως α) η πολιτική της Κυβέρνησης, β) τα μελλοντικά της σχέδια γ) οι συνθήκες και οι προοπτικές της ανανέωσης δ) οι προβλέψεις της Πολιτείας σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε θέματα φυσικών Επιστημών και τεχνολογίας και ε) η πολιτική της Κυβέρνησης σε ζητήματα τοπικής και διεθνούς συνεργασίας το Τμήμα δεν έχει αρμοδιότητα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ θ φ ω ν α

α πο φ α ί ν ε τ α ι

έχεται την εισήγηση όπως έχει.

έ μ ο 5α- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.-

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Εασ. Κονιδιτσιώπης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του τμήματος το έγγραφο αρ. 126/14-9-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Ντολάνο με τις προτάσεις για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάννα σχολή για το α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και προτείνει να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Ντολάνο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

έχει την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Ντολάνο για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπάννα Σχολή για το α' τρίμηνο του διδασκτικού έτους 1983-84 στο σύνολό της όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Β έ μ α δ α - Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Επειδή έχει ήδη καθυστερήσει η εικονογράφηση του δεύτερου μέρους του βιβλίου και κυρίως επειδή κρίθηκε σκόπιμο να πάρουν και τα παιδιά της Γ' τάξης μια γεύση ζωγραφικής και άλλης τεχνολογίας προτείνω να αναλάβει την εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου για την Γ' τάξη η κ. Άρτεμη Νικολαΐδου, της οποίας τα δείγματα εικονογράφησης κρίθηκαν από τη συντακτική ομάδα ικανοποιητικά.

Η προσφορά της κρίνεται λογική, εφόσον είναι περίπου στο ύψος της προσφοράς των καλλιτεχνών που φιλοτέχνησαν το βιβλίο Η γλώσσα μου της Β' δημοτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 53/1983 του Τμήματος.

Π ρ ό ξ η 54/1983

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Ο Εισηγητής του θέματος κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το σοκίμιο αποτελείται από 4 μεγάλες ενότητες, οι οποίες χωρίζονται σε μικρότερες ενότητες - μαθήματα. Η πρώτη μεγάλη ενότητα, " Η Συμβίωση των ανθρώπων και η αναγκαιότητά της", είναι μια εισαγωγή στην όλη ύλη του βιβλίου και θα μπορούσε μ' αυτή την έννοια της εισαγωγής να αποτελέσει ενότητα, όπως και οι άλλες, δηλ. Κοινωνική ζωή, Ανθρώπινες ομάδες, Κοινωνική ζωή, Δικαιώματα και καθήκοντα του ανθρώπου. Η εργασία.

Το περιεχόμενο του βιβλίου καλύπτει γενικά ενδιαφέροντα θέματα. Κάποια επιφύλαξη μπορεί να διατυπωθεί για το κεφάλαιο. Η εργασία, μια που η εργασία είναι κάπως έξω από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών.

Η μεθόδευση της όλης παρουσιάζει μια ενδιαφέρουσα πρωτοτυπία. Τα παιδιά συζητούν πάνω σε ένα πρόβλημα με αφορμή μια εικόνα που υπάρχει στην αρχή του μαθήματος. Ακολουθούν σχόλια πάνω σε σχετικά προβλήματα που βγαίνουν από την καθημερινή ζωή των παιδιών με το σκοπό να προκληθεί συζήτηση και να διευκρινιστούν οι νέες έννοιες. Το κάθε μάθημα τελειώνει με "θέματα για μελέτη", δηλ. εργασίες πάνω στο αντικείμενο του συζητήθηκε.

Πέρα από τις επιμέρους επιφυλάξεις και τις μικροβελτιώσεις που προτείνω πάνω στο σώμα του δοκιμίου νομίζω ότι το βιβλίο της Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής για την Ε' τάξη αποτελεί ένα θετικό βήμα στην αντιμετώπιση αυτού του εξαιρετικά δύσκολου για το δημοτικό σχολείο μαθήματος. Ενταστούς διερωτώμαι ποια είναι η συνέχεια και η συνέπεια αυτού του βιβλίου με τη Μελέτη του Περιβάλλοντος των τεσσάρων προηγούμενων τάξεων. Μ'αυτή την επιφύλαξη προτείνω να προχωρήσει τώρα το δοκίμιο, για να τυπωθεί και να προβλεφθεί η παραβολή (και η τυχόν απαραίτητη αναδόμησή του) με τα νέα βιβλία Μελέτης του Περιβάλλοντος των τάξεων Γ' και Δ' όταν αυτά θα κυκλοφορήσουν. Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ειδικότερα:

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα εξής:

Αρχικά ήθελα να δηλώσω πως έντονη επιθυμία μας είναι η πάνα σε ουστές βάσεις ανανέωση του διδακτικού βιβλίου μέσα στο συντομότερο δυνατό χρόνο και σε συνέχεια μ'αυτό εργαζόμαστε εδώ. Ήθελο ακόμα να παρατηρήσω πως ότι σχετικό βγαίνει από εδώ και φθάνει στα χέρια των μαθητών επιβάλλεται να είναι το καλύτερο, που είμαστε σε θέση να προσφέρουμε. Σε αναφορά με το συζητούμενο βιβλίο είναι σ'όλους μας γνωστά ο κόπος και η ένταση που δοκίμισαν όσοι είχαν να σηκώσουν το βαρύ θόρτιο της συγγραφής του, συμπεριλαμβανόμενης φυσικά και της στενής καθοδήγησης για τη συγγραφή του. Όλα αυτά τα εκτιμούμε ανεπιφύλακτα.

Προσπάθησα να μελετήσω το τελικό χειρόγραφο της "Κοινωνικής Αγωγής" για την Ε' τάξη του Δημοτικού Σχολείου, όσο προσεκτικότερα μου ήταν δυνατό παρά τον περιορισμένο χρόνο που είχα στη διάθεσή μου. Θα εκθέσω πρώτα φηρισμένα θετικά γνωρίσματα του βιβλίου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μου.

-207-

1. Διακρίνεται για την απλότητα του ύφους. Είναι φανερή η συστηματική προσπάθεια των συγγραφέων για απλοποίηση, για αποσαφήνιση εννοιών, για διαμόρφωση τέτοιου του περιεχομένου, ώστε να ανταποκρίνεται στο αντιληπτικό επίπεδο των παιδιών αυτής της ηλικίας.

2. Η εικονογράφηση είναι ευρεία - αν και σε μερικές περιπτώσεις ίσως όχι η πετυχημένη - ώστε να βοηθεί στη/κατανόηση του περιεχομένου από τους μαθητές αλλά και να κάνει το βιβλίο ελκυστικό γι αυτούς.

3. Υπάρχει σ' αυτό ένα πλήθος από ερωτηματικές προτάσεις πάνω στα αντικείμενα της αθήσεως, που είναι δυνατό να κινούν σε αυτενέργει -τη/κριτική σκέψη των παιδιών, ικόμα θάλεγα ίσως και τις δημιουργικές τους ικανότητες. Θα έκανε μόνο κάποιος τη κέψη μήπως γίνεται στο σημείο αυτό κάποια κατάχρηση. Ακόμα είναι και το θέμα των απαντήσεων σ' αυτά τα ερωτήματα. Ποιός θα είναι; Για να αποφευχθεί τυχόν σύγχυση, πιβάλλεται να βοηθηθεί εδώ ο διδάσκαλος και μέσω αυτού οι μαθητές.

1. Πλεονέκτημα επίσης του βιβλίου, για τους ίδιους παραπάνω λόγους, είναι και οι "μικρές μελέτες", που παραθέτονται.

2. Θετικά στοιχεία αποτελούν και οι σχετικές ποροίμιες του λαού μας, αυτή η απο-ησουργισμένη πηγαία και ανύθεωτη σοφία, καθώς και τα συναφή ρητά από το έργο του θνικού μας βάρδου και ήρωα Ρήγα Φεραίου που επίσης παραθέτονται.

Έρχομαι τώρα σε ειδικές παρατηρήσεις πάνω στο περιεχόμενο του βιβλίου:

• Σελ. 5 γράφεται: "την πιο σπουδαία από τις ανάγκες μας την τροφή". Είναι πιδ σπουδαία (καταναλωτική κοινωνία) ή ορθότερα μία πολύ σπουδαία;

• Σελ. 7 γράφεται: " Αποτέλεσμα αυτού του πολιτισμού είναι η δημιουργία μεγάλων αι θαυμαστών έργων". Αλλά τα ίδια αυτά τα έργα δεν είναι ο πολιτισμός; (όχι τα αποτελεσμάτου)

• Σελ. 8 Παιδαγωγικά επισφαλή βρήκα για τα παιδιά της ηλικίας αυτής την αναφορά ης Ιστορίας Βικτόρ.

• Σελ. 10 και 11. Το "σουβλιστό αρνί" του Πάσχα και "τα κεράκια της τούρτας" των ενεθλίων είναι μήπως κανόνες με τους οποίους ".....εξασφαλίζεται η αρμονική συμβίωση αν ανθρώπων";

• Σελ. 12 Διερωτάμαι αν με βάση τις παρατιθέμενες εδώ εικόνες είναι δυνατή η ιέκριση από τα παιδιά της ηλικίας αυτής (μέση ηλικία 10 ετών) των νόμων από εκείνο ου δεν είναι νόμος.

3. Σελ. 13 γράφεται: "Νόμους λέμε κυρίως τους κανόνες που ορίζει η ελληνική πολιτεία, η χώρα στην οποία ζούμε". Η χώρα ορίζει τους νόμους;
7. Σελ. 14 βέβαια το γυναικείο φεμινιστικό κίνημα - όπου και όταν ήταν γνήσιο - επετεύχθησαν σημαντικά για τη σωστή θέση της γυναίκας μέσα στη κοινωνία. Αλλά είναι ιστορικά σωστό να μαθαίνουν οι μικροί μαθητές ότι ό,τι πραγματοποιήθηκε σχετικό, έγινε μόνο εξαιτίας αυτού του παράγοντα;
8. Σελ. 15 γράφεται: "Αυτό οφείλεται.....καθώς και με τις αλλαγές στις αξίες που παραδέχονται οι άνθρωποι.....". Τι καταλαβαίνει απ'αυτά ο μικρός μαθητής; Αλλάζουν πραγματικά οι αντικειμενικές διαχρονικές αξίες καθαυτές (ελευθερία, δικαιοσύνη, ισότητα, αλληλεγγύη, αγάπη κλπ) ή μόνο οι στάσεις των ανθρώπων σε διάφορες εποχές, απέναντι σ'αυτές;
9. Σελ. 16 Γράφεται: "Τι θα συμβεί αν δεν ικανοποιηθεί για πολύ καιρό μια βιολογική ανάγκη μας;" Ποια η σκοπιμότητα αυτής της ερωτήσεως για να έχουμε από το παιδί την απάντησή ότι "...θα πεθάνουμε";
10. Σελ. 17 Νομίζω πως συχνά είναι η αναφορά στα σήματα τροχαίας σαν σε παράδειγμα. Αλλά αυτό ισχύει μόνο για παιδιά που κατοικούν σε μεγάλες πόλεις όπου υπάρχει αυτόματα σηματοδοτικό σύστημα τροχαίας.
11. Σελ. 19 Η εικόνα παρουσιάζει οικογένεια με δυο μόνο παιδιά. Ίσως είναι αυτή η τυπική σύνθεση της σύγχρονης οικογένειας. Αληθινά όμως τρομοκρατήθηκαν τελευταία διαβάζοντας μια μελέτη πάνω στο δημογραφικό μας πρόβλημα, όπου τα πράγματα με ντοκουμέντα παρουσιάζονται επικίνδυνα ζοφερά. Δεν είναι πρὸς το διδακτικό βιβλίο να εκφράζει εκείνο που απαιτείται για να επιβιώσουμε ως λαός;
12. Σελ. 20 Διερωτώμαι τι απάντηση μπορεί να δώσει ο μαθητής της Ε' τάξεως στο ερώτημα του βιβλίου. "Τι άλλες προϋποθέσεις νομίζετε ότι χρειάζονται για να γίνει ένας γάμος.....(;)".
13. Σελ. 20 Καμιά νύξη και καμιά αναφορά στο βαθύ πνευματικό περιεχόμενο του γάμου δεν γίνεται έτσι που να κρίνεται στο μικρό αναγνώστη να θεαθεί πως πρόκειται για μια απλή κοινωνική σύμβαση, για μια εταιρεία αμοιβαίων συμφερόντων.
14. Σελ. 20. Τι νόημα έχει η αναφορά στη πολυγαμία ορισμένων αφρικανικών φυλών;
15. Σελ. 21 Γράφεται: "Δυστυχώς μερικές φορές ορισμένες δυσκολίες δημιουργούν προβλήματα στην οικογένεια...." είναι αναγκαία αυτή η αναφορά; Πως θα νοιάσουν μαθητές που ζουν κάτω από τέτοιες καταστάσεις;

6. Σελ. 22 και 23. Το περιεχόμενο εδώ όπως και αλλού συγκλίνει σε μία προτεραιότητα και έμφαση ιδιαίτερη των βιολογικών αναγκών. Τα παιδιά των πλουσίων είναι απαντάγκη ευτυχημένα επειδή έχουν όλα που ικανοποιούν στο έπαρκε της βιολογικές τους ανάγκες;
17. Σελ. 24. Και πάλι εδώ το ίδιο μοτίβο. "Η οικογένεια, όπως είδαμε, είναι νια ομάδα που τα μέλη της συνεργάζονται για να ικανοποιούν τις ανάγκες της". Τίποτε το βαθύτερο, ουσιαστικότερο και απόδοτερο. Παρόμοια απαναλαμβάνονται και στις σελίδες 26, 27 και 33. Η αλλαγή στη σημερινή οικογένεια εμφανίζεται ως αλλαγή στην ικανοποίηση αναγκών. Σε μια ουστή και από κάθε άποψη αντιπαράθεση θα έφερνε άραγε την "παλιά οικογένεια" σε μειονεκτικότερη κατά πάντα θέση από τη σύγχρονη;
18. Σελ. 25. Ενώ αγνοείται ο βαθύτερος ανθρώπινος και πνευματικός δεσμός της οικογένειας το βέρος ρίχνεται στον/εξωτερικό, στην επιφάνεια που είναι η ακριβής τήρηση ορισμένων κανόνων.
19. Σελ. 25 θρφεκω αντιπαιδαγωγικό το περιεχόμενο της "μικρής μελέτης". Είναι ορθό να ήρνευομε το παιδί σε αμφιβολία κι ακόμα και σε αντίθεση με κείνες τις ρυθμίσεις που γίνονται μέσα στην οικογένειά του; Είναι ναρίς ακόμα για να φτιάξουμε το παιδί ένα κριτή της βασικής οικογενειακής ζωής του, πολύ περισσότερο να το αφήσουμε σε αντίθεση μ αυτή. Το αποτέλεσμα θα είναι εσωτερική ζημιά (εμμη) ψυχικός τραυματισμός).
20. Σελ. 28. φρονά πως τα ερωτήματα πάνω στην "Ιστορία της Σμαράγδης" θα βάλουν σε σοβαρή αμηχανία τα παιδιά. Τουλάχιστο ως την ηλικία αυτή η ψυχική ταύτιση των παιδιών με τον γονέα του ίδιου φύλου αποτελεί ένα αναντίρρητο γεγονός.
21. Σελ. 29 Σκέπτομαι πόσο θαυμάσιο θα ήταν το περιεχόμενο του βιβλίου να αναπτυσσόταν - σχετικά με την οικογένεια- με βάση την/πνοή, και τη θέρμη και το βάθος που βγαίνει από τις σχετικές παροιμίες του λαού μας.
22. Σελ. 29. Στο/προβληματισμό 2. Και πάλι εδώ το θέμα για την ικανοποίηση των υλικών αποκλειστικά αναγκών.
23. Σελ. 29. Δεν είναι εξαιρετικά σοβαρό να ζητάμε από τον μαθητή αυτής της τάξεως να κάμει "συσχετίσεις" ανάμεσα στις εικόνες της επόμενης σελίδας/
24. Σελ. 30 . Προβληματισμός. 5. Πολύ φοβούμαι πως το "σκετς" αυτό που προτείνεται θα καταλήξει στη διαπόρπωση της παλιάς οικογένειας με προβολή αποκλειστική όλων

των αδυναμιών της) κρίνοντάς την με τα ημεμερινά δεδομένα; Πως θα αποσιωπηθούν
πόσα ανθρώπινα καλά που είχε η παλιότερη οικογένεια;

25. Σελ. 31. Κι εδώ πάλι βλέπουμε τις ανθρώπινες ομάδες να συγκροτούνται με
 αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση αναγκών.

26. Σελ. 33. Γράφεται: "...ή της ομάδας του τέννις". Μα υπάρχουν πραγματικά
 τουθενά τέτοιες ομάδες στα σχολεία μας; Ας σκεφθούμε πόση συχνότητα σ' αυτά πα-
 ρουσιάζουν ακόμα και οι σχολικές χορωδίες.

27. Σελ. 39-40. Στην κοινοτική ζωή δύο βασικά παράγοντες αναφέρονται: η παραγωγή
 και κατανάλωση προϊόντων απ' τη μια μεριά και η προσφορά υπηρεσιών απ' την άλλη
 ιδιωτικών και κρατικών ενώ αγνοείται η πολιτιστική ζωή, οι σύλλογοι εκπαιδευτι-
 σης, κοινωνικοί, καλλιτεχνικοί, φιλανθρωπικοί, πνευματικοί, θρησκευτικοί κ.ά.

28. Σελ. 41-43. Σε αναφορά με τη ζωή του χωριού, που είναι οι γιορτές του,
 τα πανηγύρια, η θρησκευτική ζωή, η μετοχή όλων στις χορές και στις λύπες του καθε-
 νός, η κοινότητα κι η γειτονιά με τη κοινή εθνική συνείδηση, τη κοινή γλώσσα,
 την κοινή παράδοση κ.ά. (από που η λέξη κοινότητα);

29. Σελ. 43. Μπορούμε να φανταστούμε πως ακόμα και πολύ απλοϊκά θα μπορούσαν μα-
 ζητές της Ε^ο τάξεως να κάμουν τη "μικρή μελέτη" που τους ζητούμε εδώ;

30. Σελ. 44. Γράφεται: "Ανάμεσα σε χιλιάδες συνανθρώπους του ο άνθρωπος της πόλης
 νιώθει μοναξιά". Τι καταλαβαίνει το παιδί απ' αυτό; Κι ακόμα θα επιδοκίμαζε τη
 ζοφερότητα του στίχου για την πόλη, που ακολουθεί;

31. Σελ. 46. Αντί το "...οι έλληνες κυνηγημένοι..." δεν θα ήταν ορθότερο το
 οι έλληνες καταδιωγμένοι;

32. Σελ. 50. Η εικόνα πρέπει να δείχνει γυναίκα πρόεδρο του Συμβουλίου της Κοινώ-
 τητας. Δεν θα παραξενευθούν οι μαθητές; Στις χιλιάδες των κοινοτήτων της χώρας
 μας πόσες γυναίκες προεδρεύουν στα κοινοτικά συμβούλια; Ας μην είμαστε εξαπραγμα-
 τικοί απέναντι των παιδιών.

33. Σελ. 52. Γράφεται πως "Η κρατική εξουσία.....ρυθμίζει τη συμπεριφορά των
 ανθρώπων στην κοινωνία....." Αυτό ομολογουμένως συμβαίνει σε ένα σημαντικό βαθμό
 αλλά ο τρόπος εκφράσεως δεν δίνει στα παιδιά την εντύπωση των ανθρώπων ως ετερορ-
 ρυθμιζομένων ρομπότ; Ίσως μια ορθότερη διατύπωση θα ήταν; Οι άνθρωποι -- πολίτες
 οφείλουν να ενεργούν και να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τους νόμους της πολιτείας

και όχι αντίθετα μ' αυτούς.

34. Σελ. 53. Μία μικρή λεπτομέρεια που αποτρέπει πιθανή παρεξήγηση. "Η εκπαίδευση προσφέρεται δωρεάν.....ως και το Πανεπιστήμιο".

35. Σελ. 55. Ορθότερη διατύπωση του προβληματισμού 1 θα ήταν. "Σε τι μοιξίζει και σε τι διαφέρει" Τα παιδιά μπορούν και πρέπει να διακρίνουν διαφορές ανάμεσα σε πράγματα, γεγονότα, καταστάσεις κτλ.

36. Σελ. 55. Στο σχεδιάγραμμα ο μαθητής καλείται να δηλώσει σε πόσες "κοινότητες" ανήκει. Ανήκει σε πολλές κοινότητες ή σε μία συγκεκριμένη; (Διαφορετικά βέβαια είναι πιθανό να συμβαίνει προκειμένου για τις "ομάδες".

37. Σελ. 56. Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει ο προβληματισμός αυτής της σελίδας. Θρβά φαίνεται να έχουν τεθεί από τους συντάκτες και οι αντίστοιχες εικόνες: "Εισαγωγές-εξαγωγές" και "Η Ε.Ο.Κ.". Όμως φαίνονται διαγραμμένες. Δεν βλέπω γιατί θάπρατε να παραληφθούν.

38. Σελ. 57. Γράφεται: "Αυτά τα παιδιά παίζουν.....με το παιχνίδι τους όμως τους (ασθενείς) ενοχλούν. Είναι σωστό αυτό που κάνουν;... Η απάντηση για τα παιδιά είναι τόσο αυτονόητη και σχεδόν απλοϊκή. Μήπως αν τους λέγαμε. "Πώς κρίνετε τη γ πράξη τους" θα είχαν κάτι ουσιαστικό να πουν;

39. Σελ. 57. Παντοῦ σ' εθλόκληρη αυτή την ενότητα συστηματικά προηγούνται τα δικαιώματα και ακολουθούν τα καθήκοντα. Είναι σκόπιμο να γίνεται έτσι; Τα δικαιώματα των ανθρώπων δεν απορρέουν φυσικά από το γεγονός ότι ο άνθρωπος πρώτα ασκεί με τιμιότητα και συνέπεια τα καθήκοντά του προς τους άλλους, στο σύνολο, στην κοινωνία που ανήκει, στη πατρίδα;

40. Σελ. 58. Ο ορισμός "Καθήκον ή υποχρέωση είναι ό,τι πρέπει να κάνουν οι άνθρωποι" είναι ατελής και ασαφής.

41. Σελ. 59. Γράφεται: "Από την Ιστορία ξέρουμε.....τα αφεντικά τους τους αγόραζαν και τους πουλούσαν, όπως έκαναν και με τα ζώα..." Θα ήταν ίσως καλύτερα να μάθουν σχετικά οι μαθητές μας ότι πρώτος ο Χριστιανισμός διακήρυξε ενάντια στην απάνθρωπη αυτή κατάσταση τη γνήσια ισοτιμία και επομένως μια λεζάντα εδώ με το Παυλικό, "ούκ ἔνι Ιουδαίος ουδέ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν και θήλυ....." (Γαλ. Γ', 28) σε μετάφραση θα έπαιρνε δίκαια τη θέση της.

Είναι εξάλλου ιστορικό γεγονός πως οι πρώτες απελευθερώσεις δοσλών έγιναν από την ίδια τότε τη Χριστιανική εκκλησία. (Συνείθεια λόγου και Πράξεως).

42. Σελ. 69. Γράφεται: " Πως όμως αποκτήθηκαν τα δικαιώματα που έχουμε εμείς σήμερα; " και δίπλα υπάρχει μια εικόνα με "πορεία διαμαρτυρίας". Δεν δίνεται έσται η όχι ορθή αντίληψη στους μαθητές μας πως αποκλειστικά με πορείες διαμαρτυρίας έγινε ό,τι έγινε; Που είναι ο ρόλος της πνευματικής πορείας και της πολιτιστικής αναπτύξεως της ανθρωπότητας;

43. Σελ. 63. Δεν νομίζουμε ότι υπάρχει "δικαίωμα ανεξιθρησκείας", αλλά δικαίωμα ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως και της θρησκευτικής ζωής στην Πράξη σε συνάρτηση με το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των ελλήνων είναι χριστιανοί ορθόδοξοι. Η ανεξιθρησκεία (= "ανοχή αλλοθρήσκων θρησκειών") προσδίδει μάλλον ορισμένη τακτική, στρατηγική ή αν θέλουμε κοινωνική στάση, όχι δικαίωμα.

44. Σελ. 66. Εδώ το θέμα είναι: " ο σεβασμός στους κανόνες" αλλά η "μικρή μελέτη" στο θέμα αυτό αναφέρεται κατευθυνόμενα σε σύγκρουση καθηκόντων ενήλικου ατόμου που πρέπει να λύσει σωστά ο μικρός μαθητής.

45. Σελ. 67 και 68. Οι προβληματισμοί 2 και μάλιστα οι 3 και 4 τοποθετούν τους μαθητές μπροστά σε θέματα που αδυνατούν να συλλάβουν στη βαθύτερη ουσία τους κι έτσι τους αναγκάζουν να κάνουν πολύ πρόχειρες σκέψεις που δεν μπορούν " να αποδείξουν με επιχειρήματα" και αυτό δεν είναι παιδαγωγικά ορθό.

46. Σελ. 72. Στο σύνθετο των εικόνων γιατί το τόσο σπάνιο "Γυναίκα αστυνομικός"; Η γυναίκα νοσοκόμος με την τόσο δυνατή ανθρωπιστική αποστολή της δεν δίνει πολύ πλουσιότερο υλικό για την περίπτωση;

47. Σελ. 76. Δυστυχώς στη σελίδα αυτή οι γονείς παρουσιάζονται να αναγκάζουν τα παιδιά τους να ακολουθούν την "εργασία της δικής τους προτίμησης". Είναι παιδαγωγικά ορθό να εκθέτουμε τους γονείς στη συνείδηση των παιδιών της ηλικίας αυτής και μάλιστα σε μια ηλικία που το θέμα του επαγγελματικού προσανατολισμού δεν τους απασχολεί σοβαρά; Έτσι η αναφορά εδώ του επαγγελματικού προσανατολισμού που γίνεται στα σχολεία της Μέσης Εκπαιδεύσεως δεν πρόκειται να έχει ουσιαστική ανταπόκριση στη σκέψη των μικρών μαθητών της Ε' Δημοτικού.

48. Σελ. 80. Οι δυο εικόνες που παρουσιάζονται εδώ δεν φαίνεται να είναι συγκρισιμες μεταξύ τους από πλευράς περιεχομένου τους.

19. Σελ. 83. Ο "Προβληματισμός" 4 αυτής της σελίδας δεν μπορεί να γίνει ούτε και να προβληθεί σε παιδιά αυτής της ηλικίας.

Θα εκθέσουμε τώρα τα γενικά συμπεράσματά μας που κι αυτά - ίσως κυρίως αυτά - μας οδηγούν να μη συμφωνήσουμε με τη "φιλοσοφία" στην οποία στηρίχθηκε η κρίνόμενη συγγραφή.

1. Ως κύριο αίτιο της δημιουργίας της κοινωνίας θεωρούνται οι ανάγκες. Αλλά ο Αριστοτέλης είπε πως ο άνθρωπος είναι ὄν κοινωνικό και επομένως προς την κοινωνία τείνει από την όλη φύση του και όχι από τις άμεσες ανάγκες του αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο.
2. Δεν προβάλλεται όλο το φάσμα των ανθρώπων ανάγκων και μάλιστα των κοινωνικών, ψυχολογικών, ιδιαίτερα των συναισθηματικών (ανάγκη ασφάλειας, στεργής, αγάπης κ.ά.) και των πνευματικών (θεωρητικών, αισθητικών, θρησκευτικών). Τονίζονται διεκδικήσιμες οι βιολογικές ανάγκες και κατά δεύτερο λόγο κάποιες κοινωνικές. Δίνεται έτσι η εσφαλμένη εικόνα του ανθρώπου ως όντος βιολογικού που θέλει σχεδόν αποκλειστικά την ικανοποίηση των φυσιολογικών του αναγκών και σ' αυτό έχει ανάγκη την κοινωνία.
3. Λείπει ολότελα το εθνικό πλαίσιο της κοινωνικής και κοινοτικής οργάνωσης. Προβάλλεται γενικά στη συνείδηση του παιδιού μια ευρύτερη κοινωνία και αγνοείται το συγκεκριμένο για το παιδί πλαίσιο της πατρίδας και του έθνους. Κι όμως είναι γνωστό πως όχι μόνο κομμάτι χώρα είτε ανατολική είναι αυτή είτε δυτική δεν παραγνωρίζει τον εθνικό παράγοντα αλλά αντίθετα έντονα και συστηματικά τον προβάλλει μέσα στον εκπαιδευτικό χώρο.
4. Δεν παρουσιάζεται ολόκληρη η κοινωνική μας πραγματικότητα με τη μορφή των διάφορων κοινωνικών ομάδων. Που είναι το σχολείο, που είναι η εκκλησία που μάλιστα τόσο σημαντικό ρόλο παίζουν στη ζωή των ανθρώπων στη χώρα μας; Ακριβώς σήμερα το πρώτο μου έφεραν από το Λονδίνο το τελευταίο βιβλίο του διακεκριμένου Πιαζετιανού ψυχολόγου και συγγραφέα D. ... ELKIND με τον τίτλο THE CHILD AND THE SOCIETY (το παιδί και η κοινωνία). Το ένα από τα 5 κύρια μέρη του βιβλίου αυτού αναφέρεται στη σύγχρονη εκκλησία (THE CHURCH) ως παράγοντες κοινωνικοποίησης του παιδιού.
5. Ο βασιικός προσανατολισμός του βιβλίου είναι αστικός με την έννοια ότι το κύριο υλικό του το παίρνει από την αστική ζωή. Αυτό δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της χώρας μας είναι αστικό και να τοποθετηθεί έτσι σε δεύτερη μοίρα ο αγροτικός πληθυσμός "εκεί που κτυπά η καρδιά της

Ελλάδας" όπως εδωτοχα και θεωρούσα αναφέρεται κύπου στο βιβλίο (σελ. 43).

6. Σε μια "Κοινωνική αγωγή", μία κι είναι "αγωγή" οπωσδήποτε, θα διακρίνουμε δυο όψεις. Η μια είναι η οντολογική και η άλλη η δεοντολογική. Σύμφωνα με τη γνώμη στο βιβλίο επιχειρείται μια πληροφόρηση. Αναρωτιέται μόνο κανείς μήπως, έτσι με τη συνεχή συζήτηση πάνω σε αδιόκοπα ερωτήματα που ίσως δεν αδαγει πουθενά σε κάτι θετικό, η πληροφόρηση παίρνει επιφανειακό χαρακτήρα για τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Ολοφάνερα όμως το βιβλίο υστερεί οπωσδήποτε ως προς τη δεοντολογική του όψη.

Η γενική μας διαπίστωση, από τη μελέτη του χειρογράφου και με βάση όλα τα εκτεθέντα, είναι ότι το βιβλίο αυτό δεν κολύπτει γιατί δεν ικανοποιεί σοβαρές μορφωτικές και παιδαγωγικές απαιτήσεις και γι αυτό δεν το βρίσκουμε κατάλληλο να εκδοθεί και να δοθεί στους μαθητές των σχολείων μας. Αν αυτό παρά ταύτα γίνει πάρα πολύ φοβόμαί πως θα σηκώσει πολλές και σοβαρές αντιδράσεις και αντιρρήσεις που θα στρέφονται και προς το Υπουργείο Παιδείας και πρές το ΚΕΜΕ, δηλαδή προς όλους εμάς. Ας τις προλάβουμε.

Ο κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος, Β°, παρατηρεί τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

- 1) Ο τίτλος του βιβλίου "Κοινωνική Αγωγή" και η κύρια έμφαση στα κοινωνικά στοιχεία δεν αναπακρίνεται στις προδιαγραφές του Α.Π. Το πολιτικό στοιχείο λείπει στην έκταση που επιτρέπει το επίπεδο του βιβλίου. Πρέπει να προστεθούν ορισμένα στοιχεία πολιτικού χαρακτήρα και ο τίτλος του βιβλίου να γίνει "Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή".
- 2) Τα στοιχεία που αναφέρονται στην ενότητα "Κοινωνική ζωή" περιγράφουν μόνο τη ζωή στα χωριά και τις πόλεις, στον άνθρωπο που διοικούνται και την εξέλιξη των ελληνικών κοινοτήτων δίχως να επισημαίνεσαι η ανάγκη και ο τρόπος της δημοκρατικής οργάνωσης μιας ελλην. κοινότητας.
- 3) Το βιβλίο χαρακτηρίζεται από άκρατο, θα έλεγα, βερμπαλισμό που δε μπορεί να προβλημάτσει δημιουργικά. Ακόμα, γίνεται κατάχρηση ερωτήσεων που δεν προβληματίζουν αλλά τις περισσότερες φορές προκαλούν σύγχυση στους μαθητές.
- 4) Η ενότητα "Η εργασία" στο τέλος του βιβλίου δεν εξυπηρετεί λειτουργικά το σκοπό του μαθήματος και τη δομή του βιβλίου.

Ειδικές παρατηρήσεις: α) Στο κεφ. 3 (τ. 10, 11) δσα αναφέρονται στο "σούβλισμα του αρνιού" και τα "κεράκια της τούρτας" πρέπει να διαγραφούν, γιατί δεν αποτελούν κανόνες συμπεριφοράς.

Στη σ. 12 "Οι νόμοι δίνουν στους πολίτες διάφορες εντολές", δεν είναι δόκιμη

έκφραση.

β) Στην ενότητα "Κοινωνική Ζωή" (σ. 20) σχετικά με " το γάμο που γίνεται σ' όλες τις φυλές.....με διαφορετικούς τρόπους". Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι ατυχές γιατί δεν αφορά τρόπο τέλεσης του γάμου.

γ) Στην ίδια ενότητα (σ. 30) η παράγρ. 5 αναφέρεται σ' ένα αυτοσχέδιο σκετς. Πρέπει να αναζητηθεί μια άλλη δραστηριότητα που ν' ανταποκρίνεται σε μαθητές Ε' τάξεως του δημοτικού.

δ) Στην ενότητα "Κοινωνική Ζωή" (σ. 42) Μικρή μελέτη.....Στην ύπαιθρο, στα χωριά και στις κομπούλεις, εκεί που κτυπά η καρδιά της Ελλάδας". Να αναδιατυπωθεί η πρόταση, γιατί οπωσδήποτε η καρδιά της Ελλάδας δεν κτυπά μόνο εκεί.

ε) Στην ενότητα "Η εργασία (σ. 80) παράγρ. 5 ." Η θέση των εργαζόμενων άλλοτε και "τόρα". Η πρώτη εικόνα αναφέρεται στους σκλάβους αρχαίας εποχής και η δεύτερη στη τραπεζορραφή σύγχρονου εργοστασίου. Δεν υπάρχει καμμία σχέση ανάμεσά τους και δε μπορεί να γίνει καμμία σύγκριση, γιατί οι συνθήκες τραπεζορραφίας δεν αποτελούν συνθήκες εργασίας.

Γενικά, έχω τη γνώμη ότι η βελτίωση του βιβλίου θα είναι μάλλον προβληματική.-

Ο κ. Ιωάν. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, λέγει τα εξής:

Οι παρατηρήσεις που θα κάνω σχετικά με την ποιότητα και την καταλληλότητα του βιβλίου ισχύουν για το δοκίμιο που έχω στα χέρια μου με τις διορθώσεις που επέφερε ο κ. Μελάς. Δεν έχω υπόψη μου τις διορθώσεις και τις βελτιώσεις που, κατά τη δήλωσή του, έκανε ο κ. Βουγιούκας:

α) Η γλώσσα που βιβλίου έχει πολλές αδυναμίες τόσο στη διατύπωση όσο και στο ύφος που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς. Το κείμενο χαρακτηρίζει πολλές φορές η χαλαρότητα στη σύνδεση των νοημάτων.

β) Οι σχετικές έννοιες που περιέχονται σε κάθε μάθημα δεν αποσπώνονται επαρκώς. Γενικά δίνεται η εντύπωση ότι οι συγγραφείς διαπραγματεύονται τα θέματα επιφανειακά και χωρίς να πιάνουν τον κύριο προβληματισμό. Ενδεικτικά αναφέρω τα κεφάλαια "Κοινωνική Ζωή" σελ. 38-51 και "Η εργασία" σελ. 69-82.

Στο πρώτο δεν αναλύονται, όσο τουλάχιστο θα έπρεπε, κατ'ερίνα προβλήματα του θεσμού τους αυτοδιοίκησης, όπως είναι η δημοκρατική της οργάνωση, η ανάγκη για

λαϊκή συμμετοχή, η σκοπιμότητα της δημοκρατικής οργάνωσης και των δημοκρατικών διαδικασιών κτλ. Απλώς περιγράφεται ο τρόπος διοίκησης. Επίσης δε δίνεται αντι-κειμενική εικόνα της ζωής στη σύγχρονη πόλη και το χωριό με όλα τα καλά και τα άσχημα της ζωής αυτής. Όσο αφορά την εργασία, αυτή (το σχετικό κεφάλαιο ταυτίζεται κατά κάποιο τρόπο με την εργατικότητα. Η εργασία είναι κοινωνικό φαινόμενο και τα παιδιά πρέπει να το συνειδητοποιήσουν σ' όλη του την κοινωνική και πολιτική διάσταση και με τα συνακόλουθα που έχει για τους εργαζομένους.

γ) Το βιβλίο δε φαίνεται να προβληματίζει τα παιδιά στο βαθμό που απαιτεί το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής και δεν τα βοηθάει να συνειδητοποιήσουν τους όρους της δικής τους κοινωνικοποίησης που είναι και ο πρώτιστος σκοπός του μαθήματος. Θα διακινδύνευα να πω ότι το βιβλίο σε πολλές περιπτώσεις έχει, παρά την πρόθεση των συγγραφέων, ως πρότυπο το "καλό παιδί" και τον "καλό άνθρωπο" και από την άποψη αυτή είναι "κονφορμιστικό".

δ) Το κεφάλαιο ¹¹ "το κράτος" δεν αναπτύσσεται όσο χρειάζεται την τάξη αυτή και θα έπρεπε, όπως προβλέπεται και το σχέδιο προγράμματος, να είναι στο τέλος του βιβλίου, ενώ το κεφάλαιο "Η εργασία" έχει θέση στα προηγούμενα κεφάλαια.

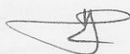
ε) Από διδακτική επίσης άποψη το βιβλίο δεν παρουσιάζει καμιά σημαντική πρωτοτυπία. Η κατ'εχρησιν των ερωτήσεων, χωρίς να δημιουργούνται με το βιβλίο προϋποθέσεις και να γίνονται ερείσματα για συζήτηση, φοβόμαί ότι θα οδηγήσει απλώς σε "κουβεστολόγηση".

Για τους παραπάνω λόγους έχω σοβαρές επιφυλάξεις για την καταλληλότητα του βιβλίου. Φοβόμαί ότι η κυκλοφορία του θα δημιουργήσει παρά θα λύσει προβλήματα. Και δε θα ήθελα να αποτελέσει παραφρονία ανάμεσα στα βιβλία του δημοτικού, που γράφονται εδώ και δυο χρόνια και που, κατά τη γνώμη μου, θα αποτελέσουν σταθμό στη Ιστορία του διδακτικού βιβλίου στη χώρα μας.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος παρατηρεί τα ακόλουθα:

1. Το βιβλίο υλοποιεί τις αρχές νέου αναλυτικού προγράμματος που στηρίζεται από τη μια μεριά στις σύγχρονες τάσεις της Κοινωνιολογίας και από την άλλη στις νεότερες αντιλήψεις για τη μάθηση, στα πλαίσια των γενικότερων αρχών που διέπουν τα σχολικά προγράμματα.

Από την άποψη αυτή και μόνο αποτελεί μια πρόοδο και μια τομή στην πορεία για ανανέωση του σχολείου.

2. Από παιδευτική, γενικότερα και μεθοδολογική, ειδικότερα άποψη οι συγγραφείς πέτυχαν να αποσκηρατίσουν την παράδοση της ηθικολογικής πραγματείας, που βάραινε στη σχολική πρακτική, με τη διαλεκτική σκέψη και την ερευνητική παράδοση έτσι που να καλλιεργεί στο παιδί όχι τον κενό εγκυκλοπαίδειακό αλλά τον κριτικό στοχασμό.

Κ και από την άποψη αυτή νομίζω ότι εισάγει ένα νέο πνεύμα στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, πάνω στο οποίο θα οικοδομηθούν οι επόμενες προσπάθειες.

3. Από άποψη ιδεολογικού περιεχομένου και προσανατολισμού παρατηρείται μια τάση ωραιοποίησης της κοινωνικής πραγματικότητας, αλλά δε λείπουν και οι καίριοι προβληματισμοί.

4. Θεωρώ ότι η σύρρικνωση από άποψη περιεχομένου και η μετάθεση του κεφαλαίου για το κράτος άφησε ακάλυπτο το λοιπό περιεχόμενο και μετέωρο τον προβληματισμό του βιβλίου.

5. Με την ευχή ότι σε νέα έκδοση θα τεθούν σε πράξη οι προτάσεις του εισηγητή, θεωρώ ότι η προσπάθεια απέδωσε και ~~ε~~ ^α συνηγορά για την έκδοση και χρήση του βιβλίου από τους μαθητές της Ε° δημοτικού.

Τέλος, ο Πρόεδρος του Τμήματος Β. Κοινιδισιώτης, Σύμβουλος Β°, παρατηρεί ότι η συγγραφή ενός βιβλίου Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για το μαθητή και το δάσκαλο της Ε° τάξεως, όπως και της ΣΤ° τάξεως, προβάλλει πλήθος ειδικών απαιτήσεων, λόγω του αντικειμένου του και της βαθμίδας εξέλιξης των μαθητών.

Πάντες, το βιβλίο που κρίνεται σήμερα ικανοποιεί τις σύγχρονες απαιτήσεις της Παιδαγωγικής και της Διδακτικής και είναι ανάλογο με τις πνευματικές δυνατότητες των μαθητών.

Μαζί με το βιβλίο του δασκάλου θα υποβοηθήσουν σημαντικά το έργο του μέσου δασκάλου, που πάντοτε, όπως δηλώνεται ρητά και στην εισαγωγή του βιβλίου του δασκάλου, που ξεκινάει από τη ζωή των παιδιών και θα λαμβάνει πάντοτε σοβαρά υπόψη του την πραγματικότητα.

Το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε° τάξεως θα έχει ως συνέχεια το βιβλίο της ΣΤ° για το ίδιο μάθημα.

Εκεί προβλέπονται ενότητες που καλύπτουν θέματα της θρησκευτικής περιοχής, στα πλαίσια των σχέσεων της Πολιτείας και της Εκκλησίας.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη του τις παρατηρήσεις και επέφερε βελτιώσεις στο βιβλίο, ύστερα από συζήτηση,

κατά πλειοψηφία αποφάινεται

Κρίνει κατάλληλο το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Μειοψηφεί ο κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφάινεται

Επικυρώνει την απόφαση της Πράξης 54/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 57/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του Δ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Ε Μ Α 3α.- Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Θουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Ε Μ Α 4α.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των δημοτικών της Γ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Ποσσάκος, Σύμβουλος Β'.

μ ο ί ο. - Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου του μαθήματος πης Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης Δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο τμήμα το ακόλουθο:

Το διδακτικό αυτό βιβλίο περιλαμβάνει:

Μια εισαγωγή για τη δομή και τη χρήση του βιβλίου του μαθητή.

Ένα σχέδιο διδακτικής προσέγγισης, που θα μπορούσε να έχει εφαρμογή με κάποιες τροποποιήσεις σε όλες τις διδακτικές ενότητες του μαθήματος. Εδώ τονίζεται το στοιχείο της εμπειρικής, δημοκρατικής συζήτησης και η διατύπωση συμπερασμάτων με τρόπο επογωγικό. Τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη το περιεχόμενο κάθε μαθήματος να ξεκινά από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών και οποσδήποτε κα είναι μέσο στο ενδιαφέροντά τους και να αφορά το άμεσο κοινωνικό τους περιβάλλον. Γι' αυτό και στο βιβλίο του δασκάλου επαναλαμβάνεται η προτροπή να μεθοδεύεται η διδασκαλία έτσι ώστε να λαμβάνονται προταρχικό υπόψη οι ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων κάθε φορά παιδιών.

Δίνονται αναλυτικό συγκεκριμένες συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Επίσης στο σώμα του δοκιμίου έχω σημειώσει ορισμένες παρατηρήσεις που νομίζω ότι βοηθούν στην ορτιότερη παρουσίαση του βιβλίου.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη διδασκαλία και στο ελληνικό σχολικό δεδομένο και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα πρωτότυπο, εύχρηστο και χρήσιμο βιβλίο για το δάσκαλο.

Προτείνω να προχωρήσει ο Οργανισμός στην εκτύπωσή του και να δοθεί οποσδήποτε στους δασκάλους μαζί με το βιβλίο του μαθητή, του οποίου και αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ειδικότερα:

Ο κ. Πασάκος, Σύμβουλος Β', λέγει το εξής:

Επειδή το βιβλίο αυτό αν και είναι μεθοδολογικό στη βάση του, μιο και προσρίζεται "ιο το δάσκαλο" σε αναφορά με τη διδασκαλία του μαθήματος, συνδέεται όπως είναι φυσικό εσα με το περιεχόμενο του αντίστοιχου βιβλίου του μαθητή στο μάθημα "Κοινωνική και Πολιτική αγωγή" Ε' τάξεως, και επειδή για το περιεχόμενο του βιβλίου εκείνου έχουμε φτιάσει τις σοβαρές επισημολόξεις μας και κυρίως το συμπέρασματά μας σε συνάρτηση με τη

δμή του και την όλη "φιλοσοφία" στην οποία στηρίχθηκε η συγγραφή του (Πρόξη Ε4/7-10-83 Τμήματος Δ.Ε.) και προτείνουμε να μην εκδοθεί με τη παρούσα μορφή του, για άλλους λόγους που τους αναφερθέντες λόγους όπως και για λόγους συνεπειάς δεν είμαστε θετικά και στη παρούσα περίπτωση για την έγκρισή του κρινόμενου "βιβλίου του δασκάλου")

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

κατό πλειοψηφία αποφασίζεται

να αρθεί κατάλληλα το βιβλίο του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για τα σχολ. έτος 1983-84

Μεταψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξης.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Έγκριση του Δ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" Β' δημοτικού, αναβάλλεται η συζήτηση για την επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Γ'μέρους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ'τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκαται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο Εισηγητής του θέματος κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισαγείται στο Τμήμα τα εξής:

Το βιβλίο είναι 25 κεφάλαια (22 κεφάλαια και 3 κεφάλαια). Η συνολική έκταση του υπολογίζεται σε 6-7 τ.σ. Το βιβλίο των κεφαλαίων είναι χωριστό από τον οδηγό, αλλά με τρόπο που να είναι πιστευτικό ότι εκδόθηκε ταυτόχρονα με τα άλλα βιβλία της τάξης. Η έκδοση με τρία κεφάλαια και οδηγό, ήδη από το 1982, γίνεται η κατάλληλη η κωκιστική για εκπαιδευτικά και των άλλων τμημάτων του γυμνασίου. Το κεφάλαιο είναι προσεγγιστικά από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

Το βιβλίο και ένα από τα κεφάλαια συντάσσονται με κριτικές προοπτικές και αναφέρονται μέσα στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση τη 1η της κρατικής έκδοσης και της κριτικής. Στο βιβλίο κάθε κεφάλαιο ακολουθεί ένα αναλυτικό μέτρο για το βιβλίο και τον οδηγό της έκδοσης. Το αναλυτικό των κεφαλαίων, καθώς και το κεφάλαιο αντιπροσώπων-επιλογών και οδηγό για την κριτική δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ'έναν τόνο/γραμμάκι ή βελόνη να κινείται να γράφουν γρήγορα και κινούνται.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη αλλαγή από κεφαλαίο, κεφαλαίο και κεφαλαίο και αλλαγή με κριτική τη νέα προέγερση του γλωσσικού μέτρου, όπως διαγράφεται στο αναλυτικό κεφάλαιο. Βελώνεται ο ένας τους όρους αυτών και υποβιβάζει να ήδη.

Το βιβλίο μπορεί να είναι κατάλληλο από «άποψη άποψη για να κινείται σε διαφορετικά βιβλία για τους μαθητές της Γ'τάξης και κριτικής και να κινείται όρους άποψη, με τις να κινούνται/επιλογές του βιβλίο να διαφέρει αναφέροντας το ήδη σε κριτική με τις τεχνικές προεγέρσεις των Ε.Σ.Ε.Ε.

Handwritten signature at the bottom of the page.

" Η γλώσσα μου ", Γ' τάξη, τρίτο μέρος

Υπεκτακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλούνας, Χ. Σακελλαρίου,
Κ. Χαρεάνθη

Είναι το τρίτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

Περιλαμβάνει 25 κείμενα (22 πεζά και 3 ποιήματα). Ένα από τα πεζά είναι ποίημα. Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, παρμένα με τρόπο που να κάνει πειστικό και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει στην ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται με τρόπο φυσικό και άβιαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

Όλα τα πεζά και ένα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προορισμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το ένα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας. Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής-ορθογραφίας οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, της αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους άρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισηγήσει να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

-243-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

σ υ μ φ ο ν ο σ π ρ ο σ τ ι ν ε σ τ α ι

εορεί κατάλληλο το τρίτο μέρος του βιβλίου του βοηθού Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΕΤΥ Γ' τάξης Δημο-
τικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

α 4α.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Ζωγράφος κ. Κεράλα παρέδωσε την εικονογράφηση (72 σχέματα και 1 μακέτα) του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' δημοτικού από 15 Μαρτίου μέχρι 10 Ιουλίου 1983 και κρίνεται ικανοποιητική από τεχνική και διδακτική άποψη.
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Ο Ζωγράφος κ. Κεράλα παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία της παραπάνω Ζωγράφου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

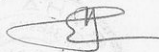
Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 57/1984 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 58/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Α 1α.- Έγκριση του Δ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Α 2α.- Έγκριση Μελέτης του Περιβάλλοντος, Ούλλο Εργασίας, πρώτο μέρος, Γ' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Α 3α.- Ανοτυπώσεις διδακτικών βιβλίων 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Α 4α.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Γ' τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α' μέρος και β) του Τετραβίου Εργασιών της Γ' τάξης δημοτικού.
- Α 5α.- Πρόγραμμα κυβερνητικού έργου. Εισηγητής κ. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ/

Ε μ α 1α.- Έγκριση των 4 μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' Τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/52 δεν παραιτείται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Δ. Μελίς, εμπλουσμένος Β', εισήγεται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου Β' τάξη τέταρτο τεύχος.

Συντοκτική ομάδα: Α. Εξαολφίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Κολαπανίδης, Μ. Κονάκης

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κείμενα και τις εργασίες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", τέταρτο μέρος: υποδείξεις σχετικές με θανάτες δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, διδακτικές ενέργειες για τις εργασίες που συνοδεύουν το κείμενο.

Το βοηθήμα που καλύπτουν οι μεθοδικές υποδείξεις είναι 32 και βασίζονται στα 2 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 5 ακόμη από το Ανθολόγιο.

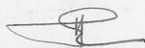
Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε αμφικτυονση.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά γλωσσικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό ρ α ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

να παρει κατάλληλα το τέταρτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' Τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1953-54.

Με μ α 2ο.- Έγκριση της μελέτης του Περιβάλλοντος, εόλλα εργασίας, πρώτο μέρος, Γ' τάξη δημοτικού.

Ο κ. Χριστίδης, σύμφωνα με το Ν. 1306/82 δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγενείς του βιβλίου.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το Π.Σ. αποτελείται από 44 σελίδες. Συμπληρώνει το βιβλίο του μαθητή (Α' μέρος) της Γ' τάξης, από την όψη κυρίας της ατομικής προσπάθειας. Είναι διτοαγμένες στα πλαίσια των εννοτήτων και με τη σειρά που οι τελευταίες διδάσκονται.

Για το σκοπό αυτό περιλαμβάνονται σ' αυτό ποικίλες εργασίες και τρία "εόλλα Αξιολόγησης". Οι εργασίες έχουν σκοπό να δώσουν την ευκαιρία στους μαθητές να συμπληρώσουν ή να παγιώσουν τη μάθηση, να ασκηθούν σε έμπρακτες εφαρμογές ή να προχωρήσουν σε παραπέρα δοκιμές να επιβεβαιώσουν ή να ενισχύσουν ορισμένες στάσεις και συμπεριφορές μέσω από την επατίμηση συγκεκριμένων κοινωνικών καταστάσεων.

Νομίζω ότι, στο σύνολό τους, καλύπτουν το σκοπό τους, αφού μόλις ο δόσκαλος έχει την ευχέρεια να τις διευθύνει έχοντός της ως πρότυπο και οδηγούς.

Ορισμένες παρατηρήσεις που θα βελτίωναν την ποιότητα μερικών εργασιών έχω σημειώσει στο δοκίμιο (διορθώνει) και τις θέτει στην κρίση της ομάδας ή του Τμήματος.

Τελικό πιστεύω ότι θα αποτελέσει ένα καλό βοήθημα και εισηγούμε να εγκριθεί από το Τμήμα, σύμφωνα με τα προηγούμενα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

να εγκρίνει κατάλληλα τα εόλλα Εργασίας, πρώτο μέρος, Γ' τάξης δημοτικού του μαθήματος της μελέτης του Περιβάλλοντος και προτείνει την εκτύπωσή τους από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το τρίτο θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Με μ α 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμεις και ο κόσμος" για τη Γ' τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α' μέρος και β) του Τετραδίου εργασιών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Χριστίδης, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ1/298/17-6-83 του ΟΕΔΒ σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα, αμέσως με την αποπεράτωση της εικονογράφησης κάθε βιβλίου, να προβαίνει στην παραλαβή της και την αποστολή της στον ΟΕΔΒ και

Ερωτ. 5ο. - Πρόγραμμα κυβερνητικού έργου.

Ο κ. Γ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΠΕΚΕ, εισαγείται στα Τμήμα το ακόλουθο:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Δ.Ε με το από Γ1/485/4-9-83 έγγραφο της στέλνει

το "Προγραμματισμού Κυβερνητικού έργου ΥΠΕΡΟ Ε" ελασάνου 1983" για να πληροφορηθεί

την πορεία υλοποίησης των στόχων που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, π

αρκούμενοι να ενημερώσει την αρμόδια υπηρεσία. Οι παραπάνω παράγραφοι αναφέρονται:

στην κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος νηπιαγωγείου, στην κατάρτιση αναλυτικού προ-
γράμματος ορισμένων μαθημάτων Γ', Δ', Ε και ΣΤ' τάξεων δημοτικού, στη συγγραφή βιβλίων
μαθητή και δασκάλου Ε' τάξης δημοτικού και στη συγγραφή ορισμένων βιβλίων μαθητή και
δασκάλου Γ', Δ', Ε, ΣΤ' δημοτικού.

Για συμπληρωθεί, ύστερα από συνεννόηση με τις αρμόδιες ομάδες, ο παρακάτω πίνακας
να υποβληθεί για ενημέρωση στην παραπάνω διεύθυνση.

1. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος νηπιαγωγείου:

2. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος μαθημάτων Γ', Δ', Ε, ΣΤ' τάξεων:

Γ' Τάξη

Δ' Τάξη

Ε', ΣΤ' τάξεις

α) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του προγράμματος του μαθήματος της "Κοινωνικής και Πολι-
τικής Αγωγής".

β. Συγγραφή βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Ε' τάξης

α) Γλωσσικό

β) Μαθηματικό

γ) Μελέτη του Περιβάλλοντος

3. Συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου Γ', Δ', Ε, ΣΤ' τάξεων

α) Γλωσσικό

β) Μαθηματικό

γ) Μελέτη του Περιβάλλοντος

δ) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α π ό ρ ε ι

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δίνει τις ακόλουθες πληροφορίες για την πορεία υλοποίησης των στόχων που αναφέρονται
στις παραγράφους 1, 2 και 4 του σχετικού πίνακα με τους στόχους του προγράμματος

Κοινωνικού Λόγου για το Β' εξάμηνο του 1990:

- 1. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος νηπιογωγείου
- Καταρτίζεται αναλυτικό πρόγραμμα νηπιογωγών από τέσσερις νέες Επιθεωρητές Πρωτο-
- της Λογής.
- 2. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος μαθητών Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων:

Γ' τάξη

- α) Έχει ολοκληρωθεί και εγκριθεί και από το Τμήμα Δ.Ε το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθηματικών της Γ' τάξης σύμφωνα με τις οδηγίες του.
- β) Τάξη. α) Ολοκληρώνεται μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθηματικών της Δ' τάξης σύμφωνα με τις οδηγίες του.
- β) Αναλυτικό πρόγραμμα της Μελέτης του Περιβάλλοντος *Ημερολόγιο*
- γ) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του προγράμματος του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Λογής.
- δ) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του προγράμματος για το μάθημα "Ευρωπαϊκή Γλώσσα".
- ε) Συγγραφή βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Β' τάξης

Γλωσσικό

- α) Ολοκληρώθηκε η συγγραφή των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου.
- β) Μαθηματικό
- α) Έχει ολοκληρωθεί η συγγραφή των βιβλίων μαθηματικών για το μαθητή και για το δάσκαλο.
- β) Μελέτη του Περιβάλλοντος

βιβλίο του μαθητή Β' μέρος, βιβλίο του δασκάλου Β' μέρος, Τετράδιο Εργασιών Β' μέρος

Γλωσσικό

- α) Συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου Γ', Δ', Ε' ΣΤ' τάξεων
- β) Γλωσσικό
- α) "Η γλώσσα μου" Γ' τάξη (3ο και 4ο μέρος) με το αντίστοιχο βιβλίο του δασκάλου.
- β) "Η γλώσσα μου" Δ' τάξη (1ο μέρος) με το αντίστοιχο βιβλίο του δασκάλου.
- γ) Μαθηματικό

Το βιβλίο για το μαθητή και για το δάσκαλο της Γ' τάξης έχει συγγραφεί. Συγγράφεται το βιβλίο μαθητή και δασκάλου για τη Δ' τάξη.

Μελέτη του Περιβάλλοντος

γγραφή βιβλίου για τα μαθητά "Είσις και κόςμος" Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ' τάξης
κού.

γγραφή βιβλίου για τα έδσκολα "Μελέτης του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού.

Κινητική και Πολιτική Αγωγή Ε' και ΣΤ' τάξεων

γγραφή βιβλίου για τα μαθητά Ε' τάξης

γγραφή βιβλίου για τα μαθητά ΣΤ' τάξης

γγραφή βιβλίου για το έδσκολο Ε' τάξης

γγραφή βιβλίου για τα έδσκολο ΣΤ' τάξης.

... το τμήμα, ύστερα από συζήτηση.

ΟΜΟΦΩΝΑ ΠΡΟΦΕΡΕΤΑΙ

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 88/1018 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 60/1983

ΠΡΑΞΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Β Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ. Ε. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Β Ε Μ Α 2ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" Μελέτης Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Β Ε Μ Α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξοδρούπολης για το Α', Β' Γ' τρίμηνο του 1983-84. Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Β Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργ. απόφασης για ένορξη και λήξη οκοδημοϊκού και διδοκτικού έτους, οκοδημοϊκό εζόμενο κτλ Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.
- Β Ε Μ Α 5ο.- Έγκριση του τελευτοφου τμήματος του Β' μέρους του βιβλίου τουμοθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη (Μελέτη του Περιβάλλοντος) Εισηγητής κ. Κονιδιτσιούτης, Σύμβουλος Β'.
- Β Ε Μ Α 6ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο: α) Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για μοθητές Β' και Γ' τάξεων, Π. Καλυβό Α. Καλυβό και β) Στην πόλη του ΑΤ Δημήτρη, Κίμος Σίνου Εισηγητής κ. Δ. Μελός.
- Β Ε Μ Α 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ' δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιούτης, Σύμβουλος Β'.

έμ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε.

Για το παραπάνω θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για λίγο από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

έμ α 2ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του 6' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" (μελέτη του Περιβάλλοντος) Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΔΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΔΕ προτείνει να ανατεθεί στο ζωγράφο Ρούλο

Βαλασάκη η εικονογράφηση του βιβλίου για τους μαθητές "Εμείς και ο κόσμος" (μελέτη του Περιβάλλοντος) , δεύτερο μέρος, Γ' τάξης, με την υποχρέωση να παραδώσει την εργασία μέχρι 26-1-1988. Ο κ. Βαλασάκης εικονογράφησε και το πρώτο μέρος του βιβλίου και ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του έγκαιρα και ικανοποιητικά.

Ως εμειρη ζήτησε το ποσό των 400.000 δραχ. (εικονογράφηση βιβλίου του μαθητή και τύχους εργασίων και παρακολούθηση της εκτύπωσης).

Σχετική δήλωση του κ. Βαλασάκη επευνόηται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο θ ο ί ν ε τ ο ι

έχει την εισήγηση όπως έχει.

έμοιο 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το Α', Β' και Γ' τρίμηνο του σκολ. έτους 1963-64.

Ο κ. Ν. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ.

19/25-10-1963 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξ/πόλης κ. Τζούλη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στην παραπάνω Σχολή για τέσσερα έτος 1963-64 και παρατηρεί το ακόλουθο:

1. Στον καθηγητή κ. Σ. Ευαγγελόπουλο και στον κ. Ι. Θεοτόκη έχουν ανατεθεί πολλά ορθήματα με πολλές ώρες διδασκαλίας. Προτείνεται, ορισμένα από τα βοηθήματα αυτά ν' ανατεθούν στο Διευθυντή της Σχολής και στον κ. Β. Καρακατσώνη, εάν έχει κάνει ψυχο-οιδηγωγικές σπουδές.

2. Το μάθημα "Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας" ν' ανατεθεί σε καθηγητή Παιδαγωγικών.

3. Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών βοηθημάτων ν' ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση ν' αντιμεταπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις σπουδές της Ειδικής Διδακτικής των βοηθημάτων του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν ο ο π ο σ φ ί ν ε τ ο ι

λέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Α', Β' και Γ' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1963-64 με τις εξής παρατηρήσεις:

1. Στον καθηγητή κ. Σ. Ευαγγελόπουλο και κ. Ι. Θεοτόκη έχουν ανατεθεί πολλά βοηθήματα με πολλές ώρες διδασκαλίας. Προτείνεται, ορισμένα από τα βοηθήματα αυτά ν' ανατεθούν στο Διευθυντή της Σχολής και στον κ. Β. Καρακατσώνη, εάν έχει κάνει ψυχοπαιδαγωγικές σπουδές.

2. Το μάθημα "Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας" ν' ανατεθεί σε καθηγητή Παιδαγωγικών.

3. Κρίνεται σκόπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών βοηθημάτων ν' ανατεθούν σε καθηγητές Παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, ν' αντιμεταπίσουν με περισσότερη επιτυχία τις σπουδές της Ειδικής Διδακτικής των βοηθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικιστών με παιδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Τζούλη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Για το τέταρτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως ονοβάλλεται η συζήτηση για μιο από τις

επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.-

Β έ μ α Βα.- Έγκριση του τελευταίου τμήματος του Β'μέρους του βιβλίου τυπωσθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β'τάξη δημοτικού (Μελέτη του Περιβάλλοντος).

Ο κ. Μπενέκος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82 δεν παρευρσκαεται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το Β'τμήμα του Β'μέρους του βιβλίου της ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ της Β'τάξης περιέχει από τις σελίδες 81-108 τις εξής ενότητες:

1. Ανάγκες που έχουμε, 2. Ξαυλειές που κάνουμε και Η ή μέρα και η νύχτα (ο χρόνος) 24 συνολικά ενότητες.

Όπως και το ο'τμήμα του Β'μέρους και το Α'μέρος προάλλπει πολλή εικονογράφηση με μια σειρά από ερωτήσεις και οδηγίες στο μαθητή, ώστε να υποβοηθηθεί στην παρατήρηση της εικονογράφησης και τη συζήτηση των κύριων σημείων κάθε ενότητας.

Η δομή και η ποιότητα αυτού του Τμήματος είναι άνωια με του προηγούμενου που εγκρίθηκε.

Εισηγούμαι την έγκριση και του Θμήματος αυτού από το Τμήμα και την εκτύπός του Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ ε φ α ο π ο ρ ο ς ε ί ν ε τ α ι

εφορεί κατάλληλο το τελευταίο τμήμα του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β'τάξη δημοτικού και προτείνω την εκτύπός του από τον ΕΔΕ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το έκτο θέμα της ημερησίας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

έμ α 7α.- Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής
στις ΣΤ' τάξης Δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κωνιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατε-
θεί στο Ζωγράφο Μανόλη Κουνδουράκη η εικονογράφηση του βιβλίου της Κοινωνικής και
Πολιτικής αγωγής ΣΤ' Δημοτικού. Ο κ. Κουνδουράκης για την εικονογράφηση και επιμέλεια
την εκτύπωση του παραπάνω βιβλίου ζήτησε:

Για κάθε σκίτσο την τιμή των δυο χιλιάδων δραχ. και για το εξώφυλλο την τιμή
πενήντα οκτώ χιλιάδων δραχ.

Σχετική δήλωση του Κουνδουράκη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ ά ρ ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ ά ρ ι ν ε τ α ι

Δέχεται τις αποφάσεις της Πράξης 60/1983 του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Απόφαση του Εκπαιδευτικού Θωμά Αντωνιάδη στο ΚΕΜΕ.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, ανταποκρινόμενος σε σχετικό αίτημα του κ. Πασσάκου για την κάλυψη σχετικής ανάγκης της Ομάδας έρευνας προτείνει να συμπεριληφθεί στην παραπάνω ομάδα του Τμήματος Δ.Ε., η οποία συγκροτήθηκε με την Γ1/64/2-2-1984 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μώραλη, και ο διδάσκαλος Αντωνιάδης Θωμάς του Θεοδ., με τον οποίον είχε συνεργαστεί παλαιότερα και τον θεωρεί κατάλληλο για το έργο της έρευνας. Ο εκπαιδευτικός αυτός κατέχει το 6ο μισθολογικό κλιμάκιο και έχει οργανική θέση στο 2ο δηματ. σχολείο Πεύκης του 3ου Γραφείου Εκπαιδευσέως Ανατολικής Αττικής. Έχει κάνει διετή μετεκπαίδευση εσωτερικού και έχει επίσης λάβει Certificate in Education μετά από πεντάμηνη περίπου παρακολούθηση στο Πανεπιστήμιο DUNDEE της Σκωτίας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η εισήγησή μου είναι θετική σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο και το πνεύμα του κειμένου σε γενικές γραμμές. Οι μεταβολές που προτείνω αποβλέπουν σε μια πιο βεβατιωμένη παρουσίασή του και γίνονται με γνώμονα:

- α. την επέκταση της συμμετοχής των κοινωνικών φορέων ενός ευρύτερου φάσματος σε περισσότερες περιπτώσεις
- β. την αναδιατύπωση αρκετών παραγράφων στη βάση του συνεργατικού πνεύματος και μιας γλώσσας αντιεξουσιαστικής, που θα παραμερσίσει τυχόν επιφανειακές αντιδράσεις.
- γ. την αποφυγή φραστικών επαναλήψεων.

Κατά την επεξεργασία του κειμένου είχα υπόψη μου και τις απόψεις της Δ.Ο.Ε., δημοσιευμένες στο "Διδακτικό Βήμα".

Το αναδιατυπωμένο Σχέδιο Π.Δ. παίρνει την εξής μορφή:

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΑΡΙΘΜ.

Καθορισμός καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Σχολικών Συμβούλων.

*Άρθρο μόνο

Οι σχολικοί Σύμβουλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης, Προσχολικής Αγωγής, Ειδικής Αγωγής, Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και Μέσης Τεχνικής- Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά την άσκηση του έργου τους, όπως απτό ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 1304/1982:

1. Συνεργάζονται με τους διευθυντές των σχολείων, το διδακτικό προσωπικό, τους μαθητές, τους γονείς και την τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής τους για:
 - α. την καλύτερη λειτουργικότητά του
 - β. την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζονται στο παιδαγωγικό και διδακτικό έργο και
 - γ. την πρόθεση νέων τρόπων και προτάσεων για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης.
2. Συμβουλευόνται με τους εκπαιδευτικούς της περιοχής τους και τους βοηθούν να εκπληρώσουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό την αποστολή τους, ενθαρρύνοντάς τους να αναπτύξουν και πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση επιμέρους προβλημάτων του σχολικού έργου, σε ατομική ή συλλογική βάση.
3. Οργανώνουν στις αρχές του σχολικού έτους συσκέψεις των εκπαιδευτικών της περιοχής τους, στις οποίες σχεδιάζεται η υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος (μαθημάτων

και σχολικής ζωής) με στόχο την άρτια εκπαίδευση των μαθητών σε όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους.

Για να βοηθήσουν στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος συγκαλούν σωσκέψεις κατά χρονικά διαστήματα, στις οποίες συζητούνται οι ενδεδειγμένες ενέργειες και αποφασίζονται τα χρέη αναγκαίες προσαρμογές.

Παρακολουθούν και συντονίζουν επίσης την πορεία του προγράμματος στα μεταλυκειακά και προπαρασκευαστικά κέντρα και στις τάξεις υποδοχής ή παροχής ειδικής βοήθειας στους μαθητές που προέρχονται από σχολεία του απόδημου ελληνισμού.

4. Συνεργάζονται με τους προϊσταμένους Δ/νσης και Γραφείων Εκπ/σης, τους διευθυντές των σχολείων, το διδακτικό προσωπικό, τους Συλλόγους Γονέων, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Μαθητική Κοινότητα, κατά περίπτωση, για την οργάνωση και τον εμπλουτισμό των εργαστηρίων, βιβλιοθηκών και εποπτικού υλικού και την αποδοτικότερη χρήση τους.

5. Πραγματοποιούν, ύστερα από συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς, επισκέψεις στα σχολεία της δικαιοδοσίας τους, δημόσια και ιδιωτικά, και ενημερώνονται από τους διευθυντές και το διδακτικό προσωπικό για το συντελούμενο εκπαιδευτικό έργο. Συζητούν τα ιδιαίτερα προβλήματα, παρέχουν τις απαραίτητες οδηγίες και ενισχύουν προσπάθειες των εκπαιδευτικών που είναι επιστημονικά και παιδαγωγικά αποδεκτές. Παρευρίσκονται σε διδασκαλίες των εκπαιδευτικών ή αναλαμβάνουν και οι ίδιοι να διδάξουν, συζητώντας στο τέλος τρόπους οργάνωσης και διεξαγωγής της διδακτικής διαδικασίας. Σε συνεργασία με τους διευθυντές και το διδακτικό προσωπικό εξετάζουν το συντονισμό του σχολικού έργου σε ό,τι αφορά θέματα μαθημάτων, εκδηλώσεων, αξιολόγησης των μαθητών και τα συναφή.

6. Προτείνεται η διαγραφή της παραγρ. 6, αφού δεν υπάρχει ακόμα σχετικό νομικό πλαίσιο.

7. Συνεργάζονται κατά περιοχές με τους εκπαιδευτικούς για τον προγραμματισμό και την πραγματοποίηση διδασκαλιών, που θα τους δώσουν ευκαιρίες να γνωρίσουν νέες μεθόδους διδασκαλίας και τρόπους εργασίας των μαθητών, και επισημαίνοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, να βελτιώσουν τη δική τους διδακτική πράξη.

Σε συνεργασία με τη Διεύθυνση και τα Γραφεία Εκπαίδευσης εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πραγματοποίηση των διδασκαλιών αυτών, ώστε να παρακολουθούνται από τους εκπαιδευτικούς, χωρίς να εμποδίζεται η κανονική λειτουργία των σχολείων.

8. Ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς στις σύγχρονες απόψεις πάνω σε κρίσιμα θέματα των επιστημών της αγωγής (με ανάπτυξη θεμάτων από τους ίδιους ή από παιδαγωγούς και

άλλους ειδικούς αναγνωρισμένου κύρους, με ανακοινώσεις πορισμάτων συνεδρίων, παροχή βιβλιογραφίας κτλ) και φροντίζουν για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των σχολικών προγραμμάτων, διδακτικών βιβλίων και λοιπών μέσων διδασκαλίας.

9. Σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της περιφέρειάς τους και με ειδικούς επιστήμονες προγραμματίζουν και προωθούν εκπαιδευτικούς έρευνες ή ενισχύουν ερευνητικές πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών για τη δημιουργία επιστημονικής παιδαγωγικής κίνησης στην περιοχή τους.

10. Στο τέλος του διδακτικού έτους σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς αξιολογούν τα αποτελέσματα της σχολικής εργασίας σε σχέση με ό,τι είχε προγραμματιστεί και σχεδιάζουν την εργασία του επόμενου έτους. Κάνουν επίσης παρατηρήσεις πάνω στα αναλυτικά προγράμματα και τα διδακτικά βιβλία και τις προωθούν στα αρμόδια όργανα του Υπουργείου.

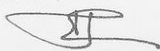
11. Συνεργάζονται με τους προϊσταμένους των Δ/σεων και των Γραφείων Εκπ/σης για κάθε θέμα που αφορά το εκπαιδευτικό έργο στα σχολεία της αρμοδιότητάς τους.

12. Συνεργάζονται με τους προϊσταμένους των Γραφείων Φυσικής Αγωγής για θέματα που αφορούν τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής και τις αθλητικές δραστηριότητες στα σχολεία της περιοχής τους.

13. Σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους αρμόδιους φορείς και ειδικούς επιστήμονες αντιμετωπίζουν, από παιδαγωγική άποψη, θέματα μαθητών που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

14. Συνεργάζονται με το διδακτικό προσωπικό των σχολείων, τις μαθητικές κοινότητες, τους συλλόγους γονέων, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις οργανώσεις εκπαιδευτικών, τους επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς κτλ., καθώς και με ειδικούς επιστήμονες και άτομα αναγνωρισμένου κύρους, και, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περιοχής, υποδεικνύουν τρόπους για την ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων ανάμεσα στη σχολική ζωή και το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.

15. Συνεργάζονται με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις του εκπαιδευτικού την τοπική αυτοδιοίκηση, τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, τους πολιτιστικούς, επιστημονικούς συνεταιριστικούς κτλ. φορείς, και οργανώνουν συγκεντρώσεις με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων που αφορούν προβλήματα, μάθησης, συμπεριφοράς, αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου κτλ. των μαθητών, την ενίσχυση του έργου του σχολείου, την προαγωγή της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και τη σύνδεση του σχολείου με τα ευρύτερα κοινωνικό περίγυρο και τις παραγωγικές διαδικασίες.

16. Στο τέλος του διδακτικού έτους συντάσσουν συνοπτική έκθεση, όπου αξιολογούν το έργο που επιτελέσθηκε στην περιοχή της αρμοδιότητάς τους, επισημαίνουν προβλήματα και δυσκολίες στην άσκηση του παιδευτικού έργου των σχολείων και προτείνουν συγκεκριμένες λύσεις και μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Την έκθεση αυτή την υποβάλλουν στο Υπουργείο Παιδείας και την κοινοποιούν στο Νομάρχη, τη Διεύθυνση και το Γραφείο Εκπαίδευσης, τις σχολικές μονάδες, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η συνολική εμπειρία των σχολικών Συμβούλων γίνεται αντικείμενο μελέτης σε σθσκέψεις που συγκαλούνται από το Νομάρχη σε επίπεδο νομού και από το Υπουργείο Παιδείας σε πανελλαδικό επίπεδο.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμα, εϋθιδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια,θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά σε επόμενη συνεδρία του.

Επίσης αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες και για τα δύο επόμενα θέματα που αναφέρονται στην αναγραφή ονομάτων σχολικών συμβούλων στα βιβλία μαθητή και δασκάλου και σε πρόταση απόσπασης στο ΚΕΜΕ δασκάλου και θεολόγου για την ομάδα θρησκευτικών, αντίστοιχα.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Η Γραμματέας

Παύλος Σακελλαρίδης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 14/1984

Σήμερα, 20 Μαρτίου 1984 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Προεδρεύοντα τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Πασημακόπουλος, Δημ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικόλαου.

Στην συνεδρίαση δεν έλαβε μέρος ο κ. Βουγιούκας, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων (συνέχεια συζήτησεως) Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Αναγραφή ονομάτων σχολικών συμβούλων στα βιβλία μαθητή και δασκάλου. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Πρόταση απόσπασης στο ΚΕΜΕ δασκάλου και θεολόγου για την ομάδα θρησκευτικών Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Τρίπολης για το Β' τρίμηνο του ακδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Επικύρωση των πράξεων 62, 63, 64, 68, 69/1983 και 1/1984-11-1984 του Τμήματος Δ. Ε. του ΚΕΜΕ
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή για το μάθημα Φυσικά Ε' δημοτικού Εισηγητές: κκ Ν. Βλουτίδης, Στ. Πασημακόπουλος Σύμβουλοι Β'.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο του μαθητή των Φυσικών Ε' δημοτικού Εισηγητές κ.κ Ν. Βλουτίδης, Στ. Πασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
- Θ Ε Μ Α 9ο.- Αίτηση του Δημητρίου Θεοχάρη για χορήγηση αποσπ. Πρακτικού κρίσεως του βιβλίου του. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θ Ε Μ Α 10.- Έγκριση "Τετραδίου Εργασιών" για τους μαθητές της Γ' τάξης δημοτικού στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, Β' τεύχος Εισ.κ.Μπενέκος Ειδ.Σύμβ.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας το Τμήμα άνοιξε τον ομόθυμο των μελών του συνεδρίου και ορίστηκε η ημερομηνία

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων (συνέχεια συζήτησεως)

Η συζήτηση για το παραπάνω θέμα αναβάλλεται γιατί απουσιάζει ο εισηγητής κ. Βουγιούκας.

Επίσης αναβάλλεται η συζήτηση για το δεύτερο και τρίτο θέμα της ημερήσιας διάταξης που αναφέρονται στην αναγραφή ονομάτων σχολικών συμβούλων στα βιβλία μαθητή και δασκάλου και σε πρόταση απόσπασης στο ΚΕΜΕ δασκάλου και Θεολόγου για την ομάδα θρησκευτικών αντίστοιχα.

Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Τρίπολης για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο 10/28-2-1984 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης κ. Παλιβού με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Παλιβού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης κ. Παλιβού για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 5ο.- Επικύρωση των Πράξεων 62, 63, 64, 68, 69/1983 και 1/1984 - 11/1984
τθυ Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα, ύστερα από την απόφαση που έλαβε στη συνεδρία του 12/1984 για επι-
κύρωση των παραπάνω πράξεων, προχωρεί στην επικύρωσή τους ως εξής:

Πράξη 62/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θ έ μ α 1ο.- Αμόθεση εικονογράφησης του βιβλίου των Μαθηματικών της Δ' τάξης δημο-
τικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής
ΣΤ' δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

6 έ μ ο ί α.- Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου των Μαθηματικών της Δ' τάξης Δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατεθεί η εικονογράφηση των βιβλίων του βοηθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Δ' Δημοτικού στη ζωγράφο Ειρήνη Κοραλέα.

Η κ. Κοραλέα ζήτησε ως ομοιβή:

- α) Για την εικονογράφηση, σελιδοποίηση και επιμέλεια φωτογράφησης και εκτύπωσης του βιβλίου του βοηθητή (α' και β' τεύχος) 2.500 δραχ. κατά σελίδα.
- β) Για την εικονογράφηση του βιβλίου του δασκάλου (α' και β' τεύχος) 350 δραχ. κατά σχέδιο και
- γ) για κάθε εξώφυλλο του βιβλίου του βοηθητή 8.000 δραχ. και για κάθε εξώφυλλο του βιβλίου του δασκάλου 5.000 δραχ.

Σχετική δήλωση της κ. Κοραλέα επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο α π ο φ ε ρ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου.

Θ έ μ ε Ζο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' τάξης δημοτικού,

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Κοινωνική και πολιτική αγωγή ΣΤ' τάξης.

- Συγγραφείς: Γ. Κοντοζώκης
- Α. Ασπρινίδης
- Γ. Περπιράκης
- Γ. Τζόνης

Το διδακτικό αυτό βιβλίο αποτελεί συνέχεια του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης. Αποτελείται από δυο μέρη: Στο πρώτο γίνεται μια σύντομη επανάληψη της ύλης της Ε' τάξης. Το δεύτερο περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια: Γενικό (Κράτος, Πολίτευμα, Πολιτικό σύστημα, Κράτος και έθνος). Οι δραστηριότητες του κράτους (θεμελιώδεις λειτουργίες, Κοινωνικές δραστηριότητες). Ελληνική δημοκρατία (Ιστορική εξέλιξη, τό σύνταγμα του 1975). Εμείς και ο κόσμος (Ισότητα, Δικαιώματα, Σχέσεις, Ειρηνική συνύπαρξη).

Η συνολική έκταση του βιβλίου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Το περιεχόμενο του δοκιμίου καλύπτει ενδιαφέροντα θέματα που αγγίζουν άμεσα ή έμμεσα τα παιδιά της ΣΤ' τάξης. Μια επιφύλαξη μου σ' αυτό το σημείο είναι η πυκνότητα των ειδικών όρων και των εννοιών σε ορισμένα κεφάλαια (πχ. στην ανάλυση του συντάγματος).

Η μεθόδευση της ύλης ακολουθεί το πρότυπο που είχαν χρησιμοποιηθεί στο ανάλογο της Ε': Η διδασκαλία κι εδώ βασίζεται στο διάλογο που έχει ως βάση τις εμπειρίες των παιδιών και τις πληροφορίες που του δίνονται εδώ, μαζί με τις εικόνες οι οποίες λειτουργούν ως πηγή πληροφοριών και ως σφετηρία αντιδράσεων. Κάθε μάθημα τελειώνει με "θέματα για μελέτη" δηλ. εργασίες πάνω στο αντικείμενο που συζητήθηκε. Μια επιφύλαξη που διατηρώ στη μεθόδευση της ύλης είναι ο τρόπος που δίνεται και είναι μάλλον παραγωγικός παρά επαγωγικός. Πιο συγκεκριμένα, μένω με την εντύπωση, ότι λείπουν τα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή που θα οδηγούσαν πιο σίγουρα τα παιδιά στην κοτόνηση εννοιών και όρων που από τη φύση του το μάθημα είναι γεμάτο. Δε λείπουν βέβαια και τα στοιχεία αυτά από το νέο βιβλίο πράγμα που μου επιτρέπει να πιστεύω ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης μελλοντικό.

Γι' αυτό το δοκίμιο, για το λόγο ότι: επείγει η προσπάθειά του στον ΟΕΔΒ για εκτύπω-
ση, συνεργάστηκε με τη συντακτική ομάδα, η οποία έλαβε
υπόψη τις παρατηρήσεις μου και προχώρησε σε σημαντικές βελτιώσεις τόσο της ύλης όσο
και της παρουσίασής της.

Μετά απ' αυτό, και πέρα από τις επιμέρους επιφυλάξεις μου, νομίζω ότι το δοκί-
μιο της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής για την ΣΤ' τάξη αποτελεί ένα θετικό βήμα
στην προσπάθεια για την οποδοτικότερη διδασκαλία αυτού του δύσκολου για το δημοτικό
σχολείο μαθήματος. Γι' αυτό προτείνω να προχωρήσει τώρα στο δοκίμιο για να τυπωθεί
με τις τυχόν βελτιώσεις που θα πρότεινε το τμήμα με την επιφύλαξη που εξέφρασα για
το αντίστοιχο βιβλίο της Ε' Δηλ. να δευρευτεί η συγγραφική ομάδα να το δει και να το
παραβάλλει με το βιβλίο της Μελέτης του Περιβάλλοντος, όταν ολοκληρωθεί η σειρά και
να το αναδομήσει σε ορισμένα σημεία και όπως θα κρίνεται απορροφίτητο.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα ακόλουθα:

Το βιβλίο είναι πολύ θεαρητικό, είναι "φορτωμένο" με πολλές ενότητες και παρου-
σιάζει δομικά προβλήματα. Γίνεται χρήση υπερβολική των στοιχείων της πολιτικής ιστο-
ρίας της χώρας πράγμα που αλλιώνει το σκοπό και το χαρακτήρα του βιβλίου, όπως π.χ.
η ενότητα "Οι κυριότεροι σταθμοί στη νεότερη πολιτική ιστορία της Ελλάδας". Άλλωστε,
πολλά από τα στοιχεία αυτά προσφέρονται στα διδακτικά εγχειρίδια της αρχαίας και
νεώτερης ιστορίας μας. Για το λόγο αυτό κρίνεται ακόπιμη η διοργωφή των στοιχείων
αυτών από το βιβλίο "Πολιτική και Κοινωνική αγωγή".

Ακόμα, αρκετές ενότητες είναι υπερβολικά μεγάλες και είναι προβληματικό αν είναι
υποτή η παρουσίαση, επεξεργασία και αφομοίωσή τους στο διδαστήριό μιας διδασκτικής
ώρας.

Οι ερωτήσεις που αντικανονικά παρεμβάλλονται στη διάρκεια της ανάπτυξης της
όδε διδασκτικής ενότητας, όχι μόνο αποπροσανατολίζουν το μαθητή αλλά και δυσχεραίνουν
τις προσπάθειές τους για κατανόηση. Πολλές από τις ερωτήσεις είναι δύσκολες για μα-
θητές ΣΤ' δημοτικού.

Η ενότητα για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να διοργωθεί. Παρουσιάζει
νομοιογένεια ως προς το περιεχόμενο σε σχέση με το σκοπό, το περιεχόμενο και τη δομή
ου βιβλίου.

Η ενότητα για το ανθρώπινο δικαιώματα (πρώτο σχέδιο του βιβλίου) πρέπει ν'
καλυφθεί ομέως μετά από την ενότητα "Το άτομικό και κοινωνικό δικαιώματα των
αλλήνων" για να γίνει η απορροφίτητη αναφορά και σύνδεση.

κι ακόμη στο πνευματικό τους επίπεδο με κίνδυνο να τα οδηγήσουν σε επιπόλαιες και χωρίς να τις κατανοούν απαντήσεις. Ύστερα με τις ερωτήσεις υπάρχει κι ένα άλλο πρόβλημα.

Πορευόμενοι διορκώς και διακόπτοντας συστηματικά τη συνέχεια του κειμένου που διερωνάτο κανείς πόσο αυτό βοηθεί στην κατανόησή του ή αντίθετα την εμποδίζει. Ίσως θα ήταν προτιμότερο να έμπαιναν ή στην αρχή κάθε ενότητας για σφόδρα και προβληματισμό ή στο τέλος για κατανόηση βαθύτερη και εμπέδωση. Η αρκετά συμπυκνωμένη επανάληψη της ύλης της προηγούμενης (Ε') τάξης που μπαίνει στην αρχή σε έκταση 6 σελίδων δε βρσκαυμε ότι υπηρετεί κάποιο θετικό και ουσιαστικό σκοπό. Αντίθετα έχουμε τον ενδρασμύ ότι μάλλον ενεργεί αρνητικό από πλευρές παραοήσεως στο μαθητή που προταπει το βιβλίο στα χέρια του. Δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια αναγκαία σύνδεση αυτής της επονολήσεως με όσα ακλουθούν. Πολύ ορθότερη κατά τη γνώμη μας θα ήταν η πρόταξη μιας κατάλληλης σύντομης εισαγωγής που θα βοηθούσε κάπως επαγωγικά να εισαχθεί ο μαθητής στα νέα θέματα του μαθήματος. Ακόμο επιθυλώσεις σοβαρές έχω για τη χρησιμότητα της με τόσες λεπτομέρειες πολιτικής ιστορίας από την αρχαιότητα ως σήμερα. Είναι ορθό να καλούνται οι μαθητές με σημερινά δεδομένα να αξιολογούν και να συγκρίνουν, λόγω χάρη, το πολιτεύμαα Αθηνών και Σπάρτης εκείνης της εποχής; Ύστερα έχω αμφιβολίες αν η Πολιτική εικόνα του Βυζαντίου παρουσιάζεται ιστορικά ορθά. Κάτι ακόμη που θεωρώ άφραση παράλειψη είναι η μη αναφορά του σκοπού της Παιδείας όπως αναφέρεται στο Ισχύον Σύσταγμα (άρθρο 16) ενώ αναλύονται τόσο άλλα άρθρα όχι και πολύ προσεγγιστικούς μαθητές. Μάλιστα η μνημονεύμενη αναφορά μπορούσε να αποτελέσει και οφειηφία στην παρουσίαση του Συντάγματος καθώς είναι ακριβώς η Παιδεία η σχολική ζωή που όμαση πείρα έχουν τα παιδιά. Θα μάθαιναν πως η Πολιτεία οφθαλέπει να γίνουν φοιτώντας στο σχολείο. Φρονώ λοιπόν ότι πρέπειπωσδήποτε το βιβλίο να δώσει την ομορφιά με το τόσο σημαντικό γι αυτά άρθρα του Συντάγματος να μιλήσουν τα παιδιά μεταξύ τους και με το διδάσκαλό τους πάνω στο ζωτικό γι αυτούς θέμα.

Παρατηρήσεις για το Α' μέρος του βιβλίου έχουμε κάνει στο βιβλίο της Ε' τάξεως, του οποίου περίληψη αποτελεί αυτό το μέρος και έτσι δε θεωρούμε ούτε σκόπιμο ούτε αναγκαίο να τις επαναλάβουμε εδώ. Μερικά λεπτομερειακά σχόλια στο παραπέρα κείμενο είναι και το ακόλουθο:

Σελ. 7 Μπορούμε να θεωρήσουμε εύστοχο το παράδειγμα του διαβοτηρίου, που αναφέρεται, για να απεικονίσουμε την έννοια κράτος;

Σελ. 10 Είναι εύκολη η επάντηση απ' το παιδί του ερωτήματος που βρίσκεται στο μέσο της σελίδας, χωρίς σύγχυση;

Σελ. 12. Μπορεί ο μαθητής να χειριστεί λέξεις όπως διαπρογροτεύσεις, Χαλίφης, κογκρέσο.....;

Σελ. 13. Είναι ιστορικό αρμό πως οι υπήκοοι κάθε εποχής πίστευαν τον βασιλιά ως αντιπρόσωπο του Θεού;

Σελ. 15. "Κατέργησαν" ή κατάργησαν; "Ο α' βασιλιάς" ή ο πρώτος βασιλιάς;

Σελ. 24. "Οι μαθητές της ΣΤ' τάξης.....σπαγάζισαν.....". Το αρθρότερο δεν είναι πως συζητήσαν μαζί και με το διδάσκαλό τους και σκέφθηκαν να.....";

Σελ. 25. Η Πρόταση: "Ο λαός παρακολουθεί το έργο των αντιπροσώπων του και με τις ενώσεις, το σωματείο.....ελέγχει το έργο της Κυβερνήσεως....." Θα ήταν αρθρότερη αν γραφόταν:

Ο λαός παρακολουθεί το έργο των αντιπροσώπων του και είτε ατομικά ή καθέναν άνθρωπο είτε με τις ενώσεις....."

Σελ. 26 Η ερώτηση θ δεν είναι για μαθητές αυτής της ηλικίας.

Σελ. 27 και 28. Παλλές από τις ερωτήσεις αυτές και μάλιστα από την 27η και μετά δεν μπορεί ούτε να τις αντιληφθεί ο μέσος μαθητής, ούτε να τις κατανοήσει, ούτε να τις απαντήσει αρθρά. Και πως θα γίνει η επάντησή τους; Γραπτά; πρέπει τότε να εκταθεί κανείς σε πραγματεία.

Σελ. 55. Ούτε μία λέξη για το χιλιόχρονο Βυζαντινό Πολιτισμό με αετηρίο του σφαιρού μπήκεν στην πορεία του πολιτισμού οι ευρωπαϊκοί λαοί.

Σελ. 56. Είναι ιστορικό αρθρή η εικόνα όλων γενικά των Βυζαντινών αυτοκρατόρων όπως δίνεται στη σελίδα αυτή;

Έπειτα η αναφορά στην ύπερξη τοπικών συμβουλίων δεν αντιφύσκει προς το συμπέρασμα τα σχετικά με την εξουσία των αυτοκρατόρων;

Σελ. 57. "Παλλές φορές οι κατ'εμπόσηδες....." Έχει ελεγχθεί Ιστορικό αυτό το "παλλές φορές". Μήπως θα ήταν ακριβέστερο να λέγαμε "υπήρξαν περιπτώσεις....."

(Πρόκειται για το πρωτοτελευταίο παράγραφο της σελίδας). Μήπως εδώ όπως γράφονται εξαίρεται στη συνείδηση των μαθητών η αρνητική πλευρά ενώ αποσιωπούνται οι πολλές θετικές προσφορές των ελληνικών αρχών των καινοτήτων στην Τουρκοκρατία.

Σελ. 58 στη δεύτερη παράγραφο αντί "...το χρησιμοποίησε σωστό" θα ήταν αρθρότερο να γραφόταν: "το χρησιμοποίησε για το καλό των σκλαβωμένων Ελλήνων....".

Στο προηγούμενο κείμενο υπήρχε συνέχεια το ερώτημα "Τι γνωρίζετε για το Κρυφό Σχολείο....(;). Στο τελικό έμας κείμενο εσφωμένο κατά τη γνώμη μας παραλείφθηκε. Ο μαθητής εδώ διαπιστώνει μια φανερή προσφορά της εκκλησίας στο σκλάβο γένος, που μάλιστα ιδιαίτερο συγκινεί τη παιδική ψυχή.

Η πρωτοτελευταία παράγραφος ήταν πιο σωστό εν γραφόταν: "Έτσι διαρκώς οι Έλληνες κρατούσαν ζήγρυστη την εθνική τους συνείδηση.....".

Σελ 58 Ανόγκη να προστεθεί: Η ψηφοφορία είναι μυστική δηλαδή σκελύτως κανένας δεν έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον ψηφοφόρο για του πεί τι γνώσε.

Σελ. 32. Γράφεται: "Με τη βουλή.....θεσπίζει νόμους" οι οποίοι ρυθμίζουν τη συμπεριφορά την ανθρώπινη.

Αρθρότερη νομίζουμε διατύπωση θα ήταν αυτή: ".....θεσπίζει νόμους σύμφωνα με τους οποίους σφείλουν να ενεργούν οι πολίτες".

Σελ. 34. Η μικρή μελέτη της σελίδας αυτής δεν είναι προσιτή στα παιδιά των 10 ετών 1/2-11 και 1/2 ετών;

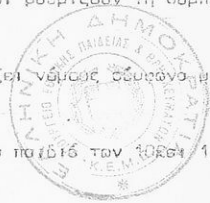
Σελ. 35. Πως ζητούμε να μας πούν οι μαθητές για πράγμα- "οστιστρικός έλεγχος" που δεν τους μιλήσαμε και το αγνοούν;

Σελ. 36. Τι εφδοσπώντηση περιμένουμε από το παιδί της ηλικίας αυτής στο ερώτημα: "Είναι όμως αρρετό μέτρο αυτό.....(;)"

Σελ. 43. Εδώ έχει τη θέση του το σχετικό με τη παιδεύα ύβρω του Συντάγματος και η ανάλυσή του.

Σελ. 78. Δε συμφωνούμε με τη διατύπωση της τελευταίας ερωτήσεως της σελίδας, που περιλαμβάνει μια τόσο βαριά έννοια (κοινωνική δικαιοσύνη) για το μικρό παιδί.

Σελ. 22. Θεωρώ πολύ εύστοχο το περιεχόμενο του κεφαλαίου "ολιγορχία" γιατί είναι ονογκοίς οι μαθητές "εξ απολάν ανύχων" να ευστοθητοποιηθούν αρνητικό σπέναντι σε κάθε ολιγορχική τάση, που στο τέλος σημαίνει πνευματική αποσβερόμηση.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση και αφού έλαβε υπόψη του την εισήγηση
κα τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το βιβλίο του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ΄τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 62/1983 του Τμήματος.

Π ρ ά ξ η 63/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θ έ μ α 1ο.- Αποσπάσεις των εκπαιδευτικών Ζηκίδη Μιχαήλ, Κώνστα Κων/νου και Λυμπεροπούλου Σταυρούλας στο ΚΕΜΕ.
- Θ έ μ α 2ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Τετραδίου Εργασιών (Β'μέρας) για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β'τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Β'μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β'τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το ακαδ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ έ μ α 5ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισ. ΚΕΜΕ.
- Θ έ μ α 6ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης για έναρξη και λήξη ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκά εξάμηνα κτλ Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

θ έ μ α 1α.- Αποσπάσεις των εκπαιδευτικών Ζηκίδη Μιχαήλ, Κόνστω Κων/νου και Λυμπεροπούλου Σταυρούλας στο ΚΕΜΕ.

Οι κκ Ν. Βλουτιδής και Στεφ. Παποσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', προτείνουν να αποσποτούν στο ΚΕΜΕ ^{για εκπαιδευτικές} την αποπεράτωση του Α.Π. του μαθήματος Φυσικά των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων και τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικών Ε' Δημοτικού για το μαθητή και το δάσκαλο οι εκπαιδευτικοί Ζηκίδης Μιχαήλ, Φυσικός, 2) Κόνστος Κων/ντίνας, Βιολόγος, και 3) η Λυμπεροπούλου Σταυρούλα, Φυσιογνώστρια.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο ο π α ρ α φ ε ρ ε τ α ι :

Για την αποπεράτωση του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος των Φυσικών των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού και τη συγγραφή του βιβλίου των Φυσικών της Ε' δημοτικού για το μαθητή και το δάσκαλο να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτικοί:

1. Ζηκίδης Μιχαήλ, Φυσικός, 2ο Λύκειο Αχαρνών (Διαμέρισμα Ανατολικής Αττικής Γενικής Μέσης Εκπ/σης) Α*Γραφείο.
2. Κόνστος Κωνσταντίνος, Βιολόγος, Γυμνάσιο Αυλώνος Αττικής (Με απόσπωση στο Γυμνάσιο Πεύκης).
3. Λυμπεροπούλου Σταυρούλα, Φυσιογνώστρια, 55ο Γυμνάσιο Αθηνών.

Θ έ μ α 2α. Ανάθεση εικονογράφησης του Τετραδίου Εργασιών (Β'μέρος) για το μόνημο της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενάκος, Ειδικός Σύμβουλος εισαγείτο στο Τμήμο να ανατεθεί στον κ. Γιαννόπουλο Βεμιστοκλή η εικονογράφηση και καλλιτεχνική επιμέλεια του Τετραδίου Εργασιών για το μόνημο "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Β' τάξη του δημοτικού, Β'μέρος, και να αμειφθεί με το συμβολικό ποσό των 25.000 δραχμών.

Το Τμήμο, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο ρ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Ν. Κονιδιτσιάτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται την έγκριση για εκτύπωση του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Θεωρεί ότι είναι συνέχεια του Α' μέρους, ακολουθεί το ίδιο πρότυπο και εύρεται στο ίδιο επίπεδο ποιότητας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

απόφαση σφραγίζεται:

Θεωρεί κατάλληλο το Β' μέρος του Τετραδίου Εργασιών για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το ακαδ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κανιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθ. 241/Β-11-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με τις προτάσεις του για ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπνώ Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγάται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Σταύρου. Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Ποσοάκος, Σύμβουλος Β", λέγει το εξής:

Πριν από μερικές μέρες σχολιάσαμε εδώ στο Τμήμα και κάναμε τις δέουσες παρατηρήσεις στις εισηγήσεις για ανάθεση διδ/λίας μαθημάτων σε ΣΕΛΔΕ όπας, λόγω χέρη, των Πατρών και της Αλεξανδρουπόλεως. Οφείλουμε και από καθήκον και από λόγους αντικειμενικότητας να κάνουμε τις παρατηρήσεις μας και στην εισήγηση που ήλθε από τη ΣΕΛΔΕ ΑΘΗΝΩΝ.

1. Είναι πιστεύουμε απορρόδεκτο να απουσιάζουν από την εισήγηση μόνιμα μέλη του ΚΕΜΕ ως διδάσκοντες εφόσον το επιθυμούν. Η ΣΕΛΔΕ υπάγεται και οποσδήποτε συνδέεται οργανικά - και με βάση τη σχετική μεθοδεσία - με το ΚΕΜΕ. Τα μόνιμα μέλη του ΚΕΜΕ έχουν την αναγκαία επιστημονική κατάρτιση καθώς επίσης και πολύ πλούσια εκπαιδευτική πείρα με το παροπνώ και επομένως δεν θα ήταν διόλου υπερβολή να ισχυριστή κανείς ότι είναι το πιο κατάλληλο πρόσωπο για το έργο αυτό και για τους επόμενους λόγους. Είναι αναγκαίο να ενημερώσουν τους μετεκπαιδευόμενους και να τους μεταδώσουν και το νέο πνεύμα και το νέο περιεχόμενο καθώς και τη σχετική διδακτική μεθοδολογία, που περιλαμβάνονται στα νέα σχολικά προγράμματα και διδακτικό βιβλίο που συντάσσονται και γράφονται στο ΚΕΜΕ. Είναι επίσης αναγκαίο, τα μέλη του ΚΕΜΕ που έχουν το παροπνώ και άλλα συναφή έργα να βρίσκονται σε άμεση επαφή με τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα σχολεία και ζουν άμεσα την εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Πραγματικά λοιπόν υπάρχουν μέλη του ΚΕΜΕ που δεν περιλαμβάνονται στη συζητούμενη εισήγηση για ανάθεση διδασκαλίας στη ΣΕΛΔΕ.

2. Εφόσον υπάρχουν κατάλληλο πρόσωπα, διαθέσιμα για διδασκαλία μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ - και φαίνεται σίθονα να μην υπάρχουν τέτοια πρόσωπα στην προτεύουσα εδώ - το πρόβλημα είναι για τις επαρχιακές ΣΕΛΔΕ-δεν είναι νοητό να αναθέτονται περισσότερα μαθήματα σε ένα διδάσκοντα. Στο προτεινόμενο με την εισήγηση αναθέσεως πρόγραμμα, έχουν ανατεθεί σε ένα πρόσωπο, για παράδειγμα, τέσσερα (4) μαθήματα, που μάλιστα το καθένα τους προέρχεται από διαφορετική περιοχή επιστήμης. Και δεν είναι η μοναδική περίπτωση.

3. Δεν είμαι βέβαιος αν- με βάση βέβαια το αναγραφόμενο στην εισήγηση- η πρόταση για την κ. Τρισιπόγωνα- Συμβόρη Βοστανική, συμφωνεί με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 (παρ. 2) του Π.Δ. 177/83.

4. Με την ευκαιρία θα ήθελα να τονίσω - Πράγμα που με φανερά δυσαρεσκεία έκομε σ'άλλη περίπτωση εδώ στο Συμβούλιο άλλο μέλος του Τμήματος - πως είναι μειωτικό για το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως να αποκλείονται μόνιμα μέλη του από την Διεύθυνση ΣΕΛΔΕ, Πράγμα που δεν συμφωνεί για τις ΣΕΛΔΕ (πρβλ. Π.Δ. 177 και 178 του 1983).

Για τους παραπάνω λόγους αναγκάζομαι να διατηρήσω τις επιφυλάξεις μου για τα μέρη τουλάχιστο της εισήγησης για ανάθεση, που μνημονεύσαμε.

Με τις απόψεις του κ. Πασσόκου συμφωνεί και ο κ. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Β'.

Επίσης ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, διατυπώνει τη λύπη του και δε θεωρεί αστό μέλη του τμήματος που επιθυμούν να διδάξουν στη ΣΕΛΔΕ να μη προτείνονται από τη Διεύθυνση της Σχολής.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

κ α τ ό π λ ε ι ο ψ η φ η ο

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με τις προτάσεις του για ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση του κ. Σταύρου επισυνάπτεται στο Πρακτικό.

Μειωψηθούν οι κκ Κ. Πασσόκος και Ν. Βλαυτίδης, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στα εκκεπτικό της πρόξεως.

Για το πέμπτο και έκτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως που αναφέρονται σε σχ. υπουργικών αποφάσεων αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ η ν ε τ α ι

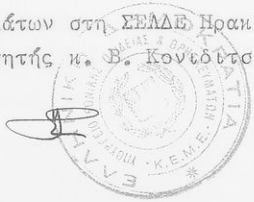
Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 63/1983 του Τμήματος

Π Ρ Α Ε Η 64/1983

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο : " Έγκριση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου " Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο : " Παραλαβή εικονογράφησης του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου " Β' τάξης δημοτικού. Εισηγ. κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 3ο : " Τροποποίηση προγράμματος της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο : " Εγκύβλιος για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις ΣΕΔΠ Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 5ο : " Υπόμνημα του δασκάλου κ. Ι. Παπαναστασίου με το διδακτικό βιβλίο της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 6ο : " Παράδοση φωτογραφικού υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του Κ.Ε.Μ.Ε.
- ΘΕΜΑ 7ο : " Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. Απόφασης για έναρξη και λήξη ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκά εξάμηνα κτλ. Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 8ο : " Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΔΔΕ Ηρακλείου για το ακαδ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κοντοδουτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 9ο : " Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας στις ΣΕΛΛΕ Θεσ/νίκης Εισηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 10ο : " Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των ΣΕΛΛΕ Πατρών, Τρίπολης, Λαμίας, Ηρακλείου, Ιωαννίνων, Εισηγητές : Β. Κονιδιτσιώτης, Ειδικός Σύμβουλος, Αριθ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

ΘΕΜΑ 11ο : " Ενημέρωση του Τμήματος για το περιεχόμενο της αναφοράς :
1) του κ. Δότση Ζωτήρη και 2) του κ. Κων/νου Μαρκόπουλου Γεωπόνου - Εκπαιδευτικού.
Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 12ο : " Ανατύπωση των βιβλίων της Ιστορίας Γ΄ και Δ΄ τάξεων Δημοτικού και των Θρησκευτικών της Γ΄ δημοτικού Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄

ΘΕΜΑ 1ο : " Έγκριση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου Γ' τάξη δημοτικού".

Ο κ. Μελάς, συμφώνη με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ; εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα :

Συντακτική Ομάδα : Δ. Μελάς, Θ. Μπλούνας, Χ. Σακελλαρίου, Κ. Φρεσόνος.

1. Είναι το τέταρτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού. *δυστυχώς η παρουσία του*

περιλαμβάνει 23 κείμενα (16 πεζά και 7 ποιήματα). Η συνολική έκταση του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

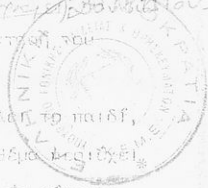
2. Το θέμα των κειμένων είναι παρμένο από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να το κάνει ηπειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα είναι ή περισσότερο βασικά γλωσσικά φαινόμενα, τον οποίον η επεξεργασία γίνεται με βάθος με τρόπο φυσικό και απλό. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τριών του γλωσσικού μεθόδματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και τρίαερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προορι-σμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος των τριών ευρύτερων εννοτήτων υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της κάθε ενότητας.

Τα παραδείγματα των οικίσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφή ής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράψουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μεθόδματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισηγομαι να αγριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

[Handwritten signature]

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν ο ο π ο ρ ο ύ ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τέταρτο μέρος του βιβλίου του μοθητή Η Γλώσσα μου Γ^ο τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ ο 2ο.- Παραπομπή εικονογράφησης του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μοθητή Η γλώσσα μου Β^ο τάξης δημοτικού

Ο κ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η κ. Σ. Ζαρωπούκα παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μοθητή Η Γλώσσα μου Β^ο δημοτικού.

Η εικονογράφηση κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν ο ο π ο ρ ο ύ ν ε τ α ι

ότι η ζωγράφος Σ. Ζαρωπούκα παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μοθητή Η γλώσσα μου Β^ο τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία ομοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Β έ μ ο 3α.- Τροποποίηση αναλυτικού προγράμματος για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Ε' τάξης δημοτικού.

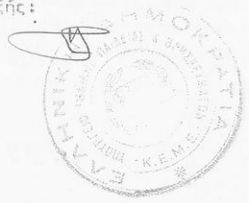
" Ο κ. υπενόκως εισηγήσμενος το θέμα λέει ότι η τροποποίηση του προγράμματος επιβάλλεται υπό το πρᾶγμα: α) γιατί κατά την εκτύπωση έγινε εσφαλμένη διάταξη των εννοιῶτων και β) γιατί μετά την εφαρμογή του και τη σύνταξη αντίστοιχου προγράμματος για τη Γ' τάξη προέκυψε η ανάγκη ορισμένων συμπληρώσεων και ελαφρώσεων, ὄστε να επέλθει η αναγκαία ισορροπία:

Συγκεκριμένο:

1. Η γενική ενότητα Ε (Ο ὄνθρωπος και το ζῶο) ανασυντάσσεται ως εξής:

Μερικότερη ενότητα	1:	Γνωριμίες με το ζῶο της περιοχής
"	"	2: Πῶς γεννιούνται και μεγαλώνουν το ζῶο
"	"	3: Πῶς ζουν στον τόπο μας το ζῶο
"	"	4: Πῶς γεννιούνται και μεγαλώνουν οι ὄνθρωποι
"	"	5: Ο ὄνθρωπος, το εαυτό και το ζῶο

Αναλυτικότερο το περιεχόμενο έχει ως εξής:

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΗΤΑ 1: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

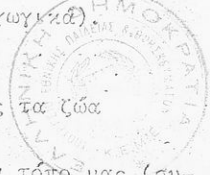
ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΠΙΘΗΤΑ 2: Πώς γεννιούνται και μεγαλώνουν τα ζώα

ΣΤΟΧΟΙ

διοι στόχοι της ενόθη- της Α' τάξης με έμφαση: διάκριση των οργάνων των για τροφή, άμυνα, προ- ογή. μελέτη (παραστατικά) του ου της ζωής διάφορων ει- ζών.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΙΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Πώς γεννιούνται τα ζώα:
Ζώα που βγαίνουν από τα αυγά:
ζώα που γεννιούνται τρι κέρατα.
- Ο κύκλος της επόασης - αυγά πτηνών, εντόμων κ.α. Βικολαπτικές μηχανές. Κύηση - γέννηση
- Πώς μεγαλώνουν τα ζώα: Από το αυγό στο ώριμο ζώο - κύκλος μεταμορ- φώσεως (εποπτικά). Ο κύκλος δια- τροφής και ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη και όργανα: Όργανα τροφής και όργανα μετακίνησης; άλλα όργανα (εισαγωγικά).

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΠΙΘΗΤΑ 3: Πώς ζουν στον τόπο μας τα ζώα

ιδιά γνωρίζουν τις ιδι- ες συνθήκες ζωής των ζώ- υ τόπου τους. οούν τους τρόπους προ- γής των ζών και τις κές έννοιες. δητοποιούν τα ιδιαίτερα ήματα που αντιμετωπίζουν τοίκοι σχετικά με τη δια- η και αξιοποίηση του ζω- κόσμου. ειώνονται με τις σχετι- νασχολήσεις των κατοίκων, οούν το μόχθο τους και πα- λα αναπτύσσουν θετικές

- Ποια ζώα ζουν στον τόπο μας (συ- στηματοποίηση): Ποια απ' αυτά κυ- ριάρχουν. Ποια απ' αυτά χρησιμο- ποιούν πιο πολύ οι κάτοικοι και πώς.
- Γιατί αυτά και όχι άλλα ζώα: Γεω- φυσικές και καιρικές συνθήκες, τρο- φή, συνήθειες και ανάγκες στις διά- φορες περιοχές - προσαρμοστικές α- ντιδράσεις (αποδημία, χειμερία νάρ- κη κτο.). Πώς ζουν αλλού.
- Τι κάνουν οι άνθρωποι για τα ζώα τους: ασχολίες, ειδικά προβλήματα της περιοχής, στάνες, ασχολίες κτηνοτρόφων, ειδικά εκτροφεία, ει-

δικά προστατευτικά μέτρα.

- Πώς βοηθούν οι διάφορες υπηρεσίες.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Πώς γεννιούνται και μεγαλώνουν οι άνθρωποι.

ΣΤΟΧΟΙ

παιδιά αποκτούν στοιχειώδεις γνώσεις για τον άνθρωπο, ωπίσης ύπαρξης, και συνειδητοποιούν τη θέση του ανθρώπου στο λοιπό ζωικό κόσμο. Κατανοούν βασικά στοιχεία του τρόπου γέννησης και ανάπτυξης του ανθρώπου σε συνδυασμό με τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διατήρησή της.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΙΣΕΡΓΑΣΙΑ

- Ένας άνθρωπος γεννιέται και μεγαλώνει: Πώς έρχεται ένα παιδί στον κόσμο: η κύηση, η γέννηση, ο ρόλος των γονέων-η οικογένεια (παραστατικά). Πώς αναπτύσσεται ένα παιδί: έννοια της ανάπτυξης (εισαγωγικά), φάσεις ανάπτυξης, υγεία και ανάπτυξη (στοιχεία).

- Το σώμα μας: Γενική (μορφολογική) εικόνα. Μέρη του σώματος, όργανα του σώματος (κυρίως τα όργανα τροφής), οι αισθήσεις (εισαγωγικά).

- Υγιεινή του σώματος: εξωτερικοί κίνδυνοι-προστασία των οργάνων (κυρίως των αισθήσεων)· υγιεινή της τροφής (μικρόβια-πέψη)-υγιεινές συνήθειες.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Ο άνθρωπος, τα φυτά και τα ζώα

ΣΤΟΧΟΙ

παιδιά συνειδητοποιούν τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην φύση και ευαισθητοποιούνται απέναντι στους κινδύνους καταστροφής του περιβάλλοντος.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΙΣΕΡΓΑΣΙΑ

- Είμαστε όλοι μια αλυσίδα: η τροφική αλυσίδα (παραστατικά) σε στοιχειώδεις μορφές (έδαφος-φυτά, ζώα-άνθρωποι).

- Η φύση που κινδυνεύει: περιπτώσεις καταστροφής της ισορροπίας με οικεία παραδείγματα από τον τόπο των παιδιών.

Handwritten signature or initials at the bottom of the page.

- Προταση του περιβάλλοντος:

τι κάνουμε για να προστατέψουμε
το περιβάλλον μας, τι πρέπει να
γίνει στον τόπο μας.

Απολείφεται η μερικότερη ενότητα Η 4 (Στο πολύ πολύ χρόνο) γιατί μέρος από το περιεχόμενό της έχει ενταχθεί στην αντίστοιχη ενότητα της Γ' τάξης και μέρος έχει ενσωματωθεί στο υπόλοιπο πρόγραμμα της Β' τάξης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α ρ δ ο ν ο σ π ο ρ ο φ ί ν ε τ ο ι

λέχεται την εισήγηση του κ. Ξπενέκου όπως έχει.

Β έ ρ ο 4α.-- Εγκύκλιος για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις Σ.Ε.Δ.Π.

Ο κ. Πασιδάς, Σύμβουλος Β', εισηγάει στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ΥΠΕΠΘ με το Γ3/1827/12-10-1963 έγγραφό του αποστέλλει εγκύκλιο για πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις Σχολές Εκπαιδευτικής Διδακτικού Προσωπικού.

Πρόκειται για ένα κείμενο γραμμένο με έντονη *αιτιολογία* ευθύνης. Το περιεχόμενό του είναι αρμόιο από κάθε άποψη. Αυτό που πολύ σαστό ζητείται σ' αυτό - "Θα πρέπει να εκλειψει το φαινόμενο της ηρωσέλευσης σπουδαστών μόνο στην πρακτική άσκηση, χωρίς να παρακολουθούν και τα λοιπά μέρη της Σχολής, από το οποίο παίρνουν την αποροίτητη θεωρητική κοτύρτιση"- θα παραμένει οπλό έχολόγιο εάν με ηρωσδικό Διδόταγμα δεν καθιερωθεί όπως πριν η υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των μέρων από τους σπουδαστές με το προσδιορισμό ενός ελάχιστου ορίου σπουσιών. Είναι οποσδήποτε δεσμεύομενος τα σνοφερόμενα στην εγκύκλιο αυτή πρέπει σσφαλός να είναι γνωστό στους διδύσκοντες ότι για αυτό δεν τη βρίζουμε σνογκοία στο σύνολό της. Άλλωστε είναι πιθανόν να προαλέσει στους παραλήπτες της όχι εσοικοδομητικές αντιδράσεις. Αν όμως *πράγμα* αυτό το ΥΠΕΠΘ κρίνει πως πρέπει να σπολει ως γίνεο. Τέλος σημειώνουμε πως είναι αρμόιο να ητηρεθεί-όπως και γίνεοι- από κοθεμιά Σχολή η σύνταξη "κονονισμού πρακτικής άσκησης" οι η σονειπής εφαρμογή του από διδύσκοντες και διδύσκόμενους.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

σ μ β φ ο ν ο σ πο σ σ ί ν ε τ ο ι

έχει την εισήγηση όπως έχει.

Ο έ μ ο 5α.- Υπόμνημα του δασκάλου κ. Ι. Ποπανουστασίου σχετικό με το διδοκτικό βιβλίο της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Γασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Με το Γ'359/15-7-53 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ διοβιβρώστηκε υπόμνημα του Ι. Ποπανουστασίου δασκάλου 5ου Δ.Σ. Κηφισιάς με διοπιστώσεις του πάνω στο διδοκτικό βιβλίο της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του Δ.σ.

Οι παρατηρήσεις του αναφερόμενου εκπαιδευτικού που αναφέρονται στο σχετικό υπόμνημα του γιό το βιβλίο Νοθημοτικών Δ.Σ. μελετήθηκαν αρμόδια και έχουν ληφθεί υπόψη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ὀ φ ω ν ο σ π ο ρ ο ῖ ν ε τ ο ι

Οι παρατηρήσεις του εκπαιδευτικού κ. Ποπανουστασίου που αναφέρονται στο σχετικό υπόμνημά του γιό το βιβλίο Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου ελετήθηκαν αρμόδια και έχουν ληφθεί υπόψη.

Θ έ μ ο δ ο . - Παράδοση φωτογραφικού υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Χριστίδης, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Ο Στέφανος Πάσχας παρέδωσε τμηματικό το φωτογραφικό που ανέλαβε να μας προμηθεύσει (σε SLIDES) για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Γ' τάξης, σύμφωνα με το πρακτικό 45/14-7-83 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

Το σύνολο των παραδοθέντων SLIDES ανέρχεται σε (92) και κρίνονται ως ικανοποιητικό.

Το Τμήμα δέχεται την εισήγηση του υ. Χρ. Πακ. και

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο δ έ χ ε τ ο . ι

Τι ο Σ. Πάσχας παρέδωσε τμηματικό το φωτογραφικό που ανέλαβε να προμηθεύσει για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να κινηθεί διαδικασία ομοιβής του κ. Πάσχου.

Ο έ μ ο 7α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης " Ένωξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκό εξόμνησ, εγγραφές, φοίτηση και εξετάσεις για τους μετακποιδευόμενους στο Μ.Δ.Δ.Ε."

Ⓣ κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β", εισηγήσει στο Τμήμα το ακόλουθο:

Οι παρατηρήσεις μου πάνω στο σχέδιο Υπουργικής απόφασης για τη λειτουργία του Μ.Δ.Δ.Ε. είναι οι εξής:

Άρθρο 3 Οι ημέρες παγίως του Διδασκαλείου πρέπει να είναι οι ίδιες με εκείνες των άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και φυσικά και των σχολείων που είναι προσαρτημένο σ' αυτό. Δε νομίζω ότι είναι σκόπιμο να κατοχυρωθεί και με Υπουργική Απόφαση η συνήθεια να φεύγουν νωρίτερα για διακοπές ή να επιστρέφουν οργότερα από τα κενοναυικές εργάσιμες ημέρες οι μετακποιδευόμενοι.

Να προσεχτεί περισσότερο η διατύπωση σε ορισμένο σημείο της Απόφασης, όπου φαίνεται η επιβάρυνση ποιοτικότερου κειμένου στην καθαρέρουσα.

Γενικό συμφωνώ με το περιεχόμενο του σχεδίου και προτείνω στο Τμήμα να γνωμοδοτήσει θετικά.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1624/9-8-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Δ. Μελός και γ) τη διεξοδική συζήτηση

α μ ό φ ω ν ο σ π α φ ο ί ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί:

Το σχ. Υπουργ. απόφασης " Ένωξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκό εξόμνησ, εγγραφές, φοίτηση και εξετάσεις για τους μετακποιδευόμενους στο Μ.Δ.Δ.Ε" να μείνει όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Να προσεχτεί περισσότερο η διατύπωση σε ορισμένο σημείο της Απόφασης, όπου φαίνεται η επιβάρυνση ποιοτικότερου κειμένου στην καθαρέρουσα.

Θ έ μ ο θο- Ανάθεση διδασκαλίας μεθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου για το ακαδ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Έσα. Καγιδιτσιάντης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθ. πρωτ. 133/14-11-1983 που Δ/ντού Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτόκη με τις προτάσεις αναθέσεως διδασκαλίας μεθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του Κυπριωτόκη όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ έ φ ω ν ο ο π α φ ο ρ ί ν ε τ α ι

έχει την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτόκη με τις προ-
τάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μεθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το ακαδ.
έτος 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Ο έ ρ ο θ ο - Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας της ΣΕΛΛΕ Θεσσαλονίκης.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η διευθύντρια Σπουδών της ΣΕΛΛΕ Θεσσαλονίκης υπόβηλε στο ΚΕΜΕ σχέδιο κανονισμού της Σχολής. Από τη μελέτη του συμπεραίνουμε πως το περιεχόμενο του κανονισμού αυτού είναι σύμφωνα με το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα που ισχύουν και φέρνεται γενικά πως εξυπηρετεί το σκοπό της Σχολής για χάρη των εκπαιδευτικών που επιτροφώνονται εκεί. Έτσι θα μπορούσε ο κανονισμός αυτός να εφαρμοσθεί όπως έχει και πάντως δεκτιστικά ώστε μελλοντικά πιθανόν να γίνουν προτάσεις για τυχόν αναγκαίες βελτιώσεις του.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ό φ ω ν ο ο η ρ ο θ ί γ ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου όπως έχει.

Θ έ μ α 10 Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών, Τρίπολης, Λαρίδας, Ηρακλείου, Ιωαννίνων.

Α. Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ευσ. Κονιδισσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 21/25-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελής με το οποίο διοβιβδόθηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ποσοπύνα Σχολής και β) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1684/1-11-1983 του ΥΠΕΠΘ (Δ/ση Εφορμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ) με το οποίο διοβιβδόθηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης και εισηγείται το σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών και Τρίπολης να γίνουν δεκτά όπως έχουν.

Β. Ο κ. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο αριθμ. 48/11-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαριδας κ. Κορούση και β) το έγγραφο αριθμ. 120/17-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτάκη με το οποίο διοβιβδόθηκαν στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ποσοπύνα σχολών και εισηγείται να γίνουν δεκτά όπως έχουν.

Γ. Ο κ. Ι. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του ^{Τμήματος} Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Β. Ντολάκο με το οποίο διοβιβδόθηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων και εισηγείται το ποσοπύνα σχ. εσωτερικού κανονισμού να γίνει δεκτό όπως έχει.

Της Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό θ ο ς ο π ο ρ α ί ν ε τ α ι

Τα σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών, Τρίπολης, Λαρίδας, Ηρακλείου και Ιωαννίνων να μείνουν όπως έχουν.

Θ έ μ α 11α Ενημέρωση του Τμήματος για το περιεχόμενο της αναφοράς 1) του κ.

Δόση Σατήρη και 2) του κ. Κων/νου Μαρκόπουλου, γεωπόνου-εκπαιδευτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος την από 20-8-83 αναφορά του κ. Σατήρη Δόση με τις προτάσεις του για τη βελτίωση της περιοχής Καλιακούδος και μάλιστα στα μέρη τους που αφορούν στην εκπαίδευση.

Το Τμήμα, έπειτα απ' αυτό, ανέθεσε στον κ. Πασσάκο να ρηοντήρει στον κ. Δόση.

Επίσης ο κ. Πασσάκος ενημέρωσε το Τμήμα για το περιεχόμενο της από 2-5-83 αναφοράς του κ. Κων/νου Μαρκόπουλου, γεωπόνου-εκπαιδευτικού στο επόγγλυμτικό Λύκειο Ανοβρύτων, Συγκεκριμένο ο κ. Πασσάκος είπε το εξής: -

Ο κ. Μορκόπουλος, αναφέρεται σε ορισμένο προβλήμα που δημιουργήθηκαν στο βρεφονηπιακό σταθμό δημοσίων υπαλλήλων στη Κωσέλη. Για την επίλυση όμοις αυτών των προβλημάτων δεινείσαι αρμόδιο του ΚΕΜΕ.

Θ έ μ ο 12.- Ανατύπωση των βιβλίων της Ιστορίας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού και των Ερησκευτικών της Γ' δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιτάτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται να ονοτυπωθούν για το σχολ. έτος 1964-65 το εξής βιβλίο:

- 1) Πολιτικό Διοσθήκη, Αντων. Μασό - Λοζ. Γοβαλό
- 2) Ιστορία Γ' Δημοτικού, Κώστω Κολοπονίδο και
- 3) Ιστορία Δ' Δημοτικού, Γεωργίος Κοροτερού- Γλῆστω.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 64/Ε983 του Τμήματος.

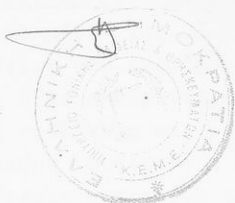

ΠΡΑΞΗ 68/1983

- ΘΕΜΑ 1ο : " Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ' Δημοτικού.
Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο : " Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου, η γλώσσα μου Γ' τάξης Δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο : " Έγκριση τμήματος του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή των μαθηματικών Β' τάξης Δημοτικού
Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 4ο : " Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο " Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού, Β' τεύχος.
Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 5ο : " Έγκριση ωρολογίου προγράμματος του δημοτικού τμήματος της ελληνογαλλικής Σχολής κατά παρέκκλιση του ισχύοντος.
Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- ΘΕΜΑ 6ο : " Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ' Δημοτικού.
Εισηγητής Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

- Θ Ε Μ Α ΨΟ. Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων των Μαθηματικών Α' και Β' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής: Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' Γ. Παραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ιστορία του Βυζαντίου του Τάκη Μαμάτση. Εισηγητής κ. Θ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

Πα 10. Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου της κοινωνικής και πολιτικής
παιδείας ΣΤ' δημοτικού.

Ο κ. Δ. Χαλκιάς Σύμβουλος Β' εισογγελάει στο Ήμιμα τα ακόλουθα:

κοινωνική και πολιτική αγωγή ΣΤ' τάξης Το βιβλίο του δασκάλου.

Υπεκπαιδευτική Ομάδα: Π. Κονταξάκης, Λ. Λαμπρινίδης, Γ. Παπιδάκης, Γ. Τζίννης.

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

Μια εισαγωγή για τη δομή και τη χρήση του βιβλίου του μαθητή όπου

δίνεται και μία αιτιολόγηση του τίτλου του μαθήματος.

Γενικές διδακτικές οδηγίες και επιδιώξεις του μαθήματος.

Οδηγίες για την επανάληψη των μαθημάτων της Β' τάξης.

Γενικά για τη διδακτική προσέγγιση των επιμέρους ενοτήτων του βιβλίου

και ειδικότερα για την ανάπτυξη κάθε μαθήματος. Διευκρινίζεται το στοι-

χείο της σημασιολογικής-γλωσσολογικής συζήτησης και η διατύπωση συμπερασμά-

των με τρόπο επαγωγικό. Τονίζεται ακόμη ιδιαίτερα η ανάγκη το περιεχόμενο

κάθε μαθήματος να ξεκινά από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών και ομοί-

ωστε να είναι μέσα στα ενδιαφέροντά τους και να αφορά το άμεσο κοινωνι-

κό τους περιβάλλον.

Η έκταση του βιβλίου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Ορισμένες παρατηρήσεις μου έχουν σημειωθεί πάνω στο θέμα του

σχεδίου. Ένα όμως απ' αυτές βρήκα ότι το βιβλίο είναι βασισμένο στις

πρόσφατες αντιλήψεις για τη διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα.

Είναι αναλυτικές μεθοδικές οδηγίες και πληροφορίες μαζί με σχετική

εργασιογραφία για τα θέματα που διαπραγματεύεται και γενικά έχει συνταχ-

εί με τρόπο που το κάνει εύχρηστο και χρήσιμο βοήθημα.

Προτείνω να γνωρατευθεί το Ήμιμα θετικά για την καταλληλότητά του

και να σταλεί στον ΟΜΔΒ για έγκριση με τις τυχόν βελτιώσεις που θα προ-

βεί το Ήμιμα.

Το Ήμιμα ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

αποφασίζει ομόφωνα

να εγκρίνει κατάλληλο το βιβλίο του δασκάλου της κοινωνικής και πολιτικής

παιδείας ΣΤ' τάξης δημοτικού και προτείνει την έγκρισή του από τον ΟΜΔΒ

για το σχ. έτος 1983-84.

ΘΕΜΑ 2ο : " Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου, η Γλώσσα μου, Γ' τάξης δημοτικού".

Ο κ. Μελάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/1982, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βουγιούκας Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η ελληνοαμερικανική γλώσσα, βιβλίου του δασκάλου τρίτο τεύχος, Γ' τάξη. Ημερομηνία έκδοσης: Αθήνα, 1982. Συγγραφείς: Α. Καπελλάρου, Α. Χαραλάμους. Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κεφάλαια και τις εργασίες του τρίτου μέρους του βιβλίου, "Η γλώσσα μου".

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές οδηγίες είναι 28 και βασίζονται στα 24 μαθήματα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 4 ακόμη από το λεξικό.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά φύλλα μαζί με τις σελίδες του βιβλίου του μαθητή, που προβλέπεται να συμπληρωθούν σε σύντομο χρόνο. Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά γλωσσικά δεδομένα. Έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα αποφασίζει:

α) να εγκρίνει το τρίτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου της Ημερομηνίας γλώσσας Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εικόνα του ΟΕΔΒ για το σχ. έτος 1983-84.

β) Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διάταξης αναβάλλεται η συζήτηση για τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ ο 4ο.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτης του Περιβάλλοντος"
Γ' τόξης δημοτικού Β' τεύχος.-

Ο κ. Χριστιδός, Εισηγητής, εισηγείται στο Τμήμα να ονοταθεί στο φωτογράφο κ.
Ετέφωνα Πάσχο να φωτογραφησει σε έγχρωμες διαφάνειες όλο τα θέματα που αφορούν την
έκδοση του βιβλίου " Εμεψ και ο Κόσμος" (Μελέτη του Περιβάλλοντος) Γ' τόξης δημοτικού,
3' τεύχος.

Στη συνέχεια ονοφάρει ότι ο κ. Πάσχος ζήτησε 2.000 δρχ. για κάθε διαφάνεια
το ίδιο ποσό δόθηκε και για το Α' τεύχος) και ότι συμφώνησε να παραδώσει την εργασία
δημοτικό μέχρι 30-1-1984. Σχετική δήλωση του κοιταίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο ρ δ φ α ν ο ο π ο φ ο ρ ί ν ε τ ο ι

Νο ονοταθεί η φωτογράφιση του βιβλίου " Εμεψ και ο Κόσμος" (Μελέτη του Περιβάλλοντος)
Γ' τόξης δημοτικού Β' τεύχος στον κ. Πάσχο.

Σχετική δήλωση του κ. Πάσχου επισυνόπτετο στο Πρακτικό

Β έ μ σ 5ο.- Έγκριση προλογίου προγράμματος του δημοτικού τμήματος της Ελληνογαλλικής Σχολής κατά παρέκκλιση του ισχύοντος.

Ο κ. Ξηπένεας, Ειδικός Σύμβουλος στο ΚΕΜΕ, εισηγήθηκε στο Τμήμα το ακόλουθο:

Α. Ιστορικό της υπόθεσης

1. Το νομικό καθεστώς του σχολείου αυτού διέπεται από τους νόμους 206/75 (Φ.Ε.Κ. 237, τ.Α) και 734/77 (Φ.Ε.Ε. 308, τ.Α), από τους οποίους ο δεύτερος επέχει θέση ιδρυτικού νόμου, όπως προβλέπεται και από το βασικό νόμο περί ξένων σχολείων στην Ελλάδα (4862, ΦΕΚ 2/1931).

2. Συγκεκριμένα με το Ν. 206/75 παραχωρήθηκε σκίνητο για την ανέγερση Ελληνογαλλικής Σχολής, με φορέα τη Γαλλική Κυβέρνηση, μέχρι να ιδρυθεί η Σχολή.

Με το Ν. 734/77 παραχωρήθηκε συμπληρωματική έκταση (10 στρεμμάτων) και ταυτόχρονα αναγνωρίστηκε ως φορέας για την ανέγερση της Ελληνογαλλικής Σχολής ο εν το μετοξύ ιδρυθείς Ελληνο-Γαλλικός Εκπαιδευτικός Ξύνδεσμος.

3. Με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, της Διεύθυνσης Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, (αριθ. απόφ Δ. 25009/26-8-1978) παραχωρήθηκε η σχετική άδεια ίδρυσης της Σχολής, με την προϋπόθεση ότι θα χαρηγηθεί πρώτο άδειο λειτουργίας, όπως προβλέπει ο Ν. 682/77, αριθ. Β περί Ιδιωτικής Εκπ/σεως (ΦΕΚ 244, τ.Α).

Η άδεια αυτή παραχωρείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Νομορχίας και ανανεώνεται κάθε χρόνο.

4. Με βάση το δεδομένο αυτό ζητήθηκε από το ΚΕΜΕ να εγκρίνει "προσχέδιο Ανολυτικού Προγράμματος Γαλλοελληνικού Λυκείου Αγίας Παρασκευής" που θα καλύπτει και την εκπαίδευση Ελληνογαλλικού δημοτικού σχολείου (άρθρο 45/1980).

Το Τμήμα όμως του ΚΕΜΕ βρήκε την ιδέα αντίθετη προς τις αρχές εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων και ως εναλλακτική λύση πρότεινε να ιδρυθεί "ελληνικό τμήμα δημοτικού στο Γαλλο-Ελληνικό Λύκειο με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

".....(να τελεί) υπό ελληνική διεύθυνση, με Έλληνες δασκάλους και καθαρό ελληνικό πρόγραμμα για όλα τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου, που θα διδάσκονται μόνο στα ελληνικά. Τα γαλλικά να διδάσκονται μόνο ως ξένη γλώσσα από την τετάρτη δημοτικού και πάνω για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση".

Β. Συνθήκες και τρόπος λειτουργίας

1. Ύστερα από αυτό άρχισε να λειτουργεί "δημοτικό τμήμα της Ελληνο-Γαλλικής Σχολής" από το σχολικό έτος 1981-82 στοδισκώ από την Α' τάξη και με ελληνική διεύθυνση και έλληνες δασκάλους.

2. Από το υπάρχοντα δεδομένο προκύπτει ότι Προλόγιο Πρόγραμμα για έγκριση από το ΚΕΜΕ με την πορεκκλιση ότι θα διδασκεται και η γαλλική γλώσσα δεν έχει υποβληθεί ίσο με σήμερα. Παρόσο τα Ελληνόπουλα διδασκονταν τη γαλλική επί 5 (πέντε) ώρες την εβδομάδα, από γάλλους δασκάλους, επί πλέον του Ελληνικού Προγράμματος.

Το άρθρο όμως 4 παρ. 1 και 2 του Ν. 692/77 περί Ιδιωτικών Σχολείων ορίζει ότι πορεκκλίσεις από το ισχύον Πρόγραμμα στο ιδιωτικό σχολείο εγκρίνονται, κοτόπιν γνωμοδότησης του ΚΕΜΕ, με απόφαση του Υπουργού.

3. Πώς λειτουργούσε το σχολείο; Το 1981-82 λειτούργησε ως φαίνεται με το Πρόγραμμα των δημοσίων σχολείων (8 και 1/2 - 1.20').

Αυτό ίσχυσε μέχρι τέλη Νοεμβρίου του 1982. Από το Νοέμβριο του 1982 ο δ/ντής του σχολείου συνέταξε νέο Πρόγραμμα με προσθήκη ωρών για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας, με ωρήριο από 8 και 1/12 - 3 και 1/2. Από το 1983-84 περιορίστηκε ο επιπλέον ώρος έως τις 2.45 μ.μ.

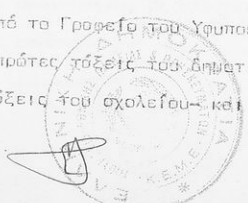
Ας σημειωθεί ότι οι Έλληνες διδ/λοι του σχολείου πορίβουν επιπλέον του μισθού τους 12.500 επίδομα.

4. Ο Σύλλογος των διδασκόντων εζήτησε να πληρώνεται ξεχωριστό την επιπλέον ώρα (1.45) ανεξάρτητο από το επίδομα. Και από το μέσο Οκτωβρίου σύνταξε και εφορμύζει κό του Πρόγραμμα, καθορώ ελληνικά, αυτό που ισχύει και για το δημάσιο, που όμως εν εγκρίθηκε από το Δ/ντή Δημ. Εκπ/σης.

Τουτόχρονο η Σχολή υπέβαλε δικό της Πρόγραμμα σύμφωνα με το νόμο στο Δ/ντή Δημ. Εκπ/σης, πάνω στα οποία καλούμεθα να γνωμοτεύσουμε.

Το Πρόγραμμα

1. Το Προλόγιο Πρόγραμμα που μας στάλθηκε από το Γραφείο του Υπουργού κ. Μάρωλη (οιθ. 10948/8-11-1983) κολύπτει τις τέσσερις πρώτες τάξεις του δημοτικού τμήματος της Ελληνογαλλικής Σχολής - όσες είναι και οι τάξεις του σχολείου - και προορίζεται για τρέχον σχολικό έτος 1983-84.

2. Οι πορεκκλίσεις που ζητούνται είναι: α) διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας από 1 ώρα την ημέρα για όλες τις τάξεις και β) ωράριο εργασίας, πέρα από αυτό των δημοσίων σχολείων - μέχρι 14.45'.

Έτσι το σύνολο των ωρών διδ/λίας ανέρχεται σε 30 (τριάντα ώρες) την εβδομάδα, από τις οποίες οι 5 διατίθενται για την ξένη γλώσσα και οι 25 (των τάξεων Γ' - Δ') για το κοινικό ελληνικό Πρόγραμμα. Για τις Α' - Β' τάξεις (που το Ο.Π. ορίζει 23 ώρες) δύο ώρες προορίζονται για "μελέτη" - προφανώς για να τελειώνει το σχολείο την ίδια ώρα, για όλες τις τάξεις.

3. Πέρα από αυτές τις βασικές πορεκκλίσεις, προβάλλουν και άλλες, που προκύπτουν από την εφαρμογή του ποροπύνω Προγράμματος.

α) Επιμήκυνση του χρόνου πορομονής στο σχολείο ποροητών και ποροκόλων (μέχρι τις 14.45'). Αυτό σφείλεται στη διόθεση μεγαλύτερου χρόνου για διολείμμοτα και τη γολ. γλώσσα.

β) Η γολλική γλώσσα ποροεμβόλλεται, κοτό τις μισές περίπου ώρες ονόμω στο ελλη- κικό ποροήμωτο. Με τον τρόπο ουτό οι Έλληνες ποροκόλοι έχωον κενές ώρες κοτό τις οποίες πορομένωον στο σχολείο.

Η κρόβλεψη είναι στο διοστήμωτο ούτό οι Έλληνες ποροκόλοι να διοόσκωον τηνελλη- κική γλώσσα στο Γολλόπουλο του γολλικού τμήμωτος.

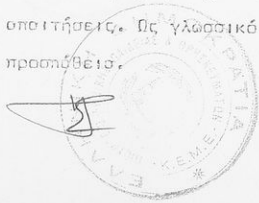
Αλλό Κονωονισμός λειωουργίας δεν έχει οκόμη εγκριθεί - ούόρχει σε ποροχέδιο.

γ) Συνέπεια ούτών των ρυθμίσωων είναι ότι ορισμένο ποροήμωτο, όπως τα ποροημωτικό οί η μελέτη του Περιβόλλοντος διοόσκωονται τις τελευωάτες ώρες σε ορισμένο τμήμωτο- οωόότερο στις Α' κοί Β' τάξεις.

Συμπερόμωτο και εισηγήσεις

1. Το Ορολ. Πρόγραμμα που κρινώμε δε θίγει βασικό την εκποίδωυση των ποιοδιών, ποό το ποροβλεπόμενο ωόριο εφαρμοόζεται.

2. Η διοδ/λία της ξένης γλώσσας στο ενδιοόμωτο και στις ώρες π.χ. 9.30 ή 10.30 δεν οχεται, βασικό, σε αντίθεση με τις διοδοκτικές οποιτήσεις. Ως γλωσσικό μώθημω έχει ις διοκολίες του και οποιωεί οπό τους ποροητές ποροσώθεισ.

3. Η διδ/λίσια ξένης γλώσσας επιπρόσθετο του κοινού προγράμματος των ελληνικών σχολείων αποτελεί μια πραγματική παρέκκλιση. Έχει όμως γίνει σχεδόν κοινός σε όλη τη ελληνικό ιδιαιτερότητα σχολείο.

Το σχολείο αυτό υπόκειται επιπλέον σε διοικητικές συμφωνίες, αφού πρόκειται για σχολείο διπλού μορφωτικού χαρακτήρα.

4. Αυτός όμως ο χαρακτήρας δεν προβλέπεται από το ιδρυτικό ή από το καταστατικό της Σχολής - που, όπως είπαμε δεν έχει εγκριθεί.

5. Η διδ/λίσια της Αριθμητικής δεν νοείται να διδάσκεται τις τελευταίες ώρες της σχολικής εργασίας, μετά από τόση κόπωση.

6. Ύστερο από αυτό προτείνω:

α. Να εγκριθεί το υπ. Πρόγραμμα με τις παρεκκλίσεις, ως προς τη γαλλική γλώσσα για το διδακτικό έτος 1983-84.

β. Να ρυθμιστεί, με την επιβλεψη του οικείου διευθυντή της δημοτικής εκπαίδευσης, ο βέρος της διδ/λίσιας των μαθηματικών, ώστε να διδάσκονται σε προσηρότερες ώρες.

γ. Να προβλεφτεί από την Ελληνο-Γαλλική Σχολή, ώστε από το επόμενο σχολικό έτος να κεί τεθεί σε λειτουργία σχετικός κανονισμός της Σχολής, που να ρυθμίζει ιδιαίτερο αν τρόπο και τις ώρες διδ/λίσιας της γαλλικής στο Ελληνόπουλο και της ελληνικής γλώσσας στο Γαλλόπουλο, και τις σχέσεις εργασίας γενικότερα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο 10948/Β-11-1983 του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μάρολη και β) τη διεξοδική συζήτηση

α μ ό φ ω ν ο ο π α φ ο ρ ί ν ε τ α ι

αποφασίζοντας την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

έμο 7ο.- Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων των Μεθηροτικών Δ' και Ε' τάξεων δημοτικού.

Οι κκ Κ. Πασσόκος, Σύμβουλος Β' και Γ. Μοραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγούνται

και προτείνει η συγγραφή των βιβλίων των Μεθηροτικών των Δ' και Ε' τάξεων δημοτικού στις
κάτω ομάδες εργασίες:

Α. Ομάδα συγγραφής των Μεθηροτικών της Δ' Δημοτικού (μοθητή-δασκάλου).

Εποπτεία - καθοδήγηση: Κων/νος Πασσόκος.

Συγγραφείς : Γεώργιος Αποστολίκας Επιθ/τής Β' του Ν. 309/76
Τριανταφυλλιά Διονυσιοπούλου, δασκάλα 1ου δημ. σχολ. Αίγινας
Γιάννης Σολβορός, δάσκαλος του 1ου δημ. σχολ. Ροφίνης

Παραγώγος : Διονύσιος Λιβέρης

Κοινογράφηση : Ειρήνη Κορολέκο.

Β. Ομάδα συγγραφής των Μεθηροτικών (μοθητή και δασκάλου Ε' τάξης δημοτικού:

1. Δήμος Γεώργιος, δάσκαλος 3ου δημ. σχολ. Παπάγου

2. Ζέρβος Γιάννης, δάσκαλος 1ου δημ. σχολ. Αθηνών

3. Μπαρούμης Κώστας, δάσκαλος 3ου δημ. σχολ. Περιστερίου

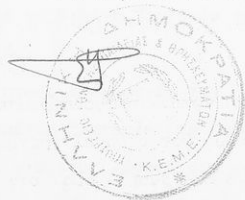
Παραγώγος: Λιβέρης Διονύσιος

Προϊστάμενος και εποπτεία στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ: Μοραγκουδάκης Γεώργιος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

απόφαση εισηγείται

και προτείνει την εισήγηση όπως έχει.

Β έ μ ο Βα.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Ιστορία του Βυζαντίου" του Τάκη Μομάτη

Ο κ. Φ. Βάρος, Σύμβουλος Β', εισηγάει στο Τμήμα το ακόλουθο:

Σε άλλη άρρ έχω εισηγηθεί στο Τμήμα να θεωρήσει χρήσιμο ως ακαδημαϊκό βοήθημα τους σπουδαστές το βιβλίο των Τάκη Μομάτη Ιστορία του Βυζαντίου. Είχα και τότε επισημάνει ότι πρόκειται για την άλλη όψη ιστορικής ερμηνείας, είναι η έκφραση της άλλης πλευράς.

Και νομίζω ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου δεν οπισθέρχει την επιστημονική πολυφωνία και την ακαδημαϊκή ελευθερία.

Εξειδίχ όμως διαπιστώνω ότι στον πρόλογο του βιβλίου περιέχεται παράγραφος που δηλώνει κομμοτικοποίηση της γραφής και επειδή γενικά ακολουθούμε την αρχή να οπισθεύουμε την κομμοτικοποίηση των βεμάτων, γι' αυτό εισηγάωμ: τώρα τροποποίηση της πρώτης εισήγησής μου ως εξής: " δε θεωρώ σκόπιμο να υποδειχτεί στους σπουδαστές των παιδαγωγικών ακαδημιών να χρησιμοποιήσουν το βιβλίο του Τ. Μομάτη, Ιστορία του Βυζαντίου ως επίσημο βοήθημα (χρηγούμενο υπό το Υπουργείο), γιατί έτσι είναι η πιθανή η επίκριση ότι πρόκειται για ειδική εύνοια με κομμοτικό ' χρυσό".

Λυπόμαι που υπό αβλεψία (ως προς τον πρόλογο) οπισχάλησα το Τμήμα και δεύτερη φορά.

Το Τμήμα, ύστερο υπό συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Τροποποιεί την απόφαση που έλαβε για το βιβλίο "Ιστορία του Βυζαντίου" του Τ. Μομάτη στη συνεδρία του 55/1963 ως εξής:

Δεν θεωρεί σκόπιμο να υποδειχτεί στους σπουδαστές των Παιδαγωγικών ακαδημιών να χρησιμοποιήσουν το βιβλίο του Τ. Μομάτη "Ιστορία του Βυζαντίου" ως επίσημο βοήθημα (χρηγούμενο υπό το Υπουργείο) για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, απόγμνα αποφαίνεται

Επιυρλώνει τις αποφάσεις της Πράξης 68/1983 του Τμήματος

Π ρ ά ξ η 69/1983

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τέταρτου τεύχους του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας Γ΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση του Β΄μέρους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος, Β΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Β΄τεύχους (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μαθητή Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος" Γ΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ έ μ α 4ο.- Έγκριση τμήματος του Α΄μέρους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε΄ τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Πασάκος, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 5ο.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού από τη Μαρία Κοσιούμη για το βιβλίο του δασκάλου Μελέτης του Περιβάλλοντος Β΄τάξης δημοτικού, Β΄μέρος, Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ έ μ α 6ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Β΄ τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 7ο.- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατά το ακαδ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης Σύμβουλος Β΄.

Β έ μ α ί α.- Έγκριση του τέταρτου τεύχους του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Α. Εουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου τέταρτο τεύχος, Γ' τάξη.

Συνοπτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Επιλούδας, Χ. Σοκελλαρίου, Κ. Χαραδώνης.

Το διδασκτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στο κείμενο οι τις εργασίες του τέταρτου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου".

Το μοδάτο που κολύπτουν οι μεθοδικές οδηγίες είναι 26 και ροαίζονται στο 20 σθόματο του βιβλίου " Η γλώσσα μου" και σε 6 σκόμη του ΑΡΒολογίου.

Η έκδοση του βιβλίου Νεοελληνική γλώσσα υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικό περίπου οζί με τις σελίδες του βιβλίου του μοθητή που προβλέπεται να ενσωματωθούν / σε ημίκρυση.

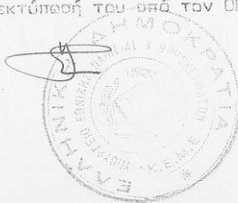
Το βιβλίο είναι ροατομένο στις νεότερες οντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία ο: στο ελληνικό γλωσσικό δεδομένο και έχει συντοχθεί με τρόπο που το κάνει πολύ ρρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δόσκολο.

Προτείνεται να γνωμοδοτήσει το Τμήμα θετικό και να προχωρήσει το δοκίμιο στον Δ.Ε.Δ.Θ. για εκτύπωση με τις τυχόν υποδείξεις που θα προτείνοντον ρυά το μέλη του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερο από διεξαδική συζήτηση,

ο ρ δ φ α ν ο ο π ο ρ ο ί ν ε τ ο ι

θεορεί κατόλληλο το τέταρτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Νεοελληνική γλώσσα" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΘ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2α.- Έγκριση του Β' μέρους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος
Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση, αυτού
του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Η ίδια συντοκτική ομάδα (Α. Μπενέκος, Γ. Γεωργακόπουλος, Ερ. Μπέλλος, Ν. Σκόπος)

έτοξε και το βιβλίο του δασκάλου που καλύπτει το Β' μέρος του βιβλίου του βοηθητή
Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού. Υποβυθίζω στο Τμήμα ότι το πρώτο μέρος του
βιβλίου περιέχει σύντομη και κατατοπιστική εισαγωγή για το ρόλο του βιβλίου του δασκάλου
εducational πρόση και ακολουθούν ονομασίες των επιμέρους θεμάτων με μεθοδικές οδηγίες
το πώς ο δάσκαλος θα χρησιμοποιήσει το περιεχόμενό του και τι πρωτοβουλίες μπορεί
επισημαίνει ο ίδιος με τους βοηθητές του. Στο υπό κρίση βιβλίο συνεχίζεται η ανάλυση των
θέτων σύμφωνα με τις αρχές που πρωτόνευσαν στο Α' μέρος.

Το βιβλίο αυτό, σε συνάρτηση με το ομόλογό του της Α' τάξης, αποτελεί ολοκληρωμένο
πρακτικό οδηγό για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και εισηγούμαι την έγκρισή
του ως έχει."

Το Τμήμα, ύστερο-οπό διεξοδική συζήτηση,

ο μ έ φ ω ν ο ε π α ρ ο ρ ί ν ε τ α ι :

προβλ κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος
Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του υπό τον ΟΕΔΒ
το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 3α.- Έγκριση του Β' τεύχους (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Α. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΛΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το δοκίμιο αποτελεί Τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου της Γ' τάξης για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" και συντάχθηκε σύμφωνα με το Αναλ. Πρόγραμμα και τις σχετικές προδιαγραφές. Καλύπτει τις Γενικές ενότητες Δ και Ε (Θυτό, ζώο, άνθρωποι). Συντάχθηκε από την ίδια ομάδα και με τις ίδιες διδακτικές αρχές και επομένως δεν έχουμε διαφοροποιήσεις, που δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα. Κρίνεται η τεχνική παρουσίαση βελτιωμένη, τόσο στο γλωσσικό όσο και στο εικονιστικό μέρος.

Βασική αρχή που διέπει τη συγγραφική διαδικασία είναι η προβληματοποίηση και η έρευνα με σχετικές εφαρμογές σε αντίθεση με την παραδοσιακή μνημονοτεχνική. Αυτό σημαίνει ότι το βιβλίο είναι περισσότερο ένα σχέδιο εργασίας του παιδιού παρά μια πηγή πρόκλησης έτοιμων γνώσεων.

Η αρχή αυτή έχει εφαρμοστεί και τη μορφή του βιβλίου και τη διάρθρωση των επιμέρους θεμάτων, από διδακτική άποψη.

Κι αυτό αποτελεί κοινοτομία και ορατή του βιβλίου.

Η παραστατική είναι ευφυής, ευρηματική και ευθύβολη και μεταφέρει τις επιστημονικές έννοιες στο επίπεδο του παιδιού με τρόπο απλό αλλά επογωγικό και δημιουργικό. Περιβαρτωτικές οστοχίες έχουν σημειωθεί στο χειρόγραφο και θα απολειφθούν ονάδου.

Με την πεποίθηση ότι και η εικονογράφηση θα έχει την ίδια αποτελεσματικότητα, θεωρώ το δοκίμιο μια πετυχημένη ερμηνεία και εισαγωγίμοι την έγκρισή της από το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

α μ ό φ ο ν ο ο π ο ρ ο ύ ν ε τ ο :

Εμφερί κατέλληλο το δεύτερο τεύχος (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την ακτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ ρ ο 4α.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του βοηθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ποσσόκος, Σύμβουλος Β', εισηγάει το κείμενο το ακόλουθο:

Το κρινόμενο κείμενο αποτελεί το πρώτο μέρος του Δ' τεύχους του βιβλίου Μαθηματικών της Ε' τάξης για το βοηθητή με το τίτλο "Το Μαθηματικό μου". Εκτείνεται σε 58 χειρόγραφες σελίδες μεγάλου μεγέθους και περιλαμβάνει το σύμφωνο με το κατορτιζόμενο νέο αναλυτικό πρόγραμμα αντικείμενο μαθήσεως, προβλήματα και ασκήσεις καθώς και τρία κριτήριο αξιολόγησεως, το καθένα μετά από μια ευρύτερη ενότητα. Ειδικότερα περιλαμβάνονται σ' αυτό: Οι αριθμοί πάνω από το 1.000.000, το πενταδικό και δυαδικό σύστημα αριθμώσεως, ελληνικά και ρωμικά αριθμητικά σύμβολα, θετικοί αριθμοί, Συμμεγείς αριθμούς και οι δύο πρώτες αριθμητικές πράξεις μ' αυτούς, μονάδες μετρήσεως χρόνου, μήκους, βάρους και από τη Γεωμετρία το αντικείμενο ευθείας, γωνίας, τρίγωνο. Για το περιεχόμενο γενικά έχουμε να κόμουμε τις ακόλουθες ποσοτηρήσεις:

1. Το αντικείμενο μαθήσεως παρουσιάζονται κατά κανόνα με τρόπο που να κινούν τις ικανότητες των μαθητών, να τους παραθούν σε αυτενέργεια και να τους ποροκινούν ώστε οι ίδιοι να αναερίσκουν και να ανακαλύπτουν τις νέες γνώσεις, τα νέα αντικείμενα μαθήσεως, κυρίως με την αναζήτηση και επισήμανση σχέσεων μεταξύ πραγμάτων, μεγεθών κτλ. Πορά να προσφέρονται από την αρχή από το διδασκόλο. Ο χαρακτήρας αυτός του βιβλίου είναι ιδιαιτέρω φανερός στο αντικείμενο της Γεωμετρίας, όπου οι σχετικοί ορισμοί έρρονται στο τέλος μετά από τη διδοκτική εργασία του διδασκόλου και τις έρωστηριότητες για μόηση των μαθητών.

2. Οι ασκήσεις δεν είναι κεινότητες και μηχανικού τύπου. Έχουν ουσιαστικό περιεχόμενο για την πληρέστερη κατονόηση του κάθε φορά παρουσιάζόμενου αντικειμένου μαθήσεως, είναι έπογογικά διατετογμένες και τέτοιες που να εερίουν το διαφέρον των μαθητών και να θέτουν σε ενέργεια τη κρίση τους και τη δημιουργική τους σκέψη. Το διο έαχει και για το προβλήματο, αν και έχουμε τη γνώμη πως αυτά παρουσιάζονται σε έθε περίπτωση περιορισμένο, ίσως λιγότερο από όσο οποιούνται για την πλήρη εφαρμοση του αντικειμένου μαθήσεως από τους μαθητές.

3. Είναι θεωμάσιο η ιδέα να δίνονται ορισμένοι άτοιχοί και να κολέται στη συνέχεια

βοηθής να διοτυπώνει ο ίδιος το πρόβλημα, μόνο που η ιδέα αυτή έχει πολύ περιορισμένες εφαρμογές στο σύνολο των σελίδων του κειμένου.

4. Έχουμε κάποιο αραιόβελιο αν, ειδικό το αντικείμενο της Γεωμετρίας, θογίνει δυνατό ο κοτοκτηθούν ως γνώσεις από τους βοηθές μόνο με όσο και με αυτά παρουσιάζονται στο κείμενο του βιβλίου του βοηθής.

5. Γενικότερο έχω τη γνώμη πως το όλο περιεχόμενο του τεύχους θόπρεπε νοθείχε ένα ιγότερο ακαδημοϊκό και διανοητικό χαρακτήρα και περισσότερα επαγωγικά, σε άμεση συνάρτηση με το συγκεκριμένο κόσμο του παιδιού ηλικίας 10 ετών. Θοβοόμοι πως η μορφή αυτή εν θα βοηθήσει όσο πρέπει το διδάσκαλο που διδάσκει και το βοηθής που βοβοίνει για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

6. Το κριτήριο αξιολόγησης παρουσιάζουν κανονικά έκταση και φαίνεται να κολύπτουν κανοποιητικό το ανεικειμένο βοβοήσεις, στο οποίο αναφέρονται και να βοβοθούν όσο χρειάζονται στη διόγνωση του βοβομού θοβομοιόσεάς του, από τους βοβοητές όσο και στην αξιολόγηση της διδοκτικής εργοσίας του διδοσκόλου από τον ίδιο.

7. Ειδικότερα έχομε από τη μελέτη του κειμένου επισημόνει 3ί σημεφιο πάνω σε επαμέρειες, όπου πιθανόν να ήταν ανάγκη να γίνοιιν κάποιοι μετατροπές για βελτίωση και το οποίο επιθυώ να βέσω υπόψη της συγγορφικής αμδός πριν το κείμενο φύγει για κτύπωση.

8. Ενώ διοτηραόμε τις κάποιοι επιθυλώσεις μας όπες αναφέρθηκαν ποροπόνω, βεβορούμε τι το υπό κριση κείμενο ίσασφέρει αυτισοτικό από το μέχρι τότε αντίστοιχο βιβλίο της διομητικής του Δημοτικού Σχολείου, συμβόλλει απορροστετικό στην επίτευξη των σκοπών αν βοβοημιασικών όπες εκτίθενται στο Αναλυτικό Πρόγραμμο που ίσχυει και προκειόουμε ο εκδοσει οσοφί γίνει κάθε δυνατό βελτίωση του κειμένου από τη συγγορφική αμδό.

Το Τμήμο, ύστερο από διεζωδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ ο ι

εσοεί κοιτόλληλο Τμήμο του πρώτου μέρους του βιβλίου για το βοβοητή των βοβοημιασικών Ε' όξης δημοτικού και προτεινεί την εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

- 54 -

Β έ μ ο Σο.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού από τη Μαρίνα Κουσιούμη για το βιβλίο του
Δασκάλου Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού, Β' μέρος.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, βέβαι υπόψη του Τμήματος το εξής:
Η φωτογράφος Μαρίνα Κουσιούμη παρέδωσε τα σύνολα της εργασίας της, 62 SLIDES, για
το βιβλίο του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' δημοτικού.

Η εργασία της κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ β φ α ν ο α π ο φ ε ρ ν ε τ α ι

ότι η φωτογράφος Μαρίνα Κουσιούμη παρέδωσε το σύνολο της εργασίας της, 62 SLIDES, για
το Β' μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος Β' δημοτικού και προτείνει
να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παροπύνα φωτογράφου.

Θ έ μ ο έ ο.- Ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Β' τρίμηνο του
σχοδ. έτους 1983-84.

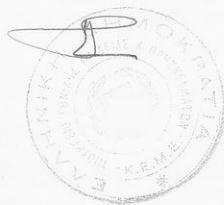
Ο κ. Ν. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Ε', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ.
57/2-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσαυπάκη με τις προτάσεις του
για την ανάθεση διδασκαλίας βοηθημάτων στην ποροπόνο σχολή για το Β' τρίμηνο του schoδ.
έτους 1983-84 και εισηγάται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τσαυπάκη όπως
έχουν.

Το Τμήμα, ύστερο από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ α ν ο ε π α φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσαυπάκη για την ανάθε-
ση διδασκαλίας βοηθημάτων στην ποροπόνο Σχολή για το Β' τρίμηνο του schoδ. έτους
1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνόπτεται στο πρακτικό.

54

Ε' μ'ο 7α- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατά το σκοδ. έτος 1984-85.

Π κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγάει στο Τμήμα το ακόλουθο:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ του Υπουργείου Παιδείας με έγγραφό της αριθ.

/2076/12-12-1983 προς το ΚΕΜΕ, ποροκαλεί να γνωμοδοτήσουμε στο εξής:

Ποιές Σ.Ε.Λ.Δ.Ε θα πρέπει να λειτουργήσουν το σκοδ. έτος 1984-85

Πόσοι δόσκολοι και νηπιογαγοί θα κληθούν ε'ξ κοθεμιό και

οπό ποιες Δ/νσεις Δ.Ε. θα προέρχονται αυτοί που θα κληθούν γο φοιτήσουν σε κοθεμιό

Σ.Ε.Λ. Δ.Ε.

Σχετικό, εισηγοόμο: το ακόλουθο:

Νο λειτουργήσουν σε ετήσιο βόση οι ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ιωοννίνων,

Ξονδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηροκλείου, Λόρισος, Ποτρών, Λομίας και Μυτιλήνης.

Στις ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης νο φοιτήσουν 100 δόσκολοι και 20 νηπιογαγοί, στις

ΔΕ Ιωοννίνων, Αλεξονδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηροκλείου, Λόρισος, Ποτρών, Λομίας και

Ιλίνης νο φοιτήσουν 40 δόσκολοι.

Οι εκαιοδευτικοί που θα φοιτήσουν σ'όλες τις ποροπόνα ΣΕΛΔΕ νο προέρχονται οπό

Δ/νσεις Δ.Ε. που κοθεροίστηκαν οπό προγοούμενες Υπογογικές οσποφάσεις.

Νο υποβόλετο οπό τους Δ/ντές των ΣΕΛΔΕ στη Δ/ση Εφαρμογής Προγορμμάτων ΣΕΔΠ

στο ΚΕΜΕ (Τμήμο Δημοτικής) στο τέλος κάθε σχολικού έτους, έκθεση σχετικό με τη

γοργία, τις δυνοτότητες και το προβλήμοτα των Σχολών.

Το Τμήμο, οφού έλαβε οπόψη του ο) το έγγορο Γ3/2076/12-12-1983 του ΥΠΕΠΘ, β)

εισήγηση και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α ο π ο φ α ί ν ε τ α ι :

οπό την εισήγηση οπόσ έχει.

Το Τμήμο, ύστερα οπό συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α ο π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Επικορώνει τις οσποφάσεις της Πράξης 69/1983 του Τμήματος.

Π Ρ Α Ξ Η 1/1984

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο : " Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Γ' τρίμηνο του αιιαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιλής, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο : " Γνωμοδότηση για το σχ. Π.Δ. " Τροποποίηση του 343/72 Β. Δ/τος, περί του ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών". Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο : " Ανάθεση εικονογράφησης του τέταρτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Γ' Δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο : " Παράδοση εικονογράφησης του Γ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5ο : " Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α , 6ο : " Ενημέρωση πάνω στην έρευνα του Τμήματος για την ΟΥΝΕΣΚΟ Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7ο : " Απόσπαση στο ΚΕΜΕ των καθηγητών Ζηζυβή Μιχαήλ και Κώνστα Κωνσταντίνου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιλής, Σύμβουλος Β'.

6 μ ο 1ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΑΔΕ Κυτιλλήνης για το Γ° τρίμηνο του
σχοδ. έτους 1963-64.

Ο κ. Ν. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθμ.
/16-12-1963 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΑΔΕ Κυτιλλήνης κ. Τσουπδική με τις προτάσεις του
στην ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το Γ° τρίμηνο του σχοδ.
ετους 1963-64 και εισηγάει να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τσουπδική όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό σ ε ο ν ο σ π ο σ ο ς γ ν ο σ τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΑΔΕ Κυτιλλήνης με τις προτάσεις του
στην ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπύνα Σχολή για το Γ° τρίμηνο του σχοδ.
ετους 1963-64, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο ημερησίωμα

έμο 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Πρωτοβ. Δ/τος "Τροποποίηση του 363/72 Β. Δ/τος, περί του σχολείου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών".

Ο κ. Δ. Χαλάς, Σύμβουλος Β', βέβαι υποδη του Τμήματος το έγγραφο Γ2/1503/2-11-83 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Πρωτοβ. Δ/τος το πρόγραμμα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται το ακόλουθο:

Γενικές παρατηρήσεις

Πορίζω ότι τα μόνον μαθήματα που εκτείνονται και στα δυο έτη θα ήταν προτιμότερο να γίνουν δίωρα στο ίδιο έτος. Για παράδειγμα η Οικιακή Οικονομία θα μπορούσε να δι-αχθεί 2 ώρες τη βδομάδα στο πρώτο έτος και η Φιλοσοφία 2 ώρες στο δεύτερο.

Στο άρθρο 3, Αναλυτικό Πρόγραμμα, δεν ονομάζονται τα ευχολογικά μαθήματα και Ξένη γλώσσα κι αυτό ενώ ό'αλο τα μαθήματα δίνονται ένο πλαίσια ύλης.

Ειδικότερες παρατηρήσεις

Αν δοθούν ειδικότερο πλαίσιο και στην ευχολογία, όπως λέω στην προηγούμενη παρά-γραφο, προτείνω κάτω από τον τίτλο Παιδαγωγική Ψυχολογία να περιληφθεί η Αναπτυξιακή Ψυχολογία (νοσητική, γλωσσική, συναισθηματική, ευχακινητική) καθώς και η Ψυχολογία της μάθησης και η Δυναμική των σχολικών ομάδων.

Στο άρθρο 2, (σ. 2) προτείνω η ευσική ονομασία να πάρει τον αριθμό 5 κάτω από το μαθήματα γενικής μορφώσεως και το μαθήματα εφαρμοστικών τεχνών με το όνομα αισθητική γογή να πάρει τον αριθμό 10 με α) για το Τεχνικό και β) για τη Μουσική.

Στο άρθρο 3, -παρ. 9 (σ. 6) σχετικά με την αξιολόγηση των πρακτικών ασκήσεων και από τον καθηγητή ειδικότητας διατυπώνω μια επιφύλαξη ως προς την εξέταση χάρου από τον καθηγητή ειδικότητας να παρακολουθεί όλες τις διδασκαλίες των σπουδαστών με μια πραγματική αξιολόγηση και βοήθεια σ'αυτούς.

"Άρθρο 2 (σ.2) και άρθρο 3 (σ. 6 και 9) Η Γραμματική να μην οπατεύεται χωριστό μάθημα αλλά να ενταχθεί στο μάθημα Ελληνική γλώσσα - Γραμματική και να μην περιορι-τεί μόνο στη σύνταξη. Οι "εκδόσεις" (ένος ώρας που έχει αντικατασταθεί με τον άρο ομορφική και γραπτή έκφραση) είναι μέρος του γλωσσικού μαθήματος και δεν πρέπει να εκπαθεί από και. Οι επιμέρους κλάδοι του γλωσσικού μαθήματος - Ανάγνωση, οκρόση, προ-

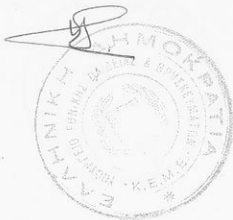
ορική και γραπτή έκθεση να διδασχούν στο πλαίσιο της διδακτικής μεθοδολογίας του
ελέτη της Νεοελληνικής γλώσσας και των πρακτικών ασκήσεων σε ενσφαρό πόντο με
το πρόγραμμα και το βιβλίο του δημοτικού και σε συνεργασία με τον καθηγητή ειδικότητας.

Στα άρθρα 2 (σ. 2) και 3 (σ. 10) να εντοχθεί και το βασικό μόθριο του δημοτικού
ελέτη του περιβάλλοντος. Και γι' αυτό το μόθριο (όπως και γιο το άλλο νέο μόθριο
του προγράμματος του δημοτικού) πρέπει να συζητηθεί εκτενέστερας χρόνος στο πλαίσιο
της διδακτικής μεθοδολογίας και των πρακτικών ασκήσεων, όπως και γιο το Ελληνικό που
νοφέρο στην προηγούμενη παράγραφο.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α ν ά φ α ν ο σ π ο ρ ο ύ ν ε τ α ι :

έχεται την εισήγηση όπως έχει.

3 έ μ α 3α.- Ανόρθωση εικονογράφησης του τέταρτου τεύχους του βιβλίου και υποθήκη Η γλώσσα μου Γ' Δημοτικού.

Ο κ. Α. Κελός, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανορθωθεί η εικονογράφηση του 4ου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" της Γ' τάξης στην κ. Αργ. Νικολοΐδη με τους ίδιους όρους, όπως και στο προηγούμενο μέρος, σύμφωνα με την προσφορά της.

Φωτοαντίγραφο της προσφοράς της κ. Νικολοΐδου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Υμένο, ύστερα από συζήτηση,

ομόθυμα οπσφίναςται

δέχεται την εισήγηση.

Ε μ ο 4α.- Παράδοση εικονογράφησης του Γ° τεύχους του βιβλίου του βοηθή Γ° τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος, το εξής:

Η κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μακέτες του 3ου μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου" της Γ° τάξης. Η συντοκτική ομάδα βρήκε την εργασία πολύ ικανοποιητική. Προσφώνεται ιδιαίτερα την άριστη συνεργασία που είχε με τη ζωγράφο, η οποία εκτός από την άριστη γνώση του αντικειμένου δείχνει και εξαιρετικό ζήλο για την όσο το δυνατόν βελτιότερη εμφάνιση και λειτουργικότητα του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ έ ρ ο ν ο ο π ρ ο σ φ ρ ο ν ε τ α ι

ότι η κ. Νικολοΐδη παρέδωσε την εικονογράφηση και τις μακέτες του τρίτου μέρους του βιβλίου του βοηθή "Η γλώσσα μου" της Γ° δημοτικού και προτείνεται να προχωρήσει η διαδικασία ομοιβής της ποροπόνο ζωγράφου.

Ε μ ο Σα.- Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους των βιβλίων του βοηθή και του
δοσκέλου των Μεθυστικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μελδε, Σύμβουλος Β', προταίνει να ανατεθεί η εικονογράφηση, αετιδοποίηση
(κοσμή) και καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου "Το Μεθυστικό μου" Ε' τάξης δημοτι-
κού, Α' τμήμας βοηθή και δοσκέλου, στον κ. Μ. Αραγιανό, προς 2.400 δραχ. τη σελίδα
για το βιβλίο του βοηθή και 5.000 δραχ. για το εξώφυλλο. Για το βιβλίο του δοσκέλου
1.000 δραχ. ανά σχέδιο και 5.000 δραχ. για το εξώφυλλο. Αντίγραφο της προσφοράς του κ.
Αραγιανού επισυνάπτεται στα πρακτικά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο ρ ο ν ο ο π ο ρ ρ ί ν ε τ α ι

έχει την εισήγηση όπως έχει.

Ε μ ο Σα.- Ενημέρωση πάνω στην έρευνα του Τμήματος για την Ουνέσκο.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Τμήμα με τη πρόξη του...^{52/1993}...και ύστερα από σχετική πρόταση του Ειδικού
Συμβούλου "πρό τῶ ΚΕΜΕ" κ. Α. Βαυγιούκο, μου ανέθεσε την ευθύνη διεξαγωγής της
έρευνας, που ανέλαβε να πραγματοποιήσει η χώρα μας με την οργάνωση της ΟΥΝΕΣΚΟ, σε
συνεργασία με επτά Ευρωπαϊκά κράτη και με την Οργάνωση της Ακαδημίας των Παιδαγωγι-
κών Επιστημών Μέσης. Αισθάνομαι πως είμαι υποχρεωμένος να ενημερώσω το Τμήμα που
στατιστικό έχει αναλάβει τη διεξαγωγή της έρευνας, για την πορεία της σχετικής
εργασίας. Με λύπη μου πολλή λοιπόν ανακοινώνω ότι ακόμα δεν έχει πραγματοποιηθεί η
συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας γιατί το ΥΠΕΠΘ καθυστερεί την απόδοση των εκποι-
τευτικών που ζητήθηκε γι αυτό το σκοπό.

Επιθυμώ ειδικότερο να διευκρινίσω πως το σημαντικότερο μέρος της έρευνας αποτε-
ρεί η εξέταση των 1.000 περίπου βοηθών στην αρχή και στο τέλος του σχολικού έτους,
με το κριτήριο "ικονότητας κρίσεως με βάση κατ'οφεισθησ αντιληπτικό δεδομένο", ώστε
να διαπιστωθεί η διαφορά σ'αυτή την ικανότητα εξαιτίας εφαρμογής νέων προγραμμάτων
και διδακτικών βιβλίων. Τι εγκυρότητα όμως πρόκειται να έχει αυτή η "πριν και μετά"
εξέταση, όταν αντί η αρχική, που έπρεπε να γίνει στην αρχή του σχολικού έτους, δεν
έχει ακόμα αρχίσει το μήνο Ιανουαρίου; Όταν το διδύχημα που μεσολαβεί ανάμεσα στις
δύο εξετάσεις βραχύνεται τόσο πολύ, πού επιστημονική εγκυρότητα μπορούν να έχουν

ευρήματα από την έρευνα; Δεν είναι επιτρεπτό να εκτεθεί η χώρα μας στο εξωτερικό, παρουσιάζοντας δεδομένο ομφίβολος αξίας. Λόγω ειδικής ευθύνης, με πολλή ανησυχία και με εκβέτα το ποσοστό στο Τμήμα και ποσοστό ως οδηγηθούμε σε μια συγκεκριμένη έκθεση πάνω στο θέμα για το ποσοστό.

Το Τμήμα, κοινοποιώντας το περιεχόμενο της εισήγησης και συμμεριζόμενο πλήρως την ανησυχία του εισηγητή Συμβούλου Κ. Ποσάσκου, ύστερο από οντολογία σχετικών γνωμών αποφασίζει να ενημερώσει στο μέλη του τελικό κοινό:

Να υπάρξει μια ονομαστική άδεια και σχετική φροντίδα για την απόδοση των εκπαιδευτικών προκειμένου να συγκροτηθεί η ερευνητική ομάδα. Αν αυτό δεν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των προσεχών ημερών σε νέο του συνεδρίου θα πάρει ανάλογο τις κατάλληλες αποφάσεις του.

μ ο 7α.- Απόφαση στο ΚΕΜΕ των καθηγητών Ζηκίδη Μιχαήλ και Κώνσταντο Κωνσταντίνου
Ο κ. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Ε', εισηγάει το εξής:

Ο κ. Ζηκίδης Μιχαήλ, ειδικότητας Φυσικού που ανήκει οργανικά στο Ε' Λύκειο Αθηνών και ο κ. Κώνσταντος Κων/ντίνος ειδικότητας Βιολόγου που ανήκει οργανικά στο Λύκειο Αιγάλεω, έχουν υποσχεθεί στο ΚΕΜΕ και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την οργάνωση του Α.Π. του μαθήματος των Φυσικών των τύξεων Ε' και ΣΤ' του δημοτικού και συγγραφή βιβλίου μεθόδου και δεσκόλου της Ε', στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ, από 10 Νοεμβρίου 1983 και 15 Νοεμβρίου 1983, αντίστοιχα.

Ποσοστό τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ για τη χορήγηση σχετικών βεβαιώσεων στους υποψήφιους καθηγητές για την υπηρεσιακή τους κάλυψη.

Ο κ. Πρόεδρος αποδέχτηκε την προώθηση για τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης στους υποψήφιους καθηγητές Μιχαήλ Ζηκίδη και Κώνσταντο Κωνσταντίνου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
ομόφωνα αποφασίζεται
Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 1/1984 του Τμήματος

Π ρ ά ξ η 2/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 2ο.- Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ΄τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητής κκ Α. Μπενέκος, Εδδκκός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής.
- Θ έ μ α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λαμίας για το Β΄τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Β΄και Γ΄τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 5ο.- Γνωμοδότηση α) για το βιβλίο "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" του Κων/νου Ζησόπουλου και β) για πέντε αντίτυπα της εφημερίδας "Μαθητική Δράση". Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ έ μ α 6ο.- Απόσπαση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διονύσιου Ακτύπη. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.
- Θ έ μ α 7ο.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

έμοιο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ποσσόκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

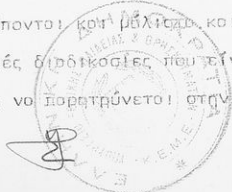
Το κρινόμενο κείμενο αποτελεί το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου Μαθηματικών Τάξεως γιο το δάσκαλο με τίτλο "ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Ε' Δημοτικού". Εκτείνεται σε 77 χειρόσρφες σελίδες μεγάλου μεγέθους και περιλαμβάνει το, σύμφωνα με το κατορτιζόμενο νέο νολυτικό πρόγραμμα, ακόλουθο αντικείμενο μαθήσεως γιο τους μαθητές. Αριθμοί πάνω από 1.000.000, συστήματα ορισμήςσεως, Διοιρετότητα, Συμμεγείς αριθμοί, Γεωμετρία. Το κείμενο πορυσιόζει την ακόλουθη δομή που επονολομβύνεται πιστό γιο το καθένο επιμέρους αντικείμενο διδασκαλίας: α) Γενική εισαγωγή στο αντικείμενο διδασκαλίας, β) Επίπεδο μάθησης των μαθητών, γ) Στόχοι που επιδιόκοντο: με τη διδασκαλία, δ) Διδασκαλία (υλικό, διδοκτικές ενέργειες, μαθητικές δραστηριότητες), ε) εφαρμογές στο βιβλίο του μαθητή. Η δομή αυτή πορυσιόζει μιο λογική και μπορεί να θεωρηθεί ως πολύ ικονοποιητική.

Διοπιστώνεται μίο πλήρης αντιστοιχίο των θεμάτων του βιβλίου του διδασκάλου με κείνο του βιβλίου του μαθητή.

Οι διδοκτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες οντοπακρίνοντο στους στόχους που θέτοντο κάθε φορδ και τους κούλυπτον. Ίσως όμως να χρειόζοντο περισσότερη εξδσκηση και εφαρμογές γνώσεων γιο τη βέβιστη ομομοίωση των οντικειμένων από τους μαθητές. Αν κούτι τέτοιο δεν το επιτρέπει η έκτοση του βιβλίου ως δηλωθεί στο διδασκαλο ότο ο ίδιος ολόλογο με τις εκτιμήσεις του μπορεί να πορυστοποιεί κάθε φορδ περισσότερη εργασία με τους μαθητές του. Και μύλλον αυτό επιβύλλεται.

- Στις "πρσογές στο βιβλίο του μαθητή", πολύ ασστό γιο καθεμίο απ' ουτές ξεχωριστό επισημοίνετο τι βο προσέζει ο διδασκαλος γιο το μαθητή, τι οποιείτο να κόρει και σε τι οποβύλλει.

- Μιο πορσότηρηση, που έχει σχέση και με όλο το βιβλίο του διδασκάλου σ' όλο το μαθήματο, οφάρδ στην ολόγκη να μη υποδεικνύεται μονολιθικό ένος μονοδικός τρόπος διδοκτικής προσέγγισης του κάθε φορδ οντικειμένου μαθήσεως. Αντίθετο και γιο ποιοδωγικό και διδοκτικούς λόγους επιβύλλεται να επιτρέποντο, και βύλλεται, και συγκεκριμένο να υποδεικνύοντο: και άλλες ενολλοκτικές διδοκτικές διδοκσίες που είναι δυνατόν να χρησιμοποιεί ο διδασκαλος, ολόδ ακόμα και ο ίδιος να πορσφύρνετο στην επιλόηση και

μορφογή και άλλων ερόμων διδασκάλους. Έτσι το βοήθημα αυτό του διδασκάλου παύει να δίνει την εικόνα εντός συνταξολογίου που ανοίρει κάθε προσωπική πρωτοβουλία τβυ δασκάλου στην τάξη, ανάλογο και με τη προσωπικότητά του και με το αντικείμενο διδασκα- λίας και με τη ψυχρυσική πραγματικότητα των συγκεκριμένων βοηθητών του. Φρονά πως οι συγγραφείς και του πρόντος βιβλίου πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τους αυτή τη πορο- τήρηση.

Το μέρος αυτό του βιβλίου γενικό κρίνεται κοτόλληλο και χρήσιμο βοήθημα γίο το διδασκόλο από κάθε όποψη και προτείνουμε το Τμήμο νογκρίνει τη δημοσίευσή του. Στο κείμενο έχουμε σημειώσει ορισμένες λεπτομέρειες και πρόντος επουσιόδεις ποροτηρήσεις σε βίδικό σημείο για βελτίωση.

Το Τμήμο, ύστερο από διεξοδική συζήτηση:

ο μ ό φ ο ν ο ε π ο φ ο ρ ε ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κοτόλληλο το πρώτο μέρος του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των βοηθητικών της Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ γίο το σχολ. έτος 1984-85.

Ε έ ρ ο 2ο.- Ανόθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοσι-
κού για το σχολ. έτος 1985-86.

Οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, και Ι. Χριστιάς,
σηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται να ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου Μελέτης
ου Περιβάλλοντος για την Δ' τάξη του δημοτικού και το σχολικό έτος
85-86 στους εξής εκπαιδευτικούς:

1. Γιάννη Γεωργιάδου
2. Αχιλλέα Λεοντάρη
3. Θρασύβουλο Ηπέλλα
4. Αντώνη Μπενέκο
5. Παναγιώτα Παπαδάτου
6. Νίκο Σκόπα
7. Γιάννη Χριστιά
8. Σπύρο Χριστοδούλου

Συντονισμός και εποπτεία: Α. Μπενέκος και Ι. Χριστιάς.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

έχει την εισήγηση όπως έχει.

έμσ 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λορίδος για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1923-24. -

Ο κ. Ν. Βλαυτίδης, Σύμβουλος Ε', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 5/104/23-12-1923 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λορίδος κ. Κορούση με τις προτάσεις του στην ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1923-24 και εισαγγεΐται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Κορούση με την εξής παρατήρηση: Κρίνεται σκόπιμο οι όρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν σε καθηγητ. παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, αντιμετώπισουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με διδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ φ α ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

έχει την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λορίδος κ. Κορούση για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1923-24 έχει με την εξής παρατήρηση:

Κρίνεται σκόπιμο οι όρες διδασκαλίας των ειδικών μαθημάτων να ανατεθούν επί καθηγητ. παιδαγωγικών που είναι δυνατό, επειδή προέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαίδευση, αντιμετώπισουν με περισσότερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικότητων με διδαγωγικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Κορούση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

έ μ ο 4α.- Ανύθεση διδασκαλίας μοθημάτων στη ΣΕΛΛΕ Ιωαννίνων γιο το Β' και Γ' τρίμηνο του σκαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 22/22-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΛΕ Ιωαννίνων κ. Θ. Ντολόκο με τις προτάσεις του γιο την ανύθεση διδασκαλίας μοθημάτων στην παροπύνα Σχολή γιο το σκαδ. έτος 1983-84 και εισηγεύται να γίνονν δεκτές οι προτάσεις του κ Ντολόκο με την εξής παροπύρηση:

Κρίνεται σκάπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδι:ών μοθημάτων να ανυθεθούν σε κοπυγηγές Ποιδογαικόν που είναι δυνατό, επειδή παέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαύση, ν' αντιμετωπίσουν με παρισσώτερη επιτυχία τις απαιτήσεις της Ειδιικής Διδασκτικής των μοθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικοτήτων παραιογαικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξώτερικού.

Το τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

έχει την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΛΕ Ιωαννίνων κ. Ντολόκο γιο την ανύθεση διδασκαλίας μοθημάτων στην παροπύνα Σχολή γιο το Β' και Γ' τρίμηνο του σκαδ. έτους, 1983-84 όπως έχει με την εξής παροπύρηση:

Κρίνεται σκάπιμο οι ώρες διδασκαλίας των ειδικών μοθημάτων να ανυθεθούν σε κοπυγηγές Ποιδογαικόν που είναι δυνατό, επειδή παέρχονται από τη Στοιχειώδη Εκπαύση, ν' αντιμετωπίσουν με παρισσώτερη επιτυχία τις απαιτήσεις της ειδικής Διδασκτικής των μοθημάτων του δημοτικού σχολείου, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν των ειδικοτήτων παραιογαικές σπουδές σε πανεπιστήμιο του εξώτερικού.

Η σχετική εισήγηση του κ. Ντολόκο επισωμύπεται στο παραιοτικό.

θ έ μ α 5ο.- Γνωμοδότηση α) για το βιβλίο "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" του Κων/νου Ζησόπουλου και β) για πέντε αντίτυπα της εφημερίδας "Μαθητική Δράση".

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

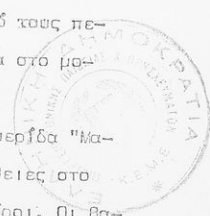
Ο δάσκαλος του 9ου δημοτικού σχολείου Λάρισας στέλνει το βιβλίο ("του", όπως γράφει) "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" και 5 φύλλα της εφημερίδας "Μαθητική δράση" και παρακαλεί να του γνωρίσουμε τις απόψεις μας γι' αυτή την παιδαγωγική του προσπάθεια.

Η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" έχει τις ενδείξεις "9ο δημοτικό Σχολείο Λάρισας. Σχολικό έτος 1982-1983. Τάξη ΣΤ2. Δάσκαλος:Κώστας Αθ. Ζησόπουλος" "Έκδοση Συλλόγου γονεων-κηδεμόνων". Ο δάσκαλος διαβεβαιώνει ότι η συλλογή συγκροτήθηκε από τα παιδιά με τη διαδικασία της καταγραφής των τραγουδιών από τα στόμα ανθρώπων του περιβάλλοντός τους. Δεν επιχειρήθηκε η κατάταξή τους σε κατηγορίες, γιατί αυτό θα ήταν ίσως πέρα από τις δυνατότητες των παιδιών.

Η "Μαθητική δράση" είναι μαθητική εφημερίδα, τετρασελιδη, τυπωμένη σε τυπογραφείο, έχει βγάλει πέντε φύλλα, και καλύπτει μία ολόκληρη σχολική χρονιά. Στο πρώτο φύλλο και στο άρθρο "Η προσπάθειά μας" ο δάσκαλος κάνει λόγο για το ρόλο του δασκάλου σ' αυτή την έκδοση και για την προοπτική περιορισμού της συμμετοχής του από φύλλο σε φύλλο. Συντάκτες παρουσιάζονται οι μαθητές, που υπογράφουν και όλα τα περιεχόμενα της εφημερίδας. Τα κείμενα είναι σύντομα, απλά, και στρέφονται γύρω από τη ζωή του σχολείου, μια πλούσια σε δραστηριότητες σχολική ζωή, και το κοινωνικό τους περιγύρο. Η μορφή της "Μαθητικής δράσης" είναι πολύ κοντά στο μοτίβο των επαρχιακών εφημερίδων.

Τόσο η "Συλλογή δημοτικών τραγουδιών" όσο και η εφημερίδα "Μαθητική δράση" θα πρέπει να θεωρηθούν αξιόπαινες προσπάθειες στο σχολικό χώρο, αν έχουν τηρηθεί ορισμένοι παιδαγωγικοί όροι. Οι βασικότεροι από τους όρους αυτούς είναι:

- Τέτοιου είδους δραστηριότητες από το ένα μέρος να μην κατανοούν περιθωριακές αλλά να εντάσσονται μέσα στη σχολική ζωή και εργασία και από το άλλο να μη γίνονται σε βάρος των μαθητών.

6 μ ο 6ο.- Απόσπαση στο ΚΕΜΕ του εκπαιδευτικού Διονύσιου Ακτύπη.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ ο Διονύσιος Ακτύπης, Σύμβουλος του 24ο δημοτικού σχολείου του 1ου γραφείου Πειραιά, ως μέλος της συντοκτικής ομάδας των βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας Δ' τάξης δημοτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α πο φ α ί ν ε τ α ι

αποφασίζεται την εισήγηση όπως έχει.

6 μ ο 7ο.- Σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 160/10-12-83 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης κ. Γκουρό με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και β) το έγγραφο αριθμ. 135/11-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ α) Κανονισμός λειτουργίας της Σχολής Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης καθώς και προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ για το έτος 1984-85 και εισηγήσει να γίνουν δεκτά το σχ. εσωτερικού κανονισμού Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το έτος 1984-85 όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο α πο φ α ί ν ε τ α ι

αποφασίζεται να ελεγχθεί ο εσωτερικός κανονισμός της ΣΕΛΔΕ Λαρίσης και οι προτάσεις για σύνταξη εσωτερικού κανονισμού ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης να μετάνοιγουν όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 2/1984 του Τμήματος.

Π ρ ό ξ η 3/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θέμα 1ο.- Τροποποίηση της απόφασης για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ'τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητές Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θέμα 2ο.- Έγκριση του Α'μέρους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Δ'τάξης Δημοτικού Εισηγητής κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο.- Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973 "Περὶ ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων των Σχολών Νηπιαγωγών". Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος
- Θέμα 4ο.- Ωρολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ'τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητές: Α. Βουγιούκας, Ι. Χριστιάς.
- Θέμα 5ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Β' τεύχους των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Β'τάξης δημοτικού. Εισ. κ. Πασσάκος, Συμβ. Β'.
- Θέμα 6ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Α' τεύχους του βιβλίου για το μαθητή Η γλώσσα μου Δ'τάξης δημοτικού. εισηγητής κ. Μελάς.
- Θέμα 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Α'μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε'τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θέμα 8ο.- Αναφορά κ. Ε. Φίκα δασκάλου, για την εφαρμογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς.
- Θέμα 9ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιών Προσχολικής ηλικίας κ. Μ. Κολούδη, Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 10.- Έγγραφο της Δ/ντριας Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για αύξηση ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ.

Θ έ μ ο ί ο. - Τροποποίηση της απόφασης για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Δ' τάξης δημοτικού για το σχολ. έτος 1985-86.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγηση του με τον κ. Ήπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:

Επειδή η έγκριση της προηγούμενης απόφασης μας προκρούει σε διαδικαστικά επίπεδα, ως προς τους Σπύρο Χριστοδούλου και Παναγιώτα Ποπεδάτου, παρακαλείται το Τμήμα να εγκρίνει την ανάθεση, στο κορόν στάδιο, της συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για την Δ' τάξη δημοτικού στους:

1. Γιάννη Γεωργιάδη, Επιβ/τή Β' του Ν. 309/78.

2. Αχιλλέα Ασνιέρη, *εχολιμό σύμβουλο*

3. Θεοδόσιου Ήπέλλο, *εχολιμό σύμβουλο*

4. Αντόνη Ήπενέκο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ

5. Νίκο Σκόπη, *εχολιμό σύμβουλο*

6. Γιάννη Χριστιδής, Εισηγητή του ΚΕΜΕ

και να γίνει η συμπλήρωση της απόδοσης, μόλις διευθετηθούν τα διαδικαστικά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

απόφαση αποφασίζεται:

Λέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 2ο Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή "Το βοηθητικό μου" Δ' τξξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείτο στο Τμήμα το ακόλουθο:

Ενικό: Η οργάνωση του περιεχομένου του Α' μέρους του βιβλίου "Το βοηθητικό μου" της Δ' τξξης δημοτικού οντοποκρίνεται στις οποιήσεις του νέου Α.Π., κλύπτει τις βασικές έννοιες των συνόλων (σύνολο και υποσύνολο, κοινό στοιχείο συνόλου με σύνολο, τομή συνόλων, προβλήματα συνόλων) τις μετρήσεις (εισαγωγή στους συμμιγείς αριθμούς) και ονοπύσσει μεθοδικά και πρωτοπορικώς πολλές από τις προβλεπόμενες στο Α.Π. μερικότερες ενότητες της γεωμετρίας (σημείο, γραμμές, είδη γραμμών, ευθύγραμμο τμήμα, ημιευθείες, επιφώνειες, επίπεδο γεωμετρικό σχήμα, τετράγωνο, ρόμβος, ορθογώνιο, τρίγωνο, είδη τριγώνων, κύκλος, πολύπλευρο, μέτρηση περιμέτρου, εμβοδού, μέτρηση όγκου, χωρητικότητα και βόρους).

Η δομή του βιβλίου, έτσι όπως οποιύσσαντο μερικότερες ενότητες της γεωμετρίας, πούναι τοποθετημένες στο τέλος του Α.Π. δεν πορακολουθεί τη δομή του νέου προγράμματος.

Ειδικές ποροτηρήσεις: (σ.4). Πορουσιόζεται ένο σύνολο με διόφορο γεωμετρικό σχήμα (τετράγωνο, ρόμβος, πορολληλόγραμμο) και κολούντοι οι βοηητές να τα χωρίσουν σε υποσύνολο με πολλούς τρόπους. Αφού δεν έχει γίνει ακόμα και, ιό γνωριμίο με το γεωμετρικό αυτό σχήμα, κρίνεται πρόωρη και δύσκολη μια τέτοια άσκηση. Άλλωστε και έτσι που είναι διοτυπωμένη, οι βοηητές δυσκολεύονται να κατολάβουν τι ακριβώς ζητείτο...

(σ.9) 1ο κριτήριο αξιολόγησης: Κοτολομβάνει μεγάλη έκταση (σ. 9-18) και σφορό τους αριθμούς 1-1000. Μπορούσε η αξιολόγηση να γίνοντο με συντομία και ν' αναφερόταν στο περιεκτικότερο βασικό στοιχείο για τον έλεγχο της σφομοίωσης, εμπέδωσης και κοτονόησης της όλης, δεδομένου ότι ένος τέτοιου έλεγχος έπρεπε να είχε πορωταθεί στην προηγούμενη τξξη.

(σ.9) α" "Το γνωστό τους" να γίνει "το γνωστό σου"

(σ. 11). "Υποθέστε ότι έχετε" να γίνει "Να υποθέσετε ότι έχετε"

(σ. 19). Γίνεται αναφορά στο σημείο που το ποριστόνουμε με μια τελείο (.),

όπως να ορίζεται ο χώρος ή το διόστημα στο οποίο τοποθετείτο το σημείο, όποτε και η σισθητοποίηση του θέτον πιο ευχερής.

[Handwritten signature]

(σ. 20). Δίνεται πρώτο ο ορισμός της ημιευθείας και μετά ο ορισμός της ευθείας. Κρίνεται: ακόπιμο ν' αντιστραφεί η προτεραιότητα της εισθητοποίησης των εννοιών.

(σ. 20). Ν' αναδιοτυπωθεί ο ορισμός της ημιευθείας.

Ημιευθεία είναι μέρος της ευθείας που έχει μια αρχή και εκτείνεται από το ένα και το άλλο μέρος της π.χ.

(σ. 20). Για τη γωνία δεν δίνεται ορισμός αλλά μόνο πως "σχηματίζεται".

(σ. 21). Η άσκηση με αριθμό 2 να πάρει τον αριθμό 3 και η άσκηση με αριθμό 3 να πάρει τον αριθμό 2.

(σ. 23). Δεν είναι σαφής η διατύπωση για τις κομπύλες γραμμές.

(σ. 2α) χρειάζεται ένα 0 (μηδέν) στη τρίτη γραμμή της άσκησης 3.

(σ. 42+ 43). Οι ασκήσεις "Λογοριθίζουμε με χρήματα" και "Εφορμίζουμε" στις σελ. 42 και 43 αντίστοιχα, επειδή επαναλαμβάνουν γνωστό πρόγραμμα, μπορούσε και να είχαν παραληφθεί.

(σ. 44+45). Κρίνεται ιδιαίτερο περιορισμένο το κριτήριο της οξυολόγησης της γεωμετρίας (νέο στοιχείο) όταν συγκριθεί σε έκταση με άλλο κριτήριο οξυολόγησης του μέρους αυτού του βιβλίου και όταν ληφθεί υπόψη η δυσκολία της κατανόησης των γεωμετρικών εννοιών.

(σ. 46- 48). " Οι αριθμοί ως το 2.000". Γιατί "Έρευνούμε" και "ανακαλύπτουμε"; Δεν είναι γνωστό πτους μοθητές;

Όπως φαίνεται από το πρόγραμμα το Α' μέρος του βιβλίου "Το βοηθητικό μου" Δ' δημοτικού είναι στη μεγαλύτερή του έκταση εισαγωγικό ή επαναληπτικό των γνώσεων που προηγήθηκαν στις προηγούμενες τάξεις. Τότε γιατί να περιέχει σε μεγάλη έκταση

(σ. 19-27 και 31-41) νέες γεωμετρικές έννοιες που περιλαμβάνονται στο τέλος του νέου προγράμματος της Δ' τάξης και μπορούσαν ν' αποτελέσουν αντικείμενο του Β' ή Γ' μέρους του βιβλίου; Παράλληλο όμως πρέπει να σημειωθεί ότι κρίνεται πετυχημένη η προσπάθεια του συγγραφέα να κόνουν πολλές, απλές, κατονομητές και προσιτές στο βοηθή της Δ' τάξης.

Γενικά, το βιβλίο (Α' μέρος) αναπτύσσει και καλλιεργεί μεθοδικά της βοηθητική σκέψη του παιδιού και το εθίζει με τις διάφορες δραστηριότητες, ενοζητήσεις, εφορμολές

και κοτοσκευές, να προβληματοφζετοι, να σκέπτετοι δημοιουργικό, να ερευνώ και ν' αντασ-
λύπει:

Έχω τη γνώμη ότι το Α' μέρος του βιβλίου " Το βοηθητικό μου" Δ' τάξης δημο-
τικού, μπορεί να εκδοθεί, αφού γίνουν ορισμένες βελτιώσεις. -

Ακολουθεί διαξοδική συζήτηση κατά τη οποία γίνονται δεκτές οι παρατηρήσεις του
κ. Βλουτίδη και ανταλλάσσονται σπόμεεις.

Το Τμήμο, ύστερα από τη συζήτηση,

σ μ ό φ ο ν ο ο π ο φ ο ρ ί ν ε τ ο ι :

Βεβαίει κατόλληλα το πρώτο μέρος του βιβλίου του βοηθητή "Το βοηθητικό μου" Δ' τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωση του από τον ΟΕΑΒ γιο το σχολ. έτος 1984-85,
με τις βελτιώσεις που προτείνονται από το Τμήμο.

Η συζήτηση γιο το τρίτο θέμα της ημερήσιας διοτύξεως Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973
"Περί ωρολογίου και ονολυτικού προαγόμετος των μοθημότων των Σχολών Κηπιουργών"
ονοβάλλεται γιο πην επόμενη συνεδρία του Τμήματος επειδή σπουσιάζει ο εισηγητής του
παραπάνω βέματος.

Γιο το τέτορτο θέμα της ημερήσιας διοτύξεως που ονοφέρετοι στο ωρολόγιο πρόγραμ-
μο των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού έγινε μιο κοτ'ορχήν συζήτηση.

Το Τμήμο βο συνεχίσει τη συζήτηση και βο λάβει σχετική σπόφωση στην επόμενη
συνεδρία του.

- 77 -

Θ έ μ ο έ ο.- Παρέδοση εικονογράφησης του Β' τεύχους των βιβλίων του βοηθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η Ζαγρόφας κ. Ειρήνη Κοραλέκο παρέδωσε την εικονογράφηση ο) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του βοηθητή των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (149 σελίδες X 1.800 δρχ. = 268.200 και β) του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου (152 σελίδες X 300 δρχ. = 45.600).

Η εργασία της κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ έ φ ο ν ο ο π ο φ ο ρ ί ν ε τ ο :

ότι η Ζαγρόφας κ. Ειρήνη Κοραλέκο παρέδωσε την εικονογράφηση του δεύτερου τεύχους των βιβλίων του βοηθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού (βιβλίο του βοηθητή: σελίδες 149 X 1800 = 268.200 δρχ. και βιβλίο του δασκάλου: σχέδιο 152 X 300 = 45.600 Σύνολο : 313.800 δρχ) και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία εμβλής της ποροπάνω Ζαγρόφας.

Θ έ μ ε έο.- Ανάθεση εικονογράφησης τμήμα^ο τεύχους του βιβλίου για το μοθητή Η γλώσσα μου Δ^ο τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β^ο, εισηγετό στο Τμήμα να ονοτεθεί η εικονογράφηση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μοθητή " Η γλώσσα μου" Δ^ο τάξης δημοτικού στην κ. Διοτσέντα (Υοκίνθη) Πορτίση.

Ως ομοιβή η κ. Πορτίση για τη σελιδοποίηση, επιμέλεια και εικονογράφηση του ποροπόνα βιβλίου ζήτησε το ποσό των 200.000 δρχ.

Φοροοντίγραφο της σχετικής προσφοράς της κ. Πορτίση επισυνόπτετο στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο σ π ό φ ο ί ν ε τ ο :

δέχετο την εισήγηση όπως έχει.

- 19 -

Θ έ μ ο 7α.- Ανάθεση εικονογράφησης του Α' μέρους του βιβλίου του ροβητά " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης Δημοτικού.

Ο κ. Α. Βαυγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισαγείται στο Τμήμα να ονομασθεί η εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 95/σέλιδο, στο ζωγράφο Νίκο Χουλιανό.

Ως αμοιβή ο κ. Χουλιανός ζήτησε το ποσό των 300.000 δραχ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν ο σ π ο σ ο φ ί ν ε τ α ι :

έχεται την εισήγηση όπως έχει.

Ο έ μ ο Βα.- Αναφορά κ. Ε. Φίκο, δασκάλος, για εφαρμογή Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Ο κ. Ιω. Χριστίδης, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος αναφορά της δασκάλος του 2ου Δημ. Σχολείου Αχαρνών κ. Ευσταθίου Φίκο σχετικά με την εφαρμογή από την ίδρυση και σε συνεργασία με δυο συνοδέλους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τάξεις τους (Γ' Δημοτικού).

Σχετικά με το αίτημα της κ. Φίκο έχω να ποροτηρήσω το εξής: Οι σκοποί της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και οι σχετικές με αυτή δραστηριότητες, όπως περιγράφονται από την κ. Φίκο, εντάσσονται σύμφωνα με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και υλοποιούνται με το βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο. Ο δάσκαλος μπορεί και οφείλει να αντιμετωπίσει το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού στα πλαίσια του μαθήματος αυτού, όπου είναι και η φυσική θέση, χωρίς βέβαια να αποκλείεται η δυνατότητα να αξιοποιηθεί ευκαιρίες που δίνονται με τα άλλα μαθήματα. Η κ. Φίκο, όπως και κάθε άλλος συνοδός, έχει την ελευθερία να οργανώσει τις σχετικές δραστηριότητες κατά την κρίση της και να χρησιμοποιήσει πρόσθετα υλικά που θεωρεί απαραίτητα για την επίτευξη των σκοπών της διδασκαλίας, πάντοτε όμως στο πλαίσιο του αναλυτικού και του ωρολογίου προγράμματος. Τέτοιες ενέργειες του δασκάλου είναι ουδεσδήποτε, ονήκουν στο έργο του και δεν χρειάζονται έγκριση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ1/633/22-11-1983 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την εισήγηση του κ. Χριστίδη και γ) την σχετική συζήτηση

α μ ό φ ω ν ο σ π ο φ ο ρ ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

84-

Θ Ε Μ Α 9ο : Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίου και παιχνιδιών προσχολικής ηλικίας κ. Μαρίας Καλούδη.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Ύψωμα τα ακόλουθα :

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309.71/87/Γ1/275/13-6-83 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Μαρίας Καλούδη για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της με τίτλο "Παίζω και μαθαίνω" και μιας σειράς παιχνιδιών για χρήση των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.

α) "Παίζω και μαθαίνω" : Πρόκειται για βιβλίο με μαυρόασκη εικονογράφηση ποικίλων θεμάτων πούναι ταξινομημένα κατά εποχές και παρμένα από τον παραστατικό κύκλο των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το νήπιο ζωγραφίζοντας τις εικόνες εθίζεται σε μια παθητική απασχόληση που δεσμεύει την καλλιέργεια και ανάπτυξη της δημιουργικής του σκέψης, τη πρωτοβουλία και πρωτοτυκία του. Ακόμα, ο αδέξιος χρωματισμός ειχόνων αγίων από το νήπιο (σ. 20, 41, 44, 67, 90) είναι δυνατό να το οδηγήσει σε διακομώδηση του θείου προσώπου.

Για τους παραπάνω λόγους δε το θεωρώ χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

β) Τα παιχνίδια : Αποτελούνται από τέσσερες σειρές που αναφέρονται στις τέσσερες εποχές του έτους και σε θέματα και πράγματα του άμεσου περιβάλλοντος του νήπιου. Η κάθε σειρά περιέχει ένα χρωματιστό PUZZLE, ένα ντόμινο, μια ντόμπολα και συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης του κάθε παιχνιδιού. Οι γνώσεις προσφέρονται με τρόπο αβιαστο και με χαρακτήρα παιχνιδώδη. Είναι απλές, προσιτές και ενδιαφέρουσες στο νήπιο. Έτσι, παράλληλα με την ευχάριστη απασχόληση, το νήπιο, σκεεί την παρατηρητικότητα του και καλλιεργεί τη δημιουργική του σκέψη.

Για τους παραπάνω λόγους έχω τη γνώμη ότι και οι τέσσερες σειρές των παιχνιδιών είναι χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ και ο κ. Βουγιούκας δε συμφωνούν με την εισήγηση του κ. Βλουτίδη όσον αφορά τη χρησιμότητα των παιγνιδιών της προσχολικής ηλικίας, γιατί θεωρούν ότι δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στο παιδί. Άλλωστε είναι φτιαγμένα από φθηνό υλικό και αυτού του είδους κυκλοφορούν πάρα πολλά στο εμπόριο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, α κ ο φ α ί ν ε τ α ι

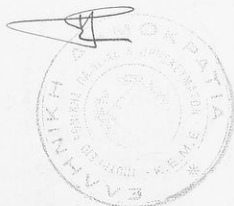
Α. ο μ ὄ φ ω ν α

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας το βιβλίο "Παίζω και μαθαίνω" της κ. Η. Καλούδη για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Β. Κ α τ ᾶ π λ ε ι ο ψ η φ ῖ α

Θεωρεί χρήσιμες, ως ελεύθερο βοήθημα, για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τις τέσσερες σειρές των παιγνιδιών της κ. Η. Καλούδη, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφούν οι κ.κ. Η. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, και ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, οι οποίοι δε θεωρούν χρήσιμα για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας τα παιγνίδια της κ. Καλούδη, επειδή δεν έχουν καμία πρωτοτυπία και ως εκ τούτου δεν προσφέρουν τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

83

Ο Ρ Η Α 100 : Έγγραφο της Δ/ντορας Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης για αύξηση ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην παραπάνω ΣΕΛΑΕ.

Ο Πρόεδρος του ΚΡΕΜ κ. Π. Σακελλαρίδης θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Διευθύντρια Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιουόρδα με το έγγραφό της αριθ. πρωτ. 266/23-12-1983 εκθέτει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η παραπάνω ΣΕΛΑΕ για την εξεύρεση διδακτικού προσωπικού, δεδομένου ότι οι καθηγητές αμείβονται μόνο με το ποσό των 450 δρχ. την ώρα, και ζητεί αύξηση της ωριαίας αποζημίωσης των καθηγητών που διδάσκουν στην ΣΕΛΑΕ "για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών και της εκπαίδευσης γενικότερα".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα συμφωνεί με το περιεχόμενο του εγγράφου της κ. Γκιουόρδα και παρακαλεί να ληφθεί υπόψη για το καλό της σωστής λειτουργίας των Σχολών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ρ ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 3/1984 του Τμήματος.

Πράξη 4/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος:

1) Τροποποίηση Β.Δ. 7/1973 "Περί ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των Σχολών Νηπιαγωγών κατά έτη σπουδών " (ΦΕΚ 2110-1-73 Τ.Α.)

Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

2) Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητής: Α. Βουγιούκας, Ι. Χριστιάς.

3) Το γλωσσικό μάθημα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητής κ. Δ. Μελάς

4) Εποπτικά μέσα διδασκαλίας

Εισηγητής: κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

5) Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' τάξης.

6) Γνωμοδότηση για το "Συναρμοζογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά- Γαλτσιώτη.

7) Χορήγηση αποσπάσματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. τσπον Έτελ. Βασιλόπουλο.

Εισηγητής: κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

8) Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαι-
δευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Εισηγητής: κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'

85-

7) Χορήγηση αποσπασματος της πράξεως 55/1983 του τμήματος Δ.Ε. στον Στέλ. Βασιλόπουλο.

Εισηγητής: κ.Μελός, Σύμβουλος Β'

8) Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενδεχόμενη για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Εισηγητής: κ.Μελός, Σύμβουλος Β'

ε μ ο ί α. - Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος: Τροποποίηση του 7/1973 Β.Δ.

" Περὶ ωράλογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και σκημάτων των Σχολών Νηπιαγωγών κατὰ ἔτη σπουδών" (ΦΕΚ 2/10-1-73 τ.Α.).

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:
Ος γενική παρατήρηση θα εἶχο να πῶ ὅτι το περιεχόμενο του σχεδίου εἶναι ανισορρέες: α) στις επιστήμες της αγωγῆς το περιεχόμενο διαγράφεται συνοπτικὸ ἐνῶ στο μαθηματο αναλυτικὸ β) σε ἄλλο σηὸ το τελευταίον προτάσσεται σκοπὸς του μαθηματος (στόχοι) σε ἄλλο ἔχι.

Προτεῖνω να γίνεῖ προσαρμογὴ ὄλων των μαθημάτων προς το μαθηματο των επιστημῶν αγωγῆς, για να δοθεῖ δυνατότητα στους διδασκόντες να οργανῶνουν ἀνάλογα το περιεχόμενο της διδασκαλίας τους και για να αποφευχθοῦν παρεξηγήσεις.

Ὡς προς το ἄρθρο 1 ἔχω να παρατηρήσω και να εισηγηθῶ τα εξής:

α) Να χωρισθοῦν τα μαθηματο κατὰ το πρότυπὸ του σχετικού Διατάγματος για τις Παιδωγωγικές Ακαδημίες.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ, II ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ, III ΓΕΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗΣ, IV ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

β) Να προστεθεῖ και για τις νηπιαγωγούς, ὡπως ἔβρινε και για τους δασκάλους, η ξένη γλώσσα (ῶρες 2 σε κάθε ἔτος).

γ) Η ειδική Αγωγή των ἀποκλινόντων παιδιῶν να ὑφάρθεῖ στα Παιδωγωγικὰ μαθηματο.

δ) Η ΠΝΓενική Ψυχολογία να γίνεῖ Εισαγωγή στην Ψυχολογία (Γενική Ψυχολογία. Σύγχρονο ρεύματα).

ε) Η Εξελικτική Ψυχολογία και Ψυχολογία Ατομικῶν Διαφορῶν (9) να χωριστεῖ σε δύο:

Αναπτυξιακή Ψυχολογία (Εξελικτική), ὡπως και στις Παιδωγ. Ακαδημίες (2 ῶρες στο Α' ἔτος) και Ψυχολογία Ατομικῶν Διαφορῶν (1 ῶρο στο Β' ἔτος). Ἄλλωστε αὐτὸ γίνετο

στην ἀνάλυση του περιεχομένου, ἄρθρο 2.

στ) Το 12 να γίνεῖ: Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία

ζ) Το 13 να γίνεῖ: Παιδική λογοτεχνία και Παιδικὸ βιβλίο (ὡπως εἶναι και το αναλυτικὸ περιεχόμενο στο ἄρθρο 2).

η) Τα 14 και 15 να ἐνοποιηθοῦν σε Αισθητική Αγωγή:

α) Εικαστικές Τέχνες, β) Μουσική κίνηση η αγωγή, ὡπως εἶναι και στο Ε.Α.Π. του δημοτικού σχολείου.

θ) Η Σωματική Αγωγή (16) να γίνεῖ Φυσική αγωγή και ρυθμική των νηπίων

- β. Ως προς το άρθρο 2 παρατηρώ και εισηγούμαι το εξής:
- α) Στις Σύγχρονες τάξεις της προσχ. Αγωγής (4) για περιληφθούν και Στοιχείο Συγκριτικής Παιδαγωγικής, που υπάρχει και για τις Ποιδ. Ακοδημίες.
- β) Το α (Γεν. και Ειδ. Μεθοδολογία κτλ.) να προσομοιωθεί ως εξής: ψ) Γλωσσικών
- γ) Μελέτης του Περιβάλλοντος ιι) Μαθηματικών ιψ) Αισθητικής Αγωγής, ν) Καλλιτεχνικών
- γ) Το β νό γίνεται: "Σχεδιασμός ενοτήτων", αντί βιωμάτων σχέδιο, που είναι όρος περιοριστικός.
- δ) Στο Κεφάλαιο: Ποιδική Λογοτεχνία (13 σελ. 6) (και Ποιδικό βιβλίο - όπως προτείνουμε να προστεθεί) να περιληφθεί και το ειδικό θέμα "Εικονογραφημένο ποιδικό βιβλίο" που είναι από τα σημαντικότερα-μορφωτικά μέσα του ποιδιού της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας και που τόσο κοκοποιείται με τα κομμάτια και άλλο εμπορικά φυλλάδια. Επίσης η φράση "Ιδιοίτερη έμφαση στην παραγωγή της δεκαετίας 1970-1980 να σπαλειφθεί προς αποφυγή πορεξηγήσεων και για τον κίνδυνο περιορισμού του οπτικού πεδίου. Σημαντική είναι και όλη η δεκαετία του 1960 και η πενταετία του 1980-85. Να αντικατασταθεί ως εξής: 4) "Ιδιοίτερη έμφαση να δοθεί στη μετοπολεμική περίοδο".
- ε) Τέλος πρέπει να αναφερθούν στο Β' έτος, εκτός από τις 5 ώρες πρακτικής άσκησης την εβδομάδα (παρακαλούθηση κ.λ.π), και οι ώρες (ο χρόνος) πρακτικής άσκησης που γίνεται στα δημόσια νηπιαγωγεία: 2 15/βήμερο ή 100-120 ώρες το χρόνο.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1904/2-11-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και γ) τη διεξαδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Λέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 2ο.- Ορολόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου.

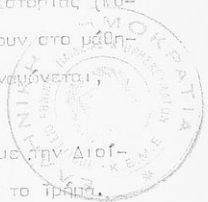
Α. Θ κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγάται τα ακόλουθα για το ορολόγιο πρόγραμμα "Μελέτης του Περιβάλλοντος των Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού:

Με το νέο, αναλυτικό πρόγραμμα εισάγεται το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στις μ τέσσερις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Όσο αφορά την Γ' τάξη στο μάθημα αυτό ενσωματώνονται στοιχεία από την κοινωνική ζωή, το γεωφυσικό περιβάλλον, την οικονομική ζωή, τη βιολογία, έννοιες από τις φυσικές

επιστήμες, καθώς και στοιχεύο από την πολιτιστική εξέλιξη (ιστορία). Σ' αυτά πρέπει να συμπεριληφθούν και στοιχεία από την Υγιεινή και την καταστροφή και τη μόλυνση του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια στην Τρίτη τάξη δε διδάσκονται η Γεωγραφία και η Φυσ. Ιστορία ως ιδιαίτερα μαθήματα. Επομένως στη θέση των μαθημάτων αυτών πρέπει να οριστεί ως διδασκόμενο μάθημα η Μ.τ.Π. Αυτό όμως δε φαίνεται καθαρά στο προεδρικό διάταγμα με το οποίο δημοσιεύτηκε το νέο αναλυτικό πρόγραμμα για την Γ' τάξη.

Το τμήμα με την 18/1983 πράξη του και με το αιτιολογικό ότι οι τρεις ώρες (2 ώρες της Γεωγραφίας και 1 της Φυσ. Ιστορίας) δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας του μαθήματος της Μ.τ.Π. έδωσε εντολή στους συντάκτες του αναλυτικού προγράμματος και τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συντάξουν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση τις τέσσερις (4) ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Επίσης το τμήμα με την 41/1983 πράξη του αποφασίζεται ομόφωνα να δοθεί μια ώρα στο μάθημα της Μ.τ.Π. και κατά πλειοψηφία η τέταρτη ώρα που θα δοθεί στη Μ.τ.Π. της Γ' τάξης να αφαιρεθεί από το μάθημα της Ιστορίας (Μυθολογίας), επειδή αρκετά στοιχεία από την Ιστορική εξέλιξη μπαίνουν στο μάθημα της Μ.τ.Π. και έτσι το μάθημα της Ιστορίας όχι μόνο δεν αποδυναμώνεται, αλλά αντίθετα ενισχύεται.

Πριν το τμήμα καταλήξει στην απόφαση αυτή, ήρθε σε συνενόηση με την Διοίκηση η οποία και συμφώνησε να δεχτεί τη ρύθμιση που θα πρότεινε το τμήμα. Με τη δημοσίευση όμως του προγράμματος δεν έγινε η παραπάνω ρύθμιση ούτε φαίνεται ότι το μάθημα της Μ.τ.Π. αντικαθιστά στη Γ' τάξη τα μαθήματα Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία. Σε σχετική ερώτησή και αφού είχε σταλεί το διάταγμα για δημοσίευση οι αρμόδιοι της Δ/σης εφαρμογής προγραμμάτων απάντησαν ότι μια τέτοια ρύθμιση του ωρολογίου προγράμματος δεν μπορούσε να γίνει για τα λιγοθέσια σχολεία. Αυτό όμως κατά τη γνώμη μου, δεν ευσταθεί. Έτσι σήμερα έχουμε αναλυτικό πρόγραμμα και βιβλίο που έχουν συνταχτεί με βάση τέσσερις ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα, ενώ ωρολόγιο πρόγραμμα τρεις (3) ώρες. Οι τρεις ώρες δεν επαρκούν για τη Μ.τ.Π., αν βέβαια δεν θέλουμε να χάσει τη σημασία του το μάθημα αυτό που αποτελεί καινοτομία για το δημοτικό σχολείο.

Για τους παραπάνω λόγους και για τους λόγους που επικαλούμαι και στις εισηγήσεις μου (πρακτικά 19 και 20/83) προτείνω να λυθεί το πρόβλημα από το προσεχές σχολ. έτος με τη δημοσίευση του νέου αναλυτικού προγράμματος της Δ' τάξης ως εξής:

[Handwritten signature]

Με την εισαγωγή του μαθήματος της Μ.τ.Π. τα διδασκόμενα μαθήματα και οι ώρες διδασκαλίας τους στη Γ^α τάξη είναι:

Α/α Διδασκόμενα μαθήματα	6/θέσιο	5/θέσιο	4/θέσιο	3/θέσιο Γ ^α +Δ ^α	2/θέσιο	1/θέσιο Γ ^α +Δ ^α
1 Φθρηκευτικά	2	2	2	2	2/2	1/2
2 Νεοελληνική Γλώσσα	9	9	9	10/2 10/2	6	6/2 6/2
3 Ιστορία	1	1	1	1	1/2	1/2
4 Μελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	4	?	3/2
5 Μαθηματικά	3	3	3	3 3	3/2	3/2
6 Αισθητική Αγωγή*	4	4	4	4/2	2/2	1/2
7 Φυσική Αγωγή	2	2	2	2	2/2	1/2
Σύνολο	25	25	25	27	30 ώρες συνολικά	

Στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα Μ.τ.Π. της Δ^α τάξης ενσωματώνονται τα ίδια περιεχόμενα, επομένως και στην τάξη αυτή οι τρεις ώρες διδασκαλίας δε μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες διδασκαλίας του μαθήματος. Χρειάζονται δηλ. και εδώ τέσσερις (4) ώρες. Η ώρα αυτή δε μπορεί να αφαιρεθεί από κάποιο άλλο μάθημα χωρίς να μειωθεί η παιδευτική του σημασία.

Πρόταση: α) Να προστεθεί στο συνολικό χρόνο ωρών διδασκαλίας στη Δ^α τάξη μία (1) ώρα. Να γίνει δηλ. το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα από 25 ώρες που ισχύει σήμερα 26 ώρες. Η ώρα αυτή να δοθεί στο μάθημα της Μ.τ.Π. Η ρύθμιση αυτή να γίνει από το προσεχές σχολικό έτος 1984-85 με τη δημοσίευση του νέου αναλυτικού προγράμματος.

β) Να δοθεί εντολή στους συντάκτες του αναλ. προγράμματος και της τους συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου να συνταχθούν πρόγραμμα και βιβλίο με βάση το 4/ωρο εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

* Τα τεχνικά στα 2/θέσια και μονοθέσια σχολεία διδάσκονται στις σιωπηρές εργασίες. Οι ώρες της Αισθητικής Αγωγής διατίθενται για τη διδασκαλία της Μουσικής.

[Handwritten signature]

Β. Ο κ. Α. Βαγγιεύκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγήσει τα ακόλουθα:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ε' και ΣΤ' ΤΑΞΕΩΝ ΕΞΑΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τα ωρολόγια προγράμματα (Ω.Π.) συνάπτονται αναπόσπαστα με τα αναλυτικά (Α.Π.) από την άποψη της χρονικής κάλυψης των μαθημάτων. Ήδη βρίσκονται στο στάδιο της τελικής επεξεργασίας Α.Π. για τα μαθήματα "Νεοελληνική γλώσσα" Ε' και ΣΤ' τάξεων και "Μαθηματικά" Ε' τάξης, και με βάση τα προγράμματα αυτά προχωρεί παράλληλα η συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου για την Ε' τάξη. Ο σχεδιασμός των μαθημάτων αυτών έγινε με βάση ορισμένο αριθμό ωρών την εβδομάδα, 9 για τη "Νεοελληνική γλώσσα" (δύο και στις προηγούμενες τάξεις) και 4 για τα "Μαθηματικά" (κατά μία περισσότερες από ό,τι στις προηγούμενες τάξεις), αριθμό ωρών που κρίθηκε από τους εισηγητές απαραίτητος για να γίνει σωστή δουλειά.

Αλλά δεν μπορεί να νοηθεί Ω.Π. δύο μόνο μαθημάτων, ανεξάρτητα δηλαδή από τις ώρες των άλλων μαθημάτων και κυρίως ανεξάρτητα από το σύνολο των ωρών για όλα τα μαθήματα. Το σύνολο πάλι των ωρών εξαρτάται όχι μόνο από τη σημασία και τις διδακτικές απαιτήσεις κάθε μαθήματος μα και από άλλους παράγοντες, όπως οι εργάσιμες μέρες, το πρόβλημα των συστεγαζόμενων σχολείων σε διπλή βάρδια κτλ. Το Ω.Π. που ισχύει σήμερα για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' με βάση το προηγούμενο Α.Π. και μετά την καθιέρωση της πενήνημερης εργασίας είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
Νεοελληνική γλώσσα	7
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ιστορία	2
Θρησκευτικά	2
Γεωγραφία	2
Πολιτική και κοινωνική Αγωγή	1
Αισθητική αγωγή	2
Φυσική αγωγή	1
Πολιτιστικές δραστηριότητες	1

Με την εβδομάδα των έξι εργασιών ημερών οι ώρες διδασκαλίας ήταν πάντε την ημέρα. Έμειναν πάντε και μετά την καθιέρωση του πενθήμερου. Για να γίνει αυτό, και με την προσθήκη μάλιστα μιας ώρας στα μαθηματικά, χρειάστηκε να μειωθούν οι ώρες ορισμένων μαθημάτων. Κατά τη γνώμη μου η μείωση, με τον τρόπο που έγινε, ήταν η λιγότερο ενδεδειγμένη. Μειώθηκαν οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας, της Αισθητικής και της Φυσικής αγωγής και των σικάν - δηλαδή μαθημάτων από τα σημαντικότερα του δημοτικού σχολείου. Η αισθητική και η φυσική αγωγή δε χρειάζονται υπερτάση, γιατί είναι εκείνα που δίνουν χαρά στα παιδιά και εξασφαλίζουν την ψυχική τους υγεία. Η αξία της νεοελληνικής γλώσσας είναι ακόμα πιο αυτονόητη: όσο πιο πολύ βοηθήσουμε τα ελληνόπουλα να εξουσιάζουν τη γλώσσα τους τόσο και καλύτερους Έλληνες τους κάνουμε - και είναι αυτό ανάγκη εθνική, όταν συμβαίνει να είμαστε ένας λαός 10 εκατομμυρίων. Κι ακόμα όσο πιο πολύ προσθαύμε τη γλωσσική τους κατάρτιση τόσο περισσότερο συμβάλλουμε στην πνευματική τους συγκρότηση και στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία τους με τους άλλους και με τα μορφωτικά αγαθά. Γι' αυτό άλλωστε και οι άλλοι λαοί δίνουν εξίσου μεγάλη βαρύτητα στην εθνική τους γλώσσα. Ύστερα, είναι απαρτίας άξιο πός για τις τέσσερις πρώτες τάξεις χρειάζονται 9 ώρες τη βδομάδα, και για τη Ε' και ΣΤ' αρκοούν 7, όταν το μάθημά γίνεται τόρα απαιτητικότερο, με τη γραπτή έκφραση (Ε' Εκθεση) να χρειάζεται μεγαλύτερη άνεση χρόνου' κι ακόμα όταν στο γυμνάσιο έχουμε μια αισθητή μείωση τεναρών που διατίθενται συνολικά για τη Νεοελληνική γλώσσα και τη Νεοελληνική λογοτεχνία. Η "Νεοελληνική γλώσσα" στο δημοτικό σχολείο είναι ένα σύνθετο μάθημα που περιλαμβάνει την παλιά ανάγνωση, γραμματική, έκθεση κι ακόμα συντακτικό, βασικό λεξιλόγιο και Ανθολόγιο. Και ο σχεδιασμός του μαθήματος έχει γίνει έτσι ώστε κάθε ενιαιοποιημένη διδακτική ενότητα να χρειάζεται ένα δίωρο για να βγει έξω. Έτσι στις προηγούμενες τάξεις έχουν προβλεφθεί την εβδομάδα 4 δίωρα και μία πέμπτη μονή ώρα για αξιολόγηση, επαναλήψεις και φροντιστηριακή άσκηση.

Θεωρήσαμε λοιπόν αυτονόητο ότι θα διατηρηθούν οι 9 ώρες στην Ε' και την ΣΤ' τάξη και με το σχεδιασμό αυτό προχωρούμε στη συγγραφή του πρώτου μέρους των βιβλίων για το μαθητή, που ήδη βρέθηκεται προς το τέλος του.

Για τα φυσικά ο περιορισμός των ωρών σε 3 δε δημιουργεί ίσως μεγάλο πρόβλημα αν το εννοποιημένο μάθημα περιοριστεί σε βασικές γνωστικές δομές, τη στιγμή μάλιστα που οι σχετικοί κλάδοι γίνονται αντικείμενο συστηματικότερης

διδασκαλίας στη μέση εκπαίδευση. Με το ίδιο σκεπτικό θα μπορούσε και η Γεωγραφία να περιοριστεί σε 1 ώρα.

Περιττεύει τέλος η μία χωριστή ώρα για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, οι οποίες σκόπιμο είναι να ενταχθούν οργανικά στα αντίστοιχα μαθήματα.

Για να μη γίνει όμως περιορισμός ωρών και σε άλλα μαθήματα, προκειμένου να μείνουμε στις 28 ώρες την εβδομάδα, σκόπιμο θα ήταν να αυξηθούν κατά 2 συνολικά οι ώρες. Έτσι θα είχαμε και μία λογική κλιμάκωση των ωρών από κάτω προς τα πάνω: Α' και Β' τάξεις: 23 ώρες, Γ' και Δ' : 25, Ε' και ΣΤ': 27.

Με όλο το παραπάνω σκεπτικό το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα που θα πρότεινα είναι το εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΩΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα.....	5
Μαθηματικά	4
Φυσικά	3
Ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).....	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ.δραστηριότητες, εκκλησιασμό κτλ....	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες)	2

Σύνολο ωρών 27

Για τα σχολεία που έχουν μόνο πρωινό ωράριο εργασίας δύο βόρα την εβδομάδα δε δημιουργούν πρόβλημα. Στα συστεγαζόμενα σχολεία πρωί απόγευμα το πρόβλημα του χρόνου μπορεί να εξοικονομηθεί με δυο ρυθμίσεις:

- 1) Με επιμήκυνση του ωραρίου στην αρχή και στο τέλος κατά ένα τέταρτο (8,15" - 1,15" αντί 8,30" - 1,00" που είναι σήμερα).
- 2) Με τη συγχώνευση του πρώτου δίωρου για τη "Νεοελληνική γλώσσα", χωρίς τη μεσομέτρηση διαλειμματος. Η τελευταία ρύθμιση είναι έτσι κι αλλιώς επιβεβλημένη, ανεξάρτητα από τη συμβολή της στην εξοικονόμηση χρόνου.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο κ. Ν. Βλουσιφίδης, Σύμβουλος Β' τάξης τα εξής:

Τάξεις Γ' Δ' : Δεν κρίνεται σκόπιμο ν' αυξηθούν οι ώρες του εβδομαδιαίου ωρολ. προγράμματος. Η μία (1) ώρα που πρέπει να δοθεί στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (διδάσκονται πολλά μορφωτικά στοιχεία σέ νέα διαπλοκή) ν' αφαιρεθεί από τις εννιά (9) ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας.

Τάξεις Ε' ΣΤ' : Δεν συμφωνώ ν' αυξηθούν οι ώρες του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας από επτά (7) σε εννιά (9) την εβδομάδα. Όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο συνεπικουρούν στην εκμάθηση της Νεοελληνικής γλώσσας, γιατί καλλιεργούν τις αναγνωστικές, εκφραστικές και άλλες ικανότητες των μαθητών. Άλλωστε, με τις ώρες που δίνει σήμερα το Α.Π. στις τάξεις Α' - Δ', πρέπει οι μαθητές των τάξεων αυτών να έχουν εξουσιάζει την Νεοελληνική γλώσσα και να έχουν κατανοήσει και εμπέδωσε τις βασικές δομές της. Η πρόταση της εισήγησης ως προς το μάθημα αυτό, αυξάνει όπως είναι φυσικό τις διδακτικές ώρες την εβδομάδα, στο σύνολό τους, από 25 σε 27.

Τέτοια αύξηση που θ' αναγκάσει τους μαθητές να διδάσκονται επί 6/ωρο συνεχώς για 2 μέρες την εβδομάδα είναι απαράδεκτο από πολλές απόψεις. Επίσης, ο λόγος που προβάλλεται για την προτεινόμενη αύξηση ότι το νέο βιβλίο της

-94-

Νεοελληνικής γλώσσας για το μαθητή των τάξεων Ε' και ΣΤ' γράφεται με βάση τις εννιά (9) ώρες, δεν αυξάνεται γιατί δεν έλαβε ποτέ το Τμήμα Δημοτικής σπάνιας για τέτοια αύξηση.

Προτείνω, το εβδομαδιαίο ωρολ. πρόγραμμα του ε/θεσίου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' να παραμείνει όπως ισχύει σήμερα, δηλ. το μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας να διδάσκεται επτά (7) ώρες. Με μια μόνο αλλαγή. Η μία (1) ώρα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων να προστεθεί στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής που πρέπει να διδάσκεται σπουδής δυο ώρες (2) την εβδομάδα.

Ο κ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής:

Θεωρώ ότι για τα μικρά παιδιά της Δ' τάξης δημοτικού είναι παιδαγωγικά απορρόηκτο να παραμένουν στις αίθουσες για πέντε (5) συνεχείς ώρες και να προσπαθούμε να τις κάνουμε και 6. Σ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες οι μαθητές πηγαίνουν 3.30 ώρες το πρωί και 1.30' το απόγευμα. Το σχολείο που έχει ελεύθερο κτίριο θα πρέπει να εφαρμόσει αυτό το ωράριο.

Επομένως προτείνω να γίνει αποδεκτό το ωράριο των 26 ωρών μόνο όταν τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο και το απόγευμα. Τα σχολεία που αδυνατούν να έχουν απογευματινή λειτουργία να έχουν μικρότερο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, συμφωνεί με την πρόταση του κ. Βουγιούκα να αυξηθούν κατά δύο οι ώρες της Νεοελληνικής γλώσσας στις τάξεις Ε' και ΣΤ' του εξαθέσιου δημοτικού σχολείου.

Για τις τάξεις Γ' και Δ' του δημοτικού προτείνει να αυξηθεί κατά μία (1) ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα δηλ. από 25 ώρες να γίνει 26 ώρες. Η μία (1) ώρα να δοθεί στη Μ.τ.Π. και να παραμείνουν οι δυο ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με την πρόταση του κ. Μπενέκου να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού.

Για τις Ε' και ΣΤ' τάξεις του δημοτικού προτείνει :α) Οι ώρες διδασκα-

Σ

-95-

λφας τής Ν.Ε. γλώσσας να γίνονν θ και β) να παραμείνουν οι δύο (2) ώρες διδασκαλίας τής Γεωγραφίας.

Επίσης ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ δε συμφωνεί με τη μείωση τής Γεωγραφίας κατά μία (1) ώρα στις τάξεις Ε' και ΣΤ', επειδή η Γεωγραφία είναι σημαντικό μάθημα και η μείωση σε μία ώρα ποσοστιαία είναι πολύ μεγάλη. Προτείνει η Ν.Ε. γλώσσα να διδάσκεται 7 ώρες την εβδομάδα και η Γεωγραφία 2 ώρες την εβδομάδα.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', συμφωνεί με τις προτάσεις του κ. Ιππενέκου και του κ. Βουγιούκα.

Το Τμήμα, ύστερα από την διεξοδική συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων κατά πλειοψηφία αποφαινεται:

1) Να αυξηθεί κατά μία ώρα το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας στις Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού σχολείου ως εξής:

- α) Οι ώρες διδασκαλίας Μελέτης του Περιβάλλοντος από τρεις (3) να γίνουν τέσσερις (4) και β) οι ώρες διδασκαλίας τής Ιστορίας να γίνονν δύο (2).

Μειωθησούν οι κ.κ. Ν.Βλαυτίδης και Στέφ.Παπασημακπούλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό τής πράξεως.

2) Να αυξηθεί κατά δύο (2) ώρες το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας στις Ε' και ΣΤ' τάξεις του εξαθεσίου δημοτικού σχολείου ως εξής:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΟΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Νεοελληνική γλώσσα	9
Μαθηματικά	4
Φυσικά	4
Ιστορία (με τις αντίστοιχες	
πολιτιστικές δραστηριότητες)	2
Θρησκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκευτ.	
δραστηριότητες, εκκλησιασμού, κτλ.	2
Γεωγραφία	1
Πολιτική και κοινωνική αγωγή	1
Αισθητική αγωγή (με τις αντίστοιχες	
πολιτιστικές δραστηριότητες)	3
Φυσική αγωγή (με τις αντίστοιχες	
αθλητικές δραστηριότητες	2

-9%

Μεταφράζονται οι κ.κ. Ν. Βλουτιδής, Κ. Γυιουμάκος και Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξης.

Στη συνέχεια το Τμήμα ανέθεσε στον κ. Χριστιά να τακτοποιήσει, με βάση την παραπάνω απόφαση, τις ώρες διδασκαλίας κατά τύπο σχολείου και να εισηγηθεί σχετικά στην επόμενη συνεδρία.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

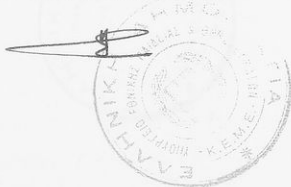
Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 4/1984 του Τμήματος.

Π ρ ά ξ η 5/ 1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θέμα 1ο.- Προλόγιο πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θέμα 2ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους τού βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά- Γαλτσιώτη. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 4ο.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θέμα 5ο.- Αντικατάσταση μέλους ομάδας συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 6ο.- Χορήγηση αποσπάματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. στον κ. Σγεφ Βασιλόπουλο, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 7ο.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομικής ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.
- Θέμα 8ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της Σούλας Ροδοπούλου- Ρόζου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

ε μ α 1α.- Προλόγιο Πρόγραμμα των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού σχολείου
(συνέχεια συζητήσεως).

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΣ, Εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με βάση την απόφαση του Τμήματος να αυξηθεί το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας
των Γ' και Δ' τάξεων κατά μία (1) ώρα και στις Ε' και ΣΤ' τάξεις κατά δύο (2), τακτο-
ποιώντας τις ώρες διδασκαλίας κατά τύπο σχολείου και θέτω ^{το} σχέδιο υπόψη του Τμήματος
να αποφασίσει σχετικά.

Στα ολιγοθέσια σχολεία και όπου υπάρχει συνδιδασκαλία οι ώρες εβδομαδιαίας
διδασκαλίας παραμένουν ως έχουν, δηλ. 27. Στα σχολεία αυτά δεν υπάρχει, κατά τη γνώμη
μου, δυνατότητα αύξησης του ωραρίου εργασίας. Για το 2/θέσιο και το 1/θέσιο σχολείο
μπορεί να γίνει καν λόγος, γιατί στα σχολεία αυτά ισχύει ήδη το ωράριο των 30
λεπών διδ/λίας την εβδομάδα.

Επιμέρους αλλαγές έγιναν σε δυο τρεις περιπτώσεις και μόνο όσο αφορά τα μαθήματα
ελληνική γλώσσα και μαθηματικά. Απομένει να συζητηθεί το πρόβλημα της συνδιδασκαλίας
αγγλικού μαθήματος στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' ύστερα από πρόταση του κ.
Χριστιάδη και του κ. Μελά που μόλις και τέθηκε υπόψη. Η πρόταση αυτή εξοικονομεί τα
μαθήματα στις συνδιδασκόμενες τάξεις Γ' και Δ' κατά πολύ ικανοποιητικό τρόπο. *Εχέμε*
απολύτως ειλικρίνη γνώμη του κ. Μελά.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ονομαστικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας είναι κοινό για τις τάξεις Γ' και δημοτικού για δυο κυρίως λόγους:

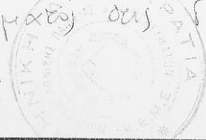
Δεν είναι εύκολο να διαφοροποιηθεί το περιεχόμενο του προγράμματος ως προς το βαθμό δυσκολίας για το παιδί που φοιτούν στις τάξεις Γ' και Δ'. Εξόλλου έρευνες που έχουν γίνει σε άλλες χώρες έχουν δείξει ότι υπάρχουν μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις στις επιδόσεις των παιδιών μέσω στην ίδια τάξη παρά σ' εκείνες των παιδιών δυο διαδοχικών τάξεων.

Στη χώρα μας υπάρχουν πολλά ολιγοθέσια σχολεία με συνδιδασκόμενες τις τάξεις Γ' και Δ'. Η ως σήμερα πρακτική να διδάσκονται χωριστά τη γλώσσα οι δυο αυτές τάξεις δεν αφήνει αρκετό χρόνο ούτε στη μια ούτε στην άλλη τάξη για βαθύτερη επεξεργασία και κατανόηση του γλωσσικού υλικού.

Έχοντας υπόψη αυτό το στοιχείο προχωρήσαμε στη σύνταξη ενός κοινού ονομαστικού προγράμματος για τις τάξεις Γ' και Δ' και φροντίσαμε το αντίστοιχο βιβλίο να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες και το ενδιαφέρον των παιδιών και των δυο αυτών τάξεων. Ακόμη για την ικανοποίηση των ατομικών διαφορών και των αυξημένων απαιτήσεων που πιθανόν να έχουν πολλά παιδιά της Δ', και οποσδήποτε ορισμένο της Γ' τάξης, σε κάθε μάθημα προβλέπονται δραστηριότητες με ποικίλο βαθμό δυσκολίας, ειδικότερο προβλέπονται στο τέλος κάθε μαθήματος μια ή δυο γραπτές εργασίες που σημειώνονται με οματρίσκο, για παιδιά με περισσότερες δυνατότητες που τελειώνουν πιο γρήγορα τις άλλες εργασίες.

Πρόσσή μου είναι να τροποποιηθεί το Π.Δ. 449/ΦΕΚ 168/18-11-1983 στο άρθρο 2, ώστε να προβλεφθεί η συνδιδασκασία της Νεοελληνικής γλώσσας στις συνδιδασκόμενες Γ' και Δ' τάξεις των ολιγοθέσιων σχολείων από το σχολικό έτος 1984-85 οπότε θα κυκλοφορήσουν και τα νέα βιβλία " Η γλώσσα μου " της Δ' τάξης.

Υπογραφή από τον εισάγοντα τον κ. Μελά, που γίνεται δεκτή από το Τμήμα, ο κ. Χριστόφορος συνεχίζει την εισήγηση και τροποποιεί το σχέδιο των δύο αρχών ως συνδιδασκασία των ολιγοθέσιων μαθημάτων της Γ' και Δ' τάξης του Δημοτικού.

-100-

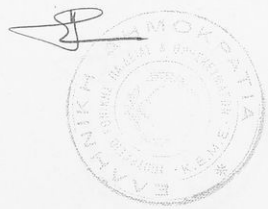
6/θέσιο σχολείο

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Όρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
Μαθηματικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμός κτλ).			2	2	2	2
Ελληνική γλώσσα	9	9	9	9	9	9
Ποιητικά	4	4	3	3	4	4
Γραμμάτια (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).			2	2	2	2
Ποιήματα του Περιβάλλοντος (με ερωματουμένα θρησκευτικά για τις Α' και Β' τάξεις)	4	4	4	4		
Γραμμάτια					1	1
Ποιήματα					3	3
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή					1	1
Αθλητική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	4	4	4	4	3	3
Μουσική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).	2	2	2	2	2	2
Σύνολο ωρών	23	23	26	26	27	27

Παρατήρηση:

Η Νεοελληνική γλώσσα θα γίνεται τις δυο πρώτες ώρες, χωρίς να μεσολαβεί

διάλειμμα.

Ε/θέσιο σχολείο

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Όρες εβδομαδιαίας διδ/λίας				
	Α'	Β'	Γ' + Δ'	Ε'	ΣΤ'
θηροσκευτικά (με τις αντίστοιχες θρησκ. δραστηριότητες, εκκλησιασμοί : κτλ).			2	2	2
ελληνική γλώσσα	9	9	9	9	9
μαθηματικά	4	4	3 3	4	4
ιστορία (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες).			2	2	2
ελέτη του Περιβάλλοντος (με ενσωματωμένα θρησκευτικά για τις Α' και Β' τάξ).	4	4	4		
επιγραφές				1	1
μουσικά				3	3
κοινωνική και Πολιτική Αγωγή				1	1
κοινωνική αγωγή (με τις αντίστοιχες πολιτιστικές δραστηριότητες)	4	4	4/2	3	3
κοινωνική αγωγή (με τις αντίστοιχες αθλητικές δραστηριότητες).	2	2	2	2	2
Σύνολο ωρών	23	23	27	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ' και Δ'. Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Β' ή Ε' + ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας			
	Α'	Β'	Γ' + Δ'	Ε' + ΣΤ'
Φαρμακευτικά			2	2
Ελληνική γλώσσα	9	9	9	8
Μαθηματικά	4	4	3 3	3 3
Ιστορία			2	2
Ελέτη του Περιβάλλοντος	4	4	4	
Γεωγραφία				1
Φυσικά				3
Οικονομική και Πολιτική Αγωγή				1
Εισαγωγική αγωγή	4	4	4/2	2
Επιστημονική αγωγή	2	2	2	
				2
Σύνολο ωρών	23	23	27	27

Παρατήρηση:

Προσφορότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Γ' + Δ' και Ε' + ΣΤ'.

Δεν αποκλείεται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Β' και Γ' + Δ' ή Α' + Β' και Ε' + ΣΤ', αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

-103-

3/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Α' + Β'		Γ' + Δ'		Ε' + Στ'	
μαθηματικά			2		2	
ελληνική γλώσσα	8	8	9		8	
θηματικά	3/2	3/2	3	3	3	3
τορία			2		2	
Λέτη του Περιβάλλοντος	3		4			
ωγραφία					1	
σικά					3	
ινωνική και πολιτική Αγωγή					1	
σθητική αγωγή	4/2		4/2		2	
σική αγωγή	2/2		2		2	
Σύνολο		25		27		27

-104

2/9 έσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας					
	Β' + Γ' + Δ'			Α' + Ε' + Στ'		
Μαθηματικά			2/2			2/2
Αγγλική γλώσσα	8		8	8		8
Φυσικά	4/2	4/2	4/2	4/2	3/2	3/2
Ία			2/2			2/2
Περιβάλλοντος	4/2		4/2	4/2		
Εκπαίδευση						2/2
Εκπαίδευση						3/2
Πολιτική και Πολιτική Αγωγή						1/2
Τεχνική αγωγή α) Τεχνικά β) Μουσική				συντηρητικές εργασίες		
			2/2			2/2
Τεχνική αγωγή			2/2			2/2
Σύνολο ωρών		30				30

Σημείωση:

Προτιμότερη θεωρείται η συνδιδασκαλία των τάξεων Α' + Ε' + Στ' και Γ' + Δ' ή Α' + Γ' + Δ' και Β' + Ε' + Στ'.

Αποκλείεται η συνδιδασκαλία των Α' + Β' + Γ' και Δ' + Ε' + Στ' αν ο αριθμός των μαθητών το επιβάλλει.

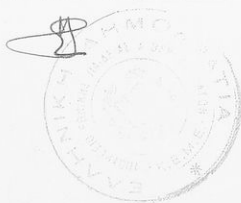

-105-

1/θέσιο σχολείο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Ώρες εβδομαδιαίας διδ/λίας				
	Α' +	Β' +	Γ' +	Δ' +	Ε' + ΣΤ'
Μηθευτικά			1/2		2/2
Ελληνική γλώσσα	6/2	6/2	10/2		8/2
Μαθηματικά	2/2	2/2	4/2		4/2
Ιστορία			1/2		1/2
Πέδη του Περιβάλλοντος	2/2		3/2		
Γραφία					1/2
Εικαστικά					2/2
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή					1/2
Εθνητική αγωγή α) Τεχνικά					σιωπηρές εργασίες
β) Μουσική	1/2			1/2	
Εθνητική Αγωγή		2/2			

30

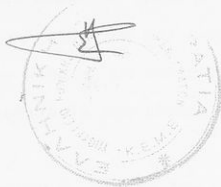
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφάινεται

Δέχεται την εισήγηση του κ. Χριστιά για το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των τύπων του δημοτικού σχολείου όπως έχει.

Μειοψηφούν:

Οι κκ Νικ. Βλουτίδης, και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξης 4/1984 και ο κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ο οποίος εμμένει στις προτάσεις του, που έκανε για το ωρολόγιο πρόγραμμα του ε/σίου σχολείου (Πράξη 4/1984) με βάση τις οποίες φρονεί πως πρέπει να γίνουν τα αντίστοιχα προγράμματα των άλλων τύπων σχολείων.

Ε μ ο 2ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Γενικές παρατηρήσεις:

- Α) Το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού (6 μέρος) ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Α.Π. και ονομάζεται στις γενικές ενότητες της ύλης που έχουν επιλεγεί για να κλύψουν το σ' μέρος του βιβλίου του βοηθή.
- Β) Είναι διεξοδικά, επιστημονικά τεκμηριωμένα, παρέχονται πολλές διευκρινίσεις και υποδείξεις, περιλαμβάνει πολλές αριθμικές και οπτικές δραστηριότητες και γίνονται οι απορροφήσιμες συμπληρώσεις για την ευρύτερη κατάρτιση και ενημέρωσή του δασκάλου.
- Γ) Γίνεται λεπτομερής ανάλυση των αντικειμένων μάθησης με πολλά παραδείγματα που κρίνονται κατάλληλα για να υλοποιηθεί η διαδικασία που υποδεικνύεται για κάθε διδακτική ενότητα.

Ειδικές παρατηρήσεις: (σ. 5) Από μια μόνο έρευνα ή μελέτη του Piaget ή άλλου ειδικού επιστήμονα δεν είναι δυνατό ούτε σκόπιμο να συνάγονται συμπεράσματα, όπως "Επομένως το παιδί αυτής της τάξης δεν μπορεί να κινηθεί από τα μέλη στο όλο με έννοιες και να σχηματίσει υπερσύνολα (συμπεριληπτικές τάξεις).

(σ. 52) Σύμφωνα με παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στην εισήγασή μου για το βιβλίο του βοηθή σχετικά με την ημιευθεία, πρέπει να γίνει αναδιτύπωση της φράσης που αναφέρεται στην έννοια αυτή (της ημιευθείας).

(σ. 55) Για τον ίδιο λόγο πρέπει να διορθωθεί η παράσταση - συμβολισμός για την ημιευθεία που υπάρχει στον πίνακα των γεωμετρικών σχημάτων.

Θεωρώ, το βιβλίο του δασκάλου "Μαθηματικά" Δ' δημοτικού χρήσιμο και κατάλληλο για την υποβοήθηση του διδακτικού έργου του και προτείνω να εκτυπωθεί από τον ΟΕΔΒ, αφού γίνουν ορισμένες διορθώσεις.-

Το Τμήμα, έπειτα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

0 έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το "Συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά -Γαλτσιώτη.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η κ. Γαλτσιώτη με αίτησή της στέλνει το συναρμολογούμενο αλφαβητάριο ως "προσφορά στην παιδεία για κατασκευή αλφαβήτου που θα χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων".

Στο διαβιβαστικό του Υπουργείου Παιδείας η Διεύθυνση εποπτικών μέσων παρακαλεί να αποφανθεί το Τμήμα για τη χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Η κ. Γαλτσιώτη σε συνημμένο σημείωμά της αναλύει τη χρήση και χρησιμότητα του συναρμολογούμενου αλφάβητου.

Προσωπική μου γνώμη είναι ότι το αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν. Θα μπορούσα λοιπόν να προτείνω να θεωρήσει το Τμήμα χρήσιμο το αλφάβητο αυτό για τα παιδιά της Α' δημοτικού δεν μπορώ όμως να προτείνω να γίνει δεκτή ή προσφορά για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας, γιατί δε βλέπω τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό στο αλφάβητο της κ. Γαλτσιώτη.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο ΣΤ2/Τ909/15-12-1982 του ΥΠΕΠΘ β) την αίτηση της κ. Γαλτσιώτη, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη διεξοδική συζήτηση

κατά πλειψηφία αποφανεται:

Δε θεωρεί χρήσιμο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού "Το συναρμολογούμενο αλφάβητο" της κ. Γεωργιά - Γαλτσιώτη και προτείνει να μη γίνει δεκτή η προσφορά της για κατασκευή του αλφάβητου από το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να "χρησιμεύσει, αποκλειστικά, σαν εποπτικό μέσο των δημοτικών σχολείων" γιατί το αλφάβητο δεν έχει τίποτε το πρωτότυπο ή το εξαιρετικό (είναι ένα ακόμη αλφάβητο από τα πολλά που κυκλοφορούν) και ως εκ τούτου δεν προσφέρει τίποτε το ιδιαίτερο στα παιδιά.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', ο οποίος θεωρεί χρήσιμο το αλφάβητο για τα παιδιά της Α' τάξης δημοτικού.

έμα 4α.- Εποπτικά μέσα διδασκαλίας νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Στ 2/3145/12-83 ζητάει να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για τα Εποπτικά μέσα διδασκαλίας που, βάσει των αντίστοιχων αναλυτικών προγραμμάτων, θεωρούνται απολύτως αναγκαία ως απαραίτητα για την επίτευξη των σκοπών της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλα τα σχολεία της Εθνικής Εκπαίδευσης.

Όσο αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικό και νηπιαγωγείο) το θέμα των εποπτικών μέσων διδασκαλίας έχει ως εξής: Μέχρι σήμερα μόνο για το μάθημα της φυσικής έχει γίνει εκτίμηση των μέσων διδασκαλίας από επιτροπή και κατά κάποιο τρόπο έχει προγραμματιστεί η παραγωγή τους από το εργοστάσιο εποπτικών μέσων και η διανομή τους στα σχολεία. Για τα λοιπά μαθήματα η εκτίμηση γίνεται κατά τρόπο εμπειρικό από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου. Το αποτέλεσμα είναι να μην έχουν εφοδιαστεί τα σχολεία μας με εποπτικά μέσα ούτε σε έκταση ούτε σε ποιότητα που να καλύπτονται οι ανάγκες της διδασκαλίας. Ούτε έχει αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα το πρόβλημα αυτό όλη του την έκταση και σφαιρικά. Βέβαια, ο εφοδιασμός των σχολείων μας με διδακτικά μέσα για όλες τις τάξεις και για όλα τα μαθήματα απαιτεί σοβαρές δαπάνες. Τα διδακτικά μέσα είναι εντούτοις ακαπόσπαστα στοιχεία της διδακτικής διαδικασίας και απ'αυτά εξαρτάται ως ένα βαθμό η ποιότητα της σχολικής πράξης. Επομένως είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στο εξής, όπως και στο σχετικό έγγραφο τονίζεται, με συστηματικό τρόπο, ώστε να εφοδιαστούν με αυτά προοδευτικά όλα τα σχολεία μας.

Το Τμήμα Δημοτικής δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου, στην παρούσα φάση των εργασιών του και με τις δυνάμεις που διαθέτει να εκτιμήσει και να καταγράψει όλα τα εποπτικά μέσα που χρειάζονται για το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Προτείνω λοιπόν να γίνουν δυο πενταμελές επιτροπές από ειδικούς, μια για το νηπιαγωγείο και μια για το δημοτικό σχολείο. Οι ομάδες αυτές, σε συνεργασία με τις ομάδες που συνέταξαν το πρόγραμμα και έγραψαν τα αντίστοιχα βιβλία στα πλαίσια του ΚΕΜΕ, θα μελετήσουν το όλο θέμα και θα καταγράψουν τις προτάσεις για τα μέσα που χρειάζονται και τις προδιαγραφές κατασκευής τους. Τα μέλη των επιτροπών θα πρέπει να διαθέτουν τη σχετική πείρα και θα εξευρεθούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου σε συνεννόηση με το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα ύστερ από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

- 118 -

Ε έ μ α θο Χορηγήσει απόσπασματος της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε στον κ. Στέφ. Βασιλόπουλο.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο Παιδείας με έγγραφό του Γ3/2144 π.έ/11-1-1984 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του εκδότη βιβλίων Στεφ. Βασιλόπουλου, με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί απόσπασμα πρακτικού για τα βιβλία της Α. Αυτιά- Παπαϊωάννου: 1) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (βιβλίο για το δάσκαλο) και 2) Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού (τετράδιο για το μαθητή), που είχαν υποβληθεί για την επιλογή τους ως διδακτικών βιβλίων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Προτείνω στο Τμήμα να χορηγηθεί στον κ. Βασιλόπουλο το αιτούμενο απόσπασμα πρακτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό λ ω ν α α π ο φ ά σ ν ε τ α ι

να χορηγηθεί στον εκδότη βιβλίων κ. Στεφ. Βασιλόπουλο απόσπασμα της πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ που αναφέρεται στην κρίση των βιβλίων της κ. Α. Αυτιά - Παπαϊωάννου "Εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ανάγνωσης Α' δημοτικού βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο).

- 119 -

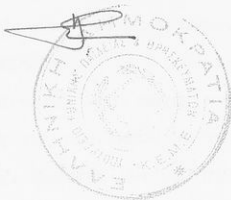
Ε μ α 70.- Αναφορά της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Το Υπουργείο της Παιδείας (Δ/νση Οικον. υποθέσεων) με έγγραφό του ΙΒ/16789/27-12-83 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αναφορά του συλλόγου των δασκάλων της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων με την οποία ζητούν οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό. Το ΚΕΜΕ δεν έχει κωδικό αριθμό για κάλυψη εξόδων εκπαιδευτικών εκδρομών στην ΣΕΛΔΕ και ως εκ τούτου δεν υπάρχει δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση του κ. Μελά.

Θ έ ρ α θο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισαγείττι στα Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" είναι ένα σύντομο ιστορικό μυθιστόρημα που ζωντανεύει παραστατικά ιστορικές μνήμες και καταγράφει την πραγματικότητα με απλότητα και σαφήνεια. Η συγγραφέας κατορθώνει να φέρει τον αναγνώστη σ'επαφή με ορισμένα σημαντικά ιστορικά γεγονότα της περιόδου του πολέμου και της κατοχής. Κάνει το έργο της προσγειωμένο και στηρίζει την ιστορική της αναζήτηση σ'ένα υπόστρωμα ρεαλιστικό. Έτσι, μπορεί και δίνει νόημα στην ιστορία μέσα από τη δύναμη της δημιουργικής της φαντασίας. Η δημιουργία της αυτή, δεν γίνεται μόνο αφορμή να ξαναζωντανέψει μια ιστορική πραγματικότητα αλλά και να δημιουργήσει στους μικρούς αναγνώστες την ανάγκη να γνωρίξουν μια πραγματικότητα που δεν έζησαν.

"Τα σαράντα κόσκινα" είναι ένα παιγνίδι στην αρχή, που γίνεται κατόπιν πρόσχημα και συνθηματικό για τους μικρούς ήρωές της που δρουν με το τρόπο τους και την εφευρετικότητα τους, ενάντια στους Γερμανούς. Μαθητές και μαθήτριες του σχολείου ενός χωριού της Κορινθίας πρωταγωνιστούν δυναμικά, έξυπνα κι'αποτελεσματικά βυθίζοντας σημαντικά τις αντιστασιακές δυνάμεις του χωριού και της περιοχής.

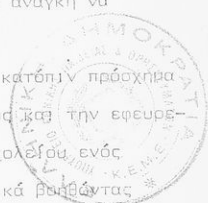
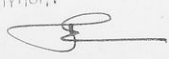
Η συγγραφέας, χειρίζεται με απλότητα, γλαφυρότητα και λογοτεχνική χάρη, τη δημοτική γλώσσα (μονοτονικό σύστημα). Οι προτάσεις της είναι σύντομες, περιεκτικές, γεμάτες από ανθρωπιά και συμπόνια για όλους εκείνους τους μικρούς αλλά και τους μεγάλους που αγωνίστηκαν με θάρρος και αυταπάρνηση ενάντια στο ξένο κατακτητή.

Για τους παραπάνω λόγους, θεωρώ το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της κ. Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου, ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/747/Γ1/ΕΒ9/22-12-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 12-12-1983 αίτηση της κ. Ροδοπούλου, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ο ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

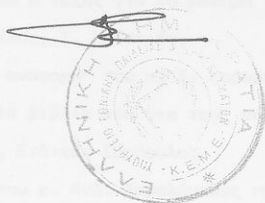
Το βιβλίο "Τα σαράντα κόσκινα" της κ. Σούλας Ροδοπούλου-Ρόζου θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

Επικυρώνει της αποφάσεις της Πράξης 5/1984 του Τμήματος.

-115-

Π ρ ά ξ η 6/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού Εισηγη-
τής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.

Θέμα 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος"
Εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ι. Χριστιάς,

Θέμα 3ο.- Απάντηση σε "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί
δεν κρίθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών.
Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 4ο.- Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ
Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 5ο.- Παράδοση αποσπάσματος της Πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. στον κ.
Καραμπάτη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θέμα 6ο.- Τροποποίηση πράξης 1/1984 σχετικά με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα
των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών.
Εισηγητής κ. Μελάς.

Θέμα 7ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης
δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.

Θέμα 1ο.- "Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς σύμφωνα με το Ν. 1304/82 δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Βουγιούκας Ειδικός Σύμβουλος εισηγείται τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου" Δ' τάξης, πρώτο μέρος, βιβλίο του μαθητή

Συντακτική ομάδα:

- Α. Λαμπρινίδης, Δ. Μελάς, Γ. Πεπτιράκης,
- Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χαρεάνθης του αυτού.

1. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού. Περιλαμβάνει 20 κεφάλια (23 κεφάλια και 3 ποιήματα). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 7 περίπου τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κεφαίων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να το κάνει πιστικό και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, τον οποίο η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αξιόλογο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά γίνεται η επεξεργασία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μολήματος. Τα κεφάλια είναι προσοχημένα από γλωσσική άποψη με τα πρότυπα της κλασικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα κεφάλια και όσα από το ποιήματα αρμοδιόθενται με επαφές προσοχημένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραφής έκτασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος των τριών ευρύτερων ενότητων υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της κάθε ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κεφάλαιο αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράψουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μολήματος όπως αυτή διαγράφεται στο ενδλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υποθέτουμε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το έκδοτο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Δ' δημοτικού και ειδικότερα να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροεπιδιορθώσεις που μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις στον Ο.Ε.Δ.Β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Ειδικότερα ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' λέγει τα εξής :

Μελέτησα το κείμενο, προσεχτικά όσο ο σχετικά περιορισμένος χρόνος επέτρεπε. Ιδιαίτερα και περισσότερο μελέτησα τα κείμενα, πεζά και τετρα, και για τις γλωσσικές και γραμματικές ασκήσεις εισθάνθηκα πως μπορούσα να εμπιστευτώ τόσο στην ομάδα συγγραφής όσο και στον κ. Δηγητή του θέματος που τα πρόσεξε ασφαλώς ιδιαίτερα. Το να συμπεριλαμβάνεται η γραμματική μέσα στο Αγωγιστικό και να συνδέεται άμεσα με τα κείμενά του, αποτελεί μία καινοτομία, για την οποία μπορούμε να επικαιροποιήσουμε θετικά επιχειρήματα. Ωστόσο φρονώ πως είναι ένα θέμα ανοιχτό και η εφαρμογή στην πράξη και η προσεκτική και αντικειμενική μελέτη της από κάθε πλευρά πρόκειται να δείξει τελικά αν η τακτική αυτή διδακτομαθησιακά και παιδαγωγικά είναι η ορθότερη συγκριτικά. Μια και αναζητούμαι στη γραμματική επιβάλλεται να ομολογηθεί ότι οι σχετικές ασκήσεις παρουσιάζουν και ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά σε σύγκριση με τις ανιαρές, καθόρα μηχανικές και αποϊουστινικές πολλές φορές των παλαιότερων βιβλίων Γραμματικής.

Τα "αυτοσχέδια", ως τα ονομάσουμε έτσι, πεζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα. Δεν είναι αναγκαίο και πιο εύθυνο να υπάρχει το όνομα; Έπειτα το περισσότερο αυτά τα κείμενα παρουσιάζονται αινιγματικά στο περιεχόμενό τους. Προφανώς περιλαμβάνουν τοιο μήνυμα που όμως είναι αδύνατο νομίζω ή οπωσδήποτε εξαιρετικά δύσκολο να το συλλάβουν τα παιδιά αυτής της μικρής ηλικίας. Νομίζω πως θα βραλλόταν να υπήρχε στο κείμενο απ' αυτά κάποια εμφανή νύξη που να υποδείξει το μαθητή να συλλάβει το νόημα του κειμένου. Διαφορετικά ο δάσκαλος θα αναλάβει, όπως νομίζω αυτός, να μιλήσει ο ίδιος στα παιδιά, πράγμα που μας οδηγεί σε ένα διδακτισμό, που ορθά θέλομε να αποφύγουμε. Θα περίμενε κανείς στο βιβλίο αυτής της τάξεως να βρει κείμενα, ύστερα από κατάλληλη επιλογή, κείμενα από τη νεώτερη κυρίως λογοτεχνία μας που να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα παιδιά. Μάλιστα κείμενα ταξιδιωτικά, περιγραφικά του ωραίου ελληνικού τοπίου και το βιβλίο, θα έκαναν πιο ελυστικό και τα παιδιά θα βοηθούσαν να γνωρίσουν την Ελλάδα μέσα σε πλαίσια παιδαγωγικά. Έχω αιόμα να παρατηρήσω πως η συγγραφική ομάδα δεν παρέλειψε και κείμενα με πετυχημένο ύμνο για τα παιδιά όπως π.χ. είναι "τον γάιδαρο η ουρά". Βρίσκω ως και υποθέτω πως ο οποιοσδήποτε μελετητής μπορεί να το διαπιστώσει - ένα σοβαρό μειονέκτημα γενικά στο περιεχόμενο. Το σχολείο είναι ένας θεσμός που μεταδίδει τις διαχρονικές αξίες - που συμβαίνει να

αι οι θεμελιανές - αξίες της φυλής μας, στα παιδιά. Και ο σκοπός της παιδείας μας είναι σαφής στο σημείο αυτό. Δυστυχώς όμως τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες όπως η ελευθερία, η δικαιοσύνη, η αγάπη στο Θεό, η αγάπη στη/πατρίδα, η αγάπη προς όλους κ.ά.

Φυσικά δεν εννοώ εδώ κανενός είδους κατήχηση ή διδασκτισμό. Το παιδί μπορεί να μαθαίνει καλύτερα και να διαπαιδαγωγείται και να ανυψώνεται πνευματικά χωρίς επιταγές και παραγγέλματα. Ούτε όμως νομίζουμε ότι το αγνωστικό θα πρέπει να περιλαμβάνει κείμενα μόνο για το σκοπό διδασκαλίας της Γραμματικής.

Σε αναφορά με ειδικότερα σχόλια έχω να σημειώσω κυρίως τα ακόλουθα:

Το βιβλίο αρχίζει με το "Καλή χρονιά" και εκεί βλέπουμε τα παιδιά θέλουμε να επιμείνουν σε μια πρόληψη " με το δεξί" να μπει στην θύρα για να πάει η χρονιά αποτιθέται καλά. Κι αλλού παίρνει το μάτι μας " κτύπα ξύλο ", κι αλλού πάλι γίνεται λόγος για το "μάτιασμα". Αποτελούν ίσως αυτά λαογραφικά στοιχεία. Αλλά πραγματικά πρόκειται για ολιψύχεις και τα παιδιά δεν τις χρησιμοποιούν. Γιατί εμείς να τις ειργάζουμε; Δεν θα ήταν προτιμότερο καθώς αρχίζει το σχολικό έτος να δίνουν τα παιδιά το καινούργιο τους βιβλίο να έβλεπαν κάτι σχετικά αυτό που σχεδόν καθολικά κυκλοφορεί στους ανθρώπους το "από Θεού γράφησε";

Το κείμενο " Ηία άλλη μητέρα". Μέσα σ'ένα χρόνο από το θάνατο της μητέρας, ο πατέρας παντρεύεται την άλλη και όλα πάνε καλά σαν να μη συμβαίνει τίποτε για την μικρή κόρη. Εκέκτομαι τι είδους εντύπωση αυτό κ κάνει στο σύνολο των παιδιών που το διαβάζουν. Κι αν αυτό συμβαίνει τίποτε αυτό θα βρούμε να παρουσιάσουμε στα παιδιά από την οικογενειακή ζωή; Ακόμα και το διαζύγιο που έγινε δυστυχώς συχνότερο στην εποχή μας και που πλήττει πρωταρχικά τα παιδιά. Είναι μια απαξία και όχι αξία, είναι γενικά μια παρακμή και όχι μια άνθηση της ζωής της οικογένειας.

Τόσο στους "γερανοίς του Ιβόκου" όσο και ο "χωρικός και τα γαγούρια", τα παιδιά θα παρακολουθήσουν φόνους, ληστείες, κλεψιές. Φυσικά συμβαίνουν κι αυτά στην ανθρώπινη ζωή και επίσης δίνουν την ευκαιρία για να φανεύει η λειτουργία της δικαιοσύνης με την ποινή κλπ. Όμως φρονούμε πως περισσότερο παιδαγωγικά θα λειτουργούσε στα παιδιά η παρουσίαση κατάλληλων πράξεων αρετής, φιλανθρωπίας, ηρωισμού, θυσίας και τα παρόμοια.

" Ο Μενίππος κι ο Χάρωντας" έρχεται βέβαια από την αρχαία μας παράδοση. Πολύ αμβίβολη όμως φαίνεται η παιδαγωγική του αξία για τα

κ. Βουγιούκας απαντώντας στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου, ότι " τα κείμενα του βιβλίου δεν φαίνεται να αγγίζουν αξίες" λέγει ότι το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει κείμενα μακραρτικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας.

Επίσης στην παρατήρηση του κ. Πασσάκου ότι " τα αυτοσχέδια" καζά κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο δεν έχουν όνομα συγγραφέα" λέγει ότι αυτό γίνεται μόνο με κείμενα που είναι συλλογική εργασία της ομάδας, ^{στη συνέχεια οι (Πασσάκος) δήλουν σε ΕΑΥ} που είναι εξαιρετικά δυσάρεστο να μειωηφώ. Κιναύμ(από τη προσωπική ευθύνη που καθένας ~~πες~~ έχει απέναντι στα παιδιά του λαού μας να τους προσφέρουμε ότι το άριστο α τη σωστή αγωγή τους. Αυσταχώς διαπιστώνω ότι σχεδόν καμιά από τις παρατηρήσεις ου δεν γίνεται δεκτή. Έτσι αναγκάζομαι να μειωηφίσω μη θεωρώντας να εκδοθεί.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

κατά πλειοψηφία α π ο ψ α φ ν ε τ α ι

αποφασίζοντας να κατατεθεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού να προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολικό έτος 1984-85.

Μειωηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο κεπτικό της πράξεως.

Όροι συγγραφής βιβλίου Δ' τάξης Δημοτικού για το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος"

Οι συγγραφείς (Μπαλάνης, Ειδυμάς, Σαββόλας) και οι εκπαιδευτές, εισαγόμενοι και εισηγητές του βιβλίου, είναι οι συγγραφείς του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Δ' Δημοτικού. Το βιβλίο μπορεί να έχει παιδικό τίτλο αλλά στο φυλλάδιο θα περιληφθεί μαζί με τον τίτλο του βοηθήματος: ΒΕΛΕΣΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

θα εκδοθεί σε δύο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος), καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει περίπου τη μισή όλη.

Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δασκάλο. Οι συγγραφείς μπορούν να περιλάβουν τον κύριο όγκο των γραπτών ασκήσεων των μαθητών σε ξεχωριστό φυλλάδιο. Στο φυλλάδιο αυτό μπορούν να περιέχονται ειδικές και ειδικές φύλλο εκτίμησης για χρήση του δασκάλου, (μηνιαίοτερον ή γενικών ενοτήτων) που θα είναι διπλή, για να αποφεύγονται από το κύριο σώμα.

Στο βιβλίο του δασκάλου θα αναμνησθεί και το βιβλίο του μαθητή.

3. Η έκταση του βιβλίου για το μαθητή εφίπεται σε 14-15 τετραγωνικά μέτρα. Δεν τίθεται περιορισμός στην έκταση των εικόνων, δεδομένου ότι κοίμηση και εικονογράφηση θα εφίπεται σε οργανική και άρση διδακτική σχέση μεταξύ τους και το ένα θα συμπληρώνει ή αποκαλύπτει το άλλο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου δεν θα υπερβαίνει τα 10 (δέκα) τετραγωνικά για τα δύο τεύχη. Η έκταση του τετραφύλλου δεν θα υπερβαίνει τα 25 (25) τετραγωνικά συνολικά.

4. Στόχος του βιβλίου του μαθητή είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει τα απαραίτητα ενδιαφέροντα, δεξιότητες και νοητικούς μηχανισμούς που θα του επιτρέψουν να γνωρίζει το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, όπως το ίδιο προσεγγίζεται από το Αναλ. Πρόγραμμα και να αποκτήσει έτσι τις κατάλληλες στάσεις απέναντι στον κόσμο που ζει.

Το βιβλίο του δασκάλου έχει σκοπό:

α) να υποβοηθήσει το δασκάλο να κατανοήσει καλύτερα τη δομή, το περιεχόμενο και τις μεθοδικές απαιτήσεις του βιβλίου του μαθητή, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες απαιτήσεις του Προγράμματος

β) να προσφέρει την παιδαγωγική προβληματική κάθε ενότητας, όπως συγκεκριμενοποιείται στα επιμέρους θέματα και

γ) να προσφέρει διδακτικά εργαλεία, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες...

επιπέδου του βιβλίου του μαθητή.

Η διαλ. του βιβλίου θα αναπτυχθεί από τους συγγραφείς σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Ποτέ δεν έχουν την ευχέρεια να οργανώσουν το υλικό κάθε μερικότερης ενότητας με τρόπο που θεωρούν καταλληλότερο, προκειμένου να γίνει επαγωγικότερη η μάθηση με τη βοήθεια ενός βιβλίου και το ίδιο το βιβλίο να πάρει τη σωστή διδακτική μορφή, μέσα στο πλαίσιο που διαγράφονται από την παράγραφο 3.

Στο σημείο αυτό οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους τα εξής βασικά σημεία:

α) Το βιβλίο είναι ένα από τα πολλά διδακτικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος. Επειδίκ δεν υποκεινιστή το βιβλίο ούτε το όρανο-περιβάλλον του μαθητή, το βιβλίο θα είναι απαραίτητο σ υ μ π λ η ρ ω μ α της όλης διδακτικής διαδικασίας.

Και συγκεκριμένα:

— Παρουσιάζει υλικό για επιπλήρωση και ευστηροποίηση της μάθησης ως μιας υπέρβασης πέρα από τον όρανο τύπο και χρόνο - στο "εξέ κι άλλου, άλλοτε και τώρα".

— Εισάγει τον προβληματισμό του δάσκαλου είτε με τη θέση προβλημάτων ή σε συνδυασμό με τις εικόνες, είτε με την παροχή ερωτημάτων ερευνητικών πληροφοριών που απαιτούν επιπλήρωση ή πρακτική ή επιβεβαίωση (έρευνα).

— Συγκεκριμενοποιεί και διοραματίζει (με την εικόνα και το λόγο) βασικές έννοιες (επιστημολογική) όπου η άμεση πραγματικότητα δεν προσφέρεται γι' αυτό.

— Διαγράφει το περιεχόμενο ερωτημένων κειμένων εργασιών, που πρέπει να αναλάβουν οι μαθητές (προσεκτικές και γραπτές ασκήσεις, αξιολογήσεις, συλλογές κτλ).

β) Το κύριο επημένως μέρος του βιβλίου για κάθε διδακτική ενότητα θα είναι εισαγωγή σε παραπέρα ερευνησιμότητες των μαθητών, έρευνα και εργασία (αυτοική και συλλογική).

γ) Τα κείμενα θα είναι λιτά και περιεκτικά και σπάνια θα έχουν αυτονομία. Ο λόγος (ή γλώσσα) θα παίξει σημαντικότερο ρόλο, από ό,τι στις πρώτες τάξεις, όμως δεν είναι ευστηκτικός. Είναι μέσο για άλλες μη καθαρά γλωσσικές μαθήσεις.

Κρίνεται οστέος σκόημο να εινεόζονται τα μέρη του βιβλίου με διαλογικά κείμενα από την ιστορία, τη μυθολογία, τη λογοτεχνία και επιστημονική έρευνα, που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της μάθησης.

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

Από την Ε. γίνεται με εκδόχ και στα βιβλία που παρουσιάζουν ενδιαφέρον αναφέρονται στα διατάγματα της μελέτης και όχι περιεχόμενο για εκδόχηση.

6. Γλώσσα των βιβλίων θα είναι η καθιερωμένη με νόμους και διατάγματα δημοτικής γλώσσα σε μονοτονικό σύστημα.

7. Τα σχέδια, οι διαστάσεις του βιβλίου, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα παράρρημα τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με τον ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

8. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μεθότη (και των δύο άλλων συμπληρωμάτων) θα γίνει σύμφωνα με το νόμο 1304/52.

9. Προθεσμία συγγραφής: Πρώτο μέρος μέχρι τέλος Οκτωβρίου του 1954. Δεύτερο μέρος μέχρι τέλος Απριλίου 1955.

10. Η κρίση και έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με τον παραπάνω Νόμο.

Το Τμήμα, ύστερα από ευχρηστική,

συνάντηση αναφέρεται:

έχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3α.- Απάντηση στην "αίτηση - αναφορά" του κ. Ι. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κριθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του τηρήματος το έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 11123/23-11-1983 του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μώραλη με το οποίο καλείται να απαντήσει το Τμήμα σε αίτηση- αναφορά του κ. Καραμπάτη, που διαμαρτύρεται γιατί δεν κριθηκαν κατάλληλα βιβλία του για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Η κρίση των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοποριακά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν πολλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα πιο π ρ ό σ φ ο ρ α. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγονται, κατά τη γνώμη μας, και τα βιβλία του κ. Ι. Καραμπάτη.

Ας σημειωθεί ότι το ΚΕΜΕ δεν ενέκρινε βιβλία του κ. Καραμπάτη αυτού του περιεχομένου, εκτός από ένα τον περασμένο χρόνο* κι αυτό για ειδικούς λόγους (να χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα του δασκάλου για κατασκευή εποπτικών οργάνων και όχι για "αισθητική αγωγή") - και παρά την αντίθεση του ειδικού εισηγητή.

Αυτό όμως δεν μπορεί να αποτελέσει προηγούμενο δεσμευτικό και, πολύ περισσότερο, να γενικευθεί.

2. Από το 1982-83 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικά σχολεία, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει τεθεί πάνω σε εντελώς νέα βάση (διεύρυνση περιεχομένου) και παιδευτική αντίληψη.

Τα βιβλία του κ. Καραμπάτη, που γράφτηκαν με βάση το παλιότερο πρόγραμμα, είναι φυσικό να μην καλύπτουν τους στόχους του νέου προγράμματος, πάνω στο οποίο πρέπει να κατατοπιστούν και να προβληματιστούν οι μέλλοντες δάσκαλοι.

3. Αντίθετα, τα βιβλία που προτείναμε για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος ανήκουν, στην πλειοψηφία τους, στα νεοεκδοθέντα και εν πάση περιπτώσει όχι μόνο καλύπτουν τις απαιτήσεις του νέου προγράμματος, αλλά και εισάγουν νέους προβληματισμούς πάνω στο θέμα της αισθητικής αντίληψης και τις αρχές πρακτικής, που πρέπει να περάσουν και στο ελληνικό σχολείο.

4. Ως προς τα τυπικά που επικαλείται ο κ. Καραμπάτης έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Η κ. Αικ. Χαρομόγλη (ειδική εισηγήτρια) δεν είναι απλώς χαράκτρια* έχει ειδικά μετακπαιδευτεί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στη ζωγραφική και χαρακτική (MASTER).

*Άλλοτε προκαλεί απορίες η αντίληψη ότι ένας χαράκτης δεν μπορεί να διαθέτει ευρύτερη αισθητική αντίληψη και γενικότερα ενδιαφέροντα, παιδευτικά και πολιτιστικά.

Την ίδια απερίφρα προκαλεί και η αντίληψη που εισάγει ο κ. Καραμπάτης σχετικά με την αρχαιότητα και την πείρα. Σύμφωνα με αυτή κάθε "γνραιότερος" καλλιτέχνης, επιστήμονας, φιλόσοφος κλπ. Είναι εκ προαιμίου ανώτερος κάθε νεότερου του.

Πάντως η κ. Χαρομόγλου διδάσκει ταυτόχρονα και στη Σχολή Επιμορφώσεως Λειτουργών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ) Αθηνών επί τρία (3) χρόνια τώρα και έχει γνωρίσει από πρώτο χέρι τους προβληματισμούς και τις ανάγκες των δασκάλων (που εργάζονται ήδη σε σχολεία παικώλων συνθηκών) πάνω σε θέματα αισθητικής παιδείας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

σ υ μ φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Ε Μ Α¹² Απάντηση σε υπόμνημα του κ. Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ θέτει υπόψη του Τμήματος υπόμνημα του Ανδρ. Χαραλάμπους προς τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ σχετικά με το βιβλίο του "Μουσική παιδεία" που είχε υποβάλει για κρίση και έγκριση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών νηπιαγωγών και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ το απέρριψε ως ακατάλληλο. Παρακαλεί να επανεξετάσει το ΚΕΜΕ το βιβλίο του.

Στη συνέχεια ο κ. Μπενέκος εισηγείται να δοθεί η εξής απάντηση στον κ. Ανδρ. Χαραλάμπους:

1. Η κρίση των βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες γίνεται, κάθε χρόνο, με βάση τη βιβλιογραφία που έχουμε στη διάθεσή μας. Συνέβηκε αυτό το χρόνο να έχουμε βιβλία στο φως της δημοσιότητας (και στην αντίληψή μας) βιβλία για την αισθητική αγωγή πραγματικά πρωτοποριακά, που και σε προσανατολισμό και σε ποιότητα υπερκέρρασαν πολλά από τα βιβλία που κυκλοφορούσαν από χρόνια στην Ελλάδα και από τα οποία αναγκαστικά επιλέγαμε τα πιο πρόσφορα. Ανάμεσα στα τελευταία συγκαταλέγεται, κατά γνώμη μας, και το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους.

Ας σημειωθεί ότι το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους δεν είχε θεωρηθεί κατάλληλο από το ΚΕΜΕ επί σειρά ετών. Για πρώτη φορά εγκρίθηκε τον περασμένο χρόνο, ύστερα από εισήγηση του κ. Μπενέκου, παρά τη σφοδρή αντίθεση του ειδικού εισηγητή, πεπειραμένου μουσικού κ. Στ. Βασιλειάδη, ο οποίος ήταν αρνητικός και στη νέα του εισήγηση, για το πέρασμα ακαδημαϊκό έτος.

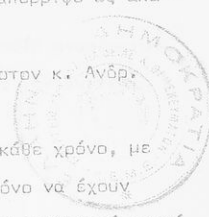
Σε οποιαδήποτε πάντως περίπτωση μία απόφαση δεν μπορεί να δεσμεύει την κρίση μας εσείς, όταν μάλιστα έχουμε καινούρια παραγωγή.

2. Από το 1982-83 έχει τεθεί σε εφαρμογή νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για το δημοτικό σχολείο, όπου η Αισθητική Αγωγή έχει τεθεί σε εντελώς νέα βάση, αισθητική και παιδαγωγική.

Το βιβλίο του κ. Χαραλάμπους, που γράφτηκε πολύ πριν τη δημοσίευση του Προγράμματος, δε νομίζουμε ότι καλύπτει τις απαιτήσεις του Προγράμματος, σε περιεχόμενο και προσανατολισμό.

3. Σχετικά πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι εκείνο που προέχει δεν είναι η διδασκαλία (πολλών) τραγουδιών, αλλά η καλλιέργεια της μουσικής ευαισθησίας.

Γι' αυτό το ΚΕΜΕ: α) Έχει αναθέσει σε ειδικούς μουσικολόγους και μουσικοπαιδαγωγούς τη συγγραφή ειδικού βιβλίου, στο οποίο θα περιέχονται και τα κατάλληλα για

- 198 -

Θ. έ. μ. α. 5α.- Παράδοση αποσπάσματος της Πράξεως 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ στον κ. Καραμπάτη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος την από 17-11-1983 αίτηση του κ. Καραμπάτη με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί αντίγραφο της Πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε. που αναφέρεται στα βιβλία του της Αισθητικής αγωγής που υπέβαλε για κρίση για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εισηγάται να του χορηγηθεί το αιτούμενο αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης στον κ. Καραμπάτη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ο ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

να χορηγηθεί στον κ. Καραμπάτη αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης 55/1983 του Τμήματος Δ.Ε που αναφέρεται στα βιβλία του που υπέβαλε για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών για το μάθημα της Αισθητικής αγωγής.

Θέμα 6ο.- Τροποποίηση και συμπλήρωση πράξης 1/1984 σχετικά με το ερωλόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και ασκήσεων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών κατά έτη σπουδών.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγάει στο Τμήμα τα ακόλουθα:

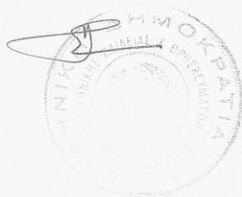
Μετά τις προτάσεις, που έγιναν δεκτές από το Τμήμα, πάνω στο σχέδιο Π.Δ. το οποίο τροποποιεί το Β.Δ. 343/1972 "περί του ερωλογίου και αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων και ασκήσεων των παιδαγωγικών ακαδημιών" και μετά από τηλεφωνική επικοινωνία που είχα με τον κ. Γκιγκόπουλο επανέρχομαι στο θέμα για συμπλήρωση της πρότασής μου που αφορά τα ψυχολογικά μαθήματα.

Στο άρθρο 2, II Η Ψυχολογικά προτείνω πλάι στο μάθημα Εισαγωγή στην Ψυχολογία να προστεθεί σε παρένθεση " (Γενική Ψυχολογία. Σύγχρονα ρεύματα)". Επίσης για εναρμόνιση με το Π.Δ. για τις σχολές νηπιαγωγών προτείνω κάτω από την παιδαγωγική ψυχολογία να προστεθεί κοντά στους άλλους κλάδους και η Ψυχολογία των ατομικών διαφορών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α ρ ο .- Παράδοση εικονογράφησης του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η κ. Άρτεμις Νικολαΐδου παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου της Γ' τάξης.

Η εικονογράφηση και η σελιδοποίηση κρίνονται πολύ ικανοποιητικά και η συνεργασία μας με την καλλιτέχνηδα υπήρξε όριστη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι η ζωγράφος κ. Άρτεμις Νικολαΐδου παρέδωσε την εικονογράφηση του Δ' μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της πράξης 6/1984 του Τμήματος.

Πρόσχη 7/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- 1) Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα Παραμύθια της Μοίρας " Ντενίζ Ρόντα.
- 2) Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β".
- 2) Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Ιδιωτικού Δημοτικού Έκτακτου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή". Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- 4) Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε' Δημοτικού. Εισηγητές κ.κ. Ν. Βλουτίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β".
- 5) Ερευνητική Ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση- ενημέρωση.

82

ΘΕΜΑ 1ο : " Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας",
Ντενίζ Ρώντα ".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της Διονυσίας Ρώντα και εισηγείται τα ακόλουθα :

Η απλότητα, η αμεσότητα, η γλαφυρότητα του ύφους είναι από τα κυριότερα χαρακτηριστικά που θα κερδίσουν τον αναγνώστη από την πρώτη ματιά.

Το ιδιαίτερο στοιχείο της συλλογής είναι η παρουσίαση προσώπων- περισσότερο ή λιγότερο γνωστών - μέσα από την καθημερινή τους ζωή. Δεν παραθέτει η συγγραφέας στεγνά βιογραφικά στοιχεία. Παίρνει τις ανθρώπινες στιγμές των βιογραφουμένων και από κει δίνει μ'έναν τρόπο απλό την εικόνα του προσώπου που παρουσιάζει.

Ιδιαίτερο πλεονέκτημα του βιβλίου θεωρώ το γεγονός ότι μπορεί να διαβαστεί από τα παιδιά αλλά κι από τους μεγάλους με μεγάλο ενδιαφέρον.

Προτείνω να κριθεί ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του : α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/71/7-2-1984 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-2-1984 αίτηση της Διον. Ρώντα, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφάνεται

Το βιβλίο " Τα Παραμύθια της Μοίρας" της κ. Ντενίζ Ρώντα θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

./.

Θ έ μ α 2ο.- Πρόταση για παράλληλη απασχόληση των σχολικών συμβούλων στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει οι εξής σχολικοί σύμβουλοι να απασχολούνται παράλληλα και στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων:

1. Κανάκης Νικόλαος, σχολικός σύμβουλος στην 8η περιφ. Δ/τος Αθηνών, 4ο Γραφείο Δ.Ε. Αθηνών.
2. Παπαδημητρίου Χρίστος, 17ης Περιφέρειας Δ/τός Πειραιά που έχει έδρα το Καλαμάκι, 9ο Γραφείο.
3. Σαλβαράς Ιωάννης, σχολ. σύμβουλος στο 5ο γραφείο Ανατολικής Αττικής με έδρα τη Ν. Ιω νία
4. Αποστολίκας Γεώργιος του Αποστόλου, σχολικός σύμβουλος στην 5η περιφ. Δ/τος Ανατολ. Αττικής, που έχει έδρα το Μαρούσι
5. Σκόπας Νικόλαος του Ανδρέα, σχολικός σύμβουλος στην 6η Περιφ. Δ/τος Αθηνών, με έδρα την Αθήνα.
6. Μπέλλας Θρασύβουλος, σχολικός σύμβουλος στη 2η Περιφέρεια Δ/τος Δυτ. Αττικής που έχει έδρα τον Κορυδαλλό, 1ο Γραφείο.
7. Λεοντάρης Αχιλλέας σχολικός σύμβουλος 1ης περιφέρειας Διαμερίσματος Ανατολ. Αττικής με έδρα την Αγία Παρασκευή.
8. Χριστοδούλου Σπυρίδων, σχολικός σύμβουλος στην 11η Περιφ. Δ/τος Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα τα Άνω Λιόσια.
9. Λαμπρινήδης Αντώνιος, σχολικός σύμβουλος 13ης Περιφ. Δυτ. Αττικής, 7ο Γραφείο Χαϊδάρι.
10. Περωιράκης Γεώργιος, σχολ. Σύμβουλος 4ης Εκπ/κής Περιφέρειας Δ.Ε. Αθηνών, 2ο Γραφείο Αθηνών.
11. Σακελλαρίου Χάρης σχολ. Σύμβουλος στη 17η Περιφ Δυτ. Αττικής, που έχει έδρα την Πετρούπολη.
12. Κουμέντος Νικήτας, σχολ. σύμβουλος. 9ης Περιφέρειας Δ/τος Ανατολ. Αττικής, 5ο Γραφείο Δ.Ε. Ανατ. Αττικής, Ν. Ιωνία.
13. Αλβανάς Γεώργιος του Ιωάννη, σχολικός σύμβουλος στην 19η περιφέρεια Δ/τος Αθηνών που έχει έδρα την Αθήνα.

-134-

Επίσης προτείνει να παραμείνει με πλήρη απασχόληση στο ΚΕΜΕ, όπως είπαμε τώρα και ο Ιωάννης Γεωργακόστας, Επιθεωρητής του Ν. 309/76

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ο ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

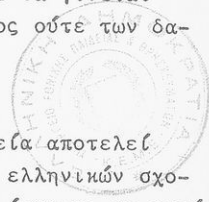

Θ Ε Μ Α 3ο : " Ένταξη ξένης γλώσσας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του ιδιωτικού δημοτικού σχολείου " Εράσμειος Ελληνο-γερμανική σχολή".

Ο κ. Χριστιάς θέτει υπόψη του Τμήματος αίτηση του Ιδιωτικού Σχολείου " Εράσμειος Ελληνογερμανική Σχολή" με την οποία ζητάει να εγκριθεί κατά παρέκκλιση και σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 682/77 η διδασκαλία της ξένης γλώσσας (γερμανικά) να γίνεται μέσα στο κανονικό ωρολόγιο πρόγραμμα.

Στη συνέχεια ο εισηγητής λέει τα εξής : " Στο παραπάνω σχολείο διδάσκεται η ξένη γλώσσα ύστερα από άδεια που δόθηκε με την 2552/78 Υπουργική απόφαση και ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΚΕΜΕ : Η ίδια απόφαση ορίζει η διδασκαλία της ξένης γλώσσας να γίνεται εκτός του υποχρεωτικού ωραρίου εργασίας.

Η Σχολή με αίτησή της ζητάει, για λόγους παιδαγωγικούς και συγκεκριμένα επειδή οι μετασημβρινές ώρες θεωρούνται λιγότερο αποδοτικές, μάλιστα για φιλολογικά μαθήματα, να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο υποχρεωτικό ωράριο διδασκαλίας και τις τελευταίες ώρες να διδάσκονται μαθήματα όπως οι γυμναστική, η ωδική, και τα τεχνικά. Τούτο, όπως τονίζεται στην αίτηση, δε θα γίνεται ούτε σε βάρος των μαθημάτων του ωρολογίου προγράμματος ούτε των δασκάλων.

Σχετικά με το παραπάνω αίτημα παρατηρώ ότι :

(α) Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας στα ιδιωτικά σχολεία αποτελεί μια πραγματική παρέκκλιση από το κοινό πρόγραμμα των ελληνικών σχολείων και αποτελεί προνόμιο για τα πρώτα. Τούτο όμως έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των ελληνοπαίδων. Γι' αυτό το Τμήμα σε παρόμοιες περιπτώσεις γνωμοδοτούσε να διδάσκεται η ξένη γλώσσα σε ιδιωτικά σχολεία, αλλά έξω από το κανονικό ωράριο εργασίας. Η ένταξή της σ' αυτό εντείνει περισσότερο την παραπάνω ανισότητα, γιατί αποτελεί ιδιαίτερη μεταχείριση των παιδιών που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία.

(β) Η ένταξη της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας στο κανονικό ωράριο (στο ενδιάμεσο μετά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και των

46-

Μαθηματικών) δεν είναι εντούτοις αντίθετη με τις διδακτικές απαιτήσεις, γιατί ο χρόνος αυτός είναι περισσότερο αποδοτικός απ' όσα τα παιδιά.

Νομίζω ότι το θέμα θα διελευκανθεί καλύτερα, αν ακουστούν περισσότερες απόψεις. Γι' αυτό θέτω υπόψη του Τμήματος τα παραπάνω στοιχεία και επιφυλλάσσομαι, ανα χρειαστεί να εκφέρω γνώμη στη συνέχεια.

Το Τμήμα αφού άκουσε την εισήγηση του κ. Χριστιά και ύστερα από διεξοδική συζήτηση.

αποφαινεται ομόφωνα

Δε θεωρεί σκόπιμο να διδάσκεται η ξένη γλώσσα κατά παρέκκλιση μέσα στο κανονικό ωράριο. Εμμένει στην αρχική του απόφαση η ξένη γλώσσα να διδάσκεται στο παραπάνω ιδιωτικό σχολείο κατά παρέκκλιση από το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά *εξώ) του υποχρεωτικού ωραρίου* εργασίας.

~~134~~

Θ Ε Μ Α 4ο : " Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φυσικών Ε'τάξης Δημοτικού".

Οι κ.κ. Ν. Βλουτρίδης και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β',
εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Για τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικών, για το μαθητή και το δά-
σκαλο της Ε'δημοτικού, έχουν αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτι-
κοί (από τη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση):

Δημήτρης	Δασκαλάκης (Δάσκαλος, στο 23ο Δημ. Σχ. Περιστερίου)
Μιχάλης	Ζηκίδης (Φυσικός, στο 2ο Λύκειο Αχαρνών).
Αλέκος	Θεοδοσιάδης (Δάσκαλος, στο Δ'Δημ. Σχολείο Γλυφάδας)
Κώστας	Κώνστας (Βιολόγος, στο Γυμνάσιο Αυλώνας Αττικής)
Σταυρούλα	Λυμπεροπούλου (Φυσιολγίστρια, στο 56ο Γυμνάσιο Αθηνών)
Μιχάλης	Σπηλιώτης (Δάσκαλος, στο Α'Δημ. Σχολείο Ηλιούπολης).

Στους Εκπαιδευτικούς αυτούς προτείνεται ν'ανατεθεί στα πλαίσια
του ΚΕΜΕ, η συγγραφή των παραπάνω βιβλίων.

Την καθοδήγηση και εποπτεία της συγγραφής αναλαμβάνουν οι
Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Νίκος Βλουτρίδης και Στέφανος Παπασημακόπουλος.

-138-

Θ έ μ α 5ο.- Ερευνητική ομάδα Τμήματος Δ.Ε. ανακοίνωση- ενημέρωση.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ανακοινώνεται, για ενημέρωση του Τμήματος, στα πλαίσια του οποίου έχει συγκροτηθεί και εργάζεται η ομάδα έρευνας, πως στο σχετικό έγγραφο του ΥΠΕΠΘ (Γ¹/64/2.2. 1984 Απόφαση του κ. Υφυπουργού) για τη συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας, δεν περιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός Αριστοτέλης Φουκαράκης (σχετική Πράξη 66/8-12-83 του Τμήματος Δ.Ε.), ερρισκόμενος στη διάθεση του ΥΠΕΠΘ και απασχολούμενος στο ΚΕΜΕ αρχικά στη συγγραφή διδακτικών βιβλίων Μαθηματικών Δ.Ε και μετέπειτα στην εκπαιδευτική έρευνα. Σύμφωνα με πληροφορίες, που μετέφερε ο ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ κ. Μαραγκουδάκης, ο αναφερόμενος εκπαιδευτικός δεν περιελήφθηκε στην ερευνητική ομάδα όχι από παραδρομή και η απόφαση αυτή είναι οριστική. Ύστερα απ' αυτό απευθύνεται στο Τμήμα και παρακαλώ να υποδειχθεί άλλο πρόσωπο κατάλληλο για να πάρει τη κενή θέση που δημιουργήθηκε στην ομάδα έρευνας που Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 7/1984 του Τμήματος.

Πράξη 87/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

Θέμα 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσόκος, Σύμνουν. Β'.

Θέμα 2ο.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των Μαθόδων Μουσικής, τύχη Α' και Β'. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Εθδικός Σύμβ.

Θέμα 3ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

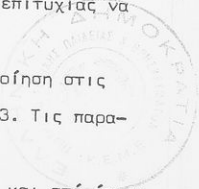
Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το Τμήμα αυτό εκτείνεται σε 49 σελίδες και περιλαμβάνει αντικείμενα Γεωμετρίας τα τετράπλευρα, παραλληλόγραμμο και πολύγωνα και από την Αριθμητική τους ρητούς αριθμούς, κλασματικές μονάδες και κλασματικούς αριθμούς, Δεκαδικά κλάσματα, Μικτοί αριθμοί, καταχρηστικά κτλ. Ακολουθείται μια ~~φ~~ορισμένη τακτική παρουσίασεως καθενός αντικειμένου σε διαδοχικές φάσεις δηλαδή: "Ελέποντας πάλι" - "κατανοώ...."- "...και προχωρώ παραπέρα"- "Συμπεραίνω και συζητώ". Η πορεία αυτή κάνει αναφορά σε πραγματικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν από μέρος του μαθητή και γι'αυτό τη θεωρώ αρκετά παρωθητική. Θα ήθελα μόνο να παρατηρήσω πως το "κατανοώ" δεν είναι δυνατό να συντελείται πριν από τα επόμενα στάδια που ακολουθούν και μάλιστα την άσκηση. Στη Γεωμετρία ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πίνακες όπου ο μαθητής καλείται να διαπιστώσει ποια χαρακτηριστικά έχουν τα διάφορα σχήματα. Οι ασκήσεις και τα προβλήματα καθώς και τα σχέδια είναι από μαθηματικής πλευράς ορθά παρουσιάζουν ποικιλία και ενδιαφέρον για τα παιδιά και τα βοηθούν να ανακαλύπτουν χαρακτηριστικά και σχέσεις και κινούν επίσης τη δημιουργική σκέψη τους. Ιδιαίτερα οι ασκήσεις 65-72 και 77-81 ανταποκρίνονται στα παραπάνω. Δεν είμαι εντούτοις απόλυτα βέβαιος αν ο μέσος μαθητής της τάξεως αυτής μπορεί να ανταπεξέλθει σ'όλα αυτά χωρίς υπερβολική δυσχέρεια, που πρόκειται να έχει αρνητικό συναισθηματικό τόνο πάνω στη μάθηση.

Τα σχετικά με τα κλάσματα παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο και ιδιαίτερα όσο αφορά στις εκδόσεις, ώστε να κατανοούνται με πληρότητα όσα αφορούν στη σημασία τους, στη σχέση των όρων τους, στις σχέσεις μεταξύ τους και τα παρόμοια. Εδώ δεν φαίνεται αν τα παιδιά εργάζονται σε πραγματικές επιφάνειες και με πραγματικές διαστάσεις - π.χ. αβθουσα διδασκαλίας, προαύλειο σχολείου κ.ά. - πράγμα ολότελα απαραίτητο για τη κατανόηση των γεωμετρικών εννοιών. Ελπίζω στο βιβλίο του Διδασκάλου τα πράγματα να αντιμετωπίζονται έτσι. Από τα τέστ αξιολογήσεως το πρώτο βρήκα να περιέχει πολύ δύσκολες και ~~π~~υκνές βάθελα ασκήσεις έτσι που το ποσοστό επιτυχίας να προβλέπεται υψηλό.

Έχω επισημάνει ~~φ~~ορισμένα ειδικότερα σημεία για διόρθωση ή τροποποίηση στις σελίδες 82, 83, 87, 100, 101, 101, 101, 103, 104, 105, 107, 112 και 113. Τις παρατηρήσεις μου αυτές θα γνωρίσω στην ομάδα συγγραφής.

Γενικά το βιβλίο είναι αρκετά κατάλληλο και από διδακτική πλευρά και από άποψη

ψυχολογικής θεμελιώσεως και γι'αυτά εισηγούμαι το Τμήμα να εγκρίνει την εκτύπωσή του.-

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά την οποία ανταλλάσσονται απόψεις και γίνονται παρατηρήσεις σε ορισμένα σημεία του βιβλίου.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ θ ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρη του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή των
Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το
σχολ. έτος 1964-65.

Θ έ μ α 2ο.- Εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ και διανομή στα σχολεία για το έτος 1984-85 των μεθόδων Μουσικής, τεύχη Α' και Β'..

Ο κ. Ξαβνέλος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται να ανατυπωθεί το Α' τεύχος της "Μεθόδου Μουσικής" για την Α' τάξη και να αποσταλεί στα σχολεία μαζί με το υπό εκτύπωση Β' τεύχος για την Α' και Β' τάξη και να σταλούν στα σχολεία για το σχολ έτος 1984-85.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

θέμα 3ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Επ δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82 δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, πρώτο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανάκης, Θ. Μπλουύνας.

Περιλαμβάνει 23 κείμενα (16 πεζά και 7 ποιήματα). Τα πεζά έχουν έκταση 1 1/2-3 σελίδες. Όλα, πεζά και ποιήματα (εκτός από ένα ποίημα) συνοδεύονται από γραπτές εργασίες. Προς το τέλος του βιβλίου υπάρχουν τρία δίφυλλα αξιολόγησης με βάση τρία πεζά κείμενα του Ανθολογίου. Ακολουθούν : ένας συγκεντρωτικός πίνακας βασικού λεξιλογίου, σύντομες βιογραφίες συγγραφέων και περιεχόμενα. Το σύνολο των σελίδων του πρώτου μέρους υπολογίζεται σε 9 τυπογραφικά.

Τα κείμενα στο σύνολό τους σχεδόν είναι παρμένα από δόκιμους νεοέδληνες συγγραφείς. Μέσα σ' αυτά υπάρχουν και μεταφράσεις από την Οδύσσεια του Ομήρου, τις Ιστορίες του Ηροδότου και το Χακ Φιν του Μαρκ Τουέν, ένα κομμάτι από διασκευή της Ειρήνης του Αριστοφάνη.

Τα κείμενα κινούνται μέσα στα πλαίσια της δημοκρατικής και ανθρωπιστικής βιοθεωρίας και των ζωντανών αξιών του ελληνισμού, έχουν ποιότητα λογοτεχνική και γλωσσική αρτιότητα και ανταποκρίνονται στην ψυχοσύνθεση και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Οι γραπτές εργασίες καλύπτουν ποικίλα φαινόμενα της γραμματικής στην ευρύτερη εκδοχή της, με επίκεντρο σ' αυτό το βιβλίο τα ρήματα, και είναι οι περισσότερες ευρηματικού τύπου. Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για ελεύθερη και καθοδηγημένη γραπτή έκφραση των παιδιών, καθώς και για άσκησή τους στην πλάγια συνεχόμενη γραφή.

Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Ε' δημοτικού και εισηγούμαι να

[Handwritten signature]

εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του Ο.Ε.Δ.Β.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα εξής:

1. Το α' μέρος του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Ε' Δημοτικού, περιέχει πεζά και έμμετρα καταξιωμένον πεζογράφων και ποιητών. Οι ασκήσεις που συνοδεύουν κάθε κείμενο είναι από κάθε άποψη προσεγμένες και βοηθούν μεθοδικά και αποτελεσματικά στην κατανόηση των γλωσσικών φαινομένων. Όμως, τις θεωρώ πολλές και για το λόγο αυτό, δύσκολο και προβληματικό να συμπληρωθούν και ελεγχθούν. Ακόμα, παραλείπεται να "τονισθούν" τα πιο ουσιώδη και κεντρικά σημεία των κειμένων για εννοιολογική επεξεργασία.

2. Το μέρος αυτό του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά. Ήταν εύκολο, νομίζω, να είχαν επιλεγεί πεζά ή ποιήματα με έκδηλο το θρησκευτικό χαρακτήρα για την ανάπτυξη του θρησκευτικού συναισθήματος των μαθητών ή να δινόταν μ' αυτό ευκαιρία στο δάσκαλο να εξάρει ταυτόχρονα το θρησκευτικό και πατριωτικό συναίσθημα, γιατί κι' αυτό το στοιχείο ατονεί αισθητά στο βιβλίο.

3. Οι παραφρασμένες φράσεις μπορούν να διασκευασθούν, αντικατασταθούν ή διαγραφούν:

α) σ. 21 (Οι περιπέτειες του Χακ Φιν, 2)

"Μα την πίστη μου ..."

β) σ. 33 (Ο Δοχ Κιχώτης και η μάχη με τα πρόβατα)

"... μα ο διάβολος να με πάρει ..."

γ) σ. 38 (Ο Κυνηγός)

"λαγούς με πετραχήλια" (επαναληπτική φράση στο τέλος κάθε στροφής).

Απαντώντας ο κ. Μελάς στην παρατήρηση που έκανε ο κ. Βλουτίδης για το θρησκευτικό στοιχείο, ότι δηλ. το μέρος του βιβλίου είναι σχεδόν τελείως αποχρωματισμένο θρησκευτικά, λέγει τα εξής:

Τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας γίνονται με κύριο στόχο να υλοποιήσουν το πρόγραμμα του γλωσσικού μαθήματος, το οποίο είναι μάθημα βασικό και οπωσδήποτε αυτοτελές. Δεν παίρνουν λοιπόν άλλο "χρώμα" αυτά τα βιβλία παρά εκείνο που έχει το γλωσσικό μάθημα και μόνο. Γιατί με τη συλλογιστική του κ. Βλουτίδη θα μπορούσε κάποιος να πει για "αποχρωμάτισμα περιβαλλοντολογικό", για "αποχρωμάτισμα μαθηματικό"

κτλ. Αλλά τα άλλα μαθήματα έχουν το δικό τους χρόνο στο πρόγραμμα που είναι αρκετό, για να περάσουν στους μαθητές οι στόχοι τους.

Εν πάση περιπτώσει, και για να μη νομιστεί ότι το γλωσσικό μάθημα είναι άσχετο με τα θρησκευτικά ή άλλες περιοχές μαθημάτων πρέπει να πω ότι τα κείμενα είναι διαλεγμένα από όλες τις περιοχές του επιστητού με κύρια όμως κριτήρια : το ενδιαφέρον που έχουν για τα παιδιά, το επίπεδο δυσκολίας, το βαθμό που εξυπηρετούν ένα γλωσσικό φαινόμενο και την εν γένει ποιότητά τους.

Επίσης ο κ. Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

"Δεν έχω ^{διερωσία} για το αναγνωστικό εκτός από τη φράση στο διήγημα του Δον Κιχότη "να με πάρει ο διάβολος", που νομίζω ότι δεν έχει θέση σε σχολικό κείμενο για λόγους ευνοήτους. Πως θα μας φαινόταν αν απαντούσε μαθητής : "Νε με πάρει ο διάβολος, το ξέχασα!".

Στο σημείο αυτό, επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια, διακόπτεται η συζήτηση του θέματος.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 8/1984 του Τμήματος.

Πράξη 9/1984

Θέματα ημερησίων διατάξεων

Θέμα 1ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού (συνέχεια Συζητήσεως). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε' τάξης για το μάθημα "Φυσικά". Εισηγητές: Ν. Βλουτίδης, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.

Θ έ μ α 1α.- "Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού" (συνέχεια συζητήσεως).

Ο κ. Βαυγιούκας σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν πορευφκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο Πρόεδρος κ. Π. Σακελλαρίδης καλεί το Τμήμα να συνεχίσει τη συζήτηση για το πρώτο μέρος του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, για το οποίο είχε εισηγηθεί σχετικά στην προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος ο Δ. Μελάς.

Ο κ. Παδσάκος, Σύμβουλος Β', παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής: Με λύ ενδιαφέρον και προσοχή μελέτησα τα κείμενα του βιβλίου πεζά και ποιητικά και οφείλω να ομολογήσω εδώ την ιδιαίτερη ευαισθησία μου για τα "Αναλωστικά" βιβλία γιατί τα θεωρώ - και πιστεύω πως έτσι είναι - ως τα μελιακά το κατεξοχήν βιβλία του μαθητή του Δημοτικού Σχολείου από μορφωτική και παιδαγωγική άποψη γενικότερα. Δεν είχα την ευχέρεια χρόνου για εξετάσω μια μια και τις εργασίες. Απ' όσο όμως μπόρεσα να δω συμπερατώ πως δεν πρόκειται απλώς για συνηθισμένες γραμματικές ασκήσεις αλλά για ωθημένες μάλιστα γλωσσικές εργασίες, που υποθέτω θα συντελέσουν αποτελεσματικά στη γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών και στην ορθή χρήση της γλώσσας σ' όλο το πλούτο της. Ακόμα και η ετυμολογία προσφέρεται μ' ένα ύπο που πολύ απέχει από εκείνο το στείρο με τον οποίο άλλοτε διδασκόμαστε στο Γυμνάσιο.

Από τα θέματα πολλά έχουν επιλεγεί από έργα δοκιμωv ελλήνων εργατών λόγου και σκόμα είναι στο θετικό του βιβλίου ότι περιλαμβάνονται και ατα από έργα των αρχαίων κλασικών συγγραφέων μας. Βλέπω όμως και άλλα μένα, όπως του θερβάντες και του Μάρκ Τουέν που απλώνονται σε ξένα, σε ρινά εκεί που δεν μπορεί να φτάσει και να τα χωρέσει η ψυχή του μικρού διού ενώ θα πρεπε να τον προσφέρετε το κοντινό, το άμεσο, το ελληνικό το οποίο βρίσκεται σε λειτουργική επικοινωνία και επαφή ο ψυχικός του μος.

Δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με την παρατήρηση του συναδέλφου κ. Βλου πως ενώ στο βιβλίο γίνεται ένα είδος αποθέωσης των αρχαίων θεών λεί- όμως τελείως το γνήσιο θρησκευτικό πνεύμα. Απ' αυτή την άποψη, παρα- ησε ο κ. συνάδελφος είναι αποχρωματισμένο. Νομίζω πως θα ήταν διαπί- ση κάθε αντικειμενικού μελετητή. Πραγματικά το γνήσιο θρησκευτικό στο-

χείλο που αποτελεί σημαντική εμπειρία στο σύνολο των ελληνοπούλων, δεν υπάρχει στο βιβλίο. Μόνο εντελώς συμπτωματικά και περιθωρικά μπορεί να γίνεται αναφορά για κάποιο εκκλησάκι ή κάτι το παρόμοιο. Το στοιχείο αυτό φαίνεται να έχει αντικατασταθεί από θέματα νατουραλιστικά όπως το σαλιγκάρι, το σκίουρο, το λαφίκι, την φιχλού "τη κανελιά γιαϊδούρα" ή ειδωλολατρικά όπως το μέθυσο θεός Διόνυσο κ.ά. Αυτό το βρίσκω σοβαρή έλλειψη που θάπρεπε να διορθωθεί. Δεν είναι μόνο οι σκοποί της Παιδείας μας, δεν είναι μόνο οι συναφείς εμπειρίες των παιδιών μας αλλά ακόμα και για καθαρά μορφωτικούς και ειδικότερα γλωσσικούς σκοπούς, όπως τονίστηκε εδώ, θα έπρεπε να περιλαμβάνεται. Ειπώθηκε από τη πλευρά των συντακτών των βιβλίων της γλώσσας, ότι πρόθεσή τους είναι να παρουσιάζουν με κατάλληλο τρόπο στα αναγνωστικά το ιδιαίτερο γλωσσικό πλαίσιο, λεξικολογικό, φραστικό κλπ. που περιλαμβάνουν τα άλλα διδασκόμενα μαθήματα στο σχολείο. Γιατί λοιπόν και γι' αυτό ακόμα το λάγιο να μην έχουμε εδώ τη παρουσία θρησκευτικού περιεχομένου κειμένων όπως επιδιώκεται και για τα άλλα μαθήματα;

Με το τμήμα αυτό του Αναγνωστικού που εξετάζουμε οι μαθητές ασχολούνται στους πρώτους μήνες του σχολικού έτους όπου περιλαμβάνεται και η μεγάλη εθνική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940. Γι' αυτό το θαύμα του νεότερου ελληνισμού δεν υπάρχει στο βιβλίο για χάρη των μαθητών τίποτε άλλο πτός από ένα σχετικό ποίημα δύο στροφών. Υπάρχουν θαυμάσια και αληθινά υγκλονιστικά αφηγήματα - σκέπτομαι αυτή τη στιγμή λόγου χάρη το "Ήρωή εν άσφ" του Στ. Μυριβήλη, απ' όπου μπορούσε να γίνει μια κατάλληλη επιλογή - του θα συγκινούσαν βαθειά τα παιδιά, θα καλλιεργούσαν το πατριωτικό τους συναίσθημα και θα τα έκαναν να αισθάνονται δίκαια υπερήφανα για τους ήρωες προγόνους τους. Γιατί να τους τα στερούμε;

Αναφερόμαστε τώρα ειδικότερα σε κείμενα του βιβλίου:

- Εύστοχη θεωρούμε την ιδέα να προταχθεί στην αρχή το ποίημα του Ελύτη "Ο παιδί με το γρατσουνισμένο γόνατο".
- "Ο καημός του Ανδρέα" (Στ. Μυριβήλη) είναι θάλαγα ένα πολύ πλούσιο κείμενο και από τη πλευρά της μορφής του κι απ' αυτή του περιεχομένου του.
- Οι περιπέτειες του Χοκ Φίν αρκετά καλό σαν λογοτεχνικό κείμενο. Χωρίς να χάσει τίποτε το σπουδαίο θα μπορούσε να παραλειφθεί η φράση "Μα τη

πίστη μου..." που ισοδυναμεί με όρφο και δεν μπορεί να ακούεται καλά από το παιδί κι ίσως κι από πολλούς ενήλικες.

4.- "Το σύννεφο" (ποίημα) με τις μεταμορφώσεις του καταλήγει σε μια παραδοξολογία. Πώς θα φανεί στα παιδιά. Ο Γ. Κρόκος διαθέτει γενικά μια ευαισθησία ποιητική μάλλον σε αναφορά με τα παιδιά. Αυτό το ποίημα δεν νομίζω ότι είναι από τα καλύτερά του για το σκοπό εδώ του Αναγνωστικού.

5.- Στον "Δον-Κιχώτη" τα μικρά παιδιά θα πρέπει να παρακολουθήσουν σε 10 ολόκληρες σελίδες μια αρρωστημένη φαντασία.

Τι θα οφελήσει σ' αυτή την ηλικία; Εδώ συναντούμε και τη φράση "Ο διάβολος να με πάρη", απαράδεκτη για παιδικό σχολικό βιβλίο.

6.- Στο ποίημα του Α. Πάλλη "Ο Κυνηγός" το παιδί πρέπει να επαναλαμβάνει την επωδή "λαγούς με πετραχήλια" κάτι που δεν φαίνεται να ταιριάζει με τη θεραπευτική ευαισθησία του.

7.- Στο "Οι εξερευνητές των περασμένων" όλα σχεδόν τα συναντά κανείς εκτός από Ελλάδα.

8.- Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, δοκιμος και καταξιωμένος λογοτέχνης, δεν νομίζω πως το "Ο Διδύμος" το έγραψε για παιδιά. Ποια εδώ η παιδαγωγική αξία του; Ο μεθυσμένος θεός... ένας θεός που αναστήθηκε... ο μαθητής του ειρωνεύεται το δάσκαλό του πίσω από τη πλάτη του... ο δάσκαλος στη λατρεία του μέθυσον θεού "ο θεός μας είχε γλιτώσει"...κ.α.α. Δεν νομίζω πως είχε τη θέση του εδώ. Ίσως σε μεγαλύτερης ηλικίας παιδιά να ήταν χρήσιμο.

9.- Ο "Άργος, ο σκύλος του Οδυσσέα", αυτό το απόσπασμα απ' την Οδύσσεια και θα συγκινήσει πολύ και θα διδάξει τα παιδιά.

10.- Τι υπέροχο πράγμα η ειρήνη και πόσο απαραίτητο αυτή να λαχταρούν όλοι οι άνθρωποι και τα παιδιά. Αλλά όμως δεν κερδίζεται με το ξόρκια, όπως περιγράφεται στο ομώνυμο κείμενο του βιβλίου, διασκευή απ' την "Ειρήμη" του Αριστοφάνη. Θάθελα να προσφέραμε εκείνα που μειώνουν στα παιδιά την επιθετικότητα και τον εγωισμό, καθώς και τη/περιφρόνηση του άλλου, όποιος κι αν είναι αυτός, και που θα τα βοηθούσε θετικά νάχουν μόνο

αγάπη μεταξύ τους και σεβασμό για το πρόσωπο του άλλου και ειρήνη, μονάχα ειρήνη στις σχέσεις τους και στη ζωή τους. Έτσι "εξ απαλών ονύχων" θα οικοδομούσαμε με σιγουριά την ειρήνη μέσα στο κόσμο των παιδιών κι από κει συνέχεια στον ώριμο και στον ενήλικο, στην οικογένεια, στο σχολείο, στη συντροφιά, στην κοινότητα, στο λαό μας και σ' όλους τους λαούς.

Στο σημείο αυτό ο εισηγητής κ. Μελάς λέγει ότι στα επόμενα τεύχη του βιβλίου που η διδασκαλία τους στα σχολεία συμπίπτει χρονικά με τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα θα μπουν και σχετικά θρησκευτικά κείμενα.

Στη συνέχεια ο κ. Πρόεδρος, μετά τη διαβεβαίωση του εισηγητή ότι θα μπουν και θρησκευτικού περιεχομένου κείμενα, παρατηρεί ότι δεν πρέπει να γίνονται διαπιστώσεις για έλλειψη του θρησκευτικού στοιχείου στο βιβλίο αυτό από την κρίση ενός μέρους του αλλά μόνον όταν το βιβλίο κριθεί στο σύνολό του.

Ο κ. Πασσάκος παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής :

Σε σχετική παρατήρηση του κ. Προέδρου οφείλω να πω πως γενικά το θρησκευτικό στοιχείο σ' όλα τα νέα βιβλία της Γλώσσας, τα Αναγνωστικά, είναι εξαιρετικά υποτονικό, σχεδόν λείπει. Αυτό το παρατηρούσα συνεχώς εδώ στις συνεδριάσεις μας για όλα αυτά τα βιβλία που πέρασαν. Δυστυχώς δεν λήφθηκα διόλου υπόψη από τους συναδέλφους που έχουν την ευθύνη για τη σύνταξη αυτών των βιβλίων. Για την προκείμενη περίπτωση επιτέλους θα έλεγα πως αν η συντακτική ομάδα έβαζε στο Αναγνωστικό ένα αφήγημα για την 28η Οκτωβρίου και έστω ένα κείμενο με θρησκευτικό περιεχόμενο, θα έσχιζα όλα αυτά τα χαρτιά με τις παρατηρήσεις μου κι ας εθεωρείτο πως τίποτε δεν ειπώθηκε από μέρος μου κι ούτε στα πρακτικά να περιληφθεί τίποτα. Αφού δεν το κάνει, από συναίσθημα βαρειάς ευθύνης, όπως το αισθάνομαι και το εξήγησα, είμαι υποχρεωμένος να μειοψηφήσω, μη θεωρώντας το βιβλίο κατάλληλο για έκδοση όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση

κατά πλειοψηφία

αποφάινεται

. / .

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984 - 85.

Μειοψηφούν α) ο κ. Πασσάκος για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως και β) ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, ο οποίος διαφωνεί με τη φράση "Ο διάβολος να με πάρει" που υπάρχει στο κείμενο του Δον Κιχώτη.

Β έ μ α 2ο.- Όροι συγγραφής βιβλίου Ε' τάξης για το μάθημα "Φυσικά".

Οι κκ Ν. Βλουτδδης και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', εισιγούνται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου των Φυσικών Ε' τάξης δημοτικού:

ΟΡΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ Ε' ΤΑΞΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ " ΦΥΣΙΚΑ "

1. Τίτλος βιβλίου: Ο τίτλος του βιβλίου θα έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο της ύλης και το βασικό σκοπό του μαθήματος.

2. Προβλεσμά συγγραφής: Το βιβλίο θα εκδοθεί σε δυο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος). Το πρώτο μέρος θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 1984 και το δεύτερο μέρος μέχρι τό τέλος Μαρτίου 1985. Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.

Οι συγγραφείς μπορούν να εκπονήσουν κριτήρια αξιολόγησης του μαθητή στο τέλος των μερικότερων ή των γενικών ενοτήτων που θα αποτελέσουν ξεχωριστό φυλλάδιο. Αυτό δεν θα υπερβαίνει συνολικά τα τέσσερα (4) τυπογραφικά φύλλα και θα περατωθεί μέχρι το τέλος Απριλίου 1985.

3. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή: Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει την ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. να τον δραστηριοποιήσει και διευρύνει τα διαφέροντά του για τη φύση και να καλλιεργήσει τις δεξιότητες και τη δημιουργική του σκέψη.

4. Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου: Να κατανοήσει ο δάσκαλος καλύτερα τη δομή και το περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή, να τον ενημερώσει ευρύτερα πάνω στις φυσικές επιστήμες και γενικά να τον υποβληθεί για την επιτυχή άσκηση του διδακτικού του έργου.

5. Ύλη περιεχομένου: Η ύλη που προβλέπει το νέο Α.Π. Σύμφωνα μ' αυτή, θα αναπτυχθούν οι διδακτικές ενότητες στο βιβλίο του μαθητή. Τα κείμενα πρέπει νάβαι επιστημονικά τεκμηριωμένα, λιτά, σαφή, προσιτά στο μαθητή και πάντοτε να βρίσκονται σε οργανική και λειτουργική σχέση με την εικονογράφηση. Το βιβλίο του μαθητή θα περιέχει ακόμα ποικίλες δραστηριότητες, ερευνητικές εργασίες και θα διανθίζεται με σύντομα και απλά κείμενα που θ' αναφέρονται π.χ. σε επιτεύγματα στην περιοχή των φυσικών επιστημών και σε σύντομες βιογραφίες μεγάλων ερευνητών κτλ.

Πράξη 10/1984

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- Θέμα 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος " Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θέμα 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θέμα 4ο.- Πρόταση για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θέμα 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θέμα 6ο.- Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θέμα 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Θέμα 8ο.- Ανακοινώσεις.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του τελευταίου μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" - Μελέτη του Περιβάλλοντος " Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρεμφακεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Α. Ξπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Το δοκίμιο αποτελεί το τελευταίο μέρος του βιβλίου του μαθητή, που γράφει η Ομάδα για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και για την Δ' τάξη (Μέρος Β) .

2. Από άποψη διδακτική, ψυχολογική και επιστημονική βρσκαεται στα ίδια υψηλά επίπεδα ποιότητας με τα προηγούμενα μέρη του βιβλίου, για τα οποία είχα την ευκαιρία κρίνοντάς τα, να αναλύσω στο τμήμα.

Έτσι, αναφορικά με τις γενικές αρχές και την ουσία το δοκίμιο είναι πετυχημένη υλοποίηση των αρχών του προγράμματος και εισηγούμαι να εγκριθεί στο σύνολό του από το Τμήμα, με τις τυχόν παρατηρήσεις ή προτάσεις που θα έχουν να κάμουν άλλα συνάδελφοι και που θα γίνουν αποδεκτές από το Τμήμα.

3. Σχετικά έχω να προσθέσω ότι λεπτομεριακές αποδείξεις για λάθη, παραλείψεις, αβλεψίες και σημεία αδύνατα που δέχονται βελτιώσεις έχω σημειώσει στο δοκίμιο μου το καταθέτουν στο Τμήμα) και εισηγούμαι να εξουσιοδοτηθώ να τα συζητήσω με την Ομάδα, μαζί με όσα θα επισημανθούν επιπλέον από άλλους συναδέλφους.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος (σελ. 65-112) του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος " Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου " Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενικά: Η οργάνωση του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Α.Π., αναπτύσσονται σ' αυτό μεθοδικά και αναλυτικά οι διαδικασίες που οδηγούν στην κατανόηση των πράξεων πρόσθεσης και αφαίρεσης και ακολουθούν μετά από κάθε μεγάλη ενότητα, κριτήρια αξιολόγησης με τα οποία γίνεται εμπέδωση των πιο βασικών στοιχείων των πράξεων αυτών. Οι συγγραφείς σε κάθε περίπτωση και όπου κρίνεται σκόπιμο δίνουν προβλήματα πού είναι διατυπωμένα με τρόπο απλό και κατανοητό και παρμένα από το βιομαθητικό κύκλο των μαθητών.

Ειδικές παρατηρήσεις:

σ. 52 Ν' αντικατασταθεί η φράση "έχω ή περιέχω θερμίδες" με το ορθό "παρέχω θερμίδες"
σ. 69 Δεν είναι εύκολη ούτε γίνεται πάντοτε κατανοητή η ανάλυση του μειωτέου σε εκατοντάδες, δεκάδες και μονάδες.

39.12

1.39.10

π.χ. α) 402

1400

+136 (πίνακας β')

- 542

266

858

β) 805

-542 (πίνακας β') → Δεν είναι απαραίτητη η ανάλυση του μειωτέου. Οι μονάδες του αφαιρετέου είναι λιγότερες από τις μονάδες του μειωτέου.

13

6/15

γ) 1745 (πολύ δύσκολη η κατανόηση της ανάλυσης)

1476

262 λανθασμένο υπόλοιπο.

σ. 72 Πρόβλημα 3. Να διαγραφεί η λέξη "τους" ή η λέξη "να"

- σ. 80. Το β' πρόβλημα ν' αναδιατυπωθεί. Αντί "λουλούδια" να γραφεί "φουτά". Αντί "γαριφαλα και τριαντάφυλλα" να γραφεί "γαριφαλιές" και τριανταφυλλιές, αντίστοιχα.
- σ. 90. Μεταφορές: Στην ερώτηση του προβλήματος να γραφεί "μεταφέρουν" αντί "μεταφέρει".

Το μέρος αυτό του βιβλίου καλλιεργεί συστηματικά τη μαθηματική σκέψη των μαθητών και προσφέρει πολλές και πεικίλες δραστηριότητες και εφαρμογές. Παράλληλα του βοηθά να ερευνούν και ν' ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους λύσης των προβλημάτων.

Το μέρος αυτό του βιβλίου μπορεί να εκδοθεί αφού γίνουν οι απαραίτητες βελτιώσεις. Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Παρατηρήσεις που έγιναν κατά τη συζήτηση πάνω στο κείμενο του βιβλίου γίνονται αποδεκτές από το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Δ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ έ μ α 3ο.- Ένταξη των σχολικών συμβούλων στις συγγραφικές ομάδες των βιβλίων του δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να ενταχθούν οι ^{πληρωτών} εξής σχολικοί σύμβουλοι στις ομάδες εργασίας για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων του δημοτικού ως εξής:

1. Νεοελληνική γλώσσα

Τάξη Δ'

Κουμέντας Νικήτας

Σακελλαρίου Χάρης

Περπιράκης Γεώργιος

Λαμπρινίδης Αντώνιος

2. Νεοελληνική γλώσσα

Τάξη Ε'

Κανάκης Νικόλαος

Παπαδημητρίου Χρίστος

3. Μελέτη του Περιβάλλοντος

Τάξη Δ'

Σκόπας Νικόλαος

Λεοντάρης Αχιλλέας

Μπέλλας Θρασύβουλος

Χριστοδούλου Σπύρος

Γεωργακόστας Ιωάννης, Επιθεωρητής του Ν. 309/76

4. Μαθηματικά

Τάξη Δ'

Αποστολίκας Γεώργιος

Σαλβαράς Ιωάννης

5. Μαθηματικά

Τάξη Ε'

Αλβανός Γεώργιος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθ. 4/16-1-1984 της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα με τις προτάσεις της για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γκιούρδα όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση της Δ/ντριας σπουδών ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιούρδα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 όπως έχουν.

Σχετική εισήγηση της κ. Γκιούρδα επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α δο.- Πρόταση για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στη
ΣΕΛΔΕ Αθηνών.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Δ/ντής σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με το έγγραφό του 15/27-2-1984
προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος μόνο για δασκάλους "Διδακτική
του δημοτικού σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά
προγράμματα, βιβλία, μέσα διδ. αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επί μέρους
μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Ιστορία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο
γ' τρίμηνο στην κ. Ντεκάτρο Μαρίζα σε αντικατάσταση της κ. Αρβάλη Αθανασίας, η
οποία δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει και 2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς,
"Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία, καθηγήτρια Φυσ. Αγωγής στην Ε.Α.ΣΑ, για δύο (2)
ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο σε αντικατάσταση της κ. Σαβράμη - Τρισαγώνα
Βασιλικής, που δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει.

Προτείνω να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Σταύρου όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω σ α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών κ. Σταύρου για τροποποίηση
απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος, μόνο για δασκάλους, "Ιστορία" στην κ.
Ντεκάτρο Μαρίζα για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο και
2) του μαθήματος, μόνο για νηπιαγωγούς, "Ρυθμική" στην κ. Διβόλη Ευαγγελία για δύο
(2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο.

Σχετική εισήγηση του κ. Σταύρου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 7ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο 41/8-12-83 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983/84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 και προτείνει να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Παντελή.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και από 12 Δεκεμβρίου 1983 όπως έχει.

Σχετική εισήγηση του κ. Παντελή επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Ανακοινώσεις Ο κ. Μελάς θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ6/8/11-1-1984

του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ειδικής αγωγής) με το οποίο κοινοποιούνται στο ΚΕΜΕ συνοπτικά συμπεράσματα και έκθεση από τα σεμινάρια για την εκπαίδευση κωφών και βαρήκοων παιδιών, που οργάνωσε το ΥΠΕΠΘ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης τον Ιούλιο του 1983 στη Ν. Υόρκη και το Σεπτέμβριο 1983 στην Αθήνα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 10/1984 του Τμήματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 11/1984

Θέματα ημερησιας διατάξεως

- Θέμα 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με τον καθορισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των σχολικών συμβούλων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ έ μ α 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ έ μ α ί ο. -- Έγκριση του δευτέρου μέρους του Α' τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Κ. Πασιόκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το μέρος αυτό του βιβλίου για το δάσκαλο Εκτείνεται σε 71 σελίδες από σ. 79-150 και περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

α) Γεωμετρία: Τετράπλευρά και κατασκευές τους, πολύγωνα κανονικά, Περίμετρος.

β) Ρητοί αριθμοί: (ακέραιοι, δεκαδικοί, κλασματικοί)

Κλάσματα: Συγκρίσεις κλασματικών μονάδων και κλασματικών αριθμών, κατα-
χρηστικά, μικτά, ισόδυναμα κλάσματα. Απλοποίηση κλασμάτων.

Το περιεχόμενο των διδακτικών ενεργειών και των μαθητικών δραστηριοτήτων σται-
χεί προς τους στόχους, όπως έχουν τεθεί.

- Η διατύπωση γίνεται με πλήρη, άσπληνη, μαθηματική ακρίβεια.
- Στη παρουσίαση καθενός μερικού αντικειμένου (Σιδιμάζιμ) ενόητης ακολουθείται μια αυστηρή λογική πορεία.
- Η επιμονή, θα έλεγε κανείς, των συγγραφέων είναι να κατανοήσει ο Διδάσκαλος και μέσων αυτού ο μαθητής την αιτιολογία, το RATIONALE, το γιατί, τη λογική εξήγηση των μαθηματικών ενεργειών και πράξεων.
- Τα χρησιμοποιούμενα παραδείγματα είναι πάρα πολύ εύστοχα, ανταποκρινόμενα στο σκοπό που αποβλέψουμε με το καθένα απ' αυτά.
- Η οργάνωση και παρουσίαση της ύλης και η διαμόρφωση του περιεχομένου από πλευράς διδακτικής δεν φαίνεται να κατευθύνει σε εταιρική και ομαδική μορφή εργασίας των μαθητών παράλληλα με την ατομική. Μένει αποκλειστικά στην τελευταία.

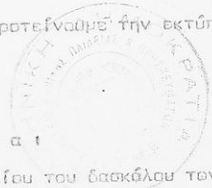
Επιθυλώσσομαι να υποδείξω στην ομάδα συγγραφής περίπου 15 σημεία σ' όλο το κείμενο που χρειάζονται διόρθωση, συμπλήρωση ή αναδιατύπωση. Για όλα τα παραπάνω βρήκα το βιβλίο κατάλληλο από κάθε άποψη και εισηγούμαι να προτείνουμε την εκτύπωση σή ταυγία τους δασκάλους.

Το Τμήμα, ύστερα από δεξιοδοτική συζήτηση,

σ μ δ φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

Για το δεύτερο θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες

165

Ε.Μ.Α. 3ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο ζωγράφος κ. Χουλιαράς παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σελίδα.

Η εργασία του κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

ο ζωγράφος κ. Χουλιαράς παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Ε' δημοτικού, 9 16/σελίδα, και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ο ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Επικυρώνει τις αποφάσεις της Πράξης 11/1984 του Τμήματος.

Θ έ μ α θο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατεθεί η εικονογράφηση του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού στους ζωγράφους κκ Αντώνη Καλαμαρά και Σπύρο Ορνεράκη.

Για την εικονογράφηση του βιβλίου και για κάθε ολοσέλιδη χρωματιστή εικόνα μαζί με ένα μικρό χρωματισμό σχέδιο (διακοσμητικό) ζητούν το ποσό των 10.000 δρχ.

Σχετική δήλωσή τους επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του πρώτου μέρους βιβλίου του μαθητή για το μάθημα "Φυσικά" του βιβλίου Ε' δημοτικού.

Οι κκ Ν. Βλουτιδής και Στ. Παΐσασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', εισηγούνται στο Τμήμα ν' ανατεθεί στο ζωγράφο Πάυλο Βαλασάκη η εικονογράφηση του βιβλίου (πρώτο μέρος) του μαθητή για το μάθημα "Φυσικά" Ε' δημοτικού.

Δείγματα της δουλειάς του κ. Βαλασάκη υπάρχουν σε δικές του εκδόσεις και σε σχολικά βιβλία.

Για την εικονογράφηση του α' μέρους του βιβλίου (δέκα τυπογρ. φύλλα περίπου) και την επιμέλεια (σελιδοποίηση, εξώφυλλο, παρακολούθηση εκτύπωσης), ο κ. Βαλασάκης ζήτησε το ποσό των 450.000 δρχ. όπως φαίνεται στη συνημμένη στην εισήγησή τους προσφορά του που καταθέτουν στο Τμήμα για να επισυναφθεί στο σχετικό πρακτικό.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ώ ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μα θο.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο του μαθητή των Φυσικών Ε'δημοτικού.

Οι Σύμβουλοι Β' του ΚΕΜΕ Νίκος Βλουτίδης και Στέφανος Παπασημακόπουλος, εισηγούνται στο Τμήμα ν'ανατεθεί στη φωτογράφο Σμαράγδα Ιωαννάτου η φωτογράφιση σε έγχρωμες διαφάνειες ορισμένων θεμάτων που αφορούν την έκδοση του βιβλίου του μαθητή για το μάθημα "Φυσικά" Ε'δημοτικού.

Η κ. Ιωαννάτου ζήτησε 2.000 δρχ. για κάθε έγχρωμη διαφάνεια, όπως φαίνεται στη συνημμένη στην εισήγησή τους προσφορά της που καταθέτουν στο Τμήμα για να επισταφθεί στο σχετικό πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 9ο.- Αίτηση του Δημητρίου Θεοχάρη για χορήγηση αποσπάσματος πρακτικού κρίσεως βιβλίου του.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο κ. Θεοχάρης, Θεολόγος καθηγητής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Τριπόλεως, με την από 6-3-844 αίτησή του ζητεί απόσπασμα του πρακτικού κρίσεως του βιβλίου του με τίτλο "Μαθήματα Δογματικής της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας" για χρήση των προποστών σπουδαστών των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Ο κ. Θεοχάρης, σύμφωνα με όσα γράφει και στην αίτησή του, το παραπάνω βιβλίο (πολυγραφημένο) υπέβαλε τον Ιούλιο του 1983 για κρίση απ'ευθείας στο ΚΕΜΕ χωρίς την παρέμβαση του Υπουργείου Παιδείας.

Το Τμήμα δεν έκρινε το παραπάνω βιβλίο γιατί ήταν πολυγραφημένο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

να σταλεί στον κ. Θεοχάρη η εξής απάντηση:

Το Τμήμα δεν έκρινε το βιβλίο του "Μαθήματα Δογματικής της Ανατολικής Ορθοδόξου εκκλησίας" γιατί ήταν πολυγραφημένο.

Θ έ μα 10^ο - Έγκριση "Τετραδίου Εργασιών" για τους μαθητές της Γ' τάξης δημοτικού στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, Β' τεύχος.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, σύμφωνα με το Ν 1304/82, απεχώρησε και δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος, γιατί είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Μπενέκος Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Το δοκίμιο αποτελείται από 40 σελίδες. Συμπληρώνει το βιβλίο του μαθητή (Β' μέρος) από την άποψη κυρίως της ατομικής προσπάθειας και στο επίπεδο των εφαρμογών ή της μεταφοράς της μάθησης.
2. Είναι συνέχεια της εργασίας που έκανε η ίδια ομάδα για το Α' μέρος του βιβλίου και με τις ίδιες διδακτικές αρχές.
3. Έχει όλα τα πλεονεκτήματα του Α' μέρους και επιπλέον μεγαλύτερη ευρηματικότητα και πρακτικότητα.
4. Νομίζω ότι καλύπτει το σκοπό του και ανοίγει νέους ορίζοντες στη δουλειά του δασκάλου και προτείνω να εγκριθεί από το Τμήμα, όπως είναι και να σταλεί για εκτύπωση.

Μικροδιορθώσεις μπορεί να γίνουν με συνεργασία της ομάδας.

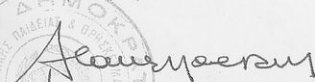
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλο το Β' τεύχος του "Τετραδίου Εργασιών" για τους μαθητές της Γ' τάξης δημοτικού στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Παύλος Σακελλαρίδης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

